

מחזור

72 3 11

ליום ראשון ושני של פסח

מדויק הימים ומבואר יפה ומתורגם אשכנזית.

וכל הענינים הנהוגים בעת הזאת, וכל הדינים וכל החסלות, כלם נקבעו באו הנה איש איש על מקומו הראוי לו, ואין מוקדם ואין מאוחר, ואין כוחוספת אף לא מגרעת.

קנין 110/111
ד"ר לוי מ...
11111
42426

רעדעל היים

שנה תקצ"ב לפ"ק.

(מהדורא תמינאה.)

נייע, דורלאווי פערבעסערטע אונד פערמעהרטע אריגינאלאופלאגע.

Roedelheim,

verlegt u. gedruckt in der privilegirten Buchdruckerey
von W. Heidenheim, 1832.

מס' 1000
אין דעת ידועה
המחברת-המלכה
המלכה-המלכה

הייבויב משה
וילנה

מסודר בשלמות הסדר ומדויק בתכליתו

מס' 1000

מאן וכו' וכו' וכו'

רעד עליהם

כדפוס וכהוצאת המבאר והמחרגים

סדר ערוב תבשילין ודיניו.

אם חל ערב פסח ביום ד' או לריכים לעשות ערובי תבשילין קודם י"ט, וכך מעשה: לוקחין מלה שלמה וכזית תבשיל, או בשר או ביצה כלוי ומניחין אותה על העצה; ובעל הבית או מי שעשה העירוב מלו יתן העירוב לחכמו ויחזיקו בו יחד. ומה שכתבנו שחכמינו לא יצאו לארץ ישראל הדריס בעיר הזאת ששכחו ולא עשו עירוב, ולדין הוסיף להגבית העירוב טפח טמקום שהוא מוכח עליו, וחזר בעל הבית ונטלו מיד הוסיף ומכרך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר

קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֶרֶב:

בְּהַדְרִין עֶרֶבָא יְהֵא שָׂרָא לָנָא לְמִיפָא וּלְבִשְׂלָא

וּלְאַטְמָנָא וּלְאַדְלָקָא שְׂרָגָא וּלְמַעְבַּד פְּלִצְרָפְנָא

מִיּוֹמָא טַבָּא לְשִׁבְתָּא לָנוּ וּלְכָל הַדְרִים בְּעִיר הַזֹּאת:

אושר קיין לה'ק פערסטעטשט, דער מחג חויך. חויך דייטש ומגען:

דורך דיעזען ערוב ייח ענגענערוואכט, לו בפקקען, לו קקלען, שפייעט ומרמט לו, ערמחושען, זיפטע פלנליידען מוכד חיבכרהויסט מוואנו כטהגיע פון י"ט חויך שבת לו פערריכטען, נח ווקהא חוכה, מו יעדעס, דער מין דיעזעס פרטע ומחכט.

ערובי הצרות.

המנהג לעשות ערובי הצרות בערב פסח, וכן עינינו: שיש הקהל גובה מעט קמח מכל אחד מן בעלי הבתים עד שיהיה בין הכל שיעור ערוב, וגוזקין אותו הקמח עלותן שישכין בתוך כערוי, ועושין מלה מן הקמח, והוא עומד השעש והחשוב שנלבו ותופאים העלה בידם, והחשוב חומר לחכמו שתפס עמו, הכה אנו רוכים לזכות אותן שלא נתנו מקטמן למלה זו, או מי שיבוא לדור עמנו אחר הפשח והחשוב מכרך:

בְּאֵי יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֶרֶב:

בְּהַדְרִין עֶרֶבָא יְהֵא שָׂרָא לָנָא לְאַפְקָא לְאַעְלָא מִן הַמְּבוֹאוֹת

לְחֻצְרוֹת וּמִן הַחֻצְרוֹת לְמְבוֹאוֹת וּמִשְׁתֵּיהֶן לְבָתִּים וּמִבָּתִּים

לְשִׁתֵּיהֶן בְּכָל שְׁבֻתוֹת הַשָּׁנָה (ו'ט) לָנוּ וּלְכָל הַדְרִים בְּעִיר הַזֹּאת:

וכוונתו להכניס העירוב בכה"כ במקום משומר שלא יאבד ושלא יאכלוהו העכברים.

הכמות וחרמות מגאוני הזמן נר"ו

מה יפו פעמי החכם השלם המדקדק הגדול ה"ה התורני המופלא הר"ר וואלף
 ב"ר שמשון היידנהיים, אשר כל רו מרזי הכמסה הנפלאה הזאת לא חסס
 לו, ואשר לו יד וזס נספרי ומדרשי חכמינו ז"ל אשר באמצעיתם חפץ ה'
 צידו הכללי לבאר באר היטיב בלשון פה ונאה תפלות ופיוטים יקרום באמונתם
 קדמונינו כחי נפש, אשר ברכות השנים וכהעתקם מבחב לבחב ומדפוס לדפוס כמו
 פניהם חרולים, ולאין מספר העלו קטעוני, ולבאיש הזה חננו חלקי בחכמה
 ומדע, כהיטן ודרדע, ולו יאחה לקרנב חל המלאכה ולעזות חזתה. ומבלעדי
 זה לאנו מעשרת לדבר חרות גם בלשון חשבו למען העתיק התפלות והפיוטים
 בלשון נאה ומאודר, ולהכניס לאינס בקיאים בלשונו העברית ולהורם מה
 ידנרו, לח כהמעתיקים הראשונים האשכנזים אשר בלעגי שפה ובמעט בלשון
 אחרת ידנרו חל כעם הזה, ותחי להם חזות הכל בדברי הספר החתום.
 והנה הניג לפני החכם המדקדק הנ"ל כרך אחד מפיוטי המועדים אשר
 הדפים בנינו ועל הוללותיו הטובים, ועברתי עליו ומלאתי בתוכו את
 שאהבה נפשי, מדול לח המדיל תירושו המצמח חלקים ואנשים, וכטיח לנגדי
 דאגת לבבו מטגנני דברים איש מאת רעהו ויאכלו אחרים פרי יגיעו, והטיתי
 חזני למלכות בקשתי וללאת חוץ מגדרי, ולהטיל גזירת כחז על איש או אשה
 אשר יערב לבבו להסג גבולו ולבדפים אפילו ברך אחד או יותר מספרי
 המחזורים עם הכיחור ותרגום אשכנזי שלו או עם הכיחור לכד או עם תרגום
 אשכנזי לכד הן בל"א וכן בכל לשון ואפילו עם קלת שינוי כעמיתו או באיכותו
 בשינוי לשון או בשינוי שם, הן ע"י גירי דילי' והן ע"י השחתפות עם אחרים
 אשר לא מנני ישראל כטה, והעובר על זה לכדפים ברך אחד או יותר
 מהמחזורים הנ"ל על אחד מן האופנים בלתי ידיעת ובסכמת המחבר מהיום עד
 חום כ"ה שנים, יהי' כלבד נעוה חרם וכלעומת דרנכן, ולהאומעים יונעם ותכח
 אליהם ברכת טוב. כ"ד בכוחם וכחומם פה ק"ק אלמנא ר"ח אדר תק"ס לפ"ק.
 עק"נ ה"חיים צבינן מוה"ר אברהם מאיר ברלין ז"ל כחונס פה ק"ק אה"י ע"א.

רבים מיכני אדעת עפר כטה הגבורים אנשי השם אשר מעולם קדמונינו
 מחברי התכלות ופיוטי המחזורים, יעלו לפני חלבים וישישו באמחה לקראת
 פועל חכם ה"ה החכם השלם המדקדק הגדול בהר"ר וואלף היידנהיים ינ"ו
 אשר עמל ויגע בהם ימים ואנים, להלנישם שני עם עדנים. זהיתה ראשית
 דרכו הגו סיגי הטעיות והשנוזים מהם אשר באו אל קרננה מההדפסות
 הראשונות ולהשינם לתחילת חוייתם שפתי דעת ברור מללו, ותושע לו זרועו
 זרב חילו בחכמת הלשון ובקיאותו באגדות ומדרשי חז"ל לבחב ביחור ופירוש
 מספיק על כל הפיוטים באר היטב דברי חכמים וחידותם, עומק כונתם ומגמותם,
 בשפה ברורה ורכה, פחה וחכה. ונהיות כמו גדול מאד בשפת עם האשכנזים
 אשר רוב בני ישראל אשר בחייתפח שוכנים בינותם ומאמעשים בלשונם, נסה
 שנית ידו לעזות לפני הכלתי בקיאים בלשון הקדש העתקה חדשה אשכנזית
 תחת ההעתקה הישנה אשר חזברה מימים ימימה ללענת לשון חין בינה,
 למען ידעו ולמען יבינו כל כעם למאיש ועד אשה כינת הפיוטים וכועם מליכותיהם
 ולמען יושג בתפילות ותכלות האלה ענוקש אומריכס באר קרנת חלבים
 יחפנו, ואני בקראי את הקוטרם אשר שלה לי עראשית פריו קדש הלולים
 לה, עמדתי משתועם על זה החכם אשר ערב את לבו לגשת הכה להעמים

על שצמח עולם כבוד מצא הטענה הגדול הזה: שמצא לבי יוגל בראותי כי חפץ ה' בידו ילליה, ולא כחדתי משלות לו או דברי ברכה וכן כאשר יאות לפי חכמתו ובושר עטלו. אפס כהיום סודיעני את אשר נתן את לבו להוליד את המחזור טבל השנה עם נאורו והעתקתו לאור עולם, וארח לחברה עם חופן גדול נעטשה כדפוס ה"ה המושלם והנעלה האלוף כה"ר ברוך בר"ע באו"ץ יל"ו להדפיסו על חופן היותר נאה ומבודר ונכבדה מדוייקת, אולם גור יגור אפס מאנשי חמס אשר-חולי יבואו להדפיס גם הם כעתבותו או יעשו נערמה להוסיף טעם ביאור על ביאורו או לשנות קצת ממנו למען יתראה בעין חיבור חדש; ויותר נקל לעשות רמ"ז זו בהעתקתו האשכנזית, אשר כל הכתיב באותו לאון ולא ירא אלהים, אחרי עשדו על עיקר עליאת הפייטן ע"י העתקת החכם הלוח, לא יכבד עליו להספד סדר המליצות ולהכניס ביניהם עוד מלות אשכנזיות. אונות לשנות הדברים עד יתן להם תמונת העתקה חדשה, וזכריות כן יבואו זרים יגיעו, הוא יעש ואחר יבאור, יזרע ואחר יקבור, והיתה לו ח"ו מעשהו הטוב לתקלה, והוא וזאתו הכל יגעו לריק וילדו לכהלה. לכן קולי אל בני אדם אשר מזרע ישראל המה, אל נא אחי חרעו לרעכם אחיכם אשר יגע ועמל להטיב ולהועיל לכם ולכל עדת בני ישראל, בעלות להשחית את יבולו, בהגז את גבולו; חלילה לאיש ישראלי או אשה ישראלית להדפיס את המחזורים כן עם הביאור העברי לנדו וכן בהעתקה האשכנזית לכה או בשניהם חברה להם יחדו אפי' נקלגת שינוי בתוספת או טגרעת בין ע"י עטמו או גירא דילי' תוך משך עשרים וחמש שנים בלתי רשות החכם המחבר, ומזאתו העדפים ה"ל. וכן יבא איש ככרי אשר לא טכני ישראל הוא וידפיסם, חס לי' לזרעא דישראל לישא וליתן נצחזורים אשר ידפיס הכברי או להיות לו עזר כזום אופן, כי טלנד הכוזק הגדול אשר יגיע מהדפסה חדשה להחכם ה"ל ומזאתו, אין לך נעילת דלת בפני פרסום החכמה וההגעה אל השלמות גדול מזה, אם לא יוכלון חכמי לב הישרים בלבנותם להפיץ פעימות עיונם חוכה מפני סבבת אנשי חמס אשר לרעם יחרובו. עם אלהי אברהם! חלילה לאחד מכם טנפול טמעלת תומת גמנו אל שפל מדרגת הככלי' וכני עולה. חלילה לך יולא ירך יעקב להלבד בפתי חסרמות והשעמות לרגלי כל העושה הרעה הגדולה הזאת. חלילה לך להניא עליך את הקללה הכחונה בתורה, ארור מסיג גבול רעהו, וכי תאמר להוסיף קצת דברי אמת ולתועלות אומתי אחי נא, לשא חתיפה, וקלונך לא תחפה, כי הוספת לחטוא בהתנבלות זו כבואך נערמה להכות את רעיך כדלי', וכלכדת גם בארור עושה מלאכת ה' ברעי', והיא לא תלכת, כי אז יענן אף ה' וקנאתו באיש שהוא ורכנו בו כל האלות והקללות העתידות למגנני דברים, לעומדים על דם רעים בארי נמסתי, המשתוקקי' לבלוע חיל כנפש עיפה אל מים קרים, חיל בלעו ויקיאוהו וכאו נס המים המאחרים למרים. ואורח לדיקים באור נוגה ואורם ינקע באחרים, יעלו ויגליחו הכלחה אחר הכלחה ברכה אחר ברכה חדשים לנקרים, הב"ד המצפה ליום יחונן ה' את ליון יבון את ירושלים ותגלה ומראה מלכותו עלינו וקרן לעמו ירים.

הזותם פה ראטרדם נבו"נ אדר נצנת עצת ה' היא תקום.

ארי' לייב ברעסלא.

הסכמות והרמות

שומר עוב יתקן לזון ה"ה התורני הרבני המושלם מוהר"ר צבי הירש
 נר"ו מדפיס וע"ס עשה שחר פני למלאות תאות ולזון המעומתים המדפיסים
 בק"ק רעדלהיים ה"ה אחיו התורני כה' ברוך בשוויץ ז"ל ומאמרו ה"ה הרבני
 המופלא בהפלות חכמים החכם המדקדק מוהר"ר בנימין וואלף היידנהיים
 נר"ו המתעסק בעת בהדפסת מחזורים מ"א וע"פ חיון מקשמן בדפוס חדש
 אשר הקימו בק"ק רעדלהיים, ויחמול הרבני מוהר"ר וואלף הכ"ל על מיטב
 התפלות והפיוטים כי נפלו בהם שנוטים רבים וטעויות גדולות מעת נקבעו
 בדפוס עד עתה ויש על לבו להגיה המחזור כולו. בהגהה מדויקת ולבאר
 הנוסחאות הנכונות והישרות ע"פ מחזורים ישנים כתני יד וע"פ חכמת הדקדוק
 והלשון ולהוסיף עליו פירוט המלות וחבור הדברים בהעתקה כלאן אשר
 גם ביחוד יפה ומשודר כלאן תורה ולשון חכמים. והטעם נקטו עמתי לתת
 ידי בהסמכה עליו המחזורים עם פירוטם והעתקתם הכ"ל והכנה הי' למראה
 עיני חזנה קונטרסים ועמלתי כי לשונו ע"ז סופר מהיר יפה לכתי אדם
 הולק חן בצפתותיו, לשון חכמים מיטב דעת, ובכר אחמתי הבחם הכ"ל
 מטעם גלוניס גדולי הדור כי לפי שכלו יחולל איש, וגם איני לא אחזק פי
 להללו כי הוא כחל נונע מקור חכמה לכן פועל אדם יאולם לו והכתי באתי
 למלאות דברי הגלוניס שקדמוני ולגזור נגזירה דרבנן חלילה ממעוזה בזה
 לשום אדם לחזור ולקבוע בדפוס ספרי המחזורים נדמות פתחאמט שלהם
 הן עם פירוטם או עם פי' אחר, הן עם העתקתם כל"א או בהעתקה אחרת
 כל"א, ואף לא פירוטם לכד או העתקתן כל"א לכד בלי מחזורים או ביום לר
 ואופן שיובל להזיק למאמרים הכ"ל, ונגזירת נחש על מדפיס שלא להגיה
 שום מחזור אשר ידפוס אפילו הגהה אחת או נוסחא אחת שנאמרה מדפס
 בזה המחזור נע"פ או נע"א, בלי רשות המדפיסים הכ"ל מעך כ"ה שנים מיום
 דלמטה, והגזירה היא כוללת גם לקויים שאסור לשום אדם לקנות מן
 המחזורים או הפירוטים וההעתקות אם יודפסו ע"י אחרים באחד מן
 האופנים הכ"ל תוך זמן הכ"ל בלי רשותם של החכם מוהר"ר וואלף הכ"ל
 ומאמרו כה' ברוך הכ"ל, והשומע ישכון בעת זמאנו, ויהי בית רענן.

פפ"ד א י"ט אדר תומת ישראל תתת"ל לפ"ק.

הק' נפתלי הירש לבית קאצנאילנבאגן חוכה פה ק"ק פפ"ד א י"ט א.

למן היום כוננו מעשה ידי רבותינו הראשונים, להלכי לנו ליונים, דבר
 יום ד"ט ולעמים מזומנים, בפיוטים וזירים יערכו תהלות ותפלות נרכות
 ותחנונים, בעיקר נחלקו ונישאל כלפניו ועליו פרי תנובתם כל פנים. והנה
 בי ארכו הזמנים. וכונים עשנים זינים, אשר נדפסו ע"ב נוסחאות נשתנו
 ועלות נרכות תחת חטט ילאו קאזונים, ויהי מאורה לנפשוים. גם היות
 דברי הפיוטים נכמה מקומות מליכות מתועות וסידות ספונים, לא נודע מקום
 שולא ספיר גזרתם מקום זכר ודרכמונים, וללא ידעו ספר לשון עבר לא יעל
 להם די ביאור והעתקה ללאן אחרת להבינם מה ידברו הפיוטים. לפי לחוקקי
 ישראל ה"ה התורני המושלם המדקדק הגדול כה"ר וואלף ב"ר שמשון
 היידנהיים. אור כגבר חלפו להיות חוקק חקקי אונים, ועממה ירבה עמם
 מפנימים, לו שם בצלחה הטעם מעיני מעדי גבר בתיבות לפונים, בהכמת
 כלאן גדול שמו וכודע בעצרים המזוינים, בעולם ביתנו וע"י כתני יד

הסכמות ותרמות

וצנים, גרע ויגע לתקן בהגבה מדויקת תיבות ועמינים, וכיחוד שוקד על
 דלתי מדרשי סו"ל הכאמינים, משם חפר באר עים חיים להשקות פרחי שזנים,
 בפירושים כאים כוזלים מתוך באר אגדות ודרשות דברי סכמים בדרכינים,
 ולמטן הכניע כפז חסרי דעת לשון זהרית בת עברית ולהטעים גם אותם
 מעדנים, פעל ועשה העתקה בלשון השכנוזי לח ונקי כיות להם לעינים,
 ידעו מה יאמרו יאמח לבנם ויעהרו רעיונים, אח כל יקר ראחם עיני
 בכרך אחד מפיוטי מועדי ה' שלות עלי מידיו אמונים, בדפוס מדז אשר
 העלה והציא הוא עשות למלאכת שמים כוונים, וישפוך שיסה נאה פן יסוגו
 אחרים גבולו ויכוזו זרים יגיעו זה כמה שנים, להיות גם אחבי הקטן נמנה
 בין הרבנים, סכיף לראשונים, אחרי רוחי מה שאמר מפי ידידי הרב הגאון
 במפורסם אנ"ד דלש ק"ק אה"ו אענה חטן אחריו ללאת בחלי שונים, כל
 איש ואשה אשר יעיו פנים, מהיום תוך כ"ה שנים להדפיס אפילו כרך אחד
 או יותר מספרי הטמזורים עם הכיחור ות"א של התורני ר' וואלף סנ"ל או
 עם אחת מהנה הכיחור או כת"א לבדכה, ואף אם יאנה קלת נכמות או
 באיכות הן בעטמו או ע"י גירי דילי' או ע"י הסתמכות עם אחרים יחי' מי
 שיהי' אשר יעשה אחת מאלה בא' מאופנים סנ"ל בלתי ידעת ורשות
 במחבר סנ"ל, יהי' כלכד בעונש חרם וכלמותא דרבנן סריבס ופולקיס,
 ולהאמעים יונעם ועליהם ינחו ברכות על אחת אשר מונים. ברגת תיים
 ואלום ילאו מתחת ידי.

פה הענא יום א' כ"ו אדר, ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה לפ"ק.
 בק' משה טובי' מזוכעיים הסוכה פה ק"ק הענא והמדינה יע"א.

ועוד זאת להרב סנ"ל על דבר ההערה אשר אמתי לפירושו בסוף מערכת ליל א'
 ישאו הרים שלו' לאהו' וכו'. ומה שהעיר בכיחור אזכרה וכו', לא עלי
 תלונתו כ"א על המפרש, יראה מ"ג וכו', כי ה' רק העתק דברי
 המפרש, ומה שלא שלחתי יד לרמות דברי כנראה ה' חכם גדול ולא
 יהי' טועה בדבר מנחם ואמרתי שכוונתו על חגיגת י"ך הנאה עם
 הפסח ודינה כשלימים הטעונה נכסים, והוא שאים עלויות טעון כנאמר
 בפירושי, וכמוכס לזכוח חגיגה עם הפסח, ורנוע סכליל וכו' כנ"ל, ואע"ג
 שאם היתה ען הנקר טעונה יין לכסך חגי' ההין, ע"מ תפס המועד אם נאה
 מן הלשון, ועיקר כוונתו ליופי הטליכה ללאת נשיך תוף וסליל, ועב"ו פירושו
 גם הוא עולה ופה, רק ע"ג רנוע סכליל ארבע בוסות, יותר נראה
 רנוע למה דאמרינן בפסחים דף ק"ח ע"ב ד' בוסות הללו לרין שיהי'
 בהן כדי רביעית וכו' והיינו לכל א' וא' רנוע רביעית הלוג" עכ"ל.

ועוד הסכמות ותרמות לגלוני הזמן נר"ו הלל כמה כתובים בכרך של שבועית.

פארבעריכט.

דער **מחזור** ענטהאלט חיינע יחזואונג פיוטים ותפלות הקבועים
למועדי ה'. דיעזע געזעצטע חזר געבעטע זיך דען דען גרעסטען טהילן
חזרערע קהילות זענען געווען, ווערען, יך דעם און, חזן דערען וויכטיגקייט
לו בעווייזען, כיכט ערוט דען מיכערן געהאלט דערעלעכטן: מלכסיקען
בעדערן. זך וויכטיג חזר מיכערעסמאנט מיכערע דען **מחזור** מן חזר
פיר זיך חייט, זך כמלכסיג חזר און ביזער דעם פערעמאנטן. ענ
ווערען לומר לו מלען לייטען, עס חזר חוילי אהנדערויח זעט כייח
חזרעלע עגט; זבער עכען דיעזע חייט, וואו ענ זך זעהר פערזוכטעמאנטע
חייט. מלען זעהער דער: ערוסערן ערלייחען זיך חין דען כמלכסיג
זענערן חייט מיכערעמאנטן חזר כרך חייט חייכער זענען. כייכער זי
געהייכט ווערען, זך דעם און חייט זעכט בעהויכטען קמל דעם חין דען
יעלט פערזוכטען מחזורים זעלטען חיינע חייכטיגע פערזוכטען זיילע
מלכסיכען זייח. דורך דיעזע פערזוכטעמאנטע חייט זעהר עס חזר, זי
מלכסיכער זין חזר כיכט זעלטען זיגער חרופים גלופים ענטעמאנטען.

דיה פיינים חזרען דיע געווענהייט, זייערע זיכרייכען געדעקטע
חיינער ערסטזיילען קירלע חזרעריקען חזר זיח חין חזרעלעכטע
חזר זעלטענע ווערער לו פערזיילען, דיע פמן זענען פערזוכטען
ווערען. זעכען זייערע קירלע חייט. חזרעריקע חזרען זיח זיך דיע
זעהערע, חזר דיגען, חזרעלעכטען חזר, זענען זענען זענען זענען,
דיח ענטענערע מיכערענען חין חזר, נביאים זכרובים פערזוכטעקט,
זרער חייך חין חזרעלעכטען חזרעלעכטען חזרעלעכטען חזרעלעכטען,
זענען זיך, זך דעם זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען,
זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען,
זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען,
זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען,
זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען זענען.

פארבעריכט

חוק דיעועטן פעהלער מבלוהעלפען, האט מן חין פריהערן לייטען סוף געווארנט, דאן מחזור מיט מיינעט פרוש לו פערזעהען חוכר חיהו דעמועלבע בימלורוקקען; דאס מער דיעוער פרוש ניכט לורייענד וואר, חוכר דאן מחזור פלוקקאמען מויפלוקארטען, בעווייט דיח מיהערעוואקערנדע מלוגעמיני קלוגע חיבער חוכערסטמחליכקייט דער פיוטיס.

וואו מער חוכערע מחזורים ביוהער זיך מיינטען פערחוכסטמלעטע האט, וואר דיח מלודייטע חוכערע זעטלונג. דיעוע האט דאן מחזור זיינען גלחלעט חוכר זיינער ווירדע פלולענדו בערויכט; זיח מויט ניכט נור חוכדייטע, פערנוואררען חוכר חוכערסטמחליך, זמאדערן חויך זעהו קעט ווירערויכניג, חוכר ניכט זעלטען זמאט זיח גערמנדע דאן ענטגעגעבע זעלטע פון דעך, וואו זיח מייגעטלויך זמגען וואללע קארער זאלטע. בע זענע היעלו זיעערט יעדע בלמטע. דיעוע חוכערייאטע חוכערע זעלטען האט ביח פיעלען חיינע געריגעסטלונג דען מחזור; זעלכט הערפמרגע ברעכט חוכר זמאכען חוכויענדען זמארה פערמלמטע, זיך סממטע חוכר חקה לו ערויכען. דיח ווארהייט דיעוען זמלען ווירד זיידער פון דען מלוגעמינען ערמארונג בעסטמטיגט, ורכינו כגדול זעל פני ארי' ה' הגאון המפורסם הכחם הכולל מוכר ארי' לרב נ"ו, חכ' דק' קראטערדאן יע"ל, האט דיעוע ווארהייט זך טון חוכר פמסער געסילדערט חוכר די דמיוני ענטפריגענדען חיבעלן פלוגען זך ריכטיג בעמערקט, דמח חייך ניכט חוזהין קאן, דעסטען מייגענע ווארעט היער מלמפיהרען. ען זמגם חוכער מנדערטן פלוגענדען:

„אפס באזר הודיעני כעת כי נאז לנו אותו כחכמה להביא מחד לבית הדפוס סדר המחזור הנהוג אללינו אחר עמל ויגיעת תיקון הצעיון וזינוני הדפוס הנמלאים במחזורים שלנו ולאום בלדו העתקה אשכנזי חדש בלשון נקיה וזמה תחת העתקה האשכנזית הישנה אשר עלבד שינוי הדפוס מאובנת היא נעלם הלאן; אזהני! הצעוה זו העטית עלי כמעט גיל ומאזרני שמחה. כמעט עדי אס לא זה שנים רבות כלמערתי על הכעבד כגדול כזה אשר עלבד מה שנמלא מן ההשחתה בעיקור הפיוטים ותהלה לאלה מועדי ה' ע"י שינוי הדפוס, הנה הנשים והמון העם שאינם מכירים בל' הפיוט זמריכים אל העתקה אשכנזית חק להם מלותה העתקה הנמלא כעת ב"ל עמל פה ויגיעת שפתיים עאלן דבר מאלר יוגו כגרוס, זמכל יכולת, ללרף באחד מן הפיוטים כוונה ממה נמכת מתחלת הפיוט עד סוף המקרת עינו, ואף כי כדורנו זה אשר ללורך יעי שנתנו על אדמת כמ רבות כנות וננים מילדי העברים לעדו לאונם דבר בלחות לאן כעמים אש כפולו כניהם עם ועם כלאנו ורגילים הרכה כספרי מליכותיהם זמירותיהם

זכונותיכו רכבו עיניכו כדורות שנקראם את הפיוט מתוך ההעמקה האשכנזית הנמלכת בעת יסחקו על העדר קיזור ומיכור דבריו. ילטנו על עלג לאזנו וגעלה בפשם בו, וימפלו דברים אשר לא בן על הפיוט עלמו בזמנם שהקלקול הוא בעלם הפיוט וקולר יד מחברו ויתנו פאר לכפרי יתר העמים ואחריתם להחליף הקדש בחול, להמיר אמרי תהלות בתהלות וכפרי תהלות ככפרי תהלות יעזבו זאת מיקם ויחנקו מיק נכרי. ואתה כי הכיכות את לכך להרים מבזול זה מדרך עם כ', ברוך אתה לה'. חמת, כי תחת סבל רב ועול כבד העית שבמך, נעית ימינך אל מלאכה רבה היא מאוד, להלביש בוכת הפיוט אשר ממחמרי רז"ל היא מולאת, מעולים מעלות מעלות אשכנזיות, אך בכל זאת אל יכול לכך עליך, חזק ואמץ וקרנ אל המלאכה, ומי שסנך דעת הוא יחונן מעשה ידך, הקדושים ומסדרי הפיוטים ומהלות כ"ע יהיו לך לפה לפני הכותן ליעף כח, והוא ית"ש בחסדו יסלח עורך מקדש, עשה תעשה וגם יוכל תוכל, ומלבד רב טוב הלפין ליראי ה' ומדריקי הרבים, עוד זה בא בזכרך כי אתה תחל בכל גלות ישראל אשר באשכנז כבוד ותפארת, ושפך יהיה למשמרת, אכני דורך ישחוך, ודור אחרון יחברך לזכרה. סוף דבר לא לכך שאני מבנים חבל גם לבי שמת מאוד על זאת שתי המזכרות*) האלה לאורה אשר זה יסודו תורת ה' תמימה, וזה עיקרו יראת ה' טהורה, וכו'. ע"כ מלשון רבינו נר"ו.

ביח דיעוטר הערמוני וגבע העט ממן זך בעמייפערט, מלוע חבנענערווהתאטע פעהלער נכל מלמני כח לו פערבעסערן, דעטן **מחזור** זיינע מורספרינגי זיבע חכטהייט מוזר ריינהייט וויעדער לו געבען, עז מיט מיינעטן פהלל, קממענען באור מוזר מיינער דייטשען איבערזעצונג לו פערזעהען, דיח יעדען דייטשען פערטטמירליך זיין ווירד.

וזה משפט המחזור הזה ומעשהו:

- (א.) סדר התפלות והפיוטים עם כל הנלוים אליהם בתכלית הגני וההדרור לבני אשכנז ופולין נכון ומסודר.
- (ב.) הגהה מדויקת עם דפוסים ישנים וע"פ כי קדמוניות אשר הקרה ה' לדי, ובתוכם כי אחד שנכתב בשנת י"ח לאף הששי.
- (ג.) שמתי עין השגחתי על הפסוקים הלכותיים ממקראי קודש, ובפרט על הפרשיות וההפטרות להדפיסם במלא וחסר ובנקוד וטעם כדת ובהלכה, ובמקום שיש מחלוקת בספרים הכרעתי ע"פ רוב המדויקים וכתבי יד והמסרה על דרך שעשיתי בספר תורת אלהים מפורש.

(*) המחזור ותורת אלכיס מצורה.

- (ד.) מנהגים ודינים לפי הסכמות הפוסקים.
- (ה.) באור בחור על התבות ועל הענינים לפי חקי הלשון והמליצה.
- (ו.) בכל מקום שדברי הפייטן מיוסדים על אחד ממאמרי רז"ל, אם בתלמוד ואם במדרשים, חפשתי אחר מקורם והעתיקתי תוכן הענין, ועיינתי המסכת והמדרש לפי הדף והעמוד, כרי שיוכל המעין לעמוד על עקרי הדברים.
- (ז.) תרגומי הפיוטים בלשון הנהוג והמוכן לכל בני אשכנז עד שיהנו ממנו גם אותם המורגלים בצחות הלשון ולא ידברו עוד תועה על חכמי הפייטנים נ"ע.
- (ח.) הדברים הנראים כמכעיסים למריבי דתנו תרגמתי לפי עיקר הכוונה בעויבת התבות אשר להם פני הראות הכעס, ולפעמים הנחתים בלא תרגום כלל, ועשיתי זאת לבלתי חת יד למחלוקת.
- (ט.) הענינים המלאים להם דינים והלכות, או שהם רומזים לסודות עמוקים לא יכולם לב עמי הארץ, גם אותם הנחתים בלא תרגום לבלתי חת יד למתעקש ולאיש כסיל החכם בעיניו.

וזאת לדעת כי נסדר התפלה הלכתי נשיפת החכם נעל ויעת
 יצחק והדפסתי רוב הנוסחאות ע"פ דעתו והכרעתו, כי רונם הם נוסחאות
 קדמוניות, והמה נכונים ונאשרים, לפי יסודי הלשון הכדורים, חוץ מעקומות
 עשטים שגדר נהם. אחר רז"ה לשנות הנכונ כלל ראיה נדורה, כגון תהבר
 זית ברך והדומים להם שע' הפעל צפת"ח נכל סדורי כ"י הקדמוני
 ודמוסים יסנים, וכן נכון נראיות, אלא שאין כאן עקום נדורם, וכן בעב
 כמעריב ערבים נשיתי מעליו ובכר הערותי על זה נפירושי על ויו
 ערב ויהי בקר יום אחד, ושם העליתי שהעיקר המעריב ערנית, וע"פ ל
 רכיתי לשלוח יד לשנות הנוסחא הישנה ואמרתי הנח להם לישראל אם איכ
 נניחים בני נביאים הם, ועוד בעקומות עשטים שהעיון הכדירתי לעז
 נוסחא שלו ולאחזו בנוסחא אחריתא, ואם יזכני השם להדפיס עוד סד
 התפלה באשר עס לנני, אדרר כל דבר ודבר על מקומו.

דיענע מיט חונגע־פֿחזר דער הויפט־חינהמלט פֿון דיענע **מחזור** —
 קהנע דח חיברגען. נאָך חילונגע־קאָממען פֿערבעסערונגען, פֿערמעהרונגען
 חזר בעקוועטליכקייטען, דח יעדער ביי'ן דורכזעהען פֿינדען ווירד.
 און נעהמע זיך דח מיהע, דיענע ב'אָר חזר דיענע חיבערזעטלונג
 מיט דען מלמען פֿרוז חזר דער מלמען חיבערזעטלונג לז פֿערי
 גלייבען; און ווירד דון מיינזעהען, דחם בייח דיענער חיבערמיז טווערען
 חזר מיהוממען מרבייט פֿיעלע סוועריגקייטען לז חיבערווינדען ווערען, חזר
 עבענדערמיטן העפֿעע מיך, דח דייטע פֿובליקאָן ווירד פֿיר דיענע
 חיבערזעטלונג מייניגע נחזיכט מחבען חזר זח ניכט נאָך דער
 סטראַנגע דער קריטיק בעמורטהיילען.

וואו חיברגענו דח רייכהייט דעו דרוקקז, דח מננינגע־מלטיגקייט
 דער טעטלונג, דח ריכטיגע מרדונג, חזר חיבערהויפט מלמען, וואו
 טיפֿהרגרטיסע טמכהייט בעטריפֿעט, ון שאיילען וויר חזר, דחם
 יעדע חזרמחטיימיסע מייגע דיענער עדילימן דח גערעכטיגקייט
 ווירערפֿהרען וןמען ווירד, דחם זח עז וואו פֿערדיענט, יעדער
 העללמדימען מיינגעבע מן דח זייטע גענעטלט לז ווערען, חזר דחם זח
 מין מנלעען בעטרמלעט יענע נאָך ווייט חיבערמריפֿעט. מיעפֿען ווילן מיך
 ניכטז בעומדערז ערוואַהען — ווער מייגען העט דער זעהען!

נאָך העטמע מיך גערנע עטוואַ געוואַנט חיבער דח ענטפענגונג דעז
 מחזור'ז חיבער דעמען מלמען, חיבער דח נמען קרובות ופויטים ודומים
 חזר דערען פֿערפֿהסער; מיך העפֿעע מבער, מן ענדע דער ברכים, נאָך.
 סהקדעה סכוללת, מעהר געלעגענהייט לז מחבען, געמיער חזר בעטטיממען
 מיעריבער ספֿרעבען לז קממען, וועלענו חזר געמעהען ווירד, אס וואו סהם נחיים.

ותשלם מלאכת הכרך הזה, פה

רעדעלהיים

נחיש שבט ת'קס לפ"ק.

אשרי יושבי ביתך עזר יהללוך סלה:

אשרי העם שפכה לו אשרי העם שני אלהיו:

תהלה לדוד ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך

לעולם ועד: בכל יום אברכה ואהללה שמך לעולם ועד:

גדול יי ומהלל מאד ולגדלתו אין הקר: דור לדור ישבת

מעשיך וגבורתך יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאתיך

אשיחה: ועוזו נודאתיך יאמרו וגדלותך אספרנה: זכר

רב טובך יביעו וצדקתך ירננו: חנון ורחום יי ארץ אפים

וגדול חסד: טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו: יודך יי

כל מעשיך וחסדיך יברכוכה: כבוד מלכותך יאמרו

וגבורתך ידברו: להודיע לבני האדם גבורתו וכבוד הדר

מלכותו: מלכותך מלכות כל עלמים וממשלתך בכל

דור ודור: סומך יי לכל הנפלים וזקה לכל הפוסים: עיני

כל אלקי ישברו ואתה גותן להם את אכלם בעתו: פותח

את ידך ומשביע לכל חירצון: צדיק יי בכל דרכיו וחסיד

בכל מעשיו: קרוב יי לכל קראיו לכל אשר יקראו

באמת: רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם:

שומר יי את כל אהביו ואת כל הרשעים ישמיד: תהלת

יי ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד:

ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה: ה"ס ז' חומר ת"ק וזמ"כ
עמ' תכלין תפלה בלח"כ

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי

אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול

הגבור והנזרא אל עליון גומל חסדים טובים
 וקנה הכל וזכר חסדי אבות ומביא גואל לבני
 בנייהם למען שמו באהבה. מלך עוזר ומושיע
 ומגן. ברוך אתה יי מגן אברהם: אתה גבור
 לעולם ארני מחיה מתים אתה רב להושיע.
 משיב הרוח ומוריד הגשם:

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים
 רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר
 אסורים ומקיים אמונתו לישיגי עפר. מי כמוך
 בעל גבורות ומי רומה לך מלך ממית ומחיה
 ומצמיח ישועה. ונאמן אתה להחיות מתים.
 ברוך אתה יי מחיה המתים: כ"ז אימך קדושת נקדש.

אתה קדוש ושםך קדוש וקדושים בכל יום
 יהלוק סלה: ברוך אתה יי האל הקדוש:

אתה חנון לאדם בעת ומלמד לאנוש בינה. חננו
 מאתך דעה בינה והשכל. באי חונן הדעת:

השיבנו אבינו לתורתך וקרבתך מלכנו
 לעבודתך והחזירנו בתשובה שלמה לפניך.
 ברוך אתה יי הרוצה בתשובה:

סִלַּח לָנוּ אֲבֵינוּ כִּי חָטְאנוּ מִחַל לָנוּ מִלְכָּנוּ
 כִּי פָשַׁעְנוּ כִּי מוֹחַל וְסוֹלֵחַ אָתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה
 יי חַנוּן הַמְּרַבֵּה לְסִלּוֹחַ:

רְאֵה בְּעֵינֵינוּ וּרְיֵבָה רֵיבָנוּ וְגֵאֲלָנוּ מִהֲרֵה לְמַעַן
 שְׂמֵךְ בִּי גּוֹאֵל חֹזֵק אָתָּה. בְּאִי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:
 רַפְּאֵנוּ יי וְנִרְפָּא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִשְׁעָה בִּיתְהִלָּתְנוּ
 אָתָּה. וְהַעֲלֵה רַפּוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־מִכּוֹתֵינוּ
 כִּי אֵל מֶלֶךְ רּוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה. בְּרוּךְ
 אַתָּה יי רּוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת
 וְאֶת־כָּל־מִינֵי תְבוֹאָתָה לְטוֹבָה וְתֵן טַל וּמָטָר
 לְבִרְכָה עַל פְּנֵי הָאָרֶזְהָ וְשַׁבְּעֵנוּ מִטּוֹבָהּ וּבְרַךְ
 שְׁנָתְנוּ בְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת. בְּאִי מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:
 תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחִירוֹתֵנוּ וְשֵׂא נִסִּים לְקַבֵּץ
 גְּלוּיֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאֲרָבַע בְּנִפּוֹת הָאָרֶץ.
 בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַבֵּץ נְרָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ בְּכִרְאֲשֵׁנָה וְיִזְעַצְּנוּ
 בְּבִתְחִלָּה וְהִסֵּר מִמֶּנּוּ יְגוֹן וְאַנְחָה וּמְלוֹךְ עֲלֵינוּ
 אַתָּה יי לְבִרְךְ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדִּיקָנוּ
 בְּמִשְׁפָּט. בְּאִי מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

וּלְמַלְשֵׁינִים אֱלֹהֵי תִקְוָה וְכָל עוֹשֵׂי רָשָׁעָה
 כְּרָגַע יֵאבְדוּ וְכָל־מְהַרְהָ יִכְרְתוּ וְהַיּוֹדִים
 מְהַרְהָ תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר וְתִמְגַּר וְתִכְנִיעַ בְּמַהֲרָה
 בְּיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יי שֶׁבַר אֵיבִים וּמְכַנְיַע זָרִים:
 עַל הַצְדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל זִקְנֵי עַמְּךָ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל פְּלִטַת סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גְּרֵי הַצַּדִּיק
 וְעַל־יָנוּ יִהְיוּ רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שְׂכָר טוֹב
 לְכָל הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאֵמֶת וְשִׁים חֶלְקֵנוּ
 עִמָּהֶם לְעוֹלָם וְלֹא נִבּוֹשׁ כִּי־בָךְ בְּטַחְנוּ.
 בָּרוּךְ אַתָּה יי מוֹשַׁעַן וּמְבַטֵּחַ לְצַדִּיקִים:
 וְלִירוּשָׁלַם עִירֶךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב וְתִשְׁכּוֹן
 בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבִנֵּה אוֹתָהּ בְּקִרְבֵּנוּ
 בְּיָמֵינוּ בְּנֵין עוֹלָם וְכֶסֶף דָּוָר מְהַרְהָ לְתוֹכָהּ
 תִּכְוֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם:
 אֶת־צִמְחַת דָּוָד עֲבָדֶיךָ מְהַרְהָ תִצְמִיחַ וְקִרְנֵנוּ
 תִּרְוֵם בִּישׁוּעָתְךָ כִּי לִישׁוּעָתְךָ קוִינֵנוּ כָּל־הַיּוֹם.
 בָּרוּךְ אַתָּה יי מְצַמֵּחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה:
 שְׁמַע קוֹלֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ
 וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ כִּי אֵל
 שׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת וְתַחֲנוּנִים אַתָּה: וּמְלַפְנֶיךָ

מִלִּפְנֵי רִיקָם אֵל־תְּשִׁיבֵנוּ • כִּי אָתָּה
 שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים •
 בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:
 רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבַתְּפִלָּתָם •
 וְהִשָּׁב אֶרְצֵה־עֲבוּדָה לְדָבִיר בִּירְמָה וְאִשֵּׁי
 יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן וְתִהְיֶה
 לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:
 וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבֶךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים • בְּרוּךְ
 אַתָּה יי הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

^{מורים לדבן}
 מורים אָנֹחֵנו לָךְ שְׂאֵתָה הוּא
 יי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל
 בְּשָׂר יוֹצֵרנו יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרִכּוֹת
 וְהוֹרָאוֹת לְשִׂמְחָה הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
 עַל שֶׁהַחַיִּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ בְּנו תַחֲזִינָנו
 וְתַקִּימָנוּ וְתִאֶסְפוּת נְלִיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת
 קִדְשֶׁךָ לְשִׂמְחָה חֲסִידָה וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנָךְ
 וְלַעֲבֹדָה בְּלִבְךָ שְׁלָם עַל שְׂאֵתָנוּ
 מורים לָךְ • בְּרוּךְ אַל תְּהוֹדֵאוֹת:

מורים אֵל־נִחַנו לָךְ
 שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ
 וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם
 וְעַד צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
 יִשְׁעֵנו • אַתָּה הוּא
 לְדוֹר וָדוֹר נִוֶּדָה לָךְ
 וְגַם־פֶּר תִּהְלַתָּךְ • עַל

חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נְשִׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
 לָךְ וְעַל נַפְשֵׁךָ שְׂבִכְל־יּוֹם עִמָּנוּ וְעַל נַפְלְאוֹתֶיךָ
 וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׂבִכְל־עֵת עֲרֹכּוּבְךָ וְצַהֲרִים הַטּוֹב
 כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְרַחֲמָרְחָם כִּי לֹא־תָמוּ
 חֲסְדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ: וְעַל־כֵּן יִתְבַּרְךָ
 וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ מִלִּפְנֵי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעַד:

וְכַל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה וַיְהִלְלוּ אֶת־שִׁמְךָ
 בְּיָמֵת הָאֵל יִשׁוּעַרְנֵנוּ וְעִזְרַתְנוּ סֶלָה.
 בָּרוּךְ אַתָּה יי הטוב שמך ולך נאֶה לְהוֹדוֹת:
 שְׁלוֹם רַב עַל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ הַשָּׂמִים לְעֵלָם כִּי אַתָּה
 הוּא מֶלֶךְ אֲדוֹן לְכָל־הַשְּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ
 אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ.
 בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם:

אלהי נצור לשוננו מרע ושפתנו מדבר טרקה ולמקללי נפשי תרחם
 ונפשי בעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרהור נפשי וכל
 החושבים עלי רעה מהרה הפך עצתם וקלקל מחשבתם. עשה למען
 שמך עשה למען ימינה עשה למען קדשתך עשה למען תורתך למען
 יחלצון ידיך הושיעה ימינה וענני: יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי
 לפניה יי צורינו אלי: עשה שלום במרומינו הוא יעשה שלום עלינו
 ועל כל ישראל ואמרו אמן: יהי רצון לפניה יי אלהינו ואלהי אבותינו
 שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך:

קבלת שבת

י' ה' לְכוּ נִרְנְנָה ליי נְרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ:
 ק' נִקְדְּמָה פָּנֵינוּ בַתּוֹרָה לְזִמְרוֹת נְרִיעָה לּוֹ:
 ה' כִּי אֵל גָּדוֹל יי וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל־כָּל־אֱלֹהִים:
 ק' אֲשֶׁר בְּיוֹז מְחַקְרֵי־אָרֶץ וְתוֹעֵפוֹת הָרִים לּוֹ:
 ה' אֲשֶׁר־לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ וַיִּבְשֹׁת יַדָּיו וַיִּצְרוּ:
 ק' בָּאוּ גִשְׁמוֹתָהּ וְנִכְרַעַה נִבְרָכָה לְפָנֵי־יי עֲשֵׂנוּ:

ה' כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאִנְחָנוּ עִם מַרְעִיתוֹ וְצִאֵן יָדוֹ
 הַיּוֹם אִם-בְּקִלּוֹת שָׁמְעוּ: ק' אֶל-תִּקְשׁוּ לְבַבְכֶם
 בְּמַרְיָבָה כַּיּוֹם מִסָּה בַמִּדְבָּר: ה' אֲשֶׁר גָּסוּנִי
 אֲבוֹתֵיכֶם בְּחַנּוּנֵי גַם-רָאוּ פַעְלֵי: ק' אֲרַבְעִים
 שָׁנָה אֶקְוֶה בְּדוֹר וְאֹמַר עִם תַּעֲי לִבְבָּהֶם וְהֵם
 לֹא-יִדְעוּ דְרָכֵי: קו"ח אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפְי
 זֶה-יָבֹאוּ אֶל-מְנוּחָתִי:

זו"ה שִׁירוּ לִי שִׁיר חֲדָשׁ שִׁירוּ לִי כֹל-הָאָרֶץ:
 ק' שִׁירוּ לִי בְּרִכּוֹ שִׁמוֹ בְּשָׂרוֹ מִיּוֹם-לֵוִיט יִשׁוּעָתוֹ:
 ה' סִפְרוּ בְּגוֹיִם כְּבוֹדוֹ כְּכֹל-הָעַמִּים גַּפְלֹאוֹתָיו:
 ק' כִּי גָדוֹל יי' וּמַהֲלֵל מְאֹד נֹרָא הוּא עַל-כֹּל-
 אֱלֹהִים: ה' כִּי כֹל-אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיִּי שָׁמַיִם
 עָשָׂה: ק' הוֹדוּ וְהִדְר לְפָנָיו עֲזוֹת פְּאֶרְתָּה כִּמְקַדְשׁוֹ:
 ה' הָבוּ לִי מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים הָבוּ לִי כְבוֹד וְעֵז:
 ק' הָבוּ לִי כְבוֹד שִׁמוֹ שְׂאוּ מִנְּחָה הוֹבֵאוּ לַחֲצֵרוֹתָיו:
 ה' הִשְׁתַּחֲוּוּ לִי בַּהֲדַר-קֹדֶשׁ חִילוֹ מִפְּנֵי כֹל-
 הָאָרֶץ: ק' אָמְרוּ בְּגוֹיִם יי' מֶלֶךְ אֶת-תְּבוֹן תִּבְל
 כֹּל-תְמוֹט יִדִּין עַמִּים בְּמִישְׁרִים: ה' יִשְׁמַח
 הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ יִרְעַם הַיָּם וּמִלְאוּ: ק' יַעֲלֶז
 שָׂרֵי וְכֹל-אֲשֶׁר-בּוֹ אֵז יִרְגְּנוּ כֹל-עַצְיֵי-עַר:
 קו"ח לְפָנָיו יי' וְכִי בָא בָא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹט
 תִּבְל בְּצַדֵּק וְעַמִּים בְּאִמּוֹנָתוֹ:

י"ח מלך הגל הארץ ישמחו איים רבים :
 קענן וערפל סביבו צדק ומשפט מכון בסאו :
 מ' אש לפניו תלקח ותלהט סביב צריו : ק' האירו
 ברקיו תבל ראתה ותחל הארץ : מ' הרים
 כדונג גמסו מלפני יי מלפני ארון כל הארץ :
 ק' הגידו השמים צדקו וראו כל העמים כבודו :
 מ' יבשו כל עברי פסל המתהללים באילים
 השתחוו לו כל אלהים : ק' שמעה ותשמח
 ציון ותגלגלנה בנות יהודה למען משפט יי :
 מ' כי אתה יי עליון על כל הארץ מאד געלית
 על כל אלהים : ק' אהבי יי שנאו רע שמר
 גפשות חסדיו מיד רשעים יצילם : מ' אור
 זרע לצדיק ולישרי לב שמחה : ק' וישמחו
 צדיקים ביי ויהודו לזכר קדשו :
 י"ח מ' מזמור שירו ליי שיר חדש כי נפלאות
 עשה הושיעה לוימינו וזרוע קדשו : ק' הודיע
 יי ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו : מ' זכר
 חסדו ואמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי
 ארץ את ישועת אלהינו : ק' הריעו ליי בל
 הארץ פצחו ורגנו וזמרו : מ' זמרו ליי בכנור
 בכנור וקול זמרה : ק' בחצצרות וקול שופר

(שנאור רע הר' בקמן נס"מ וכ"י וכמשפט הצול' ויורד שיש לו כח לשנות הנקוד
 כמו סאתנת וס"מ, וכמו סאתנתי בספרי משפטי עמי אמ"ת.

הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יי: מִירְעַם הַיָּם וּמִלְאוֹ
הַיָּבֵל וַיֵּשְׁבִי בָהּ: ק' נְהַרְוֹת יִמְחֲאוּ בָךְ יְחַד
הָרִים יִרְגְּנוּ: קו"ח לִפְנֵי יי כִּי בָא לִשְׁפֹט הָאָרֶץ
יִשְׁפֹט-תֵּבֵל בְּצַדֵּק וְעַמִּים בְּמִישָׁרִים:
"מ"י מֶלֶךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשֵׁב כְּרוֹבִים תְּנוּט
הָאָרֶץ: ק"י בְּצִיּוֹן גְּדוֹל וְרָם הוּא עַל-כָּל-
הָעַמִּים: מ"י יוֹדוּ שִׁמְךָ גְּדוֹל וְגוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא:
ק' וְעַז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אֱהַב אֶתְּהָ כּוֹנֵנֶת מִישָׁרִים
מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה בִּיעֲקֹב אֶתְּהָ עֲשִׂית: מ"י רֹמְמוֹ
"י אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁתַּחֲוִי לְהֵדָם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא:
ק' מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וְשִׂמְאוֹל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ
קִרְאִים אֶל-יי וְהוּא יַעֲנֵם: מ"י בְּעַמּוּד עַנְוֵן יְדַבֵּר
אֲלֵיהֶם שְׁמְרוּ עֲדוֹתַי וְחַקְנֹתַי לְמוֹ: ק"י אֱלֹהֵינוּ
אֶתְּהָ עֲנִיתֶם אֵל גִּשָׁא הָיִיתָ לָהֶם וְנִקְּם-עַל-
עֲלִילוֹתֵם: קו"ח רֹמְמוֹ יי אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁתַּחֲוִי
לְהַר קְדִישׁוֹ בִּי קְדוֹשׁ יי אֱלֹהֵינוּ:
כ"ח מִזְמוֹר לְדָוִד הִבּוֹ לִיהוָה בְּנֵי אֱלִים הִבּוֹ
לִיהוָה כְּבוֹד וְעֹז: ק' הִבּוֹ לִיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ
הַשְׁתַּחֲוִי לִיהוָה בְּהַר-רֵת קְדוֹשׁ: מ"י קוֹל יְהוָה עַל-
הַמַּיִם אֲלֵ-הַכְּבוֹד הָרְעִים יְהוָה עַל-מַיִם רַבִּים:
ק' קוֹל-יְהוָה בְּכַח קוֹל יְהוָה בְּהַר: מ"י קוֹל יְהוָה

שָׁבַר אֲרָזִים נִישָׁבַר יְהוָה אֶת־אֲרָזֵי הַלְּבָנוֹן:
 כִּי־נִרְקִידֵם כַּמֹּד־עֵגֶל לְבָנוֹן וְשָׁרִיזוֹן כַּמֹּד בֵּן־
 רֵאמִים: כִּי־קוֹל־יְהוָה חָצַב לַהֲבוֹת אֵשׁ: כִּי־קוֹל־
 יְהוָה יִחַיל מִדְּבַר יִחַיל יְהוָה מִדְּבַר קָדְשׁ: כִּי־קוֹל־
 יְהוָה יִחַלֵּל אֵילוֹת וַיִּחַשֵּׁף יַעֲרוֹת וּבְהִיכְלוּ כָּלֹז:
 אָמַר כְּבוֹד: כִּי־יְהוָה לַמַּבּוּל יֹשֵׁב וַיֹּשֶׁב יְהוָה
 מֶלֶךְ לְעוֹלָם: כִּי־יְהוָה עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה־
 יִבְרַךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

ס"ז סבנן כנעישס . רלשי ספרחים שלמה הלוי .

לְכֵה הַיּוֹדִי לְקִרְאֵת כְּלָהּ . פְּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָהּ: לְכֵה
 לְשׁוֹר וְזָכוֹר בְּדַבּוֹר אֶחָד . הַשְּׂמִיעֵנוּ אֵל הַמִּיחָד . יי
 אֶחָד וְשִׁמּוּ אֶחָד . לְשֵׁם וּלְתַפְאֵרֶת וּלְתַהֲלָהּ: לְכֵה
 לְקִרְאֵת שַׁבַּת לְכוּ וּגְלָכֶה . כִּי־הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה . מֵרֵאשׁ
 מְקַדֵּם נְסוּכָה . סוּף מַעֲשֵׂה בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָהּ: לְכֵה
 מְקַדֵּשׁ מֶלֶךְ עִיר מְלוּכָה . קוֹמֵי צְאֵי מִתּוֹךְ הַהַפְּסָה . רַב
 לֵךְ שַׁבַּת בְּעַמְּקֵי הַבְּכָא וְהוּא יַחְמוּל עֲלֶיךָ חֲמֵלָהּ: לְכֵה
 הַתְּנַשְׂרֵי מַעֲסַר קוֹמֵי . לְבָשִׂי בְּגָדֵי תַפְאֵרֶתךָ עַמִּי . עַל־יַד
 בְּרִישֵׁי בַיִת הַלְּחָמִי . קִרְבֵּה אֶל־נַפְשִׁי גְּאֻלָּהּ: לְכֵה
 הַתְּעוֹרְרֵי הַתְּעוֹרְרֵי . כִּי־בָא אֲוֶרֶךְ קוֹמֵי אֲוֶרֵי . עוֹרֵי עוֹרֵי
 שׂוֹר דְּבָרֵי . כְּבוֹד יי עֲלֶיךָ נִגְלָהּ: לְכֵה
 לֹא תִבְשִׂי וְלֹא תִכְלָמִי . מַה תִּשְׁתַּוְּתַחֲתִי וּמַה תִּהְיֶמֶי . בְּךָ
 יַחֲסוּ עַנְיֵי עַמִּי . וּנְבַנְתָּה עִיר עַל־תְּלָהּ: לְכֵה
 וְהִיוּ לְמַשְׁפַּחַת שְׂאֵמֶיךָ . וְרַחֲמֵיךָ לְמַלְעֶיךָ . יִשׂוּשׁ עֲלֶיךָ

אלהיך • במשׁוש חתן על־פלה : ^{לכה}
 ימין ושׁמאל תפרוּצוּ • ואת־י תְּעַרְצוּ • על־יד־איש בן
 פּרְצוּ • וּגְשֻׁמְחָה וּגְגִילָה : ^{לכה}
 בואי בשׁלום עֲטַרְת בַּעֲלָה • גַּם בְּשֻׁמְחָה וּבְצַהֲלָה •
 תוֹךְ אַמוּנֵי־עַם סִגְלָה • בואי כֶּלֶה • בואי כֶּלֶה : ^{לכה}
 צב מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת : טוֹב לְהַדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר
 לְשִׁמְחָה עֲלוּיִן : לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֶסֶדְךָ וְאִמּוּנָתְךָ בְּלִילוֹת :
 עָלַי עֲשׂוֹר וְעַל־גְּבַל עָלַי הַגִּיּוֹן בְּכִנּוֹר : כִּי שִׁמְחַתְּבֵי
 יְהוָה בַּפֶּעֱלֶקֶד בְּמַעֲשֵׂי־יָדֶיךָ אֲרַנֵּן : מִהַגְּדִלוֹ מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה
 מֵאֹד עֲמָקוֹ מַחֲשַׁבְתֶּיךָ : אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדַע וְכִסִּיל לֹא־
 יֵבִין אֶת־זֹאת : בַּפֶּרֶחַ רִשְׁעִים וּכְמוֹ־עֵשֶׂב וַיִּצְיֹו כָּל־
 פְּעֻלֵי־אָוֶן לְהַשְׁמַדֵם עַד־רֶעֶד : וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלַם יְהוָה :
 כִּי הִנֵּה אֵיבִיד יְהוָה כִּרְהֻמָּה אֵיבִיד יֵאָבְדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל־
 פְּעֻלֵי־אָוֶן : וְתָרַם בְּרָאִים קִרְנֵי בְּלַתִּי בְּשִׁמּוֹן רַעֲנָן :
 וְתַבֵּט עֵינַי בְּשׂוֹרֵי בְּקָמִים עָלַי מְרַעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנִי :
 צְדִיק בְּתִמְרָה יִפְרַח כְּאֶרֶץ כָּל־בְּנוֹן יִשְׁגָּה : שְׂתוּלִים בְּבֵית
 יְהוָה בְּחֲצֵרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ : עוֹד יִגְבֹּחַן בְּשִׁיבַת־דְּשָׁנִים
 וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ : לְהַגִּיד כִּי־יֵשֶׁר יְהוָה צוּרֵי וְלֹא־עֲלָתָה בּוֹ : שִׁי
 צַג יְהוָה מִלֶּקֶד גֹּאֲוֹת לִבְשׁ לִבְשׁ יְהוָה עוֹ הַתְּאוֹר אֶרֶץ תִּבְּרֹן
 תִּבַּל בַּל־תִּמּוֹט : נִבְּרֹן בַּסֶּאֱךָ מֵאֵן מַעוֹלָם אֶתָּה : נִשְׂאוּ
 נְהָרוֹת יְהוָה נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכִים :
 מִקְלּוֹת יָמִים רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרִירִים אֲדִיר בְּמָרוֹם
 יְהוָה : עַד־תִּיקֶה וְנִאֲמָנוּ מֵאֹד לְבֵיתְךָ נִאֲוֶה קִדְשׁ יְהוָה
 לְאֹדֶךָ יָמִים : * טפיק א' קריש יחום.

מעריב ליל ראשון של פסח

נרות קטלות אשכנז ופולין חזן אומרים מעניינים בשבת, ונק"ק 55"מ אומרים, וסקהל עונים יחברך.

יתברך וישמח ויתפאר ויתרום ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדי אין אלהים סלו לרצב בערבות כנה שמו ועליו לפניו. ושמו מרום על כל ברכה ותהלה:

ברכו אתי המברך:
 ברוך יי המבדך לעולם ועד:
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בדרו מעריב ערבים בחדמה פורתח שערים ובתבונה משנה עתים ומחליף את הזמנים

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם: ומסדר את הככבים במשמרותיהם ברכיע ברצונו בורא יום ולילה גולל אור מפני השך וחשך מפני אור. ומעביר יום ומביא לילה ומבריל בין יום ובין לילה יי צבאות שמו אל חי וקים תמיד ומלוך עלינו לעולם ועד:

פיוסד פ"ס א"ב

ליל שמרים, אותו אל חצה. בחצות לילה בתוך מצרים כיצא. גבור על קמיו יחצנו. בחצה דוד מעריב ערב ונומרנו בנפש הפצה: ברוך אתה יי המעריב ערבים:

באור

ליל שמורים, ע"כ ל"ט הוא ל"כ שמורים לכל בני ישראל (שמות י"ב ט"ז). כילא, כאשר ילא. גבור, סק"כ שיהו גבור עלחטה. כשכב, כאשר חכה. דוד, תאמר לש"ת.

חרגום אשכנזי

ליל שמורים* טהיוסע דער מאומחבטיגע, מאו ער מיינסט מיסטערנחלט: דורך מלרים למי: מ, מחלט ער זיח חבערומא: עבענוח מיבער ויגע וירערנחלער טהיוסען: ער מיוט פריינדליך, כרינגט דען חבענר הערבייח — דמרוק ומסט מיהת פרחת: מיטהיג ומבוינגען: געמחט זיווט רוח, עוויגער, דער דיח מחבערע הערמחלטהיהרם!

ליל 3 ג (Tom 1.)

* נחלט דער בע מחלט טונג מדער בעוומחה רונג

אֶהְבֶּתָּ עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֶהְבֶּתָּ, תוֹרָה וּמִצְוֹת
חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לְמִדָּת, עַל בֶּן יִי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁבְכָנוּ
וּבְקוּמָנוּ נְשִׁיחַ בְּחֻקֶּיךָ, וְנִשְׂמַח בְּדַבְרֵי תוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ
לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאַדְרָךְ יְמֵינוּ וּבָהֶם נִהְיֶה יוֹמָם
וְלַיְלָה. וְאֶהְבֶּתְךָ אֶל־הַסִּיד מִמָּנוּ לְעוֹלָמִים:

לֵיל שְׁמוֹרִים, הוּא זֶה הַלַּיְלָה. וְעַתָּה אֵל
בְּאִמְרַת בְּחֻצוֹת הַלַּיְלָה. זֶה אֲשֶׁר הוּא לְיוֹם וְלוֹ
לַיְלָה. חֵק אֶהְבֶּתוּ יוֹבוֹר לְגִינֵי חֵלֶק לַיְלָה:
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱוֵהב עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

^{בְּדִיּוֹס'} שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה יֶחֱדָד:
^{בְּלִשָׁה} בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאֶהְבֶּתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־גַּם־שֶׁקֶ וּבְכָל־
מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם עַל־
לִבְּךָ: וּשְׁנַנְתָּם לְבִנְיָהּ וְדַבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
וּבְלִכְתְּךָ בְּדַרְךָ וּבְשִׁבְכְּךָ וּבְקוּמָךָ: וְקִשְׂרַתָּם לְאוֹת
עַל

לֵיל שְׁמוֹרִים וכו'. ועתה, וכזמינו בזמן שמוים נאמרו כחלות נב', ולא
כחלות נב הדמיון לפי שזה סקצ"כ הוא אשר לו יום ולו לילה ויודע עתה
ורגעיו, כמו שפירש'י שמוט' י"א ד'. לנינו וכו', לנינו אנרכס אכינו שאלמר ט
ויחלק עליכם לילה (כראשית י"ד ע"ו), וכמו שפירש' שם רש"י ז"ל, עיין עליו.

ליל שמורים נחנטע ער דינעו נחלט; דען געניח בע עב חב חט טע ע ער דען
בעסט'יאטען לייטפונקט, וויט ט ע ר נ ח ט ט. ער חיוט'ג, דעס דער טחג, ער
דעס ריח נחלט לונגעהרט. בעסט'חדיגע ויעבע פעהרעיס ער יענעק*, דער ויך
דעו נחלט' חין הויפען טהיילטע; אחלט' ער ויח דחך דעסטן ענקען געדענקען!
געוהכט וייזט דוח, עוויגער, דער ויין פלק ישראל! ועכט!

(* אנרכס אכינו.

על־יְהוָה וְהָיוּ לְטֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ׃ וּכְתַבְתֶּם עַל־
מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

וַיְהִי וַיְהִי אִם שָׁמַעַתְּ שָׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל־
לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מִטַּר־אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה
וּמִלְקוֹשׁ וְאִסַּפְתִּי דְגָנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיְצַדְדֶךָ׃ וְנָתַתִּי עֵשָׂב
בְּשִׂרְךָ לְבִהְמֹתֶךָ וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ׃ הַשְׁמֵרוּ לָכֶם פְּרִי־פִתְּהָ
לְבַבְכֶם וּסְרַתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
לָהֶם׃ וְחָרָה אַף־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וּלֹא־יִהְיֶה
מִטַּר וְהִיאַדְמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְכוּלָּהּ וְאִבַדְתֶּם מִהָרָה מֵעַל־
הָאָרֶץ הַטְּבָחָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם׃ וְשָׁמַתֶּם אֶת־דְּבָרֵי
אֱלֹהֵי עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֶתֶּם לְאוֹת עַל־
יְדֵכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וּלְמַדְתֶּם אֶתֶּם אֶת־
בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתֹּךָ בְּדֶרֶךְ
וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ׃ וּכְתַבְתֶּם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃
לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוָה לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְתֵת לָהֶם בְּיַמֵּי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃
נִשְׁבַּע וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל־כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם
וְנָתַנוּ עַל־צִיצִית הַכַּנֹּף פְּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית
וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם
וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אֶתֶּם
זָנִים אַחֲרֵיהֶם׃ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי
וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר

הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם: יש לנרף לסיכס לאמת, אכן יתן רוח מעט שלט יכולע כא'.

אמת ואמונה כל זאת וקים עלינו כי הוא יי אלהינו ואין זולתו ואנחנו ישראל עמו הפודנו מיד מלכים מלפני הגואלנו מבף בלהעריצים האל הנפרע לנו מצרינו והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו העושה גדלות עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר, השם נפשנו בחיים ולא נתן לנו טרגלנו המדר יבנו על כמות איבינו וירם קרננו על כל שנאינו, העשה לנו נסים ונקמה בפרעה אותות ומופתים באדמת בני חם המכה בעברתו כל בכורי מצרים ויוצא את עמו ישראל מתוכם להרות עולם: המעביר בניו בין גזרי ים סוף את רודפיהם ואת שונאיהם בתהומות טבע: וראו בניו גבורתו שבחו והודו לשמו ומלכותו ברצון קבלו עליהם משה ובני ישראל לק ענו שירה:

סיפור ע"ס א"כ

פסח אכלו פחוזים • ונפלאות חוזים • בימי חג פסח ;
פסח בני לשמר לדורת פנה לנו להורת • בימי חג פסח ;
פסח גזר ענוי אמונים : ארבע מאות גמנים • ב' ח' פ :

פסח אכלו וכו' • המעיין בפיוט הזה יגלה כי חכמת הכאסון לעולם עונס על טס שעבר ולכן דק לסיימו כי מי ח' פ, נב', והחרוז שמי עונה על מה שעתיד להיות ולכן מסיימו כי מי ח' פ נב', וכן הגירסא נדפוס ין וככתב יד של שנת י"ח ועל הדרך הזה פרשתי ותרגמתי. פסח, קרבן פסח. ונפלאות חוזים, כמו שאזכר בכאסא שכלו הפסח ראו בכורי טלרים כהרגים. פסח לנו להורות, כמאמר הנכחא בימי

פסח* מסען דיה חיל פערטיגען חוגר ומהען ווחורער חין רען טמגען פסח'ג פסח חייט לות סוטלע רער נהב'קונסט בעסטייחאט; ת, ווענדע דק, לייגע פערנער ווחורער, ווי חין רען טמגען פסח'ג, פסח ווחורדע סק'ח'ערייח חיבער דיה טרייען פערח'קונט, פיערח'ודערט פ'ח'ל'ח'ח'ויגע יח'ח'רע, חין רען ט'פ, פסח

(* ר'ח'ו חיבערסרייטונג; ח'פ'פ'ער ח'רער פ'עוט, קרבן פסח, ח'רער חג פסח.

פסח דת שבועים ימלא. ויום נקם ונלה. וכן ב' ח' פ:
 פסח הרג בכורי הם. וכן בכורו רתם. וכן ב' ח' פ:
 פסח ועד לשפט מרשיעם ולהעלות לציון מושיעם ב' ח' פ:
 פסח זמר בגוף גתן. לגאול בני איתן. וכן ב' ח' פ:
 פסח הרב על רשעי הדם. ביד צה וארום. וכן ב' ח' פ:
 פסח טביחת גיני כוש. להוציא עמו ברכוש. וכן ב' ח' פ:
 פסח ידירות קן שדודה. בנס אום נרודה. וכן ב' ח' פ:
 פסח פרת לשמו מסים. והוציא עמו בנסים. וכן ב' ח' פ:
 פסח לוחצינו ילחץ. ורפאנו ממוחץ. וכן ב' ח' פ:

פאתן. מארץ מצרים ארצנו נפלות (מיכה ז' ו'). פסח גור וכו'. בפסח נגור.
 על בני אמינים הענוי של ד' מאות שנה, נכרית בין כנתיים שהיה בליל פסח,
 כדאיתא בפרקי דר"א פ' ב"ת. דה שבועים, טכאלר דכתיב ס' ט'. ויום נקם
 וגלב, בדכתיב כי יום נקם בלבי ושנת גאלי בזה (ישעי' ס"ג ד'), וסגולת
 כעתידיה גם היא בפסח, כמו שקבלו רז"ל. וועד לשפט, ע"ה ועלו מושיעם
 וגו' (עובד' א' באל). זמר, לשון כריתת, כעטם. זמיר. עריוס (ישעי' ב"ה ס').
 בנוף, נוף מארץ מצרים הוא. איתן, אכרסם שנקרא איתן בארצה. ידירות
 קן, לור. כעטמיר וכו' ואם בין כוכבים אים קנן (עובד' א' ד'). ורפאנו
 מ' ט' ו'). שדודה, תשודר, כאגרו, כהתיך שודד תואד (ישעי' ל"ג א').
 לום כדודה, ככטולדת בגוים, ע"ה כי מפני סרס כדודה (ישעי' ב"א ט').

פסח ויירד ער דמו געוועטן יענער וועלען¹ פלן פיהרען, רענטמג דער רחלע לייגען,
 וויח חין דען ט"פ. פסח ס' א' ער חס' 2) ערוטגעבורט, ס' טעטע וייגען
 ערוטגעברענגן חין דען ט"פ. פסח בעסטמיוועט ער, פ' רעטעלער לו ריכטען,
 רעטער חיל ליו' געבירג לו פיהרען, וויח חין דען ט"פ. פסח ריכטעט ער
 חיינע נייערלענגע חין כוף 3) חו, ערוטיטע איתן 4) זקנע חין דען ט"פ.
 פסח ויירד, פ' רעטעלער דען סווערטען ס' טרעטען דורך ווייגען גען
 ליעבטען ל' ו' דום 5), וויח חין דען ט"פ. פסח ערוטעט ער דיח ענקעל כו' 6)
 חוה. ליעט ויין פלוק היט רייכטפוק ליעטען חין דען ט"פ. פסח ויירד ער דען
 פיהרען בעלעבטען ס' ט' ווייטל לערסטמירען, וואווען ויין לערסטמירען פלוק,
 וויח חין דען ט"פ. פסח חמט עכ, חויגערשטעט דיח, יח טריבונ ער
 פרעטען, בערריט ויין פלוק וואווערברמליך חין דען ט"פ. פסח ויירד ער יענע
 קרמיקען, דיח חוה געקרמיקט, חויזיהילען חונגערע וואווערען, וויח חין דען ט"פ.

1) וועלען חין ד' א' אעראג געטייעט. 2) דער חורסטמירען פלוק מצרים.
 3) חיינע פרטעלן חין מצרים. 4) אכרסם אכינו. 5) חין דען ט"פ.
 6) כייחמאטע דען פלוקמבטיגען. חין וקחן פלוק פסח.

- פסח סלא המון הרקה. והסיע גפן שזרקה. ב"ח פ:
- פסח נגינות צר ישפיל. וגיל עמו יכפיל. ב"ח פ:
- פסח סגר ודים לדבר. ודפא עמו משבר. ב"ח פ:
- פסח עבור כל צורר שמור. ונקם עמו באמור. ב"ח פ:
- פסח פחד בתי מצרים. וכן בעני גוצרים. ב"ח פ:
- פסח צפירת צר לעלוקה. פגם אום תקוקה. ב"ח פ:
- פסח קשר לצר אבדה. ונאל ידידים מעבודה. ב"ח פ:
- פסח רמים ידים תהרם. ורעיתך תארש. ב"ח פ:
- פסח שבת בכל בית יליל. בצאתו פחצות ליל. ב"ח פ:

חלה, כמו כלל ויטו חמלא (איוכ ט"ו ל"ג), והוא לשן כריחה. כמון כרקה, חנאים ריקים וכוחים והם חנאי מצרים, כלומר כרח והכסיד כמון רקים. והסיע גפן שזרקה, חלו ישראל, כדכתיב גפן ממזרים חסיע (תהלים פ ע). וגיל עמו יכפיל, כמאמר הנביא (ישעי' ס"א ז'). לכן נארכס עמנה יירשו שמחת עולם. סגר, זדים, חנאי מצרים אשר זדו עבור כל צורר שמור, ע"כ וענתו שמרס נלא (עמוס ס' י"ב). כאמור, ודס ענדיו יקום (דברים ל"ג ט"ג). וכן בעינוי, אל ישראל נולרי עדותיו, והוא ע"כ ורחל חלבים את בני ישראל וידע חלבים. לפירת, תפארת. לעלוקה, כנוי לשאול כמאלי ל"טו, כלומר יאלך תפארתם לשאול. חום חקוקה, חום כעוכתר בחוקים ימלות, והוא דוגמת נולרים הקודם לו. רעים זדים תכרם וכו', כ"כ בכ"י. יין נובן וכן עיקר מצעס שכתתי בתפילת ספיוע. ורעיתך תארש, ישראל רעיתך תארש לך והוא ע"כ וארשתיך לי לעולם (כסע ב' י"ט).

פסח חטט ער חוכניטלע געטיכעל חויגערחטטעט, דוח ער'ע וויירעבע לערס פל'חלט חין רען ט"פ. פסח ווירד ער רען פייירען זייערער הערחבסטיוואען, פערדחטפען זיינען פל'חקענ פריידע, וויח חין רען ט"פ. פסח חטט ער יענט סטח'לען רעט פערדערבען פרייגעגעבען, ויין פל'חק גערעטטעט פל'חט סתריבן חין רען ט"פ. פסח ווירד ויין גריט חיבער יערען פ'רעפ'לער וויטהען, ויין פל'חק נלך פ'רעהייסאג רח'לען, וויח חין רען ט"פ. פסח סרעקטע ער מצרים: כען ווח'חער, ח'ו ער רח'ו ווירען ווייער געה'רונח'מען ומה'רנח'תן חין רען ט"פ. פסח ווירד ער רער ויטטע'לח'מען ח'חייט סטירלען, חייכע ווח'גאנטיטטעטעס נח'ליח'ן ווייערער חויגעח'מען, וויח חין רען ט"פ. פסח חטט ער רען טירנ'כען חונפ'ל'ח'ג בעט'ח'סען, בעפ'רייט דוח פ'רח'ח'מען פל'חט פ'ר'ח'רייט: חין רען ט"פ. פסח ווירד דוח סטח'לע פ'רעפ'לער ד'חיינ'פ'ח'רען ו'ח'סען חונר דיר דיינע געטרייען ווייערער פ'ערנ'ח'בען, וויח חין רען ט"פ. פסח ח'ל'וט ער יעדען חוינ ח'יט וועח'ק'לען, ח'ו ער חייטטערנ'ח'לען חויג'ל'ח'תן חין רען ט"פ.

פסח תבן והחק לאות . להראנו בו נפלאות : כחפ :

פסח תהלה לשם שכן שהקים . תקפו וביעו

קרבים ורחקים . תקף כבודו בים מחקקים .

שיר ותשבחות משוררים ומשחקים :

בגילה ברנה בשמחה רבה ואמרו כלם :

מירכמה באלם יהוה מי כמכה נאדר בקדש נורא

תהלת עשה פלא : מלכות הראו בני דבוקע ים לפגי משה :

ליל שמרים . סמן הוא לעתיד לבא .

עליון כי בא יבוא . פקוד יפקוד עם קרובו .

צורנו הוא נגילה ונשמחה בו : זה צור

ישענו פצו פה ואמרו .

יהוה ימלה לעלם ועד :

ונאמר בירפדה יי את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו :

ליל

ליל שמורים סמן כוח וכו' , כאשרם ז'ל לילכ כטעמר וכו' לעתיד לבוא .

פסח ויחר מן פסח עריוטוב חייגעועטלט, חוננו פערנערהין וחוטרער לו לייגעו ויח מין דען טחגען פסח'ז .

פסח גערייכט לוק רוחמע דעסטן, דער חייק היאמען טהרמט. ויגע מלואמחכט ווחורדע נחה חוכר לערן געפריעווען, דחם פערמחגען וייגער הערליכקייט ויחרד ביי'ן מעוערע כעגרייכעט; דחרט סטייאטען ויח ויעדער, דחרט ערשטחטען ו'חגעועמגע, פרחת'מקקער, יוילנער חוכר ו'חגעעמלון, חוכר מלועו ספרמך : ויער חייט חוכטער דען מחכטען, ח' עוויגער, ויח דוח ? ! ח'ו' .

ליל שמורים חייט חייגע פ'מרבדייטוב קיכטייגער לייטען. ער ווירד ויעדער קחאמען, דער מלוערהחכעע, ויין פערמחכטען פ'ח'ק לו בעוולען. חוכער סוס'ן חייט ער, ו'חמט חוננו מיהתן פ'רחת'מקקען, ו'חמט חוכנו פ'רחת'מ'ק ויין ! , ריעוועו חייט דער לען : חוכנער רעטטובג ! " ו'ח ריעלען ויח דחרט, חוכר מלועו ספרמך : , דער עוויגע, היאמער חוכר עוויג ווירד ער רעגערטן ! " ח'ו' .

ליל

ליל שמורים, קראו נורא עליה. כי בו
שבר מטת. עגלה. רעץ ירעץ אם מדקה
ואכלה. יוסף שנית בו להגאלה:

פרוך אתה יי גאל ישראל: (נ"ס בא' סלך צור ישראל ונזא).

השכיבנו יי אהינו לשלום והעמידנו מלפניו לחיים ופרוש
עלינו סבת שלומך ותקננו בעצה טובה מלפניך והושיענו
למען שמך והגן בעדנו והסר מפלינו אויבך וחרב ורעב
ויגזן והסר שטן מלפנינו ומאחרנו ובצל בנפיק תסתירנו
כי יאל שומרנו ומצילנו אתה כי א מלך חנון ורחום אתה
ושמור צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם.
ופרוש עלינו סבת שלומך:

ליל שמורים, שמעו לעם אהבים. אשר
הציל מיד להבים. השועה היא לבת

רבים

ליל שמורים. טוטות עגלה, המוטות שנתנו הטורים על זארנו. עגלם
כנוי לטורים כדכתיב עגלה יפה פיה טורים (ירמיה ט"ו כ'). רעון ירעץ,
לזון שירה. מדקה ואכלה, עז"ה אכלה מדקה (דניאל ז' י"ט).
ליל שמורים. לילה כמאמר מן המזיקין כמאמרם ז"ל. שמעו, כמו את שמעי
(ישעי' ס"ז י"ט, וכל"א רול, רוחק). לכנים, גוי, מנני טורים, כדכתיב ומלכים

ליל שמורים נחננט' ער דיעוע נחלט, ער, דער פורכטבחרע חין ויינען טהחטען,
לעברתוך דמרון דמו יקר, דמו חונו עגלה¹ חויפגעלענט. כמך ויירד ער דען
חוללערהוואענדען חונד פעררהעערעדען פיינד לערטריוואערן, חונו חבערהוואע
זו בעפרייען. געזחטט וייזט דוח, עוויגער, דער ישראל עלוקט!
ליל שמורים² חיוט החכגעריהוט בייח דעסן געליעבטען פחלקע, דמו
ער דער חמד דער לכנים³ ענטריסען — חיון היל דער פירוטענטחכטער.
חין

¹ חיון בייחחמע טלרים'ו.
² הייסט חודק סוטלנחלט, חיינע נחלט, וחחין חחן ויכער סוסן פירעט.
³ נחמע סמן חיינען דער סתחחמע טלרים'ו.

רבים • בְּנַחַת וְשָׁלוֹם בְּלִי פֶחַר שׁוֹכְבִים: (לִיל שְׁמוֹרִים לְשׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:)

בְּקִ"ק חֵין חוֹמְרִים אוֹכְרָה.

אֲזַכְרָה שְׁנוֹת עוֹלָמִים יָמִים מְקַדָּם. בְּנַעֲלִים יְפִיפִית בַּת נְדִיב הַקְּדָם.
גְּבוֹל הַהוֹם צְעִיר רַדָּם. הַגַּמַּת מְלָכִים בֵּית אֱלֹהִים אֶתְרָם. הַרְאוֹת
בְּעוֹרָה בְּקֶרֶבן פְּגִים לְקָדָם. וּבְרַמִּי פֶסְחִי מִזְבַּח הַקְּדָשׁ לְאָדָם: וְנַח

ילך את לודים ואת ענמים ואת להנים (נראשית י יג) ועיין מה שמרנו
שם. לנת רבים, לישראל שהיא בת נגידים ונדיבים. רבים, ענינו נגידים
כמו לח רבים יחכמו (איוכלנו) ורבי המלך (ירמ' מא א) והיחיד מהם
על כל רב ביתו (אסתר א ח), ונכטה מקומות נקראים ישראל בת נגידים
ונת נדיבים על שם האבות הקדושים. בלי פסח שוכנים, עלילה: הוה כי ליל
שמורים הוא טן המזיקים ולא יאונה להם כל רע.

באור לאזכרה שנות עולמים להרב הגדול הגאון
סוהר"ר משה טובי נר"ו אב"ד דק"ק האגויא יע"א.

דרך הפייטן, יום יביע חומר, וכלילה יחזה דעת מעניני אותו הלילה בסלוק,
כמו בלי ב' אור יום הנק' לקלירח עומר, וכליל ז' ע' שמחת בית השואבה, אף
כי לא באותו הלילה היה ע"מ אחרי טיולאי י"ט ראשון של חג ואילך נעשתה בחר
לו לילה האחרון ולא הראשון, גם להיות מעין חתימת ברכת פורס סוכת וכו'
בעלה ירושלים על לבניו, וכן שאמר בסדר ליל ראשון של פסח מהקרבת
פסח ואחילתו שהיה נערב וכלילה. ופעמים בא בארובה ופעמים בקצרה.

אזכרה, מיוסד ע"פ א"ב וסם המזמר יהודה ברבי יצחק. בנעלים, בהליכתך
יסית בת אנרכס שנדנ לנו תחלה להחגייר, ע"ה מה יפו פעמך (שיר זב)
ובדרש רנא (סוכה טז ב) מה יפו פעמותיכם של ישראל בשעה שעולים לרגל,
בת נדיב, בתו של אנרכס שנקרא נדיב וכו' שהי' תחלה לגרים, (פירש"י נדבנת
לנו להחגייר), ולפ"ז פי' הקודם הוא מלאשן קדימה והקדמה (ובל"א שחבטער
רעז ערנטען דער גרמאטיטיגטען). ודלא כהמפרש שפי' אנה מפורת, וא"כ הוא
מלאשן פאה מורחית, שאיננו כופל עליו לשון הקודם ולא נמשך עם הקודם.
גבול גבוה וכו', מקום הליכתך הוא לירושלים גבוהה נטעלה עכל א", וע"פ
דרש רז"ל (סנהדרין פז א) כס"ט גבוה מא"י וא"י גבוה משאר ארצות, והוא
חזום לעיר רודם, ע"ה בנימין לעיר רודם (תהלים סח כח). דוגמת מלכים
וכו' הראות פנים וכו', בדרך שרואין פני מלכים נדורון (בדלמרינן בזבחים
דף ז' ב' עולה דורון הוא וכו' ופירש"י שם) כן אדרס בית אלהים. הראות
פנים וכו', ע"פ הכתוב לא יראה פני ריקם ואמרינן בחגיגה (דף ז') ראי' פנים
בקרנן, והוא חגיגה, והמפורש פיראו ע"פ מדרש כל"א. וכדמי פסחי וכו', הוא
מבואר. ונח המיוחד וכו', היות תמיד נשחט קודם הפסח, ונקרא מיוחד ע"פ דברי
ר"י בפסחים (דף ס"ד) ונחי המיוחד לי, ומאי ניהו? תמיד. חוק וכו' טעון וכו',

המיחד לשם בקר וערב. חק הליכתו קל-השנה קרב. טעון הקדמה
 ערב פסחים להתקרב. ירושלים הבנויה צדק יליו בה בקרב. קאין
 אחריה התר והתקדש חרב. לעבוד בפה נכספת לרית ערב: מדבר נוה
 משוש כל דארץ ועלוסיה. גשחט בה הפסח בשלוש אזכלוסיה. סודרת
 ענית הלל לניה בקלוסיה. פרחי אהרן עומדים בשדרות פלוסיה. צדל
 היסוד ורזק רמי מקלוסיה. קטרא אמורין על מזבח טלוסיה: רעים למנוי
 בלילה נאכל צליל. ששים מצות טעון ורבוה חגליל. תוף וחליל ישאו

תמיד נחצו נח ומחלה ונע"פ נחצו נו' ומחלה, משנה רפ"ה דפסחים. וכל
 זה ה' ירושלים הכנויה וכו' ע"י הקרנת תמידין. דקדק יליו נה, ע"פ מדרש
 תנחומא חר"י נח כימון לא לן אדם בירושלים וכידו עין, כימד? תמיד של
 שחר מבפר. על ענינות של לילה ושל נה"ע על ענינות של יום. ועמה חין
 לנו להקריב אפילו בנטה. כאין חרתי התר וכו', משנה זכחים פי"ד ע"ח.
 אשר לחצו לעבוד נה וכו', עש"ה ונלמה פרים שחיתו (הושע ידג). ומבואר
 בקיבור סדר הפסח. מדבר נוה וכו', מקדש שהוא עתה מדבר ה' נוח עש
 וכו' עש"ה נוח מזלח ונעוב כמדבר (ישעיה כח). עלוסיה, ל' שמה כמו
 כתעלמה באלהים (משלי ז יח). נחצו וכו' עד רעים, הכי' מבואר ע"פ
 שתייתן פ"ח דפסחים, הפסח נחצו נח' כהות וכו' ונצטת השחיתו וההקדמה
 קוראים הלל. ולקבל הדם עומדים הבהנים נשורות מיושרות (ובל"ח חז
 חיהרעו וחתגשחרדעטעו רייתעו). פילוסיה, לשון ישר כמו פלס טענל דגלך
 (משלי ד). עלוסיה, פי' המפרש חוירה, וכיינו ע"פ ש"ס ב"ב דף ס"ז ר"ח אמר המוכר
 חת החכר לא עבר אלא עלוסא של חכר, ופירש רבנ"ם עלוס' חויר, ול"נ ע"י מה
 שחרגס ירושלמי ונלו בפרור (במדכ' יא ח) ונלסון במלסא, (ובל"ח טמפין),
 וזהו קטר וכו' טונח עלוסיה שהמונח נקלח הכרור של האמורים נדרך בעתק לשון,
 ולפירוש המפרש יש פסוק ב' חויר לא ינח על דבר המונח. רעים למנויו
 וכו', משנה פס"ה דזכחים הפסח חינו נאכל אלא בלילה וכו'. שזים מלות,
 ע"פ מדרש דנה ריש פ' קדושים, וילקוט שמעוני ריש פ' משעטים, והבי
 חיתא התם, אמר ר"י משום רבנ"י ג' פרשיות כתב לנו משה נחורה וכל
 אחת ואחת יש בה"ע משים שזים מלות, ואלו הן, פ' פסחים ופ' נזיקים ופ'
 קדושים, ר"ל נשם ר"ש דכפר תמרתא אמר משעטים שזעים, אמר ר' תנחומא
 ולא פליגין טאן דענד פרשת פסחים שזעים כלל עטה פ' תפילין, ועאן
 דענד פ' נזיקין שזעים כלל עטה פ' שזעה, ועאן דענד פ' קדושים שזעים
 כלל עטה פ' עריות עכ"ל. והמפרשים כולם חטאו על ככה כי לא יכלו למלות
 מנין שזים חף בי שזעים, ודקדקתי נדברי בעל המאמר שאמר פ' פסחים
 ולא אמר פ' הפסח, או מהו המרשה, ואנה ימלאו ס' או ע' עם פ'
 תפילין. וכדאח לענ"ה, הנה נוודאי למנין מלות תרי"ג לא יוטנה מנין העשה
 ול"ח שנאו על מלה אחת חף כי רבים הם רק לאחת וכו"ע הרבנ"ם בשרשין
 ב"ה הטלוות, ועכ"ז מלאנו כהנה כמה וכמה, וכמו דאמרינן במנחות דף ע"ד
 אמר ר"ש כל שאינו מניין תפילין עובר בשזעה עשה וכל שאין לו מניין עובר
 בשזעה עשה וכו' וע"ג פירש"י, ונכ"פ דף נ"ט ע"ב ת"ר כעאנה את הגר וכו',
 תיא ר"ח הגדול חוטר ע"פ הזהירה תורה ב"ו מקומות נגר וכו' לפ"ז י"ל
 שהבי פירוש, יש בה מס' ס' מלות אם נעמיד למנין בכל פרשת פסח הכאמרים

הגדה וגליל. מקים דבר עבדו ועצתו בעליל. אומר לירושלם תושב

אחורס ימלאו כן* ; ואלה הם, נפ' נא מתחלת סי' י"ב עד פסוק כ"א ימלאו סס
כ"א מלות, וזה מנינם : ¹ לקדש חדשים. ² מקח הפסח מנעשור (ואינו כוהג
לדורות). ³ שה תמים. ⁴ בקור ד' ימים (פסחים דף ל"ו). ⁵ שחיטתו. ⁶ הזאה
(ואיכה לדורות). ⁷ אכילת הפסח. ⁸ שלא יאכלו נח. ⁹ שלא יאכלו מניח. ¹⁰ שלא
יאכלו כ"א ללי אש (פסחים דף ע"א ח'). ¹¹ שלא יותירו. ¹² לשרוף הכותר.
¹³ שיאכלנו בחפזון (ואינו כוהג לדורות). ¹⁴ לחוג ביום ראשון. ¹⁵ השנחת שאור.
¹⁶ שלא לאכול חמץ. ¹⁷ שלא לעשות מלאכה ביום ראשון. ¹⁸ שלא לעשות מלאכה
ביום השביעי. ¹⁹ לאכול ענה בליל ראשון. ²⁰ שלא ימלא שאור. ²¹ שלא יאכלו
דברים שיש בהם תערובת חמץ, כל מחמלת וכו' (רמב"ם במנין העלות
מ"ע קנ"ח), הרי כ"א מלות, ומן פסוק י"ג עד כ"א ה' מלות ואלו הם. ²² שלא
יאכל טעמו ישראל ששחמטד (רמב"ם מלוה ק"ח). ²³ שלא יאכל טעמו גר
מושכ. ²⁴ שלא יוליד מבשר הפסח. ²⁵ שלא ישנר עמס. ²⁶ שלא יאכל טעמו ערל.
וכפ' משפטים סי' כ"ג פ' י"ד עד פסוק י"ט לעניני הפסח שזה מלות וזה סידורם.
²⁷ לחוג ברגלים. ²⁸ אכילת מלה. ²⁹ שלא יראה ריקם. ³⁰ להראות בעזרה שלש
פעמים וכו' (מנין מלות כ"ג).. ³¹ שלא לשחוט פסח על חמץ. ³² שלא יניח אימורי
הפסח (מלוה קצ"ו). ³³ כפ' כי תשא סי' ל"ד מן פ' י"ח עד כ"ו לעניני פסח ה'
מלות. ³⁴ אכילת מלה. ³⁵ שלא יראה ריקם. ³⁶ להראות בעזרה ג' פעמים.
³⁷ שלא ישחט פסח על החמץ. ³⁸ שלא ילין לבקר. ³⁹ כפ' אמור סי' כ"ג פסוק ה' חמשה
מלות. ⁴⁰ לעשות הפסח בחדש הראשון. ⁴¹ לאכול מלה. ⁴² שלא יעשה מלאכה
ביום

(* חמר המנאר והמחרגם, הנה הלגתי לך את דברי הרב נר"ו בישב הפסיקתא
במעלות ודעה, ולולי דמסתפינא מלאכת מדרך הרב נר"ו הייתי אומר כי מנין
השנים לריך זיהא כלול נפ' נא לכד, וכן הו' נראה ממשמעות ל' הפסיקתא,
שאמר מאן דענד פ' פסחים ע' כלל עמה פ' תפלין וכו' נאמע מני' כי מאן
דאמר שנים מונק עד פ' תפלין ותו לא, והיה נראה לכאורה להמליח פ' מלות
נפ' נא מתחלת פ' החדש הזה לכם עד פ' תפלין והיינו פ' קדש לי כל בבור,
ואין מן הדרך למנות מלוה אחת פעמים. אך בהכ"ל נמנה כל מלוה לפי מספר
נושאים אף שהיא מלוה אחת בעינה, וכן ראוי נעבור שיש סס גופים מחולקים
ולכל אחד תמטרף עיי' מיוחדת לכנגס למאו' מיוחדת תחב. והבני טונה אותם
על סדר הכתובים. ¹ קדוש החדש. ² לקיחת הכפסז בעשור. ³ זה כית
חבות. ⁴ לקיחת הוא ושכנו בשותפות. ⁵ זה (מן הכשבים או מן העוים).
⁶ תמים. ⁷ זכר. ⁸ בן שנה. ⁹ בקור ד' ימים. ¹⁰ שחיטה בין הערנים. ¹¹ לקיחת
הדם והיינו הקבלה כפרש"ג. ¹² כתיבתו על המזקוף והיינו ע"י הגעה בחגודת
חזוב כעבודת נפ' הסמכה. ¹³ וכטוהו כתיבתו על המזוזות. ¹⁴ אכילת הככר.
¹⁵ ל"ו אש. ¹⁶ על מלות כמו שפי' רשב"ן. ¹⁷ על מרוים. ¹⁸ אזהרת נח.
¹⁹ אזהרת מנואל. ²⁰ אזהרה על הכלתי ל"ו אש. ²¹ שלא להותיר. ²² לדון
הנותר בשרפה. ²³ אכילתו חגור מתנים. ²⁴ במגעל. ²⁵ במקל יד.
²⁶ בחפזון. ²⁷ זכרון היום. ²⁸ חגיגתו. ²⁹ אכילת מלה. ³⁰ השנחת שאור.
³¹ אזהרת חמץ. ³² קדושת יום א'. ³³ קדושת יום ז'. ³⁴ איסור מלאכה.
³⁵ התר אובל נפש. ³⁶ ושמרתם את המלות שלא יחמילו כפרש"י, או זיהו
שמורים מימות הקביר כפי' רשב"ע. ³⁷ ושמרתם את היום הזה עמלאכה
כפרש"י. ³⁸ אכילת מלה בערב ראשון. ³⁹ שאור לא ימלא. ⁴⁰ אזהרת שחמטת

מועריב ליל ראשון

והרכותיה אתליל. ברכיון יופי ציון חיק תכליל. חלה וארמנותיה
בסבת שלם תליל. אז תחפין זבחי צדק עלה וכליל:
ברוך אתה יי הפורש סבת שלום עלינו ועל כל עמו
ישראל ועל ירושלם:

ביום הראשון. ⁴¹ שלא יעשה מלאכה ביום השביעי. ⁴² להקריב קרנות כמו
הפסח כפי בהעלותך ארבע מזוות. ⁴³ לשחוט פסח שני. ⁴⁴ לאכול בשר זבח פ"ג.
⁴⁵ שלא ישאירו מעמו עד בקר. ⁴⁶ שלא לשבור בני עמם. כפי פסחם סי' כ"ח פ' ט"ו
חמט מזוות. ⁴⁷ לעשות הפסח ביר. ⁴⁸ לאכול מטה. ⁴⁹ שלא לעשות מלאכה ביום
ראשון. ⁵⁰ להקריב קרנות המג. ⁵¹ שלא לעשות מלאכה ביום השביעי. כפי רחם
סי' ט"ו תשע מזות. ⁵² לזכות חגיגה עם הפסח. ⁵³ שלא לאכול חטף, לא תאכל
עליו חטף (להרענ"ם מזה קל"ט הוא אזהרה שלו לאכול חטף אחר חלות ביום י"ד).
⁵⁴ לאכול מטה. ⁵⁵ לא יראה. ⁵⁶ שלא יליקטן הבשר. ⁵⁷ שלא לזכות בחוץ. ⁵⁸ לזכות
הזבח בערכו. ⁵⁹ לאכול הפסח, וכשלת ואכלת וגו'. ⁶⁰ שלא לעשות מלאכה ביום ז'
נמלחו עולים למנין ששים וסמך ששים המה מלכות ואם יעשה עמם פ' קדש וגו'
יטלחו שבעים, ומילת יונן הפסיקתא. (ורבוע חכליל*) ונסך רביעית הסיין יין
וכו'. כך ה' סדר הפסח שפנינו נמלל ונפשונו חתה. עכ"ל הרב נר"ו. דרכיון
יופי וכו', בן שיעורו, דרכיו יופי תכליל חיק ליון. חיק, כמו ומחיק הארץ,
והחיק לה חמה (יחזקאל עג) ואמרו רז"ל חיק האמה זה היסוד. תכליל, חיוסי,
כמו כללו יפוך (יחזקאל כו ד). חלה, כמו יצית חומות וחל (ישעיה כו
א). נסבת שלם, כמו ויהי בשלם סבו (תכלים עו ג). תכליל, כמו וכוף
יככו ויטללכו (כחמיה ג עו) טעמו ויסככו, ול' ארפי הוא, כי בן כל
לשון סך מחורגם בלשון טלל.

שאר בפרש"י. ⁴¹ כל מחמט לרבות תערוכותו בפרש"י. ⁴² אכילת מטה ככד
מוכנות למעט ע"ג. ⁴³ מנחו ידובם טע"ו וקחו לכם לחץ. ⁴⁴ לקחת אגודת
אזוב. ⁴⁵ טכילתו בדם אשר נסך. ⁴⁶ אזהרת יחיה. ⁴⁷ שמירת הדבר הזה
כפי' רחמ"ע ורמב"ן. ⁴⁸ שמירת עבודת הפסח כמו ראש על כרעיו ועל
קרנו — ויתר הענינים המעוררים לכן שיאל. ⁴⁹ תאזנה לכן השיאל
ואמרתם זבח פסח. ⁵⁰ כל בן נכר טוער. ⁵¹ כל ענר חיש ומלתה אותו.
⁵² גר חושני. ⁵³ נכרי. ⁵⁴ נבית אחד יאכל. ⁵⁵ לא תוליא. ⁵⁶ שמירת עמם.
⁵⁷ כל עדת ישראל יעשו. ⁵⁸ מילת גר. ⁵⁹ ערל שמתחזיו מחמת מילה. ⁶⁰ להשוות
גר לאזרח. הרי לך ששים מזוות מתחלת פ' הדש עד פרשת קדש לי.

(* ורבו חכליל, פ' הרב נר"ו ונסך רביעית הסיין וכו', וכן פ' העשרה. ועשה
נביותו עוסף נמלאכה בהגסה ועברתי על זה נביא פ"חא עמדותי עשומם,
נסך מה נבי הכא? הלא משנה ערוכה היא נמנחו דף ט"ז ע"ג, כל קרנות ככור
והיחיד ענינים נכבים חוץ מן הככור והעשר והפסח וכו'? והזמן כבר בעת
לשול הזה את פי הרב נר"ו ענלי השנית המלאכה עלאבת הדפים, ובלי פסך
שעמו טעו, והיה לעת בוא דבריו הנעשים אשינה להדפיסם. ולפע"ד נראה
שכרוב חכליל טעמו ארבע כוסות יין ארום, כמו חכלילי עינים (נראשית
פ"ע י"ג) והיא מזה דרכן, ולכן אינה בכללת נבדי פשיס.

לגבי. ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לרוחם ברית
 עולם: ביני ובין בני ישראל הוא לעלם בר ששת ימים עשה
 את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש:

ויברך משה את מעדני יהוה אל בני ישראל:

כ"ז סוטר חצי קדיש.

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתה:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם
 אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא ו
 עליון גומל חסדים טובים וקנה הכל וזוכר חסדי אבות
 ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה. מלך עוזר
 ומושיע ומגן. ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע.
 משיב הרוח ומוריד הגשם.

מכלל כל חיים בחדר מחיה מתים ברחמים רבים סומך
 נופלים ורופא חלים ומתיר אסורים ומקים אמונתו
 לישגיו עפר מי במזוה בעל גבורות ומי דומה לך מלך
 מכיח ומחיה ומצמיח ישועה ונגאמן אתה להחיות מתים.
 ברוך אתה יי מחיה המתים:

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה.
 ברוך אתה יי האל הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו.
 ורוממתנו מכל הלשונות. וקדשתנו במצותיך וקרביתנו
 מלבנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

מעריב ליל ראשון

(כחל י"ט במולאי סנס מוכסין נח)

ותודיענו יי אלהינו את משפטי צדקה ותלמדנו לעשות חקירצונה
ותתן לנו יי אלהינו משפטים ישרים ותורות אמת חקים ומצוות טובים
ותגחילנו ומני ששון ומועדי קדש וחגי נדבה. ותודיענו קדשת שבת
ובכבוד מועד וחגיגת הרגל. ותבדל יי אלהינו בין קדש לחול בין אור
לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה בין
קדשת שבת לקדשת יום טוב הבהלת ואת יום השביעי מששת ימי
המעשה קדשת. הבהלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתה:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה שבחוח למנוחה ומועדים לשמחה
חגים וחמנים לששון ואת יום השב' הזה ואחיו חג המצות הזה
זמן שמחתנו באהבה מקרא קדש וזכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו. יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה
וישמע ויפקד ויזכר ויברךנו ויפקדנו וזכרון אבותינו
וזכרון משיח בן דוד עבדה. וזכרון ירושלים עיר קדשה.
וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך. לפלטה לטובה
לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום חג המצות
הזה וברנו יי אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה והושיענו
בו לחיים. וכדבר ישועה ורחמים חוס וחננו. ורחם עלינו
והושיענו כי אלקי עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום
לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לברכנו:

לשנת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו

קדשנו במצותיה ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובה
ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדה באמת והגחילנו
יי אלהינו באהבה וברצון בשמחה ובששון שבת ומועדי
קדשה. וישמחו כה ישראל מקדשי שמך. ברוך אתה יי
מקדש השבת וישראל והחמנים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם. והשב
את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה
תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך.
ותחזינה עינינו בשוכה לציון ברחמים. ברוך אתה
יי המתוויר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו
לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לרזר ודור ג' ודור
לך וגם פרתה לתה על חיינו המסורים בידך ועל נשמתינו
הסקודות לך. ועל גסיה ששכל יום עמנו ועל נפלאותיה
וטובותיה ששכל עת ערב ובקר וצהרים הטוב כי לא כלו
רחמיה והמרחם כי לא תמו חסדיה מעולם קוינו לך:
ועל כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:
וכל החיים יודוה סלה ויהללו את שמך באמת האישועתנו
ועזרתנו סלה. ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:
שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא
מלך אדון לכל השלום וטוב בעיניך לברך את עמך
ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך. ברוך אתה יי
המברך ארעמו ישראל בשלום:

אלהי נצור לשוני מדע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי
גפשי תדום וגפשי בעפר לכל תהיה: פתח לפי בתורתך
ובמצותיה תרהוף גפשי וכל החושבים עלי רעה מהרה
הפר. עצתם וקלקל מחשבתם. עשה למען שמך. עשה
למען ימינה. עשה למען קרשתיך. עשה למען תורתך.
למען יחלצוני וידדיה הושיעה ימינה וענגי: יהי לרצון

אמר רמי והגיון לבי לפניה יי צורי וגואלי: עושה שלום
 במרמיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן
 יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיכנה
 בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך:

עצת אופרים ויכלו ובהרבה קהלות אופרים גם מן אבות.

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום
 השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל
 מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש
 אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:
 ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי
 אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול
 הגבור והנורא אל עליון קנה שמים וארץ:
 ז' מן אבות בדברו מתה מתים במאמרו האל
 הקדוש שאין כמוהו המניח לעמו ביום שבת קדשו
 כי גם רצה להניח להם לפניו נעבוד ביראה
 ופחד ונדדה לשמו בכל יום תמיד מעין הברכות
 אל ההודאות ארון השלום מקדש השבת ומברך שביעי
 ומניח בקדשה לעם מדשני ענג ובר למעשה בראשית:
 אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו קדשנו
 במצותיך ותן חלקנו בתורתך שבענו משובך ושמחתנו
 בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו יי אלהינו
 באהבה וברצון שבת קדשה. וינחו בה ישראל
 מקדשי שמך. ברוך אתה יי מקדש השבת:

קדיש שלם, עלינו, קדיש ימים.

תפלת שחרית.

קודם שיכנס לבה"כנ יזהה טעט נעזרת בה"כנ ויאמר:
בעצמך ומן חין ריח סולע געהט, ומגט ומן:

וַאֲנִי בְּרַב חֶסֶדְךָ אָבֵא בֵּיתְךָ
אֲשַׁתְּחֹה אֶל־הַיְכָל קְדֹשְׁךָ בֵּירְאֲתֶךָ:

זו ילך נכחת ולע נפתח פתחו ויאמר: דמן געהט ומן ויש חכסטמך חייכין חונך ומגט:

בְּבֵית אֱלֹהִים נִדְוַלְךָ בְּרַגְשׁ:

כשיכנס לבה"כנ יאמר: נחך דעמ חייכטריטט חין ריח סולע ומגט ומן:

מִה־טָבוֹ אֲהַלִּיךָ יַעֲקֹב מִשְׁבַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל: וַאֲנִי בְּרַב
חֶסֶדְךָ אָבֵא בֵּיתְךָ אֲשַׁתְּחֹה אֶל־הַיְכָל קְדֹשְׁךָ בֵּירְאֲתֶךָ: יי
אֲהַבְתִּי מַעֲוֵן בֵּיתְךָ וּמְקוֹם מִשְׁבְּן בְּבוֹדְךָ: וַאֲנִי אֲשַׁתְּחֹה
וְאִכְרַעָה אֲבָרְכָה לִפְנֵי־יְיָ עֲשֵׂי: וַאֲנִי תַפְלִיתִי לְךָ יי עַת
רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב־חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ:

נקזה לר' שלמה בן גבירול. כ' תנועות ויתד וז' תנועות.

שחר אבקשה. צורי דמשגבי אערוזה לפניה. שחרי ונס-ערבי
לפני גדלתך. אעמד ואפחל פי-עינה תראה. כל-מחשבות לפי
מהינה אשר יוכל. תלב והלשון לעשות ומהכחי. רוחי בתוך קרבי
הנה לה תישב. זמרת אנוש על-כן אורה בעוד תהיה. נשמת אלוהי ביו

אֲנִי קָרָאתִיךָ בֵּירְאֲתֶיךָ אֶל הַט־אֲזִנָּה לִי שָׁמַע אֲמַרְתִּי:
אֲנִי בְּצַדֵּק אֲחֹוֶה פְּנִיךָ אֲשַׁבְּעָה בְּהַקִּיץ תְּמוֹנַתְךָ: וַאֲנִי
עָלִיךָ בְּטַחְתִּי יי אֲמַרְתִּי אֱלֹהֵי אֲתָה: שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵי
בְּשׁוּעֵי אֵלֶיךָ בְּנִשְׁאֵי יְדֵי אֶל־דְּבִיר קְדֹשְׁךָ: יי אֱלֹהֵי שְׁוַעֲתִי
אֵלֶיךָ וְתִרְפָּאֵנִי: אֵלֶיךָ יי אֲקַרָא וְאֶ־אֲדַבֵּר אֶתְחַנֵּן: הַאֲיִרָה

פניך

(א) אדני, כ"ה נכל. כ"י וגם נטעה נהדי קל"ד וולדין, וכן בעידו הגאון
בן חפני הונח נס' אבודרהם וכן העלה המ"ש.

תפלת שחרית

פניך על עבדך הושיעני בחסדך: כִּי לָתֵיב הוֹחֵלְתִי אֶתְּךָ
 תַּעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵי: שְׁמַעְהִי תַפְלֵת יְיָ וְשׁוֹעֲתִי הַאֲזִינָה לִּי-
 דַמְעֹתַי אֶל-תִּחְרַשׁ: שְׁמַע יְיָ וְחַנּוּנֵי יְיָ הִיְהִי עֹז לִי:
 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמוֹחֲתִי בְּאֲזֻמְרִים לִי בֵּית יְיָ גִלְגָּד:
 שֵׁשׁ אֲנָכִי עַל-אֲמַרְתֶּךָ כַּמוֹצֵא שְׁלָל רֶב: הַקְּשִׁיבָה לְקוֹל
 שׁוֹעֵי מַלְכֵי וְאֱלֹהֵי כִי אֵלֶיךָ אֶתְפַּלֵּל: יְיָ בִּקֹּר תִשְׁמַע קוֹלִי
 בִּקְרֹךְ אֲעֲרֹךְ לָךְ וְאַצְפֶּה: אֲנִי קָרָאתִיךָ בֵּית עֲנָנֵי אֵל
 הַמִּדְאֲזִינָה לִי שְׁמַע אֲמַרְתִּי: רַגְלֵי עַמְדָה בְּמִישׁוֹרֵי
 בְּמִקְהָלִים אֲבָרֶךְ יְיָ:

שיר מן ב' תנועות ויחד וב' תנועות ויחד וב' תנועות ויחד וכן בסוגר
 ובתיבו רצוף י"ג העקרים על סדר י"ג כתובים הנרשמים.
 וְגִדְלֵ אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח נִמְצָא וְאִין עֵת אֶל-מִצִּיאֹתָו:
 אַחַד וְאִין יְחִיד בִּיחֻדוֹ נַעֲלָם וְגַם אִין סוּף לְאַחַדְהָתָו:
 אִין לוֹ דְמוּת הַגּוֹף וְאִין גּוֹף לֹא נַעֲרַף אֵלָיו קִדְשָׁתָו:
 קְדָמוֹן לְכָל-דְּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא רֵאשׁוֹן וְאִין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתָו:
 הַגּוֹ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל-נוֹצֵר יוֹרָה וְגַד לְתוֹ וּמַלְכוּתָו:
 שְׁפַע נִבְיָאָתָו נִתְּנוֹ אֶל- אֲנָשֵׁי סְגָלָתָו וְתַפְאֲרָתָו:
 לֹא קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמִשְׁה עוֹר נִבְיָא וּמִבִּישׁ אֶת-תַּמּוּנָתָו:
 תּוֹרַת אֱמֶת נִתְּן לְעַמּוֹ אֵל עַל-יַד נִבְיָאֵו נִאֲמַן בֵּיתָו:
 לֹא יִחְלִיף הָאֵל וְלֹא יִמִּיר דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לוֹוֹלָתָו:
 צוּפָה וְיִזְדַּע סִתְרֵי נֹו מִבִּישׁ לְסוּף דְּבָר בְּקִדְמָתָו:
 גּוֹמְלֵי לֹאִישׁ חֶסֶד כְּמַפְעֵלוֹ נִתְּן לְרַשָּׁע רַע כְּרַשָּׁעָתָו:
 יִשְׁלַח לְקַץ יָמִין מְשִׁיחָו לְפָדוֹת מַחְבֵי קֶץ יִשׁוּעָתָו:
 מֵתִים יַחֲיֶה אֵל בְּרַב-חֶסֶדוֹ בְּרוּךְ עַד-עַד שֵׁם תְּהִלָּתָו:

(א) שְׁמַעָה כִּל וְסוּר עֲלֵי לִי ק"ח. וּבְמַסְפִּים י"ז מְדַגְשִׁין כִּב' וַיֵּשׁ מַרְפִּים. וְכַנֵּר דְּנִרְתִּי כֹו כְּמוֹעַ מֵאֹר עֵינַיִם סַכַּל
 כִּי בְּמַקְלֵי עֲבַרְתִּי (נִרְאֵשׁ לִכִּי) וְאֶלֶל וְיַחַנּוּ בְּמַדְבַּר צִין (כַּעֲדַנֵּר לִג לֹו).
 (ב) גּוֹמֵל לֹאִישׁ וְכוּ', שְׁעוֹרוֹ גּוֹמֵל חֶסֶד לְכָל אִישׁ כְּמַפְעֵלוֹ וְנוֹתֵן רַע לְכָל
 רַשָּׁע כְּרַשָּׁעָתוֹ. רֹזֵק כִּשׁ' עָלוֹ כְּעַתִּיר דְּנִרְתִּים לְלֵס כּוֹטִיל.

שיר סורכב סיתד וב' חנועיה ויתד וב' חנועיה בדלה וכן כסוגר.

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מֶלֶךְ • בְּטָרֶם כָּל־יְצִיר נִבְרָא:
 לַעֲת גַּעֲשָׂה כַחֲפָצוֹ כֹּל • אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
 וְאַחֲרֵי בְכָלוֹת הַכֹּל • לְבָדוֹ יִמְלֹךְ נִוְרָא:
 וְהוּא הָיָה וְהוּא הוֹיָה • וְהוּא יִהְיֶה בְּתַפְאֲרָה:
 וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנַיִ • לְהַמְשִׁיל לוֹ לְחַבְבִּירָה:
 כָּל־יְרֵאִשִׁית כָּל־יִתְכַלִּית • וְלוֹ הָעֵז וְהַמְשִׁירָה:
 וְהוּא אֵלֵי וְהוּ נֶאֱלִי • וְצוֹר הַכְּבִלִי בַּעַת צָרָה:
 וְהוּא נֶסִי וּמְנוּס לִי • מִנֶּת בּוֹסֵי בְיוֹם אֶקְרָא:
 בְּיָדוֹ אֶפְקֹד רַחֲמֵי • בַּעַת אֵישׁן וְאַעִירָה:
 וְעַם־רַחֲמֵי גְבוּרָתִי • יִי לִי וְלֹא אִירָא:

ככל הברכות והתפלות לריך אכיון פי' הטלות מה שמוילם בשפתיו, ונכחירו שם הוי' כ"ה יכוין פי' קריתו נלדנות שבו ארון הכל וגם יכוין כתיבתו שבו הי' הוי' והי' ונכחירו גם אהים יכוין שבו התקף ובעל היכולת ובעל הכחות כלם.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יִצַר
 אֶת־הָאָדָם בְּחִכְמָה וּבְרָא בּוֹ נְקִבִים נְקִבִים
 חֲלוּלִים חֲלוּלִים גְּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנַי כַּסֵּא כְבוֹדֶךָ
 שָׂאֵם יִפְתַּח אֶחָד מֵהֶם אִו יִפְתַּח אֶחָד מֵהֶם
 אִי אֶפְשֶׁר לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ: בְּרוּךְ
 אַתָּה יְיָ רֹפֵא כָּל־בֶּשֶׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת:

ככרכ קהלות שזכנו מתחילים בתן אלהי נשמה

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַעֲשׂוֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה:
 וְהֶעֱרַבְנָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ
 וּבְפִי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ
 (וְצִאֲצֵאֵי צִאֲצֵאֵינוּ) וְצִאֲצֵאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּלָנוּ וְיִוְדְעֵי
 שִׁמְךָ וְלוֹמְרֵי תוֹרָתְךָ לְשִׁמְךָ בְּרוּךְ אַתָּה יי
 הַמְלַמֵּד תוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: בְּרוּךְ אַתָּה יי
 אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בְּחַרְבָּנוּ מִכָּל־
 הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ בְּאֵי נֹתֵן תּוֹרָה:
 יְבָרְכֵךָ יי וְיִשְׁמְרֵךָ: יְאֹר יי וְיִפְגְּנוּ אֶלְיָךָ וְיִחַנְּךָ: יִשְׂאֵל יי וְיִפְגְּנוּ
 אֶלְיָךָ וְיִשְׂשֵׁם לְךָ שְׁלוֹם: אֱלוֹדְבָרִים שְׂאִין לָהֶם שְׁעוֹר הַפֶּאֶה
 וְהַכְּבוֹרִים וְהַרְאִיזוֹן וְגַמְלֵלוֹת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה: אֱלוֹ
 דְבָרִים שְׂאֵדָם אוֹכֵל פְּרוֹתֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקָּרֵן קִנְיַת
 לְעוֹלָם הַבָּא: וְאֵלוּ הֵן כְּבוֹד אֵב וְאִם וְגַמְלֵלוֹת חֲסָדִים
 וְהַשְׁכַּמַּת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שְׁחִרְיָה וְעֵרְבִית וְהַכְּנַסַּת אוֹרְחִים
 וּבִקּוּר חוֹלִים וְהַכְּנַסַּת פְּלֵה וְהַלְגֵּית הַמּוֹת וְעִיּוֹן תְּפִלָּה
 וְהַבָּאָת שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה בְּגִיד פְּלָם:
 אֱלֹהֵי נְשָׁמָה שְׁנַתָּה בִּי מְהוֹרָה הִיא אַתָּה
 בְּרַאתָה אַתָּה יְצַרְתָּה אַתָּה נִפְתַּחְתָּה בִּי וְאַתָּה
 מְשַׁמְרָה בְּקַרְבִּי וְאַתָּה עֲתִיד לְשַׁלֵּה מִמֶּנִּי
 וּלְהַחְזִירָה בִּי לְעֲתִיד לְבָא: כָּל־זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה
 בְּקַרְבִּי מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאַלֵּהֵי אֲבוֹתַי

רבוז כָּל־הַמַּעֲשִׂים אַרְוֹן כָּל־הַנְּשָׁמוֹת בְּרוּךְ
אַתָּה יי הַמַּחְזִיר נְשָׁמוֹת לַפְּגָרִים מֵתִים :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן

לְשִׁבְנוּ בֵּינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֹא עֲשִׂנוּ נְכָרִי :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֹא עֲשִׂנוּ עֶבֶד :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֹא עֲשִׂנוּ אִשָּׁה :

כַּנְסִים וּמַמְנוֹת בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעֲשִׂנוּ כְרִצּוֹנוּ :

נִקְ"ק טִין טוֹסִיפִיס בֵּא"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַגְבִּיחַ שְׁפָלִים (עֵינַי ב' ס' ס' טו) :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עוֹרִים :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְלַבֵּשׁ עַרְמוּם :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַתִּיר אֲסוּרִים :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף כְּפוּפִים :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקֵעַ הָאָרֶץ עַל־הַמַּיִם :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה לִי כָל־צָרָכֵי :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר הִכִּין מִצַּעַד־יַגְבֵּר :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בְּגִבּוֹרָה :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עוֹמֵר יִשְׂרָאֵל בְּתַפְאֲרָה :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לַעֲמָךְ בָּח :

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּעֲבִיר שְׁנָה מֵעֵינֵי

וְתַגּוּמָה מֵעַפְעָפִי : וַיְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי

אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּרַגְּלֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְאֵתְבִיאֵנוּ

לֹא לַיְדֵי חַטָּא וְלֹא לַיְדֵי עֲבָרָה וְעוֹן וְלֹא לַיְדֵי נִסְיוֹן וְלֹא לַיְדֵי

בְּיֹזֵן וְאֵתְשַׁלֵּט בְּנוּ יַצַּר הָרַע וְהִרְחִיקֵנוּ מֵאֲדָם רַע וּמִחֶבֶר

רע ודבקנו בפיצר הטוב ובמעשים טובים וכוף את יצרנו
 להשתעבד לך ותננו היום ובכל יום לחן ולחסד
 ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו ותגמלנו חסדים
 טובים ברוך אתה ייגמל חסדים טובים לעמו ישראל:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי
 שתצילני היום ובכל יום מעני פנים ומעזות
 פנים מאדם רע ומחבר רע ומשכנר רע ומפגע
 רע ומשטן המושחית מדין קשה ומבעל דין
 קשה בין שהוא אבן ברית ובין שאינו בן ברית:

לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ומודה

על האמת ודובר אמת בלבבו וישכם ויאמר:

רבון כל העולמים לא על צדקותינו אנחנו
 מפילים החנונונו לפניך כי על רחמך הרבים.
 מה אנחנו מה חיינו מה חסדנו מה צדקותינו
 מה ישועתנו מה דפחנו מה גבורתנו מה
 נאמר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל
 הגבורים כאין לפניך ואנשי השם כלא היו
 וחכמים ככלי מדע וגבונים ככלי השכל כי רב
 מעשיהם הוה וימי חייהם הכל לפניך. ומותר
 האדם מן הבהמה אין כי הכל הכל:

אבל אנחנו עמך בני בריתך. בני אברהם
 אהבה שנשבעת לו בחר המריה. ורע יצחק

יִחִידוֹ שֶׁנֶּעְקַד עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ עֲדַת יַעֲקֹב בְּנֵי
 בְּכוֹרָה שֶׁמֵּאֲהַבְתָּךְ שֶׁאֲהַבְתָּ אֹתוֹ וּמִשְׂמַחְתָּךְ
 שֶׁשִּׂמַּחְתָּבוֹ קָרַאתָ אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂרוּן:
 לְפִיכָּה אֲנַחֲנו חַיִּים לְוַזוֹדוֹת לָךְ וּלְשִׁבְחָךְ
 וּלְפִאֲרָךְ וּלְבָרָךְ וּלְקִדְשׁ וּלְתַת־שִׁבַּח וְהוֹדִיָּה
 לְשִׁמְךָ: אֲשֶׁרֵינוּ מֵהַטּוֹב חֲלַקְנוּ וּמֵהַנְּעִים
 גּוֹרְלָנוּ וּמֵהַיִּפֶּה יִרְשַׁתְנוּ אֲשֶׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחֲנו
 מִשְׂכִּימִים וּמִעֲרִיבִים עָרַב וּבִקֵּר וְאוֹמְרִים
 בְּעַמִּים בְּכָל־יּוֹם

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

נִלְמַד בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ד"ל כ"י' כוכב לוע' כאן כל הפרט' הראשון' של ק"ש, טעם שלפניו' כשאומרי'
 קרובות מתעכבין בקריאת טעם עד אחר זמנה וכו' הוא יולא ידי חובת ק"ש:

אֲתָה הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם אֲתָה הוּא
 מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם אֲתָה הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֲתָה
 הוּא לְעוֹלָם הַבָּא קִדְשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מְקוֹדֵי־יִשְׁרָאֵל
 שִׁמְךָ וּקְדֹשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעֵלְמָךְ וּבִישׁוּעַתְךָ תָּרִים
 וְהַגְבִּיהוּ קַרְנֵנוּ בְּאֵי מְקוֹדֵשׁ אֶת־שִׁמְךָ בְּרַבִּים:
 אֲתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּבְשֵׁמי הַשָּׁמַיִם
 הַעֲלִיזִים. אָמֵת אֲתָה הוּא רִאשׁוֹן וְאֲתָה הוּא אַחֲרוֹן
 וּמִיבְלַעְדֶּיךָ אֵין אֱלֹהִים. קִבֵּץ קִנְיָה מֵאֲרָבַע בְּנִפּוֹת הָאָרֶץ
 יִבְיִרוּ וַיִּדְעוּ כָּל־בְּאֵי עוֹלָם כִּי אֲתָה־הוּא הָאֱלֹהִים לְבִדְךָ
 לְכֹל מִמְלְכוֹת הָאָרֶץ. אֲתָה עֲשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־

הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם. וּמִי־בְכָל־מַעֲשֵׂה־יָדָיִךְ
 בְּעֲלִיּוֹנִים אוֹ בַתְּהוֹנוֹתִים שְׂאִי־אֲמַר לְךָ מַה־תַּעֲשֶׂה. אָבִינוּ
 שֶׁבַשְׁמַיִם עֲשֵׂה עִמּוֹנוּ חֶסֶד בְּעִבּוֹר שִׁמּוֹךְ הַגְּדוֹל שֶׁנִּקְרָא
 עֲלֵינוּ וְקִיָּם־לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מַה־שְּׂבִתוֹב בָּעֵת הַהִיא אָבִיא
 אֶתְכֶם וּבָעֵת קִבְּצֵי אֶתְכֶם כִּי־אַתָּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלַתְּהִלָּה
 בְּכָל־עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבֵי אֶת־שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יי:

נב"ק אשכנז אומרים כגון נרכו' התורה, ינכך, לו דברי, ויש של"ס הסמק' והמשנה.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְעֲשִׂיתָ כִּיֹּדֵר נְחֹשֶׁת וְכִנּוֹ
 נְחֹשֶׁת לְרַחֲצָהּ וְנִתְּתָה אֹתוֹ בֵּין־אֶהָל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ
 וְנִתְּתָ שָׁמָּה מַיִם: וְהִחֲצוּ אֶהָרָן וּבָנָיו מִמּוֹנֵי אֶת־יְדֵיהֶם
 וְאֶת־רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאֵם אֶל־אֶהָל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא
 יָמָתוּ אוֹ בְּגָשְׁתֶּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשֵׁרֵת לְהַקְטִיר אִשָּׁה לַיהוָה:
 וְהִחֲצוּ יְדֵיהֶם וּרְגְלֵיהֶם וְלֹא יָמָתוּ וְהִיתָה לָהֶם חֻק־עוֹלָם
 לֹו וְלִזְרָעוֹ לְדֹרֹתָם: וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בָד וּמְכַנְסֵי־בָד
 יִלְבָּשׁ עַל־בְּשָׂרוֹ וְהָרִים אֶת־הַדָּשָׁן אֲשֶׁר־תֹּאכַל הָאִשׁ אֶת־
 הָעֵלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוּ אֶצְלַת הַמִּזְבֵּחַ: וּפָשַׁט אֶת־כַּנְדָּוִי
 וְלָבַשׁ בְּגָדִים אַחֲרָיִם וְהוֹצִיא אֶת־הַדָּשָׁן אֶל־מִחוּץ
 לַמִּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר:

כַּמֶּנֶן וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוּ אֶת־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת־קֶרְבָּנִי לַחֲמִי
 לְאִשֵּׁי רִיחַ נִיחֹחַי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי
 בְּמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר
 תִּקְרִיבוּ לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִים

שָׁנִים לַיּוֹם עָלָה תָּמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד
 תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין
 הָעֶרְבִים: וְעִשׂוּרֵי הָאֵיפָה סֵלֶת לַמִּנְחָה
 בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן פְּתִית רְבִיעֵת הַהֵיזֵן: עֲלֶה
 תָּמִיד הַעֲשִׂיָה בְּתֹר סִנִּי לְרִיחַ נִיחַח אִשָּׁה
 לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הַהֵיזֵן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
 בַּקֹּדֶשׁ הַסֹּד נִסְךְ שֶׁכֶר לַיהוָה: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ
 הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים כַּמִּנְחָת הַבֶּקֶר
 וְכַנְסֹכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה:

^{ויקרא ט' י"ב}
 וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יְרֵךְ הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה לִפְנֵי יְהוָה
 וְזָרְקוּ בְּגִי אֶהְרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמּוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
 אֵת־הָהוּא יִי אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַקְטִירוֹ אֲבוֹתֵינוּ לִפְנֵיךְ אֵת־
 קְטֹרֶת הַסַּמִּים בְּזֶמֶן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם. כִּי־אֲשֶׁר צִוִּיתָ
 אֹתָם עַל יְדֵי מֹשֶׁה נְבִיאֶיךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתְךָ:

^{סוֹטָא ל' ל"ד}
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח־לָךְ סַמִּים נְטֹף וְשָׁחַלְתָּ
 וְחִלְבְּנָה סַמִּים וְלִבְנָה וּפָה בָד בְּכֹד יְהוָה: וְעִשִׂיתָ אֹתָהּ
 קְטֹרֶת רִקַח מַעֲשֶׂה רִקַח מִמֶּלֶח טָהוֹר קָדֹשׁ: וְשָׁחַקְתָּ
 מִפְּנֵה הַדָּק וְנִתְתֶּה מִפְּנֵה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֵהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר
 אֲמַעַד לָךְ שְׁמֹה קָדֹשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם: וְנֹאמַר וְהַקְטִיר
 עָלָיו אֶהְרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר בְּהִיטִיבוֹ אֶת־
 הַנֶּזֶר יִקְטִירֶנָּה: וּבַהֲעֵלֶת אֶהְרֹן אֶת־הַנֶּזֶר בֵּין־הָעֶרְבִים
 יִקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה לְדוֹתֵיכֶם:

חנן רבנו. פסוק הקמרת, הצרי והצפורי התלבנה והלבונה משקל
 שבעים שבעים מנה. מור וקציעה שכולת נרד. וכרכום, משקל ששה
 עשר ששה עשר מנה. הקושט שנים עשר, וקלופה שלשה, וקנסון
 השעה, בורית כרשינה השעה קבין. יין קפריסין, סאין חלחא וקבין
 תלחא, ואם אין לו יין קפריסין, מביא חמר חורין עחיק, מלח סרוסית
 רובע הקב, מעלה עשן כל שהוא. רבי נתן. אומר. אף כפת הירדן כל
 שהוא ואם נתן בה דבש פסלה. ואם חסר אחת מכל סמניה חייב מיתה :

רבן שמעון בן גמליאל אומר, הצרי אינו אלא שרף, הגומת מעצי
 הקטף, בורית כרשינה עשפין בה את הצפורי, כדי שחרא נאה. יין
 קפריסין ששורין בו את הצפורי, מפני שהיא עזה, והלא מי רגלים
 יפין לה, אלא שאין מבניסין מי רגלים בעזרה, מפני הכבוד :

הניא רבי נתן אומר כשהוא שוחק אומר הרק היטיב היטיב הרק
 מפני שהקול יפה לבשמים, פטמה להצאין כשרה לשליש ולרביע לא
 שמענו. אמר רבי יהודה זה הכלל, אם כמדתה, כשרה להצאין,
 ואם חסר אחת מכל סמניה תיב מיתה :

הני בר קפרא אחת לששים או לשבעים שנה היחה באה של שירים
 להצאין. עוד הני בר קפרא, אלו היה נוחן בה קורטוב של דבש אין
 אדם יכול לעמוד מפני ריחה, ולמה אין מערבין בה דבש, מפני
 שהתורה אמרה כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה ליי :

צבאוח עמנו משוגב לנו אלהי יעקב סלה : יי צבאות
 אשרי אדם בוטח בך : יי הושיעה המלה יעננו ביום קראנו :
 אתה סתר לי מצר תצרני רבי פלט תסוכבני סלה : וערבה
 ליי טנחת, יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות :

פלת רבי כסוביח ין סקנס

אנא בכח גדלת ימיך תתיר צרורה .
 קבל רנת עמך שגבנו שחרנו נורא .
 נא גבור דורשי יחזק כבבת שמרם .
 ברכם שהרם רחמם צדקה תמיד גמלם .
 חסין קדוש ברוב טובך נהל עדתך .
 יהוד גאה לעמך פנה וזכרי קדשתך .
 שועתנו קבל ושמע צעקתנו וודע העלמות .

אבן יחזק
 קרע שסני
 נגד יכש
 כסר צחג
 חקב סנע
 יגל פזק
 שקו ציח

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד

תפלת שחרית

בשנת חוסים
במדינת
בשנת

וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני
עזרנים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו: עלת שבת
בשבתו על עלת התמיד ונסכה:

איהו מקומן הוא נמקו לטוד, וכן נרית דר' ישמעאל לבן לריד ללמדו זימן הפי
וכנס ס"ס

א איהו מקומן של זבחים קדשי קדשים שחיטתן בצפון
פה ושעיר שליום הכפורים שחיטתן בצפון וקבול דמן
בכלי שרת בצפון ודמן טעון הויה על בין הכדים ועל
הפרכת ועל מזבח הזהב מתנה אחת מהן מעכבת שירי
הדם הויה שופך על יסוד מערבי שלמזבח החיצון אם
לא נתן לא עכב: נ פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים
שחיטתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון
הויה על הפרכת ועל מזבח הזהב מתנה אחת מהן
מעכבת שירי הדם הויה שופך על יסוד מערבי שלמזבח
החיצון אם לא נתן לא עכב אלו ואלו נשרפין בבית
הקדשן: נחטאת הצבור ותיחיד אלו הן חטאת הצבור
שעירי ראשי חדשים ושלמו עדות שחיטתן בצפון וקבול
דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון ארבע מתנות על ארבע
קרנות: כיצד עלה בכבש ופנה לסוכב ובאלו לקרן
דרומית מזרחית • מזרחית צפונית • צפונית מערבית •
מערבית דרומית • שירי הדם הויה שופך על יסוד דרומי •
ונאכלין לפנים מן הקלעים לזכרי כהנה בכל מאכל
ליום ולילה עד חצות: ד העולה קדש קדשים שחיטתה
בצפון וקבול דמה בכלי שרת בצפון ודמה טעון שתי

מתנות שהן ארבע וטעונה הפשיט ונתוח וכליל לאשים :
ה זבחי שלמי צבור ואשמות . אלו הן אשמות אשם גולות
אשם מעילות אשם שפחה חרופה אשם גזיר אשם
מצורע אשם תלוי . שחיתתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת
בצפון ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע . ונאכלין לפנים
מן הקלעים לזבחי כהנה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות :
ו התורה ואיל גזיר קדשים קלים שחיתתן בכל מקום
בעזרה ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע . ונאכלין בכל
העיר לכל אדם בכל מאכל ליום ולילה עד חצות : המזרם
מהם פיוצא בהם אלא שהמזרם נאכל לפנהנים לנשיהם
ולבניהם ולעבדיהם : ושלמים קדשים קלים שחיתתן
בכל מקום בעזרה ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע
ונאכלין בכל העיר לכל אדם בכל מאכל לשני ימים
ולילה אחד : המזרם מהם פיוצא בהם אלא שהמזרם
נאכל לפנהנים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם : ה הכבור
והמעשר והפסח קדשים קלים שחיתתן בכל מקום
בעזרה ודמן טעון מתנה אחת . ובלבד שיתן כנגד היסוד :
שנה באכילתן הכבור נאכל לפנהנים והמעשר לכל אדם
ונאכלין בכל העיר בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד .
הפסח אינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות
ואינו נאכל אלא למנויו ואינו נאכל אלא צלי :
רבי ישמעאל אומר בשלש עשרה מדות התורה
נדרשת : מקל וחמר ומגורה שוה . מבגין אב מבתוב
אחד . ומבגין אב משני כתובים . מקלל ופרט ומפרט

תפלת שחרית

וְכָל־לֵבִי וְכָל־לֵשׁוֹנִי וְכָל־אֵי אֶתְהַדָּן אֶל־אֵלֹהֵי הַפָּרֹט. מִכָּל־לֵבִי
שֶׁהוּא צְרִיךְ לַפָּרֹט. וּמִכָּל־לֵשׁוֹנִי שֶׁהוּא צְרִיךְ לְכָל־לֵב. כָּל־דְּבַר
שֶׁהִיא בְּכָל־לֵב וְיֵצֵא מִן־הַכָּלָל לְלַמֵּד לֹא לְלַמֵּד עַל־עַצְמוֹ
יֵצֵא אֶל־אֵלֹהֵי הַכָּלָל כְּלוֹ יֵצֵא. כָּל־דְּבַר שֶׁהִיא בְּכָל־לֵב
וְיֵצֵא לְטַעֲוֹן טַעֲוֹן אֶחָד שֶׁהוּא כְּעִנְיָנו יֵצֵא לְהַקֵּל וְלֹא
לְהַחְמִיר. כָּל־דְּבַר שֶׁהִיא בְּכָל־לֵב וְיֵצֵא לְטַעֲוֹן טַעֲוֹן אֶחָד
שֶׁלֹּא כְּעִנְיָנו יֵצֵא לְהַקֵּל וְלְהַחְמִיר. כָּל־דְּבַר שֶׁהִיא בְּכָל־לֵב
וְיֵצֵא לְדוֹן בְּדָבָר הַחֲדָשׁ אִי אֶתְהַיְבֹוֹל לְהַחְזִירָו לְכָל־לֵב עַד
שֶׁיִּחְזָוּיָרְבוּ הַפְּתוּבֵי לְכָל־לֵב בְּפִירוּשׁ. דְּבַר הַלְּמִיד מְעִנְיָנו.
וְדָבָר הַלְּמִיד מְסוּפֹו. וְכֵן שְׁנֵי כְּתוּבִים הַמְּכַחֲשִׁים זֶה
אֶת־זֶה עַד שֶׁיָּבֹאוּ הַפְּתוּבֵי הַשְּׁלִישִׁי וְיִכְרִיעַ בִּינֵיהֶם:
יְהִי רְצוֹן לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבְנֶה
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ:
וְשֵׁם גַּעְבֻּדְךָ בִּירְאָה בְּיָמֵי עוֹלָם וּבְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

נודקים הטלית ומתעטפים מעומר, ויברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַתְּעַטֵּף בְּצִיצֵת:

ויכסה ראשו בטלית ויאמר ד' פסוקים אלו:

מִה־יִקָּר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצַל בְּנִפְיָךָ יַחֲסִיּוּן:

יְרוּיִן מִדָּשָׁן בִּיהִתֵּךָ וְגַחַל עַד־גֵּיךָ תִּשְׁקָם:

כִּי עַמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאֹרֶךְ גְּרֵאֲדֵה־אֹזֶר:

מִשׁוֹךְ חֲסִדְךָ לִידְעִיךָ וְצַדִּיקְתְּךָ לְיִשְׂרָאֵל־לֵב:

ברוך שאמר יש לנו נקול נעים, וכריך לחטרו כעמידה, וידקדק בקריאתו כמו גני ק"ג. ואזור להפסיק מתחילת ב"ג עד לאחר י"ח, וחפילו לצורך מטה, אבל לקדושה ולכבו דהיינו לוטר כרוך ב' הסנווך לעולם ועד, ולתיבות עוטים אחזנו לך, ולקדיש דהיינו לוטר יהא שמי' רבא עד יתברך, וגם לענות חמן אחר דאמירן בעלמא ולענות חמן אחר האל הקדוש ואחר שומע תפלה טפסיק, אבל לשאר חמן לא יפסיק.

אם צא לבית הבכסת ומלא הכבוד כסוף פסוקי דזמיר' אומר כרוך אומר עד מהולל בתשבות זמיר' תהל' לדוד עד מעת' ועד עולם הללו', ואח"כ הללו את ה' מן השמים עד עם קרובו הללו', ואח"כ הללו א' בקדשו עד כל הנצט' תהלל יה הללו', ואח"כ ישתבח, ואם יש לו שבות יותר יאמר הודו לה' עד זהו רחום וידלג עד יהוה רחום שקודם אשרי וישני כדי שיתפלל עם הכבוד. ואם אין שבות כלל לא יאמר רק כרוך אומר ותהל' לדוד וישתבח, ואם כבר התחילו יותר אור ויין שבות לוטר חפילו בלוג יתחיל ברכת יוצר אור ויקרא ק"ג עם ברכותי' ויתפלל י"ח עם הכבוד ואחר י"ח יתחיל הודו לה' וכו' עד ישתבח ולא יאמר ישתבח, ויש אנשים כבא"ש לבית הבכסת והכבוד מתחילין יותר אור הנה ג"כ מתחילים ישתבח עניהם וזה חיסור גשור כי ישתבח נתקן להיות סוף פסוקי דזמיר' וכרוך אומר הוא התחלה זמיר' אם לא אומר קלת פסוקי דזמיר' האריך יאמר ישתבח? לכן ציב וכיון להתחיל יותר אור אם צא לכה"כ ונתקן בברוך הוי"ו מתחילין הכנו' יותר אור טוב שיתפלל עם הכבוד ולא יברך הוי"ו ויאמר על הרוח וזמרתו כרוך. ויחזו הכ' לוי' אל פניו כידו היטבית בשעת אמירה ב"ג וכאסיי' בתשבות ינאקס ויניחם נחת עירו.

כתוב בשל"ה, קודם כרוך שאמר כרוך לאמר צפה מלא הרני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קב"ה ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

ברוך שאמר והיה העולם. ברוך הוא. ברוך עושה. בראשית. ברוך אומר ועושה. ברוך גוזר ומקים. ברוך מרחם על הארץ. ברוך מרחם על הבריות. ברוך משלם שכר טוב ליראיו. ברוך חי לעד ונקים לנצח. ברוך פודה ומציל ברוך שמו. ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. האל האב הרחמן המהלל בפיעמו משבח ומפאר בלשון חסידיו ועבדיו. ובשירי

דוד עבדך נחלקך יי אלהינו בשבחחות ובזמירות
 נגדך ונגד שבתך ונגד ארץ ונגד זביר שמך ונגד מליכה
 מלכנו אלהינו יחיד חי העולמים • מלך משכה
 ומפאר עדי עד שמו הגדול: ברוך אתה יי
 מלך מהלל בתשבחות:

הודו ליי קראו בשמו הודיעו בעמים על לחיו:
 שירו לו זמרו לו שיהו בכל נפלאותיו:
 התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי יי:
 דרשו יי ועזו בקשו פניו תמיד: זכרו נפלאותיו
 אשר עשה מפתיו ומשפטי פוחו: זרע ישראל
 עבדו בני יעקב בחוריו: הוא יי אלהינו בכל
 הארץ משפטיו: זכרו לעולם ברייתו דבר צוה
 לאלקי דור: אשר כרת את אברהם ושבועתו
 ליצחק: ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית
 עולם: לאמר לה אתן ארץ כנען חבל
 נחלתכם: בהיותכם מתי מספר כמעט ונגרים
 בה: ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם
 אחר: לא יהיח לאיש לעשקם ויוכה עליהם
 מלכים: אל הגעו במשיחי ובנביאי אל
 תרעו: שירו ליי כל הארץ בשירו מיום אל
 יום ישועתו: ספרו בגוים את כבודו בכל

העמים נפלאותיו: כי גדול יי ומהלל מאד
ונורא הוא על כל אלהים: כי כל אלהי העמים
אלילים ויי שמים עשה: הוד והדר לפניו עז
וחדוה במקומו: הבו ליי משפחות עמים הבו
ליי כבוד ועז: הבו ליי כבוד שמו שאו מנחה
ובאו לפניו השתחונו ליי בהדרת קדש: חילו
מלפניו כל הארץ אף תבון תבל כל המושט:
ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים יי
מלך: ירעם הים ומלאו יעלץ השדה וכל
אשר בו: אז ירננו עצי היער מלפניו כי בא
לשפוט את הארץ: הודו ליי כי טוב כילעולם
חסדו: ואמרו הושיענו אלהי ישענו וקבצנו
והצילנו מן הגוים להודות לשם קדשך
להשתבח בתהלתך: ברוך יי אלהי ישראל
מן העולם ועד העולם ויאמרו כל העם אמן
והלל ליי: רוממו יי אלהינו והשתחו
לתדם רגליו קדוש הוא: רוממו יי אלהינו
והשתחו לחר קדשו כי קדוש יי אלהינו: והוא
רחום ויכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב
אפו ולא יעיר כל חמתו: אתה יי לא תכלא
רחמך ממני חסדך ואמתך תמיד יצרוני:
זכר רחמך יי וחסדך כי מעולם המה: תנו עז
לאלהים

לאלהים על־ישראל גאֹתוֹ וְעִזּוֹ בַשְּׁחָקִים:
 נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נוֹתֵן
 עֵז וְתַעֲצָמוֹת לְעַם בְּרוּךְ אֱלֹהִים: אֶל־נִקְמוֹת
 יי אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: הַנִּשְׂא שׁוֹפֵט הָאָרֶץ
 הַשֵּׁב גְּמוּל עַל־גְּאִים: לִי הִישׁוּעָה עַל־עַמּוּךָ
 בְּרַכְתָּךְ סֵלָה: יי צְבָאוֹת עֲמְנוּ מִשָּׁגְב־לָנוּ אֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב סֵלָה: יי צְבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בַּטַּח בְּךָ:
 יי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲגֵנוּ בְיוֹם־קָדְאֵנוּ: הוֹשִׁיעָה
 אֶת־עַמּוּךָ וּבִרְךָ אֶת־נַחֲלֹתֶךָ וְרַעַם וְנִשְׂאֵם
 עַד־הָעוֹלָם: גַּפְשָׁנוּ חֲכַתָּה לִי עֲזָרְנוּ וּמִגִּנְנוּ
 הוּא: כִּי־בו יִשְׁמַח לִבְנוּ כִּי בִשְׁם קָדְשׁוֹ
 בַּטַּחֲנוּ: יְהִי־חֶסֶדְךָ יי עֲלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:
 הִרְאֵנוּ יי חֶסֶדְךָ וְיִשְׁעֶךָ תִּתֵּן לָנוּ: קוּמָה
 עֲזָרְתָהּ לָנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חֶסֶדְךָ: אֲנִכִּי־אֱלֹהֶיךָ
 הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַרְחֵב־פִּיךָ וְאַמְלֵאֲהוּ:
 אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁכְבָּה לוֹ אֲשֶׁר־י הָעַם שִׁי־אֱלֹהָיו:
 וְאַנִּי בַחֶסֶדְךָ בַּטַּחֲתִי יִגְדַל לִבִּי בִישׁוּעַתְךָ
 אֲשִׁירָה לִי כִּי גָמַל עָלַי:

רחמי בספר המנהיג לאזן הירחי שאמר: בצרפת כהנו לדבוג בשמות וי"ט מוזמור
 לחודה וכן נקח שהיו אומרים אותו בזמן הבית על הקרבת המזבח שהיו מניאין ד'
 הכריכין להורות ואיכה קריבה בשנת וי"ט דכדריס וכדנות אין קריבין בהם, אבל
 נפרזנכלא וספרד אומרין אותו זלא יתכן, עכ"ל, והר"ך אבדורהם יישב מנהג ספרד,
 אכן מנהגנו שלא לאמר לא בשנת וי"ט וערב י"ב גם לא בע"פ וזה"ש של פסוק,
 אכן נק"ק מלגני רק שמי פמינות מוזמור לחודה ומחילי הרעיו לוי וכו'.

כשבת ובימי ט' טו' וי"ט פסחים טומטורים שלו ונפולין וק"ק חכמי נס ככזענע רנפ.

לְמַנְצֵחַ מוֹמֹר לְדוֹד׃ הַשָּׁמַיִם מִסַּפְרִים כְּבוֹדֵי וּמַעֲשֵׂה
 יְדֵי מַגִּיד הַרְקִיעַ׃ יוֹם לַיּוֹם יִבְרַע אֲמֹר וּלְיֵלָה לְיֵלָה יַחַד
 הָעֵת׃ אֵינְךָ אֲמֹר וְאֵינְךָ דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם׃ בְּכָל־הָאָרֶץ
 יֵצֵא בָּהֶם וּבְקִצֵּה תִבְלַל מְלִיחָה לְשִׁמְשׁ שֶׁסִּיאֵהֵל בָּהֶם׃ וְהוּא
 בְּחַתָּן יֵצֵא מִחַפְתּוֹ יִשְׁיֵשׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶץ׃ מִקִּצֵּה הַשָּׁמַיִם
 מוֹצֵאוֹ וְתִקְיַתּוֹ עַל־קִצּוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מִחַפְתּוֹ׃ תּוֹבֵר
 יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נְפֹשׁ עֲדוֹת יְהוָה נֶאֱמָנָה מְחַפֵּי מַת
 פְּתִי׃ פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשִׁמְחֵי־לֵב מִצּוֹת יְהוָה בְּרָה
 מְאִירַת עֵינַיִם׃ יִרְאֵת יְהוָה וְטוֹרַה עֲמֵדַת לְעַד מִשְׁפָּטֵי
 יְהוָה אֱמֵת צְדָקוֹ יַחֲדוּ׃ בְּנַחֲמַדִּים מוֹדֵב וּמְפָרֵב וּמְתוֹקִים
 מוֹדֵבֵשׁ וְנִפְתַּת צוּפִים׃ גַּם־עֲבָדְךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשִׁמְרֵם עֲקֹב
 רָב׃ שְׂגִיאוֹת מִי־יָבִין מִנְּסֻתְרוֹת נִקְנִי׃ גַּם מוֹדֵים וְחֹשֵׁךְ
 עֲבָדְךָ אֵל־יִמְשְׁלוּ־בִי אֵן אֵיתָם וְנִקְיַתִּי מִפֶּשַׁע רָב׃ יְהוָה
 לְרִצּוֹן וְאֲמַר־פִּי וְהִגִּינוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי׃
 לֵךְ לְדוֹד בְּשִׁנּוֹתַי אֶת־טַעֲמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיַּגִּד שְׁהוּ וַיִּלְד׃

אַבְרָכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת תָּמִיד תִּהְלֵתוּ בְּפִי׃

בִּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנֻנִים וַיִּשְׁמְחוּ׃

גִּדְלוּ לִיהוָה אֱתִי וְנִרְוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחֲדוּ׃

הַבְּשִׁיתִי אֶת־יְהוָה וְעַנְנִי וּמִכָּל־מַגְדוֹתַי הִצִּילְנִי׃

הַבִּיטוּ אֵלָיו וְנִדְהָרוּ וּפְנִיָהֶם אֵלַיִתְּפָרוּ׃

זֶה עָנִי קָרָא וַיְהוָה שָׁמַע וּמִכָּל־צָרוֹתַי הוֹשִׁיעוּ׃

חֲנִנָה מִלְּאֵךְ יְהוָה סָבִיב לִירְאוֹ וַיַּחֲלָצֵם׃

טַעֲמוֹ וְרָאוּ בִּרְטוֹב יְהוָה אֲשֶׁר־יְהַבֵּר יַחֲסֵדְבוּ׃

תפלת שחרית

רְאוּ אֶת־הַזֶּה קְדָשֵׁנוּ כִּי־אֵין מַחְסוֹר לִירְאֵינוּ:
 כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ וְדָרְשׁוּ יְהוָה לֹא־יִחְסְרוּ כָּל־טוֹב:
 לָנוּ בָנִים שִׁמְעֵרְלֵי יִרְאַת יְהוָה אֶלְמִדְכֶם:
 מִי הָאִישׁ הַחֲפֵץ חַיִּים אֲהַב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב:
 נֶצֶר לְשׁוֹנֶה מֵרַע וְשׁוֹפֵרֵיךְ מִדְּבַר מִרְמָה:
 סוּר מֵרַע וְעֲשֵׂה־טוֹב בְּקִשׁ שְׁלוֹם וְדַפְרוּ:
 עֵינֵי יְהוָה אֶל־צַדִּיקִים וְאֶזְנוֹי אֶל־שׁוֹעֲרֵם:
 פָּנֵי יְהוָה בְּעֲשֵׂי רַע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זָכָרם:
 צַעֲקוּ וַיהוָה שָׁמַע וּמִכָּל־צָרוֹתֶם הִצִּילֶם:
 קָרוֹב יְהוָה לְנִשְׁבָּרֵי־לֵב וְאֶת־דַּכְּאֵי־רוּחַ יוֹשִׁיעַ:
 רַבּוֹת רַעוֹת צַדִּיק וּמִכָּלֶם יִצִּילֵנוּ יְהוָה:
 שׁוּמֵר כָּל־עֲצָמָתוֹ אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה:
 תְּמוֹתַת רָשָׁע רַעָה וְשׁוֹנְאֵי צַדִּיק יִאֲשָׁמוּ:
 פָּדָה יְהוָה נַפְשׁ עַבְדּוֹ וְלֹא יִאֲשָׁמוּ כָּל־הַחַסִּים בּוֹ:
 צַדִּיק וְדָר: כְּטָרָם וְהָרִים יִלְדוּ וְתַחְוִלֵל אֶרֶץ וְתַבְּלָה
 וּמְעוֹלָם עַד־עוֹלָם אֶתֶּה־אֵל: תֵּשֵׁב אֲנֹשׁ עַד־כָּבֹד
 וְהֵאמֵר שׁוּבוּ בְּנֵי־אָדָם: כִּי אֵלֶּךָ שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כִּי־נֹס
 אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹד וְאֶשְׁמֹרָה בְּלִילָה: זִרְמָתָם שָׁנָה יְהוּ
 כְּבִקְרָה כְּחֶצִיר יַחֲלֶף: כְּבִקְרָה יִצְיָן וְחֲלֶף לְעֶרֶב יִמוּלֵל וַיִּבֶשׁ:
 כִּי־כִלְיֵנוּ כַּאֲפֵקָה וּבְחֻמָּתֶךָ נִבְהַלְנוּ: שֶׁתָּ עֹנֵתֵינוּ לְגִגְדֶךָ
 עַל־מִנּוּ לְמֵאוֹד פָּנִיךָ: כִּי כָל־יְמֵינוּ פָּנֵנוּ בְּעִבְרַתֶךָ כְּלֵינוּ
 שָׁנֵינוּ כְּמֹרְהָגָה: יְמֵי שָׁנֹתֵינוּ וּבָהֶם שָׁכַעִים שָׁנָה וְאִם

(*) כר' נקראת בעלמפוס וכא' נעלם. (°) שחה ק'.

בגבורת ושמונים שנה ורהבם עמל ואון פי גו היש
ונעפה: מי יודע עז אפק וכיראתך עברתך: למנות ימינו
בנהודע ונכא לבב חכמה: שובה יהוה עד מתי והנחם על
עברך: שבענו בכפר חסדך ונרננה ונשמחה בכל ימינו:
שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה: יראה לעבדיך
בעלך והדרך על בנייהם: ויהי נעם אדני אלהינו עלינו
ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:
צא יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן אמר ליהוה מחסי
ומצודתי אלהי אבטח בו: כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר
היות: באברתו ויסך לך ותחת כנפיו תחסה צנה וסחבת
אמתו: לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם: מדבר
באפל יהלך מקטב ישוד צהרים: יפל מצודה אלת
ורכבה מימינה אליך לא וגש: רק בעיניך תביט ושלמת
רשעים תראה: כי אתה יהוה מחסי עליון שמת מעונה:
לא תאנה אלך רעה ונגע לא יקרב באהלך: כי בלא כיו
יצוה לך לשמרה בכל דרכיך: על כפים ישאונה פך
תגף באבן רגלך: על שחל ופתן תדרך תרמם כפיר
ותנין: כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמי:
יקראני ויאענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואבבדהו:
ארך ימים אשביעהו ואראו בישועתי: ארד ימים וכו'
לה הללו יהוה הללו את שם יהוה הללו עבדי יהוה: שעמדים
בבית יהוה בחדרות בית אלהינו הללו יהוה פריטוב יהוה זמרו
לשמו כי נעים: כי יעקב בחר לו יהוה ישראל לסגלתו: כי
אני ידעתי כי גדול יהוה ואדנינו מכל אלהים: כל אשר

כי לעולם חסדו :	ויוצא ישראל מתוכם
כי לעולם חסדו :	בין חזקה ובזרוע נטויה
כי לעולם חסדו :	לגור ים־סוף לגורים
כי לעולם חסדו :	ודעביר ישראל בתוכו
כי לעולם חסדו :	ונער פרעה וחילו בים־סוף
כי לעולם חסדו :	למולך עמו במדבר
כי לעולם חסדו :	למכה מלכים גדלים
כי לעולם חסדו :	ויהרג מלכים אדירים
כי לעולם חסדו :	לסיחון מלך האמרי
כי לעולם חסדו :	ולעוג מלך הבשן
כי לעולם חסדו :	ונתן ארצם לנחלה
כי לעולם חסדו :	בנחלה לישראל עבדו
כי לעולם חסדו :	שבשפלנו וזכר לנו
כי לעולם חסדו :	ויפרקנו מצרינו
כי לעולם חסדו :	נתן לחם לכל־בשר
כי לעולם חסדו :	הודו לאל השמים

לג הננו צדיקים ביהוה לישרים נאווה תהלה :

הודו ליהוה בכבוד בנבל עשור ומרדלו :

שירו לו שיר חדש היטיבו נגן בתרועה : כירש דבר

יהוה וכל־מעשהו באמונה : אהב צדקה ומשפט חסד

יהוה מלאה הארץ : בדבר יהוה שמים נעשו וברוח פיו כל

צבאם : כגם בנד מי הים נתן ובאוצרות תהומות : ייראו

מיהוה כל הארץ ממנו יגרו כל־ישבי תבל : כי הוא אמר

ויהי הוא צוה ויעמד : יהוה הפיר עצת גוים הגיא

מחשבות עמים: עצת יהוה לעולם תעמוד מחשבות
 לכו לדרך ודר: אשרי הגוי אשר יהוה אלהיו העם וכתר
 לנחלה לו: משמים הביט יהוה ראה את כל בני האדם:
 ממכון שבתו השגיח אל כל יושבי הארץ: היצר יחד
 לבם הפכין אל כל מעשיהם: אין המלך נושע ברב חיל
 גבור לא ינצל ברב כח: שקר הסוס לתשועה וברב חילו
 לא ימלט: הנה עין יהוה איראיו למיחלים לחסדו: להציל
 ממוות נפשם ולחיותם ברעב: נפשנו חבתה ליהוה עורנו
 ומגננו הוא: כיבו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו:
 יהי חסדך יהוה עלינו כאשר יחלנו לך:

צב מזמור שיר ליום השבת: טוב להודות ליהוה ולומר
 לשמח עליו: להגיד בפקר חסדך ואמונתך בלילות:
 עלי עשור ועל רבב עלי הגיון בכבוד: כי שפחתני
 יהוה בפעלך במעשי ידך ארנן: מה גדלו מעשיך יהוה
 מאד עמקו מחשבתך: איש בער לא ידע וכסיל לא
 יבין את זאת: בפרח רשעים כמורעשב וציעו כל
 פעלי און להשמדם עריעד: ואתה מרום לעלם יהוה:
 כי הנה איביך יהוה כרהנה איביך יאברו יתפרדו כל
 פעלי און: ותרים פראים קרני פלתי בשמן רעגן:
 ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני:
 צדיק כתמר יפרח בארו בלבנון ישנה: שתולים בבית
 יהוה כחצרות אלהינו יפריחו: עוד ינובון בשיבה דשנים
 ורעננים יהיו: להגיד כר אשר יהוה צורי ולא יע לתה בו:
 צו יהוה מלך גאות לבש לבש יהוה עז התאזר אר תבון

תִּבְלַל בְּלִתְמוֹט: נִכּוֹן בְּסֵאֶךָ מֵאֵז מְעוֹלָם אֲתָה: גִּשְׁאוֹ
 נְהָרוֹת | יְהוֹה נִשְׁאוֹ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׁאוֹ נְהָרוֹת דְּכִיָּם:
 מִקְלוֹת מַיִם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרִיָּם אֲדִיר בְּמַהוֹם
 יְהוָה: עֲדַתְיָךְ נִאֲמַנִי מְאֹד לְבֵיתְךָ נִאֲוֶה קִדְשׁ יְרֵיָה
 לְאֶרֶץ יָמִים: * טפיק א.

יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם
 יְיָ מְבָרַךְ מְעַתָּה וְעַד-עוֹלָם: מִמְּוֶרַח-שָׁמֶשׁ
 עַד-מְבוֹאוֹ מְהַלֵּל שֵׁם יְיָ: רַם עַל-כָּל-גּוֹיִם יְיָ
 עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְיָ זְכָרְךָ
 לְדַרְוֶדָּה: יְיָ בַּשָּׁמַיִם הִכִּין כֶּסֶף וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל
 מְשָׁלָה: יִשְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ
 בְּגוֹיִם יְיָ מֶלֶךְ: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מֶלֶךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעַלְמֵם
 וְעַד: יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם וְעַד אֲבָדוֹ גּוֹיִם מֵאַרְצוֹ: יְיָ
 הַפִּיר עֲצַת גּוֹיִם הִנֵּיא מַחֲשָׁבוֹת עַמִּים: רַבּוֹת
 מַחֲשָׁבוֹת בְּלִב־אִישׁ וְעֲצַת יְיָ הִיא תְקוּם: עֲצַת
 יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחֲשָׁבוֹת לְבוֹ לְדָר וְדָר: כִּי
 הוּא אָמַר וַיְהִי הוּא צוּר וַיַּעֲמֵד: כִּי-בָחַר יְיָ
 בְּצִיּוֹן אוֹהֶה לְמוֹשֵׁב לּוֹ: כִּי-יַעֲקֹב בָּחַר לּוֹ יְהוָה
 יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: כִּי לֹא-יִטּוֹשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ
 לֹא יַעֲזוֹב: וְהוּא רַחוּם יִכַּפֵּר עֵוֹן וְלֹא יִשְׁחִית
 וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל-חַמְתּוֹ: יְיָ
 הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנִי כִּי־וּמְרָאנִי:

* נאווה קדש כנ' נקצץ וכו' כז' ס' וכו' נגז' ככ' מדויק וד' וכן עיקר וכ' כד' ס.

אשרי ושבבי ביתך עֹד יִחַלְלֶךָ סֶלָה:
אשרי העם שככה לו אשרי העם שיש אלהיו:

קמה תהלה לך

א רוממה אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד:

ב כל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד:

ג דול יהיה ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר:

הור לדור ישבח מעשיך וגבורתך יגידו:

הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה:

ועניו נר-אתיך יאמרו וגדלותך אספרנה: וגדולתך

וכר רב-טובך יביעו וצדקתך ירננו:

ח נון ורחום יהיה ארך אפים וגדול-חסד: יתינו

טוב יהיה לכל ורחמיו על-כל מעשיו:

י ודוק יהיה כל-מעשיך וחסדיך יברכוכה:

כ כוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו:

ל הודיע לבני האדם גבורתיו וכבוד הדר מלכותו:

מ מלכותך מלכות כל-עלמים וממשלתך בכל-דור ודר:

ס ומך יהיה לכל הגפלים וזוקף לכל הפפוסים:

ע יני כל אלקי ישברו ואתה נותן להם את-אכלם בעתו:

פ ותח את-ידך ומשביע לכל-חי רצון:

צ דיק יהיה בכל-דרכיו וחסיד בכל-מעשיו:

ק רוב יהיה לכל-קראיו לכל אשר יקראהו באמת:

ר צוך-ראיו יעשה ואת-שועתם ישמע ויושיעם:

שומר יהיה את-כל ארכיו ואת כל-הרשעים ישמיד:

תהלת

(Machsor) ד D

(*) פומח אח ידך כ"ח פאי כמנין כוים חלמי ופ"ח החך וכזו חס חז כמנסה

תהלת יהוה ידבר פיו ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד:
 קט"ז ואנחנו ונברך יהוה מעתה ועד עולם הללויה:

קמו הללויה הלל גמשי את יהוה: אהללה יהוה בתי
 ואמרה לאתי בעודי: אלתבטחו בנדיבים בברך אדם ושמן
 לו תשועה: תצא רוחו לשב לאדמתו פיום יהוא אברו
 עשתנתיו: אשרי שאל יעקב בערו שברו על יהוה אלהיו:
 עשה שמים וארץ את הים ואת כל אשר בהם השמר
 אמת לעולם: עשה משפט לעשוקים נתן לחם לרעבים
 יהוה מתיר אסורים: יהוה פקח עורים יהוה זקף פסופים
 יהוה אהב צדיקים: יהוה שמר את גרים יתום ואלמנה
 יעודד וברך רשעים יענת: ימלך יהוה לעולם אלהינו
 ציון לך ודר הללויה:

קמו הללויה ופירטוב זמרה אלהינו פירנעים נאווה תהלה:
 בנה ירושלים יהוה נרחי ישראל יבנם: הרופא לשבורי לב
 ומחפש לעצבותם: מונה מספר לכוכבים לכלם שמות
 יקרא: גדול אדונינו ורב כח לתבונתו אין מספר:
 מעודד ענוים יהוה משפיל רשעים עדר ארץ: ענו ליהוה
 בתודה ופירו לאלהינו בכבוד: המכסה שמים בפעמים
 המבין לארץ מטר המצמיח הרים חציר: נתן לבהמה
 לחמה לבני ערב אשר יקראו: לא בגבורת הסוס יחפץ
 לא בשוקי האיש ירצה: רוצה יהוה את זראיו את
 המיתלים לחסדו: שבת ירושלים את יהוה הללויה אלהינו
 ציון: כירחוק בריתי שעריך ברוך בנך בקרבך: השם

גְבוּלְךָ שְׁלוֹם תִּלְכַּח חַפְּסִים יִשְׁבִיעֶנְךָ: הַשְׁלַח אֶמְרָתוֹ אֶרֶץ
 עַד מְהֵרָה יִרְוֶן דְּבָרוֹ: הִנֵּתָן שְׁלֵג בְּצִמְרָה בְּסוּר בְּאֶפְרַיִם
 יִפְּסוּד: מִשְׁלֵיךְ קָרְתוֹ בְּפִתִּים לִפְנֵי קָרְתוֹ מִי יַעֲמֹד:
 וְשַׁלַּח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֵם יִשְׁכַּח רִחוֹ וַיִּלְרַמֵּם: מִגִּיד דְּבָרְךָ
 לַיַּעֲקֹב חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל־גּוֹי
 וּמִשְׁפָּטִים בְּלִי־דָעוּם הַלְלוּיָהּ: (* דבריו ק)

קִמַּח הַלְלוּיָהּ! הִלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם הַלְלוּיָהּ
 בְּמִרוֹמִים: הַלְלוּיָהּ בְּלִמְלֶאכֶיּוֹ הַלְלוּיָהּ בְּלִצְבָאוֹ:
 הַלְלוּיָהּ שֶׁמֶשׁ וַיְרַח הַלְלוּיָהּ כָּל־כּוֹכָבֵי אֹר: הַלְלוּיָהּ שְׁמֵי
 הַשָּׁמַיִם וְהַפְּיִים אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם: יִהְלֹו אֶת־שֵׁם
 יְהוָה כִּי הוּא צְדָה וְנִבְרָאוֹ: וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם חֲקִי־נִתָּן
 וְלֹא יַעֲבוֹר: הִלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הָאָרֶץ תְּנִינִים וְכָל־
 תְּהוֹמוֹת: אֲשׁוּ וּבָרַד שְׁלֵג וְקִיטּוֹר רוּחַ סַעֲרָה עֲשֵׂה דְבָרוֹ:
 הַדְּרִים וְכָל־גְּבֻעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל־אֲרָזִים: הַחֲתִיָּה וְכָל־
 בְּהֵמַת־רֶמֶשׂ וּצְפוּר כְּנָף: מַלְכֵי־אֶרֶץ וְכָל־לְאֻמִּים שָׂרִים
 וְכָל־שְׁפָטֵי אֶרֶץ: בַּחֲוָרִים וְגַם־בְּתוֹלוֹת זְקֵנִים עִם־
 גַּעְרִים: יִהְלֹו אֶת־שֵׁם יְהוָה כִּי־נִשְׁגַּב שִׁמּוֹ לְבָרוֹ הוֹדוּ
 עַל־אֶרֶץ וְשָׁמַיִם: וַיִּרְם קִרְוֹ לְעַמּוֹ תְהַלְלֵה לְכָל־חַסִּידָיו
 לְבַנְיֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ הַלְלוּיָהּ: (* צבאיו ק)

קִמַּט הַלְלוּיָהּ! שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ תְּהַלְתוּ בְּקִהַל
 חַסִּידִים: יִשְׁמַח־יִשְׂרָאֵל בְּעֲשׂוֹי בְּנֵי צִיּוֹן יִגִּלוּ בְּמִלְכָּם:
 יִהְלֹו שִׁמּוֹ בְּמַחֹל בְּתַף וְכִנּוֹר וַיִּמְרָדְלוּ: כִּי־רוֹצֵה יְהוָה
 בְּעַמּוֹ יִפְאַר עַנּוּיִם בְּיִשׁוּעָה: יַעֲלוּ חַסִּידִים בְּכַבּוֹד יִרְנְנוּ

על־משִׁבּוֹתֵם: רַוּ מְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנְם וְחָרַב פִּיפּוֹת בְּיָדָם:
לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּגוֹיִם הַזֹּכְחוֹת בְּלֵאמִים: לְאַסֵּר מַלְכֵיהֶם
בְּזִקִים וּנְבַכְרֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט
כְּרֹזֵב הַדֶּרֶךְ הוּא לְכָל־חַסִּידָיו הַלְלוּהָ:

קַנ הַלְלוּהָ וְהַלְלוּ אֶל בְּקִדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ עֵו:
הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרֵתָיו הַלְלוּהוּ בְּרַב גְּדֻלוֹ: הַלְלוּהוּ בַתְּקַע
שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וּבְנֹר: הַלְלוּהוּ בַתֶּף וּמְחֹל הַלֵּל וְהוּ
כְּמַנִּים וְעֹגֵב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצֵל־שִׁמְעַ הַלְלוּהוּ בְּצִלְצֵל־
תְּרוּעָה: כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יְהוָה הַלְלוּהָ: כִּהֵת י"ה:

בְּרוּךְ יי לעולם אָמֵן וְאָמֵן: בְּרוּךְ יי מִצִּיּוֹן שֶׁכֵּן
יְרוּשָׁלַם הַלְלוּהָ: בְּרוּךְ יי אֱלֹהִים אֱתֵי יִשְׂרָאֵל
עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ: וּבְרוּךְ יי שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם
וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן:

לְרִיךְ לַעֲטוֹד קוֹדֵם שִׁתְּזִיל וּיְבַרְךָ וַיַּעֲטוֹד עַד אַחֵר הוּא וְכו'.

וַיְבַרְךָ דְּוִיד אֶת־יי לְעֵינֵי כָל־הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דְּוִיד בְּרוּךְ
אֲתָה יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינֵנו מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם: לְךָ יי
הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצִיחַ וְהַהוֹד כִּי כָל בְּשָׁמַיִם
וּבָאָרֶץ לְךָ יי הַמְּמֻלְכָה וְהַמְּתַנַּשֵּׂא לְכָל לְרָאשׁ: וְהַעֲשֵׂר
וְהַכְּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאֲתָה מוֹשֵׁל בְּכָל וּבִיָּדֶךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה
וּבִיָּדֶךָ לַגְּדֹל וּלְחֹזֶק לְכָל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְךָ
וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תְּפָאֶרֶתֶךָ: כַּמְט' ט' אֲתָה הוּא יי לְבִידֶךָ אֲתָה
עֲשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שְׁמַי הַשָּׁמַיִם וְכָל־צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל־
אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיּוֹמִים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאֲתָה מְחַיֶּה אֶת־כָּל־

וצבא השמים לך משתחוים: אתה הוא יי האלהים
 אשר בחרת באברהם והוצאתו מאור כשדים ושמת
 שמו אברהם: ומצאת את לבבו נאמן לפניך וברות עמו
 הברית לתת את ארץ הפגעני החתי האמרי והפרזי
 והיבסי והגרזשי לתת לזרעו ותקם את דברך כי צדיק
 אתה: ותרא את עני אבתינו במצרים ואת זעקתם שמעת
 על ים סוף: ותתן אותם ומפתים בפרעה ובכל עבדיו
 ובכל עם ארצו כי ידעת כי הידו עליהם ותעש להם שם
 כהיום הזה: ויהי בקעת לפנייהם ויעברו בדרך הים בישנה
 ואת רדפיהם שלכת במצולת כמראבן במים עזים:
 ויושע יהוה ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וירא
 ישראל את מצרים מת על שפת הים: וירא ישראל
 את הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּרְאוּ הָעָם
 אֶת־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ בַיהוָה ובמשה עבדו:

שירת הים לריך למלכ טעומד כזמחס וככוונס וכמן כטעמים כמו בספר תורה.

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהוה ויאמרו
 לאמר: אשירה ליהוה כרגאה גאה: סוס
 ורכבו רמה בים: עזי וזמרת יהי ויהי לי
 לישועה: זה אלי ואנוהו: אלהי
 אבי וארמנו: יהוה איש מלחמה יהוה:
 שמו: מרכבת פרעה וחילו ירה בים ומבחר
 שלשיו טבעו בים סוף: תהמת יבם ימו ירדו במצולת כמו:
 אבן: ימינה יהוה נאדרי בכח: ימינה
 יהוה תרעץ אויב: וברכ גאונך תהרס

קמיון תשלח חרנה יאכלמו בקש : וברוח
 אפיק גערמו מים נצבו כמורגך
 גולים קפאו תהמות בלכרים : אומר
 אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו
 נפשי אריק חרבי תורישמו ידי : נשפת
 ברותק בסמו ים צללו בעופרת במים
 אדירים : מרכמכה באלם יהיה מי
 כמכה נאדר בקדש נרא תהלת עשור
 פלא : נטית ימנה תבלעמו ארץ : גחית
 בחסדה עם צו גאלת נתלת בעז אל גיה
 קדשך : שמעו עמים ירצו חיל
 אחו ושבי פלשת : או נבדלו אלופי
 אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמו
 כל ושבי כגען : תפל עליהם אימתה
 נפחד בגדל ורועה ידמו פאבן עד
 יעבר עקה יהיה עד יעבר עם צו
 קנית : תבאמו ותטעמו בחר נחלתך מכון
 לשבתך פעלת יהיה מקדש אדני פוגנו
 ידיך : יהיה ומלך לעלם ועד : יי
 ומלך לעלם ועד : כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים ושב יי עלהם
 אח מי הים. ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים :
 כי ליי המלוכה ומושל בגוים : ועלו מושיעים בחר ציון
 לשפט את הר עשו והיתה ליי המלוכה : והיה יי למלך
 על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד :
 ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד :

נשמת כל־חי תְּבַרַךְ אֶת־שִׁמְךָ יי אֱלֹהֵינוּ.
 וְרוּחַ כָּל־בֶּשֶׂר תִּפְאַר וּתְרוֹמָם וּזְבָרָה מִלִּפְנֵי
 תְּמִיד. מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעוֹלָם אַתָּה אֵל.
 וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ פּוֹדֵה
 וּמַצִּיל וּמַפְרֵגִם וּמְרַחֵם בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה
 אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אַתָּה: אֱלֹהֵי הָרֵאשׁוֹנִים
 וְהָאַחֲרוֹנִים. אֱלֹהֵי כָל־בְּרִיּוֹת אֲדוֹן כָּל־
 תּוֹלְדוֹת הַמְּהַלֵּל בְּרַב הַתְּשַׁבְּחוֹת הַמְּנַהֵג
 עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיִּי לֹא־יָנוּם
 וְלֹא־יִישָׁן. הַמְּעוֹרֵר יְשׁוּנִים וְהַמְּקִיץ נִרְדָּמִים.
 וְהַמְּשִׁיחַ אֱלֹמִים. וְהַמְּתִיר אֲסוּרִים וְהַסּוֹמֵךְ
 נוֹפְלִים וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים. לָךְ לְבָרָה אֲנַחְנוּ
 מוֹדִים. אֱלֹהֵינוּ מְלֵא שִׁירֵה־כִּסֵּי וּלְשׁוֹנֵנוּ רֶנֶּה
 בְּהַמּוֹן גִּלְיוֹן וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שִׁבַּח בְּמִרְחַבֵי רִקְיעַ.
 וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ שׁוֹכְרֵתֵי וַיְהִי־נוּ פְּרוֹשׁוֹת
 בְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם. וְרַגְלֵינוּ קָלוֹת כְּאַיִלוֹת: אֵין
 אֲנַחְנוּ מִסְּפִיקִים לְהוֹדוֹת לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ. וּלְבָרָה אֶת־שִׁמְךָ. עַל־אַחַת מֵאַלְפֵי

* כְּרוֹב כַּתְּשֻׁבּוֹת, עֵמֶד בְּרִיבֵי כַּתְּשֻׁבּוֹת, כְּלוֹמַר כָּל כַּתְּשֻׁבּוֹת וְאִף שֶׁסֶּם
 דְּבִים, חֶסֶד שִׁמּוֹשׁ מֵלֵת רוֹב בְּלִשׁוֹן עֲנִי לְהוֹרוֹת עַל רִיבֵי הַכֹּלֵל, חֶסֶד טַעַם
 וְרוֹב עֲלֵמוֹתֵי הַפְּסִיד (אִיּוֹב ד' י"ד), כְּנוֹד עֲשׂוּ וְרוֹב בְּנֵי (אֲסַחֵר ה' י"א)
 רִיבֵי בְּנֵי, וְאֲמַנְס רַחֵל כִּדְגִילוֹ לְהַשְׁמֵשׁ בּוֹ בַעֲנִין אֲחַר בְּאֲמַרְס רוֹב
 כְּכוֹלוֹ, וְהוֹלְרַחֲמֵי לְהַעִיר כֹּאן עַל הַעֲנִין כֹּזֵה לְהַנִּיחַ דַּעַת הַמַּמְקָשִׁים בִּזְכֵּה.
 * (סֶמֶךְ הַיָּד, הַיָּד כְּמוֹ הַמַּטְעֵר (וַיִּקַּר יְהִי) וְכֵן טַעַם בְּלִשׁוֹן לְהַרְפוֹס הַיָּד
 כְּסֶם הַפַּעַל נִמְתַּק. * וְהַסְּקִיץ כִּי וְהַטְּעִיר.

אֶלֶף אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבֵּי רַבְבֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת
 שְׁעֵשִׁית עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעַמּוּנוּ; מִמְצָהִים גְּאֻלָּתָנוּ
 יי אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פָּדִיתָנוּ בְּרַעַב וְנָתַתָּנוּ
 וּבְשָׁבַע כֹּל־לִפְלֹתָנוּ. מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ. וּמִדְּבַר
 מִלְטָתָנוּ וּמִחֲלָיִם רָעִים וְנֶאֱמָנִים דְּלִיתָנוּ; עֲדָה
 הִנֵּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ. וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ. וְאֵלֶּי
 תַטְשֵׁנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְנִצָּחַ: עַל־כֵּן אֲבָרִים שֶׁפִּלְגַת
 בָּנוּ. וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁנִּפְתַּח בְּאַפֵּינוּ וְלִשׁוֹן אִשָּׁה
 שֶׁמַּת בְּפִינוּ; הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבַּחוּ וַיִּפְאֲרוּ
 וַיְרַמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדִּישׁוּ וַיִּמְלִיכוּ אֶת־שִׁמְךָ
 מִלְּפָנֵינוּ: כִּי כֹל־פֶּה לֶךָ יוֹדֵה. וְכֹל־לִשׁוֹן לֶךָ
 תִּשְׁבַּע. וְכֹל־בֶּרֶךְ לֶךָ תִּכְרַע. וְכֹל־קוֹמָה
 לְפָנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה. וְכֹל־לִבָּבוֹת יִירָאוּךָ. וְכֹל־
 קָרֵב וּכְלִיּוֹת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ. בְּדָבָר שֶׁכָּתוּב כֹּל
 עֲצָמוֹתֶי הֵאֱמַרְנָה יי מִי כִמּוֹךָ. מִצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק
 מִמָּוְנוּ וְעֲנִי וְאֲבִיּוֹן מִגּוֹזְלוֹ: מִי יִדְמֶה לֶךָ וּמִי
 יִשׁוּהֶךָ וּמִי יַעֲרֶךְ לֶךָ. הֵאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר
 וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן קִנְיַת שָׁמַיִם וְאָרֶץ: נִהְלַלְךָ
 וְנִשְׁבַּחְךָ וְנִפְאָרְךָ וְנִבְרַךְ אֶת־שֵׁם קְדֻשָּׁה.
 בְּאִמּוֹר לְדוֹד בְּרַכֵּי נַפְשִׁי אֶת־יי וְכֹל־קָרְבֵי
 אֶת־שֵׁם קְדֻשׁוֹ:

האל

(°) וְרַבֵּי כֹל וְרַבֵּי רַבְבֹת רַבְבֹת הַטּוֹבוֹת.

יוצר ליום ראשון של פסח

האל בתעצמות עזו: הגדול בכבוד שמו:

הגבור

לנצח והגבורא בגורא תיקו: המלך הישב על כסא ארם ונשא:

שזבן עד מרום וקדוש שמו. וכתוב

רגנו צדיקים ביי לישרים נאווה תהלה:

בפי ישרים תהלה. ובדברי צדיקים תתברך.

ובלשון חסידים תתרום. ובקרב קדושים תתקדש:

ובמקלות רבבות עמך בית ישראל ברנה יתפאר

שמו מלכנו בכל דור ודור שבן חובת כל היצורים

לפניו יי אלהינו ואלהי אבותינו להודות להלל לשבח

לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלם על כל

דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך:

ישתבח שמו לעד מלכנו הא המלך הגדול והקדוש

בשמים ובארץ כי לה נאה יי אלהינו ואהי אבותינו

שיר ושבחה הלל וזמרה עו וממשלה נצח גדלה

וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות ברכות

והודאות מעתה ועד עולם: ברוך אתה יי א מלך גדול

בתשבחות א ההודאות ארון הנפלאות הבוחר בשירי

ומרה מלך א חי העולמים: ה' עומר ח"ק

ועתה יגדל נא כח אדני כאשר הברת לאמר.

זכור רחמיה יי וחסדיה כי מעולם היתה:

יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא הייברא ברעיתה וימליה פלכותה

בחיובון ובזימיון ובחי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמר

אמן יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי יתברך
וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתגשא ויתהדר ויתעלה
ויתהלל שמה דקודשא בריך הוא לעלא מן כל ברכתא
ושירתא ושבתא ונחמתא דאמין בעלמא ואמרו אמן:

ומגש קהל יתברך.
יתברך וישתבח ויתפאר
ויתרומם ויתגשא שמו של מלך
מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא
שהוא ראשון והוא אחרון וסבל עדין
אין אלהים סלו לרכב בערבות ביה
שמו ועלוזו לפניו. ושמו סרוטם
על כל ברכה ותהלה:

ומתעבד דער חזן ברכו ומגש.
יברכו אתי המברך:
ברוך יי המברך לעולם ועד:
ברוך אתה יי אלהינו
מלך העולם יוצר
אור ובורא השם עשה
שלום ובורא את הכל:
אור עולם באוצר הים

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:
יהי שם יי מברך כעתה ועד עולם:
אורות מאפל אמר ויהי:

הפיוט אור ישע וכו' מיוסד ע"פ א"ב מרובע, ורזא חלק הכני מעל חרוז מתחיל
צלות א' משם במזכר שלמה הקטן ברבי יהודה יהודה יגדל בתורה ובמעשים
טובים אמן, ונחלק ברביעי מעל חרוז פסוק אחד מספר שיר השירים אשר עליו כנכח
כל הפיוט טוב, וכמו שנס' שיר השירים נתנבא שלמה ודבר על גילתא עברי' ועל מתן
תורה והמסכן וביאת הארץ וכו'. הנהגה וגלות נבל וביאת בית שני וחרבנו, כמו
שפי' רש"י ז"ל שם סוף ב' פסוק ד', כן בפיוט הזה ובהנאים אחריו יבוא הדבור על
כולם לא שהפיוט עני' חננו כענינים באופנים אחרים נאותים, וקשרו עמהם
המקוים הם לפי פאועם ואם לפי אמת מדושי רז"ל גם לפי דרשת עלמם כפי אשר
יוכל הלי' זאת. וכמו שספר שלמ' ספר שיר השירים ברוח הקדש כל' אשה נרדפה
אלענות חיות משתוקקת אל בעלה מתרפקת על דודה מזכרת אהבת נעורי' ליו ועוד
על כפנה, חף דודה לה כלתה ומזכיר חסדי נעוריה וכו' ויפה וכשרון בעליו אשר
בהם נקשר עשה בל' אהב' עשה להודי' כי לא עלנו ענה ולא שלוחי' שלוחי' כי עוד היא אשתו
והוא חיבה והוא עתיד להיות אלי', כע' שרש"י ז"ל בהקדמתו, כן הפיוט האהב מחוננים
בלבן ההוא בעליו. גם מפי החכם ראב"ע היתה בימה בל' גור, אהבתה בעבור
שהמלך כנסת ישראל לכלה והמקום לדודה כי כן דרך הנבואים, ישע' אשר
שירת דודי לכדתי (ה' א'), ועוד ישע' חזן על כלל ישע' עליון אהבן (שם
סנ ה'), יחזקא (ו' ז') ויחזקא שדים כבדו ובערך למז ואת ערס ועריה, ועוד
ואהבה ערתיך והעדה ערתי וכל כהנא' כלל (שם י'), כוונת אשר ואהבתך לי
לעיל', כך אהב אשה, ונס' תהלות (ע"ה) משביל שיר יודות, וכתוב בו שפעי
בת ורזא ומטי חונן. וזאת ההלצה הזאת כלך לנעת נבואה הפיוט הקשה הזה.

שְׁמוֹר זֶה מִכְשָׁרִים •
 שִׁיר הַשִּׁירִים:
 ל תְּלוּחַ עֵינַי שׁוֹקֵקוֹת •
 יִשְׁתַּי מִנְשִׁיקוֹת:
 מוֹשְׁלֵי גְנוּזֵי מִכְמֹנֶיךָ •
 לְרֵיחַ שְׁמֹנֶיךָ:

אֹר יִשַׁע מֵאֲשָׁרִים •
 אֲהוּדָנוּ בִּידִידוֹ כְּשָׁרִים •
 אֵילַת אֹוֵי תְשׁוּקוֹת •
 אֶמְי שְׁבַע לְהִשְׁקוֹת •
 בְּרוּכֵי מַעֲלָמוֹת מִשְׁמֹנֶיךָ •
 בְּשִׁמְתָם תִּמְרוּק סִמְמֹנֶיךָ •

באור

א. אור ישע, ע"ה ה' אורי וישעי (תהלים כזא) ואמרו בוויקרא רבה ריש פ' כ"א, לדוד ה' אורי וישעי, רבי אעזר פתר קרי' בים, אורי בים שנא' ויחר את הלילה, וישעי שנא' התיכנו נראו את ישועת ה' עכ"ל. וככה עשור העומר להקני' שהוא אור וישע של ירא' המאזרי' בעטות ומוכזרי' לשמור זה. אליו אודה בתוך קסל ידידיו בזיר השירים כמו שארזו אז על הים. א. אילת, לבן חזק, כמו אילומי (תהלים כב כ), כלומר הקנ"ה הוא אשר אליו התשוקה החזקה, והוא הלחלוח של עיף המשחוק, לבן וכפשו שוקקה (ישעי' כט ט), הוא שני חסמי מעולם, מי יתן וישקני עוד מנשקות כמו מלז! א. ברוכי וכו', ירא' הם המנורכים במשמניך יותר משאר העלמות, ועלמות תחר ליתר האומות כמו ועלמות חין מספר (זיר ו ט). וכס המושלים על האומות הגנוזים אתך, וכיינו אולרות התורה. בשמתם תמרוק שממניך, היינו התורה שהיא עם חיים ללומדיה, בשמתם לריח שמניך.

תרגום אשכנזי

דיעור פיוט חיוט חיינע נחלחחחוג סמן שיר השירים, חונר וויח דמרט זק חויד חיער ווירד הקנ"ה כניכול היט דער כנסת ישראל היט חיינען זיעבענדערן עהעפמחר פערגליכען, וועלכע זיך געטרענגט זיעהט חונד נחך זיינער וויעדערפערחייכיגוג טאחלעטעט. בעומדערע ווירד חיער דיח כנסת ישראל רעדער חיינגעפיהרט; זיח ערמינערט זיך מלוען דעסען, ומוז חיהר געלעבטער ומקוט פיר זיח געטהמו, וויח ער זיח חויז מלוען געפמחרען ערו רעטטעט, וויח ער חיהער זמרגפמליטיג פיר זיח געומלעט, וויח ער זיח פערע פבלעגט חונד חיהרען ווינסען חיהער לופמרגעקמומען, חונד כון חייט זיח מלוען פערלומטיג, ומריבער זיח זיך גרמחט חונד הקרמט, חונד זיך וויעדער בעומלעטיגט, געסמחט חויל דיח ומלטיגע זיעבע חיהרען געלעבטען געגען זיח חונד חיוט פמלון לומריענו, חיינעט וויעדער פערחייט חונד גליקליך לו זען בען. זיעהע חיבריגענו, ומוז חיד חייט באור נחך ערוומהנט.

א. דענן פיהרער חונד עררעטטערדער רעניכען, דיח דען סוטלען ווירדיג זיח, מיהט ווילן חיד חייט כמך זיינער געלעבטען ומבוינען וויח יענע ומגער, חייג ההעה זייער. א. ער, דער ומלטיגיגע מלוער ווינסע, דמו ערקוויקענדע ומבו זמל דער זעלנענדען מידען, ער המטטע וויינע ספייכער געפילוט היט חיבערפלוס; ומלעט' ער חיד דמך וויעדער זיעבעקמיון! ב. דיין חויערוומחלעטען, געוענגיעטען פמקוק

הַנֶּם חֹר סְחֹרִיקָה .

מְשַׁבְּנֵי אֶחְרִיהָ :

הַזֵּי מִבְּנוֹת נָוָה .

שְׁחֹרָה אָנִי וְנִאֲתָה :

קָרַב רָגְזוֹ סְחֹרְחֶרֶת .

אֶל תִּרְאוּנֵי שְׂאֲנֵי שְׁחֹרְחֶרֶת :

טוֹטַפֶּת בְּלִילוֹ גְדִלִי .

הַיְגִדָה לִי :

נָתוּן רוֹעֵה דְרָדְעֵי .

בְּנֵי בֵיתְךָ וְחֹרִיקָה .

בֵּית מִדִּין צְחֹרִיקָה .

גָּאָה וְרַב עֲנָוָה .

גַּם כִּי דָוָה .

גַּחַל כִּי מְחֹרְחֶרֶת .

גַּחַן קְדוֹרְנִית בְּחֶרֶת .

דוֹלֵי וּבְמֹר מְדִלֵי בְדִלִי .

דְּגָלֵי עֵז מְגָדִלִי .

דְּרַבּוּנֵי מִלְמֹד מְרָדְעֵי .

כ. סחוריק, סנייך. בית מדין, בית המקדש שיבנו עם ת"ח המלמדין הסלכב על מדין. כחוריק, לשון אמתות לחרות (אופטים כ"י) וכל א' מסור סנייך ואומר משכני חוריק. ג. גאה וכו', הקב"ה שהוא גאה ורב ענו', כוכו הודי מיתר הכנ"ו ואף גם כי דוה ושחורה אחי עתה, כלומר מרוחק וכעונה, ט"ט נאזה אחי. ג. קרב רגז וגו', הרגזו שהקיף אותי מכל כד שמי בגחלת מחורחרת ואלך קדורנית שחוח על גחון, לכן אין לכם לבוני שאני שחורחות. אל תראוני, אל תבזוני, כמו לראוה בך (יחזקאל כח יו), וכמו שפרש"י וראב"ע, וחרת הוא השחור שממירין בו העור. ד. דולי, מרוטמי לשון כי דליתני (תהלים ל ב). והבדילכי כמר מדלי, עש"ה בישעי' ט"ע"ו. ג. דלכי להיו' טוטפת כלילו, כלומר פאר תפארתו, וירעו לתפילין דמרא עלמא כדלמי בנרכו' ו'א'. טוטפת, הוא תכשיט כורע וכראש, וא' ע דה אשר על זרעו (ש"ב א י) וטוטפתא דעל דרעי', ופא רכס על ראשכס (יחזקאל כד כג) ת"י וטוטפת כון כרישכון, ונמשכ' (שנת פ"ו א), לא תלא אשה לא נטוטפת. ד. דרכובי,

פְּתָק, חייגעווייהט חין דייכע געהיינוטען געהיינוטע, החוט דוח חיוגעווי. סויקסט היט ווהארופטענדען ספעלערייען, היט דייכען ווייטריעבענדען כהלומת. ב. ויח ווהרען דייכע חיוגענחטען חוכר געפרייטען; ויעהע, ויח ויח זיך נחך דיר ועהען, נחך יענען הויע דער ערלויכטעוטען ריכטער! מ, וויכע כור, חיד פֿהלגע דיר! ג. ער, דער ערהעכענטע חוכר ויחפֿט, היטהיגעטע, ער החט חיד חיוגעסויקסט חיבער מללע סחטען; החט חיד חיד חין חוגפֿהלל בעטרפֿהלען חוכר ענטשטפֿהלעט, וף פֿיעב חיד דענחך ניערן. ג. חייכער דורכגעברחטען קהלע גוייך, החט דער רוגרוחן דריקקענדע קוואער חיד חין סוחרן געהללען חוכר ניעדערגעבייגט; מ, סויט ניכט וף פֿערפֿהלען חויל חיד, וייל חיד סוחרן בין! ד. חך החט ער חיד עאפֿהרגעהכען, ויח רערטע פֿהל דען היידען חיד, ויח דען טרפֿהלען פֿהט חיווער, ער נחך חיד גרמס לור פֿהלקערליערדע חוכר. לייגעט חיר דחרט חיון פֿהיער, הייכע לעוטובג חוכר חיינע כורג. ד. חייכער לייטובג טחמב חיבערטרוג ער דרדעי' (*) ויחפֿטען הירטען

(* דרדע, וף ווירד רמי דור כמדנר געכחנט; חיהר ויחפֿטער חירט ויח מזה רכיכו.

דן והוכיח פדעי . אם לא תדעי :

ביום בקע לבסיסתי .

הדרוך סוס למנוסתי .

לקסתי :

המירו ומלא בבסיסתי .

ך טית נימי מחיך .

התרגי מלי חיך .

נאו לחיך :

הנה והבא לתחיך .

בנציל ציל רהב .

ותגני חן מצהב .

תורי זהב :

וכביר הצביר יהב .

טלמד, מן ולסניב הדרכן (ש"א י"ג כ"ח) ומן נמלמד הנקר (שופטים ג' ל"א) המעט
 התקוע בראש עץ שזוענין בו האורים יקרא דרכן, והעץ יקרא טלמד, וע"ד
 השאלה יקראו השרים דרכן כי הם מנהיגים את העם כדרכן המנהיג את הפרה,
 ולכן בישורים יאורו (משלי ח טו) תרגם המתרגם כי דרכני מה דורכיני .
 מרדע, לאון תלמוד הוא טלמד. עיין ויקרא רכס פ' כ"ב, ולאשתך רומזים על
 שבע המזול, וכוכת המעמר, הנכנתי והדרכתי והיסרתי סי' נתון אל רועה של
 דרדע, הוא משה רבינו שהי' רועה של דור המדבר המכונה דרדע כפירש"י מ"א
 ד' י"א, והי' דרדעי ליחס. פדעי, הוא תרגומו של פלעי. ה. הדריך ובו,
 עז"ה דרכת בים סוסין (תנחומי ג' ע"ו). לנסיסתי, למען היות לי נסים לעמוד
 עלי, וכו' (שמות ל' י"ח) ת"ח ובסיסי, מוסדי ארץ (תהלים פ"ב נ') מתורגם
 בסיסי ארעה, גם בל"י ובל"ד ובל"ח נקר"ה המושג והיסוד Basis. המירו ומלא בבסיסתי,
 הפריש וברת פסת רגלי הסוסים שברכני פרה, כע"ל רז"ל ששטמו מלפי
 סוסיםם בקרקע הים, וכן פירש"י שמות י"ד כ"ד. המירו, הפרישו וכל לשון
 המרה לאון הפרעה כפירש"י בכמה מקומות. ומלא, והכרית כמו בלא יומו תעלה
 (איוב ט"ו ל"ב). לנסיסתי, לקנינת סוסים הרנה כמו שפי' עליו רש"י ז"ל. ה. נומי
 מחיך, פלעי מכותיך (שמות י"ד כ"ד). לחיך, כמו לוחותיך, ורמוז לשני הלוחות, ודוגמתו
 נשיר רנה בלאו לחיך בתורים נשתי תורות שכתב ונעל פה. ו. חן עולהב,
 דוגמת נחשת עולהב (שירא ח' ב"ו) וכדברי רז"ל לכהנו פניו של רני, כלומר כאיור
 פניו, והוא עז"ה וה' נתן את חן העם נעימי מלרים וישאילום ויכללו את
 מלרים (שמות י"ב ל"ו). והיו כנולול לול רכב, ואמרו רז"ל שעשה כעולהב אין
 בה דגים, מלרים נקרא רכב בדכתיב אזכיר רכב ונבל (תהלים פ"ו ד') וכן בהרנה
 מקומות. וכביר הלכיר יכה, שורו והלכיר יכה בכיר, כלומר מתנות רבות,
 כמו השלך על ה' יכהך (תהלים נ"ה) וככיר לאון רכבו הוא כמו טעני מזעיר לא

חירטען, ער ריגטע חוכר בעטטרקטע היינע פעהלער, ווען חך, מוכפערניכטיג ווחר.
 ד. דרשט ספרקניט' ער ועלובט דרו רחם לוי היינער רעטטאג, ספחלטעטע דרו מעער,
 סוף חיר פֿעוטען פֿהרד חוכר — עכטהויפטע היינער פֿערפֿהאגער פֿהעררע. ה. דרו
 ריען ער חיר ווחרנענד לוי : היינע פֿערפֿהרדנאגטן ניט ריין לעבען, דרו הייל דיינער
 ווחרדען, ריין ווחרל חן דיענעך חוכר יענעך לעבען ; ויעהע חיער דוח סתקע געזעטל
 טהפען ! ו. נור פֿלונגעווען ווחר ער חיר, חיבערניעס חיר דרו ווחרטיגע גוט יענער
 טחלען לעבטעווען חיר, חיבערהייטע וויט געטענקען חיר, גחלדער געטמיידע דוח
 פֿילע

וּלְבִי גַם בּוֹ .

יָדַע סִיג סִבּוֹ .

וּסָר בְּאוֹרָל עֵשׂוֹב .

עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמַסְבּוֹ .

זְמַן זְמַן מִזְמוֹר .

יַחֲזוֹר עֲרִיצִים לְזְמוֹר .

זְבַלְנִי בְּצַר לְכַמוֹר .

צָרוֹר הַמְזוֹר .

זְלוּזֵל בְּרוֹם בְּפָר .

הַזֵּיל בְּרַבּוֹם חֶפֶר .

זִיקָה חוֹב מִסְפָּר .

אֲשָׁבוֹל חֶפֶר .

בכיר (ישעיה ט"ז י"ד) בכיר מלאה ידי (איוב ל"א ב"ה). ו. ולני גם נו, ידוע מלשון תלמוד כלומר כאשר היה לני גם בו צענוך רוב העושר אז הודיע המיג שני. סיג סובו, הוא הפסולת הכשאר מן המתכות אחר שהותך, וסובין הוא הפסולת הכשאר מן הקטח, כלומר המיג שני היינו הערצ רב גלה והודיע הפסולת שבו כלומר יצר הרע, וסר בתבנית שור אוכל עשב, והיינו העגל אשר עשה, נעוד שהמלך נעשבי, ודוגמתו אשר הושע (נ"י) וכסף רביתי להם והם עשו לנעל. ו. זמן זמן, הקנ"ה ייעד זמן. מזמור, כמו לא תזמור (ויקרא כ"ה ד') לשון כריתתה, וזה כנגד ש' אהבתי"ה ועתה הכיחה לי ויחר אפי בהם ואכלם (שמות ל"ב י'). יחזור ערילים לזמור, ענפי רשעים לגדע. זבלני, חסר עמי, כמו יזבלני חיי (בראשית נ"ב), כלומר ע"מ חזר להתאחד עמי וכשטרו רחמינו בלר לי בזכות צדור המור, והוא יחמק שכלר על כד המוריה, וכמו שפרשנו בן תרגום הארמי הפסוק הזה בשיר השירים ח' י"ג נאמרו בההיא זמנא אמר ה' למשה חזר חזרו חנילו עמך פסך מני ואשליכוך בכן תב טעה ונעל רחמינו מן קדם ה' ודבר ה' לכוון עקידת יחמך דכתי' אבוי בצור עוריה על מדכתא וכו'. ח. זלוזל, לשון זלות וזיון. כרום, קנין בל' תלמוד, כלומר כעגל אשר נתקנץ ע"י הכפירה נזלוזל. הזיל, לשון התבה והגרסה. כרכוס, שם נופל על המתכת החזק, קשת נחוזה (איוב כ' כ"ד ותהלי' יח ל"ה) מתורגם קשתא כרכומא, וכן נחוזה בלשון עברי נופל על כל מין מתכת חזק, כמו שפי' רד"ק. חפר, לשון בזיון כמו וחפרה הלכנה (ישעיה כ"ד כ"ג), ופרוזה כזיר והתיך כשתבת הכוכב והנעמאם והיינו העגל בדכתיב ויקח את העגל וישרוף בלש וימתן ... ויזר על פני המים (שמות לב כ). זייף חוב עשפר, בדכתיב מי אשר מעל לי אמתנו עשפרי (שם ל"ג). זייף, מזה. משכול הכיפר, כל סנת הכופרי' מזה עשפר, בדכתיב ויגף ה' את העם. על אשר עשו את העגל (שם ל"ה). גם בילקוט דרשו בכופר לשון כפירה, וחפפה כי משכול הכופר תאר לשם יתעלה כמו שאמרו שם, משכול זה הקנ"ה חיש שהכל שלו, הכופר,

פילול; ו. דמדורך וחרד חיי הערן חיברמיטיהיג, לייגטע וייגע סומקקען בייח נייערדיגעט געוידעל, וחרד מבטריניג מוזר ווחחלטע לונט טוטלע חיינ גרמועדרע טהיער, ווחחרעד דער קמיג נחך חין ויינעט לירקען וחר. ו. שחן גמב ער דמו לייבען לונט סערדערבען, יענען חיוווחורף חיוווחמטטען, נחחט ויך חבער מיט ערבמראען וויעדער חויל, יענען חויל מוריס' * געבידג געבוורנטן החלבען. ו. דמך דמו גמלענבילד ווחוררע חויפגעחוט, לערשטרייט דמו עהערנע טייחל, דער סולדיגע חויו דעט בוכע געטיילט, דיח גמלע גמטלומיע רחטטע

* בערג מוריה, ווחחין יחמך לור עקדס געברחמט ווחררען.

וְחָפֵץ חֲלָבֵי רְעוּתֵי.

חֶשֶׁק חֶבֶת רְעוּתֵי.

הַהֵד יָפֶה רְעוּתֵי:

חֶהָה לְחַפֵּת יְרֵעָתֵי.

דָּבִין בְּרוּיֵי דוּדֵי:

חֶשׁ חֶפְשֵׁי מְהוּדֵי.

הַהֵד יָפֶה דוּדֵי:

הַנְּנָתוּי חֶתְנֵי יְדֵדֵי.

הָרִים עוֹקֶה וְתָרִים:

טַלְטֵל פְּנִיקָטֵי נְתָרִים.

קָרַת פְּתֵינוּ אָרִים:

טָם מִפֶּע מוֹרִים.

יְתַנְנֵי רוֹן מִצְעָלַת.

טִירַת בֵּיתוֹ נֶאֱצְלַת.

אֲנִי חֶבְצָלַת:

טַבְּסִים חֶתְנָה מִצְעָלַת.

חֶרֶוּשִׁים דְּוִשִׁים תְּחוּחִים.

יַעֲלוּ רֶם מְתוּחִים.

כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין חֶחֻחִים:

יָאִים עַרְבֵי נִיחֻחִים.

הוא מכפר על עון שמרדתי בו, וכן נעם' שנת פ"ה. ה. חשק וכו', ואחר
 זאת חזר להצרות שבינתי עמי וחשק נאהבת רעותי. חלני רעותי, חלני מערה
 שלי כלומר הקרננות. חוכ, מן יחזה דעת (תהלים י"ג) לזון דבור. חנת
 ירעותי, היינו המצנן העשוי מיריעות, כלומר בכלות המצנן אשר לי, הכך
 יפה רעותי! ה. חז וכו', מהר למחשני מסבלות, עש"ה בפיו מדוד מעבורנה
 (תהלים פ"ח) כדי לשמח עמי נרווי דודים, ל' לכה נרוח דודי' (משלי ז'
 י"ח). חנמתי וכו', גם חלני הסיבות השואות חן לחמני וידילי ואמרת, הכך
 יפה דודי! ט. פניקטי נתרזים, כדאי' בריש ויקרא רכז דף קס"ה ח', חו"כ
 היו שומעין קול הכבוד ונתרזין מתוך פניקטיסון, ור"ל נתחללו מתוך
 הכולהם. ותרזים, עמי תרזה (ישעיה מ' י"ד). טעם, גדל גנה לעלה מעט
 של מזוזים הכלדיקים ונעשו קורות נתינו חרזים וכפ"ל רש"י על ועשית את
 הקרשים (שמות כו טו) ע"ט. י. מחוחים, שמים הנמתסים (ישעיה מ' כ"ג).
 חרוזים, ל' על גבי חרזו חרוזים (תהלים קכ"ט ג). דושים, ל' דישה. מחוחים,
 ל' עפר מחוח, כלומר ישראל. שבו מחוחים ועל עפר וכו' למדרס הרגל עלו
 לרום שמים ונעשו נאים וערבים לרוח נישוח בשוכה בין החוחים. י. יליך, יפרח.

החטטע. ח. נון לייגט' עה ויר זיינע פריינדטשעט וויערער, כהתן זיינער העערער
 קספער ווהאגעפחולג' הן, ספרמך בייח פחולענרוג זיינער טעספרייטטעט: סחן
 בייט דוח, זיינע געויעבעט! ה. (רמזון זיינע' ער, ויך דעו דיענעטענו לו בעפרייך,
 חזק פרייך וזיינער זיינע לו פלאגענו.) ערוויערער ריעל חיק ווירעטן החודען לז:
 סחן בייט דוח, וזין זיינער! ט: דחרט לערטיאזערט ער דער רובח'ען זיינענע
 פחול'עט, ספירלט בערגע הין, ענטווחורלעט זיינען: חבער דער פרייטעטן ספרמטן
 זיגע ווחול'עטן חיק הערמן, לזן געב'קע זיינע לערער'הויענו: ט. יעטלט פרייגטע
 חיק זיינער ווהאנג פחול'עטן, חיק זינג: ענטליקקט דען ווהנגענומג וויח ביי'ן
 החבל'ייט: סחון — ריילענד ווהר'יין חט'עטן וויח זיינע נחלי'סע. י. ון סטיגע עז
 היוועה'הך, דמן טיעגע'עבייגטע פחוק, זיעב'ך חזק מאוטהיג, וויח חוין רמוענו

יִצְיִן וְלֹא לְמִצְעָר .

יִתֵּר שְׂאֵר מִזְעָר .

יִפְרַח לְוַי מֵעַר .

כִּתְפוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר :

בְּתַרְנֵי מֵהַכִּישֵׁר זֵין .

הַרְבֵּנִי מְלֵא עֵין .

כִּתְבֵּי רְאִיָּה וּמִנִּין .

הִבְיֵאנִי אֶל בֵּית הַיֵּין :

כִּלְכַּל עֲדָנֵי מִתְשִׁישׁוֹת .

יִסְרְנֵי קִשׁוֹת מְקֻשְׁשׁוֹת .

כּוֹנְנֵי חוֹלֵת חֻשְׁשׁוֹת .

סְמֻכּוֹנֵי בְּאִישִׁישׁוֹת :

לֹא דֶרֶךְ כְּהַפְלִישֵׁי .

גַּם צִיָּה כְּהַפְרִישֵׁי .

לְמִסְךְ וּפְנֵי מְרָשֵׁי .

שְׂמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשֵׁי :

לֵב אַחַד וְשִׁבְעִים .

דָּאִים בְּעֵבֶל לְמוֹשְׁכֶם .

לִצְיִן מֵעַר, לִ' כְּעֵמֶר אִישׁ וְלוֹוִיָּה (מ"א ז' ל"ו). עֵינַי בְּשֵׁרָשִׁים שָׂרֵה עֵרָה. כִּי כִתְבֵּי, כִּתְרַה הַזֶּה הַמְבַשֶּׁרֶת יוֹתֵר מִכֻּלֵּי זֵין, וְעוֹד יֵלֵךְ זֵין רוֹמֵז לֹא סִ'ת (שְׁנַת קִי"ו א'), וְעֵינַי רוֹמֵז לְשִׁבְעִים. אִוְמוֹת, וְכֵן אִיחָד בְּמִדְרַשׁ חוֹזֵת מַעַל לְעֵשֶׂר סְהִיָּה לֹא אֹזְנֵר שֶׁל יֵין כִּכְסֵם לְבִדְקוֹ וּמֵלֵא הוֹתוֹ חוֹמֵץ רַבֵּה לְלֵאֵת מֵלֵא שֶׁסְּחִית מֵלֵאֵה יֵין אֲמֵר זֹאת צוֹמֵדֶת עֲלֵי כְּעֵלֵא אֹזְנֵר, כִּךְ כִּרַּח הַקֶּב"ה ע' אִוְמוֹת וּמְכוּלֵם לֹא אֲסֵב אֵלֶּי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵה' בְּבִיאָתִי אֵל בֵּית הַיֵּין וְכו', בֵּית הַיֵּין שֶׁסֶם הִדְגִּילְכוּ מִשְׁנַעִים אִוְמוֹת כְּעֵינַי יֵין וְכו' עב"ל, וְכִנְגַד מֵלֵא אֹזְנֵר תַּסֵּם הַפִּיטֵין בְּלִשׁוֹן מֵלֵא עֵין שְׁהוֹל הַכִּרְעוֹ בְּאֹזְנֵר וְחוֹס כִּתְבֵּי רֵאשֵׁי וכו'. כִּי יִסְרְנֵי קִשׁוֹת, אֲנֵל לְטוֹב לִי, כִּדֵּי שְׂאֻקְשׁוֹת עֲלֵמֵי. מְקוֹשְׁשׁוֹת, לִ' הַתְקוֹשְׁשׁוֹת וְקוֹ (לְפָנֵי ל' א') וּפִירָשׁוֹ רז"ל קִשׁוֹת עֲלֵטָךְ וכו'. בּוֹחֵתִי, אֲנֵל כִּשְׁכוֹנֵתִי שׁוֹלֵת שְׁשׁוֹת מִיד סְמֻכּוֹנֵי בְּאִישִׁישׁוֹת. אִישִׁישׁוֹת, כִּסֵּ דְנִרִים הַמְחַזְקִין לִ' וְהַתְּאֻשְׁשׁוֹ (יִשְׁעֵי טו) אִו. כּוֹל כְּפִאֻטוֹ לִ' אִישִׁישֵׁי עֵינִים (הוֹשַׁע ג א'). לִ' לֹא דֶרֶךְ וכו', כִּשְׁהִלְבֵּתִי אֵל מִדְנֵר לֹא דֶרֶךְ מְקוֹם זִיב וְהַמַּעֲהָ הִיֵּם הוֹל לִי לְמִסְךְ וּפְנֵי הַדֶּרֶךְ עֵין הַאֲנִים וְשְׂמֵאלוֹ סְמֻכּוֹנֵי תַחַת לְרֵאשֵׁי. כְּהַפְלִישֵׁי, לִ' עִסַר הַתְּפִלְשֵׁי (מִיב' א ז) שְׁעֵמֶזוּ הַתְּגִלְגֵּלֵי נַעֲמַר. כְּהַפְרִישֵׁי, לִ' הַמְפָרֵשׁ מִן הַיִּנְשָׁה לִים הַיִּדוּעַ דְּבִרְנֵי רז"ל. מֵרַשׁ, לִ' מֵרָשִׁים וּסְלָעִים הַנְּכוּג בְּלִשׁוֹן תְּלִמוּד, וְרוֹמֵז לְמֵאֲמָרִם ז"ל כִּי הַעֵינַי הֵלֶךְ לְפָנֵיהֶם לְפָנֵיהֶם הַסְּלָעִים וְהַשׁוֹת הַדְּרָכִים. לִ' לֵב אֶחָד וכו', עֵיוֹסֶךְ עַל תְּרוּגְמוֹת דְּהֵא'. קִרַּח בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, גַּם בְּמִ' סִכְהִרִין לִב ב', כִּי בְנֵי אִפְרַיִם סָמְכוּ עַל גְּבוּרַת' וְדוֹ לְלֵאֵת שְׁלָשִׁים שָׁנָה לְפָנֵי הַקֶּץ וּכְפִלוּ בִיד פְּלִשְׁתִּים וְנִהְרְגוּ, וְאַמֵּר הַקֶּב"ה הַשְּׁנַעֲתִי אֲחִתְכֶם שֶׁלֹּא תִיּוֹדוּ לְמַעַר קוֹדֵם הַקֶּץ, וְהֵם שְׂאֵמֶר כְּפִיטֵין כִּי לֵב אֶחָד וְשִׁבְעִים אֵ' כְּלוֹמֵר חֶלֶק וְנִהְיֵה חֲזוֹב וְהֵינִי הַגְּבוּרִים בְּנֵי אִפְרַיִם הִיוּ דְּלִים

סִטְחָק חוֹכְמֵי דְּתִרְבִּיטֵינוּ. י. הַמְכַּטִּיג וְחוֹבֵז עַר הַעֲרָף, דַּעַר קְוִינַע חִיבְעַר, רַעוּט, בּוֹיָהֵט לֹר עַרְגָּמְטוֹג חוּץ וְיִים חִיין מְפַעֲלָבוֹיט חִין וְלוֹרַעַן גְּעֵהֲתָלְנַע. כ. לְמִרְטוֹךְ עֵרַפְפֹּאֲעוֹג' עַר חִיד חוֹבֵר סִיטְלַעַע חִיד עֵמֶר טוֹחֲלַע; לֹוֹחֵר הַחֵט עַר חֵטֵט עַמְפִּינְדוֹךְ חִיד לֹר בַּעֲעֵרוֹגֵג גְּעִילְטִיגט, דֶּךְ וְעוֹן דַּעַר קִרְחָקֵהִיט חוֹגְעֵמֶךְ בַּעֲרֵעִנְקוֹךְ וְחִמְרֵ, דִּם וְחוֹמֵר' חִיד בְּחֹר גְּעוֹחֲכֵט חִיט סִטְחָקֵרַעַג, דַּעַן חִיטְטֵעוֹן. ל. חִין חִיד חוּץ חוֹבֵגְגִבְחֵרַעַן וְעֵגְעוֹן וְחִיכְרַעוֹטַע חוֹבֵר יַעֲנַע סִטְיֵי, כִּיבְטַע וְיִטַע דּוֹרְכֵם סִרְךְ, דִּם דַּעֲקֵט' עַר חִינְטֵן לֹג, וְיִיבַע רַעֲכַטַע רִיחַטַע עֵלַע, וְעַן עֵמֶר חִיר וְעֵגֵן, וְיִיבַע לִיבַע וְחֵר וְחֵר חִינְטֵנוּ סִטְיֵלַע. ל. חִין וְחֵכְטִיגֵעַר טְהִיין

לְאִסְרִים יִחְפוֹץ בְּפִסְכֶם. הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם:

מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת רְדוּדֵי. לַחֵץ עֲקַרְבֵי גְדוּדֵי.

מֵהָר וְקֶדֶר מְרֻדֵי. קוֹל דּוּדֵי:

מִבֵּית הַחֹמֶר קֶצְבֵי. בֵּית חַיִּים נְצִיבֵי.

מִצְפֵי מְצִיפֵי מְצִיבֵי. הַדְּמָה דוּדֵי לְצִבֵי:

בַּחֲלָה שְׁמֶרֶה לִי. תִּקְוֹת שְׁלוֹשׁ גּוֹרְלֵי.

בְּעִמּוֹת בְּמַר לִי. עֲנָה דוּדֵי וְאָמַר לִי:

גַּם תִּתִּי סֶבֶר. וְרַק אֵין דָּבָר.

פעם ללחם וסיתה וזאת להם למכאול כי נמצאו נרצח המלאכים, כי הקב"ה יספון שיהיו אסירים כסכום שני הענוי והשניע אותם על זה שלא יעלו בחומה כדאי' במס' בחובות ק"א ח', וזאת"כ אמר הפייטן שלע"כ מהר הקב"ה וקלר המדה בעבור קושי השעבוד כמאן דאמר קושי שעבוד השלים המנין וזה שאמר אזריו מבור תחתיו וכו'. את כשרי בעקרב'י לכן בא קול דודי ומהר וקלר המדה הקלו' וכמו שגאורנו. רדודי, ל' הכדול עמי (החלי' קמד נ). עקרבני, ל' ואני אייסר אתכם בעקרבני (ע"כ י"א), גדודי, ל' לא תתגודדו (דברי' יד א) שענינו השריטה בכשר. קדרי, בענין ובסדר כל' תלמוד. מדרי, המדה הקלוכה לו. מ ענית חומר וכו', כגורם שהיתה נחרצת ונקצבה עלי לבנות בתי חומר לפרע' המיר וכוה להביב תמורתו בית חיי', והוא העקדש, ובראותו שהיו מציפים ילדי נעים אז ה' דודי דומה ללני למהר לגאלני. נציבי, לשון הקטם כמו וילכ עם (בראשית לג ב). מצפי, ל' צפי' וראי'. מציפי, ל' אשר הלויף את מי יב סוף (דברי' יא ד). מלכי, שרשי ויסודי והיינו הילדים אשר לי, דוגמת זרע קדש נילכתה (ישעי' ו יג). ג תקות שלוש גורלי, תקות שלשת האמות. במר לי, ל' תמורה ומלוף דוגמת כנה לשלום מר לי מר (ישעי' לח יו) ולדעת הריק"ם. ג נס

טחיל, פתח אומה בעועטא, ונחטע עו פתח דער לייט, זך דעם דיענוטע לו ענטרייסען, חובר פיעל. "היין גנטטליכער ווילע, ספרתך ער, החט ריח פריזט הייערער ווידען בעסטיאמט; החררעט, חך בעסווקרע חידך! מ. מליין היינע טרייבער ווקרען מללוגריימקט, יוח פייטסטען קוואלענד חידך חין דער גרופט, ווקרין יוח חיד פערזענקט! דיעווען בעסלייניגטע היינע בעפרייחונג, ריח סטיאמע היינע געלייכטען ערסוואן. מ. פתח בויח חירריסער הייער, ווקלו יוח חידך בןגנטען, פרייטע ער חידך, היין הויו רעו לעכטנ' חויפלוכויגען; ער שויטע, ויוח יוח היינען ספתן ערוייטען, חוכד סיעלן ויוח היין רעה הייטע ער הערבייח, היין איבער! ג. היין העררליכער חנטהיילן ווקרד חיר בעטייערען, דמי ערו וויסטע אקמו היינער חורפחטער ווקרד חיר לו טהיילן. "חונגעמחך ספרתך ער, פעררווקרדען כון חין חמאטה זך!" ער ספרתל' חונד זילערטע חיר' חידך לו. ג. ויעגע, ריינען וחוונט חקבע חיד ערפלווט; חיהר חקבען כון ניכטט וועהר לו טהון

(*) דתו טאכן.

- ניסו נודו כְּכַר.
- כי הנה הסתו עֵבֶר:
- סְרסור זרוו מְרִץ.
- ראש פְּרוּו הֶרֶץ.
- סְלוּל שְׁלוֹם וְתֶרֶץ.
- הנְעָנִים נְרָאוּ בְּאֶרֶץ:
- סִפֵּק עֵתִיק מִפְּיָהּ.
- הַפֶּק מִמְּתִיק פְּיָהּ.
- סֵלֶת סֵלֶת סְפוּיָהּ.
- הַתְּאֵנָה הִנְטָה פְּיָהּ:
- עַקְלָתוֹן נוֹשֵׁף קָלַע.
- וּפִיתוֹם מְכַשֵּׁף נֶצְלַע.
- עַרְב שְׁלֹשׁוֹל בְּהַקְלַע.
- יִנְתִּי בְּחַגְוֵי הַסֵּלַע:
- עַרוּדִים עִם עֵלִים.
- מְרוּ זָרוּ שְׁעוּלִים.
- אֲחַזוּ לָנוּ שְׁעוּלִים:
- עַנְיִן לֹא מַעֲלִים.

ובו, אשר למה לי תקוה, ואין לי לעשות דבר כ"א לנוס מסר'א מקו' מנחתו המיועד לי כי הנה הסתיו עבר, חלו ת' שנים שנגזרו על אבותינו כדאיתא בילקוט. ס פרסור וכו', הפרסור שלי משה רבינו הוריו מאלד, ל' וחנל כמרץ (מביה נ). ראש פרוו הרץ, ע"ס נקנת נטעיו ראש פרזיו (מכקוק ג). הרץ, לשון רלינס ומסקלו הי'ל, כמו שפרשתי אם (בראשית לא ז). סלול שלום ומרץ, הנכניז את ישראל במסלול שלום ומישור. מרץ, מרגעו של מישור, וזה היה נחדש ניסן בעת שהכלנים נראו בארץ. ע עקלתון נושף קלע, עקלתון מחר לכחש (ישעי' כז ח) וכוכל בו לשון נשיפה כפי'רש"י חלל שפיסוף עלי ארץ (בראשית טז יו). לקלע, הוא לשון השלכה וירכ כמו קולע באנן (אפסי' ב יו) ורומז בזה לאנשי מלרים המנחשים והמכשפים נרדפס אחר ישראל במהירות חזקה בלו הוּשְׁלָבוּ מן הקלע, וכמו שתרגמתי. ופיתום מכסף, בעלי כשפים נעיר פיתום שחרץ מלרים. כללע, לשון וכוז לולע (בראש'י לב לא) שענינו פסת, וכוכל ל' ליעה ופסיחה ודלוג על המכשפים כמו שהיטיב לבאר הענין הזה המכש כעל יריעות שלמה בשרש דלג ופסת ובשר' שף ע"ש. ערב שלשול בהקלע, הייתי מתערב וכלכד בתוך שלשול' קלעו', וזה שספיי' יונתי בחגווי הסלע, וכמו שפי' עליורש"י ז"ל וכן תרגם המתרגם הארמי ע"ש, וע"ד זה תרגמתי גם אני. ע ערודים, שמורים זקנים. עלים, שמורים בחורים, כלומר בזקנים והנחורים של מלרים ירדו בזון א' תוך הים

טחון! חיילט, ליעהט נור, דער פֿרֿוֹטֿיגֿע ווייטער חייט פֿרֿחֿיבער; ס. חיון
 חִבְעֵטֿרֿדֿעטֿטֿער, דער חֿחֿטֿיג טחפֿטֿערע (טצה) ערסיען, טחטטערטע. דעו
 פֿיינרעו העערע: החיטט, סוף פֿריעדען חונד חייטֿרֿחֿט וויעדער, עבען חֿוֹ. דית
 זוייסע בליטחע חייט חֿנרע זיך לייגטע. ס. חֿוֹ דער וויינטטֿקֿק פֿערבלייט, דחז
 זיסע חֿבוט גערייפֿט, לייטיג דחז געטריידע לזט פֿיינטען טעהל חונד דער פֿייגעגז
 בוץ יוינט יוגען פֿייגלין געטריעבען, ע. ויעה, דח קחט כון חיינט טחגענערקטטע
 לזיסענר הערמגעטֿחֿטען. דחֿרֿט היפֿטע דחז לויבעררייכע פיתום נחך; דח וומר
 חיד חין חייטער ענגע וויעדער, חין סטריקקע פֿערסֿאָנגען, ויח חין טייבלען
 גערמגט חין פֿעלזעקֿלע; ע. חיד סטירלטע חיל'ו וועער — יוג חונד חוט (גמלן
 מלרים) פֿחֿגטען חיר טחֿלֿקֿיחן נחך חין דעו טעערעו פֿוֹטֿהען; חֿבער — יח
 חֿחֿבען

פתיגיל ועגיל בדלי. ענוק פנוק קדלי.

פנים בפנים השדילי. הדרי לי:

פעל במ טפוח. שקר לא קפוח.

פקוד דר טפוח. עד שיפוח:

צמצם לשכנו מרפבי. יום חנוך פרפובי.

צפיתי פה עפובי. על משקבי:

צבי קדש מנה. מקום מבחר מנה.

המכונה של (ישעי' ט"ז) חבל ענין לא מעלים, חבל לא העלו מצמוניות דרך היורדים אל תוך הים להעלות מצמוניות ומרגליות ואררנה נאחזו גם כאעלים הכאחזים במלודה, ושיעלים תאר למגרים על שהיו ערומים כאעלים כדלית' נשמות רבם פ' כ"ב. אחזו, פעל עבר ע"פ אחרו פעמי מרבכותיו (שופטי'), ככתוב במכלול דף ס"ד נ"ב. פ פתיגיל וכו', מוסב אל מעלה, הם לא העלו דבר חבל חבי העליתי פתיגיל ועגיל אזני טניזת הים במאמר רז"ל. דלי ל' גדל און (עמוס ג יב). ענוק, ל' ענקים. פנוק, ל' חפזקים. קדלי, ערפי. השדילי, השתדל ופתה אותי, כמו שפראתי חבל ויאבק שתרגמו ואשתדל (בראשית לב כה) כלומר דודי הרלני ופתני בפתגיל ועגיל באזני ובענוק פנוק נערפי ובפנינים של פני. פניס, כמו פנין ל' פנינים וכו' חמורת ה' כמו חנים ותנין ככתוב בשרשים, ואמר פנים בפנים לשון נוסל על לשון, ונראה כי כמורה כל כבודה נת מלך פנימה (תהלי' מה) חמורת פנינה. פ פועל גם חפוח, נכני כתני יד אשר לי כתיב פעל, כע' נפתח, והוא מאשר לא נקרא גם פועלו מהדג דוגמת ומורק וזיעץ (ויקרא כא). חפוח, כמו נשר חפוח, כלומר נעשה גם פעולת החפיחה כי נפתח טסנת העים. שכל לא קפוח, דרך החול כלומר לא נתקפת חכרם. פקוד דר טפוח, הקנ"ה שוכן שמים המכונה טפוח ע"ד הכתוב נישעי' ט"ז יג, פקד עליהם עונם עד שיפוח, ערם שהאיר היום דכתיב ויהי באשמורת הנקר וגו', ונעם עד שיפוח היום, ערם שנשנ רוח היום. פוח, הוא רוח, כי כן מתרגמינן לרוח (איוב לב ועשלי יא כט) לפוחא. צ למלם וכו', למלם שכיחו במרכבי הוא המשכן אשר הכינותי לו, ניום חוככת המוצא יש לו ברכוב, כדכתיב וכבוד ה' מלא את המשכן (שמות מ לד) ואמר למלם על דרך שאמר שלמה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך ואף כי הכית הוה אשר כניתי (מ"א ח כז). צ לני

החבטן ניכטו הערויפגעברחלס! היער ווחורדען יוח געעפאקעטן, דיח סויען פייכע! פ. פרמלענגעווענד חוכד מחרריקגע, קליינערייעען חוכד החאנגעסאייג דע ווחורדען הייר לור בייטע, כערלעכטמוקק דיח פיללע! וף סווייעעטעע היין געלעבעטער הייר. פ. דיח וחקלטיגע טההט חייטס כון סחלאפיהרט — רוח, דער דוח חית היימעלן מהרקט, זיעסעט יוח חיהרען ווסחלערייעטען זחמן חייג פרכטען, נחך עהע דער וחקרען חויכטע. צ. כון בויטע חיד זיינע ווסחלענג חיהנן, ערויכטעטע דען מוסחר; ער סרמקטע זיינע רעזידענן היניין. היער, דחלס' חיד, ווערד' חיד ווילען, בייח חיינעטן זחגער חיימענדער. צ. ויין רחטחטלסן חכער כעסטיחאטע דען חויבוכד דער זחנדער הייר, יענע הייליגי געלחכטע

ציון קריה נאמנה. אקוטה נא :
 קרצתי ודצתי באומרים. טפתי נפתי במורים.
 קלקלתי שמנים שמרים. מצאוני השומרים :
 קגין פי שברתי. וטוב לא סברתי.
 קדשו לולא חפרתי. כמעט שעברתי :
 רשם אסר בצבאותיכם. בועזוע חיל אילותכם :
 רחוק רחוק אתכם. השבעתי אתכם :
 ריש גלי בהעלה. יונה תמה עלה.
 רגשו בני עולה. מי זאת עלה :

וכו', כלומר לא באשר למיתי לעבד פה חנל הוא מנה לי לני קדש ח"י והמקום הכחזר
 ליון קריה נאמנה. ק קרצתי, מן קורץ עין (משלי י) לשון הכטה ללעג. דלתי,
 דקרתה, דבר הכוזב כמו מחצ נקר' דינה כלשון תלמוד, כלומר גם אם נח"י לא הלכתי
 בדרכיו חכל קלתי כנביאים וכמורים, והטפתי וכפתי טור לעז. טפתי כפתי, שיהם
 לשון נזילה ונפלים על הקצרת העור כדכתיב וידי נטשו טור (זיר הו) וכתיב כפתי
 מעכבי טור (משלי זג) כלוע' הקטרתי לעז, וזהו קלקלתי שמנים שמרי, ולכן מלאונו
 השמרי' האורכים עלי, דוגמת ותשטור כל ארחותי (איוב גו). ק קגין וכו', כלומר
 אחרי שברתי ופרקתי מעלי קגין התורה לא הייתי סבור עוד לטוב, ולולא שעמדה לי
 זכות המקדש שחברתי לו כמעט שברתי ואיכני. ר רשם וכו', ירמוז להא דחי' כמס'
 בתוכות דף קי"ח א', שהקב"ה השביע את ח"ה שלא ישמענדו ישראל יותר מדאי
 והשביע את ישראל שלא ימרדו בח"ה ושלא יעלו בחזטה ושלא ירחקו ושלא ידחקו את הקץ
 וכו', ע"ש פרש"י, וזהו רחוק רחוק אתכם; אכן בתרגומי מפסתי בשטה
 אחרת. אילותכם, ל' תוקף כמו אילותי (תהלי' ככ ב). ר ריש גלי וכו', אשר זה לאשר
 ולקיים המאמר הקודם ולאשר שלא תזכרו כאשר העלה הקב"ה ישראל יונה חמה מעלרים

געלחכטע וְחָרָה חוֹרָה יענעו ליון דְחָרָה, דיה טרייטגעפריענע שטחרט. חיד
 וּמְאוּטע הינויל — ק. חלוין דְחָרָה וּמְרָד חיד חיהבן חונטרייח, פֿערעהחכטע
 היינער לעהרער לעהרע, פֿערעהרטע גחטלען חוֹרָה רייבערטע היירחהו חיה
 נען; דְחָרָה חֶבְעָן יוח חיד געטרעפֿען, יוח, דיה חיר נחכטעוואַטען. ק.
 יח, חונטרייח וּמְרָד חיד, פֿעקלעטלעטע דיה ויטטוילקייט; קחכט' חיד דעני
 נחך סחגוג חֶפֿען? הדטט' חיד ניכט ויין היינטיגהוּט געשטיפטעט, ח
 דמן וּמְרָע חיד חנגע סמן ניכט מעה! ר. חבער חיד חיה, טירחכטען,
 וויסעט, דחם חיד חיינער ווייט חויוגעדעהנטער העערקריי ווינע ניכטלוג
 חיבערשרייטערען גרענלען החט; ביח חירער פֿירכטעוילען חחכט
 טריפֿט חיד דענמך דמן חחן דער לערטטרייחוג, דער בערריקקיג! חיד
 סוחרע חיד! ר. דעקט, חון פֿעראמוז ויין קליינע פֿחוק — פֿרמט ויח דיה
 טויבע — מיט ערהחכטען הויכטע חויו דער סקלפֿערייח חגן, וויח ויח סטויכטען,
 דעו פֿרעטען ומהגע; ווער חיוט דמן פֿחוק, דמן וקטטחטען חערמנסרייטעט?
 דיה

שירות שפירר לשפתו • משות ורבוא חפתו •
 שיער צא ושפתו • הנה פפתו •
 שירת ערוב מלערב • אפנות אבוב ערב •
 שירות נבוב הרב • כלם אחזי הרב •
 תאיו פסק לו • מלאת פני מרסקלו •

בדור רעה חין רגשו אז בני עילה והשתוממו לחמר, מי זאת עולה? גם תמכו כי ראו שירות שפירר וכו' וככחו אז כן כמו עתה למחר לגלגלי. ריש גלי, הוא תרגומו של ביד רמס. ש שירות וכו', מוסס למעלה כמבואר. שפירר, אהל (ירמי' מג י). שמתו, ל' שטים. מעות, שבטי ישראל. חמתו, נעריו, כי הילדים רכים (בראש' לג יג) ת'י חטיין, האיש הרך (דברים כח נד) גברא דמחטי. ער, ל' שעור וערך. שמתו, ל' שטין כידוע בתלמוד והיינו שרות. שמתו, כנוי לאהל מועד כמו שפי' רש"י, והכי פרושו, העומדים לשירות אהל השטים, היינו אהל מועד הם מעות שבטי ישראל עם רבות נעריהם והיינו פרמי בהונה ולויי, גם היחיה וההליכה היתה בארות מזערות ונערכות, וע"ד זה תרגמתו. ש שירת ערוב מלערב וכו', מבואר במירש' י על כ"ר פ' כ"ג אה"ט שם ועוגב ערדנלין ופרש"י כלי שיר (שדראולוי), כהדא דתינין הרדנלין היו נקדש כדי לערנב את הנעימה (ערכין דף י' סוף ע"ב) ומאן דגר' לא ה' נקדש שזו הוא שכל כן יסד הפייט שירת ערוב לערב שירת נבוב נכיס הפה לערנב זה נפה וזה בכלי שאותן הלויים המזוררים נפה קול ערב לא ישירו בכלי וזאתו המזוררין בכלי לא ישירו נפה שאין זה נכנס באומנות חכירו דכתיב ביה מיתה, כדכתיב וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו נגשתם אל קדש הקדשים לשרת ואזו אותם איש איש על עבודתו ועל משאו, זה באומנות שלו, וזה באומנות שלו, וסמין ל' ולא יבואו לראות ככלע את הקדש ומתו שלא יהיו נכלעים ומעורבנים זה באומנות חכירו אלא זה יגון בכלי שיר וזה ישיר נפה כדי לערנב את הנעימה. עכ"ל. ומעם כולם אחזי חרב ר"ל עונש מיתה עליהם. ה תאיו וכו', ואמר כי פסק לו משכן תאים להיותו ראוי למלאות שלשת עמודי העולם והיינו אהל מועד שבו ארון העדות שהוא הרגל השלישי, כמאמר ז"ל ברכות פ' כ"ג אה"ט דף רמ"ט ב', עד שלא הוקם המשכן ה' דומה ל' ערסקל של ב' רגלים שפינו יכול לעמוד, משהוקם המשכן נעשה לו רגל שלישי ונתבסס ועמד וכו'. ויש ספרים גורסים תערב פסק לו, ויהי' מלאן גרסה נפשי לחאכה (תהלים קיט) וכדעת מנחם שהזכיר רש"י ז"ל, שהוא ל' זכר, וירמוז להא שאז"ל כנענבר רכה פרשה י"ב, ויהי ביום כלות מזה ביום שכלו המזיקין מן העולם. ע"ש. כתי מרסקלו, עמודי עולמו, ואת הכיור ואת ככו ת"א כסיסו, שפרשו מקום מושב.

ש. דוח ריענער ויינע: לעדערנהוועז ויכר', פירושעכסשטחאמע מיט טויענערען חיהרער קנפבען! ויח סרייטען הערמן מין ווהאלגעמיררעטען רייהען, מיט דער בעהויונג: זייכער רוחע; ש. היראחתיב טויענען דוח פלחטעכספיענער חיהרע זיעבליטען טחנע, בעגלייטעט פלח טויענער העלרייטען געוהנגען חונד וואסאויך מיט בלינקערען סווערטערן חויערעיוטעט; ה. דוח ווההנגען ווהר מין קחמאערן געטהיילט, דערען מיטעט פילוטע דער עררע פפיינער — דוח בונדעווארע — ליער, זיכע טעפפילע דיעטען חיהר לונג פהרהנג חונד פרמבטגעוואנד לור דעקקע. פרהפטיגער

- תטליל חסה לו.
- מין תאר פנים מהפסוק.
- אפריון עשה לו:
- נעמו ידיות פסוק.
- תבנית אות יוסף.
- עמודיו עשה בסף:
- קבל ומן משביל שיר ידדים.
- צאניה וראניה.
- רנת חתנת דודים:
- קבל ומן דת דין ופקודים.
- רנף יפה.
- כפל יחיד לפקודים:
- קבל ומן הרחק באור חמודים.
- שניף.
- קשומט לשון למודים:

הרסקל, מלה יונית ועצמו כסא של שלש רגלים ורומנו בוא העולם העומד על ג' דברים כידוע. תטליל וכו', בפסיקתא ובילקוט ס"ג, אפריון זה חבל מעוד, משל למלך שהיתה לו כת קטנה ... עד אין כבוד של בתי שאסא מדבר עמה בפרסיה וכו', וזה טעם תטליל חסה לואפריון עשה לו. תתאר וכו', הקנ"ה תאר פנים שלא יהא בכסופים וכזאת נעמו של ידיות כוסף, בשביל חכמת אות יוסף, סגן של יוסף דהיינו עגל, דיוסף קרא שור שגא' בכור שורו חדר לו, לכן עשה עמודיו כסף ולא וזה שלא להזכיר טעשה העגל, כן פי' ר"ת במס' נ"ב דף י"ד סוף ע"א.

צאניה. נראה החרוזים אחר פסוק זה חתם המחבר שמו מרדכי הקטן יגדל יעלה בתורה אמן ואמן סלה. ולחניה, ע"ד וכל העם רואים את הקולות כי אין השיר מוצא נראות כ"א בשמע. עין בפרושנו בראשית כ"ז כ"ז אלל ראש ריח בני. משביל שיר ידדים (תהלים מה), הטעם כנסת ישראל לכלה והקנ"ה לדודה, כמו שכתתי בפתיחת הפיוט הראשון. ע"ש. רנת חתנת דודים. ניום קבלת התורה התחתנו ברכה. הכן יפה, כנסת ישראל ע"י דת ודין ופקודים אשר כפל היחיד להיותם פקודים אללך, והכפל רשון לשתי

ח. פרשטיגער נחך ווהר דער מבליק יענער ווההונג¹, חמוטהג חונד ענטליקענער ריילענר; יוח ווהרר חונטער יוסף'ו פההגע חויסגעפיהרט, חיחרע זיילען מולע פון חחסיפעט זילבער.

געהט חין, הקרפט! — חין חההעו, זיעבען זיער, געזונגען ביח דער חקלייש דען געזיעכטען פחחור².

סמן ביום דוח — מיט זעהרען, געזעטלען חונד פערחרדונגען, דיח דער חיינגע דיר לזוייחפחך³ פחרגעטרנגען. —

רוינע לנהגע — פערן פון סחכרזיער לויטערנהייט, חווגעכען חיינע חין ווההרהייט ווההגעחויכטע לונגע.

ווח

¹ משכן שילה. ² ריעוער החטל ספיעוט חן חויל דיח פערמייכונג דער כנסת ישראל מיט הקנ"ה ביום טחן חורה. ³ תורה שכתב ושנעל פה.

קהל ומצן מַעַם זַיִן יְלִידִים

בְּחֹמַת הַשָּׁנִי

נִגְדוּ שְׁלָם לְיְלָדִים

קהל ומצן יְקָרַת פְּנֵת יְסוּדִים

בְּמַגְדַּל דְּוִיד

גְּבוּל הַזְּרִיזוֹת יְסוּדִים

מִשְׁנֵי שְׁדִיךְ, רַבּוּק אַחִים חֲסִידִים. לְרֹעִים תְּהִיִּם

חֲסוּדִים: עַד שְׂיִפּוֹת הַיּוֹם, יוֹם צְדָקָה לְחַרְדִּים.

חֲבוּל יוֹדִים וְזָרִים: בְּלֶךְ יִפְה, בְּלֵי מוֹם מְבַבְדִּים. תָּם

וְחֶלְקוֹ מְזַבְדִּים: אֲתִי מִלְבָּנוֹן בְּלָה, וְעוֹד שְׂכִינָה

בְּשַׁעֲבוּדִים, רְצוּף בְּבֹאוֹ מֵאֲבוּדִים: לְבַכְתִּנִּי אֲחֹתִי כְּלָה,

חֶפֶת בַּת נְגִידִים. אֲהָבָה וְחָפָה אֲנִידִים: מֵהַיּוֹפֵי דְדִיךְ

תורות, שנכתב וזכ"פ. שניך, מרחקים מחסידים מכוערים, ומקושעים בלשון לעושים. כחוט השני וכו', פרושו כמו שתרגמתי וכטעם האומר וירק את חניביו, שחכס למצוות, ע"פ פרש"י, ומה שהג"י בעל מנחת אי. כמגדל דויד, שהוא יקרת פנת יסודים כן גבול הזריות טיוסדים. שני שדיך וכו', רוטו למשיח כן דוד ועשיח כן אפרים העתידים לגאלנו והם אחים חסידים מדונקים דומים אל עשה ואכרן אשר היו רועים ותירים לישראל. החסידים, ל' כלה נאה ומסודה, וכן אשת חן מתורגם אמתא חסידתא, כלומר נאה, ל' חן ומסד, וכאמרם ז"ל חוט של חסד שאך עלי, וכמו שנארכו כן תרגם הארמי האי קרא נשיר השירים. עד שיפוח היום, אשר עליו נכח מלאכי (ג יט) ואמר הנה היום נח נוער כתבור והיו כל זדים וכל עושי רעה קש ולהט אותם היום הנא, ורחם לכם ירחי שמי שמש לדקה וכו', וזה אמר היום שהוא יום לדקה לחרדים ויום חנוך לזדים זרדים; וזרדים הם העכפי הכמסדי' וראויים לקליטה ותאר בהם חזדים. אחי מלכנון וכו', מכואר ע"פ פי' רא"י בכהי קרא (שיר ד ח). עה יפו וכו', מכואר זו ירושלים, ואחר ועודים מקום שנתועדה גם שכינה לישראל, כמו שפרשו רא"י ז"ל (שיר ד' ט').

ויח פורסורגועבע — געסאמקקעֿהָן, ווּחֶפֶטֿנֶטֿע (אכרכס*) זיינע חיוני געבֿהֿרענן; דמֿפֿיר ווּחֹרדען זיינע ערלייגטען בעלֿהֿנט.

ויח, דוד'ז בורג — פֿרֿחֿטֿטֿהָן חונר פֿענט בעגרינדעט, זיך דיח סרמקען דער געועטלע חונערסיטטערוך!

(דער חיבריגע טהייל דיענע פּיוט'ז, — זיך וויח דיח נחֿפֿהָןגענדען, ענטהֿלטען גרמסעטעטהיילן; רמוים וחדות חונר וחסען זיך חיוני פֿערי סיערענטען חורומלען ניכט ווחחל חיבערועטלען. זיעהע דיח פֿרֿעֿרעֿע.)

(* חיבטע זיח חייט געועטן חונר ריוטעטע זיח חיוני חייט טוגערהֿמֿלטען לעהרען.)

אֶחָתִי בְלָהּ, מְנוּחָה וְשָׁר וְעוֹדִים. וְשִׁמְנֵיךְ קָרִית
מוֹעֵדִים: נִפְתַּת תַּמְפְּנָה שְׁפֹתֶיךָ בְּלָהּ. אֶהְיֶת מְשִׁיחִים
עוֹמְדִים. מִבְּלֵי קִנְיָה מְצַמְדִים: גֵּן נְעוּל, נֶקֶם וְאִין
מִגִּידִים. סָתוּם לְתַלְבֶּשֶׁת הַבְּגָדִים:

שְׁלַחֲךָ פָּרָס, שֶׁפֶר נְאִים וְהַדּוּרִים. לְמַכְסִים מְלָכִים
אֲדוּרִים: גֵּרֶךְ וְכַרְפֶּם, מוֹזָה וּמוֹזָה סְדוּרִים. הַחַוֵּשׁ
הַמְשֻׁלָּשׁ גְּדוּרִים: מְעֵין גְּנִים, חֲדַת קָלִים וְחַמּוּרִים.
מְבִלּוֹת גְּקוּיֹת שְׁמוּרִים: עוּרֵי צִפּוֹן וּבְאֵי תִימֹן, יַחַד
לְכַנֵּס גְּסָעִים. גְּלוֹת כָּל שְׁעָרִים: בְּאֵתִי לְגַנִּי אֶחָתִי
בְּלָהּ, הַוּגְמַת מְלוֹאִים גְּמוּרִים. לְקַבֵּל אֲבָרִים וְאִמּוּרִים:
אֲנִי יְשִׁינָה, בִּיאַת עִיר מְשַׁעֲרִים. תּוֹחֶלֶת יִסְחָבוּם
צַעֲרִים

גן נעול נקם, יום נקם הוא כעין גן נעול ואין מגידים אותו אבל הוא סתום ללבנו
הכנדים (דניאל י) כמו שאמר המלאך לדניאל סתום וסתום הדברים עד עת קץ.

שלחוך. נראה כל חרוז אחר כסוקי הזיר חתם המצטר שמו שלמה הקטן
יגדל בתורה אמן ואמן לעד נצח סלה חזק, ויבואר ע"פ מדרש רבה דהאי קרמ
ודרשו לזון שלוחות ע"ז והיה נצח סלה סדעה את העם, ויבליקיש אמר א"ת שלחוך
חלה שלוחוך, ואמר מזל לא' שה' לו שדה בית כוז והלך ועברו נדנר קל והלך הלוקח
ואמר בו גנות וסדרמים החמיל המוכר ראש ונחנק ואומר, ווי מה אנדתי! כך כשהיו
ישלם נמלרים היו מאוענדך בעיש ולכני' והיו מאוסין בעיני המלך וכיון שראום דגלים
חוכים על הים בע ע קים מלכים (תרגום של דגל עקם) התחילו המלכים נחנקין
ואומרין ווי מה שלחנו מארלנו! שאמר ויהי נצלת פרעה. עכ"ל. וזה שאמר הפייטן
שלחוך נאים והדורים כמרדש אמר ולטבשים מלכים אדורים, ולדגלי מלכים
מוכתרים. אדורים, כ"כ צמי כ"י וכן נראה בעבור החרוז, והוא לשון זר ועגול
לקוח מן ארצה דוהרס נמרש חיה דך ז' נ'. נרד וברכום וכו', מוסב על הדגלים
שהיו מאולכים בכל רוח מארבע הכוחות כי היו הסבכים י"ב וכוחות העולם ארבע ע"כ
היו ג' לכל רוח כנבואה. היעב נפ' נמדנה, ואמר הפייטן כי כמו נרד וכרפס
המסודר בכל עננות הפחדם כן היו הדגלים סדורים מזה וימזה על ד' רכועים והיו
גדורים בכל פאה כדמות מאולכים משיין גנים... עורו לשון... נאחי לגני וכו',
שלת עצמים האלה. מנארים ע"פ פי' רש"י ז"ל, אני ישניה, לליל הגלות
בעת בואת האנג'ל משעיר, עיר, לשון שוכה; וכמסרה גדולה. נאמאל ח' סי'
כ"ח טוכה ח' טוקמות נמקרא שאלו נס לשון שוכה נלשן עיר, ומנה כסדישו
עיר- ובהלות (ירעי' עו' ח) וכן פי' רש"י ז"ל. והשאמר הוא מוסב על כנולת
ישע'

צְעִירִים: פְּשָׁמְתֵי אֶת בְּתֻנְתִּי רָבְתִי וּשְׁנֵי כְתָרִים.
 הָאוֹרִים וְתַמֵּי סְתָרִים: דוּדֵי שְׁלַח יְהוָה, אֹלֶסְעוֹד הוֹרִים.
 מְזֻמָּן עוֹד לְגַמְהָרִים: קָמְתִי גִצְבֵּתִי בְּחֶמֶד הָרִים וְדַצְתִּי
 אֶצְתִּי בְּזֹהָרִים: פְּתַחְתִּי מֵאֵלֵי בְּנֵי מוֹרִים גַּעֲשֵׂה
 וְגִשְׁמַע אֲמָרִים: מִצְאוֹנִי לְגִזְנוֹת סְבִיבֵי בְּנֵהָרִים.
 עוֹמֵד בְּהַדְסִים בְּהָרִים: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם, דְּרוֹשׁ הוֹד
 מִיִּשְׂרָאֵל. סוֹר מִרְכָּסֵי קְשָׁרִים: מֵה דוֹרֵךְ מִדוֹד,
 לְעֵתִיד שְׂאוֹל גַּבְשָׁרִים. הֵם בְּאֲמוֹת הַקְּשָׁרִים: מֵה דוֹרֵךְ
 מִדוֹד, נוֹאֲמִים בְּזֶה הַקּוֹשְׁרִים. נִגְדוּ נִהְרָגִים בְּשׁוֹרִים.
 גִּזְרֵי יְחוּדוֹ קוֹשְׁרִים. נִצַּח מְלִכְתּוֹ שָׁרִים:

דוּדֵי נְעֻמָּו עִמּוֹ מִיִּשְׂרָאֵל. נִכְתָּב וְנִקְרָא בְּשִׁירִים. צְדָקוֹתֵי
 לְרָקִים טְחוּרִים. צְבִינֵנו עֲשׂוֹת מִתְאָרִים. צְפֹתֵינו צְפֹת
 טְשָׁרִים. צִיּוֹן עֲמוּד שְׁחָרִים. צוֹר קוֹנֵנו מִכְתִּירִים. צְרַכְנוּ
 בְּפֶלֶל מַעֲתִירִים. חוֹה נְחוּה בְּבִאוּרִים. חֲשַׁכְנוּ לְעַד לְאוּרִים.
 חֵן חֵן וְזָכְנוּ בְּמִתְפָּאֲרִים. קָיָם לְדוֹר הָדוֹרִים. הַמַּאִיר לְאֵיִן וְלָרָקִים:

ישעי' כא יב) טעם דוטה, וכנאות ירמיה' (טע כ) חס לח יסמכום לעירי הלחן וגו'.
 פשעתי את כתנתי, או נגדי כהונה ואורים ותוים הסנידי' כסמרים. דודי שלח ידו
 או, כימי עזרה לסעוד הורים שלי והם עזרו וסייעו שעלו לכנות הכית. וכול מוזמן עוד
 לסעוד לנטהרים כנכוחות ישעי' (לה ד) אמרו לנטהרי לכו. קמתי לנתי וכו', חוזר
 להוכיח הים הכבד נעמד הר סיני הבר חמד להי' לשנתו (תהלי' סדית), וזהו
 קמתי בסמד הריס. דן, ל' דינה ושמה. אחתי, ל' ויאלכו העלכתי' (בראש' יט טו).
 פתחתי מאל, טעמני פתחתי שפתתי הכועפות מור האמרי' הנאים נעשה ונשמע.
 מלאוכי וכו', נגלות ככל מלאוכי לגיונות נכוכדכאלכ וסנכוני כההרים, אבל הוא עומד
 בהדסים בהרים ודבר אלי דברים טובים דברי נחומים, כמבואר כנכוחות זכרי' סי' א'
 השנעתי וכו', מנאר ע"פ סי' רש"י, השנעתי אתכם האומות אחי נכוכדכאלכ אריתם
 שחכני' מישראל ומורי' מוסרים עמם לכבזן האש וכו', ואמר הפייטן השנעתי אתכם
 לדרוש אהבת ישראל אלה' ואתם עדים. דוד משרים, אהבת ישראל. סיר מרכסי קשרים,
 אשר סרו ממנרת המרודי', ל' מרוכסי איש (תהלי' לא כא) ול' אחיתופל כ' קו' שרי'
 (ע"כ טו לח). מה דורך מדוד, פרש"י כך היו שאלין האומות את ישראל: מה אלהיכם
 עכל האהי שכן אתם נאמרין וכללני' עליו? ואמר הפייטן לעתיד לעת קץ יהיו נפשי'
 מן השאלה הזאת וידעו פשר דבר וידו לאמר ישראל הם נאומי' כששרי' הנם שרם אתם.
 דודי נעמו וכו', כנסת ישראל משיבה, דודי הוא אשר נעמו משרים אהבנו עמו כמו
 שנכתב ונקרא בשיר השירים וכו', ואהבנו מיאלים אליו ומתפללים לפניו, ובעתים נו,
 הוא ויאלכו מואסך לאור ויזכנו להיות מן המתפארים כי הוא חי וקים לדור דורים.

המאיר לארץ
 ולדרים עליה
 ברחמים ובטובו
 מחדש בכל יום
 המיד מעשה
 בראשית: מה רבו
 מעשיך יי. כלם
 בחכמה עשית
 מלאה הארץ
 בנינה: המלך
 המרומים לבדו מאז
 המשבה ורהמפאר
 והמתנשא מימור
 עולם: אלהי עולם
 ברחמיך הרבים
 רחם עלינו אדון
 עונו צור מושגבנו
 כגון ישענו מושגב
 בעדנו: אל ברוך
 גדול דעה הבין
 ופעל

הכל יודוך והכל ישבחוך. והכל יאמר ויאין
 קרוש בני: הכל ירוממוך סלה יוצר הכל
 האל הפותח ככל יום דלתות שעבר מן רח:
 ובזקע חלוצי רקיע. מוציא חמה ממקומה
 ולקנה מטכון שבתה: ומאיר לעולם בלוי
 וליושביו. שפרא במדת רחמים: המאיר
 לארץ ולדרים עליה ברחמים. ובטובו
 מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית:
 המלך המרמס לבדו מאז. המשבח והמפאר
 והמתנשא מימות עולם: אלהי עולם
 ברחמיך הרבים. רחם עלינו אדון עונו צור
 מושגבנו כגון ישענו מושגב בעדנו: אין
 כערבד ואין זולתה. אפס בלתך וטי דומת
 לה: אין כערבד ואין זולתה. אפס בלתך וטי דומת
 זולתה מלבנו לתני העולם הפא: אפס
 בלתך גואלנו לימות המשיח. ואין דומת
 לה מושיענו לתחית המתים:
 אל אדון על כל המעשים. ברוך ומכבד
 בפי כל נשמה: גדל וטוב וקלא עולם. דעת
 ותכונה סבכים אמתו: המתנאה על חיות
 תקדש. ונהדר בכבוד על המרובה: זכות
 וטישור לפני כסאו. חסד ורחמים לפני
 כבודו: טובים מאורת שפרא אלהינו יצרים
 בדעת קבינה ובהשכל: כחונבורה גת וקבהם.
 להיות מושלים כקרב תבל: מלאים זיו
 ומפיקם נגה. נאה זון ככל העולם: שמחים
 בצאתם ושישים בבאם. עשים כאימה רצון
 קוים: פאר וכבוד נותנים לשמו. צהלה
 ורנה לזכר טלכותו: קרא לשמש ויררח אור:
 ראה והתקין צונת הלכנה: שכח נותנים

כשבת.

לו כל צבא גרום . תפארת ונגלה קרפים
 ואופנים ותיזת הקדש :
 לאל אשר שבת מקל המעשים ביזם
 השביעי התעלה וישב על פסא כבודו :
 תפארת עשה ליום המנוחה ענג קרא ליום
 השבת : זה שבח של יום השביעי שבו שבת
 אל מקל מלאכתו : ויום השביעי משבח
 ואומר מזמור שיר ליום השבת טוב להודת
 ליי : לפיכך יפארו ויברכו לאל כל יצוריו .
 שבח יקר ונגלה יתנו לאל מלך יוצר כל .
 המנחיל מנוחה לעמו ישראל בקדשתו
 ביום שבת קדש : שמך יי אלהינו יתקדש .
 וזכרה מלפנו יתפאר . בשמים ממעל
 ועל הארץ מתחת : תתברך מושענו

ופעל זדורי תפוח
 טוב יצר כבוד
 לשמו : מאורות
 נתן סביבות עזו :
 פנות צבאיו קדשים
 רוממי שדי תמיד
 מספרים כבוד אל
 וקדשתו : תתברך
 יי אל ה י ג ו

על שבת מעשה ידך ועל מאורי אור שעשית יפארה פלה :
 תתברך צורנו מלכנו וגאלנו בורא קדושים ישתבח שמך
 לעד מלכנו יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים
 ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקל דברי אהים חיים
 ומלך עולם : כלם אהובים כלם ברורים כלם גבורים
 וכלם עשים באימה וביראה רצון קונם וכלם פותחים
 את פיהם בקדשה ובטהרה בשירה ובזמרה ומברכים
 ומשבחים ומפארים ומעריצים ומקדישים וממליכים
 את שם ה' המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא :
 וכלם מקבלים עליהם על מלכות שמים זה מזה וגותגים
 רשות זה לזה להקדיש ליוצרים בנחת רוח בשפה ברורה
 ובנעימה קדשה כלם באחד עונים ואומרים ביראה
 קדוש וקדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו :

אופן ע"ס חשר"ק כמול ונסוף חתים שלמה חזק.

ראשו כפתם פגו תג עטור כפתר. תחן יוחן
עתר. שכנו ביושב סתר. שליח מפרש
פותר. רם ונשא בותר. רב בנן וסותר.
קוראיו פתח חותר. קבל בנתוח כפתר:

עיניו ביונים, צד רבוע ערפנים. צופות צפות
צפונים. פתוחות שית ספונים. פונות לאלין
פונים. עתיד ונגנו פנינים. ערוך נגדו מלפנים.
סביונו אין לפנים. שרפים וחיות ואופנים:
לחיו נטוף מור לקחים. געימים אמרים
מלקוחים. מגדלות מרקח רקוחים. מתן
לנפש פקוחים. לוחות חרות משיחים. לב
עלוב מושמחים. באב ממריחים ומושחים.
בערוגות ערבים שיחים: ידיו ירי אדם
פשוטות. יצוריו לקבל מלשטות. טועים דרך
קושטות. טרף לכל מושיטות. חזקות

ראשו כחם וכו', הולך ומספר שנתו של מקום כניכול על סדר הכתובים
צ"ה. כך רובע דפנים, ירע אל עה ארזה יחזקאל במרכבה. עיניו לופוד
פמונים, ופתוחות לכל דבר ספון ועטון, כענין שאמר בכל מקום עיני ה'
זופות (מצלי טו ג), והטעם משגיחות. לפות, כמו ללפות. עתיד וגבול
זכו, כל דבר שעתיד להיות וגבו לפני ולפנים, ככר הוא ערוך נגדו עלפנים.
סיונו, מרחיתו. חץ לפנים, של שרפים וכו', כענין משקתיו שאלים זה לזה
זה מקום כבודו לחיו וכו', נמצא בה רועו לדברות הר סיני, וכוא עה
שרש"י כל" שני ועל פי פרושו מכוון גם הוא. ידיו וכו', יגוריו לקבל.
מלשטות טועים וכו', כלומר שלא יצאו טועים מדרך חמת. קושט, חמת
חזקות ומחזקות טעות חים וכו', ידיו חזקות ומחזקות חים עמית את הטעות
מלקטות, כלומר ידיו מזהרות למחזק את הטעים עמית שלא יקוצו ויאכזרו,
כי סימן ה' לכל הנופלים, וכוא דוגמת הכתוב, ומעים להגן אם תשסוך

וּמַחֲזִיקוֹת מְטוֹת, חִישׁ מִדְּחֵי מַלְקָטוֹת. זְכוֹת
 מְגַלְגְלוֹת וּמְטוֹת. זַעַם הַדִּין מַלְגְּטוֹת: שׁוֹקִיו
 וְעַרְבָתֵלְנוּ מִצָּרָף. וְתַחַת רַגְלָיו שָׁרְפָרֶף. הַדְּמוּ
 מְרַעֵיד וּמְרַפָּרֶף. הַיָּם מִלְחִיף וּמְשָׂרֶף:
 ה' חָבוּ מִמֶּתְקִים, דַּת מְשָׁלִים עֵתִיקִים, גִּזְר
 אָמַר וּמִקִּים, בְּדָבְרוֹ שִׁפְרֵ שְׁחָקִים, אָמַר
 וַיִּקְרָא אֲרָקִים:

קו"ס שְׂבָחוּ לְגִזְיוֹ מִפִּיקִים. הַמּוֹלֵת הַמּוֹן אִפִּיקִים.
 הָלִים זַעַם קְרִיאַת שְׁלוֹשׁ קְדָשָׁה מִסְפִּיקִים:

וְהַחֲזִיזוֹת יִשׁוֹרְרוּ וּכְרָכִים יִפְאָרוּ וּשְׂרָפִים יִרְנּוּ וְאֲרָאֲלִים
 יִבְרְכוּ פְּנֵי כָל חַיָּה וְאֹפֶן וּכְרוֹב לְעַמַּת שְׂרָפִים לְעַמַּתֶם
 מְשֻׁבְּחִים וְאוֹמְרִים. בְּרוּךְ בְּבוֹדֵי מִמְּקוֹמוֹ:
 לְאֵל בְּרוּךְ נְעִימוֹת יִתְבּוֹ. לְמַלְךְ אֲחִינוּקִים וּמִירוֹת יֵאמְרוּ
 וְתִשְׁבְּחוֹת יִשְׁמְיעוּ. כִּי הוּא לְבָדוּ פֹעֵל גְּבוּרוֹת עֲשֵׂה
 תְּרַשׁוֹת בְּעַל מִלְחָמוֹת זֹרַע צְדָקוֹת מִצְּמִיחַ יִשׁוּעוֹת בּוֹרָא
 רְפוּאוֹת נוֹרָא תְּהַלּוֹת אֲרוֹן הַנִּפְלְאוֹת הַמְּחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ
 בְּכָל־יּוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית: בְּאֵמֹר לְעֲשֵׂה

(משלי כד יא). מַלְקָטוֹת, כ"כ נַחֲזוֹר כ"י וְהוּא מֵלֶאֱנוֹן אֲשֶׁר יִקְוֶה פִּסְלוֹ (אִיוֹב ט
 יד), שְׂבָחוּ ל' בְּלִיּוֹן. זְכוֹת מְגַלְגְלוֹ וְעַמּוֹת, כִּלְפֵי חֶסֶד שֶׁלֹּא יִכְתֹּב הַדִּין אֶל הַזַּעַם אוֹ
 שֶׁלֹּא יַעֲבֹר הַזַּעַם מִתְּהַלְּלֵי לִבָּב חֹב. שׁוֹקִיו וְכו', נִשְׂרַף רַכָּה אֲמַרו, שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֶׁ
 שׁוֹקִיו זֶה הַעוֹלָם, עֲמוּדֵי שֶׁ, שֶׁנִּכְרַח בְּזַעַם יַעֲיִם. שְׂרַפָּרֶף, סַפְסַל רִגְלִים, וְעִוְסוֹד
 עַל הַכְּתוּב הַשְּׂמִים כַּמָּזִי וְכַאֲרֵץ הַדּוֹם רַגְלֵי (יִשְׁעִי טו א), וְהוּא הַדּוֹשׁ מִרַעֵיד
 וּמְרַפָּרֶף, כַּעֲנִין הַרַעֵיד אֲרֵץ עַמְקוּשָׁה (אִיוֹב טו) וְעֲמוּדֵי שְׂמִים יִרְוּ פִּי
 (שֶׁם כו יא). הַיָּם מִלְחִיף, לֶאֱנוֹן וְאֵת הַיָּם אֲשֶׁר נַחֲטָלָה לַחֲכָה (פ"א יח לח). שֶׁר
 שְׂחָקִים, כַּעֲנִין בְּרוֹחוֹ שְׂמִים שֶׁרָה (אִיוֹב כו יג). אֲרָקִים, תְּרַגְּמוּ שֶׁל אֲרֵץ אֲרָקָה,
 וְהוּא עֲשִׂיָּה, ה' דָּבַר וַיִּקְרָא אֲרֵץ (תְּהִלָּה נ א). לְגִיּוֹנוֹ, חִילּוֹתַי, מֵלֶאֱכִי מַעֲלָה
 הַמּוֹלֵת הַמּוֹן אִפִּיקִים חִלּוֹם זַעַם וְכו', כַּעֲנִין קוֹל הַעוֹלָה כְּקוֹל שֶׁחֲנָה נַעֲטָם
 תְּרַכְכָה כַּנְּפִיָּה (יִחְזָק א כד). הַמּוֹן אִפִּיקִים, גְּבוּרֵי כַח, כַּעֲוֹ וְעוֹיֵם אִפִּיקִים
 רַפָּה (אִיוֹב יב כא), וְכַעֲנִין מֵלֶאֱכִיו גְּבוּרֵי כַח (תְּהִלָּה קג כ).

אורים גדלים פי לעולם הסוד: אור חדש על ציון תאיר
ונזכה כלנו מהרה לאורו. ברוך אתה יי יוצר המאורות:

אתה רבה אהבתנו יי אלהינו חמלה גדולה ויתרה
חמלת עלינו אבינו מלכנו בעבור אבותינו שפסחו בך
ותלמדם חקי חיים בן תחננו ותלמדנו: אבינו האב
הרחמן המרחם רחם עלינו ותן כלבנו להבין ולהשכיל
לשמע ללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי
תלמוד תורתך באהבה: והאר עינינו בתורתך ודבק
לבנו במצותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה שמך ולא
גבוש לעולם ועד: כי בשם קדשך הגדול והנורא פתחנו
גנילה ונשמחה בישועתך: והביאנו לשלום מארבע
בנפות הארץ ותוליכנו קוממיות לארצנו: כי אל פועל
ישועות אתה ובנו בחרת מפלעם ולשון וקרבתנו לשמך
הגדול כלה באמת. להודות לך וליתרך באהבה: ברוך
אתה יי הפותח בעמו ישראל באהבה: יסוד סוטר 6 מלך נאמן

^{זכור ו' ל'}
שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:
כלל ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואתבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל
נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה
אשר אנכי מצוה היום על לבבך: ושננתם
לבניך ודברת פם בשבתך בביתך ובכלכתך
בדרך ובשבתך ובקומך: וקשרתם לאות

על־יְדֵךָ וְרִצִּוִי לִטְּפֹרֶת בֵּין עֵינֶיךָ׃
 וּכְתַבְתֶּם עַל־מִזְוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃
 וְיָדַעְתָּ וְיָדְעוּ אֲשֶׁר־שָׁמַעַתְּ שְׁמֵעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר־
 אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לֵאמֹר אֶת־יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדוֹ כָּל־לְבַבְכֶם וּכְלֵל־
 נַפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מִטֶּר־אֶרְצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה
 וּמִלְקוֹשׁ וְאִסַּפְתִּי דְגָנְךָ וְחִירֶשֶׁתְּךָ וְיִצְרֶה־רֶדֶךָ׃
 וְנִרְחַמְתִּי עָשִׂב בַּשָּׂדֶה לְבַהֲמֹתֶיךָ וְאֶכְלֵתִי
 וּשְׂבַעְתָּ׃ הִשְׁמְרוּ לָכֶם פְּרִיפְתָה לְבַבְכֶם
 וּסְרַתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
 לָהֶם׃ וְחָרַרְתִּי אַף־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־
 הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מִטֶּר וְהַגִּדְמָה לֹא תִתֵּן
 אֶת־יְכוּלָהּ וְאֶבְרַתֶּם מִרְיָהּ מֵעַל הָאָרֶץ
 הַטְּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם׃ וּשְׁמַתֶּם אֶת־
 דְּבָרַי אֲקִרֶה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם
 וְקִשְׁרַתֶּם אֹתָם לֹאֹת עַל־יְדֵכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת
 בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר
 בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ
 וּבְקוּמְךָ׃ וּכְתַבְתֶּם עַל־מִזְוֹת בֵּיתְךָ
 וּבִשְׁעָרֶיךָ׃ לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם
 עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר גִּשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתֵּיכֶם
 לֵאמֹר לָהֶם בְּיָמֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דִּבֶּר אֶל־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לַהֵם צִיצִית
 עַל־פְּנֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתַנּוּ עַל־צִיצִית
 הַכֶּנֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית
 וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה
 וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרַי לִבְנֹכָם
 וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם:
 לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהִייתֶם
 קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהֵיוֹת
 לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

מליו אמת וציב ונכון וקיים וישר ונאמן
 ואהוב ותיב ונחמד ונעים ונוא ואדיר:
 ומתקן ומקבל ומזכר ומוכר ונאמן ונאמן
 עלינו לעולם ועד: אמת אלהי עולם
 מלכנו צור יעקב מנו ישענו: לרור ורור
 הוא קים ושמז קים וקסאו נכון ומלכותו
 ואמונתו לעד קימת: ודקדויותיים וקמיים
 נאמנים ונחמדים לעד ולעלמי עולמים
 על אבותינו ועלנו על בנינו ועל דורותינו
 ועל כל דורות זרע ישראל עבדיך:

אמת וציב ונכון
 וקיים וישר ונאמן
 ומזכר ומוכר
 הנה על אבותינו
 ועלנו על בנינו ועל
 דורותינו ועל כל
 דורות זרע ישראל
 עבדיך:

על הראשונים ועל האחרונים לעולם ועד חק ולא
 יעבור. אמת שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם
 ועד: אתה הוא מלכנו מלך אבותינו אתה. למען שמך
 מהר לגאלנו כפאשר גאלת את אבותינו: אמת מעולם
 שמך הגדול עלינו נקרא באהבה אין אלהים זולתך:

טוענים אספית גנתי יחד גומעים כנתי

אחת היא יונתי:

ישרם לחליץ התקפה גבהות קרן זקופה

מי זאת הנשקפה:

כעס ושחוק יגוז דלת ראש מלגוז

אל גנת אגוז:

עולם לו (הכקוק גו). שים הטע מלכות, רתו נו על התלמוד העקובן משים
 מסכתות שהם יסוד העלם, כדחי' בנמדבר רנה דף רע"א ד', ובזיר רנה דף ל"ג ג'.
 מלכות, על מלכי ישראל (דניאל ד כד), לשון העלבה ועלם. וגם עם כח הוא טן
 ולנסך מסכה (ישעי' לח) שהוא ל' ענה כמו שפי' רד"ק. וכמו כן בלשון ערכי קראו
 לספר הנכונות והדינים נס ל'. טעמים, לשון עושן ונטען שחלמוד והוא לשון
 זכות. אסופות, עליו אסופות, הם ת"ח ובענין וכמסמרות כעושים בעלי אסופות
 נחמוניוטה אחד (קבלת יביא), ומרסוהו, זכממרו' נעושים הם דכרי בעלי אסופות
 הם הלוקט' מספרים רבים וחוכרי' מחכרות, וזע' פ' שילקו, כולם למדס' זורח' א'
 ולדעת הפייטן קראו אסופו' בעבור אסופתם יחד ל' לשבת הגזית נה"מ המכוב' כ"ס
 ג', בדכחיבי באתי לגני (שיר הש' ו) ועתרנטינן עלית לבית מקדשי, והו טעונים אסופו'
 גנתי, אבל יחד לכס לנטעו החורה על מבוכה, וזכו שפסיים עד ד אחת היא יונתי
 וכמו שפירשו רש"י ז"ל (שיר ו ב) הרכה מחלוקת יש נכתי מלרשות וכולם לכס להנין
 חורה על מבוכה. ככתי, לשון בן ובאים כמו והשיבך על כנך (נחלשית ע"י ג).
 ישרם להליץ התקפה, יחי רזון שיליץ ישרם שמתקין גבהות קרן זקופה עד
 שיחמוצו הרוח'ם לחמר מי זאת הנשקפה, וגבהות קרן זקופה רוצו למקדש שהוא
 גבוה מכל חלונות, גם ההיכל והמזבח הם זקופים וגבוהים, כמו שפירש' שיר ד'
 ד' גם ז' ה' על כושרך כמגדל, ועל מי זאת הנשקפה (שם ו') פראו כמו כן על
 גבהות המקדש ע"פ. כ. כעס, שמעיטין אומנו' ושחוק, שזקופים עליו. יגוז,
 יעבור ויסור לשון כי גז חיש ונעופה (תהלים כ י). דלת ראש מלגוז, שלח
 לגוז עוד דלת ראשו על סרנן בית המקדש המבוכה גנת לגוז כמו שפירש'
 רש"י (שיר ו יא). דלת ראש, מן ודלת ראשך (שיר ו ו) שנינו קווצות וקליעיתו
 כשער (המחולקקטו). מלגוז, לשון גזיזה ותלישת השער, כמו יגוז את חת ראשו

בה כפך זימלט היער חייט גמרטען דעה פֿרחהווע טויבענבאך, חודר פֿערהתקו
 דלטו דמו רעכט; פֿערדיינט בעסטערעכט ער זיך, דוה גחטטוילען געועטלע
 לו בעגרינדען— חייניך חייט וויין טייבען! י. והפֿטפוט רוח חיחר רערויבענ
 בעסטערעכטן חונטערסטוילען, רחם חונער פֿרחהווערנו התרן*) חתך זיך
 וויערער סבע חודר יעדער סטויבע; חחר חתט' דמו זך גלחלענד חסרדחבו
 סטרחהוט? כ. ה. פֿערסטייבט קואער חודר חתחן, רחם חונו ניכט מעהל חוונ
 רויפֿען חונערעו חונטערען חקקען חייבער דען פֿערווט חונערעו חילויטהוונ!
 יעחע

(*) דער גחלון פֿקס בית המקדש.

לגולל אבן צמתתני. באר חיי צמתתני.
לא ידעתי גפשי שמתני:

מוציא לחציר געמית. תועה ומתעה להעמית.
שובי שובי השולמית:

נאים להתגרב מעלים. ראות ולקלם מועלים.
מה יפוי פעמיק בנעלים:

(חיון ח כ). ל. למתחכי, מן למתחני קנאתי (תכלים קי"ע קל"ט). באל חיי
למתחני, דוגמת למחו כבוד חיי (איכה ג כג). לא ידעתי, למלאכה אשר
לא ידעתי. כפסי שמחני, כפסי בוסס. עיין מה שפרשתי בנראשית י"ד חלל
זכרתה הכפס. מ. עתי לחליר וכו', כעמער כזה קזה ופזום מאד, ודברי
כטפרש קשים יותר ופתומים ממני, ונראה שרופו על עפנת אדום ואזן ישראל
אל אדמתם כעמער כנניא (ישעיה ל"ד ז) כי קקף לה' על כל הגוים ...
ועלתה ארמכתיה סירים, והיתה נוח תנים חליר לבנות יענה (שם ל"ד
יג) ... ופדויי ה' יסוכן ונאלו ליון וכו' (שם לה י). וככה פירושו, עתי
תחקיים הכננאה החועלת והיתה חליר לבנות יענה. חליר, כמו חלר כמו שפי'
שם דל"ק, ובעמיה הוא חרנשוו אל כנית יענה, ושעורו, עתי יהי חליר לנעמית!
וכח הכוף על דרך יש לאל ידי (בראשית לא כט), כמו שפירשתי שם. תועה,
כהעס. ומתעה, חת אחרים. להעמית, להחליט, תרגום של בהס עמיה. שובי
זכו, וכו תשובת האל ית', שובי מדרכיך הרעים וזו שובי האולמית, תשובי
לירושלים כדכתיב ברוך הכננאה כזכרת ופדויי ה' יסוכן וכו', וזה שמשך
אחריו נאים התנדב וכו'. וזולמית כנוי לישראל, ויש לפרש שובי שובי הם
דברי המתעים האוערים שובי שובי מאחרי העקום וכמו שפי' רש"י; חלל חין
סדר המאמרים הנאים מתייב על פי הלשון הזה. ג. נאים וכו', מצונכ
חלמעלה שובי האולמית אל נאים מעולים להתנדב והיינו ליון וירושלים העקומות
הנבחרים והמעולי להתנדב. נאים. כמו נווים לשין משכן מן ננאות דשא (תהלי' כג),
וגא הקיבוץ נים דגמת בכורים ובכורות ורבים ככה, והוא כענין ושובת
את ישראל ל נוכו (ירמי' נ יט). ראות ולקלם וכו', ויראו שניאנו הם עלים כך
ויקלסו אותנו לאמר גסי יפו וכו', דוגמת מי חלק כעם תעופיכה (ישע' ס ח).

ל. יועה, לזכ טטייכוועלען בין חיד פערדראחאט, חין דער גרובע
טווינעט וויין זעבען חין; לור מרבייט, ריח וירד חובבעקמנט, ווערדע
חיד מקגעחלטען. בו. מך, ווין. וירד יענער הקל רען סטרויסען: לזכ
ווקהאנג ווערדען, ווין דער- פערמיררעט חויפהקרען לז חיררען? —
"טובע בוסע זולמית" חונד קעחרע הייט, ג. הייט כמך יענען לזכ חספערן
ערקערנען טעמסטען! ויח ווערדען דך חינדיפווהלען ועהען, ריח טרייףחיענע
חאך וקבענד זקגען; וויח טמן ויער דינע טריטטע חין רען סוחען ו' —
דמן

(* חין ביינאמע זער בנסת ישראל.

סדר עבודה מהגון • השב לשיתו נגן • שררך אגן •
ערוך אילים ופרים • באז ביד סופרים •

שני שדיך בשני עפרים:

פתיח שיר מלדל • הדר זקן מגדל • צנארך במגדל:

צו הסדר בגומל • ונשא באמור חומל •

ראשך עלך בברמל:

ס. מהגון, לשון כהגון הידוע בתלמוד שטעמו כראוי. נגן, ל' נגון. שררך אגן, רומז אל לשכת הגזית כפי' רש"י, והכוונה להשג סדר העבודה והניגון והיינו הכהנים והלוים אל עקום לשכת הגזית. ע. סופרים, מורי התורה. שני שדיך, המלך והכהן הגדול כפי' רש"י, והכוונה אז יחזרו מלך וכהן כך וערכו קרבות במלך, הפך מן ויכחץ נועם אפו מלך וכהן, וזכה ה' מזנחו (איכה ב). פ. פתיח, כינוי לפסח שהוא פתח השיר דוגמת עגבית פתחו (משלי יז יט). מלדל, שלא ידלול ידום. הדר זקן ומגדל, ירמזו בו לראש המזורה, לענין זקן אהרן שיורד על פי מדותיו (תהלים קלג ב), וזקן מגדל הדרת פני אים במאמרם ז"ל. צנארך במגדל, ירמזו לעקום גבוה כמו שפי' עליו רש"י ז"ל ונזכר על הדוכן שהוא אימצנו גבוה שש הלוים עומדי' לשיר גם כההנים עולים שמה לנכך את הטעם, וגם המאמר הזה מחובר עם אשר למעלה כלומר ואז לא ידל ער פתח השיר אל ראש המזורים העומד על הדוכן. צ. זו חסד וכו', יבאר ע"פ הכתוב נחמתי' (יש בג) כי מצות העלך עליה' ואמנם על המזורים' דבר יום ביומו, ופי' רד"ק מצות העלך דריוש היתה לתת חרות למזורים ואמנם על המזורים כלומר חרות זו קיימת שלא היתה נפסקת מצות כלוים והמזורים והמזורים, ופירושו מה שצוה על ישראל לתת להם המעשרות עכ"ל, וזה אמר הפייטן לישראל אשר שהי' דברו על הלוים והמזורים אשר זו חסד כגומל הוא דריוש שגמל חסד עמהם כמדובר אף אהיה זו עליהם חסד לתת להם חרותם הראוי ואז תא' ראשך עלך כדמל כנאום החומל. ונשא, מוסב על ראשך עלך, ונשיאות הראש הוא הפך ההכנה, כדכתיב ויכנע מדון ולא יספו לשאת ראשם (אופתים ח בת). באמור חומל, הוא הקנ"ס שאמר וחמלתי עליהם כאשר יחמיל אים על צנו וגו' (שלאחי ג יז). ברמל, הוא ראש הכהנים, כפי' רש"י.

ס דמן. ויירד דער ווה' געקערקעטע פריעווערבער וויפדער הייניגעוועטלע ווערדען ווה' דען ווה' געווען, חין דייע בעפענוטיגע הוללע; ע. ויירדער חוגר סטייער ווערדען. ויח דמברייגען — ויח ס' דמברייגען דוח ווייען — דחם זייענדיע פחמר — קחיג חוגר חבערפריעווער — חין ס' ס' דעהפחמר! פ. דמן זמן ער חייווער ערשטיגען, דער חוגר דען געזעגען, ניכט מעהר פערזיגען דוח סטיימע דען טמן גרויחבמריגען חין דייער טהורחהפלי הוללען ס' ס' ס' (*). ז. ויח נור ס' דמברייגען חוגר חיל, דמן ווירט דוח וויערער, ויח ען דער מולגיטיגע פעהייסען, דין הויפט עאספ'העבען דמן ויח ברמל. דער

(* חיינע ה'הע סטעלע, ווה' דין דוח כהנים חוגר לויס ביזן פערדילינג חיהרע דיעוועטען זו סטעהען פלעגעטען.

קָלָם תִּמְנוֹר אֲשַׁמֶּתָּ . גִּנְאֵי זְכוּרֶיךָ שִׁמְתָּ .
מֵה יִבִּית וּמִזֶּה בְּעַמְתָּ :

רִיב לְטוֹב יִזְמַר . וּלְשִׁפְלוֹת עֵמֶק יִזְמַר .
זֹאת קָמְתָךְ דְּמָתָה לְתַמָּר :

שֵׁתָּךְ בְּכָל מִשְׁמָר . בְּכֵלם צְדִיקִים בְּמִאֲמָר .
אִמְרָתִי אֶעֱלֶה בְּתַמָּר :

תֵּן דְּבַר טוֹב . שׁוּרָה אַחַת לְחָטוֹב . וְחֶכֶךְ כִּיִּין הַטּוֹב :

ק קלם, לקלם היית תצורת השתדך שמת וכרויך לגנאי תחת אשר היית עזו יפה
ועי' מחד, ר. ריב לטוב וכו', מכוף' ע"פ כנזחת הוזה (כ ד) שאמר ריבו באמצע
(ככנסי' שלכם) וגו' -- ואזר שדבר קצות וייעד עליה' קלם וגנאי טן פסוק י"א וחילך
סור לכשם ואתר (בפסוק יז) ונתתי לה את כרעו' טס ואת עמך עכור (עמך
כגלו' הם עבורי' הם) לפתח תקוה וענתה שמה (תוצר ותציר שמה, כפי' רש"י ע
ורד"ק) כימי נעוריה וגו', וזה שייסר הכייטן במלות קדרות אשר שאמר למעלה קלם
הטור השמת וכו' חזר לכשם ואמר ריב לטוב וכו', כלו' כבר קבלת עונש השמת
בכיותך לקלם ולגנאי לכן ריב לטוב יזמר. ולשפלות עמך, כנגד זאת עמך עכור
יזמר, כנגד וענתה שמה. זאת קומתך, זאת תנוח לך על שהיית עומד בקומה וקומה
כתמר הזה ולא נתפתית. כן פי' רש"י האי קרא והוא מיושב בלשון הפיוט. ש. שחף
וכו', נעבור שיש שחף והתאזרות בכל המצמות, כפך טן חלק לנס עתה יאמרו
(הוזה יב), וכלם לדיקי' נמדו' הגינו' לכן אמרתי וכו'. שחף, שם הפעל הוא
במאמר, במדה משובחת, תגום של מדותיו (תכלי' קלג ב) אימרת, את ה' האמרת
(דברים כו י), לין שנה והלול הוא, וספייטן שיתך שמי כסוכות יחד, ויודו על
המתוב ועמך כלם לדיקים, וכתיב לדיק כתמר יבדת, וזה טעם אמרתי חלה כתמר.
ח. תמן וכו', יפה הוא טכוחר ע"פ פי' רש"י וז"ל וחכך כיינ הטוב הזהרי בתשובתך
(אחתה מענה למפזים אותך) שהיו כיינ הטוב. לחצונ, וס' האמירך (דברים כו יח)
ת"ח חכך, והוא ל' הגנבה וגדולה לדעת כראש"ע ס. וכ"י גרס דבר טוב,
ולפ' ז' יש למרש תמן טן ותמן להם מדים (שמות טו בא), שהוא ל' הגנבה הקול בשיר,
גם לחטוב ל' הגנבה הוא, וזירה כמעט, וע' כמאמר, תכנן ותציר כי' דבר טוב
עליך לכן בשורה זאת הגניה קולך וספיינו ארת המזורי', חסו וסכך וכו' וכמו
שפי' הרש"ע באמרו (שיר ז ו), ומכך הם המזוריים.

ק דבר שחף. גענוג המיש דוח גערורעט קב דויער מזכרייע, לער
קלסוף וחרר ריין חרעכען, ק דוח, דוח דוח וך סוף, וך לעכוד וחרוט ?
ר. לויט פערומהרעט טו חין חייכרעכט זיך, גענוג טיטט חזי דעם
סאמלע טיעפע וויערער, דערזיך, וויל דוח סטמנהרעפט דורעטעט,
מובעווענדיך בויעבט, גלייך דעם פאמבוך. ש. חייכרעכט הערסט חין
הווען ליכטעט, וקאמטויך זיך יח טוגערהרעט; וך דעכ' חין, עאפמלוי
סטייגען וויח פאמטעוויפעטן ! ח. פרהוקקע, דין לעבער חס גוטע פון
דיר געפרעטן ! וחס ווקעגענוג ערטקען ! דין גוימען זיח וויח ערלער ויח !

שְׁחֹרָה וְנֹאֶה תְּשׁוּקָתוֹ . לֹא מְרֹב חֲשׁוּקָתוֹ . אֲנִי
 לְדוּדֵי וְעֲלֵי תְּשׁוּקָתוֹ : מִן הַפְּיֹרִים שׁוֹר שְׁפֹרִים , הַסֶּתֶבֶל
 בְּקֶה פּוֹמְרִים . לְכֶה דוּדֵי נִצָּא חֲשֵׁרָה נְלִיגָה בְּפִפְרִים : בִּינָה
 דְ צִיִּיתוֹרְמִים . בְּסִים עוֹלָם עוֹרְמִים . גְּשִׁימָה לְפָרְמִים :
 יִתֵּן קוֹל צוֹרֵחַ . הַפּוֹכוֹת וְהָרְעוֹת הַפָּרַח . הַדוּדָאִים נִתְּנֵי
 רִית : הוּדֵי נִחַ לִי . הַמְּנַחְמִי וּמוֹחֵל לִי . מִי יִתְּנֶךָ בְּאֶח לִי :
 תְּזוֹת בְּאֹז צְבָאָךְ . זֶהר שְׁכִינַת מוֹרָאָךְ . אֲנִי הִגְדָּה אֲבִיָּאָךְ :

קרובך

שחורה וכו', חננו שלמה ברבי יהודה כמבואר בחללת הפיוט. לא מרוב
 תשוקתו, כדכתיב לא טר נכס חשק כ' נכס (דברי' ו ז) ות"ל לא מן
 בגלל דאחזן גותנין אלכן דאחזן מביכי רוחא ועינוותנין וכו', וכן דרשו
 ר"א בנו של י"ר הגלילי (חולין פט), אמר הקב"ה חשק אני נכס שאפי'
 בשעה שאני משפיע לכם גדולה אתם מטעטין עלמנא אהל חומי' העולם אינן בן
 וכו', וזה שמסיים עוד אני לדודי כלומר בכל עת אני שלו ומוכנע לכפוני בעונה
 לכן עלי תשוקתו, הוא משתוקק לי. מחפורים וכו', מחובר עם למעלה אחר שוכר
 המטה הטובה אשר לישראל שם מטעטים עלמנא נהשפעת הגדולה הפך מדה אור'
 שם מחפאים ואמר ולא עוד אלא גאלו בואים לפניך ואילו כופרים כך ובמו שדרש
 רבא על האי קרא (נעירובין בא) לכה דודי נלא השדה כלניה בכפרים, ח"ח בכפרי' לא
 בכופרים, בוא וחראך זרעו של עזא שהשפעת להם טובה וכופרי' כך, והפייטן חנר
 שני המאמרים לאחדים כי ענין א' לשניהם וזה שיסד מחפורים ר"ל מישראל
 שהם מבוזים, ל' בושח ומפרה (ירמיה עו ט), שור שפורים, הנט בחו"ה שהם
 שפורים הפך שחורה אני, והם כופרים מהסתכל לך, כלומר אינם מודים לך
 שהטובה מאתך, וזהו לכה דודי וגו' ע"ד שדרש רבא. נינה, סס דנר הוא והשעם
 אכני נינה. רכזי תורמים, ירימו לכם תרומת רכזי מהאל יח', בענין שנאמר
 שפתי לדיק ידעון רכזן (משלי י לב) ועיין עוד פירש"י נמשלי ג' ל"ד. בסום
 עולם, מוסדי עולם. גורמים, הם גורמים שיתקיים העולם ובמ"ט חז"ל, לכן
 נשכימה לברמי', ע"ד האמר רבא נס"ף המאמר הנזכר לעיל נשכימה לברמיים
 אלו בתי ככפוי' ובתי מדרשות. יותן וכו', מחובר עם שלמעלה, נשכימה לברמיים,
 שם יתנו את קולם קול חזק בתפלה. הטובות והרעות וכו', כמו שפירש"י (שיר ז יד)
 דודאי התאכיס הטובות והרעות כלומר הַלְדִיקִים והכּוֹשְׁעִים שניהם נחמו רית טוב.
 לורח, ענינו הגננת הקול ננעקס כמו מר לורח סס גבור (כפני' ת יד). דודי כות
 לך, לאן ולוח לתשחורת (אבות פ"ג). חזות וכו', גם אלה דכרי ככ"י לנתיך ישראל
 יחזו כחז וזכר שכינת מוראך, וביינו שכינתך נבית המקדש הנקרא עורא ע"ט
 ופקדאי תיראו (ויקרא יט ל) וכל המאמר הזה מיוסד על נבואת ישעי" (ל ב)
 והיו עיניך רואות את מורין שתרגם יונתן ויהו עיניך חזיין ית שכינתי נבית
 עקדשא, ולדעתי יהי' מורה נמו מורא ומוריד כמו מוראך וכן מורה לא יעלה
 על רחאו (ש"א א יח) מדגם ומרות אכש, ועיין שם פי' רד"ק. אנהגן אכיאך, אל

קְרוּבָה עִם דְּבַקְנִי . וְסֵת שִׁבְחָה סִפְקֵנִי . שְׁמֵאלוֹ תַחַת
 רֵאשִׁי וַיְמִינִי תַחֲבִקְנִי : אַחֲרִית לְטַהַר שׁוּלַיִם . מֵהַר
 לְשֵׁלֶשׁ בְּבִפְלִיִם . הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם : צִיּוֹן
 רְשָׁפִים מְלַבֶּיָה . מִי זֹאת כָּל־בְּבָרָה . שִׁימְנוּ בַחוֹתֶם עַל
 לְבָבָה : אוֹתוֹת רֵאוֹת מְרָבִים . דְּרָךְ לַעֲבוֹר מְסֻבִים . מִיָּם

צִית הַמְקַדָּה, כִּפִּירֵי. קְרוּבִיךְ וכו', עִם קְרוּבִיךְ חָנִי לִכֵּן דִּבְרֵי נֶךְ כִּכְנוּתֵת
 יִחְזָקֵא (י' ו' יח) כִּי כֹאֲרֵ יִדְבַק הַאֲזוּר עַל מַחְנֵי חֵטְבֵן הַדִּבְרֵי תִי חֵלִי אֵת כֵּל בֵּית
 יִשְׂרָאֵל. וְסֵת סִפְקֵנִי, כְּמוֹ וְכֵל וְסֵת טוֹבֵה הֵיטֵב בְּהֵן (בִּירוּשָׁלַיִם דְּיוֹע' דָּף ל"ח), שְׁפִירוּסוֹ
 כֵּל מֵדָה טוֹבֵה, וְהַכּוֹסֵה סִפְקֵנִי כְּמֵדוֹת שִׁמְחָה עֲשֵׂתָבֵחַ בְּהֵן וַיִּקְוִיִּים כִּי יִשְׁעוֹר הַכּוֹסֵר
 לַהֲיִית לֶךְ לַעֲסֵ לַעֲסֵ וְלַתְּהַלֵּה וְלַתְּפִאֲרַת. שְׁמֵאלוֹ תַחַת רֵאשִׁי, לְפָעַמְכִי. וַיְמִינִי תַחֲבִקְנִי,
 לַהֲתוֹזֵק כִּי. אַחֲרִית לְטַהַר שׁוּלַיִם מֵהַר וכו', אוֹתוֹת הַאֲחִרִית הַעֲשׂוֹת לְטַהַר שׁוּלַיִם
 כְּדַכְתִּיב וְזָקְתִי עֲלֵיכֶם מִיָּם עֲבוֹרִי וְעִהֲרַתֶם מִכָּל טַמְאוֹתֵיכֶם וְגו' (יִחְזָקֵאל לוֹ כֹּה),
 מֵהַר לְשֵׁלֶשׁ וכו', וְהַמֵּר ל' לְטַהַר שׁוּלַיִם הַסֶּךְ שֶׁאֵמֵר יִרְמִי טַמְאָתָה כְּשׁוּלַיִם (אֵיכֵס א'
 ט'). לְשֵׁלֶשׁ כְּכַפְלִיִם הַשְׁנַעְתִּי אֶתְכֶם וכו', עֲבוֹרֵ ע"פ מֵאֲמַרֶם בְּסֵם כְּתוּבֹת דָּף ק"ח,
 אֵמֵר ר"י כִּרְ חִינֵךְ ג' שְׁבוּעוֹת הִלְלוּ לְמֵה? (ג' מַעֲמִים כְּחִיִּים הַשְׁנַעְתִּי אֶתְכֶם אִם
 תַּעֲשׂוּ וְאִם תַּעֲשׂוּרוּ), א' שֶׁלֹּא יַעֲלוּ יִשְׂרָאֵל בְּחַטָּה וכו', וְכִי יִהְיֶה אֵמֵר אִם תַּעֲשׂוּ וְאִם
 תַּעֲשׂוּרוּ כְּחִיִּים. (וּפִירֵשׁ י') אִם תַּעֲשׂוּ וְאִם תַּעֲשׂוּרוּ הֵרִיב' שְׁבוּעוֹת כֵּכֵל אֲחֵת, וְר'
 וִירָח מִיבְנֵי לִי לְכַרֵּךְ לִי דֹאֲמֵר ו' שְׁבוּעוֹת הִלְלוּ לְמֵה? ג' הֵנִי דֹאֲמֵר וְאֵיךְ שֶׁלֹּא
 יִגְלוּ אֵת הַקֶּץ וְשֶׁלֹּא יִרְחֲקוּ אֵת הַקֶּץ וְשֶׁלֹּא יִגְלוּ הַסּוּד לְעוֹבֵס. עַכ"ל הַמֵּאֲמָר, כִּשְׁמַע
 מִיָּדֵי כִי כִּכֵּל הַלְשׁוֹן אִם תַּעֲשׂוּ וְאִם תַּעֲשׂוּרוּ כֵּכֵל אֲחֵת מֵשֶׁלֶשׁ שְׁבוּעוֹת שֶׁהַשְּׁבַע
 הַקִּבְּוֵה אֵת יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה יִסְדֵּה שִׁיטָּן מֵהַר לְשֵׁלֶשׁ שְׁבַע לִיָּם הַשְׁנַעְתִּי אֶתְכֶם
 וכו', וְהַכּוֹסֵה אוֹתוֹת הַאֲחִרִית הַעֲשׂוֹת לְטַהַר אוֹתוֹתֵי יַעֲקֹב וְחִיִּים עֲבוֹרֵ עֲשׂוֹת שִׁלּוֹב הַכִּפְּל
 שֶׁהַשְּׁבַע אוֹתוֹ ו' עֵהֵם שֶׁלֹּא נִרְחֵק אֵת הַקֶּץ. צִיּוֹן, הוּא בְּקִבּוּץ, כ"ב נְדַפּוֹסִים
 יֵאֵסִים וְלִבְתַּנִּי יָד, וְעִינֵיכֶם כִּמֵּן וְזוֹת, כְּמוֹ עֵה הַלְשׁוֹן הִלּוּ (מ"ב כג יו). רֵשִׁיִּים
 פְּלוּבִיךְ, רֵשִׁי אֵשׁ שֶׁלִּבְתַּנִּי (שִׁיר ח ו'), וְהוּא כְּגוֹר מֵן לִבְתַּנִּי אֵשׁ שֶׁהוּא מַעֲלֵי לִ'ה'
 רֵשִׁי אֵשׁ שֶׁלִּבְתַּנִּי (שִׁיר ח ו'), וְהוּא כְּגוֹר מֵן לִבְתַּנִּי אֵשׁ שֶׁהוּא מַעֲלֵי לִ'ה'
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּשִׁירֵים עֲרַשׁ לֵב. בְּלִבְךָ, כ"ב צְבִי כ"י וְגוֹר מֵן לִבְתַּנִּי אוֹתוֹת
 כֵּלֵה (שִׁיר ד ט) וְעַל זֹאת נִקְרָאוּ יִשְׂרָאֵל עַל כִּבְיָם לֵאלֹהֵי, וְעַעֲס הַמֵּאֲמָר
 מִי זֹאת כֵּכֵל הַעוֹלָם הַמַּעֲשִׂיִת כִּלְשׁוֹן רֵשִׁי אֵשׁ שֶׁלִּבְתַּנִּי כִּלְשׁוֹן עֲמֵךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם
 כִּאֲרִפִּים עַל קְדוּשׁ אֲמֵךְ? לִכֵּן שִׁמְחֵי כְּחוֹתֶם עַל לִכֵּן שֶׁאֵהִיִּם דְּבוּקָה בְךְ לְעוֹלָם ו'
 קָסָפִים, הִרְבֵּ ר' יוֹסֵף קַמְחֵי כְּסָפֵר הַכּוֹרֵן שֶׁלֹּא תַפְסֵ הַאֲזוּר קָסָפִים וְהַמֵּר
 שֶׁהֲרָאוּ מִפְּסָפִים, כְּעִהֲגָה הַשְּׁעוֹל מַנְכִּין הַשְּׁעִיל כְּפַעֲלֵי הַכִּפְּל וְכְמוֹ עוֹסֵבֹת
 אִם (כְּעִדְכֵר לֵב בֵּת). עַכ"ל. וְלִדְעִיתִי אֵיךְ כִּאֵן חִפְּסִיהֵ כֵּלֵל כִּי עוֹסֵבִים
 הוּא עֲנִיִן הַכֵּךְ הַדְּגוּשׁ אֵלֵךְ שֶׁנֵּה כְּחִשְׁרוֹן הַכִּפְּל וְכְמוֹ שֶׁאֲמַר קָסָפִים מֵן
 רֵאשִׁי קָסָפִי (תְּהִלִּים קמ י) וְעַסְבִּיִי יְרוּשָׁלַיִם (מַלְכִים ב' כ"ג ה) כֵּן כּוֹכֵל
 לְאֵמֵר קָסָפִים, וְכִכֵּר מֵאֲלוֹ כְּמִי יִצְחָק דְּלִים וִידִיו תַּשְׁכַּח אוֹנוֹ (אֵיזִי ב י'),
 שֶׁתַּרְגְּמוּ כְּמִתְרַגְּמֵי יִרְעוּן, לִשׁוֹן רֵאשִׁי וְכֵן מִי רֵשִׁי, הַדְּלִים יִרְלָנוּ אֵת כְּמִי
 וְכוּכֵל לִבְנוֹת מַעֲנוֹ כֵּל הַכְּנִיָּן, וְעַל הַהִקָּשָׁה הַזֶּה כּוֹכֵל לֹמֵר גַּם יִצְחָק וְיִצְחָק
 וְיִצְחָקִים, וְנִרְחַשׁ שֶׁכֵּן דַּעַת ר' יוֹנָה הַבְּבִירֵי הַר"ק כְּשֶׁנֵּה סִבֵּב. אוֹתוֹת וכו',
 תּוֹר

רבים: ביטח עניה לנחמה. תערת אם חומה. אני
 חומה: ויהודה פקם גפני. רגל ההיכל לפני. פרמי
 שלי לפני: אלק הפגז מגנים. אדר שרים סגנים.
 היושבת בגנים: מסריות משריח רידי. נרה ורד ידירי.

חורג מעלה, שימני כחותם וזכני לראו' אותם מרובי' לעבוד דרך מים רכים מסונים
 ומקפי' בענני כבוד כבוד עמו, כדכתיב, כימי לחתך וגו' (מ"ב' 10), וכתיב והיתה מסלה
 וגו' (ישעי' י"א). ביטה, הכימה, ל' הכטה אף שאיכנו על עיקר שרש, וכן דרך המייטן
 להחמט כל' הנצ' על דרך מעלי עלומי הע', ביטה ע"מ שיטה דמעתה (תהלי' כו ט),
 ובלאן ענר בט, ע"מ קם שבו, עיין פי' רש"י בראש"ל ל' כ"ב, ובנגד עני' סוערה לא
 נחמה (ישעי' נד י"ח) יסד הוא הביטה לנחם עני', ותכת ביטה מוסב על תערת אוס
 חומה, ושעורו, לנחם העני', הביטה תערת וכו', ותערת לשון מסירה למיחה כוא
 טן מחת אשר הערה למות נפשו (ישעי' נג יב), שתרסם יונתו, חלק דמסר למות
 נפשי', וכמו שתלמד מן איה תאות לב, כן תלמד מן ערב תערת. אוס חומה, חומה
 העומדת בתעבותה ובידלתה כתומה, כמו שפי' רש"י וראש"ל ע"שיר ת' ט'. והנה ברוב ספרי
 הדמוס הגירסא תערת אחות אוס חומה ואולם נכל כתיב יד הגירסא תערת אוס חומה,
 וכן נראה, כי כל נתי הפיוט נכונים מן שלש שלש אבנים. אני חומה, חזקה בלשונת דודי
 ואמרת דתו, כפי' רש"י וראש"ל, וכן תרגם הארמי, אכא תקיפא בפתגמי אוריתא
 באורא. ויהודה כרם גפני, מה שפי' המפרש, בלתי מתיישב על הלשון ועל הענינים,
 ומה שהביא לראשי' שנקרא יהודה ברם, ע"כ, כי ברם ה' לנאות בית ישראל (ישעי'
 ה' ז), הוא ראוי לסתור; ועוד, יהודה עמו, נעי הכא? והכאן הוא שרשו על עה שדרך
 יעקב את יהודה, אשרי לגשן עירה ולזורה בני אמונו (בראש"ל ט"ז י"א), ותרגם
 חזקלום, יסחר ישראל וגו', וכמו שפירש רש"י כוונתו שיסוב העלובה אל יהודה והוא ישיב
 את ישראל לירושלים עירו ויננה ההיכל וישנו עם סניבו ת"ח כסאות למשפט. ועל זה
 יסד שפייטן, ויהודה כרם גפני וכו', כלוער, ויהודה הוא ירגל ויוליך ברם ה' לנאות
 בית ישראל אל ההיכל לפני ואם יהיה כרם שלי לפני, כלוער המנהגים וסנהדרין שלי
 יחזרו להיות לפני. ומלאנו פרנסים ומנהגים כרם נמקרא, כדכתיב,
 וכתתי לה אח כרמי (הושע נ יג), ות"י, ואנני להיות פרנסה מתמן,
 וכמו שפי' רש"י ז' והביא לו חברים, וגם הסנהדרין קרויים כרם, על שהם יושבים
 שורת ככרם, בלתיא נשיר רבה, ובנגד כרמי שלי לא כרתי (שיר' ו' ע"ג
 פירש"י) אמר כרמי שלי לפני ובמו שפירשתי, וזהו שסך אמריו אף העגן וכו'.
 חלק העגן מגנים, מחובר עם שלטעלה הימנו, כרמי שלי יהי לפני, והיינו, אדר
 שרים וכו', ויסד זה ע"כ, חלק העגן תלוי עליו (שיר' ד), הרומו על המנהגים
 ות"י, כמו שפי' עליו רש"י ז' ל, וכתיב והארש והמסגר חלק (ע"ב כד יו) וזהו
 אדר שרים כגני' היושבת נגנים, וכס"מ מכונה כסגן, כדכתיב, יבוא דודי לגרן
 (שיר' ד יו), ומתרגמינו, לבית עקדש א. אדר, הוא לנאות תפארת, שבושים
 השרים והכגנים. היושבת, מוסב על אדר לכן הוא נא כל"י. מסריות, מעוקם
 מגוחל, לשון בלוא; ותנאש הארץ (שמות ח"י) ת"י, וסריו על חרעה, בלוא
 (עמוס ד' י) ת"י, סרוא. עכרית, לשון סרחון והוא פועל יולא אל רידי, שהוא
 הצעוף בלשון ישמעאל, וערומו כו התורה והמלוות שהם עקרת ראשו, כמו
 שפי' על נאחו את רידי מעלי (שיר' ה ז). נרה ורד ידירי, ע"כ נרדי נתן

בְּרַח דוּדִי. מִזֶּה וְדָמָה לָךְ בְּטוּיֹלִים. אֲמִיץ בְּאֵז חַיִּלִּים.
לְצַבִּי אִזּוּ לְעַפְרֵי הָאֲלִים: מִשְׁקַל בְּמִשְׁקַל שָׁמַיִם.
גִּיחָה מִרְ שָׁמַיִם. עַל הָרֵי בְּשָׁמַיִם:

עַל הָרֵי בְּשָׁמַיִם. סִבּ וְדָמָה לָךְ דוּדִי. מִשְׁגִּיחַ וּמְצִיץ
מִחֶרְבֵי בַּיִת וְעָרֵי. קוּמִי לָךְ רַעֲיָתִי דְפוּק לְעוֹדְדִי. כִּי
דְלוּתִי מְאֹד מִמְחַתָּנָת מְעִידִי. יוֹשְׁבַת עֲגוּמָה וְעֹגְנָה
יֶאֱוִן מְעִידִי. וְאַתָּה יְיָ מִגֵּן בְּעָרֵי:

אֲבַקְעַת הָעַרְלוֹת. מוֹר וּלְבוֹנָה וְאַהֲלוֹת. הִבְטַמְמַעְלוֹת.

ריחו (שיר ח"י), ורוחו נוֹא ריח הקצרת, כמו שפי' עליו הראש"ע; ושעור המצמר:
ברח דודי טסריות טסריות רידי, כלומר מארץ טסאה, הכלכלכת עשרת ראשי, וכן
תרגום המתרגם האי קרח ברח דודי: ערוק לך רחמי מארעא דהא טסאנה וכו' —
חל כרד ורד יודי, וכדאיתא בפסיקתא רבתי, הביאו הילקוט וז"ל: ברח דודי,
אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה, רבש"ע, ערוק מריח' בינא ואתא לך לריח' טבא על
הרי בשמים! עב"ל. וכאזר רבה אמרו, ברח דודי מן גלות שאנו נה טתלבלבין
בעוונות, על הרי בשמים ואתה לך לריח טבא. ודמה לך... טעקל בטעקל שמים
וכו', שני המצמרים נחברים וככה שפורס: ודמה לך בטוילים ללניחו לעופר החילים,
ואמץ כאז חילים טעקל בטעקל שמים וכו', והכי פירושו ודמה לך, נענין הטוילים
שאמרת לצייל עמנו, כדאי' בילקוט על פסוק והתהלכתי בתוככם (ויקרא' בו יב),
עמיד הקב"ה לצייל בין הכדיקים וכו', דמה לך נענין הטוילים האלה ללני, לעשרה
ולכחישו, ואמץ, כמו מאז, חילו' של הכחי' אשר שמים טעקל בטעקל של ניות מור סמי'
על הרי בשמים, ופירושו טעקל בטעקל מכוחר בפירש' שמו' ל"ד, והכי בשמי' הוא סר
הטורים וכית הטקדש סיננה במהרה ניעונו, וכן תרגמו הארמי: ותעיל יתן על עורח
דרושלם ותמן יסקון כהניא קדמן קצרת כוסטין; ולדעתו הרי בשמים ההרי' טעקעירים
סם קצרת שמים, והם הררי ליון, כי סם לזה ס' את הכרבה חיים עד הטולם. אמן.
על הרי בשמים, הררי ליון, כמו שכארכו בטמון. בית ועדי, נתי כנסיות. דפוק,
על דלתותי. לעודדי, להקיטני בקריאה: קומי לך, רעיתו לעודדי, מן יתום
ואמנה יעודד (תהלי' קמו ט), שהוא ל' התרוטמית ומגורת הן עד לאושים. שאלתי
במאמר הכח בטמון. כי דלותי מאוד, נגלות הזה, ומטמת ומיחלת על מעידי הוא
המלך הטמית, שנאמר עליו, הן עד לאמי' נתתו (ישעי' נהד), ות"י: הוא רב
לעטמית עניתיה, וכן פי' רש"י, עד, שר וגדול. יושבת עגומה, נענמת כפס,
מן ענמה כפסי לחיין (חיוב כד), שפרונו דאכסה. עגומה, חלמנה חיה; וכאז
ל' חסור וקאור, ככתוב בנראים שרש עגה. ואין טועדי, ואין מאסף אותי בקרב
מועדיך ואין לנו על מי להשען כ"א חליך ס' שאתה מן בעדי.

א גנעת וכו', שעור המצמר הכח מטעל א גנעת וכו', והוא מיוסד על הא דאיתא
בילקוט, בפסוק עד שימות היום וז"ל, חל גנעת הלבוכה, נעל חכמה כל הערלות;
שמל, ועשה אותם גנעה בתוך ביתו, וקרח הקב"ה למלכתי השרת ואמר כואו ונכקר את
החולה. אמרו לכניו, רבש"ע, מה אד' ותדעה? אתה הולך למקו' דם ומקו' הטנופת

בִּימֵי מִפּוֹת נִחְלוֹת: קוֹמָה קְדָמָה חוֹפֵשׂ עוֹלוֹת עֲלִילוֹת. שָׁנָה
וְגַעֲלוֹת. יַחֲלֵל קֹדֶשׁ מַעֲלוֹת. נֹא שְׁבוֹר זְרוּעוֹ מֶלֶךְ עֲלוֹת
תְּעֹלוֹת. וְעַם קְהָלוֹת בְּמִקְהָלוֹת. לְהוֹדוֹת הַלְלוֹת:
עַל הָרִי בְּתָר. עַל אֶחָד הַהָרִים. יִרְאֶה לְבַחֲרֵים. גְּמוּל
פְּעַל הָרִים. דְּבִים גְּמָרִים. אֲרִיּוֹת וְחִזִּירִים. פְּרִים אֲפִירִים.
לְפֶסֶג גְּזָרִי גְזָרִים. בִּיקָר כָּרִים. כָּלִים גְּמָרִים. תּוֹר וְגוֹזֵל
שְׁלָמִים וְלֹא חֲסָרִים. שְׁמוּרִים בְּלִיל שְׁמוּרִים. הַלֵּל
גּוֹמְרִים. כְּעוֹבְרִים שְׁרִים זְמָרִים. אֲשִׁירָה לִי אֹמְרִים:
עֲזַרְתָּ אֲבוֹתֵינוּ אֵתָהּ הוּא מַעוֹלָם מִגֵּן וּמוֹשֵׁעַ לְבַגְיָהֶם

אמר להם, חייכם ערכ לי אותו דם טעור ול כונס? אלא לי חל הד
טעור. עכ"ל. ולזה כיון הפייטן, הנע טעמי מעל חל גנעת הערלות הערכים לך טעור
ולגינה וזה הלכות, כלומר, זכר לנו אותו הזכות. כי טבות נחלות, פי הטבות
קשים בחולי גדול, ל' טבה נחלה טאר (ירמ' יד יז). קומה קדמה, כדכתיב,
קומה ה' קדשה פניו (תהל' יז). חופש עולות. פועל כיכוי הוא, ל' חפוש נש'
שחל, ויסודו על ככתוב יחפשו עולות (תהל' סד ז), ועולות טן עול ואין, וטעם
הטאר, קומה ה' קדשה פניו של חופש עילות ועלילות של ענף. וגעילות לחלל קודש
בטעילות. קודש, ישרחל נקראו קודש כדכתיב, קדש ישרחל לה' (ירמ' כ ג),
ובתיב, ואחלל ארי קדש (ישע' טג פח), ועל הרטויה והארובה נספל ל' העלחה,
כדכתיב, כי אעלה חרובה לך (ירמ' ל יז), וטעם טלהעלות תעלות, טלח ועלה
להם זום רפואה וזו עם קהלות יודו הללות נעקהלות כראוי לנרף את ההלל
בטפלת החויב, כדכתיב אך אהים יעזר רחש חויכיו וגו' ואחריו, בעקהלות כרה,
אלהים (תהלים סז כז).

על הריבחר, פסוק הוא כשיר ב' י"ג, וטהרגטינן: כצור טוריה וטן קדמת דנח
קרב חטן (חכרהס) ית קורכנה ופלג יתהון כטיה. וכן כשיר רבה דרשוכו על
ברית בין הכתרים, וכן הפייטן יסד כל הטאר הזה ענ הטחה הנורח הכוח,
ובטו שטישוכו רז"ל. אחד הכרים, הר העויה, כדכתיב, על אחד הכרים
(בראש' כב כ), יראה כש' לכזירים, הם ישרחל. געול וכו', לתשלוט געול של
פועל טורים, כלומר טעסה האכות. פיעל, טס דנר הוא כמו טעולה. טורים,
חנות, כמו גברו על ברכת ה' ר' (טס טע כו), טז"ח: ברכת חכמותי. דכיס
כטרים וכו', רומנו לד' מלכויות כטנאחר כפי' רז"ל, ויותר הוא טכואר כתי' וכמדיה
רכה. לפסג, לגזור חותן לגזרי גורים; ויכתר אותם בתוך (טס טו י), ת' י: ופסג
יתחון לפסגין. ביקר כרים, כטיטב טלחן, כלים גמורים, כליון גמיר, ויסודו על
הכתוב, ביקר כרים כלו (תהל' לו כ). תור וגוזל, אלו ישרחל טעמטו לכני יונה,
בש' רז"ל, וכתיב, ואת הטפור לא כתר, רמו טיהיו ישרחל קייטין לעולם, ולפור
כולל תור וגוזל, כמו שפרטנו טס על טקוטו. כעוברים וכו', כמו שזררו זמרים
כטענרו את היס, ואטרו אטירה לה'; או טירטו על עזרין טטעטי חטן.

אֲחֵרֵיהֶם בְּכַל־הַדּוֹר וְדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשְׁבֵךְ וּמִשְׁפָּטֵיךְ
 וְצַדִּיקֶךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: אֲשֶׁר־י אִישׁ שִׁישְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ
 וְתוֹרַתְךָ וְדְבָרְךָ יִשְׁמַע עַל לִבּוֹ: אָמֵת אַתָּה הוּא אֲדוֹן לְעַפְנֶךָ
 וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לְרִיב רִיבֶם: אָמֵת אַתָּה הוּא רֵאשׁוֹן וְאַתָּה
 הוּא אַחֲרוֹן וּמִפְּלַעַרְךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹי וּמוֹשִׁיעַ מִמִּצְרִים
 גְּאֻלַּתְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל־בְּכוֹרֵיהֶם
 הִרְגָתָ וּבְכוֹרְךָ גְּאֻלַּתְנוּ יְיָ יְיָ סוֹף־בְּקִיעַת וְיָדִים טַבְּעַת וַיִּרְדִּים
 הָעֶבְרִית וַיְכַסּוּ מַיִם צָרִיהֶם אַחַד מֵהֶם לֹא גוֹתָר: עַל־זֹאת
 שִׁבְחוּ אֱהוּיִם וְרוֹמְמוֹ אֵל וְנִתְּנוּ יָדִים וּמִירוֹת שִׁירוֹת
 וְתִשְׁבַּחוּת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ יְיָ חַי וְקַיִם: כִּם וְנִשְׂא
 גְדוֹל וְנוֹרָא מִשְׁפִּיל גְּאִים וּמִגְּבִיַּה שְׁפָלִים מוֹצִיא אֲסִירִים
 וּפּוֹדֵה עֲנֻיִם וְעוֹזֵר דָּלִים וְעוֹנֵה לְעַמּוֹ בְּעַת שְׂעָם
 אֱלֹיוֹ: תְהִלּוֹת לְאֵל עֲלִיוֹן בְּרוּךְ הוּא וּמְבָרֵךְ מִשָּׁה וּבְרֵי
 יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּלֶם:

מִרְכַּמְכָּה בְּאֵלֵי הַזֶּה מִי כְּמִכָּה גְּאֵרֵךְ פִּקְדֵן שֶׁנוֹרָא תְהִלָּת
 עֲשֵׂה פְּלֵא: שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ גְּאֹלִים לְשִׁמְךָ עַל־שִׁפְת
 הַיָּם יַחַד כָּלֶם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ: יְיָ וּמֶלֶךְ לְעַלְמֵי עוֹד:
 צוּר יִשְׂרָאֵל קוֹמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כְּנָאמָה יְהוּדָה וּיִשְׂרָאֵל
 (גְּאֻלַּנוּ יְיָ צִבְאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל):

בְּרַח הוֹדֵי עַד שְׂתַּחֲפֵץ אֶהְבֵּת כָּל־לִבֵּנוּ שׁוֹב

ברח הודי וכו', נעבור שכל צד' לו לך, וכמו עמו חכמי בבל, וכשישראל
 בגלות גם הוא כניבול בגלות עמסם, וכמו שלמדו ר"ל בן גש' חלוקת חת שנתך

ברח. פעולות ייגע, חגע ועכטער, חזווערע עלומינג, וף דוח נמד ויעבע לו חזונ
 העגוט

לְרַחֵם כִּי בָלוּנוּ מַלְכֵי יוֹן הַרְשָׁעָה שׁוֹבֵינוּ
 תּוֹלְלָנוּ. הָרוּם וְקַעֲקַע בְּצַחֲתָם מִתְלַנְנוּ. הַקָּם
 טוֹרְדַנֵּנוּ שְׁתִּילְנוּ. הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתֻלְנוּ:
 בְּרַח דּוֹדֵי עַד שִׁפּוֹחַ קֶץ מַחֲזָה. הִישׁ וְגַם
 הַצְּלִילִים מִזֶּה. יְרוּם וְנִשְׂא וְגַבְהַנְבוּהָ. וְשִׁכִּיל

(דברי' ל ג), והשיב לא כאשר חלף וכן, מלמד בניכול שהשיבה שר' עם ישראל בשרא
 גלותם, ובסגולתין הכתיב גאלה לעמנו, שהיא ישוב עמהם, כדאי' נעם' מגילה דף
 כ"ט ח' ובשמות רבה פ' ע"ו ובתנחומי סוף פ' אחרי; לזאת חשך נרח דודי. ואף
 שהמדרכים האלה על אדני המדע יבוקים, והם לחכמי לב בזהב ובכסף מווקים, אכן
 להמון הם גבוהי' ורמי' עד שזקי', וילחו הכאים והטף להביין כאלה מידות עמוקים, ואף
 כי הנוערים נעם, אשר חור' בכלם אסור באויקים, יאגו ילהגו וילעו למוכיז עשוקי'
 ועמאקים; לכן בתרגומי השכמי הענינים הדקים, א' בגלוי מהם והבאורים
 אשר נם דנקים. וכן אמרו ז"ל, לתרגם הנאות על אפנו; והדברים עתיקים, עד
 שחפץ, כל עוד שחפץ אהבת כלולינו, וכן פי' רש"י איר' ד' ז'. אהבת כלולינו,
 בדכתיב, זכרתי לך חסד נעיריך אהבת כלולותיך (ירמ' ב ד). שזינו, ל' שני.
 ותוללני, מן ותוללני שמה (תהלים קלז ג), ופירשנו כ' הלכות באוינים,
 אהם מהוללים ומזעזעין ומשעים בני, ויחזר נראה שהוא כמו ואוללנו נש' ומתוקן
 על דרך ל' חרמי כמו תור נמקים שור, תב נמקים שב, ודועיסק, וכן ובהגיע
 תור (אסתר ב), נחו לזייך בתורים (שיר ח), כ' שורה הם ורנים כאלה.
 וקעקע נחם, ושר שרשיב; עיין פי' רש"י בראשית ל"ב כ"ה, ואכל ותקע כף
 ידך יעקב. נחם, מן היגאה גיטא בלא נחם (חיון חיא), כלומר שרשיו הכשרים
 בחלבו הרם אותם עמוכו ושר אחרים. מתלנו, טעקומו; ונכנת' עיר על
 תלה (ירמ' ל יח), תי': ומתכני קרתא דירושלים באת רה. הקם טורד,
 כותלי סיבלך, כמו וטור סיבי בהם (יחזקאל מו ג). שתילנו, בנינו, עשה,
 בניך בשתילי זיתים (תהיל' קבח). הנה זה וכו', בנינו בשיראנו כבוד ית' יבגנו
 לאמר: הנה זה עומד אחר בתלנו! כי ירמו חליו נאלצע דוגמת אשמו בהגנות
 כבודו על הים: זה חליו ואכסו! וכמו שפי' רש"י, היו מרחין אותו באכצע וכו'.

ברח דודיעד שיפוח קץ מחזה, טרם שיגלים הקץ בעגבל, מיש קודם הזמן וכמו
 כנכלים כללי חשבת הגלות הזה. והפייטן חכר שני כתונים המדברים בענין הקץ, והם:
 חגגוט! ערכררוע דיק חונער ויעדער, דען וייר וייר גמלליך לו גרונדע געט
 ריכטעם. יענע טיררנען החבען חונז טקלמשענעפעסעןן הגעלעגט חונז חונז בני
 רויבט, ייח החבען חונער חיויגעו געביעט בעפעקקט, החבען ייך פעוט חייביגעו
 פסלללט, מ, רייטע ייח ויעדער וייט דער ווחורלען הערני: — דמן פיהרע דייכע בורג
 ויעדער חוין, דחם חונערע חונער דייכע הערליבקיט סויע חונז חין וחקנע
 געפיהל חוירורע: „ער חוים! יעעה דחטר, היטער חונער חוירגען ויער!“
 בעטוייגע, חגעויעבטער, דוח ערלחונג, בעפער דח: לעטלע ליעו הערמכחחחח!
 חוילע, אפס ייח היטווערען, דוח פיוטערן שחטטען, אפס עו ייח חויפט ויעדער
 העטגן

וְזָכִיתִּי וְגוֹיִם רַבִּים יִזְהוּ. הַשּׁוֹף וְרוֹעֵף קָרָא
 בָּזָה: קוֹל הַדּוֹרֵי הַנְּהַל זֶה:
 בְּרַח הַדּוֹרֵי וְדָמָה לָהֶם לְצַבִּי. יִגְלִי וְנִשְׁקָץ קַצְבִּי.
 דְּלוֹתֵי מִשְׁבֵּי. לְעַטְרַת צַבִּי. תַּעֲוִבִים תֵּאָבִים
 הַרְצִבִּי. וְאִין מִכִּיָּא וְנִבִּיא. וְלֹא תִשְׁבִּי. מוֹשׁוֹן
 מִשְׁבֵּי. רִיבָה רִיבֵי. הַסֵּר חוֹבֵי וְכֹאבֵי. וְיִרָא

עד שיפוז היום ונסו הכללים (שיר ב"ו), ואשרו נשיר רנה, ונסו הכללים, חלו כללי
 המלכויות, וכתיב ויפית לקח (מכריוק ב"ג). קח מצוה, קח מצוה, קח מצוה, קח מצוה
 בגנול, כמו שפי' רש"י חלל ויחסם חל מצוה חפסס (תהלי' קו ל). ירום וכשא וגכס
 בכוה, ישראל, שחזר ככוה עכשיו, ירום וכשא וכו', ככונות יעז' (נג ח) כנס
 ישכיל ענדי (ענדי יעקב כפרש"י), ירום וכשא וגכס מצד כן יזכ
 גוים רבים ככזה ומלל חיים ... נדעמו לידיק לדיק גור, וזה טעם
 ויוכה; ופירושו יזה, יזרר, כמו שפ' יזרר, ויזרר יזה כמו יזה נחיתוף כז נד,
 ירנים כטוה, וכן פירש' רש"י ז"ל, לידות חת קרנות כגוים, וכטוהו למי' כדה
 (קמדר יט ט) פירש' רש"י ז"ל, ועיין מה שנאמרתי נהבנת המקרא ל זומט
 סודע לביעה. חזוף זרועך. הראה גנורתך כגנור סיכויג כחז זרועו, וכחז
 עש"ה, חזף ה' חת זרוע קדש לטיני כל כגוים (ישעיה נב י). קרות כחז
 קול דודי וכו', שורו, חזוף זרוע קדשך וכל חזר יתה גנורתך ויקרא בזה,
 כמאמר הזה: קול דדי כנה זה!

ברח דודי, מן הגולה במהירות ודמה לך במרוצתך ללבי, הקל כרגליו, יגל, ל' גלוי,
 דוגמת חגל ערוותך (ישע' טו ג). יגל, יקר. קן קלני, בקלני, כלומר גלוי הקן
 הקלוב יקר ויעסר חלינו קודם זמנו. דלותי וכו', לכנניה אחי טעני חל עשרת כבי
 בדכתי, כיום הסוף יהי' ה' כנח' לעשרת בני ולשפירת תפארת' לשאר עמו (ישע' כח ה).
 חטוקים, כ"ה ככ', והוא ל' תעוה וזקון. מחכים, לשון מחנתי ליזועתך (תהלי'
 קיט), ובר לבי כחז כר סמוריה, כדכתי, בין היס להר לבי קדש (דניאל יא). וחין
 מביא, מלך וסוכט המולית וכתבית (ש"ב כ). ולא תשכי, איהו כתשני, טעני, מהכס ל'
 לשון הכאה, כמו ולח סיכ ל' (חיו' לג כו); ככתוב כשרש"י. טעני, טעני כפשי, כדכתי,

העבען, הקלגעטשטלס חזר עררחהבען ווערדען, דרו וך וקגע עררחהטעטע פֿחֿק
 וחס עו ווערער חונטערייטען, בעסטרחטען חזר בכריגען אפֿטיגע נחליגען,
 לייג' חיהת דוח רחנעקרחטע דיינע אפֿטיגען חראג, דחם עו חיס' געפֿיהל
 וייכער ווקנע חויררעטע: ,, דוח סטייאטע איינע געויעכטען! ויח חייט'!"
 בעסזייניגע, חגעויעכטער, איינע ערלונג! וחס ויח ויט סעוויגקייט איינע
 דעהנו הערבייחחילען. העב' חיו דער טיעשע איד היגוי לור פֿרחהטיגען קרחהע!
 זיעהע, ענטווייחטע חחבען יענען חחאוטהיגען בערג ערהחטס! ווערער רעגענט נחך
 פֿרחהטע, נחך חשבי, כיעחחירען החב' חיד, דער איד כעווקפֿטיגע, דער איד
 בערוחיגע: ח' וך פֿיהרע דוח איינע רעשטווחליע! ווערער דח חיכעל חב חזר
 דוח קוסל, דחם עו איינע פֿינרע זעהען — חזר עררחהטען. פֿרחהליך ווערד' חיד
 דח

וַיְבוֹשׁ אוֹיְבָי. וְאַשְׁיְבָה חוֹרְפֵי בְּנֵי־בִי. זֶה הוֹרֵי
 גּוֹאֲלֵי קְרוֹבֵי. רְעִי וְאַהוּבֵי. אֵל אֱלֹהֵי אָבִי:
 בְּגַלְל אָבוֹת תּוֹשִׁיעַ בָּנִים. וְתָבִיא גּוֹאֲלֵה
 לְבָנֵי בְּנֵיהֶם: בָּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹאֲלֵי יִשְׂרָאֵל:

אֲדָנִי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא יי
 עֲלִיּוֹן גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקָנָה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת
 וּמְבִיא גּוֹאֲלֵי לְבָנֵי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מְלַךְ עוֹזֵר
 וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בָּרוּךְ אַתָּה יי מְגַן אַבְרָהָם:
 אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדָנִי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
 מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם.

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ
 גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקִים אַמּוֹנְתוֹ
 לִישְׁגֵי עֶפְרַי מִי כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרֹת וּמִי רוֹמָה לְךָ מְלַךְ
 מִמִּיתוֹת וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה וּנְאֻמָּן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים.
 בָּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

הנה הנכי שולח לכם את אליכו הנכוח ... וכי שכיב לב אבות על בנים וגו' (כסוף
 מלאכי). חובי, עונאי. וילא זיכוש חובי, בדכתיב עד אשר יריב ... ותלם
 חובימי ותכסה כוזה (עייבה ז עי). ואשיבה חורפי בניב שפתים שלם. לאטור, זה
 דודו וכו', כלומר כנגד שהיו עקצצרים חותי לסטר: חכה הולך דורך? למה
 כתיב חותך עויבה? ובחלה דכתיב חרופי, אשיב לכם: זה דודי! וכו', כי עין
 בעין חלפה בשב כ' ליון נמכרה בשינו חטן.

דמן הייטען ספֿטטערן ערווערערן: , ריענו חיוט היין יעבער, היין ערווערער, היין
 פֿערווערערער, היין טרויטער, היין געלויבעטער, היינער פֿטטער וועלכטיגער סוט! |
 דער פֿטטער האָבען הילפֿוט דוח דען קינדערן, בריינגוט ערווערונג חירערען ספֿט
 טעוטען ענקעלן. געלובט זיוט דוח, עוויגער, דער ישראָל ערווערער!

קרוס לט"ז נמורת סתפלה
 וְקָדַשׁ אֶת שְׁמִיךָ בְּעוֹלָם בְּשֵׁם
 קְדוֹשׁ וְקָדְשִׁים בְּכָל יוֹם
 יִהְיֶה לְךָ סֵלָה. בְּרוּךְ אַתָּה
 הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

אז בקול רעש גדול אפיר וחוץ משמיים קול מתנשאים לענת
 שרפים לעמתם ברוך יאמר: מ"י ברוך כבוד יימקומו: ממקטה מלכנו
 תופיעות מלוק עלינו כי מחכים אנחנו לה מתי תמלך בציון בקרוב בימינו
 לעולם נער משכון: תתגדל ותתקדש בתוך ירושלים עירך לדור ודור
 ולנצח נצחים: ונצינו תראינה מלכותך בבר האמור בשירי עונה עלינו
 דוד משיח צדקה: מ"י יטלה יי לעולם אלהיך ציון לדוד ודר הללויה:
 לדור ודור נגיד גדלה ולנצח נצחים קדשתך נקדיש ושבחה
 אלהינו טפינו לא נוט לעולם נער כי אל קלה גדול וקדוש אתה:
 ברוך אתה יי האל הקדוש:

אֲתָהּ בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים • אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ •
 וְרָצִיתָ בָּנוּ • וְרוּמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת • וְקִדְשָׁתָנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ • וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּבָנוּ לַעֲבוֹדָתֶיךָ •
 וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וְהַתְּחַלְּנוּ יי אלהינו באהבה שבתות למנוחה
 ומועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום
 השבת הזה ואת יום חג המצות הזה • זמן חרותנו
 באהבה מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ זָכַר לִיציאת מצרים:

אלהינו יאהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה
 וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרנו ופקדנו וזכרון
 אבותינו • וזכרון משיח בן דוד עבדך • וזכרון ירושלים
 עיר קדשך • וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך • לפלטה

לְטוֹבָה לְחַן וְלַחֶסֶד וְלִרְחֻמִּים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיָוִם
 חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. וְזָכְרָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקַדְנוּ בּוֹ
 לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנו בּוֹ לְחַיִּים. וּבְדַבָּר יִשְׁעָה וּרְחֻמִּים.
 חוּם וְחַנּוּן. וּרְחַם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל
 מְלֶךְ חַנּוּן וּרְחוּם אַתָּה:

וְהַשִּׁיאֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם
 לְשִׂמְחָה וּלְשִׂשׂוֹן בְּאֶשֶׁר רָצִיתָ וְאַמְרַתָּ לְבִרְכָנוּ:
 לַשֵּׁנִי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֵּהֵינוּ רָצָה בְּמִנּוּתֵינוּ

קְדָשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְחַן חֶלְקֵנוּ בְּחֻרְתְּךָ שִׁבְעָנוּ מִטּוֹבָךָ
 וְשִׂמְחָנוּ בִּישׁוּעָתְךָ וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת וְהַנְחִילָנוּ
 יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׂוֹן שִׁבְתֵּנוּ מוֹעֲדֵי
 קְדָשֶׁךָ. וְיִשְׂמְחוּ בְךָ יִשְׂרָאֵל מְקַדְשֵׁי שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יי
 מְקַדְשֵׁי הַשֵּׁבִת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמִינִים:

רָצָה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם. וְהַשְׁכֵּם
 אֶת הָעֲבוּדָה לְרִבִּיר בֵּיתְךָ וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְתַפְלָתָם בְּאַהֲבָה
 תִּקְבַּל בְּרָצוֹן וְתִהְיֶה לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךָ.
 וְתַחֲוִינָה עֵינֵינוּ בְּשׂוֹבָךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בְּרוּךְ אַתָּה
 יי הַמַּתְנוּר לְשִׁבְתָּנוּ לְצִיּוֹן:

מִוֹדִים אֲנַחְנוּ לְךָ שְׂאֵתָה הוּא
 יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֵּהֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל
 כֶּשֶׁר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת
 וְהוֹרָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
 עַל שֶׁתְּחַיֵּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ בּוֹ תְּחִינּוּ
 וְתַקְיַמְנוּ וְתַאֲסֹף גְּלוּתֵינוּ לְחַצְרוֹת
 קְדָשֶׁךָ לְשִׂמְד חֲקִיָּה וּלְעִשׂוֹת רָצוֹנְךָ
 וּלְעִבְדֶּךָ כְּלִבְךָ שָׁלוֹם עַל שְׂאֵנָנוּ
 מִוֹדִים לְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה הַהוֹרָאוֹת:

נִסְיָה שֶׁבְּכָל יוֹם עָמְנוּ וְעַל נַפְלְאוֹתַיְךָ וְטוֹבוֹתַיְךָ שֶׁבְּכָל יְעַת
עָרַב וְכִקְרָ וְצִהְרִים . הַטּוֹב כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַתֶּם
כִּי לֹא-תִמּוּ חֲצֵרֶיךָ מֵעוֹלָם קוֹיֵנו לָךְ :

וְעַל כָּל־מִיתְבָּרְךָ וְיִתְרוֹמֵם שִׁמְךָ מִלִּבְנוֹ תִּמְדֵּר לְעוֹלָם וָעַד :
וְכֹל־הַחַיִּים יִזְדוּקְסָלְהוּ וְיִהְלָלוּ אֶת־שִׁמְךָ בְּאַמֶּת הֵא יִשׁוּעַתְנוּ
וְעִזְרַתְנוּ סָלְהֵ-בְרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נֶאֱהָ לְהוֹדוֹת :

נִקְלַת קִסְלוֹת עוֹלָם כִּכְהֵנִים לְדוֹכֵן וּסְדֵרוֹ תַּמְלֵחַ נִסּוֹף הַמְצוּזוֹר .

וְיִזְאָ וְיִאֲבֹתֵנוּ בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרַה הַקְּתוּבָה עַל יְדֵי מִשְׁחָה
עֲבָדֶיךָ הָאֲמֹרֶת מִפִּי אֲהָרֹן וּבְנָיו כְּהֵנִים עִם קְרוֹשָׁה בְּאֲמֹר : יְבָרְכֶךָ יְיָ
וְיִשְׁמְרֶךָ : יֵאָר יְיָ סִנְיֵי אֱלֹהֶיךָ וְיִתְנֶה : יִשְׂא יְיָ סִנְיֵי אֱלֹהֶיךָ וְיִשֶּׁם לָהּ שְׁלוֹמֵם

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַן וְחֶסֶד וּרְחֻמִּים עָלֵינוּ וְעַל
כָּל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ בְּרַכְנוּ אֲבֵינוּ בְּלִבְנוּ בְּאַחַד בְּאֹר פְּנֵיךָ כִּי
בְּאֹר פְּנֵיךָ נִתְתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת תְּסֻדָּה
וְצִדְקָה וּבְרָכָה וּרְחֻמִּים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְךָ
אֶת־עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־יְעַת וּבְכָל־שַׁעַר בְּשְׁלוֹמֶךָ .
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרְךָ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם :

: אֱלֹהֵי נְצוּר לְשׁוֹנֵי מַרְעַ וְשִׁפְתֵי טֵהֵבֵר מְרַמָּה וְלִמְסַקְלֵי נַפְשֵׁי תַהֲוֹם
וְנַפְשֵׁי בְּעַמְדֵּךְ לְכָל־תַּהֲיָה פֶּתַח לְבָבִי בְּתוֹרַתְךָ וּבְמִצְוֹתַיְךָ תַּהֲרוֹף נַפְשֵׁי וְכָל
הַחֹשֶׁבִים עָלַי רַעַה מְהֵרָה הַפֵּר עֲצָתֶם וְקַלְקַל מַחְשַׁבְתֶּם . עֲשֵׂה לְמַעַן
שִׁמְךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יִמְיָנֶה עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשָׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תוֹרַתְךָ לְמַעַן
יִחַלְצוּן יִדְיָיִךָ הוֹשִׁיעַה יִמְיָנֶה וְעַנְגֵּי : יְהִי לְרַצוֹן אֲמִרְפִּי וְהִגִּיוֹן לְבָבִי
לְפָנֶיךָ יְיָ צִדְרֵי וְגוֹאֲלֵי : עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יִשֶּׁם שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאַמְרוּ אָמֵן : יְהִי רַצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֵּהֵינוּ אֲבֹתֵנוּ
שִׁיבֵנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ :

וּשְׁם נַעֲבֹד בִּירָאָה כִּימֵי עוֹלָם וְכַשְׁנִים קְדֻמִּיּוֹת .

וְעוֹרְכָה לִי מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם וְכַשְׁנִים קְדֻמִּיּוֹת :

כַּסֵּף חוֹזֵר הַתַּפְלַח נִקְוֵל .

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְקַרְוא אֶת־הַחֵלֶל:
 יי הַלְלוּהוּ הַלְלוּ עַבְדֵי יי הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יי:
 יְהִי שֵׁם יי מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מְבוֹרָח־
 שְׂמֵשׁ עַד־מְבוֹאוֹ מִהֲלֵל שֵׁם יי: רַם עַל־כָּל־
 גּוֹיִם ייי עַל־הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כִּי אֱלֹהֵינוּ
 הַמְּגַבִּיהוּ לְשֵׁבֶת: הַמְּשַׁפִּילֵי לְרֵאוֹת בַּשָּׁמַיִם
 וּבָאָרֶץ: מְקִימֵי מַעֲפָרֶךָ לְמַאֲשַׁפְּתֵי רֵימ אֲבִיוֹן:
 לְהוֹשִׁיבֵי עַם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבֵי
 עֲקָרֹת הַבָּיִת אִם־הַבָּנִים שְׂמַחַת הַלְלוּהוּ:
 קִידְּבָאֵת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם
 לָעוֹ: הִיתְדָה יְהוּדָה לְקַדְּשׁוֹ יִשְׂרָאֵל
 מִמְּשֻׁלוֹתָיו: הַיּוֹם רָאֵהוּ וַיִּגַּם תִּירְדֵן יִסַּב לְאַחֹר:
 הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבְנֵי־צֹאן:
 מִהֲלָךְ הַיָּם כִּי תִגּוֹם תִּירְדֵן תִּסַּב לְאַחֹר:
 הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבְנֵי־צֹאן:
 מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
 הַהֲפִכֵי הַצּוֹר אֲגַם־מַיִם חֲלֹמֵי־שׁ לְמַעֲיֵנוֹ מַיִם:
 קְסוּ לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תִּן כְּבוֹד עַל־חֲסִדְךָ עַל־
 אֲמִתְךָ: לִמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵי־נָא אֱלֹהֵיהֶם: וְאֱלֹהֵינוּ
 בַּשָּׁמַיִם כָּל־אֲשֶׁר־חִפֵּץ עָשָׂה: עֲצַבְתֶּם בְּכַף וְזָחַב מַעֲשֵׂה
 יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ:

אֲזַנִּים לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶף-לָהֶם וְלֹא יִרְחוּן: יְדִיהֶם וְלֹא יִמְשֹׁן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ לֹא יִהְיוּ בְּגִדְוָנָם: כְּמוֹתֵהֶם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כָּל אֲשֶׁר-בָּטַח בָּהֶם: וְיִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּיְהוָה עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא: יִרְאֵי יְהוָה בְּטַחוּ בְּיְהוָה עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא: יִרְאֵי יְהוָה בְּטַחוּ בְּיְהוָה עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא:

יִזְכְּרֵנוּ וְיִבְרַךְ יִבְרַךְ אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל וְיִבְרַךְ אֶת-בֵּית אֱהָרֹן: יִבְרַךְ יִרְאֵי יְיָ הַקְּטָנִים עִם-הַגְּדֹלִים: יִסַּף יְיָ עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל-בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לְיְיָ עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לְיְיָ וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי-אָדָם: לֹא-הַמֵּתִים יִהְלְלוּ וְיִהְיוּ לֹא כָל-יְרֵדֵי דוֹמָה: וְאַנְחָנוּ נִבְרַךְ יְיָ מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

^{טו} אֶהְבֵּתִי בִּי-יִשְׁמְעוּ יְיָ אֶת-קוֹלִי תִחַנּוּנִי: כִּי-הִטַּח אֲזַנּוֹ לִי וּבִימֵי אֶקְרָא: אֶסְפּוּנֵי חִבְלֵי-מוֹת וּמִצְרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנֵי צָרָה וַיִּגּוֹן אֶמְצָא: וּבִשְׁם-יְיָ אֶקְרָא אָנֹכִי יְיָ מִלְּטַח נַפְשִׁי: חַנּוּן יְיָ וְצַדִּיק וְאֱהִינּוּ מִרְחָם: שֹׁמֵר סֶתְרַיִם יְיָ דַלְתֵי וְלוֹי וְהוֹשִׁיעַ: שׁוֹבֵי נַפְשֵׁי לְמִנוּחֵיכִי כִּי יְיָ גָּמַל עָלַי כִּי-בִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת-עֵינַי מִן-דְּמָעָה אֶת-רַגְלִי מִדָּחִי: אֶתְחַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת חַיִּים: הָאֲמַנְתִּי כִּי אֶדְבַר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אֶמְרָתִי כַחֲפוּי כָּל-הָאָדָם כֹּזֵב:

מִהֲאֲשִׁיב לְיְיָ כָּל-תַּגְּמוֹלָהֵי עָלַי כִּי בּוֹסֵי יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא: נִדְרֵי לְיְיָ אֲשֶׁלֶם נִגְדָה-

(*) ערה יד דפה. (°) סחאים הא' נעלם וסחיק נקראת סחת ב'.

נא לכל-עמו: יקר בעיניי המותה לחסידיו:
 אנה יי כִּי־אני עבדה אני עבדה כִּדְאִמְתָּה
 פתחת למוסרי: לה אֲזַבְחָה תודה וּבְשֵׁם יי
 אֶקְרָא: גִּדְרֵי לֵי אֲשַׁלֵּם נְגִדָה־נָא לְכָל־עֲמוֹ:
 בַּחֲצֹרוֹת־בֵּית יי בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ:
 הַלְלוּ אֶת־יְיָ כָּל־גּוֹיִם שֶׁבָחֻהוּ כָּל־הָאֲמִיּוֹת:
 כִּי גִבֵּר עֲלֵינוּ חֶסְדּוֹ וְאִמְת־יְיָ לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:
 הוֹדוּ לֵי כִּי־טוֹב ^{ק"ה} כִּי לְעוֹלָם חֶסְדּוֹ: ^{ק' הו"ו}
 יֹאמְרוּ־נָא יִשְׂרָאֵל ^{ס'} כִּי לְעוֹלָם חֶסְדּוֹ: ^{ק' הו"ו}
 יֹאמְרוּ־נָא בֵּית־אֱהֲרֹן ^{ס'} כִּי לְעוֹלָם חֶסְדּוֹ: ^{ק' הו"ו}
 יֹאמְרוּ־נָא יִרְאֵי יְיָ ^{ס'} כִּי לְעוֹלָם חֶסְדּוֹ: ^{ק' הו"ו}
 מִן־הַמִּצַּר קָרָאתִי יְיָ עֲנֵנִי בַּמִּצַּחֲבִיָּה: יְיָ לֵי לֹא
 אִירָא מִה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְיָ לִי בְּעֹרֵי וְאֲנִי
 אִרְאֶה בְּשֵׁנָאִי: טוֹב לַחֲסוֹת בְּיְיָ מִבְּטַח בְּאָדָם:
 טוֹב לַחֲסוֹת בְּיְיָ מִבְּטַח בַּגְּדִיבִים: כָּל־גּוֹיִם
 סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילֵם: סָבוּנִי גַם־סָבְבוּנִי
 בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילֵם: סָבוּנִי כַּדְּבָרִים דְּעָכוּבֵּאֵשׁ
 קוֹצִים בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילֵם: דָּחָה דְחִיתָנִי לְנַפְל
 וְיִיעֲזָרֵנִי: עֵינֵינוּ מֵרַת יְהוָה־לִי לִישׁוּעָה: קוֹלִי
 רָנָה וִישׁוּעָה בְּאֶהְלִי צְדִיקִים יִמּוֹן יְיָ עֲשֵׂה חֵיל:
 יִמּוֹן יְיָ רֹמְמָה יִמּוֹן יְיָ עֲשֵׂה חֵיל: לֹא־אֲמוֹת כִּי־
 אֲחִיהָ וְאֶסְפֵּר מֵעֲשִׂיָּהּ: יִסְדֵּי־נִיָּהּ וְלִמּוֹת

לא נתנני: פתח לי שערי צדק אבא בם
 אודה יה: זה השער ליי צדיקים יבאו בו:
 אודה כי עניתני ופתח לי לישועה: אודה
 אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה: אכן
 מאת יי היתה זאת היא נפלאת בעינינו: מאת
 זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו: זה

סמן מנן אנא וסקל עוכס . סמן סחר ומנן אנא וסקל עוכס .

אנא יי הושיעה נא אנא יי הושיעה נא
 אנא יי הצליחה נא: אנא יי הצליחה נא:
 ברוך הבא בשם יי ברכנוכם מפית יי: ברוך
 אל יי ויאר לנו אסרו חג בעבתים עד קרנות
 המזבח: א אלי אתה ואודה ליה ארו מן: א
 הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו: הודו
 יהללך יי אהינו (על) כל מעשיך וחסדיך צדיקים עושי
 רצונך וכל עמך בית ישראל ברגה יודו ויברכו וישבחו ויפארו
 וירוממו ויעריצו ויקהישו וימליכו את שמך מלכנו כי לה
 טוב להודת ולשמך נאה לומר כי מעלם ועד עלם אתה א.
 ברוך אתה יי מלך מהלל בתשבחות:

ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאסוד.

וכר רחמיך יי וחסדיך כי מעולם הקמה:

יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא ריי בר א כרעותה
 וימליך מלכותה בתיכון וביומיו ובתיכון ובתיכון בית ישראל
 בעגלא ובזמן קריב ואמרו

אָמֵן יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעַלְמֵי עַלְמֵי אֵי יִתְבָּרַךְ
וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְעַלְמֵי אֵין כָּל בְּרַבְתָּא
וְשִׁירְתָּא הַשְּׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאִמְרוּן בְּעַלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:
פ' קבל בְּרַחֲמִים וּבְרַצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

תְּתִקְבַּל צְלוֹתֵהוֹן וּבְעוֹתֵהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל קָדָם אַבוּהוֹן דִּי
בְּשִׁמְיָא וְאִמְרוּ אָמֵן: פ' יְהִי שֵׁם יי מְבָרַךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:
יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמֵיָא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: פ' עֲזְרֵי מַעַם יי עֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְצֵי:
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:
נְקַט קַבְלוֹת אוֹמְרִים:

וְאִין בְּמוֹד בְּאַלְהִים אֲרֵי וְאִין בְּמַעֲשֵׂיךְ: מְלַכּוּתְךָ מְלַכּוּת כָּל עַלְמִים
וּבְמַשְׁלַתְךָ בְּכָל דְּוִוְרָד: יי מְלַךְ יי מְלַךְ יי מְלַךְ לְעַלְמֵי וְעַד: יי עַז
לְעַמּוֹ יִמֵּן יי יְבָרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:

אֵב הַרְחֲמִים הַיְשִׁיכָה בְּרַצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תְּבַנֶּה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם:
פִּי קָה לְבַד בְּמַחְנֵי מְלַךְ אֵל רַם וְנִשְׂא אֲדוֹן עוֹלָמִים:

פּוֹתְחִים אֲרוֹן הַקּוֹדֶשׁ וּמוֹנִיָּאִים ס' ת' וְאוֹמְרִים:

וְיְהִי בְּנִסְעֵהָ אֲרֵן וְיִאֲמַר מִשָּׁה קוּמָה יי וַיִּפְצוּ אִיבֵיהּ וַיִּנְסוּ
מִשְׁנֵאֵיהּ מִסְּפִינָה: בִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרַתְךָ וְדַבֵּר יי מִירוּשָׁלַם:
בְּרוּךְ שְׁנַתָּן תוֹרַתְךָ לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתוֹ:

תְּפִלָּה מַעֲרֵי בֵּין לֹמֵר בְּעֵת הַנּוֹעַת ס' ת'.

יְהוָה וְיְהוָה אֵי רַחוּם וְחַנוּן אֲרֵךְ אַפַּיִם וְרַב חַסֵּד וְאֵמֶת:
נִצַּר חַסֵּד לְאַלְפִים נִשְׂא עֵין וּפָשַׁע וְחַטָּאת וְנִקְהָ: ג' ס'
רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם מִלֵּא מִשְׁאֵלוֹת לְבִי לְטוֹבָה וְהַפַּק רְצוֹנֵי וְתֵן
שְׂאֵלְתִי לִי עֲבָדְךָ ס' בַּר פְּלוֹנִיָּה אֲמָתְךָ וְזַכְּנִי (וְאֵת אִשְׁתִּי וּבְנֵי וּבְנֹתַי)
לְעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְךָ שְׁלָם. וּמְקַטְנֵי מִצַּר הָרַע. וְתֵן חֶלְקֵנוּ

בתורתך. וזכנו כדוּ שְׁתַּשְׁרֶה שְׂכִינְתָּה עֲלֵינוּ. וְהוֹפֵעַ עֲלֵינוּ רוּחַ
 חֲכָמָה וּבִינָה וְיִתְקִים בָּנוּ מִקְרָא שְׂכָתוֹב וְנַחַח עֲלֵינוּ רוּחַ יי .
 רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה. רוּחַ עֲצָח וּגְבוּרָה. רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יי :
 וְכוּנְיָה רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׂאֵזְכָה לַעֲשׂוֹת
 מַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעִנְיָךָ. וְלִלְכֹת בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. וְקָדְשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ. כְּדֵי שְׂנוֹכָה לְחַיִּים טוֹבִים וְאֲרוּכִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם
 הַזֶּה. וְתִשְׁמְרֵנוּ מִמַּעֲשִׂים רָעִים. וּמַשְׁעוֹת רָעוֹת הַמְתַּרְגְּשׁוֹת
 לְכֹא לְעוֹלָם. וְהַבּוֹשֵׁת בְּיַי חֶסֶד יִסְבְּכָנָהוּ אֲמֵן:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי.
 ואני תפילתי לה יי שת רצון אלהים ברכ חסדך עגני באמת ישעך: יי.

דוח ווייבער וזגען דיעוענו רבוננו של עולם.

העררדענו ווטטמאזן, ערפילונע מיינע הערלענע וויינעסע זונ גוטען, וויילדערהרע
 מיר חונד געווקהרע מיינע ביטטע, מיר, דיינער חזקת, N. N. טחטטער 2
 N. N. דיינער חזקת, דערווייטע פתהיגקייט מיר, מיינעס חזקת, מיינען
 ווקהגען חונד טחטטער, דיינען וויילען מיט חוסיפריכטיגעס הערלען זון
 טהון, חונד בעפרייע זיך פון ווייטערהעפטען בעגערדען! זעס דיינע
 זעהרע חונדערן מטהייל זיין; מילע חונד לור חוסיפריהע דיינער שכינה
 עמפפמאגן; בעטטרהאלט חונד מיט דעס גייט דער ווייזיהייט חונד מייניולט;
 דחם פון חונד ערפילונע ווערדע יענע דערהייסונג; „חונד ען ווירד חוין מיהס רהען
 דער גייט גחטטען, דער גייט דער ווייזיהייט חונד מייניולט, דער גייט דען
 רחםזו חונד דער סטחוקרע, דער גייט דער ערקעננטניס חונד פורכט גחטטען.“
 נח זיח ען חוין דין וויילען, עוויגער, חונדער גחטט חונד גחטט חונדערער קחטטער,
 חונד פתהיגקייט זון פערליהען, דיר ווקהגעפמאזיגע המידונגען חוילונחובען, חונד
 דען וועג דער סוגעד זון ווקהדעלן! הייזיגע חונד דורך דיינע געבחטע, דחמיט
 חונד יענע גויקקעזיגע זמגע זעבען, דחן זעבען דער קינפטיגען וועלט, זון טהיין
 ווערדע. בעווקהרע חונד פער מיכע זטהעפטען חונד פער חונדליקקליכען געטיקי
 קען, דח חונדערן ערדבמערן זון וויילען טרעפפען! ווער גחטט דערטרויע, דען
 חווייכט גחמדע חוס חונד חוס.

יהיו לרצון. ווקחן חזקען דיר געפמאזען דח רעדען מיינע חונדען, דח
 גערמקען מיינע הערלענדיר, עוויגער, מיין חזקת חונד ערוקוער! אמן סלה:
 היערנין ווירד ואני תפילתי דרייחמאסן געמאט.

אמר דני שמען כד חפקין ספרי תורה נכבולס למקרי בים מפתחי תרעי דמאס
 דחשען ומעוררין את האהבה לעילא ואבעי ליה לבר נס למימר סבי:
 בריה שמיה דמרא עלמא בריה בתרה ואתרה. ידא רעיתך עם עמך

(2) היער נענכט אמן ויינען מייגען נחמען. (2) היער דען נחמען ויינער חוטטער.

אֵל לְעַלְמֵי. וּפְרָקוֹן יִמְיֵנָה אֲחֻזֵי לְעַמְּךָ כְּבֵית מִקְדָּשְׁךָ וְלֹא מִמְנוּיָא לְנָא
מִטּוֹב נְהוּרָה וְלִקְבֵל אֲלוֹתָנָא בְּרַחֲמֵינוּ. יְהֵא רַעְיָא קְרִמָּה דְתוּרָה לֹן תִּינוּ
כְּמִבְתָּא. וְלִתְרָא אָנָּא פְקִירָא בְּגוֹ צְדִיקָיָא. לְמַרְחָם עֲלֵי וְלִמְנַטְרֵי תִי
יָת כֹּל דֵּי לִי וְדֵי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. אָנְתָּה הוּא אֵן לְכֹלָא וּמִפְרָנִים לְכֹלָא. אָנְתָּה
הוּא שְׁלִים עַל כֹּלָא. אָנְתָּה הוּא דְשְׁלִים עַל מַלְבָּנָא וּמַלְכוּתָא דִּילָךְ הִיא.
אָנָּא עֲבָרָא דְקִירְשָׁא בְּרִידָה הִיא דְקִינְדָּנָא קִטְפָה וּמִקְפָּא דִּיקָר אֲזִרְתָּה
בְּכָל עֲדוֹנְעָן. לֹא עַל אָנְשׁ רַחֲצָנָא. וְלֹא עַל בֵּר אֱלֹהִין סְמִיכָנָא.
אֵלָא בְּאֵלְהָא דְשְׁמַיָּא. דְּהוּא אֱלֹהָא קְשׁוּמָא. וְאֲזִרְתָּה קְשׁוּמָא. וּבִיאוּדְהִי
קְשׁוּמָא. וּמִסְגָּא לְמַעְבַּד טְבָנוּ וּקְשׁוּמָא. בְּהָ אָנָּא רַחֲמֵי. וְלִשְׁמָה קְרִישָׁא
יִקְרִיא אָנָּא אֲמִר תוּשְׁבָחוּן. יְהֵא רַעְיָא קְרִמָּה דְתַתְּמַח לְבֵי בְּאֲזִרְתָּא
וְתַשְׁלִים מִשְׁאֵלֵינוּ דְלִבֵּי. וְלִכְּא דְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. לְשִׁב וּלְחִיּוֹן וּלְשָׁלֵם:
(ס"ז פומר נקול דס) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

אָחַד אֱלֹהֵינוּ גְדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קְדוֹשׁ (וְנוֹרָא) שְׁמוֹ:

בְּאֵנִי ס' מ' נוטלו בדי מייקו' ע' מקבלוכ' ידיו ומחורו לימין ועומד לפני ההיכל ושות' כקיל:
נְקִי' פִּרְמ' וּכְנֻתִיה אֵין אוֹעֲרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל:

הַסֵּךְ לִקְרַס' מ' וְאוֹמֵר בְּדִלּוֹ לֵי אֱתִי. וְנִרְוּמָה שְׁמוֹ יְחִדּוֹ:

וּסְקַל עֲבָנִים
לְהַיְי הַגְּדִלְהוּ וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח וְהַהוֹדָר בֵּי כָל בְּשָׁמַיָּא וּבְאָרְצוֹ לְהַיְי
הַטְּבִילְכֶה וְהַמְתַּשָּׂא לְכָל לְרֵאשׁ: רֹמְמֵנוּ אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁתַּחֲוֵי לְהַרְדּוּם רְגְלוֹ
קְדוֹשׁ הוּא: רֹמְמֵנוּ אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁתַּחֲוֵי לְהַר קְדוֹשׁ בֵּי קְדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:
סַנְי' סַסְפֵר בִּירוֹ לְמַעְלָא וְהוֹלֵךְ עִם ס' מ' וּמוֹנֵךְ דְרָךְ יַמִּינוּ וְעוֹנֵךְ עִמּוֹ לְמַגְדֵל סְקוּרִין
סס, וְכָל מִי ס' מ' עוֹנֵךְ לְפָנָיו סִיב לְעַמּוֹד מִפְּנֵי וּלְחַנּוּקָא בְּשַׁי יְדִיו אִם אִפְשַׁר לוֹ וּלְכַסְקוֹ
נַפְשׁ מֵלֹא, כּוֹדֵמֵן לוֹ רוּק בְּפִיו יְרוּק מַחְלֵה בְּהַסֵּךְ פְּנֵי אֵל הַכֵּר וְאִח' כ' יַנְשַׁק, וְלֹא יַנְשַׁק
וְאִח' כ' יְרוּק. (וְכַרִּיךְ לְכַשְׁנִים עַל הַיְלָדִי' הַקְטָנִים כַּשְׁנֵאִים לְנַשֵּׁק ס' מ' שֵׁלֵא יִכְיוּ
מְלוּכָבִים בְּנֹאֵת הַסּוּס וְדִירֵי הַכֶּהֱ אֵלֹא יִנְקוּ אֲזִמַּס מַחְלֵס יַפֵּס שֵׁלֵא יִכְי' עוֹבֵס
לְמַצִּיאוּס.) וְכָל הַסּוּגַע בְּס' מ' נְרִיךְ לְלוּמוֹ עַד הַנִּימֵס, וְנִדְרָךְ הַלִּיכְמוֹ אֲזִמְרִים:

עַל הַכֹּל יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשָּׂא:
שְׁמוֹ שְׁלֵ-מִלְּךָ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרַךְ הוּא: בְּעוֹלָמוֹת
שְׁבָרָא הַעוֹלָם הוּוֹה וְהַעוֹלָם הַבָּא: כְּרַצוֹנוֹ וְכְרַצוֹן יִרְאִיו וְכְרַצוֹן
כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל: צוּר הַעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַבְּרִיּוֹת אֱלֹהֵי כָּל
הַנְּפִשׁוֹת: הַיּוֹשֵׁב בְּמִדְבַּר חֲבִי מְרוֹם הַשׁוּבָן בְּשְׁמֵי שְׁמֵי קְדָם:
קִדְשָׁתוֹ עַל הַחַיּוֹת וּקְדֻשָּׁתוֹ עַל כִּסֵּא הַכְּבוֹד: וְכֵן יִתְקַדֵּשׁ

שְׁמָהּ בְּנֵי יי אֱלֹהֵינוּ לְעֵינֵי כָל־חַי: וְנֹאמֶר לְפָנָיו שִׁיר חֲדָשׁ
 כְּכַתּוּב: שִׁירָה לְאֱלֹהִים זָמְרוּ שְׂמוֹ סִלּוֹ לְרוֹכֵב בְּעֶרְכוֹת בְּיַה
 שְׂמוֹ וְעָלוּהוּ לְפָנָיו: וְנִרְאֶהוּ עֵין בְּעֵין בְּשׂוֹבוֹ אֶל גְּוָהוּ כְּכַתּוּב:
 כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׂוֹב יי צִיּוֹן: וְנֹאמֶר וְנִגְלָה כְבוֹד יי וְרָאוּ כָל
 בְּשָׂר יִתְדוּ כִּי פִי יי דִּבֶּר:

גדרן פליכטן לומרם אב הרחמים.

אב הרחמים הוא ירחם עם עמוסים ויזכור ברית אתנים ויציל נפשי אתינו
 מן השעור הרעות ויגער ביצר הרע מן הנשואים ויחזן אותנו
 לפלסט עולמים וימלא משאלותינו במדה טובה ישועה ורחמים:

בסוגע פשץ על הכניסה שניה סס"ת על כשולקן ופוחח ואומר:

ויעזור ויגן ויושיע לכל החוסים בו ונאמר אמן: הכל הכו גדל
 לאלהינו ונתנו כבוד לתורה כהן קרב. יעמוד (פלוגי ברפוגי הכהן):
 ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקרשתו: תורת יי תמימה משיבת נפש
 עדות יי נאמנה מחכימת פתי: פסודי יי ישרים משפתי לכ מצות יי ברה
 מאירת עינים: יי עז לעמו יתן יי וברך את עמו בשלום: האל תמים נרכו
 אפרת יי צרופה מגן הוא לכל החסים בו:

קסל ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום:

העול' לתור' אחו' בשתי ידיו בירעו' התור' ע'י מפכה שלם' תוקול' הנרכ' כותח' הספר
 רוא' הפסוק שנר' להתחיל בו ויבשק סס"ת ויאמר בלחש עץ חיים היא למחויקים בה.
 וכוך פניו ללד סטאל ושברך בקול **ברכו את יי המברך:**

ובעם עונים ברוך יי המברך לעולם ועד: וסחר במברך ב'ה' ל'ו.
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בגנו מכל
 העמים ונתן לנו את תורתו ברוך אתה יי גותן התורה:

כשמסיל בקורא לקרו' בתור' סיר ידו כשאל'י' מהס"ת וישאר יד ימינו לנדה לוחות סס"ת
 כל זמן שקרא' וגם הוא יקרא בלחש עם הקורא מלם במלם. ואמר בקריאה גולל ומברך.
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר נתן לנו תורת אמת
 וחי' עולם נטע בתוכנו. ברוך אתה יי גותן התורה:

גרסינן בפ"ח דברכות, ועוני ה' יכלו, זה הטניח ס"ת כשהיא פתוחה ויולא,
 חכל כין גברא כגברא מותר ללכת ע"י דוחק וזונס, חכל כלאו הכי חין ללכת.
 וקולא' כס"ת ח' ויקרא בשה' כפ' בא, ומתחלק לם' גברי וכשבת מתחלק לו'.

ויקרא משה לכל־זקני ישראל ויאמר אליהם משכו
 וקחו לכם צאן למשפחת־יכם ושחטו הפסח: ולקחתם
 אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר־פסח והגעתם אל־
 המשקוף ואל־שתי המזוזות מן־הדם אשר בפסח ואתם לא
 תצאו איש מפסח־ביתו עד בקר: ועבר יהוה לנגף את־
 מצרים וראה את־הדם על־המשקוף ועל שתי המזוזות
 ופסח יהוה על־הפתח ולא יתן המשחית לבא אל־בתיכם
 לנגף: ושמרתם את־הדבר הזה לחק־לך ולבניך עד־
 עולם: לֹא־והיה כִּי־תבאו אל־הארץ אשר יתן יהוה לכם
 כאשר דבר ושמרתם את־העבדה הזאת: והיה כִּי־יאמרו
 אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם: ואמרתם זבח
 פסח הוא ליהוה אשר פסח על־בתי ישראל במצרים
 כנגפו את־מצרים ואת־בתינו הציל ויקד העם וישתחוו:
 וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה יהוה את־משה ואהרן
 בן־עשו: ס ישראל ויהי בחצי הלילה ויהיה הבה כל־
 בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על־כסאו עד
 בכור השבי אשר בבית הבור וכל בכור בהמה: ויקם
 פרעה לילה הוא וכל־עבדיו וכל־מצרים ותהי צעקה
 גדלה במצרים כִּי־אין בית אשר אין־שם מת: ויקרא
 למשה ולאהרן לילה ויאמר קימו צאו מתוך עמי גם־
 אתם גם־בני ישראל ולכו עבדו את־יהוה כדברכם: גם־
 צאנכם גם־בקרכם קחו כאשר דברתם ולכו וברכתם

גַּם־אָתִי: (בשנת ה) וְתַחֲזֹק מִצָּרִים עַל־הָעַם לְמַהֲרָה
לְשֵׁלַח־חֶם מִן־הָאָרֶץ כִּי־אָמְרוּ בְּלִבּוֹ מֵתִים: וַיִּשְׂאֵהֶם אֶת־
בִּצְקוֹ טָרִם יַחֲמִץ מִשְׂאֵרֹתָם צָרַרְתָּ בְּשִׂמְלֹתָם עַל־
שִׁכְמָם: וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ בְּדַבַּר מֹשֶׁה וַיִּשְׂאֲלוּ מִמִּצְרַיִם
כְּלֵי־כֶסֶף וְכֵלֵי־זָהָב וְשִׂמְלֹת: וַיְרֹוּהַ נָתַן אֶת־חֵן הָעַם
בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׂאֲלוּם וַיַּנְצִלוּ אֶת־מִצְרַיִם: פ ד (ובשנת ה)
וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִרְעַמְסֵם סִבְתָּה כִּשְׁשִׁימָאוֹת אֶל־הַר־גִּלְגָּל
הַגִּבְרִים לְבַד מִפָּנָי: וְגַם־עָרַב רַב־עֲלֵהָ אִתָּם וְצֹאן וּבִקְרָה
מִקְנֵה כֶּבֶד מְאֹד: וַיֹּאמְרוּ אֶת־הַבִּצֵּק אֲשֶׁר הוֹצִיאָנוּ
מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצֹּת כִּי־לֹא חֲמִץ כִּי־גִדְּשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא
יָכֹלוּ לְהִתְמַהֵמֶה וְגַם־צָדָה לֹא־עָשׂוּ לָהֶם: וּמוֹשֵׁב בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת
שָׁנָה: וַיְהִי מִקֶּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יִצְאוּ כָּל־צְבָאוֹת יְהוָה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:
לֵיל שְׁמֵרִים הוּא לַיהוָה לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
הוּא־הַלֵּילֵהָ הַזֶּה לַיהוָה שְׁמֵרִים לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְדֹרֹתָם: פ ה (ובשנת ו)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כָּל־בֶּן־
גִּבּוֹר לֹא־יֹאכַל בו: וְכָל־עֶבֶד אִישׁ מִקְנֵי־כֶסֶף וּמִלֶּתֶהָ
אוֹתוֹ אוֹ יֹאכַל בו: תּוֹשֵׁב וְשֹׁכֵר לֹא־יֹאכַל בו: בְּבֵית אֹחֵל
יֹאכַל לֹא־תוֹצִיא מִן־הַבַּיִת מִן־הַבֶּשֶׂר חוּצָה וְעֶצֶם לֹא־
תִשְׁפְּרוּבו: כָּל־עֶדְרַת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: (בשנת ו) וְכִי־
יֵגֵר אֶת־דָּגְרוֹ וַעֲשֵׂה פֶסַח לַיהוָה הַמּוֹל לּוֹ כָּל־זִכְרוֹ וְאוֹ יִקְרַב
לַעֲשׂוֹתוֹ וְהָיָה כְּאוֹרַח הָאָרֶץ וְכָל־עַרְל לֹא־יֹאכַל בו: תּוֹרַת

אחת יהיה לאורח ולגוי הגר בתוכם: ועשו כל בני ישראל באשר צוה יהוה את משה ואת אהרן בן עשו: ׀ ויהי בעצם היום הזה הוציא יהוה את-

בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם: ׀

מניחים ס"ח ב' חלל כראשון ולוטרים חמי קדיש על שניכם, ומגביסין וגוללים ס"ח זקללו נו, ומותחים ס"ח ב' וקוראים נו למפסיד כפי פינתם.

ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח ליהוה: ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג שבועת ימים מצות יאכל: ביום הראשון מקרא קדש כל מלאכת עבודה לא תעשו: והקרבתם אשה עלה ליהוה פרים בני בקר שנים ואיל אחד ושבעה כבשים בני שנה תמימם יהיו לכם: ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים לפה ושני עשרנים לאיל תעשו: עשרון עשרון תעשה לכבש האחד לשבעת הכבשים: ושעיר חטאת אחד לכפר עליכם: מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד תעשו את אלה: כאלה תעשו ליום שבועת ימים לחם אשה ריחניח ליהוה על עולת התמיד יעשה ונסכו: וביום השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו:

מי שברך, ומגביסין וגוללים. כשמגביסין ס"ח מנישין נגר ככתב ס"ח ולוטרים: וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל על פי ייביר משה: עץ חיים היא למחויקים בה ותומכה מאשר: דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום: אדך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד: יי חפזן למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

קודם קריאת הספירה, אחר שגמר הגולל, יברך המפסיד נרבה זו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר פחר

בְּנִבְיָאִים טוֹבִים וְרָצָה כְּדַבְּרֵיהֶם הַנְּאֻמִּים בְּאֵמַת
 בְּרוּךְ אַתָּה יי הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבַמִּשְׁפָּחָה עֲבָדוֹ
 וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבְנִבְיָאֵי הָאֵמַת וְצַדִּיק:

כִּיהוֹשֻׁעַ ס' ג.

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם הַתְּקַדְּשׁוּ כִּי מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה
 בְּקִרְבְּכֶם גַּפְּלֹת: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַכֹּהֲנִים לֹא־מָד
 שְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וְעִבְדוּ לִפְנֵי הָעָם וַיִּשְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן
 הַבְּרִית וַיֵּלְכוּ לִפְנֵי הָעָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם
 בָּחַרְתָּ אֶת־לְךָ בְּעֵינֵי־כָל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְעוּן כִּי בְּאִשְׁרֵי
 הָיִתִּי עִם־מִשְׁחָה אֲהִיָּה עִמָּךְ:

כאן מתחילים בפס' ד ובהרבה קהלות, כִּיהוֹשֻׁעַ ס' ה'.

בַּעַת הַהִיא אָמַר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה
 לְךָ חֲרֻבוֹת צָרִים וְשׁוּב מִלֵּךְ אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 שְׁנִיתָ: וַיַּעֲשׂוּ יְהוֹשֻׁעַ חֲרֻבוֹת צָרִים וַיִּמַּלְ

כ. חרבות, רח' נגעים וכו' רפ' כס"ט וכי", ונעדות וכי' שהזכרתי בחומש
 באור עינים (שמות כ"ח כ"ב), והמכס נעל ט"ג, אשר העתקתי בשום שכל אלל
 תדא ספרן (נרחש' א יא). לריכ, בלהן ח"ו, טס"ק במדבר כ"ג ט', ובלהון
 מ"י. חרבות לורים, מ"י חזעלן חריפין; וס"ב לורים תאר לחרבות, וזה שלח
 במכסג הלשון; לכן סכנון, שהוא סס וולתי תאר וטעמו חרבות נעלי חדודים. מל,
 ח"ו. שניה, לפי הנחת פסקי הטעמים תכת שניה עוסק על וסזכ, ושערו;
 שזנ שנית לטול את ישראל הכריכים להטול; כי כזר טלן זכיל יכחחם מעזרים
 קהל גדול יחד, ועכזו טלו הילודים במדבר דרך, כמו שהכתוב מספר והולך.
 זמפני טכ לא טלו הילודים במדבר? אטרו רז"ל כי ט' שנה שהיו ישראל במדבר
 לא נכנס להם רוח לפובית וכו', כמו שהאריך הרב רד"ק לבאר הבנין הזה, עיין
 עליו. וי"ט, שלכך לא נטולו במדבר, נעזר שלא ידעו עת תכיתם וכסיעתה,
 כי ט"פ ה' יתנו ועל פי' ה' יסעו, ואולי כמחשפתאום יבוא הכיוון איסכו
 ויסתכן כנטול. ג. אל גבעה, כמו נגעת, ונקרלת כנגעה בזה השם מפני

ב חזק דיתועלבע לייט ספרתך דער עוויגע לו יהושע; וטעפע דיר שטרפע
 מעטער מן חזק ניט מערהתו דוח בעסניידונג חוטעה דען קינדערן ישראל: פתח
 ג. יהושע טעפעט ויך שטרפע מעטער מן חזק בעסניטט דיר קינדערן ישראל: ביינ
 היגע

אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲלֵי־גִבְעַת הַזְּעַרְלוֹת: וְזֶה
הַדָּבָר אֲשֶׁר־מַל יְהוֹשֻׁעַ כָּל־הָעָם הַיֵּצֵא־
מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים כָּל־אִישׁ הַמִּלְחָמָה מֵתוֹ
בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם בְּיַמֵּי מֹשֶׁה הַזֶּה
כָּל־הָעָם הַיֵּצֵאִים וְכָל־הָעָם הַיִּלְדִים בַּמִּדְבָּר
בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם לֹא־מָלְאוּ: כִּי־
אַרְבַּעִים שָׁנָה הָלַכּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר
עַד־הֵם כָּל־הַגּוֹי אִישׁ הַמִּלְחָמָה הַיֵּצֵאִים
מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם לְבַלְתִּי הָרְאוֹתְכֶם אֶרֶץ
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאֲבוֹתְכֶם לָתֵת לָנוּ
אָרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ: וְאֶת־בְּנֵיהֶם הַקִּיָּם

תחתם

זה כפועל שנעשה שם. ד. זה הדבר וגו', נעשו וזכ דבר מילת יכושע,
כלומר כך היה הענין כזה. ה. מלים, ח' וט' י. ילדים, ג' כ' מסרים
וא' מלא, ופטן: וכל העם הילדי, הילדי לו נירושלי (ש"ס ה יד), על הכניס
ועל הכנות הילודים (ירמ' י"ז ג'), נחרח מלא. כן כנימח נעקרת כתב
יד מסכתת עש מליאות ס"ט, וכדמוס כמתכס. ה. הקים תחתם, הקים ס'

היגעו עללות. ד. דיעונו בעסניידוכג יכושע'ו הוטט חייגענטויך פֿהאָגענדע
בעוונת־הדינס: וקאטוילבעו פֿהאָק, דחו חויו מלרים נֿהג, מקנליבען געטועלכטו,
נחלויך מלונע קריעוונתקנער, סטחרכען חין דער וויטע חויל דער רייע
חויו מלרים. ה. דיעונו: חוילועהענדע פֿהאָק ווחר וקאטוילך בעסניטטען;
נור דער טהייל דעו פֿהאָק, וטלכער חין דער וויטע חויל דער רייע חוין
מלרים ער'ויגט ווחרדען, ווחר חוכבעסניטטען — ו. דען פֿערליג יקהרע
ווקערטוטען דוח קידער ישרא'ו חין דער וויטע, ביו דחו געטועלכט דער
קריעוונתקנער, דחו חויו מלרים געלנגען, גמלניך חוילפֿגעריבען ווחר — וייל ויה
דער סטיאע דעו עוויגען ניכט געחחרכט חונר ער מיהגען דחהער געטוונקען,
יח דחו וְחֶד ניכט זעהען לוֹ וְחֶסען, וועלכעו חגו חילונגעבען ער מיהרען פֿהר
פּאָרען לוגעטוונקען הַמַּטֶּע חוין וְחֶד, ווקרין וילך חונר הַחֶיִן פֿלועסט —
ו. מן מיהרער סטעלעו הַמַּטֶּע ער (רער עוויגע) מיהרע קידער ערהאטען.
חוכטער

תחתם אתם מל יהושע כִּי־עַרְלִים הָיוּ כִּי
 לֹא־מָלוּ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תָּמוּ כָל־
 הַגּוֹי לְהַמּוֹל וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם בַּמַּחְנֶה עַד
 חַיֹּתָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם גִּלּוֹתִי
 אֶת־חַרְפַּת מִצְרַיִם מֵעַלְיֵכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם

תחתם לרשת הארץ, וזאתם הם, אשר על יבואם. אתם על יבואם, חד מן' חסרים
 בספרם כמו שנכנס עליהם, חכמה שמיים וכורים ה' מלפניכם, הוא מצות הסופר
 וז' וכורים אתם מלפניכם, וכ"כ נב'. כי עלו אותם נדרך, ב' נדרך ב' הסכה,
 וע"ד זה תרגומי. ה. החכם, במקומם. עד, בערכו וכלל מקף, והוא חד
 מן י"א בטעם מאריך ונכנסו בנראשית ל"ח י"ו. ועיין מה שבחנתי גם בשום
 שכל. עד חיותם, עד דאמסאו, לשון רמזה, כמו וימרו על השחין וימי
 (שעי' ל"ח). והנה נתעבדו גם עד שנתרפאו, וזה טעם שזרע שאין ראוי לנטול
 שעתק מקומם עד חיות המכה. ט. גלותי, הסירותי, וזרעו גלל לשון גלגל.
 סרפת מצרים, לדעת רד"ק ימי טעמו: אותו הדבר שהוא חרפה למצרים, וסיינו
 הערלה, גם לכם היה לחרפה. שאתם ערלים כמוהם ועמה גלותי אותה מעליכם.
 ולא ידעתי מדוע הקרא הערלה חרפת מצרים ניחוד, וכלל היה חרפת כל עם כנען
 וחרפת כל הגוים? ולדעת רש"י יהי טעם חרפת מצרים, מה שהמצרים מתרפים
 חתכם באמנם: ראו כי רעה נגד פניכם וכו'. ולכל הפירושים לא יתיישב צדוק
 לשון גלותי, כי לא מלאנו כלשון הזה כ"א נדבר שיש לו בכדוה, כמו ויגל את
 האנן מעל פי הכתר (בראשית ב'), גללו את האנן (שם), גולו אנכיים גדולות
 (יהושע י יח); ולכן לא יכול לצדוק על החרפה, שאין כחה אלא נפה, לפי פי'
 רש"י ז"ל. וזאתו, שהיו המצרים מקנערים ומתרפים את ישראל לכיות בהם
 ערלים, והיו אומרים להם: שקר אתם דוברים, באמרכם נלכה לרשת את
 ארץ מצרים, ועלכתם תענה נגד פניכם כי שקר נביכם, שהרי אין אתם הולכים
 לרשת את הארץ, כ"א נכח יעוד השם ית' לאנכים הזקן לתת לו ולזרעו אחריו
 את ארץ כנען, והרי היעוד שהוא לא ה' כ"א נתנאי ואתה את נריתי תשעור
 אתה וזרעך אחריו לדורותם, כמבואר בפרשת לך (בראשית י"ו); ואתם
 בכר הסרתם נריתו, שהרי ערלים אתם, לכן אין טעם בכל דבריכם ואינם
 ב"א דברי עזות, לענות מרה ככל העולה על דוחכם. נדברים כאלה היו
 מתרפים המצרים את ישראל; והנה היתה הערלה סנת חרפתם וכבוד הסכה
 יסוד המסוכן. וידענו כי טעם עלת את עלם סדנך, כמו שכתב הרמב"ע כריש
 ב' בראשית, וזה טעם היום גלותי את חרפת מצרים, כלומר עלם החרפה

חוטטער דיענען נחמק יבואע ריח בעסניידונג פֿקר; דען עו וומרען חובכעשטיג;
 טענע, ריח חמון דער רייע העלבען ניכט חטטע בעסניידען קהניען. ח חלן כון רמון
 ווערק דער בעסניידונג בייח וקאטוילעטן געטעלט פֿאלוברחט וומר, רח
 בויסב עו רוהיג חין חגער, ביי עו גענוה. ט. חודמן ספרחך דער עוויגע לן
 יהושע: כון חמב' חיד חיד. פֿחטן סחטפֿחלען פֿחרוחורן מצרים' בעפרייט |
 רחמער נחמטע חמון יענען פֿרט. גל גל (חבווחלונג, בעפרייחודג) ביי
 חוין

המקום ההוא גלגל עד היום הזה: ויחנו
 בני ישראל בגלגל ויעשו ארצה הפסח
 בארבעה עשר יום לחדש בערב בערבות
 יריחו: ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח
 מצות וקלוי בעצם היום הזה: וישבת המן
 ממחרת באכלם מעבור הארץ ולא היה עוד
 לבני

המירתי מכם נהסרת הערלה, ואמנם נופל לאן גלגל על הערלה, כי
 לאן ערלה הוא לאן כנדות, ומלאנו בכמה מקומות במקרה שיחטט כלשון
 ערלה במקום לאן כנדות, ומזה אדוננו אמר כי כנד פה אנכי (שמות ד')
 ובמקום אחר אמר ואני ערל שפתים (שם ו יב), ואניכה תרגם אונקלוס יקיר
 ממלל, וכן ערלה אונס ולא יוכלו להקטיב (ירמ' ו י) הוא זה נטעם אל
 כנדה אונס משמע (יעו' נט א), וכן ערל לב (יחזקאל מד ט) עם כנד
 לב פרעה (שמות ו יד), וכן כתב רד"ק בשרש ערל שהוא לאן כנדות. עין
 מה שפירשתי בכרמית ל"ד י"ד, והפרוש הזה הוא הנראה לי ככון מכל מה
 שפרשאו ועל פיו תרגמתי גלגל, ככפלה בו הפ', כי גלותי מארז גלגל
 וכן מלאנו וגלגלתיך (ירמ' לא כב), ומדרך לאן הקדש בשמות חלקוים
 מן הפעל להוסיף בו אות או לגרוע ממנו, כמו שפרשתי חלל זה ינחמונו
 (כרמית ה כב). י בקרבות, כס"פ הע' נגעיף וכן ככון, דוגמת חרות
 צורים דלעיל. יא מעבור הארץ, אמרו כי הדגן מאנה שעברה נקרא עבור,
 ואל שנה הבא נקראת צואה, והנה אכלו מן היטן מצות וקלוי כי החדש
 ה' אסור להם עד אחר הקרנת העומר נצאה עזר בניסן. ומאין כי להם
 יאן? מזה שהיו חגרי כגיים מוכרים להם. רד"ק. מעשרת הפסח, מעשרת
 הקרנת הפסח, והוא ט"ו בניסן, וכן כתוב במעשה עזר יום לחדש מעשרת
 הפסח (נמדבר לג ג), ומתחלת ליל ט"ו עד סוף חיום נקרא מעשרת הפסח,
 רד"ק. סמחרת, במדויקים חין געיא בחירק הכ', וכן הוא לבן אשר, ככתוב
 בחלופים, אבל בחזרו כמסוף הסמוך יש גם געיא בכל המדויקים וכן ככון,
 כמו שכתנתי גם' משפטי המעבים דף נ"ה ב'. נעלם חיום הזה, הוא
 שאכלו יאן לאפוקי למחרתו אחר הקרנת העומר שאכלו חדש. יב. וישנת המן
 ממחרת, מאותו מערת. אזכר מאותו חיום ואילך שנת המן מליד כי אחר שיקד
 כנקר בחומו יום אונ לא ירד, וזה עעם וישנת, ואלו לדעת האומר שפסק

חוף דיעונן טהב. י. ומהרעדר דוח קירער ישראלי חין גלגל ומגרעטען, פערריב
 טעטען יוח דחו פסח, חס'ער, חס' פערלעהנטען טהגרעו מח'חשו געגען חבער, חין
 דער עבענטע פער יריחו. יא. דעו טהגענו נאך דעם פסח, חו דיעונען טהגען חסען
 יוח חונגענייע טע קולען חודר גערמטעטע ומגען פ'חם ח'אטען געטריידע רעו ח'ח
 דעו. יב. חס' נח'ירעו טהגע, דף יוח נאך פ'חם ח'אטען געטריידע דעו ומגרעו

לבני ישראל מן ויאכלו מהבואת ארץ כנען
 בשנה ההיא: ויהי בהיות יהושע ביריחו
 וישא עיניו וירא והנה איש עמר לנגדו וחרבו
 שלופה בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו
 הלנו אתה אם לצרינו: ויאמר לא כי אני
 שר צבא יהוה עתה באתי ויפל יהושע אל
 פגיו ארצה וישתחו ויאמר לו מה אדני מדרב
 אל

צו' נאלר וכו' עממקיס דמן טכליכס, סיה לו לככתנ ויכלס הסן, כטו
 שכתנ הרב רלב"ג. באכלס מעבור סארץ, נאותו עמרת שכלו מעבור סארץ. ולא
 ה' עוד, טכאן ולכנא, כי ככניסת ליל י' פסק וכלס. וישכלו כנסה סהיא, כלומר
 טכאן וחילן אכלו מדס עתכאות ארץ כנען. יג. ביריחו, נככול יריחו, טכאן
 לעבורס של עיר סהוא מן סעיר. וישא עיניו וירא, כאש עיניו וראס אנה וסנה.
 וסנה איס וגו', ככל דכר חדוש רגיל לומר וסנה, כעפורס נכנאסית כ"ס כ"ד.
 הלנו אתה, איס מעטרכת שלנו או מעטרכת של צרינו. יד. ויאמר לא, לא
 מעלכס ולא מעל צריכס. ער לנא ס', ערו של ישראל שנקראו לנא ה' כדכתיב
 בעלס היום הזה ולא כל כנאות ה' נארץ עכרים (סמות יב טא), ועיכאל ה' סהוא
 ערו של ישראל, כדכתיב כי אס עיכאל ערכס (דניאל י טא), גם כתרגום של אסתר
 (ו א) כפסוק כלילה סהוא כדרס קרא לעיכאל עלכא רב חיילא דישראל. עתה
 באתי, ולא ילחמי מן סמחנה כטו סהיית סבור, וסכליכס מן סמחנה לא יקרא
 די אס כ"א יליאה, כדכתיב וילא איס כבייסי מעמחות פלסתיס (ש"א יו ד).
 וסר"ק פרש עתה באתי, צעת שרליחמי. עש"כ כנשר ודס, וזה לכחזיק
 צלנו כי עלאל סוא. ויפול יכושע אל פגיו, זהו קירס. וישתחו, זהו פשוט ידיס
 ורגליס. מה אדוני מדבר אל ענדו, לדעת כעפרטיס אל לזהיס לו דכר לדבר
 חליו, וחינו ככון כי מדבר לאון כינוי סוא, ולמי פרוסס ה' לו לאמר מה
 לאדוני לדבר אל ענדו, וכלסס כי כנעת יכושע כעטעו כי עלאל ס' כנאות סוא,

געגעסטען, קארטע חוץ דער מן חוץ; יוח חמטטען קלויף פערנער קיינען
 כן ועהר חוגר כקארטען ויך דמועלכע יחאר פון דען פרייטען דען זמנ
 דען כנען. — יג. קלויף יכושע פאר יריחו וומר, הוב ער חיינט זיינע חוץ
 גען חוץ, סויטע מוועהער, חוגר זיעהע, דח סטמנד חיהן חוץ וחו געט
 געמחבער ויט געליקקטען סווערט חין דער חמך! יכושע גינג חוץ חיהן
 לו חוגר פריגעטע חיהן: געהמרוט דוח לו חוגר פריער לו חוגערן. פייכערען?
 ד. ייין, ערווערערטע זיענער, חוך בין דמו חבערחויפט פחטן העערע דען
 עווערען חוגר עבען ערוט חגעקחממען. "יכושע פיעל חוץ זיין חגעוועלט לור
 ערווע, וומר יד. חין חוגר ספרוך: ויחיו זמגט חוין הערר זיינען
 קיעצטע

אֶל-עֲבָדָיו: וַיֹּאמֶר שָׂר-צָבָא יְהוָה אֱלֹהֵי-הוֹשִׁיעַ
 שֶׁל גַּעֲלָךְ מֵעַל רִגְלֶךָ כִּי הַמּוֹקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה
 עָמַד עָלָיו קָדֵשׁ הוּא וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן: וַיִּרְיֹחַ
 סַגְרֵת וּמִסַּגְרֵת מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין יוֹצֵא
 וְאֵין בָּנִי: וַיִּרְיֹחַ יְהוָה אֶת-יְהוֹשֻׁעַ וַיִּרְיֹחַ
 שָׁמְעוּ בְּכָל-הָאָרֶץ:

מפסטיק ינרך ברכות אסחנות.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור פלהעולמים
 צדיק בכל הדורות האל הנאמן האומר ועושה המדבר
 ומקים שכל דבריו אמת וצדק: נאמן אתה הוא יי אלהינו
 ונאמנים דבריהם דבר אחד מדבריהם אחר לא ישוב ריקם
 כי מלך נאמן ורחמן אתה. ביי הא הנאמן בכל דבריו:
 רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלובת נפש תושביע
 במהרה בימינו. ברוך אתה יי משמח ציון בבניה:

וכהחוטמות קרא עם אדוני וגו' וע"ד זה תרגמי. טו. אל, לאן שלף והכוונת
 מנורת נשל, כמו גע טן געע; וכל דבר הנעקר טעמום סכוא אדוק וקבוע
 בו כופל עליו לאן כשילה. ודע כי נעקרה כ"י של כ"ד חיבת של נעספך כלל
 מקף, וכן כיון כמו שנארתי נשום שכל נראית כ' ח' אלל גן נעקן. כעלך
 טעל רגלך, אמר לאן יחיד דרך כלל (געשוהי), ולכן ת"י שרי סינך טעל
 רגלך, כמו שח"א של כעליך (שמות ג ה) שרי סינך, וכן רגלך גם
 רגלך שביסם מתורגמי רגלך. קדש הוא, לכן אסור ננעילת הסנדל, וכן
 אטרו, כל מקום שהכניסה נגילת אסור ננעילת הסנדל, וכן בככיס לא טעו
 כמקדש אלל יחסיס. א. סגרת, טללחה, וע סגרת, טלכוא, כדכתיב
 סוגר בית מנזח (ישעי' כד י).

קנעכטע ו" טו. דתו חכערהחופט פֿתָן העערע דעו עוויגען ספרתך פֿער
 נער לו יכוסע: ליעהע דייכען עוה פֿתָן דייכען פֿוסע, דען דער חרם,
 ווחרוץ דוח טעעהוט, חיוט הייליג! יכוסע טחפס עי. א. חירעסטן
 ווחרד ירחו וחרגתחטיג געטשעררט וועגען דער קינדער ישראלי, נעו
 אחרד קנעטע הערניו כחך חיייו. כו. דעו עוויגע ווחר חיוט יהושע,
 חוחר זיין רוי פֿערברייטעט יך חין גמלען וחרע.

שמתנו יי אלהינו באלהינו הנביא עבדה ובמלכות בית
 דוד משיחה במהרה יבא ויגל לבנו על כסא לא ישוב ור
 ולא ינחלו עוד אחרים את כבודו. כי בשם קדשך נשבעת
 לו שלא יכבה נרו לעולם ועד: ברוך אתה יי מן דוד:
 על התורה ועל העבודה ועל הנביאים
 ועל יום השבת הזה ועל יום חג המצות הזה
 שנתת לנו יי אלהינו לקרשה ולמנוחה לששון ולשמחה
 לכבוד ולתפארת. עליה כל יי אלהינו אנחנו מודים לך
 ומברכים אותך ותברך שמה בפי כל חי תמיד לעולם
 ועד. ברוך אתה יי מקדש השבת וישראל והזמנים:

68 חל יט נכתב חומרים יקום פורקן וכו'.

יקום פורקן מן שמיא תנא והסדא ורחמי
 וחי אריכי ומוזני ריחי וסיעתא רשמיא
 ובריות גופא וגוזורא מעליא: זרעא חיית
 זקימא. זרעא די לא יפסוק ודי לא יכטול
 מפתגמי אוריתא: למרגן ורבנן חבורתא
 קרישתא די בארעא דישרא ודי כככל לרישי
 בלי ולרישי גלותא ולרישי מתיבתא ולדיני
 די בבא: לכלתל מידיהון ולכלתלמירי
 תלמידיהון ולכל מן דעסקין באוריתא. מלכא
 דעלמא יברך יתהון ופיש חיהון ויסנא יומיהון
 ויתן ארבה לשניהון. ויתפרקון וישתזבון מן כל

עָקָא וּמִן כָּל־מַרְעִין בִּישׁוּן מָרֹן דִּי בִשְׁמִיא
 יְהֵא בְּסַעֲדֵהוּן כָּל־זְמַן וְעַדְן וְנֹאמַר אַמֵּן:

מתפלל ביקרות סין אמר יקום פורקן זה ולא מי שנקר.

יְקוּם פּוֹרְקָן מִן שְׁמִיא חֲנָא וְחֲסֵדָא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיבֵי
 וּמְזוּנֵי רִוּחֵי וְסִיעֵתָא דְשְׁמִיא וּבְרִיּוּת גּוֹפָא וְנִהוּרָא
 מַעֲלִיא זְרַעָא חַיָּא וְקִימָא זְרַעָא דִּי לֹא יִפְסוּקוּדֵי לֹא יִבְטוּל
 מִפְתַּגְמֵי אֲוִרִיתָא: לְכָל קַהֲלָא קְדִישָׁא הֲרִין. רַבְרַבִּיא עִם
 וְעַרְיָא טַפְלָא וְנִשְׂיָא. מַלְכָּא דְעֵלְמָא יְבָרַךְ יִתְכּוֹן יִפְיֵשׁ
 חַיִּיכוּן וְיִסְגָּא יוֹמִיכוּן וְיִתֵּן אֲרַכָּה לְשַׁנִּיכוּן. וְתִתְפַּרְקוּן
 וְתִשְׁתַּזְכּוּן מִן כָּל־עֵקָא וּמִן כָּל־מַרְעִין בִּישׁוּן. מָרֹן דִּי
 בִשְׁמִיא יְהֵא בְּסַעֲדֵכּוֹן. כָּל זְמַן וְעַדְן. וְנֹאמַר אַמֵּן:

מִי שֶׁבְרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הוּא יְבָרַךְ אֶת־כָּל
 הַקְּהָל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. עִם כָּל־קַהְלוֹת הַקְּדוֹשׁ. הֵם וְנִשְׂיָהֵם
 וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְכָל־אֲשֶׁר־לֵהֶם. וּמִי שְׁמִיחֵדִים בְּתֵי
 כְּנֻסִיּוֹת לְתַפְלָה. וּמִי שֶׁבָּאִים בְּתוֹכֶם לְהַתְפַּלֵּל. וּמִי
 שְׁנוֹתְנִים גֵּר לְמֵאוּר וְיִינן לְקַדוֹשׁ וּלְהַבְדִּילָהּ וּפֶת לְאוֹרְחִים
 וְצַדִּיקָה לְעַנְיִים וְכָל־מִי שְׁעוֹסְקִים בְּצַרְכֵי צְבוּר בְּאִמוּנָה
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַם שְׂכָרָם וְיִסִּיר מֵהֶם כָּל־מַחֲלָה
 וְיִרְפָּא לְכָל־גּוֹפֵס וְיִסְלַח לְכָל־עוֹנֵם וְיִשְׁלַח בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה
 בְּכָל־מַעֲשֵׂה יְרֵיהֶם עִם כָּל־יִשְׂרָאֵל אַחֵיהֶם וְנֹאמַר אַמֵּן:

אשרי וכו'

ספ"ז נוקם ס"ט בירו לסולכו מן סביבם ולסלכו בתיבול ואוסר

יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה בֵּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבָדוּ.

וְחֲסַל תְּבוּנִים הוֹדוּ עַל אֶרֶץ וְשָׁמַיִם: וְיָרֵם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה
 לְכָל־חַסִּידָיו לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ הַלְלוּיָהּ:

כ"ט כחטל בחול

לְדוֹר מְזוֹר לַיהוָה הָאָרֶץ וּמִלֹּאֲנֵה
 תְּבַל וַיֵּשְׁבֵי בָהּ : כִּי הוּא עַל־יַמִּים
 יִסְדָּהָ וְעַל־גְּהֹזוֹת יִכְוֶנְנֶה מִיַּעֲלָה
 כְּהַר יְהוָה וּמִי־יָקוּם בְּמִקוֹם קָדְשׁוֹ :
 יָקִי בַפִּיִם וּבִרְלֻבִי אֲשֶׁר לֹא־נִשְׂא
 לַשָּׂוֵא נִפְשׁוֹ וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָה :
 יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה וְצַדִּיקָה
 מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ : זֶה הוּר הַדְּרָשׁוֹ
 מִבְּקָשֵׁי פְנֵיָו יַעֲקֹב סָלָה : שְׂאוּ
 שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם יְהִנְשְׂאוּ פִתְחֵי
 עוֹלָם וַיִּבּוֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד : מִי זֶה
 מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְהוָה עֲזוֹן וּגְבוּרַת
 גְּבוּרַת מַלְחָמָה : שְׂאוּ שְׁעָרִים
 רְאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיִּבּוֹא
 מֶלֶךְ הַכְּבוֹד : מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד
 יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סָלָה :

כְּסוּמֹר לְדוֹר הַכּוֹ לַיהוָה בְּנֵי אֱלֹהִים
 הַכּוֹ לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז : הַכּוֹ לַיהוָה
 כְּבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוֶו לַיהוָה כְּהִרְבֵּתִי
 קָדְשׁ : קוֹל יְהוָה עַל־הַיַּמִּים אֶל־
 הַכְּבוֹד הַרְעִים יְהוָה עַל־מַיִם רַבִּים :
 קוֹל יְהוָה בְּפִחַ קוֹל יְהוָה כְּהִרְדֵּר :
 קוֹל יְהוָה שִׁכַר אַרְזִים וַיִּשְׁכַּר יְהוָה
 אֶת־אֲרֻזֵי הַלְּקָנוֹן : וַיִּרְקֹדֶם כְּמֹד
 עַגְלֵ לְבָנוֹן וּשְׂרִיזוֹן כְּמוֹ בַּדְּרָאמִים :
 קוֹל יְהוָה חֲצֹב־לְחֻבּוֹת אֵשׁ : קוֹל
 יְהוָה יַחִיל מַרְפֵּךְ יַחִיל יְהוָה מַרְפֵּךְ
 קִבֵּשׁ : קוֹל יְהוָה יַחֲלֹל אֲיִלוֹת
 וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרוֹת וַיִּכְהַבְלוּ כְּלוֹ אֵמֶר
 כְּבוֹד : יְהוָה לַמַּבּוּל יֵשֶׁב וַיֵּשֶׁב
 יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם : יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ
 יִתֵּן יְהוָה יִכְרַב אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם :

כשמחזירין הספר תוך ההיכל אומרים :

וּבִגְּהֹזוֹת יִכְוֶנְנֶה מִיַּעֲלָה : קוֹמָה
 יְהוָה לְמַנּוּחַתְךָ אֲתָהּ וְאַרְוֵן עֵינֶיךָ : כְּהִגִּיךָ יִלְבָּשׁוּ צִדִּיק
 וּחֲסִידֶיךָ יִרְגְּנוּ : כְּעִבּוֹר דָּוִד עֲבָדְךָ אֶל־תֵּשֶׁב פְּנֵי מִשִּׁיחָךָ :
 כִּי לָקַח טוֹב גָּתִי לָכֶם תּוֹרַתִי אֶל־תַּעֲזוּבוּ : עֵץ חַיִּים
 הִיא לְפִתְחוֹיָקִים בָּהּ וְתוֹמְכֵיהָ מֵאֲשֶׁר : הִרְכִּיחַ דְּרֹכֵי גִעֵם
 וְכָל־גְּתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם : הַשִּׁיבֵנו יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁוֹבָה
 חֲדָשׁ יָמֵינוּ בְּקָדְשׁ :

תפלת מוסף

ועתה יגדל נא כח אדני באשר דברת לאמר:
 וכו' רחמיך יי וחסדיך כי מעולם הָפַח:
 ויתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא די כרא כרעותה
 וימליך מלכותה בתיכון וביומיו ובתי ידך כל בית ישראל
 בעגלא ובזמן קריב ואמרו
 אמון יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא ויתברך
 וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתחדר ויתעלה
 ויתהלל שמה דקודשא בריך הוא לעלא מן כל ברכתא
 ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא
 ואמרו אמון:

במוסף מפסיקי' לאטר משיב הרוח, עד שמיני עלות, ונחול ג"כ מפסיקים
 לאטר טל ומטר. ויא' ש"ץ פוסק להזכיר משיב הרוח בתפלת מוסף אבל
 בקהל טובי' וסין פוסקי' עד מנח' ששטעו כבר ט"ז שפסק בתפלת מוסף, וכן
 נוכח' בקל' הקלות. אבל בפס"ד המנכג, שה"ץ מכריז נקול מכלכל
 ויום בחסד, ואז גם יחיד פוסק בתפלת מוסף; וכן מנכג רוב הקהלות.
 נסוי. אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם
 אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל
 עליון גומל חסדים טובים וקנה הכל וזוכר חסדי אבות
 ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה.
 מלך עוזר ומושיע ומגן. ברוך אתה יי מגן אברהם:
 אתה גבור לעולם אדני מתיה מתים אתה רב להושיע.
 (כ"ק אומרים: משיב הרוח ומוריד הגשם:)

מכללל חיים בקסד מתיה מתים ברחמים רבים סומך
 נופלים ורופא חלים ומתיר אסורים ומקים אמונתו
 לישגי עפר מי כמותך בעל גבורות ומי דומה לך מלך

ממית ומחיה ומצמיח ישועה ונאמן אתה להחיות מתים.
ברוך אתה יי מחיה המתים: אתה קדוש ושמה קדוש
וקדושים בכל יום יהללוך סלה. ברוך אתה יי האלהים קדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים • אהבת אותנו •
ורצית בנו • ורוממתנו מכל הלשונות • וקדשתנו
במצותיך • וקרבתנו מלפניו לעבודתך • ושמה
הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה שנתות למנוחה
ומועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום
השבת הזה ואת יום חג המצות הזה • זמן חרותנו
בארבה מקראת קדש זכר ליציאת מצרים:

ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל
אדמתנו ואין אנהנו יכולים לעלות ולראות
ולדשתחוות לפניך ולעשור חובותינו
בבית בחרתך בבית הגדול והקדוש שנקרא
שמה עליו מפני הוד השלוחה במקדשך:
יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואהי אבותינו מלך
רחמן שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשך
ברחמיך הרבים ותבנהו מהרה ותגדל כבודו
אבינו מלפניו גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה

והוֹפְעוּהָנִשְׂא עֲלֵינוּ לְעֵינֵינוּ כִּי וְקָרַב פְּזוּרֵינוּ
 מִבֵּין הַגּוֹיִם וּגְפוּצוֹתֵינוּ כִּנְסֵם מִיִּרְכַּתִּי אֶרֶץ
 וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירָה בְרָנָה וְלִירוּשָׁלַיִם בַּיִת
 מִקְדָּשָׁה בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת
 קְרַבְנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסֹדְרָם וּמוֹסְפִים
 כְּהַלְכָתָם: וְאֵת מוֹסְפֵי יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֵת מוֹסְפֵי יוֹם
 חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה
 כְּמִצּוֹת רְצוֹנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עֲלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ
 עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ מִפִּי כְבוֹדְךָ בְּאִמּוֹר:

לֵאמֹת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כִבָּשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם
 וְשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֶלֶת מִנְהָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ:
 עֲלֵת שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ עַל־עֲלֵת הַתְּמִיד וְנִסְכָּה:

(זוה קרבן שבת וקרבן היום כאמור למעל בכ"ו וס"ט וס"ן ללכ"ו וכ"כ יעלה.)

וּבַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח לִיהוָה:
 וּבַחֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֲדָשׁ הַזֶּה חַג שִׁבְעַת יָמִים מִצֹּאת
 יֵאָכֵל: בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא
 תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם אֲשֶׁה עֲלֶיהָ לִיהוָה פְּרִים בְּנִדְבָקֵי שְׁנַיִם
 וְאַיִל אֶחָד וְשִׁבְעָה כִבָּשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:
 וּמִנְהֵתָם וְנִסְפִיָּהֶם כְּמֹדֵבֶר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לְפָר־
 וְשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לְאַיִל. וְעֶשְׂרוֹן לְכֶבֶשׂ וַיִּין כְּנִסְכּוֹ. וְשַׁעִיר
 לְכֶפֶר. וְשְׁנֵי תְּמִידִים כְּהַלְכָתָם:

וְעַל יִשְׁמַחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שְׂמֵרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֲגָעִים מִקְדָּשֵׁי
 שְׁבִיעֵי. כֹּלֵם יִשְׁבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוֹבָה וּבְשִׁבְעֵי רְצִיַת פִּי
 וְקִדְשֵׁתוֹ חֲמִדַת יָמִים אֹתוֹ קִרְאֵת זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אלהינו ואלי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב
 חדרש לנו שובה אלינו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו
 רצונה בנה ביתה בבת חלה וכונן מקדשה על מכוננו
 והראנו בבנינו ושמתנו בתקונו והשב פניהם לעבודתם
 וליום לשירם לומרם והשב ישראל לגויהם ושם נעלה
 ונראה ונשתחוה לפניך בשלש פעמי רגלנו ככתוב
 בתורתך שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני
 יי אלהיך במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג השבועות
 ובחג הסוכות ולא יראה את פני יי ריקם: איש כמתנת
 ידו ככרפת יי אלהיך אשר נתן לך:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיה לחיים ולשלום
 לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לכרכנו:
 לטת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו

קדשנו במצותיה ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך
 ושמתנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו
 יי אלהינו באהבה וברצון בשמחה ובששון שבת ומועדי
 קדשה וישמחו בה ישראל מקדשי שמה ברוך אתה יי
 מקדש השבת וישראל והזמנים:

רצה לט' וסדר דוכן תעלה כסוף סעודתו.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם והשב
 את העבודה לרביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה
 תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך.
 ותחוינה עינינו בשובה לציון ברחמים ברוך אתה
 יי המחזיר שבינתו לציון:

מוריס לרנן

מורים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָהּ הוּא
וְאֵלֵינוּ וְאֵלֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל
כְּשֶׁר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר כְּרֵאשִׁית בְּרֻכּוֹת
וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
עַל שֶׁתְּחַיֵּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ בְּזֵרְתֵינוּ
וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתִאֲסֹף וְתִלְוֵנוּ לְחַצְרוֹת
קִדְשֶׁךָ לְשִׁמְדֵי חֲסִידֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת רַצוֹנֶךָ
וְלַעֲבֹדֶךָ בְּלִבְכָּ שְׁלָם עַל שְׂאֵנָהּ
מורים לך. כְּרוּךְ אַל הַהוֹדָאוֹת:

מורים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָהּ
הוּא אֵי אֵלֵינוּ וְאֵלֵי אֲבוֹתֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד צוֹר חַיֵּינוּ מִזֶּן
יִשְׁעֵנוּ. אֵתָהּ הוּא לְדוֹר וָדוֹר
גֹּדֵה לָךְ וְנִסְפָּר תִּהְיֶה לָךְ. עַל
חַיֵּינוּ הַמְסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל
גְּשׁוֹמֹתֵינוּ הַפְקוֹדוֹת לָךְ וְעַל
נְסִיךְ שְׂבָבֶל יוֹם עַמְּנוּ וְעַל גְּסָלוֹתֶיךָ וְסוּבוֹתֶיךָ שְׂבָבֶל יַעֲת
עָרֵב וּבָקָר וְצֹהָרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהִמְרַחֵם
כִּי לֹא תִמּוּ חֲסֵדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוֵּינוּ לָךְ:

וְעַל כָּל־מִיתְבָּרֶךְ וְיִתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּבָנוּ תִמְיֵד לְעוֹלָם וָעֶד:
וְכַל־תְּחַיֵּיב יוֹדוּךָ וְיִהְיֶה לָנוּ אֵת שְׁמֶךָ בְּאֵמֶת הַיָּשׁוּעָתָנוּ
וְעוֹרֶתָנוּ סְלֵה. כְּרוּךְ אֵתָהּ יְיָ הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ גְּאֵה לְהוֹדוֹת:
שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
כָּל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ בְּלָנוּ בְּאֶחָד בְּאֹר פְּנִיָּה כִּי
כְּאֹר פְּנִיָּה נִתְּתָ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד
וְצַדִּיקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ
אֶת־עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־יַעֲת וּבְכָל־שְׁעָה בְּשְׁלוֹמָךְ:
כְּרוּךְ אֵתָהּ יְיָ הַמְבָרֵךְ אֵת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם:

אֱלֹהֵי נְצוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעַ וְשִׁפְתֵי מַדְבַּר מְרַמָּה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תַהוֹם
וְנַפְשֵׁי כְּעֶפֶר לְכָל תַּהֲוִיָּה פֶתַח לְבַי בַּתוֹרָתָהּ וּבְמִצְוֹתֶיהָ תִּרְדּוּף נַפְשֵׁי וְכָל
הַחַוְשִׁים עָלֵי רַעַה מְהַרְהֵר הַפֶּר עֲצָתָם וְקַלְקַל מַחְשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לְמַעַן
שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יִמְיָגָה עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשְׁתָּהּ עֲשֵׂה לְמַעַן תוֹרָתָהּ לְמַעַן
יִחַלְצוּן יִרְדִּיךָ הוֹשִׁיעָה יִמְיָגָה וְעַנְיֵי: יִהְיֶה לְרַצוֹן אֲמְרֵי פִי וְהִגִּינוּ לְבִי
לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵינוּ וְגוֹאֲלֵי: עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמִיּוֹ הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֲמְרוּ אָמֵן: יִהְיֶה רַצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵם אֲבוֹתֵנוּ
שִׂיבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ וְתוֹ חֲלַקְנוּ בַּתוֹרָתָהּ:

הס"ך סוחר התפלה. כהנכס קהלות פותחים כחרון עד נקוקי פשיטת.
 ב' א"י אוא אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ה' הגדול
 הגבור והגורא אל עליון גומל חסדים טובים וקנה הכל חכר
 חסדי אבות ומביא גוא לבני בניהם למען שמו באהבה.
 מלך עוזר ומושיע ומגן:

מ' ברעתו, אביעה חירות. בעם זו בוזו בטל
 להחרות. מ' טל, גיא ודשאיה לחרות. דעים
 בצלו ל' לחרות. אור ילדת טל ל' חונן
 לתולדות: ברוך אתה יי מגן אברהם:
 אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע:
 כהנכס קהלות, ועסקן 55 ר', גיער הס"ך עד ומצמיח ישועה, וי"ח עד להחיות מתים.

מ' תהומות הדרם לרסיסו בסופים. וכל נאות
 דשא לונכספים. מ' טל, זכרו גבורות מוסיפים.

באור חקוק

ברעתו, נראתו. נעם זו, נקרב עם זו. בוז, כתפלה זו. להחרות, לשעת
 לחרות, למדש. דעים, שמחים. להחרות, להתחדש. לתולדות, לפי פאזנו טעמו
 לתולדות סלמטה, ומכרש חפרו על פסוק לך טל ילדותך כשנע ה' (תהלי' ק"י).
 חפר ר' יעקב חיש כפר חנן כשנע ה' לאכרסם שאינו מוזע על עכניו.
 לרסיסו, לטפים שלו. בסופים ובכספים, לאון תאוס וחמדה. טל זכרו וכו',
 ע"י הטל מוסיפין גבורותיו אל סקכ"ה לכן הוהק. והוקנע להזכירו בתפלה מוסף; ג' י"ח

ברעתו, חיש ערלויביס דעו חלואמפטיגען ווילן חק חין גויילביסען
 ספרעבען, חין דעוועט געבעטע ווילן חק דער געוויינדע פֿקט טה"ח
 ספרעבען, דרס יח ויך ערפרייע. דער טהויה ערפריסט ערדע חוכר גנב
 ווקלע, חוכטער זינעטן שטטעטן געדייחען יח חיש פריידען; דער טהויה
 חיש חין לייבען דער חגער, חין בעטיטלער דעו קיינו.
 הרהומות, דעו חגברונדו טיעלע זעהט ויך נחך זינעטן טרייעלען, וחווייח
 גןבלע פֿלור נחך חויהט ט' חמלעטע. חית מוסף געבעט* ערוואחטען וויר ויינער, דען
 ויין

* מוסף, פֿמן יסך, פֿערווערטערן, ערהחטן.

תקוק בגישה מוספים • טל להחיות
בו נקוקי סעיפים:

ק' ארשה ארוש רחשון • בארש גיב ולשון • אתחין
בחין לתשון • דבבי מלעשון: בעד נצורי באישון • אפגעה
בלי לישון • בקשה פשי גחשון • ארצה בראשון: גרני
בל ינטל • מקרוא לרם ונטל • גוי בל יבטל • מהזכיר
גבורות טל: דעי בל יוטל • רשות מלטל • הודי יתנטל •
בשיח תפלת טל: המון לו גכסף • לעדת אל אפסך •
הוא אתם יתאסף • ולמעשיו יכסף: ואת צקה בסף •

הוא לשון הפסח כמו שפירש"י בראשית י"ח כ"ח. נקוקי סעיפים, שוכני עפר,
ונאמר הקינו ורננו שוכני עפר כי טל חרות טלך (ישעי' כ"ו י"ט).
ארשה, מיוסד ע"פ א"ב ככולות בראשי חרוזות, ומתחלה נטל ראות טן פקני'ה
ועשיו טן כעדה הקדוש' וכוז חרשה וכו', ועשמו חקח ראות לדבר חטרי לני. רחשון
מחשבת הלכ. בלרש ניב, בלרשת שפתים (תהלים כ"ג). אתחין, אתחנן. בחין,
בתחנה. לחשון, בלחש. דבבי מלעשון, שלא יהא דבורי לעשן וכעס בענין עד מתי
סגנת תפלת עמך (תהלי' פ"ט). כלורי באישון, ישרא, ע"ש דברי ל"ב י', ילכנסו
באישון עיני. בלי לישון, בלי עללות וזיכה. כשיחשון, בקרנן כחשון כן עשידש
שהקריב ראשון לכשיאם כן חלכה בראשון זה. בל ינטל, פתרוכו לפי ענינו בל ית' ב
ויחל, בענין נחר גרוני (תהלי' ס"ד). ונטל, ונשא. כל ינטל, כל יושבת. דעיכל
יוטל, דעתי כל יוסר. יתנטל, יתכשא. בעון לו נכסף, קהל ישראל אשר לו יתחזה,
חלסוף יחד לכי' כ לעדת א, וגם הוא יתאסף אתם בענין שנא' אלים נלד בעדת א

גין. מדענקטן. ערההט דוח מלומחלט גחטטעני. דורך ריח ווחורערקרמפט רעו
טהויעו ערוומחלט חייכות לונק זעבען וויערער, דוח טיעל חין גריפטען סוואווערן,
ארשה, חייט ערוויבנים! חיק ווערדע דוח ספרמלע חיינעו הערלנענו
דורך ליספען חוגר לונקע חויולודריקקען זעלען. אפמטען דרך חיינע ווחמ
טע ניכט חויספמלען, דיעו חויט חיינע חוייליבע ביטטע. פיר דמו פמן
גחטט בעוומחלטע פמק ווערדע חיק חונחויפהחוקך ביטטען; אפמטע דרך
חיינע ביטטע מן דיעועט ערוטען טחגע ווחהגעפמלויג זיוו, וויח דמו חסי
פער פמן נחשון! יוח מלון חיינע סטיחאע חויפהחמערען, דען מלוערהחבענו
וטען מלורופען, חויחאער ווערדע חיק חיהן פרויוען ביח ערוומחגוג דער
וחורערקרמפט רעו טהויעו. ווחמחגע חיק דענקען ווערדע, ווחל ער,
דער מלוגעליעבעטע, החכגעכרעיען ווערדען חין דיעועט טל געבעט. דעו
פמק, דמו יך נחך חיהת זעהט, ווילן חיק חיל' חויליגטחוב לור געחויינ
דע גחטטעו ווחמען — ער זעלכוט ווירד יך דחביח חוינפערען — חויל
רע חוינפעהרוג געפמלען חיהת ווחמ — ביי'ת חוינגענע וויל' חיק

לחלות פני יסף. ואמרת מל אחסף. לחברנה במוסף:
 זכר משאת בר. ואביב נשיקות בר. ועק פי יגבר.
 ושיח לשוני יכבר: חן וחסד יחבר. לחנני על דבר.
 חשרת מים יעבר. פי הנה הסתו עבר: טעם רנון. ושאיג
 שנון. טלתי בתחנון. את פני חנון: ישישי לחנון. בזכר
 יין לבנון. ידועי לגנון. בפסוח וגנון: פשרים וכוזז ללים.
 אהלל בבחלילים. במפי עוללים. אשורר הלולים:
 לשאדע פלילים. צגתי במסלולים. להזכר בפלילים.
 שוע גבורת טללים: משעם זקנים. את בנין עד זקנים.
 מזרים תקינים. בדת מתקנים: נפת גבונים. פינת

(תהלי' פנ). כסף, כמזוז כחית. כפי יסף, כפי אל שאמר עליו יספת לגוי כ'
 יספת לגוי ככדת (ישעי' כו יט), וע"פ פי' רש"י. אחסף, חללה. זכר, חלק.
 ואביב נשיקות בר, וככורי מזון חכמה. יוכנה, יגדל. חשרת, רכובי יעבר,
 יסתלק. טלתי, כשאתי. ישישי, זקני. בזכר יין לבנון, נאזכרה של יין לבנון
 הוא בית המקדש אשר בחוכו מניחים אזכרה לה'. ידועי, קדושי וטוידעים שלי. כפסוח
 וגנון, עז"ס ביצעי' ל"א ל"ה. כמפי עוללים, שקולם ערכ. לישא דיע פלולים,
 לקחת דעת עת"ח. לגתי, עמדתי. נעסלולים, נעסלה כעולה בית אל. נפלולים,

דמן חין טיעפוטער עהרפורבט פֿרר דעם חֿגעיכט איינע ווההטחהטערע
 חוהר ערלנהגע דמן רוח חילוד דעו טהיענו חין ריעוען טסף געבעטע
 חונחויפֿהקליך ווערדע חיד ביטטען, חונחויפֿהקליך לו חיהט פֿלעהטען,
 דחם דחו געטרירדע ווהה געדיהע, רוח ערנטע ערספריעוואך ווערדע.
 חויד דחיון וחקט' ער חיר ווילפֿהרען, רוח פֿלוטהען דעו רעגענו גון
 פֿבלוהמלטען; דען רוח לייט דעו רעגענו חיוט פֿהרמיכער. כון טרעטע
 חיד קהער חוט איינעט. חיכרינוטיגען פֿלעהטען פֿהר דחו חֿגעיכט דעו
 פֿלואקלטיגען, ערווקהע: פֿהר חיהט דעו ווההגעפֿלויגען געברויכט דער
 נסכים חית בית המקדש חוהר ערלעהע דחו ווהה חונערער
 גרייע חוהר דחו גליק חונערער פֿריירע. דמן ווירד איינע פֿלחטע ערו
 טהען חין וקבענוטיגען, חיון חוהר חיהט ליעבליכע פֿולגען זיגען, וויה
 פֿהרמחיו חת ווערע. חוט חייטטיחוונג דער פֿהרגעוועלטען סטעהע חיד
 בעטענד חויל איינעט סטחירע חיער. חופ דוח געווקהרונג דעו קרפֿטיגען
 טהיענו. נחך דען רחטהע דער מלטען ווערדע חיד חיד בלודען כיו
 חכ'ו מלטער; חיהרע לעהרען זינד פֿערטרונגען דעו נחטליכען געטעו
 לען, ויה געווקהרען דען חיינוכטליכען פֿערגיגען, חוהר חויפֿלקהרונג
 חיינעט פֿעריכטיגען פֿלקע; חיהרע חונחבֿהרעלליכע לעהרע חחט חיד
 חיעהער

עם מבינים. נטיעת דרכנים. תוכוני בין שני לחות
אבנים: שפתי בשוע אפתח. באולם המפתח. שיוחות
פי אפתח. כאיתון אשר נפתח: עוולת לי ימתח. בדרך
אשר מתח. עב טל יפתח. והרב כל ירתח: פני דם
ונשא. עין בחין אשא. פארו לנוססה. כמו במל נסה:
צבאו לו אגיסה. ואתם אתגיסה. צעוק בעדם אתגנשה.
ולא ברוח גסה: קמתי ממשפתיים. להפגיע בעד לגי
שפתיים. קול מה אתן בשפתיים. הן אגני ערל שפתיים:
רוץ בלי עצלתיים. ערכתי במחנותים. רחשתי גישות

נחמלות. תוכוני, כעמידו אותי תוך בין שני מזוזות הסיכל. כליחון, שער היה
נעורה ונקרא שער הליחון (יחזקאל טו), והוא הי' טבוח כנגד פתח הסיכל וכתוכו היו
נכנסים הנאים נעורה להחלל. ימתח, יתפס. כדוק, בשמים, טח, מרש
ופשט (ישעי' מ כג). וזרז כל יורתח, שלא ירתיח הזורכ והיבש. כחין, בתחון.
פארו, ישראל, בדכתיב ישראל אשר נך אחפאר (ישעי' טג ג). נכוססה, לעשות
לכס נסים כמו שנעשה נס לגדעון ע"י הטל, וכטעם הוא נפסח סיב. לנחין,
ישראל נקראו לכחות ה' (שמות יב טא). אגיסה, אקנן באגודה. אחגיסה, אחזק.
לעוק, תפלה. אחגסה, אחפלה, וגיסה הוא ל' חפלה כמו שכתבו לניל. ולא
כרות נסה, לא נגאות כ"א נעוה, ע"ד רז"ל העובר לפני התיבה ונערה אל יגיס
דעתו עליו. טעמתיים, מן רובן בין הטעמתיים (בראשית טט יד), ואמר עליו
כז"ל חלו התלמידים שזכרין נאמן לפני הכתבים, והוה קמתי טעמתיים, כלומר
קמתי מעל הארץ מלפני ת"ח להפגיע ולהחלל נעד ירא הללים בין שפתיים כדכתי'
חס השכחון בין שפתיים (תהלים סח יד), וכדאי' בילקוט ביהוקא סי' שכ"ד. גישות

היעהער כעקרדער פקר; דען ארון הקודש, חסן לויסען דען ביי דען סטייערנען
הילטן לו סטעהען. מנהגאטער וייל חיד כון ביטטען, היינע זיספען וקאלען חוזה
פערסוואקסען בלייבען ווייט דער אולס, היין מוזר קעפען בלייבען ווייט דער איתון.
אחלסט ער מיר דרך קרפסט מוזר סטערקע פערלייחהען! אהלסט ער דרך דוח
וואקלען רעו טהויעו הויפטויעסען, דחאט דוח היטלע קיינע רירע פערחור
זחלע! לונק מלוער אהכענען ריכט' חיד וויינע בויקקע סאחלסטער חיס געז
כעט; אהלסט ער דרך ויינען אהלגעסטילטען (ירא) - עבענח' זוחורער לייגען,
ווייט ער היינע דעק - געוון לייגטע דורך דען טהויל! חיד אהכען מיהק
דחז הייליגע העער לונקוועטערעווען, סטעהען חין דעסען הייטען, פרייע
מוזר בעטע פיר רחוקעווען חין טיעפוטער דעוועטה. חויו דער סאלע דער וויינען
אחכען חיד חיד הייערער בעגעבען, חסן היין געבעט פיר ישראל פח-ליב רייגען,
דוח חיו דער עגעע (חסן ג' לוח) סאחלסטען. מבער חק, ווייט קחו חיד עסוויינע געז
פחליגעו הערערהררייגען, היינען זיכעסן ויכר יח סווער! לונק וויינען מוזר
פרייען סיקקע חיד חיד מן, מוזר זק ברייגען חיד היינע וויינע געבעטע קלענער
הערשקר

שָׁתִים • בְּעַד שְׂאֵלוֹת שְׁתִים: שְׁחֲרִית חֲטוֹתֵי לַמָּטָר •
בְּלִקְשׁוֹ גֵי אֲלֵמֶטֶר • שִׁבְתֵי לִקְחֵי עוֹד לַגָּמֶר • מִתְבוֹעַ עֵרְף
מָטָר: מִתְפַלֵּת גְבוּרוֹת טַל • חֲלוֹתֵי בְצִהַר לְגִטְל • תִּגְל
אִמְרָתִי בְּטַל • לִקְוֵי רִסְיֵי טַל:

הפיוט הזה מסודר איך סנהיג הקב"ה את כל העולם בטל והתחיל עכ"ע ועוכב
והולך דור אחר דור עד שצטיי' בטל של תחיית המתים' ומיוסד ע"ס א"ב מרובע.

אֲאִגְרָה בְּנֵי אִישׁ הַמּוֹשֵׁר בְּטַל • אֲנִיעַד אֶתֶם לַחֲנַן בְּעַד
טַל • אֲבִישׁוּר בְּקֶהֱל רַב זָכַר גְבוּרוֹת טַל • אֲחַלֶּה פְּנֵי צוּרֵי
בְּזִיל אִמְרָת טַל: בְּפִתְחוֹן פִּי אֲחַלְנוּ עָלֵי טַל • בְּמַעֲנֵה
לְשׁוֹנֵי אִפְתָּנוּ עֲדֵי טַל • בְּהִתְקִי מֵעַן אֲרָצָה כְּרִסִים טַל •
בְּגִשְׁתֵי צְקוּנֵי יַעַל בְּשִׁבְבַת טַל: גַּל בֵּינֵנו לְבִינֵי סִיּוּם אוֹת
טַל • גְּלוֹי לְכָל פְּאִישׁ אוֹבְלָה וְלִי בְּפִרְיַחַת טַל • גָּמַר מֵאֵד

תפלות. בלקשו, בטלקשו. ערף טער, מוילת טער. נזיסה, בלסרים, וסיינו
כתפלת עוסף. לנטל, לכשא, ומוסב על גבורות טל. רסיסי, טיפי.
אאגרה חקביל. איש המושר בטל, זה יעקב שנשחרר על אחיו בנרבת ויתן לך
סלסים טעל הסמים, ונאמר הן גביר שמתיו לך. אועד, אחועד ואחמכר. בהקפיפי
טען, בהולאיו מענה לשון. חרפה, חסי' לרלון לפניו כרסיסי טל סהס לרלון לעולם,
ויש גורסי' ירצה והוא מוסב על המענה. בגמתי לפניו כתפלה ועלם תפלתו כזכבת
כטל. לקוני, מן לקון לחם (ישע' כו יו). גל כיכוכו', כלומר הסיוס של טל שלט ירד
כזבת כרדת הטן הוא גלוי על האות שכיכו לכיכו כדכתיב כיני וזין בני ישראל אות היא
לעולם (שמות לאו). גלוי לכל וכו', הטן הי' קשה לאו"ס, כעאמרס על וסען בזרע גד

הערב'מר. חית אחר רגע כגע בעט בחט חיד נחך חוסר רגע, רחמיט ויך רחמיט ערר
ויך ביי'ט ספטרעגען ערקוויקקע; כן לענק' חיד וויעדער חיון, ווענדע חיון
געבעט פֿתק רעגען לנס קרמ'טויגען טהויה, יעטלט, חין ריעועט חייט ט' וגגעכע ט.
חיינע רעדע פֿאיעסע וויט טהויה רענען, ריח חויל רח: טרייעפֿען רענו טהויעו החררען.
אאגרה, חיד ווילן ויח לווהאענרעפֿען, ריח זקחנע רענו חייט טהויה
געועגעטען מחכענו, (ריח זקחנע יעק'ו), פֿערמייכט חייט חיהכען ווילן
חיד חוסר רען טהויה ביטטען; חונטער דער גרמסען געאייכנדע ווילן חיד
ריח מחלט רענו טהויעו פֿערקויכרען. רחמיטויטן חיינע ספֿטפֿערנו ווילן חיד
חכעטען, חייט חונד חונד לנגע ווילן חיד לו חיהטן פֿעהען חוסר ריח גענו
ווהחרנג רענו טהויעו. מחלטען חיהטן רמך חיינע ווקרטע געפֿחוינג ויין, מחכע
טע חיינע ביטטע חיינע טוייגען, וויח ריח חגע פֿתקן טהויה; חייכע ווקר ריח
ערסויכנג רענו טהויעו חיון לייזען רענו בוכרענו לויסען חיהטן חונד חיר. פֿיר יעדע
נחליקן פֿערדערבוך וויח פֿערגעהרענד פֿייער, חונד חיר חיון טהויה רענו חילדע.
חפֿקוט

אמר היות לי כפול. גם בהופיעו בי דפק בראש נמלא
 טל: דרש וחקר מאז וחלש הטל. דק וחלד לכונן בקץ
 עתותי טל. דת קנוית קדם רשות מנה נמל. דע בה
 טעין ומאום לא בטל. הטביע אדני נשי הדום וכס
 המנמל. הוליד בתולדותם תולדות אנלי טל. השתיל
 שתילי ערן פרווי ענינת טל. הכין ותקן בשחק אסם
 אצרות טל: ומשתית אכן מקום חרמון טל. ותק
 להשתות שתותי טל. ומשם צר חמר גלם מטל. ונפת
 בו נשם חיות בחיי טל: זבת מקדם איש באד טל. ורע

(שמות טו). היות לי כפול, דכתיב אהיה כעל לישראל (הושע יד). בהופיע בני
 בהופיע מהר פארן (דברי' לג נ). דפק בראש, דכתיב קול דודי דוסק שראשי בעלול
 טל (שיר ה ב), ואתרו שקלי על מתן תורה דכתיב בי' גם שמים נעפו (זופסיה ה ד).
 מאז, נשעת הכריאה. וחלש, גורל. דוק וחלד, שמים וחרץ. נקץ וכו', היינו
 בניסן, עיין בחום' ר"ה דף כ"ז א'. דת, תורה שהיא קבויית קדם שקדמה לעולם
 אלפים שנה, ובה נתייען הקב"ה כנריאת העולם כנאמרים ז"ל. הקניע אדני
 כזי, יסד יסיד הארץ, דכתיב על מה אדני' העננו (איוב לח ו). כזי, ארץ כזי'
 (תהלים פח יג). הדום, ארץ. וכס הטוטל, וכסא רם, עז"ה השמים כסאי
 והארץ הדום רגלי (ישעי' סו א). אגלי, טיפי (איוב לח). הכין וכו', כדאיתא
 בחגיגה דף י"ב ב'. ומשתיית אכן, אכן שתיי' שטמנו הושתת ונתיסד העולם והוא
 מקום חרטון טל. ותק, חוק. להשתות שתותי, ליסד יסודי. ועסס לר לורת חומר
 של אדם הראשון וכהי מוטל כגולם וכפח בו נשמת חיים נטל של חתיי'. זנת מקדם,
 ארץ זנת חלב ודבש והיינו ח"י שכנראת תחלכ, כדאית' בחענית י"א א'. אשז, ייסד

וחקננט הטט ער חיר פערחייטען, חיוחער וויח חילדער טהויח, לו זיין. חייב
 גזחלנע זיינער מייענטמט ערשיען ער חיר, חונר זיין הויפט חונר פתא טהויעה.
 זעלבוט לונק מבעגין דעו וועלטהלזן ווההיטע זיין גחטטליכער וולוס רען לייט
 פוכקט דעו טהויען. דמכייח הטט ער ריח הייליגע חורכ*) לו רחטה געלנגען, חונר
 חיהר פתון חונר טרייליך בעפתיגט. ער זענכטע ריח פפילינער דער ערדע,
 בעפעטויגטע יענע חונכראשעסליכע החה חונר זעגטע חין זיח רען קייט לונק
 טריעפערטען טהויע. דחו גן ערן טריעב זיינע ספרתסלינגע הערפתי, פערמיט
 טעלוט חיינע געוולקזי פתן טהויח. מיינען פטררטה פתן טהויח הטט
 ער חין זיינער החהן פעוטע חויפכעווחהרט חונר מיינען חית גרוכדסטת'
 דער ערדע פערטחטען; ער בילדעטע היעפתן רען קמרסער מיינען חירי
 דיסען מענשען חונר כעוטעלטע חיהן זייט זעבען רויך רען כעלעכערטען
 טהויח. דער טהויח חונר ריח קרמטט דעו פטרמאיען ערדרייכלי, ריח

* דער מיבעגריף חולער ווייהייט.

וְדָשָׂא וּפְרַח לְפָרְגָם בְּמִתֵּן טַל . וְרָם עַד לֹא הִמְטִיר וּגְשָׁם
 הַטַּל . וְזָבְדָה וְעִדְנָה חַיּוֹת בְּטַפֵּי טַל : חֲבָלִים נִפְלוּ לָהּ
 אֲסָמֵךְ אֲרוֹת טַל . חַיִּית יִשְׁגִּייהָ לְהַחַיּוֹת בְּאֵד טַל . חֲשֵׁרֵי
 מִי גִשָׁם עָלֶיהָ לְהַטַּל . חֲזִיו לְאַרְבָּעִים שָׁנָה לְפָקְדָה יִטַּל :
 טָרַח מְטָרוֹת עוֹ עַד עֵתָה לֹא הַטַּל . מְלָלָה עַד הַדּוֹר
 עֲשִׂירֵי מִתְנוּבָבֶת בְּטַל . טַפְּשׁוּ דְרִיָּה וְגֵאוֹ בְּאֵד טַל .
 טָרַחֹת גִּשְׁמִים מֵה צֶרֶךְ דִּינֵנוּ בְּטַל : יַעַן בְּאֲשֶׁר מָדוּ
 מִדְּוֵה הַטַּל . יִקְוֶם מִחָה וְחָרָם בְּטַל . יִקָּר בְּעָסֵם בַּחֹל
 וּבְאֲבָן גַּטַּל . יוֹרְכוּ גִצְמָתוֹ בַּחֲרָב וְחָם טַל : בְּמִוּם גִּפְר

כלד טל. זרם עד לאוכו, כי לא העביר ה' אהים (בראש'ה). זכרה, חלק לם חיות
 והים מעדן אותי בטיפי טל. חכלים כפלו לה, לארץ היל והיינו אל עקום גן עדן
 כפלו חלקי אספי אורות טל של תזי" שעתיד להחיות בו הסמים. חזיו וכו', ככ"ד
 ס' ג'ג אמרו שקודם המנוח סי' האד עולם ועסקה א' לארבעים שנה. טורח עצרות
 עזו, עז'ם אף כרי יעריח ענ (איוב לו), ואמרו שם ככ"ל, קשה היא גבורת גשמים
 שהיא שקולה כנגד כל המעשה בראשית. עד דור עשירי, מאדם עד נח י' דורות, והיתה
 מוליאה תכונתה בטל. טפשו, לשון טפשות וטפשות. דריה, הדורים על הארץ, וכתגלו
 נאד טל. כאשר מדו וכו', במדע שמדדו מדד והיעל עליהם, חצלו בגשמים ובהם
 כדונכדכתי' אכבי מעעיר על הארץ ארבע' יום וס' ית' את כל היקום, כבלשית
 ז' ד'). יקר בעסם, כעסם היה ככד בחול ומאז של חנן לבן יורכו וכו', וליכא
 דקרא נקט כוכד חנן וכטל החול (טאלי ב' ג). יורכו נלמטו (איוב י"ג), נחטענו
 וככדו כחורב וחסם של, כמו אמרו ז"ל, ברותחין קלקלו וברותחין כדוכו, ואמרו
 כבלשית רכה כל טפה שהוריד עליהן הכתיחה תחלה גניהם. כמס גיפר, כח

נחחרבג פתון וחסט, גרמי חורב בויטהע. נחך הקטע עו ניכט גערעגנעט, דית
 טרפפען דעו טהוינו ווחרענ'ו, דית דוח ערדע ערפרייסטען חורב בינעבטען.
 מיתר חיות חיון מנועהליכער פֿהררחה דעו ערלייכטענדען טהוינו לוגעטהילט
 ווחרדען, דמס ויח חוץ חיינוט דמחיים עראונטערע, דית חין מיתרעטן סמחאע
 טוואהערן. חוכר ויח ויח חיינוט דעו רעגענו בעדורפטע, זק ווחרר ויח חיים
 חוינעטן געוויטעררעגען בעזוכט, דער מיתר ערספריענויך ווחר חוין פיערליג יחח
 רע — דית בעסווערליכקייט דער פֿלוסחען ווחר דמחלו נחך חובעקמנט. פֿתן
 דיעווער בעטפֿענערהייט ווחר דית ערדע ביו לוס לעהנטען געטלעכט (פֿתן אדם ביי
 נח, ויח ווחרדע כעטחויט חוכר בעפֿרולפטעט. יעטלט ענטטמחך חין טההריכטענו
 געזינדען, ויין מיבעראוטה טרפֿטלעט דער ווייטען פֿהרענוחג : „ווינו ניפלט ויח
 חוכו, ספרהפֿען ויח, „ויר בעדירפֿען מיתרעו רעגענו ניכט, דער נחטירליכע
 טהויח חיות חוכו ערספריענויך ! ויח ווחרדען מיתרעטן פֿרעפֿען געמחט בעו
 ספרהפֿעט חוכר פֿתן דער ערדע פֿערטליגט מווענומחוט דרך מיטלע
 חוכר זיעדערדען טהויח. נור נח חייט דען זייגייען ווחרדען חין רען טשן דער
 מיכב

ולוויו מפל נטל. פי מי נחזאת לי לעולם בלי לבטל. ברת
 ג'ו ולגשי עוד בל יבטל. כל ימי הארץ להקוות בקווי
 מטר נטל: לא בנו נוסעי קדם משאון המקטל. להקו
 ויומו עלות לדק המנטל. לבם חלק ועצתם בטל. לגפץ
 ולקדם לצול להטל: מוט התמוטטה גיא בהרב בלי טל.
 מאסה עד צץ אב והפריחה בטל. ממי הרג הסליל

שנטמן בחינת עלי גופר, ולוויו, והכלוים עמו. מכל נוסל, כלל טכולס. כי פי
 כח זאת לי (ישעיה כד ט), שלא לבטל הטולם לכן כרת לו נדית ולארץ כל יובטל
 ויושנת כל ימי הארץ להקוות וכו' כדכתיב עוד כל ימי הארץ וגו' ויום ולילה לא
 ישנתו (נראשית פ כג). לא בני, לא בנינו. נוסעי קדם, דור הפלגה נוסעם
 מקדם (ס יא ב). משאון המקטל, מהטון הרב הכסרג ולא לקחו מוסר מדור
 המנוטל שנכחדו טן הארץ. לזהקו, נקסלי, מן להקת הכנתיים (ז"א יט כ). וזעו,
 וחשכו. לדוק המנוטל, לשעי מרום. לנפץ, כדכתיב ומאלה נפלה הארץ (ס ט'
 י"ט). לורם, לשצף עים. ללול, לים דכתיב האומר ללולה חרבי (ישעי' מד כז),
 ואמרו ככ"ר ויפץ ב' אותם, אין ויפץ אלה וינף שהניף עליהם הים. שוע
 התמוטטה הארץ (ישעיה כד יט), מכאן ואילך היתה הארץ עתמוטטת בחורב בלי
 טל והיתה מואסה עד שפץ אחרהם אבינו והפריחה ע"י דקוותיו כמו בטל
 המפריח הדשאים. ממי הרג, שניס של מלך סדום שהיו נוסים להרג במלחמת
 הטלכים. הסליל, הכריז במלול. והסלילס נטל, ומכנס כלל, שגירם והכניסם
 כלל תחת כנפי השכינה, כדאיתא בנראשית רבה פ' מ"ג. טל, הוא כל בלשון ארמי,
 ואפשר, כי גם דבר טל מעני, כי הוא מסך ומגל על הדשאים שלא יכס שר

חיבה חויבגענקהאטען חונד גערעטטעט, יח ווחר דער דחטהטווס רעו חלוי
 גיטיגען, דחמיט ריח וועלט פערנערהין חויך בעטטעהע. ער עררייטטעטע
 חייגען בונד מיט חיבת חונד דער לעררייטטעטען ערדע, מיט דער לויילע
 רובג, וקלמגע' ריח ערדע זיין ווירד, זיח חיחוער מיט רעגען חונד טהיח
 לו פערפלאגען. כון קחט חיון לוג פון אחרגען חער (רמן דוד הפלגה), זיח
 ווחרען חובווייע, חלעטעטען ניכט דחו טטרפלאגערייכט, דחו יענע פערפלאגער
 געטרופלעטען, רחטטעטען יוד לוחווען חונד ווקהטעטען, דען היחאטען לו בעו
 סטריהען. חבער לוייעטרומכט טחיילטע זיח וויעדער חונד פערמיטטעטע חיה
 דען מנסלוג; לערטערייחונג חונד חיבערסוועמאונג ווחרד חיהר וקחט. כון
 חק' זיח וויעדער חרע*) ריח ערדע, זיח חיון דיררעו חקד, דחו קיון
 טהיח ערקוייקקט, ביז פחטער א חרס ערסיען חונד זיח וויעדער חויילע
 פריסטע זיח טהיח. ער נקחט יוד דער העכטהייט חון, רעטטעט דח
 דען טמרענו**) ווחרען, חונד נקחט זיח חונטער וויכען סוטן. דיעזע ערלע טחחט
 בעלמחטע

(*) רמן חייסט, עו ווחר ניעמחנד, דער ריח העכטען לור גחטטענו
 פערעהרוג מחיילטע. (** יועה חין נראשית קחטיען י"ד.

והטילים במל. משם צדק נחול לילדותיו טל: גחצב
 בצור אטם זרם מלהטל. גחשב את ערנו להפקד בעת
 טל. נפקדו במועד זה פקץ זכירת טל. נפקד להפריח
 בשושנה במל: שוד תלם לזרע ובקצירו לן טל. שדה
 מנרדך פהריח ברכו במתן טל. סכם אתו ציר חתום
 בברכת טל. שרדיו להתבודד בבטח ערף שמי טל:
 ענפיו שרדו היות בגוים במל. עלי עין לברך ממגד

והורכב כידוע. משם זרק וכו', כדדרכ' יעקב לך על ילדותיך נשבע ה' (תהלי' קיג)
 כשבע לן שליכו וזעל מכניו. כחכז כלור וכו', מיוסר על מאמרס ז'ל (יבמות דף סד),
 חמר רב חמי אברהם חנינו וזרה טוטטומין היו, שחל' הביטו א' אברהם וגו' ובתיב הכניטו
 א' לור חתבם ואמקבת בור כוקרתם (ישעי' כ"ח), והנה ה' אצום ומכוס' כלור מלהטל
 זרע, ונחלכ ונתקן, וזריכין לומר שנתקן כקחתו את הגר וזרה נתקנת כעת פקידתם
 ומדויק מלאן הכתוב ויעש ה' לשרה כאשר דבר, וכל לאזעש' ל' תקון הוא. זרם,
 קילוח חורע כמו זרמת סוסי' זרמתם (יחזק' כג ב). כחשז את עדנו, נפקד עם אשתו.
 כמועד זה, כפסח שהוא עת זכירת טל, נפקדו עם בן הנעקד להפריח וכו' כדכתיב
 כסוף העקדה יטן אשר עזית וכו' כי נרך חכרכך והרבה ארבה את זרעך וגו'. שדך וכו',
 ילחק הנעקד הכין תלמי הסדה לזרע ונקצירו לן על דכתיב וזרע ילחק וגו' (כרלשית
 כו יב) שדר, נש', כמו יפתח וישדר אדמתו (ישעי' כח כד) ישדר לו יעקב
 (הושעי' יא). תלם, הוא המקום הגבוה הנעשה ע"י הזריזה, והמקום הנמוך יקרא
 גדודים. בהריח, כאשר הריח ילחק ריח שרם מכורך עם יעקב כרוו נמחן על, כדכתיב
 ראש ריח בני כריח שדה אשר כרוו ה' ויתן לך האה' מעל השמי' (כרלש' כו). מכס,
 כסכים, ליי, משם רנינו ליר נאמן. לחתום וכו', לסיים כרכותיו בטל. שרדיו,
 בניו של יעקב. לכתב נדד, לזכרון כעת כד ע"י עריפת שמי על כדכתיב כסוף
 כרכותיו ויזכון ישראל כעת כד ע"י עין יעקב חף שמי ויערפו על (דברי' ל"ג ב"ט).
 ענפיו, בניו. שודו, כאשר שרדיו בניו בטל, כדכתיב והיה אחרית יעקב בקרב
 עמי' רבו' בטל מאת ה' (מייכה ו). עלי עין, יוסף בן פורת עלי עין (כרלש' מט כב).

בשוחטטע חיהבן דער מווגיטיגע ויט דעס פערספרעכטן, זיינע קינדער חיהוונער
 ויט טהויה לז ועגטן. לומר וחר ער דחחחחן כחך חוככוטבכר; דער עווגע
 דחטטע חבער זיינער חונד ויינער געליעבטען, חוכן ריעוע לייט, ווח וחחן חלפכקבט,
 דעו טהועו לז ערווחהגען. ויח לייגטען דען גערולייגען (ליחק, דער זיך וולויג לוכ
 חפפערן לזיען) יעס, חונד ער באיטהע חוין וויח חיינע רחע חוכ טהויה, ער
 בעחרכייטעטע דוח עררע, חונד זיינע ספרחטען געדיעהטן חוכטער דעסן טהויה.
 ער לייגטע יעקב, חוב חיהבן דען ועגען פחפן טהויה, חוז ער דען גערך דען גענעג
 נעטען פערדען בייה חיהבן גערחטען. דער געטרייע בחטע גחטטעו בעווינגעלטע
 דיעטען ועגען, חוז ער ספרחך: ישראל ווחחגע זיכער חונד חבגעוונדערע חין
 חיינען לחרע, דעסען חיהוונע טרייעטען פחן טהויה ו' דיה חבקהווינגע יעקב' ו
 וועררען חוכטער דען פחוקערן באייבען זיח טהויה. חויד דעו גרייט
 ריי

קוני עלי הויל עיפות להקר בטל: רשפי להבוקול כח
 הירר לי בטל. רעש בשורי חלתי ויעוררני בטל. רגש
 שבעת ענני הוד מסך והטל. רצים לפני תוד ארץ שבעת
 מזמני טל: שכינה אהל ציר בין שדי בלין טל. שמן משח
 אח שוירר בטל. שבטי ברך בעקב בעין נתברך בטל:
 שירה שר למו באמר זיל טל: תחתיו צג גצור מגוע מברך
 בטל. תבל עם להנחיל בתוך עינות טל. ח' תרגלם נשאים

קוני להקר בעיפות בטל, כדאיתא במכילתא וכוונא נילקוט שמיים מ' ה', ריכ"א
 חומר, לפי שהיו ישראל משולמים מחמת האש שלמעלה אשר הקנ"ה לענני ככ"ד,
 בזילו טל חיים על בני אנטר גם ענים נטפו מים, ואומר גשם נדבות חניף אלהים.
 שבעת ענני הוד וכו', כדאיתא בנמדבר דכ"ה פ"א, ר' הושע' אער, ו' ענני כבוד היו
 מדיפין את ישראל במדבר, ארבעה לארבע רוחות העולם ואחד שלמעלה ואחד
 שלמטה ואחד שהיה מהלך לפניכם רחוק ג' ימים וכי העכב לפניכם את הכתשים
 ואת העקרבים ואת הארפים ואת הסלעים, ואם היה מקום כמון כי' מגניחו
 ואם כי' מקום גבוה כי' משפילו ועושה אותם מיזור וכו', ונילקוט פ' בשלח כשכה
 בענין הזה בשני קת. באורי, בראותי רעש חלתי וכו'. ליר, משה ליר כאמן
 איהל את השמים בין שדי והיינו בין שני נדי ארון דתתי ויקם משה את המעכן
 וגו' ויבס בענין את אהל טועד וכבוד ה' מלא את המעכן (שמות ט'). טמן משה
 את, אהרן אחי משה נעמד. בטמן המעשה ובתיב בטמן הטוב יורד על הזקן
 וקן אהרן וגו' (תהלי קלג). נעקב, בסוף, כלומר בסוף ברך השניים בעין
 שברך יעקב. הוא האיש הנתברך בטל, וכן ברך משה בטפוס כפ' וזאת הנכרבה
 וכרבות סס. איה וכו', איה האויבו. תחתיו וכו', תחתיו כלני יהושע שהוא
 כלל מגוע יוסף שנתברך טעוד שמים טל. תכל עם להכזיל, כדכתב לנו את יהושע
 וגו' והוא ינחיל אותם (דברי' ג' כח). בתוך עינות טל, בתוך ח' שהיא ארץ עינות
 ותהומות (שם טו). מרגלם וכו', הרגילם וכאם על שכוו כאשר יא האומן את

החט דער עויגט איטמאטער רעגנען אנטען, חוס דחייט דוח עראורטען זי
 אנטען חייך וזה דוח סטרמאטען דעו בויטלעו חובר דוח סטיוואע דעו דמכענען,
 חוזר בשבעת חבער ער החט חייך בחור ויעדער עראוואטערט איט דעסן בחור
 זחייטען טהויה. היערזויל בעמרדערטע ער זיעבען העררזילעע וואקטן לו זחייטען
 טוטן; זיח' אונגאמבען חוזר בעלויטעטען חייך נחך יעבעט פרוכטבחרען חוזר טהויה
 זייעטן אנטען; היערזויל בעווייטעטע דער געטרייע בחטע גחטעטע (משה) זייעט
 וואהאנגן חיו זחייטער איטטע לור גחטטזילען דעזידען, זחייטע זיינען ברודער חייך
 איט דעסן זיח טהויה טרייעלענדען וואכאל, זעגעטע זייעט סטחאטע נחך זיט
 יעקב' זענען, איט דעסן זענען פלחן טהויה, חוזר זחגג לזס כעטלוס זענען ערחה
 בענען זענען ערווייבער זיח טרייעלענדער טהויה. סטחטט זיינער זעטלט' ער
 דמן יהושע חיו (יהושע, דוח טפרחטע חיו דעסן סטחאטע דעו זיט טהויה זענען זענען
 טען יוסף), עאפפלהו מיהת, דחו געליעכטע פלאק נחך יעבען וואסער חוזר
 טהויה זייען אחר לו פיהרען. יהושע זייטעטע ען, טרוז עו זיח חויל זיינען מראען,

בְּשֵׁכֶם בְּאֹמֶן בֶּן נֶטֶל . תְּקִיפֹת צָר וְאוֹר בְּשָׁלֶם בְּטַל :
 מִיּוֹסֵד בְּחִרְוֹת רֵאשִׁיטוֹת ע"פ חֲשׂוֹר"ק וּכְשֵׁנִיּוֹת אֲלַעֲזוֹר בִּירְבִי קִלְרִי מִקְרִית סִפְרִי .
 יִתְחַת אֵילֵת עֶפְרַיִם בְּרֶךְ מוֹשִׁיעַ בְּטַל . אֲמִין
 וְנִסִּים בְּאֵיתָן בְּחָרֵב וְגִזַּת טַל . שְׁעֵנְתִי מֵאוֹ
 וְעַד עֶתְמָה בְּהַבְטַחַת טַל . לְעַד בְּלִי לְהַפְנִיעַ
 מֵאֵתִי טַל . רְגֹזֵי שְׁבִי בְּחָר וְעֶצֶר טַל . עַל פֶּתַח
 לֶחֶם וְטָרֶף טָרֵד וְטַלְטַל . קָדוֹשׁ בְּהַבִּיט לְבַל
 תּוֹפֵר בְּרִית טַל . זְלַעְפָּה רוּחַ לֵילֵד וְנִפְשׁוֹ נֶטֶל :
 צִרְפִּית

כנו, וכתיב ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועתיו (הושע יא ג). תקופת
 צר ואור, תקופה וסניב של ירח ושמש (ישעי' ה ל).
 תחת אילת עופר, תחת האלה אשר נעפרה כתיבך גדעון המושיע בטל
 כדכתיב בשפטים ו' י"א. חמץ, כתחזוק וכתחמץ להרום מוצח הנעל אשר לאכיל
 כמו שכתוב שם, ונדמה בזה לאברהם אבינו הנקרא איתן שם הוא כתחמץ
 לאכר אלילי אכיל כמו שכתב עליו הקבלה. ונוסח, וחס"כ נעשה לו כס בתורכ
 וכגזית על כמפורש במקרא. באיתן, כ"כ כשני כ"י ככ' ומוסב על חמץ
 כמו שכתבתי. ובתורכ וכו', מוסב על חוס. לחם וטרף, לחם ועזון. טורד
 וטולטל, נצודה וטולטול טעמוס למקום נחל כרית וכלרפת, כמפורש במקרא.
 זלעף רוח לילד, שם בילד רוח זלעפות והיינו רוח של חוס האורף, כדכתיב

ויח דער ווקרטער דען קמבען טרמקט, חוגר העמטע חייכוט וייכעטוועגען
 דען זיין פֿון ווקרטער חוגר ווקינע.¹
 תחת, חוכמער עופר'ז חייכע ווקרט ישראל'ז רעטטער (גדעון) געועגעטע
 מיט טהיח. ער ווקרט טרמפֿער ויח איתן, דקרוס געטחה חיתק חויד יענע
 ווחודערליכען מיט דער ווקלוע, דיח בארד בעטטהיט, בחוד טרמקקען²
 ווקרט. וייטדעטן זעב' חיד מין טרויטער לונערויכט, דחם ער מיר ניח דען
 טהיח סערווייגען ווקרט. חייכוט לירכטע תשכ"ז³ חוכער אסלח, חוגר לירכענד
 סערסווחור ער חיתק דען טהיח. (ער געלכט ווקרט דמרוך געכטטהיט,
 חוהערלונחודערן חך ברך חוגר. זעבענאוויסטעל.) דער מלוערהייליגטע
 זחח דען חייגרין, דער מין דען בוגר דען טהיטע געטעהטען, זיעט דחן
 דען זחח (דער ווקרטחין דען טרמפֿעטען) ערקרמקען חוגר כחחן חיתק
 וינע

¹ יעעה דיעוע געטיכטע חין יהושע קמפיטעל י' פסוק י"ב.
² יעעה דיעוע געטיכטע חין שיפטים קמפיטעל ו'.
³ תשני, אל'י הכניח. יעעה טלבים א' קמפיטעל י"ג.

צַרְפִּית בְּצִיר רְגֵנָה תְּנוּאוֹת לְהַטֵּל • רְאוּתוֹ כִּי
 פֶּסֶם בֶּן הַתִּיר נָדָר טַל • פֶּשַׁע אִם הַעֲוָה עָדִי
 עֲצִירַת טַל • בְּבֹן עֶרְךָ תַּחֲן לְמוֹלִיד אֲגִלִּי טַל •
 עֲתֵר לִפְנֵי הַיְמִינִי כִּלְבָטַל • יְהִידֵת יִלְדֵה שִׁיב
 בְּהַתְרַת טַל • סִדְרֵה שֶׁף לְכָל כְּחֻבּוֹרוֹת טַל •
 רְמוֹ כִּי שְׂבוּנִים יִקְצוּ בְטַל • נִכְרְתָה זֹאת

ורומ זלעפוח (תהלים יא ו) וכתיב זלעפה אחתני (סס קיט כג). לרפית,
 חס הילד, ונקראת כן על שם מקומה לרפת. כתיב, בשליח השם הוא אליהו
 השני. רגנה, התרעמה לשון ותרגנו באהליכם (דברי' א' ב' ז). תנואות, עלילות,
 לשון כן תנואות עלי יעלם (איוב לג י) התרעמה עליו ואמרה כי נח להתטולל עלי
 עלילות כמו אמרה כי נחתי אלי להזכיר את עוני ולכמות את בני (מ"א יז
 יח). כי פס, נעדר לשון פסו אמונים (תהלים יב ד). התיר נדר. אמר
 העבד: הבער אשר לפני פירש כל הענין הזה ע"פ סוגיא דפסכרין (דף
 קי"ג) ואמר שלוחת המית הש"י את הילד כדי שיטעך אל' למפתח של תחיי
 ויחזור מפתח של טל ומער וכו'. עיין בפירושו. ולא טוב פתח, כי לפי סוגיא
 דהתם המער לבדו נעלר אבל הטל לא נעלר מעולם, וכן איתא בתענית (דף ג'
 ולדעת הפייטן הטל נעלר כמו שאמר ועלר טל, וכל דבריו מיוחדים על עזירת הטל
 וזה שלא בסוגיא בבבלי, חבן בירושלמי פ' ה' דנרכות עלאתי בדבריו ופליגי
 ביה אמוראי מ"ד המער נעלר לבד ומ"ד הטל והמער נעלר, ופריך שם, מ"ד
 על הטל ועל המער כשעל לו היכן הותר נדרו של טל? ומשיב בנדה של לרפית
 חקלא אל ה' וגו', הגם על האלמנה וגו', אשר ר"י משל לאחד שנכח כרתיקו
 של רופא, עד שהוא יולא נפלע בנו, חזר אללו ואמר לו אלוני הרופא רפא את בני,
 אשר לו לך והחזר את הכרתק שכל מיני רפואות נתונים בו ואני מרפא את בני, כך
 אשר הקב"ה לאל' לך והתר נדר של טל שאין כמותים חיים אלא כאל ואני מתי
 צנה של לרפית וכו' עכ"ל, וכונן גם בילקוט על מקומו ומעתה דברי הפייטן
 ככונים ומבוארין. עתה, החפלה. יחידת ילד, כשעת ילד (תהלים כב כא). שבוכים,
 שוכני עפר. נכרתה זאת וכו', הכרית נכרת להררי קדם והם יסודי עולם שנתן
 להם הטל צמת נה, וכן איתא בירושלמי במקום הנזכר, ואמר שם עוד, אשר ר"ש
 צעה ישראל באים לידי עבירות ומעשים רעים כגשמים נעלרים והן מביאיין

זיינע ויעלע. לרפית (ריח ווטטער דען קמבען) ערחוב ביטטערע קמגע ווירער
 דען גמטטגעמחרטען; דיעער ומה דען ענטועלטען ימה, בערייטע זיינען סווחור
 חוכר חוב מיתן חוין, ער ווערקטע, דמס ער געבעלטה השטטע, חוכר טיקקטע ויד מן
 וויט חיגייער ביטטע לוק זעברער דען טהיעו. ער פלעגטע לזכ עוויגען חוץ טחויח חוכר
 גמב דעקן קמבען זיינע ועלע וויערער דורך דען מלובעלעבערען טחויח. דהרורך
 חמט ער יערען פמון דער ווחוודערקרקמט דען טחוייעו מיבערלייגט, חוכר געלייגט,
 דמס חוין ריח דען טמיען סמלען, מייכוט וויערער דורך טחויח ערוואלען ווערען.
 דיעוע

לְהַרְרֵי קָדָם בְּמִתְנַת טַל . בְּלֹא יִקְוֶה לְאִישׁ
 לְיַחַל עָלֵי טַל . מִמְּחֻרְתָּהּ פֶּסַח יִתְנַנּוּ בְּעַד טַל .
 יָנִיפוּ בְּמַעֲלָה וּמוֹרִיד לְהַגִּיף רוּעַ טַל : לְכֹן
 מִלְפָּנַי עֹמֵר אֹבִיר בְּתַחַן טַל . קְרוֹם לִילָה
 אַחַד לְהַלִּין בּוֹ טַל . פָּרְתָהּ לְהַיִּים מִחֵית יְרִידָת
 טַל . לְמִתִּים חֲפְשֵׁי הוֹכְנָה תְּחִית טַל : יַעֲזְרוּ
 יוֹזְרָרוּ יִחִיו בְּרֶדֶת טַל . יַעֲמְרוּ יִקְוִמוּ יַעֲלוּ
 בְּשִׁכְבַּת טַל . טַעַם זְמִירוֹת יִשְׁמִיעוּ בְּטַל אֹזֶרֶת
 טַל . רוֹן יוֹשְׁבֵי סַלַע אֲשֶׁר יִחִיו בְּטַל : הַבְּצֻלָּת
 וְעַרְבָה הַגְּלִנָּה בְּפִרְיַת טַל . מְדַבֵּר וְצִיָּה

יששום

זקן אחד כגון ר"י הגלילי והוא מפגיע בעדם וכגשמים יורדים, אבל טל
 אינו יורד בזכות נר"י לעולם, ומס טעם? דכתיב ככל מלח כ' אשר לא
 יקוב לאיש ולא ייחל לכני אדם (עיבה ה') עכ"ל, וזה שסיים בלא יקוב
 לאיש וכו'. ממחרת הפסח, הוא ט"ז בניסן יום הכנפת העומר. יניפו במעלה
 ומוריד וכו', בדכתיב ובכניף את העומר ממחרת השבת יכיפנו וגו' (ויקרא כג יא).
 ואיתא בפסיקתא וכו' רש"י בפירושו, כל תנופה מוליד ומכיל מעלה ומוריד,
 מוליד ומכיל לעבור רוחות רעות, מעלה ומוריד לעמוד על ליים רעים עכ"ל.
 קדום לילה אחד, כי הקלירה היתה ביום ט"ו סמוך לחשיכה. כורחה לחיים,
 רלונו כריחת ברית של ירדת הצל היא לחיים ולמתים, לחיים למחי' ולמתים
 לתחי'; ואמר למתים חפשי ט"ה במתים חפשי (תהלים פ"ו) להיותם חפשים
 מעמל העולם. יעוררו, יקילו. יזוררו, יתעטשו כבוד בהם התנועה כמו ויזורר הנער
 (מ"ד ל' לה). יושני סלע, שנאמר ירונו יושני סלע (ישעי' ע"ג י"א). חנבלת וערכה
 מדבר ולי' וכו', כמבואר בנבואת ישעיה (לה א) ישאום מדבר וליה ותפרח בחנבלת
 וגו', ופירש כל הכנבואה כהיא על זמן התחי' וכן איתא בילקוט בשעאל כדעו ק"פ.

(ריעו געוואלט, דורך טהויה ומוזרער חוילנזחיבען, ווחר כור דען חוילער וווקהלטען
 גקטטענו פערליעהען, קיין סטערבליכער זתנוט העט חטספריק דמרוין —)
 דער טהויה גיבט דען זעכענדען נמהרונג, דען טקטען זעבען; זיח ווערדען דורך ריח
 וומוזערקערקעט רעו טהויע: ערוואלען, זיח ווערדען זיך בעוועגען חוכר ערחהבען
 חוכר חוואהער וומוזערקען חוכר זקבוניגען. ווייט חוואהער ווירד מיהר גענונגען ערטהענען,
 חוכר פלוצ חוכר היגעל חוכר ווייטע חוכר טההל זיך דעסען ערצייטען, חוין

יִשְׁשׂוּם בַּמְלֹל מֶלֶךְ. וְרַב וְשָׂרֵב וְשִׁמְשׁ וְחָרֵב
 וְחַמַּת מֶלֶךְ. קְמוֹת לֹא יִקְדִירוּ בְּגִיאַת מְלוּלַת מֶלֶךְ:
 וְסִכָּה תִהְיֶה לְעַל קָרִים מְלֵה־מֶלֶךְ. רְבוּצִים עַל
 כְּבוֹד הַפֶּת עַב מֶלֶךְ. הוֹגֵי הַמֶּלֶךְ יִנְפוּ רְסִימֵי
 מֶלֶךְ. יִפְתְּחוּ אֶסְמִים לְהַטִּיף נְזוּלֵי מֶלֶךְ: דְּרוֹי הַמּוֹן
 הוֹגֵג שְׂאֲרֵיהֶם בַּמֶּלֶךְ. תְּרַשִּׁימֵי יִנְהַלִּים
 בְּמַרְפֵּא בְּנֵף מֶלֶךְ. גִּיל קוֹל רִנָּה לְעַבּוֹר בְּסֶךְ
 וּמֶלֶךְ. סְלוּלִים עֲלוֹת לְנִכּוֹן וְנִשְׂא וְנִטֵּל: בְּשׁוֹרֵם

וְרַב וְשָׂרֵב, אֵינֶם לֶאֱזוֹן חוּם, וְכַתִּיב בִּי הִנֵּה הַיּוֹם בַּאֲדָר כְּתוּב (מֵלֶכֶי ג' י"ט).
 לֹא יִקְדִירוּ, לֹא יִשְׁחִירוּ. בְּגִיאַת מְלוּלַת מֶלֶךְ, בְּאֶרֶץ הַמְּלוּלָה בְּעַל וּרְוֹנוֹ כִּי כָל חוֹרֵב
 וְשָׂרֵב וְחוּם אֲשֶׁר יִהְיוּ לַמְּמַד בּוֹטֵן כְּתוּבֵי לֹא יִקְדִירוּ אֶת פְּנֵי הַקְּטוֹת בְּאֶרֶץ הַמְּלוּלָה
 וְכַתִּיב וְסוּכָה תִּהְיֶה לְכָל יוֹמֵם מְתוּרָב וְלַמַּחֲמֹר מִזֶּרֶם וּמִמַּעַר (יִשְׁעֵי 17)
 וְהָאֵשׁ שֶׁמֶךְ אֲחֵרָיו וְסוּכָה תִּהְיֶה וְכוּ'. קָרִים, טַעַמוֹ זֶרֶם וּמִעַר כְּדַכְתִּיב מִים זָרִים
 קָרִי (יִשְׁעֵי י"א י"ד) וְהוּא בְּכַד מִזֶּרֶם וּמִמַּעַר. בְּכוֹד חַמַּת עַב מֶלֶךְ, כְּנֶגֶד וְכַתִּב
 ה' עֲכֹן וְגו' כִּי עַל כְּבוֹד חוֹפֵה (יִשְׁעֵי 58). הוֹגֵי הַמְּלוּלָה, הַמּוֹן מֵלֶכֶי עַל, עַש"ה
 וְהַאֲשֶׁר קוֹל הַמְּלוּלָה (יִחְזַקְחֵל א' כו). יִנְפוּ, עַל הַקְּטִימִים לַחֲחִי' וְלֶאֱזוֹן הַנֶּפֶס הוֹת
 ל' חֲנוּעָה כְּסוּלָכָה וְהוֹנָחָה כְּמִכּוֹל לַעֲיֹל. דְּרוֹי הַמּוֹן חוּגֵג, עַש"ה כִּי אֲעַבּוֹר כְּסֶךְ
 אֲדָדִם עַד כִּית אֲלֵסִים נְקוּל רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן חוּגֵג (תְּהִלִּים ע"ב ה').
 אֲחֵרֵי תִּס כְּמֶלֶךְ, עַש"ה וְהִ' אֲחֵרֵי תִּקַּח נִקְרַע עִמִּים רַבִּים כְּמֶלֶךְ (מִיכָה ה' ו').
 חֲרָשִׁים, מֵלֶכֶי עֲלִיוֹן, וְכַבּוּדָה כִּי אֲחֵרֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְדוּ אֵל הַר ה' כְּהַמּוֹן
 חוּגֵג, יִנְהַלִּי הַחֲרָשִׁים מְרַפֵּא כִּכְפִי הַל כְּדַכְתִּיב בְּכַוָּנָה הַנּוֹכַח וְחַרַּס לְבַס יִרְאֵי
 שְׂעֵי אֲשֶׁר לְדָקָה וּמְרַפֵּא כִּכְפִי הַל (מֵלֶכֶי ג' ה'), וְכַנֵּג כִּי אֲעַבּוֹר כְּסֶךְ אֲדָדִם
 כְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה, יִסְד גִּיל קוֹל רִנָּה לְעַבּוֹר כְּסֶךְ וְעַל. סֶךְ הוּא ל' סֶכֶךְ וְסוּכָה כְּמוֹ
 שְׂפִי עֲלִיוֹ רִשִׁי ז'ל, וְכֵן עַל לֶאֱזוֹן סֶכֶךְ הוּא כְּמוֹ יִנְכְּנוּ וְיַעֲלִלְנוּ (נַחֲמֵי ג' טו) וּפִירַשׁ
 הוּא הִ' עַס כֶּךְ אֲחֵר, לֶאֱזוֹן מַעֲלֵלָתָהּ. סְלוּלִים עֲלוֹת וְכוּ', הַשְּׂאֲרֵי הַנּוֹכַח עֲלוֹת
 כְּרִדְךְ סְלוּלָה כְּדַכְתִּיב וְהִתְהַלַּח עַל הַלֵּל שְׂאֵר עַמו (יִשְׁעֵי י"א טו). אֵל נִכּוֹן וְנִשְׂא
 וְנִטֵּל, אֵל הַר כִּית ה' כְּדַכְתִּיב וְהִ' בְּאֲחֵרֵי הַיּוֹמִים נִכּוֹן וְהִ' הַר כִּית ה' כְּרָאָשׁ
 הַהָרִים וְכַשֵּׁא מַגְבְּעוֹת (יִשְׁעֵי כ' וְיִיב' ד' ה'), וְנִטֵּל גַּם הוּא לֶאֱזוֹן נְשִׂאוֹת. בְּשׁוֹרֵם

פִּירְוֹלֵטִיגֵנוּ טַהוּיִמְגֵנוּ וְחֹק וְיִרֵר וְיִח שִׁירָעֵן חוֹכֵר סִיטְלֵעֵן סֶךְר בִּיעֵכְנֵעֵרֵדֵר וְחֵנְכֵנוּ
 הַיִּטְלֵעֵן חוֹכֵר סֶךְר וּנְעִטְטֵר חוֹכֵר רֵעֵנֵן, רַחֲמֵיט חִיחֵר גֶּחְלֵן לִכֵּט דּוֹקֵעֵן וְעֵרֵדֵעֵן,
 עֵנְעֵן דֵּעֵן הַיִּחְמֵעֵן וְעֵרֵרֵעֵן חִיחֵרֵעֵן סֶךְלֵעֵן חוֹכֵר בְּחֵלְמֵיטֵעֵן טַהוּח חוּלֵי יִח
 הַרְמֵכְרֵיטֵעֵן. חוּלֵי גַעְבְּחֵרֵטֵר עֵבֵעֵעֵן, חוּלֵי יִבְעֵרֵעֵן כְּחֵרֵעֵן, בְּעֵלְיֵיטֵעֵם
 סֶךְ עֵנְעֵנוּ, וְעֵרֵרֵעֵן יִח דִּתֵן הַיִּכְוִיטֵעֵן וְחֵךְ יֵעֵכֵעֵן וְחֵךְלֵעֵן גֵּרֵיטֵעֵן חוֹכֵר
 עֵרֵחֵכֵיטֵעֵן

מֵאֲמֵנָה עַל הַר מֶזֶן טַל • פְּרוּחַ יִפְרָחוּ בְּשׁוֹשַׁנֵּיהָ
 בְּטַל • אֵל אֶרֶץ רִגְוֹ וְתִירוֹשׁ אֶף שְׁמוֹ יַעֲרְפוּ
 טַר • רְאוּתָם אִשׁ אוֹכֵלֶת כִּי נָהִיָּה בְּטַל:

הפייט מסדר וכולך י"ב חדשים וי"ב עולות ובנגדס י"ב כשנשים כנגד י"ב
 ארבות הכתובים ב' עקב, ונכרחה אחת מאל של אותו חדש ונגדו לדיק
 אחר נאלו החדשים כל חודש רומז למזל והחדש והמזל הכל בשביל
 כהדיק במלאת השנה מצורכת ומוללת. זמיון ע"פ א"ב ערונע.

י' אֵלִים בְּיוֹם מִחְסָן • הֲלוּ פְּנֵי מְנוּסָן • טַל אוֹרוֹת
 לְנוֹסָן • לְהַטְלִילָם בְּעַצֵּם גִּיסָן • אִשְׁאֵלָה
 בְּעַדָם מֵעַן • גְּבוּרוֹת טַל לְהַעֵן • טַל אֵב
 הַבְּטָח לְשַׁעַן • יִתֵּן לְהַמְתִּיק לְעַן:

בשםך

מאנחה וכו', ע"ה תאורי טראש אמנה טראש טור ותרמין (טור ד ח), ואנחה
 עליו בילקוט, אמר ר' יוסף, בר הוא ואמו אמנה ובין שהגלויות געיעין להר
 זה אומרים שירה נאמר תאורי טראש אמנה ע"ל, וכן איתא בגבול, חלל נמקום
 הר אמנה גרם טורוס מיוסם, ונפ"ק דגיטין (דף ח א) מלאכו טורוס אמנה,
 וכן כל הר ה"ר ת"י טורים אומנים, וראש אמנה מחורגם טור תלגה וכן ח"ל
 הר חרמין (דברים ג ח) טור תלגה, וע"ה פי' רש"י, וידענו כי יש גם שלגלויות
 של הרים תכופים מהם גבוה ומהם גמון והשמו' מהם פרים ומהם בללים ולפעמים
 יבנה הפרט בשם הכלל, ולפעמים בכפף זה, ראיתם אז אוכלת, נראותם כי היום
 ההוא זהו בעד כמבור-כהיה לישראל בטל, גם יתכן כי אז אוכלת תאר לה"י
 והוא יהיה להם בטל, כדכתיב אה"ל בטל לישראל יפרא כמאנחה (הושע יד ז).

אלים, תקיפום ובינו ישראל ביום מחוסן, בעלם היום הזה, בי מחוסן ועלם
 שיהם לקח תוזף ותוקף, ובעם בעלם היום, בעלשון וחסונו של עס' חלו,
 כספרינו ה' ח' כפת' ח, זה"ב הדבור לנובחים וזה לא יתכן שהרי לנוסן ולהטלילם
 הדבור כהן לנסתרים, ומלאתי ככ" חלו בשירק, וכן ככוף, והבונה בי בעלם
 היום הזה מלא ועד עתה סילו בני ישראל את פניו אל מצננם וצנוסם
 לנוסן בטל אורות ולהטלילם בעלם חוסן מנוסן, כמו מצנוסם וכן מקום
 ה' דוגמת לקח היעין לנוסן, לרומעם. להטלילם, לצופכסם. אשאלה בעדם,
 דכרי כש"ץ המתפלל. לען, ל' מרה בלענה (מזלי ה' ד) י"ה י"ה י"ה

ערהכינוען טעאסעלבערג. עתן אמנה חיבער חרמון: געבירגע ווערדען יח רען
 טהויה בעוינגען: יח ווערדען חין וענען געטרייע: מאר וויכרייען (מאדע חונו
 טער טהוויחטרייעפערען היימעל וויכעלרען טיח היינע רתוע חיק טהייע — יח
 ווערדען ע: חנסטייגע: דמן מאלענלעוהרענע קיינע: דען חיהטען ווינד עו
 יחן ויח חיליגר טהויה.

ק' בשמך טל אטלה. בילדות טל להטלה. טל בו איתן
 מטלה. בדין ירעו כמו טלה: ברית ברותה לראש
 אבות. חילוי בטל להרבות. קו"ס טל כל יו"ז מבני
 אבות. להרסים עם נדבות:

ק' גזע כרביב טל משיר. ששים ואחת ארחו
 במשיר. טל גר לעדם חיר. מחמשה עשר
 באיר: גיל טל לכל יגעים. ורודאי בכור
 בו רוגעים. קו"ס טל גאולים בו גאים. עם
 בטל נשארו בנויים:

ק' הופקי דלתיך לשור. הטלילם במעגל מישור. טל
 דוק למו משור. ערקן לחיבת שור: הגלי אסור מוק
 ענה. גיא ודשאיה תענה. קו"ס טל דשאיו יחנה.
 בטל סביבות המחנה:

הפגעת

בשמך טל אטלה, בשמן. אסוכך נסוכה כענין מגדל עוז שם כ' בו ירוץ כדוק
 ונאנח (מטלי יח') ועל גם הוא לאון סכך וסוכה כמו שאלתי כפיוט הקודם. כילדות
 על, נזכות אנכסם. איתך, זה אנכסם, נדיו, כניו, מלה, ידוע הוא, וגם הוא
 אחד טן י"ב מלות שנגזרו והחמה בכנסת בו נניסן ולכן חנרם יחד וכן ביתר הסדאים
 וכוונות. טל כל יו"ז ... להרסים עם נדבות, ע"ה עמן נדבות ביום חילך
 וגו' לך טל ילדותך (תהלים ק"ג) ואמר ר' יעקב איז כפר חנן נכנס ה' לאנכסם
 שחיכו מיו טל טכיו. גזע וכו', גזעו של יעקב הכנאר נקרב בעמים כרביב. על
 נדכותי וזהו שאלתי יעקב נקרב עמים דכיס כעל (עייבה ו'). אר חו, שים ואחת
 סעודות עשירי פנלך שסוללו מטברים וירד להם הטן כס"ו נאיר כדאיחא בפירש"י
 דשמות י"ו א'. על גר. הטן זהים כזרע גד. וסמן גם הוא נקרא טל כמו שאלתי
 נב"ד פ' ס"ו ויתן לך מעל השמים זה הטן. לזרם, למזכס. סויר, הוחר ונדרכו
 לאון ויתורו את הארץ. ודודאי כזר, כדודאים שטלם ראובן כזר יעקב מולאים בו
 מרגיע ביתר. גאולים בו גאים, ישראל מהגאים בו כי הם נארו כעל כגוים
 נדכותי כמכבה ה' ו'. דופקי דלתיך. ישרא הדופקי נדלותות בית תפלתך לאר פניך.
 הטלילם, סוכסם. טל דוק, טל שמים. למו חשור, סודר להם כרצוי. ערקן לחיבת
 שור, עד שכלה ירק טן הסדה ואין לאור מה ללחוד וחינו עד החורף, ורועו כו
 למולו של אייר. דגלי אסור מוק, דגלו כנסו של שמעון שפי' אסור כמק הוא עכרי דכתיב
 מלרים תקבלם מוק תקנרם (הוטע טו) וכתיב ויאסור אותו לעיני ה' (בראש' עכ"ד).

ח' הפגעת מל תבון. מול מבון שבת כון. טל

הנפת עב תבון. במהנת מל סיון: הלול

קדש תירושי. ימגיד בטל קדושי. קי"ט טל

הלנת קציר שרשי. ילון בטל להשרישי:

ק' ואות לחשוף התומים. ורמו לצחצה פתמים.

טל ותר לתמימים. להאחות בו פתאומים: ורד

עם אל להבן. וגם מנשי לתבן. קי"ט טל ועד צור

לשכן. אתו בנם לעשות בן:

ח' זעקי בל תבוז. להטלילי מעוץ ומבוז. טל

זמנת לרמוז. לחתל באב תמוז: זרע בן

עתים חפש. לעד בלי יאפס. קי"ט טל זורר

על פס. כבמדבר דק מחספס:

חבא

כפגעת טל תבון, תכלת הטל תבא טכוכת לעלות מול טבון שנתו ית' וסוף
 ז"כ של מעלה המכוון כנגד ז"כ שלטטה. הלול קודש תירושי, כתירוז שמהללי'
 זו נקודש יעמיד ויעתיק בטל קדושי, בזכות אהרן כלוי קדוש ה' (תהלים קו יו),
 ורומז ללוי שנקרא חסיד (דברים לג ח). טל הלנת קציר וכו', עז"ה שרשי
 פחות עלי מים ועל ילון בקלירי (חיוב כע יט). ואות לחשוף הטל, הוא אות
 לחשוף ולגלות הטעמים בארץ. לחלוח כחמים, לכקות כעווכות. לחטטים,
 לישראל. להאחות בו, שיתאחה הטל בארנו כתאומים המתאחים יחד, ורומז
 למזל סיון שהוא תאומים. ורד עם אל, רמו ליכודה כדכתיב ויכודה עוד רד
 עם אל (בושע יב א). להבן, ארץ יכודה. ונס מנשי, ונס גדעון משכט מנשה.
 לתבן, לבון. זער, כ"כ בני ב"י והוא ל' ייעוד וזמון. אור, סלע. לשכן,
 להניח כדכתיב (שופטים ו יו), ויאמר אליו אם נא ... ופנת אל הסלע
 סלו ויעש בן, וכתיב גם (ו' ע') ועל כל הארץ הים טל. להטלילי,
 לסוככי. מעוץ ומבוז, בני נחור דכתיב את עוץ בכורו ואת בוז אחיו (בראשית
 כ"ב כ"ט) ומרמו בהם לאדום דכתיב ששי ושמתי בת אדום יושבת בארץ עוץ
 (חיבה ד' כ"א) וכתיב בה אשר ה' לאדום קטן נתתן נגוים בזוי אתה
 מאד (עובדי' א'). כאח תמוז, היינו החום - ובינוז בעכואר בסוף הפיוע
 הקודם. זרע בן עתים חפש זרע של בני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת
 (ד"ס א' י"ב ל"ב). לעד בלי יאפס טל זורר וכו', לעולם לא יעדר הטל הזורר
 על סלק ארנו כמו שפי' במדבר דק מחוספס. פס, לאין פסח נר (תהלים עז טו).

סיון

תאומים

תבון

ח' חבא משוד שטן . פסוהיד קלוי לסמן . טל חיים

ירטן . להפסח כגון סר טן : חוף ימים בצני . כזראית
מללי נצנו . קו סמל חשור לרבי צאנו . ובטל על עשב רצנו :

טל ליישע אשאב . במשוש ממושאב . טל
טעם אב . יטעימנו אל ואב : טלול ידידות

שכני . ישכון לבטה לשכני . קו"ט טל טהר
משכני . ישקוט בעב טל על מכוני :

ק' ילדות טל תארי . במאז בו לפארי . טל יפיק לבית
יערי . לשאז בו בארי : זום טוכה בטוב אבלי לה .

קזנוק בשן להתהללה . קו"ט טל יבולי אל תסלילה .
בעל המנהגה לילה :

ק' כרסיס רד בראש הלול . בקן ראשון
למלול . טל בן יהא כלול . להדשיא פרחי

חכא משוד וכו' . חכא והסתר פסוהיד משוד של טען שלא יסתיין . פסוהיד , פסוליק ,
עיין פירש"י שנות"כ י"ג ירטן , יחוכר , וחוכר חכר (דכרי' יח יא) , ת"ח ורטן דסין .
חוף ימים בשנינו , זנובון דכתיב זנובון לחוף ימים ישכון (בראש' טו יג) . פסולית
טללי בלכו , שירחו סכננים שלו טכורבים צאל . חזור , לשון רכובי וכטל על טעב
דלובו , טללי' ע"ג , טל יעטובו , ע"ה ואחכס מים כשזן טמעצי הסימס (ישעי'
י"ג יג) . טעשכ , טטעין . טל טעם אב , העל שפעס חכינו יחך אחר העקידה
שהטעישו האל יתכרך על של תחיס , כאטרס ז"ל , אותו העל יטעמינו אלכינו
ואכינו . טלול , טוכה וחופס . ידידות שכני , צ"ה שנחמר טה ידידות טשככותיך
(תהלים מד ב) והטעם חופת ידידות טשכני ישכון לבטח להיות טשכנו טי . לשכני
בעו לשכנו מדרסא (דברים י"ב ה) , ורומו גם לכניטין ט"ה גכנה בחלקו וכתיב
גבי יודי' ה' זשכון לבטח עליו סופך עליו כל היום (דברים ל"ג י"ב) . טל
טוכר וכו' , ע"ה כה חמר ה' חלי חקופס וחמימה בטכובי ... ככט טל (ישעי' יח
ה) . ילדות טל , של חכרסס תחרי וכו' . לבית יערי , לכ"ט הנקרא יער
לבנון . לשאז נובארי , כעטין ה' טניין ישאג (עמו' אב) ירטן גם לחאל חכ טכוח ארי ,
וגם דן נטש לחרי , חכלינה , ל' ערוב זכלול , ויחכן טכוח טלשן כליל חטיף
יחבל (ישעי' ל כד) . כזנוק , נקלוח , ורומו לרן דכתיב דן גזר חרי' יזנך טן
הבזן (דברי' לג כג) . כרסיס , לשן דסיס לילה (שיר ה"ב) , ע"ש פ' רש"י , רד ,
יורה . כראש טלול , כראש כה גכנה וחלול וסימנו כטל חרטון שירי של חרי
ניין . בקן ראשון לעלול , היינו כניסן טכוח חללח עת טל , בן יהא וכו' ,
כטסיס

אלול: במהים שבערצון להספק. בלהלוח
נגב להאפק. ק"ס טל בנסת על דודה תרפק.
לעזרה בקול דופק:

אלול

ת' לאות טוב טל נתלה. תת לעולם חתלה. טל לנוכב
תגוב שתולה. להגיל במושש בתולה: לאגוד גדוד
ישפר. להעצים גדודיו בלי מספר. ק"ס טל להקיץ
בקול שופר. אמומים שוכני עפר:

תגוב

מ' מכל אם יאשרי. ואהורנו משירי. טל

מאגלו

מאגלו יעשרי. להספיק עד קץ תשרי:
משמן להם מקחי. מעים יין רקוחי. ק"ס טל
מלא משאלות מלקוחי. יערוף כמטר לקחי:

מאגלו

ק' באק נושא לך עינים. לענותם המ אונים. טל
נופה לכהולת מחנים. להכריע צדקם במאונים:

במהים, חאנים. שבע רלון, רמו לנכחלי שבע רלון (שם לג בג). נגב להאפק, ל' באפיקי' נגב (תהלי' קבו). כנסת, כנסת ישראל. דודה, הקב"ה. יתפק, ל' מתרפקת על דודה (זיר ח ס). לעזרה, טן הגלות בקול דופק בדכתיב קול דודי דופק (שם ס ב) וכמו שתרגם שם המתרגם. לאות טוב על נתלה, נשחק, כמ"ש הפייטן לעיל בפיוט אאורה, הכין ותכן נשחק ובדליתא, נחגגה דף י"ב. שתולה, ל' וערפל שתולתו (פיוט לח ט) ועכיו לבוש ועצוף. לנוכב תכות שתולה, לנוכב תיבנה השתולה נשחק ולהגיל כמזש בתולה, דכתיב ותירוש ינוכב בתולות (דברים ט"ז) ורמו לנתולה טל חלול. לחגוד גדוד יושפר, להאיות עם רכ כדי שוכל לקבץ גדודים להכרבות ולהעצים אותם בלי מספר ורמו לגד שנאמר גד גדוד יגודנו (נראשית מט יט), גם מזה שפר ברך מרחיב גד (דברים לג ב). יאשרי, יברכני ויליחני לשון כי אשירני בנות (נראשית ל) ונכנחה סעתידה כתיב ואשרו חתכם כל הגוים (מלאכיג יג). ואהורנו משירי, כמו ועשרי אהורנו (תהלים כ"ו). טלגלו, משיים שלו יעשרני להספיק עד קץ תשרי ומכאן וחילך אף לורך כהל כ"א נאשפים. מטן לחס, הטל יחל לברכה בתנוחה ובפירוש שיכיה הלחם שנתן ודשן והיין ערב ומרוקח. וערמו לשפר דכתיב טלגל שמה לחמו והוא יתן מעדני טלך (נראשית מט ב). טלגלות מלקוחי, טלגלות פיר. לענותם, לענקתם כמוכילת בזה ולא שכן ענות עני (תהלים כ"ב ב"ה). לעזולת מזנים, כתיב לשרא (זיר ז' א'). להכריע דקס בטלוחים, אם נדקס ותנתם בטלוחים ישאו יכריע הלקח את החוב

גַּתְּכֶרֶךְ מִמְּגֵד וּמִטָּל. בְּבִאֲחִים מְנִשָּׂא וּמִנְטָל. קו"ם טַל
נֶשֶׁב אֲגָלִים תִּטָּל. מוֹלִיד אֲגָלִי טַל:

ק' שִׁיחַ זוֹ אֲזוּן לְיִשְׁכָּן. בְּטַח לְהוֹשִׁיבֵן. טַל
שְׁעִירִים לְחִשְׁבֵן. מֵעַת מֶרְחֵשׁוֹן: סְדוּר עֲבִים
לְהַטְלִילִם. כִּילֵד שְׁעִשׂוּעִים לְנִטְלָם. קו"ם טַל
שִׁבַע לְטַלָּם. צוֹ לְשִׁמּוֹם תַּחַת טַלָּם:

ק' עֲתִירַת טַל תִּעֲרַב. וּלְפָנֶיהָ תִּקְרַב. טַל עָלַי שָׂרַב.
יִפְרַח בְּבִמְקוֹם עֶקֶר ב: עֲלוֹת שִׁכְבַּת מִפְרַחַת. בְּאִפִּי
נִחַל מֵאַרְחַת. קו"ם טַל עָלַי עֵינַי לְכֶרֶךְ מֵרוֹם וּמִתַּחַת.
וּמִתְהוֹם רוֹבֶצֶת תַּחַת:

ק' פְּרַחֵי הַלֵּד תִּשְׁלוּ. בְּטַל שְׁלֹאֲנִי וְשְׁלוּ. טַל
פְּרַח לְהַרְגָא וּלְהַשְׁלוּ. צִמְחֵי תְנוּב כֶּסֶלּוּ:
פְּקוֹד חֶרֶב בְּצִיּוֹן. לְמַלְטָם מִחֶרֶב צִחִיּוֹן.
טַל

פְּרַחֵי

יִפְרַח

פְּקוֹד

הַחַוֵּי, וְרוֹמוֹ לְמֵאוֹנִים מוֹל תִּשְׁרִי, נִתְכַרֵךְ, כִּי־כִּי מְנוֹרְכִים טַמְגָד וּמִטָּל כְּמוֹ
שֶׁנִּתְכַרֵךְ כְּמִנְשָׂא וְהַמְנוֹטָל בְּחִים וְהֵינּוּ יוֹסֵף נוֹיֵר אֲחִיו נִתְכַרֵךְ טַמְגָד שְׁמִים
טַטַל (דְּכִים ל'ג). נֶשֶׁב אֲגָלִים, כ"כ כ"כ כ"י וְעַמְּנוּ כְּשִׁיחַ אֲגָלִי. וְהוּא
עֲלִיית אֲגָלִי דְחַגִּיבֵי דָף י"ב כ' הַלּוֹק' אֵת הַפִּירוֹת וְקָ' כִּלְא' וְעַתְּמוֹת
(וּבְלִי רַבִּיגוֹ). טַטַל, תַּעֲזוֹר אֲתָה הַטּוֹלִיד אֲגָלִי טַל. שִׁיחַ זוֹ, תִּפְלֵה שֶׁל עֵם
זוֹ חֲזוּן לִישָׁן וְלִהְיוֹת בְּחַ. שְׁעִירִים, ל' כְּשִׁעִירִים עָלַי דֵּשׁ (דְּכִים ל'כ ב)
וְהֵינּוּ גִשְׁמִים הַיּוֹרְדִין בְּשַׁעֲרֵה כְּפִירֵשׁ. לְחִשְׁבֵן טַעַת מֵרַחֲשׁוֹן, כִּי נִזְמַן הַסְּהוֹת
לְעִרְבוֹ לְגִשְׁמִים אֲבָל בִּשְׁמֹת הַמַּטֵּה אִיכֵם טוֹבִים. כִּילֵד שְׁעִשׂוּעִים, רוֹמוֹ לְאִפְרִים
שֶׁנִּקְרָא כֵן בִּירְמִיָּה ל"א ב'. טַל עָלַי שְׂרַב, טַל עַל מְקוֹם מְדַנֵּר וְחֹרֵב יִפְרַח
וְבוֹ, לֵשׁוֹן וְהִיב הַסֶּרֶב לְאִגַּס (יִשְׁעִיה ל"ה). יִפְרַח כְּמִקּוֹם עֶקֶר, כְּלוֹמֵר הַטַּל
יֵרֵד עָלַי חֹרֵב וּיִפְרִיחַ כְּמוֹ שִׁירָד עַל הַטֵּן מְדַנֵּר מְקוֹם נֶחֱשׁ שְׂרָף וְעֶקֶר. בְּאִפִּי
כְּטַל, שִׁיר ו' א'. מֵאַרְחַת, לֵשׁוֹן אֲרוּחָה וּמַעֲוָה. עָלַי עֵינַי לְכֶרֶךְ, רוֹמוֹ
לְמַנְשָׂה שֶׁנִּכְלַל בְּנִרְכַּתוֹ שֶׁל יוֹסֵף כְּמוֹ שֶׁח'א' נִזְמַת לְעִדָּה עָלַי שׂוֹר, חֲרִין כְּשִׁפְךָ
יִפְקוֹן עֲנֻכּוֹ, וְאֵף כְּשֶׁנִּכְרַךְ טַנְשָׁה וְאִפְרִים בְּרַכֵּם בְּרַגִּים שְׁאִין עֵין הַרְעָ
שׁוֹלֵטָת כֵּן כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ'י שֶׁ, וְאֵף טַעַת רִכְבוֹ כִּלְלֵם בְּנִרְכַּת יוֹסֵף. פְּרַחֵי חֲלָד,
פְּרַחֵי אֲרֻמָּה. טַטַל, ל' גְּלוּה. לְסִדְנִיא, ל' וְיִדְגוּ לְרוֹב (בְּרִאשִׁית טַח טו) וְרוֹמוֹ
לְמַנְשָׂה וְאִפְרִים. חֹרֵב כְּצִיּוֹן, חֹרֵב מְקוֹם גִּיב (יִשְׁעִיה כ"ה). מֵחֹרֵב לְעִוָן,
טוֹבֵב

ק"ח טל פרות לברך בצביון. בטל חרמון
שיזרד על הררי ציון:

ק' ציה אם מלקשת. ומלקוש אם מבקשת. טל צוק
עבים תהא מאששת. בכענינת קשת: צמאון צהרים.
בל ישויה עדנים אחורים. ק"ח טל צליחת אתוי נהרים.
תצליח בו יהודה ואפרים:

ק' קלי בל יצבט. בלי בחרב ילבט. טל קרח
בל יחבט. לזרעוני טבת ושבת: קוראיה
לטוב תקוב. להסיר מהם לב העקוב. ק"ח טל
קמות בלי לרקוב. לשכון בטח בדר עיני יעקב:
ק' רשע מר מדלי. מצלם ההדילי. טל רסיסים תדלי.
להייל לגדאי במדלי: רשף ניצוצים באור חדק.

טל צוק
טל צהרים
טל קרח
טל יחבט
טל יעקב
טל חדק

מיושב של צמאון, תרגום של צמאון לחיון. כצביון, כרנון. ל"ה חרץ ל"ה ועין
כלי מים (תכל"ה סג ב), אם מולקשת וכו', אם מאחרת הלמחים ומנקשת
מלקוש וכוח המטר המאחור, תהא מאוששת ומחזוקת כליקת עבים של טל,
ל' ואור יצוק עמדי (איוב כט). צענינת קשת, שהוא ס' למטר וזאת לכרית.
צמאון כהרים, חמימות יובש של כהרים, כל יצויף העדנים לאחורים. יצויף,
מן שזפתני השטע (ציר א). עדנים, הפירות העתוקים. טל צליחת וכו',
בעל הכלמה של אברהם הכא עארם כהרים תלליח בו יהודה ואפרים. והיינו
כלל ישראל העיוחסים אחר יהודה ואפרים. קלי כל יולבט, כמו וילבט לה
קלי (רות ב ד), ולדעת הפייטן הכניטה היא החרוך באור, וקלי הוא קשת
עשוי מברטל דך שמיכין אותו בתורה, כמו שפי' רש"י ויקרא ט"ג י"ד, וזה
טעם כל יולבט כלומר שלא יספר בחוס. בלי בחורב יולבט, שלא ילקה
בחורב, כמו ועם לא יבין ילכט (כושע ד). טל קרא כל יוחבט, הטל יגן
שלא יחבט הקרח לזרעוני טבת ואנט. תקוב, תפרט, מן אשר פי כ' יקבנו
(ישעי' סג ב). לב העקוב, לב של תרמות, כמו עקוב, הלכט עבל (ירמי' יז ע).
טל קמות וכו', הטל יגן שלא ירקנו הקמות של תבואה בעבור ריבוי כגשמי
של טבת ואנט. רשע מר מדלי, רשעת עמ' המכונים מר מדלי בישי' מ' ע"ו.
מללם ההדילי, ההדיליני שלא אשנ ותעבכ עוד בכל שלהם כ"ה תחת ללך
בארץ הכנחלת. תדלי, תשאב רסיסי טל להול אותם לגדאים שלי בעתוך דלי,
והיכיר שני מולות גדי ודלי לשני חדשים טבת ואנט. רשף, כ"ב בנ' כ"ה,

בצל צלמון צורם להדק. קו"ם טל רחף עלי זו בצדק.
ושחקים ירעפו טל ויזלו צדק:

י' שפר אסמי טל דר. בקדש נאדר. טל
שתילים יהדר. החנוטים מאדר: תדניא
תנוב שנה. בשער דגים מרשנה. קו"ם טל
תשריש אבי ישנה. להפריח כטל שושנה:

אחרונים

(כסדרה קבלות פותחים הארון.)

ח' אלהינו ואלהי אבותינו.

טל תן לרצות ארצה. שיתנו ברכה בדיצה. רוב דגן
ותירוש בפריצה. קומם עיר בה חפצה. כטל:

כעו ויאל רשף לרגליו (חזקו ג). כטל צלמון נגינס. אורס, כשעתם כמו
ואורס לבלות שאל (תהלי' מע). להדק. לבתת, טן ושזקת עטמו הדק (שעות
ל) והכוונה שירק אורס של עש' הזכרים נגינסם כמחבו רשפי כילויים של
חור חדק, וחדק הוא קון עשמי הקוליס גיפון שלו חס ושורף ביותר. עלי
זו, על עס זו. ושחקים ירעפו וכו', דכתיב הרעופו שמים מעל ושחקים יזלו
לדק (ישעי' טז ח). שפר, ל' הענה ויפוי. אסמי טל דר, שעורו חתם הדק
ונאדר בקדש תשנה אסמי כטל. תדניא, תרנה כדגים, ושעורו, תדניא
כשער דגים תנובת שנה מעושנה, וידמה כי כשער הדגים היה מקום עשור
כל תנובות האדמה, ות"ש הכתיב והיה ניוס ההוא קול לעק' מע' הדגים...
כי נכרתו כל נעילי כסף (כסיה א יא), ות"י כל עתירי כספין, וב"ב דר"ק
כי לא יהיה עוד שם כל מקח וממכר. חני ישנה, פירות של כנ"י כיסנה
נגלות, והוא עש"ה חסיה כטל לישראל יפחת כשזנה (הוצע יד ו).

טל חן, הפיוט הוא ראשי חרוזיו חשר'ק, ל' אשקה להם ואקנלם (זכרי'
י ח) כי הוא מתפלל על הגאולה העתידה שתהיה נשברה ניעונו. לרצות,
בן נראה כננין הקל והוא עיוסד על הכתוב רח"ה חרפך שנת שנות יעקב
(תהלים פ"ה ב), ולא עלאזכוו כלשון רחון כננין הדגש ב"א בדברי רז"ל
ולכנא דקרא עדיף, וגם נדכריהם הוא תאזנים נמונן ל' רחון ול' רחון
מעות בידוע, ולכן ל' המצודר עדיף. שיתנו ברכה, כמו שאלמר ניוס הסוף
יהיה ישראל ברכה בקרב הארץ (ישעי' יז ד), וכתיב בגן חתן פדים והארץ
חתן חת יעולה והשמים יתנו עלם... והייתם ברכה (זכרי' ח). נדיף,
כשמתקן, כענין וגלתי כיווללים ושתי נעמי (ישעי' סה יז). ותירוש כשפריף,
עש"ה ותירוש יקנין יפולו (עש"ה ג י). קומם, ירושלים העיר אשר חפך בה
ברכתי כי לך יקרא חש"י זה (ישעי' כז ד). כטל, לכאורה חין אורך כטל
להקמת העיר, וכן כל חרוזיו נאיימן כטל ללא אורך, חכל האמת שכוונתו

מל צוה שנה טבה ומעטרת פרי הארץ לגאון ולתפארת.

עיר בסכה בותרת. שימה בידך עטרת. בטל:

מל נופך עלי ארץ ברוכה. ממגד שמים שבענו ברכה.

להאיר מתוך חשכה. בנה אחריה משוכה. בטל:

מל יעסים צוף הרים. טעם במאדיה מבחרים. חנוניך

חליץ ממסגרים. ומרה נגעים וקול גרים. בטל:

מל ושבע מלא אכמינו. הכעת תחדש ימינו. דוד

בערבך העמד שמינו. גן ריה שימינו. בטל:

בצל של תחי' כמו שיבאר בסוף. פרי הארץ לגאון ולתפארת, בכנאות יעני'
 ד' ב'. עיר בסכה בותרת, דבתי' ונתנה בת ליון בסכה (סס ח ט). שימה בידך
 עטרה, דכתיב והיית עטרת תפארת ביד ה' (סס סג ג). בצל, של תחי' כמו
 שיבאר. על נופך, נ' גסס כדכות תניף אליהי (תהלי' סח) ודרשוהו (חגיג' דף
 יא) על הצל שמיד להחיות בו את המתים. עלי ארץ ברוכה, ח"י כי סס זוה"כ את
 הכרב, ככה, מן וככה אשר נצטע ישיך (תהלי' פ"ו) והוא רומז לישראל כדאיתא
 בילקוטי. אחר כך מצובה, כנסת ישראל המצובה אחר כך דכתיב משכני אחר כך (שיר
 ח). על יעדים, הצל ימתיק הסרי' כופת זופי' (תהלי' יט יא). במאדיך, בצננותיך.
 מונחרים, ישראל אשר בחרת מכל אום. חליץ. הכלל ופדה מעסגרים מן הגלות וזו
 זמרה ננעים וכו'. מלא אכמינו, עש"ה ויעלחו אסמיד שבע (משלי ג"ו). הכעת
 תחדש ימינו, בכל הספרים וכו' כ"כ הכעת נה' התימה בראש, וזה תימה גדולה,
 גם הדבר הזה בלתי מתחבר לא עם המאחר ולא עם הקודם, ועוד מה טעם לאמר
 בעמד שמינו בערבך ואין ערוך אליו ית' ? — והמשרש אשר לפני נדחק מאוד
 והוסיף וגרע ודרש חבל לח הועיל כלום כי אין פרישו עתייב לא על הלגון ולא
 על הענין, והכרחו כגון וכרור אדעת הפייטן היא כי זמן הגאולה היינו זמן התחי',
 והחיים נימים הכס גם המתים שיחיו לא ישיבו עוד לעשרם כי יודרך גופם ויתקיימו
 לכלם בגוף וכפ', וזאת דעת הרשב"ן והרא"ה ז"ל, שלא כדעת הרמב"ם והנעטשים
 אחריו, האומרים שאין נלחיות לגוף האדם לעולם והמתים אחר שיחיו ויקומו
 זמן מה ימותו וישיבו לעסדן וכשמותיהן יזכו לע"ס וכו', וזאת אמר הפייטן, על
 ושיבע וכו', והיינו על של תחי', ואשר עוד בדרך תימה, הכעת תחדש ימינו ?
 כלומר האם תחדש ימינו לעת שהיא בזאת עת הכללי' וההפסד, והמות גם הוא
 יהיה ברון בעקבה, כדעת הרמב"ם ? לא כן, דודי ! שאין גאולה כזו מיתה אחר',
 כי בערבך שהוא הנלחיות כן תעמיד שמינו, וזהו טעם עומד בעצמו וקיים לכלת,
 ובגן רוב אשר לא יכזבו מימינו כן תשינו שלא נכזב ולא נפסוק לעולם ! וכל המאמר
 הזה מיוסד על נבואת ירמיה לזמן הגאולה. שאמר (לא יב) כי פדה ה' את יעקב
 וגאלו מיד חזק מעכו, וכמו ורכנו צמרוס ליון וככרו אל צוב ה'.... והיתה כפסם כגן
 רוב ולא יוסיפו לדאגה עוד, ויהי' טעם כי פדה כאשר יפדה ה' את יעקב אז יבואו
 וירכנו וכו' והיתה כפסם כגן רוב שלא יכזבו ולא יוסיפו לדאגה עוד כי יכולע' כמות
 לכלת, כן יתכן לפרש העקרא לפי הדעה הזאת. אמנם מה שזורה עוד אמתת פרוש

טל בו תברך מזון. במשמנו אל יהי רזון. אימה
 אשר הסעת בצאן. אגא תפק לה רצון. במל:
 שאפה הוא יי אלהינו

משיב הרוח ומוריד הטל:

סותרים הארון. לברכה ולא לקללה. אמן:

לתיים ולא למות. אמן:

לשבע ולא לרזון. אמן:

סוגרים הארון.

הקהלות שהיו חוגרים בתחלה עד ומצמיח ישועה עשירים כלן ונאמן
 אתה וכו', ומאותם שהיו חוגרים בתחלה עד להחיות מתים יי משייטי בא"י
 מחיה המתים, ויש חזור ה"ץ ולומר מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה ואין
 דומה לך בא"י מחיה המתים. וכ"י עשירים ממית ומחיה וכו'. עיין בכאור.

מכלכל חיים בחדר מחיה מתים ברתמים רבים סומך
 בנפלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתנו
 לישיני עפר מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך
 ממית ומחיה ומצמיח ישועה ונאמן אתה להחיות מתים.
 ברוך אתה יי מחיה המתים:

הוא מה שהפייטן עש"י כל חרזיו בתיבת בטל, ולכאורס אין שים איכות לעל
 אל כל הענינים הנזכרים ב"א על הדרך שבחנו. ועתה תשוב ותראה את כל דברי
 הפיוט בעניני הטל ותמצ' כי בגאולה והחתי' המה לאחדים בשיו יהאחדו ולא יתפרדו
 ברוב עזאזרו, וזה הצעם שבארתי. בעשענינו אל יהי רזון, הפך הכתוב לכן יאלת
 הארון בעשענינו רזון (ישעי' יו). חיוטה אשר הסעת כללן, כדכתיב ויסע כללן
 עמו (תהלים עח כב), ומשתנה שלדעת הפייטן טעם חיוטה כמו חוטה חלח
 שכתוב בו הר' כמו שנתוסף בל דריוג הדבר (עזרא יו), וכן כלוב קין (עשום
 ס ז), ת"ו סיופי קייטי והוא כמו סופי קייטי וביינו סופי חלטים כפירש"י.
 חנה תפק לה רזון, ע"ד ויפק רזון מה' (משלי ח' לה).

לברכה, יחיי טל של ברכה ולא עליית חגלים שזכרנו לעיל חות ג' שהוא
 לקללה. לשבע, ששבעי הברקים והמעט מן המזון מתברך בעשום. ולא לרזון,
 ידוע הוא שיש עשין הטללים הרעים המפסידים הברקים והאכול מהם יתכנס.
 לחיים ולא למות, כראה ע"ד שבחנו שיהיה על של מתים בלין עות חרזיו. ודע כי
 בכל כ"י אשר לי הגירסא: "לחיים ולא למות, לשבע ולא לרזון, נטות ומחיה
 ומצמיח ישועה ואין דומה לך. ברוך אתה כ' עשירי השמים".

בַּעֲרִיצָה וּבְקִדְיִשָּׁה בְּסוּד (שכל) שְׁיִחַ שְׂרָפֵי קֹדֶשׁ הַמְּקַדְּשִׁים
 שִׁמְךָ בְּקֹדֶשׁ. כִּפְתּוּב עַל יַד נְבִיאָה. וְקָרָא זֶה לְזֶה וְאָמַר
 קוּי' קְדוֹשׁ וְקְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
 מ' כְּבוֹדוֹ מְלֵא עוֹלָם מְשֻׁרְתָיו שׂוֹאֵלִים זֶה לְזֶה
 אֵיזָה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעַמָּתָם בְּרוּךְ יְאֹמְרוּ:
 קוּי' בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ:

מ' מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֵּן בְּרַחֲמִים וַיַּחֲוֶן עִם הַמִּיחֲדִים שְׁמוֹ עָרַב
 וּבִקֵּר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פְּעָמִים בְּאַהֲבָה שָׁמַע אוֹמְרִים:
 קוּי' שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד:

מ' אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מְלַכְנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנו.
 וְהוּא יִשְׁמָעֵנו בְּרַחֲמָיו שְׁנִית לְעֵינֵי כָל חַי לְהִיּוֹת לְכֶם
 לְאֱלֹהִים: ק' אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם:

אֲדִיר אֲדִירָנוּ יי אֲדוֹנָנוּ מָה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ: וְהִיא
 יי לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יְהִי יי אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד:
 מ' וּבְדַבְּרֵי קֹדֶשׁ כְּתוּב לֵאמֹר:

קוּי' יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֵיךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּהָ:
 מ' לְדוֹר וָדוֹר גִּיד גְּדֻלָּה וּלְנִצָּח נְצָחִים קֹדֶשְׁתֶּךָ
 נְקַדֵּשׁ וְשִׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי
 אֵל מְלֹךְ גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ אֲתָה. בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

אתה בחרתנו וכו'. קדיש החקבל.

אֵין בְּאֱלֹהֵינוּ. אֵין בְּאֲדוֹנֵינוּ. אֵין בְּמַלְכְנוּ.
 אֵין בְּמוֹשִׁיעֵנו: מִי בְּאֱלֹהֵינוּ. מִי בְּאֲדוֹנֵינוּ. מִי

כְּמִלְכָּנוּ. מִי כְּמוֹשֵׁיעֵנוּ: נוֹדָה לְאַהֲיֵנוּ. נוֹדָה
 לְאַדוֹנֵינוּ. נוֹדָה לְמִלְכָּנוּ. נוֹדָה לְמוֹשֵׁיעֵנוּ:
 בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ. בָּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ. בָּרוּךְ מִלְכָּנוּ.
 בָּרוּךְ מוֹשֵׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ. אַתָּה הוּא
 אֲדוֹנֵינוּ. אַתָּה הוּא מִלְכָּנוּ. אַתָּה הוּא
 מוֹשֵׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא שֶׁהַקְטִירוֹ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ
 אֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים:

פְּטוּם הַקְטֹרֶת הַצָּרִי וְהַצֶּפֶרֶן וְהַחֲלִבָּה
 וְהַלְבֹנָה. מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה: מִזֶּרֶךְ
 וְקִצִּיעָה שִׁבְלַת גֵּרָד וְכֶרֶם מִשְׁקַל שִׁשָּׁה
 עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה: הַקֶּשֶׁט שְׁנַיִם עָשָׂר.
 וְקִלּוּפֵי שְׂרִשָּׁה. וְקִנְמוֹן תְּשַׁעַה. בְּרִית
 בְּרִשְׁיָנָה תְּשַׁעַה קֶבֶץ. יִין קְפָרִיסִין סְאִין תִּלְתָּא
 וְקֶבֶץ תִּלְתָּא. וְאִם אֵין לוֹ יִין קְפָרִיסִין מְבִיא חֲמֹר
 חוֹרִין עֲתִיק: מִלַּח סְדוּמִית רְבַע (הַקֶּב). מַעֲלָה
 עֲשׂוֹן כָּל שֶׁהוּא: רַבִּי גֵתָן אֹמֵר אֵף כִּפְתַת הַיָּרְדֵן
 כָּל שֶׁהוּא וְאִם גֵּתָן בְּהַדְּבַשְׁפָּסְלָה. אִם חֲסַר
 אַחַת מִכָּל סְמִינָה חַיֵּב מִתָּה: רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
 גַּמְלִיאֵל אֹמֵר. הַצָּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שָׂרָף הַנוֹטָף
 מֵעֲצֵי הַקְטָף: בְּרִית בְּרִשְׁיָנָה שְׁשִׁין בְּהַדְּבַשְׁפָּסְלָה
 הַצֶּפֶרֶן. כְּדִי שֶׁתְּהֵא גָּאָה: יִין קְפָרִיסִין שְׁשׁוּרִין
 בּוֹ אֶת הַצֶּפֶרֶן. כְּדִי שֶׁתְּהֵא עֲזָה: וְהֵלֵא מִי

רְגִלִים יִפִּין לָהּ אֵלֶּה שְׁאִין מְכַנְּסִין מִי
 רְגִלִים בְּעֶזְרָה מִפְּנֵי הַכֹּבֵד:

מזנה סוף חס' תמיד, וסופרים פ"ט.

הַשִּׁיר שֶׁהַלִּוִּים הָיוּ אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:
 בַּיּוֹם הַרְאֵנוּ הָיוּ אוֹמְרִים, לִי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּכְבַּל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ:

בשני היו אומרים,

גְּדוֹל יי וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הִרְקָדְשׁוּ: (ס"ח)

בשלישי היו אומרים,

אֱלֹהִים נִצָּב בְּעַדְת־אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפּוּט: (ס"ג)

בְּרַכְיֵי הָיוּ אוֹמְרִים, אֵל נִקְמוֹת יי אֵל נִקְמוֹת הוֹפֵיעַ: (צ"ד)

בְּחַטֵּי שֵׁי הָיוּ אוֹמְרִים, הִרְגִּינוּ לֵאלֹהִים עוֹנְנוּ הִרְיֵעוּ לֵאלֹהֵי עַקְבִּי: (ס"ט)

בְּשֵׁי הָיוּ אוֹמְרִים, יי מִלֶּךְ גִּאֲוֹת לִבְשׁ לִבְשֵׁי עוֹ הַתְּאֵזֶר אֶף

תִּבּוֹן תִּכְבַּל בְּלַתְּפוּט: (צ"ג)

בַּשֶּׁבֶת הָיוּ אוֹמְרִים, מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: (צ"ב)

מִזְמוֹר שִׁיר לְעֵתִיד לְבֹא. לְיוֹם שֶׁכָּלוּ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעֲלָמִים:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי הַנִּינְא. תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים

מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם: שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹתֵי יי וְרַב

שְׁלוֹם בְּנֵיךְ: אֵל תִּקְרָא בְּנֵיךְ אֵלֶּה בּוֹנֵיךְ: שְׁלוֹם רַב

לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאֵין לָמוּ מִכְשׁוֹל: יְהִי־שְׁלוֹם בְּחִילְךָ

שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲרַבְרָה־נָא שְׁלוֹם

כָּךְ: לְמַעַן בֵּית־יי אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יי עוֹ

לְעַמּוֹ יִתֵּן יי וַיְבָרֶךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:

עָלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכֹּל לְתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית
 שְׁלֹא עָשָׂנוּ בְּגוּי הָאָרְצוֹת וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה
 שְׁלֹא שָׁם חָלַקְנוּ בָּהֶם וְגָדְלָנוּ בְּכָל הַמוֹנָם • וְאַנְחָנוּ בְּרָעִים
 וּמִשְׁתַּחֲוִיִּים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא נוֹטֵה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אֶרֶץ וּמוֹשֵׁב יִקְרוּ
 (כ' אונסא כבודו) בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֶזוֹ בְּגַבְהֵי מְרוֹמִים :
 הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד (כ"א אחר) • אָמֵת מִלִּפְנֵי אִפְסוֹ וּזְלָתוֹ
 בְּפֶתוֹב בְּתוֹרָתוֹ וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהִשְׁבַּח אֱלֹהֵי לְבָבְךָ בִּי יְהוָה
 הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאֶרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד :
 עַל כֵּן נִקְוָה לְךָ יי אֱלֹהֵינוּ לְרֵאוֹת מְהֵרָה בְּתַסְאֵרַת עֲוֹנֵךְ
 לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן הָאֶרֶץ וְהָאֱלִילִים בְּרוֹת יִבְרָתוֹן • לְתַקֵּן
 עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי וּכְל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרָאוּ בְּשִׁמְךָ • לְהַסְנוֹת
 אֱלֹהֵיךָ כָּל־רָשָׁעֵי אֶרֶץ • יִבְרָאוּ וַיִּדְעוּ כָּל־יְוֹשְׁבֵי תֵבֶל בִּי לְךָ
 תִּכְרַע כָּל־בְּרֵךְ תִּשְׁבַּע כָּל־לְשׁוֹן : לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וַיִּכְרְעוּ
 וַיִּפְּלוּ • וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקְרָא יִתְגַּו • וַיִּקְבְּלוּ כָּלֵם אֶת־עַל
 מַלְכוּתְךָ • וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד • כִּי הַמַּלְכוּת
 שְׁלֹךְ הִיא וְלְעוֹלָמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד • בְּפֶתוֹב בְּתוֹרַתְךָ
 יְהוָה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד : וְנֹאמַר וְהָיָה יי לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־
 הָאֶרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יי אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד :

קריש יחום. שיר היחוד. ונסכנה קבלות אחר שיר של יום נוכנים
 לחטור ניום א' של פסח טזטור ק"ה, ניום ב' טזטור ק"ו, ניום ג'
 טזטור ע"ה, ניום ד' טזטור ק"ו, ניום ה' טזטור ק"ז, ניום ו' טזטור ק"ח.

למנוחה נכנסים לנכס"נ ומתפללים אשרי, ובא לציון, ח"ק, תפלה בלחש
 ואין מוכיחים משיב הרוח, והש"ץ טוזר התפלה, ק"ש, עלינו, ק"י.
 זכנת אשרי, ובא לציון, ח"ק, ואני תפילתי, ומוליחיס ס"ת וקודמים
 במדר הזנוע הנח, ומחזירים סס"ת להיכל, ח"ק, תפלה בלחש ומ'.

מעריב ליל שני של פסח. סה

ס' אומר ברכו בקול רם ובנעימה
בְּרָכוּ אֶת־יְיָ הַמְּבַרֵךְ:
 בְּרַחֵם יְיָ הַמְּבַרֵךְ לְעוֹלָם וָעַד:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 הָעוֹלָם אֲשֶׁר בְּדַבְּרוֹ מְעַרֵב
 עַרְבִים בַּחֲכָמָה פּוֹתֵחַ
 שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה
 עֵתִים וּמַחֲלִיף אֶת הַיּוֹמִים

והקהל עונים יחדיו.
יְתַבְרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיְתַפְאֵר
 וַיְתַרְוֶם וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ
 מְלָכֵי הַמְּלָכִים הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרָן וּמְבַלְעָדָיו
 אֵין אֱלֹהִים סְלוּ לְרַגְבְּ כַּעֲרֹכּוֹת בַּיָּם
 שְׁמוֹ וְעִלּוּ לְפָנָיו. וְשְׁמוֹ מְרוֹמָם
 עַל כָּל בְּרָכָה וְתִהְיֶה:
 בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתָ לְעוֹלָם וָעַד:
 יְהִי שֵׁם יְיָ מְבַרֵךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

וּמְסַדֵּר אֶת הַכִּכְבֵּים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרַקִּיעַ כְּרָצוֹנוֹ בּוֹרֵא
 יוֹם וָלַיְלָה גּוֹלָל אֹר מִפְּנֵי חֶשֶׁךְ וְחֶשֶׁךְ מִפְּנֵי אֹר. וּמְעַבֵּר
 יוֹם וּמְבִיא לַיְלָה וּמְבַדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה יְיָ צְבָאוֹת
 שְׁמוֹ אֵל חַי וְקַיִם תָּמִיד יְמֻלֹךְ עֲלֵינוּ לְעוֹלָם וָעַד:

מיוסד ע"פ א"ב חלא סני חות ח' לט' נחמטע כפיוט חליל ונאכ
 וכו', וכל מאמר ומאמר תחלתו ל"ג וסיפו כסוף ח' מעקלחי קדש.

ליל שמורים, אור ישראל קדוש אימה נדגלות. בצען עצת מלאכיו השלים

אור ישראל קדוש אימה נדגלות, כ"ב נב"י, ושלשתם חארים אל כל
 ית' הנקרא אור ישראל וקדושו בישיבה י"ז, וכוז חיוס למחנות בעלות דגלים,
 ולמפרים הגורמים קדוש אימה כנדגלות, פירוש קדושו של כנ"י כמכונה אימה
 כנדגלות נאיר ו' ד'. כנעון, ביח היתה עיר מערופולין של מלרים כדמתיב כי
 היו כנעון טרוי (יטע' ל' ד). עזת מלאכים השלים, כדאי' בילמדנו ובילקוט וז"ל,
 מקים דבר ענדו ועלת מל אבי יו יסלים (יטע' מד בו), זה משה, שנא' וישלח
 מ לאך ויוליחו ממלרים (בעדכר כיו), אמר הקב"ה למשה, לך אמור לישראל
 וענתי בחצן מלרים כל יליה הזוהו הלך משה ואמר להם, כה אמר ה' כחלות
 ה לילה. אמר הקב"ה אף אני אעשה כח ל' ה לילה, לקיים גזרתו של משה. ע"כ.

ליל שמורים*) ישראל ויבט, ער, דער הווערהייטיגטע חונד דער טרעקקען
 דעו קריגעוועהענער, ער החט חין דיעוער נחכט דען רחטה וייער געזונתרענן
 ע'ה' איהרט, ח'ו ער יד חין לוען לייגטע. וייכע הערליכקייט וחורדע דמן געפרייענען
 חין

*) ביידע נחמטע ס'מן פסח ווערען ליל שמורים גענעמנט. זעהע דית
 מחערקונג חין מעריב ליל ראשון.

בְּרִחַתְּךָ וְגִלּוֹתֶיךָ • גִּדְּלָתוֹ מֵאֵז יִרְנְנוּ בְּמִקְוֵי זִלּוֹת
הַלִּילוֹת • לְהַגִּיד בְּבִקְרַת חֶסֶדְךָ וְאַמוּנַתְךָ
בְּלִילוֹת: בְּרוּךְ אַתָּה יי המְעַרֵב עַרְבִים:

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֶהְבֵּת, תוֹרַת וּמִצְוֹת
חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתְנוּ לְמִרְתָּ, עַל בֵּן יי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁבְכֵנו
וּבְקוּמֵנוּ נְשִׁיחַ בְּחֻקֶיךָ, וּנְשַׂמַח בְּדַבְרֵי תוֹרַתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ
לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאַרְךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם נִהְגֶה יוֹמָם
וְלַיְלָה • וְאַהֲבַתְךָ אֶל־הַסִּיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים:

לֵיל שְׁמֵרִים הַפְּלִיא עֲצוֹת מְרַחֵק עֲמוּק
וְנֶעְלָם • וְבוֹ כְּאִמּוֹן נִינְיוֹ מִשְׁעֲבוֹד הָעֵלָם • זְקַת
הַטִּיבָה אַחַת עֲשָׂאָם לְעֵלָם • בְּאַהֲבַת יי אֵת
יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם: בְּרוּךְ אַתָּה יי אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בהגלות, בהגלותו נבטון. גדולתו מאז, משעת מכת נבורות כנר התחילו לרנן ולהלל
במקלות, כדאי בתחומא וכלקוט ו"ל, מוליד חסדים כבארות (תהלי' ס"ח ז'),
ר' נתן אמר נבזרת חלו כוכים ואלו מזורים (דרש נבו שרות לתרין תבות)
מזרים כוכים ישראל מזורים דכתיב קול רנה וישועה נאכלי לדיקים. ע"כ.
נאזא שהיו מזורים כליל וניום, וזה שמייס לסגיד ננקר וכו'.

הפליא עזות מרחוק ... ראינו, וכו', כ"כ נב' כ"י, ופירושו שהקב"ה הפליא
ברוך עמו ונעלם עזות אשר יען עומן רחוק לאנרסם נכרית בין הכתרים,
וכו' כלילת העלם ניניו של אנרסם משעבוד כפי האומן שבנטי; והמאמר
ניוסד על הכתוב אודה שמך כי עזית פלא עזות מרחוק חשיכה חטן
(ישעי' כה א), וע"ש פי' רש"י. זיקת, לשון קאור ודוק, כענין בדקתי חלי
אז כל בני ישראל (ירמי' יג יא). חשיכה אחת, כמאמר ז"ל (חגיגה דף
ג' ז'), אמר הקב"ה אחס עשיתוני חשיכה אחת בעולם ואני אעשה אתכם
חשיכה אחת בעולם. לעלם ל' עליו, והם' לכניו הכנים.

חין וְחִבּוּנֵי עֲבָדֶיךָ כְּחָרְעוּ; דעו אַחֲרָעֵבוּ וְהוֹמַטְעוּ יוֹם דִּינֵיךָ גִּיעַת, דִּינֵיךָ טְרוּיַע
דעו חֲבֵרְדוּ. גִּעַתְכֶם זִיט דוח, עוֹיָגֶר, דער דוח חֲבֵרְדֵי עֵינֵיכֶם יִהְיֶה רַם!
לֵיל שְׁמוּרִים. חין דִּיעוֹר נַחֲבֵט חָמַט עַר רַחֲמֵי הַסֵּיפֵי עֲרֵכְרֵר לִיט
וּמוֹדֵר עֲבָרָה סֶחֶל אֲלֶחְגֵּעוּ! עַר חָמַט טְרוּיָיִךְ דִּיחַ עֲנִקְעוּ אַחֲרֵיכֶם חִינֵי דַעַן עֲסֵעֵעוּ
דער טַקְלֵי עֵרִיחַ כַּעֲרִיט חוֹדֵר יוֹם דַּחֲפִיר יוֹם דַּעַן בְּחֵר דַּעַר לִיעֲבֵע גַעַן
עֲסֵעֵעוּט; דַּעַן עַר סַחֲסֵלֵט יוֹם חֶקֶר, עַר לִיעֲבֵט יִשְׂרָאֵל חִין עוֹיָגִיקִים! גַּעַן
חֶקֶט זִיט דוח, עוֹיָגֶר, דַּעַר זִיין סֶחֶק יִשְׂרָאֵל לִיעֲבֵט!

שמע ישראל יהוה יהוה אלהינו יהוה אחד:

כלפי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבה את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: ושננתם לבניך ודברת פס בשבתך בביתך ובלבבך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על ידך ורחיו לטפסרם בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

ויהי ויהי אם שמעו שמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יהוה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת רגנה ותירשה ויצרורך: ונרתי עשב בשדה לבהמה ואכלת ושבעת: השמרו לכם פני יפתח לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם: וחררו אפי יהוה פכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והיארמה לא תהן את יבולה ואבדתם מורה מעל הארץ הטבה אשר יהוה נתן לכם: ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם

וְקִשְׁרָתֶם אֹתָם לְאוֹת עַל־יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת
 בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמְדַתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר
 בָּם בְּשִׁבְתְּהֶם בְּבֵיתְהוּ וּבְלִכְתְּהֶם בְּדֶרֶךְ וּבְשִׁכְבְּהֶם
 וּבְקוּמָה: וּכְתַבְתֶּם עַל־מוֹזוֹזוֹת בֵּירְיָה
 וּבְשַׁעְרֵיהֶם: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם
 עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתִּיכֶם
 לָתֵת לָהֶם בְּיָמֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

^{37:22} וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיעַת
 עַל־כַּנְפֵי כַנְדִּיִּים לְרַדְתָּם וּנְתַנוּ עַל־צִיעַת
 הַכַּנָּף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיעַת
 וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה
 וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם
 וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם:
 לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהִייתֶם
 קְדָשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת
 לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: יש לנגד אסירי למחית

אמת ואמונה כל זאת וקום עלינו פי הוא יי אלהינו ואין
 זולתו ואנחנו ישראל עמו הפורנו מיד מלכים מלכנו
 הגואלנו מפף כל הערצים האל הנפרע לנו מצרנו
 והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו העשה גדלות עד אין
 חקר ונכלאות עד אין מספר: השם נפשנו בחיים ולא נתן

לְמוֹטְרַגְלָנוּ: הַמְדַרְכָּנוּ עַל בְּמוֹת אֲבִיבֵינוּ וְיָרֵם קַרְנֵנוּ עַל כָּל
 שְׁנֵאֵינוּ: הַעֲשֵׂה לָנוּ נְסִים וּנְקָמָה בְּפָרְעָה אוֹתָהּ וּמוֹפְתִים
 בְּאֲדַמַּת בְּנֵי חָם הַמְּכִיחַ בְּעִבְרָתוֹ כָּל-בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם וְיֹצֵא
 אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מֵהַתּוֹכֶם לְחֵירוֹת עוֹלָם: הַמְעַבִּיר בְּגִיּוֹ בֵּין
 גְּזָרֵי יַם-סוּף אֶת-רֹדְפֵיהֶם וְאֶת-שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתֵהוֹמוֹת
 טַבַּע: וְרָאוּ בְנֵי גְבוּרָתוֹ שֶׁבָחוּ וְהִדּוּ לְשִׁמּוֹ וּמַלְכוּתוֹ
 בְּרָצוֹן קָבְלוּ עָלֵיהֶם מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עֲבוּ שִׁירָה:

מיוסד ע"ס א"ב כפול, וכמוק תתוס סס הטענה מאיר. והפייטן מוכח
 והכוך על סדר כל הענינים והנסים שנעשו בליל שמורים מלזו ועד עתה.

לֵיל שְׁמֹרִים אֲדִיר וְנֹאֵה לְתַהֲלוֹתָיו. זְכַר עֲשֵׂה
 לְגַפְלָאוֹתָיו. בְּלִילֵי חַג פֶּסַח:

לְשֵׁאֲנוּהָ גּוֹמֵל הַסִּדִּים. תְּהַלְתָּ בְּקֹהֶל הַסִּדִּים. בְּח"פ:

לְשֵׁבֵא מִבְּרֵאשִׁית לְהַתְּאָמֵר. לָנוּ הַלֵּילָה מִשְׁמֹר. בְּח"פ:

לְשֵׁבֵא בְּגִין קָרְבֵן פֶּסַחִי. יַעֲרֹב עָלָיו שִׁיחִי. בְּח"פ:

לְשֵׁאֲנוּהָ עוֹלָם הַתְּאִיר. פִּתַח דְּבָרֶיךָ יְאִיר. בְּח"פ:

לְשֵׁאֲנוּהָ רְצוֹן לְכֹהֵן. מִבְּכֹרוֹת צֹאנוּ וּמִחֶלְבֵיהֶן. בְּח"פ:

אנוה, אשנה, טן ואנוכו (שמות טו). כל טבראשית וכו', כדאיתא בחגיגה
 דף י"א, ר"י אומר בניסן נגאלו ובניסן עמידין להגאל דכתיב ל"ג הוא לה',
 לילה סט שמר וכל טענת ימי בראשית, שמורים לכל בני ישראל, ליל
 שמורים לע"ל. להחמיר, ל' בעלמא וגדולה, כמו יחמירו (תהלי' לד ד). בנין,
 בשביל. שמי, דבורי, כענין ונשכחה פרים שפתיכו. גיה עולם, נוגה של עולם
 האיר כל"ג כמ"ד בניסן נכרס העולם, ופתח דברו בי' יהי אור ויהי אור. גא, כגית.

ליל שמורים שפירכט זייט זיינען רוהנן; זיינען ווחורערטהטען חטט ער
 חין דענקאמל ערריכטעט חין דער נחכט פֿחֿט פסחאענט.

ליל שמורים ויזו חיד דען מווגיטיגען פרייזען, חית כהר דער פֿרחהעטן
 זיינען רוהנן פֿערקינדען חין דער נחכט פֿחֿט פסחאענט.

ל"ג ווחר פֿחֿן חֿבעגן לו חֿמֿכֿטיגען טהטעטן בעסטיאמט; זיח דיענטע
 חזנו זיך טטל, ח'ד'נ'פ'פ'פ'.

ל"ג זענקטען וויר דען פסחאחפֿערוז הוואבען; חֿמֿכֿטע רחֿך דעסען ערווחהניג
 חיהבן עבענוח געפֿולוג זיין ח'ד'נ'פ'פ'פ'.

ל"ג ווחורדע רחֿן זיכט דער וועלט חֿגעליכרעט; רחֿן ערוטע דיינער ווחרטע
 ווחר: "עו ווערדע זיכט!" ח'ד'נ'פ'פ'פ'.

כ"ג חטט דער ווחהגעפֿולוגע פריענטער (הכל): זיין חֿספֿער דרנגעברחכט פֿחֿן
 דען ערוטאזיגען זיינען קליינען פֿיעהז חוכר פֿחֿן חיהרען פֿעטסטטיקקען, ח'ד'נ'פ'פ'פ'.

- לְשֵׁי דָרְךָ כּוֹכַב מוֹרְחֵי • מוֹשְׁבֵיל לְאִיתוֹן הָאֲוָרְחֵי • בְּחַפְּ:
- לְשֵׁי דָלֶק מְלָכִים וְלָבָם • חֲרָפָם תָּבֵא בְּלָבָם • בְּחַפְּ:
- לְשֵׁי הַלְלָה יִסְבֵּה בַּפֶּלֶךְ • לְרִקְמוֹת תּוֹבֵל לְמַלְךְ • בְּחַפְּ:
- לְשֵׁי הִדְחָךְ וְנִסְחָךְ אַחֲזָרִים • מוֹפֵת עַל מְצָרִים • בְּחַפְּ:
- לְשׁוֹעַד לְבָרָא עֲלֵנוּ • גַּם לְאֵתִי הוּמָחַשְׁבֵּתִי אֵלֵינוּ • בְּחַפְּ:
- לְשׁוֹכַח חֲשָׁאֵי בְּחִילָה • אֲבִי מַלְךְ בְּחַלּוֹם הַלְיָלָה • בְּחַפְּ:
- לְשׁוֹרִים רְדוּי שְׂפָךְ • שְׁלַח יְדוֹ הַפֶּךְ • בְּחַפְּ:
- לְשׁוֹרִיזָה בְּרִכּוֹת כּוֹנֵה • אֵל יַעֲקֹב כּוֹנֵה • בְּחַפְּ:

רזוי לכבד, זה הכל שהקריב קרבנו כל"ט, כדאי' בפרקי ר"א כ"א. כונן מורחיו ואחיו
האזרחי, שניהם מארזים לאנדרסה והוא דלק ורדף המלכים כליל פסח כדאי' ס"פ ב"ו.
ולבם, כ"ה ככל ב"ו ושעמו עזן לבם, מן לבנתיו (זיר ד' ט') כפרוש רד"ק. יסכה,
זו שרה. הוללה, כדכתיב ויהללו אותה (בראשית י"ב). כפלך, כעמח המלך, מן חגי
פלך (כחמ"ג). כודסך, ל' דחוי, מן והטן כדשף אל ביתו (אסתר ו'). וכסחך, ל'
נגעים, מן מדוע נסחך אכיריך (ירמיה' מו). אחוריס, כמכות אחוריס כנגע כדאי' מלך
כדאי' ככל פ' ע"ח, וזה הוא אות ומופת על מצרי' לעתיד כדאי' בפרקי ר"א פ' ב"ו, ר'
טרפין חומר כחות ליל' שכלקחה שרה אטנו ליל פסח הי' והכי' הקנ"ה על פרע' ועל ביתו
נגעים גדולי' להודיע שכן הוא עתיד להכונן את מצרי' כנגעים גדולי' וכו'. ועד, מיועד
ומזמן לגאולה עתידה. לכרא, ל' כריתה, מן ונרא אותה (יחזקאל בג' טו). וכח חשאי,
הוכח כדברי' שנלכעה והיינו העלור. זדים, אנשי סדום. רדוי, ל' רדיו' ומוסר, ואיתח
בילקוע על פסוק מהר המלט אטה, שני' בניסן הי' רודח אנשי סדום. וריזה, רבקה
סימה וריזה לבון הנכרות לכנה, ופסח הי' כעו שפס' וכו' ואיתח כפ' ר"א פ' ל"ב.

ל"ג נחג חיין שטערן פֿון וואָרען הער (אנדרסה); ער גיב וויינען חובב
טערריכט ח"ד ל"ג פ"ב.
ל"ג וואָרען, ח'ז ער יענע קהיגע פֿערעוואָגעט חוגר טרמין; חיהר שווערס
דורכבחהרטע חיהר חייגענע הערן, ח"ד ל"ג פ"ב.
ל"ג וואָרען יסכה (שרה) יחיט פֿוואָחיט (דעו קהיגע פֿון מלרים)
געריחהט; יוח וואָרעדע טשטטוויך דמהן געברחט ח"ד ל"ג פ"ב.
ל"ג וואָרען, ח'ז ער (מלרים) קהיגע חיהרעכטוועגען יחאטערין געליכטיגט וואָרעדע;
דיעו וואָרען חייגע פֿערברייטונג חוין דמו קינעטיגע סיקקוואַל מלרים ח"ד ל"ג פ"ב.
ל"ג חיוט בעסטיחאט לו חואָרער קינעטיגען בעפֿרייחונג; חיינט ווירט
דוח חוב וואָרעדע לייגען ח"ד ל"ג פ"ב.
ל"ג וואָרען חייט סטילען חבגעטשערפֿעט; עו טרעקטע חיהן חיון
טרופן ח"ד ל"ג פ"ב.
ל"ג טרמין דמו טטרמלגעריכט סדום; פֿערעוואָררררררררררר; יוח פֿיחאטען
דער חוואָחט טטרייך חוגר סטירלטען ח"ד ל"ג פ"ב.
ל"ג וואָרען, ח'ז דוח חאטוטה: פֿוואָלע (רבקה) נחך דעין זעגען טטרעכטע;
יוח פֿערסחפֿעטע חיהן חיהרעטן זקאָגע יעקב ח"ד ל"ג פ"ב.

- ל'ש חסם במוזב לאלום . לכן הארמי בחלום . ב'ח'פ':
- ל'ש חקוק בהוד בסאך . וישר אל מלאך . ב'ח'פ':
- ל'ש טוב הסבים על ידו . מקום דבר עבדו . ב'ח'פ':
- ל'ש טעמה פי טובסחרה . לא יכבה בלילה נרה . ב'ח'פ':
- ל'ש יללה בגוף נלה . ותקם בעוד לילה . ב'ח'פ':
- ל'ש יוצרו חלקו בחכמה . יודע עד מה . ב'ח'פ':
- ל'ש ברו ושבוי לקה . שמת לאיד לא יגקה . ב'ח'פ':

חסם צנוב וכו', חסם פיו של לכן בחלום שלא ידבר עם יעקב מצונו ועד רע. וניז כוסמאות כחוב זכר צפוז ... חמודה ברכות וכו', ואין הכרח בכוונה כ"ל כסוד. חקוק וכו', לורת יעקב חקוקה בכסא הכבוד. וישר אל מלאך (הכועס יב ה), ע"ש פי רש"י טוב הסבים וכו', כמנואר שם בפ"י רש"י. טו ב, מאר לא ית' כמו זכר ישראל טוב (הכועס ג). טעמה כי טוב ... יללה כנוף נפלה ותקס וכו', מיוסדים על הא דחית' בפסיקת' רנחא דף ל"ב וכשמות רנה פ' י"ח ו"ל, טעמה כי טוב סחרה וגו', אחת מולא שאמר הכתו' ביחין בית אשר חין שם מת וכו', הנקבות הנכבדו' אף הן עתין חין מן בתיא בת פרעה שנטל' לה פרקליט (παράκλητος) וזה טעם שנט' ותרע' אותו כי טו ב הוא (טוב טעו) לסיבך אשר שלמה' (נכסף משלי) טעמה כי טו ב סחרה, לא יכנה בלילה נרה (כליל בתיב, כד"ל ליל שמורים הוא), נחיו לילה? ויהי בחלי הלילה. עכ"ל. ולדעתו יהיה טעם נרה כשפת ט ע"ד נר ה' נשמת אדם (משלי כז). יוצרו, יוצרו של לילה חלקו בחכמה כדאי' בילקוט על ויהי בחלי הלילה. יודע עד מה, הוא יודע העתיד, כמנואר בריש מעריב דאחמול. כך, ענד מאוענד. אצוי, והשבוים גם הם נלקו לפי שבו שמתין לאיד של ישראל כדאי' בילקוט ו"ל, עד כבוד השני, ובי שבוים מה חמאו? ללמדך שכל גזרות שבי' פרעה גזזר על ישראל היו השבוים שמתין בהן ועליהם הכתוב אומר שמת לאיד לא ינקה (משלי יז ה) עכ"ל.

ל"ש וחרג', חזו דען חרמטיטען לכן סערוזאגט וחוורדע, דען גיטיגען יעקב צובעלידיגען; חייט טרויע ערהיעלט ער דען גקטטליבען בעפענה, ח"ד"כ"פ"פ"פ, ל"ש וחוורדע חין דען גקטטליבען טהרמן יעקב' ביר מינקעלייבעט; ער חיבערווחד דען ענגעל ח"ד"כ"פ"פ. ל"ש סטייחטע דער חזוגיטיגע מיט דען זעגען חיון; ער חמט דית ווחרטע זייגעו דיענערז (ילחק) גוט געהייסטן ח"ד"כ"פ"פ. ל"ש גענקס דוח ערזיעחערין טוני' (טצה'ז) דוח סדיכטע חיחרער אומליבען חקנדלוג; חיהר זעעלענליכט ערלחט ניכט ח"ד"כ"פ"פ. ל"ש טרמן דער טהרעוויחטער חין כוף (מלרים) חיון; זיח חבער וחוורדע ערהחוטען חין דיעוער סרעקקליבען נחכט, ח"ד"כ"פ"פ. ל"ש חיוט סחק סחפפער ועלויט געטחיילט ווחרדען; כור ער וחווסטע דען מיטטערנחכטופוקט לו בעסטוויחטען ח"ד"כ"פ"פ. ל"ש וחוורדע קנעכט חוגר סקלחטע סחק טהרע מיטגעחמטען; זיח חמטטען זיך חיבער ישראל' עלענד געערייט, דחרות באיעבען זיח ניכט פערסחקט ח"ד"כ"פ"פ.

- ל'ש פוּכֵם נְחִמְטוּ וּנְבִאֵי . הַפֶּךָ לִילָה וַיִּהְיֶה פְּאֵי . ב'ח"פ :
- ל'ש לְהִדְק נִשְׁחַק אִיקוּנָם . רֵאשִׁית לְכָל אֹנָם . ב'ח"פ :
- ל'ש לְבִטָּה יִרְאֶתֶם וְלָקְה־בִיקָה וּמְבִיקָה וּמְבַלְקָה . ב'ח"פ :
- ל'ש מְאֹרֵי הַדְּרֹאֹת לְאַדְקָה . עַל מִשְׁפְּטֵי צְדָקָה . ב'ח"פ :
- ל'ש מְאֹרֵי יֵשַׁע לְהוֹמִינֵי . אֲחֻזֹת בְּיַד יוֹמִינֵי . ב'ח"פ :
- ל'ש נוֹרֵאֹת בַּעֲשׂוֹתֶיהָ נְקִיָּה . וְלִילָה לְלִילָה יִתְהַיֵּה . ב'ח"פ :
- ל'ש נִלְחַמוּ פּוֹכְבֵי אֹרִים . לְעֹרֶת יַי בַּגְּבוּרִים . ב'ח"פ :
- ל'ש סִיעַ צְדָק נְעוּרִים . צְלִיל לַחַם שְׁעוּרִים . ב'ח"פ :

בוכם ... להדק וכו', שני המאמרי' מנאורי' ע"פ הא דלוי' בילקוט וו"ל, ומת כל בכור, בכור לאיש בכור לאשה וכו', חנא נסר ר' נתן כיום שנת בכורו של אחד מה' היה לר' אריקוניו שלו בתוך ביתו ואותו כיום כדוקת, ונשחקת וכו' קשה עליה' כלאו אותו כיום קדום, אמר ר' יודן, לשי אהיה מארי' קוברין בתוך בתים' וכו' הכלבים נכנסים דרך הכובים (המערות) ומשטין ל'ושחקת משכוהק (צמ' ל). איקונם (אִיקוּנָם) וידכאו, איוב ד"ב. להדק כשחק, ל'ושחקת משכוהק (צמ' ל). איקונם (אִיקוּנָם) כרתם שתימה מגוירת ככול או בטבלא. לובטה, נכשלת. יראתם, ע"ו שלכם שלא יאמרו קשה יראתם כדאי' במרש' ובילקוט שמות י"א ה'. נוקה ומנוקם ומבלקה, פסוק הוא נכחוס כ' י"א, וכולן ל' כליון והשחתה. מאודי כודלות, כודלו' עד למאוד יש לאדק ולחכ' לך. מאורי וכו', ל"ש הוכן להזמין לי מאורי ישע. נלחמו בוכבי אורי', במלחמת סיפרא, כמכות' כזופטי' ס' ד'. סיע דק וכו', לנעורי' מן הדק ולדור ללול כוי' מסייע לחם שעורי', וכדאי' כמסקת', ח"ר יהושע בן לוי מנ' העומר עמד' להם בימי גדעון שאל' והנה איש מספר לרעהו חלום והנה לליל לחם שעורים (זופטי' יג), מהו לליל? רבנן

- ל"ג וּמְחַרְדְּעוּ חִיד רִיח טְחָרְטֵנוּ מִיֵּן חִיחְרַטְנוּ גְרִיבְטֵנוּ לְעִרְחָאוּט, לְעִרְסְטִיבְט, חָלוּ וַיֵּךְ רִיח נְחִבְט וּעִרְדֵּעְט, ח'ר"ל"פ"ט.
- ל"ג וּמְחַרְדְּעוּ וְעַלְבוֹט מִיחֵרַע גַּעַח חָזְרַע פֶּעֲרוּיִטְט; דְּהוּ בִיזֵר חִייעֵנוּ עֵרוּטְגַעבְחָרְנֵנוּ פֶּעֲרוּטְוִחְנֵר ח'ר"ל"פ"ה.
- ל"ג וּמְחַרְדְּעוּ וְגַחְמֵר מִיחֵרַע גַּחְטֵט לְעִבְיִזְרַעֵר לְעִרְסְטְחָרְט, לְעִרְטְרִיחֵוּ מֵעֵרַט חוּזֵר לְעִרְסְטְחִיט, ח'ר"ל"פ"ט.
- ל"ג וַיִּזְלוּ חִיד דִּיר דְּחִקְוִיעֵדֵרֵר דִּיבְטֵנוּ, דִּייעֵנֵר גַּעֲרַעבְטֵנוּ סַפְרִיבַע וַיִּזְלוּנוּ, ח'ר"ל"פ"ט.
- ל"ג וּמְחַרְט דָּח מִיר חִיין וְיִכֵּט דַּעַו הִיזְנוּ, חוּטְרַעֲרִיטְלֵטְעוּט חִייעֵנוּ רַעֲבֵטַע, ח'ר"ל"פ"ט.
- ל"ג וַיִּרְטֵ דָח, וַיִּיח וַיִּיר חִתְלֵטְנוּ, נַחֵךְ פִּירְבְּטְוִיבְלֵעֵר טַחְמֵטְנוּ חִיויחֵוּ בַעַן; דְּהוּ וַחֲלוּ עַן חִייעֵנוּ נְחִבְט דַּעַר חָרְעֵנוּ פֶּעֲרִיקִידֵנוּ ח'ר"ל"פ"ט.
- ל"ג סְטְרִיטְטֵנוּ חִייעֵנוּ דָח וְיִבְטֵנוּ סַטְרַעֲנַע*, יוּח טְחָרְטֵנוּ חַעֲרִבִיח לֹר הִיזְטַע דַּעַר חַעֲרֵנוּ גַחְטֵטַע, ח'ר"ל"פ"ט.
- ל"ג וַחְמֵר דַּעַר כִּימְחַטְמֵרֵר יַעֲנֵר גַּעֲרַעבְטִיגִיקִיט וְחִוְנוּ; וְהִיגֵנוּ פֶּרְחֵוּחַטְטֵךְ דִּיח גַּחְבַּע דַּעַו גַּעֲרוּטְעִנְכְרַעֲנוּ (עוּמֵר), ח'ר"ל"פ"ט.

- ל' ש' שֹׁגֵב בְּמַבְטָח וּמְעוֹן. גִּבֹר חֲכָם בְּעוֹן. ב' ח' פ':
- ל' ש' עֲרִיצֵי פוֹל שֶׁקָד. וְתַחַת כְּבוֹדוֹ יִקָּד. ב' ח' פ':
- ל' ש' עֲמַר הֶרְמֵשׁוּ פְלָחֵם. וּבְמִלְחָמַת הַתְּנוּפָה נִלְחָם. ב' ח' פ':
- ל' ש' פֶּאֶר עֲלִיּוֹן בְּאֲמִירוֹת. מִבְּנֵי הָאָרֶץ זְמִירוֹת. ב' ח' פ':
- ל' ש' פֶּעֶנַח צִפְנַת מִעֲבָדָיו. סוּדוֹ אֶל עֲבָדָיו. ב' ח' פ':
- ל' ש' צִפִּית סְדִירָה וְאֲרוּחָה. וְהִנֵּה יָד שְׁלוּחָה. ב' ח' פ':

חומצין על ש ל ל עליוסמותו הדור מן הכדיקים, וזכות מה נללו? זכות לחם שעורים ואי זו? מלות העומר, ע"ל, וכוונת דבריהם כפי שפירשם החכם נעל קרנן אהרן כשפרו לנ אהרן באמרו, חז"ל דרשו הכתיב דכתיב ל ל ל נו' והוא מל' רקות וענין הכתוב לומר שהיה הדור ל ל ל ונעור ורק מן הכדיקים אלא שעמד להם להויעם לחם שעורים שהוא קרנן העומר אשר הקריבו אז, כי ליל פסח ה' דבר האל ית' עם גדעון, כמ"ל חז"ל, והיום הזה ה' יוס' יו' בניסן אשר הוא זמן הקרבת העומר, ופרוש הפסוק והנה ל ל ל הדור ועם כל זה לחם שעורים הוא המתהפך בעמנה מדיון ומכה אותם, ולזה נעל העעמים נקד עלת ל ל ל בגרש להפסיקו מחמרו לחם שעורים. ע"כ דפח"ח. אונג, כשגב וכתאמץ. גבר וכו', בעון, כדל' בלקוט וז"ל, גבר חכם בעון (משלי כד) זה בעון, ואיש דעת מאמץ כח (סס) שמדרו על יצרו הרע בשבועה. פול, מלך אשיר. שקד, ל"ש שקד ומהל ברעה עליוסם ותחת כבודו יקד (ישעי' יו'), שכשרפו שרפת נאטע וגוף קים. פלסם, בקע א חם ונמלחמות חכומת העומר כלחם כס כי ליל יו' בניסן ה' כעבודת כפרש' וישעי' ל' כ"ב. פואר עליון, הקנ"ה נתפאר ע"י הטענה הכוכב באמירות וצירות ומכנף הארץ זמירות כי גם הארץ אמרה שירה בטפלתו של מלך אשור כמ"ל בסכהדרין דף כ"ה א. פערד לפכת מעבדיו, גלה כתריו מעשיו לכיאלל. מעבדיו, מעשיו, מן יביר מעבדיהם (אי' לד כה). לפית סדורה, המכורה הית' ערובה עם הארות והנה יד ש"ח' בנתת כמכוא' בכיאלל ס' ה' וליל פסח ה' וכו' בליל' כ לטח ונכרת

ל"ג וחוורדע כוסו דמן דעקן מוטטע דער ענטהמאט: ומוקייט בעועעמאט; ד"ג וחוורדע דין וויטהריבע כול' געבמדיגט*); דייערגאטח פערלעחרטע ויח ת"ד ל"ג פ"ג. ל"ג ויט חיחרטן עומר בעווירקטע דערען מוטטערקאנג; ויח וחוורדען בעויעגט דורך לערעמאטיאלע ווענדונגען ח"ד ל"ג פ"ג. ל"ג וחוורדע דער הווערהמבענע דורך (המבעמאטיגע ערהמאט; חויו חווען וויטהריבע דער ערדע ערטחאלען מיהטן זיערער ח"ד ל"ג פ"ג. ל"ג עטדעקקטע ער ויין פֿהרהמבען, פֿעפֿעכמרטע געהווימאטע וויעטן דייענער, ח"ד ל"ג פ"ג. ל"ג וחוורדע דין קמטיגויבע טהפען (כללשאלר'ו) פֿרמכטסמאן לובערייטעט**); פֿאמטליך טרעקקטע ויח מיינע הערפֿהררמגענדע המנה, ח"ד ל"ג פ"ג.

* ויעהע חיתן כאלו. ** ויעהע חין לכיאלל קמפוטען 5. (Tom 1.)

לִשְׁתַּבֵּעַ מִסֵּפֶר הַתּוֹרָה אַחַת מֵהַנְּהַל אֶל אֶנְדְּרָה בְּחַפְּ:
 לִשְׁתַּבֵּעַ לִישַׁע וְגַם גְּדַחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְבֵּם בְּחַפְּ:
 לִשְׁמֵאֲמָרֵי יִרְצָה לְשׁוֹת מִקֶּדֶם פֶּעַל יְשׁוֹת בְּחַפְּ:
 לִשְׁאֹז בְּהִנְיַחַף שְׁלוֹהִים הוֹדִינוּ לָהֶם אֱלֹהִים בְּחַפְּ:
 לִשְׁשִׁיעַ לָנוּ תְּהַדֶּה וְשִׁמְךָ לְעוֹלָם גּוֹדֶה בְּחַפְּ:
 לִשְׁרֵן הַשִּׁיר בְּחַדְשֶׁךָ לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קִדְשֶׁךָ בְּחַפְּ:
 לִיל שְׁמֹרִים טַבְּכֵם פְּלִאֵיךָ מִשִּׁירֵי הוֹדָאוֹת
 נְתִיחֶדֶת יוֹמָם לְהַסֵּד וְלִילָה לְשִׁיר נְתוּעֶרֶת
 כְּלוּלִיךָ

יחילו האומנים כשלא שמעו לור כי גם הם ילקו כמותן הבורעניות שלקו
 מנדים כעבאר בני רש"י בעקרא באשר שמע לעלרים יחילו כשמע לור (ישע'
 בג ס) תנוע, דרוז, ורזנו כל המאורעות של ל"ג דרוזים הם מעל ספרי
 קדש וכלן נקבלו בלו הנה אחת עהנה לא נעדרה. חכנו וכו', הקנ"ה תכן
 והכין ל"ג לישע וגם וגם הגאולה העתידה תהי' זו. מאמרי, תשלתי. מקדם,
 הקנ"ה שהוא פועל ישועות מקדם. כהניסך שלוהים, כתחך מנוח לעיפוס.
 תחדה, תחדש. ל"ג רענן וכו', ל"ג מעותד לשיר חדש בוסן הגאולה, כענין
 שירו לה' שיר חדש (תהלים לו א).

טבכם, תקוון, ורזנו כ"ג מתוקן הוא לכפלות לכן כתיחדת בו עשירי
 הודלות, ל' ומשירי אהודנו (תהלים כח). יומם וכו', עש"ה יומם כ' יומם
 וכלילה שירה עמי (תהלים טז), ואמרו עליו (ע"ז דף כ), כיום הקנ"ה עוסק בחסד
 לדון ולזון את העולם וכלילה הוא יומם ושומע שירה וכו', והוא איסד וכלילה לשיר

ליל שמורים וקאמאזיבע געסיכטע מיט היער חויר דער הייליגען סריפט לונקאמענ
 געטרמגען; עו אהנגעלט כיכטו ס'תן מ'אעבן, ווחו געסחה ח'ד"כ"פ"ב.
 ל"ג מיט לו ווחודערטהמטען געשיקקט; ישראל' לערטטרייטע ווערדען
 וועדער געווחאמעלט ווערדען ח'ד"כ"פ"ב.
 ל"ג אהמטען מיהת מיינע ווערטע געפ'מ'ויג זיין, מיהת, דער מ'אז דמן
 היין בעוורקט, ח'ד"כ"פ"ב.
 ל"ג המוט דוח מונו מיינוש ערקוויקקט; וויר דמקען דיר, ח' הערר,
 ח'ד"כ"פ"ב |
 ל"ג ווירוש דוח מונו מיט כייטען היין ערפ'רייטען, וויר ווערדען דיר דמן
 עוויג דמקען ח'ד"כ"פ"ב.
 ל"ג ווירוש דוח מונוערן יובעלגענונג ערנייערן; דמן ומ'אען דייעטען היילי
 גען נחמען כמד נוח געהערטע דמקאיעדער ערטמטען ח'ד"כ"פ"ב.
 ליל שמורים, פרמגענד מיט ווחודערטהמטען, לחבפרייטע דין מייניגען,
 עוויגע ווענען | דען טמג המוט דוח בעטשיאמט לור גמ'דע מוכד דוח נחלט, זיערער
 מכלוהמ'רען

כלוליה או באמונה ריחך הסדת מפי
עוללים וינקים עו יסדת: בגילה פרנה
בשמחה רבה ואמרו כלם.

מייכמה באלם יהוה מי כמכה נאדר בקדש נורא
תהלת עשה פלא: מלכותה ראו בניד בוקע יסלפני משה:
ליל שמרים, מלכותה ראו בניד חי וקים.
נפתח שבחה בלשון עתיד ונסתים. סבו לימין

נתועדה. כלוליה, ישראל, כענין חכמת כללותיך (ירמי' ב'). נאמנה רוחך
הסדת, נזכות האמונה יסדת כס רוח קדש, כאמרס ז"ל נילקוט ויאמיכו
זה' וגו' נזכות האמונה גתה עליהם רוח הקדש ואמרו גידה אז יסיר משה
ונני ישראל וכו', ואפילו עוללים וינקים אמרו גיר, בדאי' נסוע' דף ל'
ג'. הקדש, כ"כ בכ' וכזון הוא נעבור גהס' מאותיות האריקה, כמו שפרשנו
סיטב' כנראשית ב"א כ"ח אלל ויכח אנרכס, ע"ג, וכמו שחאמר מן יעב האצת,
כן חאמר מן יסד הסדת.

מלכותך וכו', נניך ראו מלכותך חי וקים ופתחו לשבחך כל עתיד. אז
גיר, כע"ג ז"ל, שר לא נאמר אלל יסיר לעתיד לבוא, וכן כסיום
הגירם אמרו ה' ימלך לע"ג, וזהו ונסתים, שהסתים גס הסיום
היו. כל עתיד לרמוז על הע"ל, וכדאיתא נילקוט, אמר רי"ה חלו אמרו
ישראל גים ה' מלך עו לא היתה אועה אולעת בהם לעולם אלל אמרו
ה' ימלך לעתיד לבוא, עכ"ל, וכלאון כזה נעמנו יסד נצירה. ליום אחרון
דפסח וכל עתיד פתחה וסימה לכעד, ה' ימלך לעולם ועד. וכמפרש
הוסף דברים על לזון חאמר גדלים ודחק כדי לקים פרושו, וכמכון מה
נארתה. סכו, כסיום, וכוכל לזון סכה על הסכנה נעתיד, כמו ס בה נרה"ק.

חלוחחקעו, חיינו בעניינערטע דער ופחטיגע גויבען ריינע פערלחבטע
(ישראל); ועלבוט קינדער חוזר וייגליגע וקולטען ריינען רוהץ פרחיה
לחקקעדי, וייבלענד חוזר ופחטיגעקול, חוזר קולטען ספרדק; „וער מיט
חונטער דען ופחטיגען, ח עויגער, ויח רוח?!" ח"ו.
ליל שבורים ופחטען עו ריינע ופחטיגע, עויגער, דין רייך, דמו פיר
חוזר פיר ופחטיגע; דחוק, בעגחטיגען ויח מיהר ליעד חיו ספריבען דער קי יב
טיגען לייט* חוזר ויח בעסחטיגען ויח חויד; גיח טויטען לוק רעכטיגע
פח

* חיו חוידריקקען, ריח וועהר בעלוג חויפ' לוק יב פ'ט יג ע ח'ו:
חויפ' געגעבן ופרטיגע חחטיגען.

משה בזקע ים. והניף ידו על הנהר בעים:

זה צור ישענו פצו פה ואמרו:

יהוה ימלך לעלם ועד:

ונאמד בייפדה יי את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו:

ליל שמורים, עטור פלאי צדקה בצבא

ואות. קרבתך לי טוב ישועות הבאות.

שתי בקי מהסי במלאכות הנבאות. מלך

ישראל וגואלו יי צבאות:

ברוך אתה יי גאל ישראל: (נ"א בא"י מלך צור ישראל וגואלו.)

השפיכנו יי אהינו לשלום והעמירנו מלכנו לחיים ופרוש

עלינו סבת שלומך ותקננו בעצה טובה מלכנו יהוה ושיענו

למען שמך והגן בעדנו והסר מעלינו אויב דבר והרב ורעב

ויגן

והניף ידו וגו' פסוק הוא ביטע' י"א ע"ו והוא מדבר על הגאולה העתידה,

ורכנו שהסתכלו לימין טעה דוקע ים שעתיד הוא להניף ידו על נהר

פרת בזמן קצון הגלויות. ע"ש פי' רש"י.

ל"ש עטור וכו', מוכתר בפלאי לזקין כי הרבה נסים נעשו בו כמדונה.

בלכת, בישראל. וזאת, סמן הוא לעתיד על קרבתך לי וכו', ומיוסד ע"ס

במהלים ע"ג כ"ח ואני קרבת אללים לי עוב שמי נב' אללים מחסי לספר כל

מלאכותיך, ואמרו עליו בילקוט לפי שאלו את נלעם היס להן קץ של

ישועה? אמר להן הן ורמזוק הוא, שאלו לכניאי ישראל ואמרו קרוב הוא

וכו'. במלאכות הנבאות, בנביאים המתנבאים במלאכות ה' (חגי' א' י"ג).

פסוק טעה, דעכן מעערספחוטער, וזחען, דחם זיך חיינוט ויינע חזכר

חיכער מעהרערע פאייטע סטרעקקען ווירד, חזכר ריעלען: ,דינע חזוט

דער פלען חזונערען חיינו! דחן ספרחלען זיח: ,דער עוויגע ווירד

חיווער חזכר עוויג רעווערען! ח"ו.

ליל שמורים, בעקרויט חין ישראל היט זח פיעלען טחחטען דיינער גערעכטיג

ויגזון ויהסר שטן מלפנינו ומאחרנו ובצל בנפיקה תסתירנו
 כי אל שומרנו ומצילנו אתה בלא מלך חנון ורחום אתה
 ושומר צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם.
 ופרוש עלינו סבת שלומך:

מיוסד ע"פ אל ב"ם, וכסף חתום מאיר חזק.

אור יום הנף ספדת הקשרה בנגהים. לציון גדדה
 קרוא דרושה עלות גהים. בנין מפאר פרך מחמד לב
 וגהים. משכני עליון בעשר מעלות קדש גבהים. גיל
 לבבות לבנון המלבן נצוחים שלוחים. נכבדות מדבר
 בך עיר האלהים: דרישות לדרוש בשכנה מקום כפיר
 שלים. סלולי ציון מבקשים תפקידם הרם מכשולים.
 המון חוגג עלות יראה התר של שלים. עת בי בא לחננה
 בלי רשולים. ומהקרוב לה בכורי גדדה לתקריב במהרה

באור לאור יום הנף לרבינו הגדול הגאון המפורסם
 מוהר"ר נח חיים צבי גר"ו, איתן מושבו בעת על כסא
 ההוראה בק"ה מבורג יע"א ולפנים בק ק מגנצא יע"א.

אור יום סנף, לילה הקודמת ליום הנף כמו אור לארבעה. (צ"ל ב"כ בני
 כ"י וכבן הוא). ספירה הוכזרה כנוגהים, ע"פ מאמרם נמנחות דף ס"ו,
 קה"ל וספירה נליל, ואומרו כנוגהים כפי דעת התו' שם דניוס סמוך
 לחשיבה עדיף. לציון נדחה קרוא דרושה, כי הספירה נצטנו זכר למקדש
 כמאמרם שם וכמאמר ר"י בסוכה, מנ"ל דענדינן זכר לעקדז? דא"ק כי אעלה
 ארובה.... כי נדחה ליון דורש אין לה, עכלל דנעי דריסה, וכגד אע לה
 ארובה אשר עלות גהים מל' לא יגהה עזור (הוצע ה יג). בנין וכו'
 מחמד לה, וגהים פי' עינים כמו עשאו כוגהי. משכני עליון בעשר מעלות
 וכו', כמו עשר קדושות במתניתין פ"ק דכלים טובה אותה כל' מעלות פי'
 טרף נקלפי (דף ט"ד ב') ש"ע מעלות דאורייתא. גיל לבבות לבנון המלבן,
 כמאמר ריב"ז בפ' הכ"ל למה נקרא שמו לבנון וכו'. כמותם שלוחים, זדוכות
 ונגות. נכבדות אדובר וכו', פסוק בתהלי' (פ"ג). דרישות לדרוש וכו', ע"פ
 מאמרם נפסיקתא (ילקוט דף רע"ד ע"ג), יכול תמתין עד שיאמר לך כתיב?
 ת"ל לבנון וכו', דרוש ואתה מולא! (א"ה, עיין בסנהדרין דף י"א ב'). שלוחים,
 נגות. סלולי, דרכי ליון הזוטמים מנקשים הנפקד עליהם להרס עכשול
 מהם, כמאמר סלו סלו פכו דרך הריצו עכשול עדרך עמי (יעזרנו יג), לעמן
 ילא עלות המון חוגג מפתח חסירי התקוה עת שיטול לזנכה מהר מיט ולהקריב

שולים. פצחו רגני יחדו חרות ירושלם: זרוזו להקדים
 שלוחים היני גיא נבואות. צאת מבערב עשות פריכות
 מאפיכי תבואות. חול ושפת פרבים מלאכותיו בשלוש
 באות. קבצו עירות הסמוכות עסק גדול לנאות. חשבה
 קצרוהו ונתנהו בקופה ולערה מובאות. מה ידידות
 משפנותיה יי צבאות: טובה כפילה ומכפלת למקום
 עלינו לאמר. רבה עמרים במדבר בנגדם אחד לתמו.
 יחבט ונתן לאבוב האור בכלו לגמור: שטחיהו בערה
 עמלו לרוח חיים לכמור. כפמה כפרי מור לסנטר הקז

כדורי נדבה צעורר עושלת שולים ואז פלחו וכו'. זורזו וכו'. עתה מתחיל
 לספר סדר הקצירה ע"פ מתניתן דפרק ר' ישמעאל דף ס"ח שלוחי ד' יולחין
 מעי"ט וכו'. חול ושפת פרבים וכו'. ע"פ מחלוקת תנאים ר"פ הכ"ל וחב"א אחד
 שנת וכו'. חול וכו'. קבלו עירות, אם נטמיתן. חשבה קצרוהו וכו'. נמשנה
 שלוחיה. מה ידידות וכו'. פסוק בתהלי' פ"ד. טובה כפולה וכו'. רנה עמרים
 וכו'. יתכן ע"פ מאמר ר' בני בפסיקתא הובא בילקוט פ' בשלח, אמר האם לישראל
 בני כשהייתו נותן לכם לכל אחד עומר לגלגלת ועבשו אתם נותנים את
 העומר חין לי אלא עומר אחד בשביל כלכם. ולחמור, (טעמו לתורה) שלחן
 לא יתלפסו ולא יעיר. יתנו ונתן וכו'. עובד נמשנה דמנחות כחטובו לאבוב וכו'
 שיבא האור שולט בכלו. שחטבו צעורה, גם זה אם נמשנה וסרוח מנשנת נו,
 ואמרו חיים לכמור, ע"פ מאמר ר' לוי אם בפסיקתא על המשנה זו, הרי שעלת
 וחרצת ... אם אינו מולא לך רוח שתורה מביחן אותה באיש חי? לכמור, לשון
 חטום כמו כומר של זיתים דנ"ט דף ע"ד ונתום' אם דכמור מלאכה בידי שמים כמו
 טעור וסמכו לעטלו ברוח לזרות שממנו תולדות חיים כמאמר ר"ל הכ"ל. במה
 כברי וכו'. ע"פ מאמר ר"ש בן חלפתא לכתו, אם דף פ"ו. שבעות חקות וכו',
 מקרא בנבואת ירמיה (ה כד) ומאמר ר"א בפסיקתא ככ"ל. ישמור לנו מן השרב וכו',
 ואינתי? בשבעה שבעות שנין יפסח לעברת. (א"ה, שני המאמרים יתקשרו
 היטב ע"פ מאמרם בפסיקתא והובא בילקוט על מקומו ח"ל, ולא אמרו
 כירא נא אתה' אלהינו הנוחן גשם יורה ומלקוש בעתה, יהי לכוך כלה
 לית אחון צריבין לך, מן כדון שבעו' קציר ישמר לנו, ישמר לנו מן
 השרב ויין הרוחות הקשים, אמר ר' זן לוי סנטרך (Senator)
 שומר שלך) אלא, לית את יהב לי סנטרותי (שכר שמירתי)? עכ"ל,
 וכנגד זה יסד כמה ככרי מור ראויים לזמור לסנטר הלז שהרי
 שבעות חקות קציר לנו ישמור וראוי לתת לו סנטרותיה.
 ולזמור, טעמו לכרות כמו לא תזמור, כי המור למח הוא.)

לומר. שבעות חקות קציר לנו ישמר: תבן בלית וצבור
 ונגרם בלי חסרון. בשלש עשרה נפה יוציא ומפני
 עשורון. נתן שמנו ולבונתו יצק וכלל בהדרון. הניף
 והגיש קמין ומלח והקטיר הוברון. מזור שלחן גבה זכו
 בשירי הוורון. כל זכר בכני אהרן: קרב העמה שוקי
 ירושלים בפרות מעטרים. בזריות בית דין מחצות
 רחוקים מתרים. מרחוק את יי מעוזכם זכרו מזכירים
 ונוהרים. ירושלים הבנויה תעלה על לבבכם נמהרים:
 חזקו ותזכו לשמוע שירה ישורר להרים. הר בית יי בראש
 ההרים: לביתך נאיה קדש גוה תהלת חומל. בית יער
 הלכנון מלכלב מגדים וגומל. זהב פרוים פרות פרחיו
 עוד מהאמל. לזרעו שלי יצחק חסד ביום הגמל. ארוממך
 בעטור בכורי בקלתות מזהבות ולא בתורמל. פבור

תבן וכו', נרייתא פסחים ל"ו ענחת העומר לותמין ולוכרין אותה. ונגרם
 וכו', ענכה בענחות ס"ו נתוכוהו לרחים וכו', נתן שענו וכו', עס ס"ח. מור
 שולחן וכו', הכל בעמכה עס. קרב. העומר, עס נמסכה. נזריות נ"ד וכו', עמכה
 דף ס"ח ע"ט הרחוקים וכו' שאין נ"ד מתעללין. מרחוק את ה' וכו', טבואר טעטטו.
 (א"ה) שיר ישורה להרים הר בית ה' וכו', הכוונה זו כי הר בית ה'
 צעמזורים שיר וישורר. בראש ההרים כדאי' בשחר טוב מזמור פ"ז אמר
 ר' פנחס עתיד הקב"ה להביא לסיני ולתבור ולכרמל ולתן ירושלים
 בראשן שנאמר נכון יהי' הר בית ה' בראש ההרים (ישעי' 33), ולא עוד
 אלא שעתיד להיות מזמור וכן עונין אחריו שירין ומירין, שנא' גגשא
 ונגבעות (עס) וכתיב ונגני' שר הלויים צושא יסור צושא (ד"ה
 א' ע"ר כ"ב וע"ש פ"י רש"י). לביתך וכו', מתפלל אל המיטל לעשות בית נאות
 קדשו. לכוה חסלה במאמר ר"ח בר פפא סוכה דף ט' אל תקרא נאזה אלף
 נוה חסלה וכו' שלא שלבו סינאיהם וכו'. בית יער וכו', מאמר ר"ז בר טוביה
 וזמל ל"ט (ובע"פ י"ח), וגומל מל' ויגמול שקדים. זכר וכו', פרות פרחיו זה
 בעתידים לחזור לא יאמלו עוד בשמה לבבון האמלל. לזרעו וכו', בדרוש רב
 עובד פסחים קי"ט מאי דכתיב ויגדל וכו'. ארוממך וכו', עמכה פ"ג דביכורים
 העשירי ענינים וכו'. ולא בתורמל. הוא בלי פחות הערך כמו הכוונה בתורמלו
 עס הסלים נותנים לבעקים וכתר ענין וכו'. סוף פרק הגזול. בנוד וכו',
 (ה"ה ד"ה)

פסוק

הַלְבֵנִין נִתְּנָן לָהּ הַדָּר הַבְּרָמָל: יִרְאֶה כִּפְתַּת הַמּוֹקֵד תְּשֻׁלוּם
 שְׁלָם סְבִיבֵיךָ. שְׁמַךְ כְּשֵׁם מַלְכְּךָ שְׁעֵרִיךָ כְּשֶׁבִמְיֻךְ
 בְּהַסְבִּיךָ. הַעֵת בְּעָדֵי תִלְפָשִׁי הַדָּר סְבִיךָ בְּמַסְבִּיךָ.
 שְׂרֹת בְּהֵנֶיךָ בְּאַבִּיבֵיךָ. נְעִימוֹת לְוִיךָ בְּאַבִּיבֵיךָ. עֵד
 תְּעָדֵי תִפְיָךָ. טָלוּל רוֹבִיךָ בְּרַחוּבֵיךָ. שְׂאֵלוּ שְׁלוֹם
 יְרוּשָׁלַם וְשָׁלוֹי אֶהְיֶיךָ: יִתְּרָה חֶבְתְּךָ יְרוּשָׁלַם בְּנוֹי
 שְׁבָעִים שְׁמוֹתֶיךָ. בְּעִיר שְׁחַפְּרָה לָהּ הַפְּקָדוֹ שׁוֹמְרֵי
 חוֹמוֹתֶיךָ. מִזְבִּירִים לְרַחֲמֶיךָ וְלִשְׁוִמְךָ תִּהְלַח בְּאַרְצְךָ לְיֹשְׁבֵי
 שׁוֹמְמוֹתֶיךָ. בְּאַחֲזֶה וּבְרַעוֹת וּמְקַדֵּשׁ אֵל בְּרָמָה
 נוֹיֹתֶיךָ. אֲדַבְּרָה וְאֶבְקָשָׁה טוֹב וְשָׁלוֹם בְּאֵר מְנוֹתֶיךָ.
 יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַפּוֹרֵשׁ סִבַּת שְׁלוֹם עַלְיָנוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלַם:

וַיִּבְרַךְ מֹשֶׁה אֶת־מַעְדֵי יְהוָה אֵל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

הַיָּן לוֹעַר חֲצִי קָרִישׁ.

אֲדָנִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא יְיָ

מסוק כנכות יעמי ל"ה. יראה וכו', משנה נחמד בית המוקד כפה. תלום
 שלם וכו', יראה ע"פ כנאות יחזקא נסיון, סניב. י"ח חלק, וכנגד מאמרם ע"ז
 נסוכה מ"ה, תמני' סני חלפי וכו' קראו תלום שלם שם... שערך וכו'
 כנאמר כנאות יחזקא י"ב, שערים נשם שנעי יה נקראים ושם העיר על
 שמו ית'. העת בעדי... סדר וכו', רועז לסנהדרין הטובין כעגולת חגי
 גורן. עוד תעדי וכו', כנאות יעמי' (לא ד) וינחת נעחול עשתיקס. טלוּל
 רוכין, רקידת ילדיך, כנאות זכרי' (ח ס) ורחובות העיר וגו'. שירות וכו',
 נסדר הנאת נכורים. וזכרו הלויס נזיר והוא חנוכ של קנה, כדאי' נערכין.
 (כנוי שנעים שמותיך, כנמדבר רבה פ' י"ד על פסוק שנעים שקל, כנגד
 שנעי' שמו' שיש להקצ"ה, שנעים שמות לישראל, ע' שמו' לחורה,
 ע' שמות לירושלים. ועיין כנעל הטורי' פ' בהעלותך.)

עליון גומל חסדים טובים וקנה הכל וזכר חסדי אבות
ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה. מלך עזר
ומושיע ומגן. ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מתייה מתים אתה רב להושיע:
מכלכל חיים בהסדר מתייה מתים ברחמים רבים סומך
נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתו
לישגי עפר מי כמותך בעל גבורות ומי דומה לך מלך
ממית ומתייה ומצמיח ישועה ונאמן אתה להחיות מתים:
ברוך אתה יי מתייה המתים:

אתה קדוש ושמוך קדוש וקדושים בכל יום והללוך סלה
ברוך אתה יי האל הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית בנו.
ורוממתנו מכל הלשונות. וקדשתנו במצותיך. וקרבנתנו
מלבנו לעבודתך. ושמוך הגדול והקדוש עלינו קראת:

(כשתל י"ט כמולאי שבת מוספין זה):

ותודיענו יי אלהינו את משפטי צדקה ותלמדנו לעשות חקירצונך
ותתן לנו יי אלהינו משפטים ישרים ותורות אמת חקים ומצוות טובים
ותנחילנו זמני ששון ומועדי קדש וחגי נדבה. ותורישנו קדשת שבת
וכבוד מועד וחגיגת הרגל. ותברך יי אלהינו בין קדש לחול בין אור
לקשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה בין
קדשת שבת לקדשת יום טוב הברלה ואת יום השביעי מששת ימי
המעשה קדשת. הברלה וקדשת את עמך ישראל בקדשתך:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה מועדים לשמחה חגים
וחמנים לששון. את יום חג המצות הזה. זמן חרותנו
מקרא קדש זכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו • יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה
 וישמע ויפקד ויזכר וזכרנו ופקדנו וזכרון אבותינו •
 וזכרון משיח בן דוד עבדך • וזכרון ירושלים עיר קדשך •
 וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך • לפלטה לטובה
 לתן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום חג המצות
 הזה • זכרנו יי אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה והושיענו
 בו לחיים • וכדבר ישועה ורחמים חיים וחגנו • ורחם עלינו
 והושיענו כי אלקי עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה •
 והשיאנו יי אלהינו את ברפת מועדיך לחיים ולשלום
 לשמחה ולששון באשר רצית ואמרת לזכרנו •
 קדשנו במצותיך וחן חלקנו בתורתך שבענו מטובך
 ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת והנהילנו יי
 אלהינו בשמחה ובששון מועדי קדשך • וישמחה בך ישראל
 במקדשי שמך • ברוך אתה יי מקדש ישראל והומנים •
 רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם • והשב
 את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה
 תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך •
 ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים • ברוך אתה
 יי המחזיר שכינתו לציון •

מודים אנחנו לך שאתה חיה יי אלהינו ואלהי אבותינו
 לעולם ועד צור חיינו מגן וישענו אתה הוא לרור ודור גודל
 לך וגם ספר תהלתך על חיינו המסורים בידיך ועל נשמתנו
 הפקודות לך • ועל גסיף שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך
 וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים הטוב כי לא כלו
 רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך מעולם קוינו לך •

זעל כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:
וכל החיים יודוך ולהויה ללוואת שמך באמת האישועתנו
ועזרתנו סלה. ברוך אתה יי הטוב שמך ולהנאה להודות:

שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא
מלך ארון לכל השלום וטוב בעיניך לברך או עמך
ישראל בכלעת ובכל שעה בשלומך. ברוך אתה יי
המברך ארעמו ישראל בשלום:

אלהי נצור לשוני טע ועשתי מדבר מרמח ולמקללי נפשי תהום
תפשי בעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ובמצותך תהרהר נפשי וכל
החושבים עלי רעה מהרה הפך עצתם וקלמל טחשבתם. עשה למען
שמך עשה למען ימינה עשה למען קדשתך עשה למען תורתך למען
יחלצון ידידיה הושיעה ימינה וענני: יהי רצון אמרי פי והגיון לבי
לפניה יי צווי וגואלי: עשה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו
ועל כל ישראל ואמרו אמן: יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו
שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך:

קדיש שלם, עמר, עלינו, קדיש יחום, יגדל.

דיני ספירת העמר.

ליל ב' של ספח אחר קדיש מתקבל מתחיל הס' לנרץ כרכת העומר בקול
רם, ולריבים לנרץ ולספור עעומד. (ואם מנה עיושכ ילא.)

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר
קדשנו במצותיו וצונו על ספירת העומר:
היום יום אחר לעמר: (כ"ט בעמר):

יהי

(*) אלפי חכם אחר מה זה שזנו חומרים על ספירת העומר, על עקרה
מנלה, על סנות תסלין ודושיאן, והלא הרב"ע נפרשו לנראשית ב'
י' הניח ליסוד כי כל לווי עם מלת על הו"ו לא מעשה, ורלונו

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה
 בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך;
 ושם נעבדך ביראה בימי עולם ובשנים קדמוניות.

ואמרים עומור ס"ו למנצח בנגינות מזמור שיר אהים יחננו ויבן
 בכל לילה קודם הספירה יכרך, ואחריו יאמר יהי רצון וכמזמור הנ"ל. ויאמר
 שני ימים, שלש ארבעה חמשה ששה שבעה שמונה (בתקון) תשעה עשר
 ימים, כולם נתוספת ה', בעתכג המספר של ל"ז זכר, ויכולם יאמר ימים
 בלשון רבים, אבל מאחד עזר ואילך יאמר יום בלשון יחיד, בי כן מנכג
 בלשון נכל המקרא לחבר הנספר אל מספר האחדות בלשון רבים וא' בעשר
 בלשון יחיד, וכשגגיע לשבעה ימים יאמר היום שבעה ימים שהם שבעה ספר
 לעומר, וכשמיני יאמר היום שמונה ימים שהם שבעה אחד ויום אחד לעומר
 וע"ד זה מונה וסופר הימים והשבעות, וכשגיע ליד יאמר היום ארבעה
 עשר יום (לא ימים, כנראה בלשון הש"ע) שהם שני שבעות לעומר וכן
 כלם ע"ז הדרך, והגאון מהור"ר יעב"ץ כתב, שיל' היום שבעה ימים לעומר
 שהם שבעה אחד, היום שמונה ימים לעומר שהם שבעה אחד ויום אחד, וכן
 ביתר הספירות לעולם יש להסמיך הימים לעומר, והוא המוסכם שבכל
 הדיוקים וכן ע"פ הרא"י ז"ל.

ליל מולאי שנת נהגינן לספור קודם הכדלה ונתקום שאין ענדילין נב"ה
 סופרין קודם שאתרו ויתן לך ואין לספור אותו אלא אחר קדיש תתקבל.
 ליל שנת זילל י"ט מנרכים וסופרים אחר קדוש נב"ה, וכשאל י"ט האחרון
 של פסח נמולאי שנת דלזו אומר קדוש והכדלה בפעם אחת יש לספור
 קודם שנתכין על הכוס נב"ה, והרב בעל ע"ז כתב דלילה שנין ד' של
 פסח ליום ח' של פסח חסילו בחול יש לספור קודם קדוש, וכן נהגינן
 נב"ה דמיין. שבת ולי ספר דלילה, יספור ביום בלל ברכה; ואם שבת ולא
 מנה לא דלילה ולא ביום יענה דלילה שלאחריו ויאמר היום כך ואחמול כך,
 בנרכה אחת, כ"ב אבודרסם נשם הרא"ש ז"ל, ואין עורין כן. ובתש' התש"ץ,
 מותר לנרך ברכת העומר בין השמעות שאם דמפיקא דרננן לקולא וסמית
 העומר בזמן הזה דרננן, וב"ב הרא"י ז"ל.

שהיא אזכרה לבתאי עשות דבר ולפ"ו יהי נוסח נרכותינו הפך הכוונה?
 והשיבותיו, ולמעטך קשין קדאי: ויזוך על ישראל (ד"ה א' כב יב)
 ותלוכו על ערדכי (אסתר ד ס) ודומיהם, וכי בני לשון אזכרה
 נינהו? אכן הדין דין אמת אבל לריך לגדר והוא זה: זווי עם עלת
 על היא לא חשעה, בד"ה בשמלת על משמעת על העלוה, רזוני על
 הענין אלו בלא כלווי, אבל כשהיא משמעת על העלוה, רזוני על
 הענין שבעבורו בלא כלווי, או כלווי הוא גזרה על אודות הדבר
 ההוא (עיין בספר הטלוות להרמב"ם ארש ח'). והשתא לא קשה מיד,
 והדברים נדרים. ונראה שאין אנו מנרכים נמלת על כ"ה כשיש שם
 זווי על אודות העשי' ההיא ולא תואלם העשייה כ"ה באופן כן
 האופנים, אבל כשתואלם העשייה בכל אופן שתעשה, לא יפול עליה
 ל' על. עיין אבודרסם דף י' ע"א.

יוצר ליום שני של פסח.

כפולין וכו' ק' אשכנז עתחיל סמון האל, סבל נפטר"ם וננותים מ'חזיל הגבור.
האל בתעצמות עזוה: הגדול בכבוד שמך:

הגבור

לנצח ותגור אבנור אתיק: המלך הישב על פקארים ונשא:
שוכן עד מרום וקדוש שמו. וכתוב
רננו צדיקים ביי לישראל נאווה תהלה:
בפי ישראלים תתהלל. ובדברי צדיקים תתברך.
ובלשון חסידים תתרוםם. ובקרב קדושים תתקדש:
ובמקלות רבבות עמך בית ישראל ברנה יתפאר
שמך מלכנו בכלהור ודור שגן חובת כל היצורים
לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו להודות להלל לשבח
לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלם על כל
דברי ישירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך:
ישתבח שמך לעד מלכנו הא המלך הגדול והקדוש
בשמים ובארץ כי לך נאווה יי אלהינו ואהי אבותינו
שיר ושבחה הלל וזמרה עו וממשלה נצח גדלה
וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות ברכות
והודאות מעתה ועד עולם: ברוך אתה יי א מלך גדול
בשבחות א ההודאות ארון הנפלאות הבוחר בשרי
זמרה מלך א חי העולמים: ה' אומר ח' ק'

ועתה יגדלנא בך אדני כפאשר דברת לאמר.
זכר רחמיה יי וחסידיה כי מעולם תמדה:
יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא דיברא ברעותיה

וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיֵּי כוֹן וּבְיוֹמֵי כוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאָמְרוּ

אָמֵן יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ
וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא
וְשִׁירָתָא תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמָתָא דְאִמְרוּן וְעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהוֹשׁ קֹהֵל יַחְבֵּר.

וּמְחַרְעַר דַּעַר מִן בְּרַכּוֹ וְיְהוֹשׁ,

יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר

ס' בְּרַכּוֹ אֶתְיִי הַמְּבָרַךְ:

וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ

ק' בְּרִיךְ יִי הַמְּבָרַךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

מֶלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ

שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרָן וְסִבְלַעְדִּי

מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר

אֵין אֱלֹהִים מִלּוֹ לְרַכֵּב בְּעַרְבוֹת בֵּית

שְׁמוֹ וְעָלוּ לְפָנָיו. וְשְׁמוֹ מְרוֹמֵם

אוֹר וּבוֹרָא חֲשֵׁךְ עֹשֶׂה

עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה:

שְׁלוֹם וּבוֹרָא אֶתְהַבֵּל:

בְּרוּךְ שֵׁם קְבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעָלְמָא וָעֶד:

יְהִי שְׁם יְיָ מְבָרַךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם

אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצַר חַיִּים

אֲרוֹת מְאֹפֵל אָמַר וַיְהִי:

מִיּוֹסֵד ע"ס א"ב, וּבִמְקוֹ חֲתוּם טס הַמְחַנֵּר מִשְׁלֵם בְּרַבִּי קְלוֹנִימוֹס הוֹק.

אֶפִּיק רֵגֶן וְשִׁירִים. לְגוֹשְׁאֵי עַל בְּשָׂרִים. אֲשׁוּרֵר

בְּעוֹי שְׂרִים. שִׁיר הַשִּׁירִים: אֵיוֹם שִׁבְעַ שׁוֹקְקוֹת:

בְּחַנֵּי עֶסֶסוֹ לְהַשְׁקוֹת. אֶלְפִנֵּי דַת בְּגִישִׁיקוֹת. יִשְׁקֵנִי

א. אֶפִּיק, כ"כ נכ"י קטן ורפס ונכון הוא, מן ויפק רגון (משלי יב ב). לנושאי

ובו, שמו' י' ט' ד'. חיוס, כראש שהוא תאר הפעל להורות על השכינה בשפע רב,

ודוחק הוא לחמר שהוא חמר לא' ית' כי חין ככון לתארו כתיבה כשניל בעולת ההשבעה,

במנואר מדברי החנר לכוזרי מאמר נ' ס' ב' ובמורה בראשון פרק כ"ד. נחני, להכ

דיעזער פיוט חיוס וויח יענער פֿון געטערן חייגעריכטעט. זיעהע דמוטובוט.

א. חיד ווילן זיעדער סטיימוען חוגר וְחִבְּגֵעוֹמְקֵבֵע דַעַן, דַעַר חִיד חוּיָל חוּרְעוֹ פֿיטֵי

טיגען טרוג, חיהבן ווילן חיד ויגען, וויח יענע וּמְחַבְּטִיגֵן וְחִבְּגֵעַר, חוּיָן חִהָּעוֹ זִיעַר.

א. ער, רמו וּמְחַבְּטִיגֵע וְחִבְּוֹלָו דַעַר זַעֲלֵנְדַעַן, ער חַמֵּס דִיד גַעֲחִירַט לֹטֵן גַעֲנוֹסַע

זייענע נַעֲקֻמְחֵר, וַיַּעֲבִירִיד חִיד חִיט גַעֲזַעֲטֵלַע חוֹטַעֲרִירִכְטַעַט — ער קיסטע *

(* חוֹטַעַר קִיסַעַן ווירר חוֹטַעַר חוֹטַעַר רִיכְט פַֿעֲרַטְמַחְדַעַל.

מַגִּישׁ קוֹת: בְּמַתָּה לְאוֹת מֵאֲמִינִיָּהּ. הַמְטַרְתָּ לְמוֹ
 מִנִּיָּהּ. בְּחֶרְתֶּם הַשְּׂתַעֲשַׁע בְּאֲמִינִיָּהּ. לְרִיחַ שְׂמִנִּיָּהּ:
 בַּחֶקֶת אִיר שְׁחַרְיָהּ. זְרוּעַ לְאֵם מִשְׁחַרְיָהּ. בּוֹאֵי בְּנֵצִיחַ
 לְשְׁחַרְיָהּ. מִשְׁכְּבֵי אַחֲרֵיהּ: גְּאָה עֲדוּי גְּאָוָה. עֵבוֹר
 בְּרֵאשֵׁי הַתְּאוּהָ. גּוֹרְלֵי הַשְּׁפִיר וְהַנּוּהָ. שְׁחֹרָה אֲנִי
 וְנֵאֻוָה: גִּלְף לַחֹת חֶרֶת. יִקְרָה מְדַר וְסַחֲרֵת. גְּאֲנִי
 וְלֹא לְאַחֲרֵת. אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחֵת: דְּלֵג
 קָץ לְהַבְדִּילִי. מִמְשׁוּלֵי מַר מְדִלִי. דְּגִלְבִּי וְשַׁח לְגִדְלִי.

סיני להסקות אותי עסימו הוא עתיקות כיון, ורמוז לתורה, כענין ושמזו בין
 טסכתי (מזלי ט). יסקני טעניקות, מתרגמין הוא מתמלל עזן חפין באפין
 כנכר דנשק לחכמה. ב. נטת, כמו הכנת, ל' ראה. לת טעמיניך, עיפות
 של ישראל הטעמינים כך. באטניך, בתורה כענין וזהיה אללו חמין (מזלי ט').
 לרית וכו', כפרש"י, נהקת, נהגת אור השחר שכן לאום משחרין ודוריד, כענין
 אור זרוע ללדיק (תהלי' ל' ז' י"א). בואי וכו', ועזה נבואי נכלוח לשחר פניך משככי
 אחרין כמאז. ככלות, בחיזק, מן טעמים להעניד את העם (ד' ט, ב' י"א).
 ג. עבור בראשי וכו', דכתיב וכו' הולך לפניכם (שמות יג ב) וכן נגאולה העתידה
 בחוב וכו' בראשם (מבינה ב' ג). גורלי השפיר והנוה, נחר לי גורל שפיר וכאם
 וירטוז לתורה ע"ה אתה תומין גורלי חף נחלת שפרה עלי (תהלים יו)
 וכמו שאמרו עליו בילקוט. שזורה וכו', אע"פ שהייתי שחורה במלרים נמקלת
 טעמים רעים ט"ט נאום הייתי בשמירת הכרית ויחוד השם, כפי' ראש"י. גלף וכו',
 חקק על הכותות השורה שהיא יקרה מדר וסוחרת. גאני, רומעני נגאון התורה.
 ד. דלג קץ, כענין קץ וכמו שאז"ל. להבדילי ממזולי וכו', דכתיב הן גוים כמר מדלי

ידי. ב. יוח וחרעו עראחטטטט, דיינע טרייען, רוח ומהוט עז חוכר לייעסענט
 מן רעגען. רוח החוט יוח ערקרען, דחם יוח ויך ערגחטלען היט שיינעטן לחנה
 זינגע' א, היט דיינעטן זינבליכרזעטענדען בחיזחן. ב. היט דעסן טטרמה' דען
 אחרגעני החוט רוח ערלייכטעט דיינע כחליחן, רוח דין געזולט; חיד קחחחח
 גון, זולע היט ועהנזולט דין, ח, לייך חיד דיר נחך! ג. ער, דער מלועיה' ז
 בענע, היט חמיעוטחטט חווגעבען, חיהתן גע'על'ן, מן היינע ספיטלע לו טרעג
 טען; ער בעטער מיר דמו סתקוטע לחחן! סוחרן חחר חיד לוחר, דחך כיער
 זך. ג. ער הייטע חין טח'עלען חיון דמו גע'עטן סתקלברער חזו דך
 חוכר-סו'ר ח'י; זחוט קיינע חוב ער חחך! ח, טויעט ניכט זח 'ע'רע
 חכטליך חויל' חיד, ווילן חיד סוחרלויך בין! ד. דמו ליעל היינער בען
 פרייחוג חחט ער בעס'ווייניגט, חחן דען היירען חיד גע'ווקדערט, וויל דען
 טר'חפ'עלען חחטן חיינער; ער חווגערטע חיד חוכר ספרחך; "דיך ווילן חיד
 לור

(¹) לחגלינגע, דוח חוכר. ויעה חין נאור. (²) סתקלברע ערעוסטיינע.

הגידה לי: דרור קרא לפדעי. באב מיסרי ומידעי.
 דרזן כפקר רדעי. אם לא תדעי: הניסים וקדעי.
 וצר כסאסאה פרעי. הקדים פניו והכריעו. לססתי
 ברבי פרה: הבינני סודי סתרים. ענדי שלוש
 בתרים. השמיע למנהחת תורים. נאוו לחיך
 בתורים: ותר די זהב. אויבי זקר טהב. והעניק
 לזרע אהב. תורי זהב: וזכר ברית סבו. ומפלשת

(ישעי' ט טו). דגלני, נדגלים. דרור. חירות. למדעי, לפלעי, מרגום של פלע
 פדעא. דרזן וכו', הי' מדע אומי להיסרי הדרך כמו שמיסרי סנקר נדרזן,
 ודרזן ומדע מכוחר ניוזל דאמטול אומ ד'. ה כסאסאה (ישעי' כו ט), במדע
 שמד פרע לו, הטביע ונטבע. הקדים פניו, של לר וקפח רגליו עד שברע
 ונפל, וכמו שפירש, קדמא פניו הכריעו (תהלי' יו יג). לססתי וכו', כפירש.
 ענדי, קצר לי. שלוש בתרים, בתר חורה וכהונה ומלכות, וכאמרס (שנת דף
 פ"ח) כשעה שהקדמו ישראל כשעה לכשע וכו', ועיין בפ' הרב עהר"ל בח"א.
 למנחת תורים, לישראל במקריבים תורים לריח ניחוח השמיע כלו לחיך בתורים,
 ובמו שאתרו נציר רבה. כלו לחיך, חלו הכרבים. בתורים, בשתי תורות. ותר
 די זהב, הי' מותר לי די זהב נבזת מלרים. אויבי זקר טהב, הקפידם לקרקע
 היס. וכ"י כתיב טהב, וענינו קרקע כמו טהב. והעניק, לזרע אהבם אהבנו
 תורי זהב נבזת היס. ברית סבו, הכרית של אותו הזקן אהבם, ובמו שאתרו רז"ל,
 ולא במס אלהים דרך ארץ פלשתיים כי קרוב הוא (שמות יג יו), קרובה השבועה
 שנשבע אהבם אבינו לחביבך מלך פלשתיים אם תקור לי ולכני ולנכדי, ועדין

לור מחטביגען נחלימן בילרען, וזגע נור! ד, דוח ביוט פרייך, דיעל ער, חיד
 חמבע ריך געהילט! דמך ווערד' חיד וויח חיון פחטער' ריך בעסטערמפען,
 דיח גייסעל ריך פיהלען אהמען, זח דוח ווירט חונדערזיכטיג ויין". ה ער
 ספולטעטע דמו מעער, ער פארה, פערגאט דעם טירנהלען איט גלייכעס
 אהמען, קחן חיהן לנחמ — ער טטירלטע פרעה ויט ויזען קרועגו
 געספון. ה ער ווייטע חיד חיון חיון זיינע טיעפונטן געהייליכטע, סחיקק
 טע חיד ויט דרויחפחלער קרמע; חיד חפכערטע טורפעלוויבען חיהן;
 דח ריעל ער! "סחן ויזר דיינע וויגען חיסן געועלטע!" ו חיינע גחורעו מעגט
 הוט ער חיר פרייזגעגעבען; ער טטירלטע לו בחיען דיח פערפלער חוכד
 סחיקקטע דיח וזחנע ויזענו ויעבויגו (אהרנס) ויט גחורנען געשחיינע!
 ו ער דחכטע דען בונדעו חולטפחטערז*), פיהרטע ויין פחוק חוס דמו אחר
 פלשתיים

(* אהרנס חפטע חיון בינדיים ויט פלשתיס' קחניג געטוהטען; דמו
 חער מוסטען ישראל דיעוען חוואונעג אהלען. זיעהע חיסן בחור.
 20 U (Tom 1.)

עם הסבו • ונכח סין סבבו • עד שהמלך במסבו :
 זכות עקוד מור • אין רחמים לכמור • זלעה בשר חמור :
 צרור המור : זכרון משלי אפר • חק בגינם בפפר •
 זרים תת כפר • אשכל הכפר : חבש מחץ מריתי •
 פסה ערום עריתי • חבבני בשע געיתי • הגך יפה
 רעיתי : חבל על רודי • גנה שוללי רדידי • חדשתי
 שיר לירידי • הגך יפה רודי : מהור פענח רזים •
 חכמי מדות מפרזים • טעמי תורות חורזים • קרות

כדו קיים, לכן ויסב אלכיס את העם וגו' וזהו ופלטת עם הסבו
 ז זכות וכו' בזכותו של יצחק שנתקל על סר המוריה מהר הקץ כי כמורו
 לחמיו זלעה, ארץ, ל' רוח זלעות (תהלי' יא) בשר חמור, מלרים אשר בשר
 חמורים בשרם (יחזקאל כג ב) צרור המור, כנוי להקב"ה, או ירמוז ליצחק
 שצדק על סר המור, וכמו שמתורגם האי קרח בשר השירים, ובעם כעלמזר זלעה
 בשר חמור בזכות צדור המור, ויהי' כפל הענין שגלות זכות, וזכרון וכו', בזכותם
 של אבות שהטיל' את עלטם לעשר ואפר נגיסם חק הקב"ה בספר הכניסים
 לתת זרים כופר תחת יראל, כדכתיב נתתי כפרך עלרים (ישעי' טג א) אשכול
 הכופר, כנוי להקב"ה, איש שהכל שלו, בדאי' נצנת דף פ"ח ויבליקוט. חסנז עחץ
 עריתי, רמז מכה ערני' שלי (ישעי' או). כסה זכו', כדכתיב זאכסה ערותך
 (יחזקאל יו ט). עול רודי, עולו של רודה אותי, לאון לא תרדה בו כפרך (ויקרא
 כה). רידי, לעיפי' ט טהור, הקב"ה פענז רזים, גלה סודות אל חכמים
 שלי כמפרזין וערמיזין מדות ע"י גדרים וסיגים ועיין כפ"י רש"י נצמ' כ"ט דף ס"ט
 ז' חכמי, כ"כ כ"כ כ"י. חורזי, מסדרים. קורות כתיבו ארזים, אלו הסופרים

פלגתים הערוזן, זיעם עו סין געגענחיבער חוץ קריווע ומוערן, חיון דעז
 צורקען ויטטע ער זעלבזט, דער קתיג! ו מייגעדרענק דער חוכטל
 דעז וחקטיגען דורערז חוין מור (יחזק), ענטברחנטע זיינע למרטליכקייט;
 דיו חוקייטען (מלרים) ווחורדען חויפגעריעבען, זענען געבונדען החובען
 חוין טורליכ' געבורגען. ו מייגעדרענק דער דעאוסה מיינער חורלעטער
 דעט ער עז חיל' בוך חויפגעלייכעט, במרחקען חן מיינער סטעלע פריילונגען
 בען, ער דער חשכול הכוזב*! ח. ער זעלבזט חמט מיינע ווחזדען סערכונדען,
 מיינע בלחשע בערעקט! זעברייך זענדרעטע ער זיך ביים מיינען פלעהען
 חזר ספרך; „סמן ביזט דוח, מיינע געטרויע!“ ח. ער לערברוך דמו יחד
 זח חיר מיינע סרייבער חויפגעלעגט, ער כחדיגעט דוח רייבער מיינע סווקק; חיד
 זחג מחסן חיון נחך ניח געהערטען זיער; „סמן ביזט דוח, מוין זעבער!“ ט. דער
 חווערהיליגעטע, ער חפפעכערטע געהיימיסע מיינען וויינען, דען ויטטעכעער
 כעסערען; ז יוח מדרעטען געטמחקקעמון דוח געועטלע, יוח, דוח לערערן סמן
 מיינע

(* חיון בייחמוזע דעז מווגערעכטען.

בתינו ארזים: טוב ערה מנצלת. עגלה נוי ממצלת.
 מלאיו סך בכחוצלת. אני חבצלת: ישרני מעקוש
 והיהים. השבני מבול שוחחים. יקרני בגיא צחחים.
 בשושנה בין החוחים: יושבי נוף פגער. חית קנה
 יגער. יחלצני ממברכם מיער. כתפוח בעצי היער:
 בגבור מהרוגן מיין. יקץ והריק יין. כהני לנסך יין.
 הביאני אל בית היין: כפות משיחכם בוששות.

כדליתא עליו במדרש. טוב ערה מנצלת, טוב זה הקדש. ערה, כריק, כמו
 וקיר ערה טגן (ישעי' נכו), כפי' רש"י, וכקרא מצרים, מנוצלת ע"ש וינצלו
 את מצרים (שמות י"ג ל"ו). עגלה, חמר למצרים, כדכתיב עגלה יפה פיה
 מצרים (ירמיה טו כ), וכיל היתה מפלגת גוי, ל' ויפגל כהן פלגות (בראשית ל לו).
 מלאיו, בניו הים הקדש מסך. כנחוללת, והיא כסוי וחסיפה עשוי מיריעות
 מסוכרים נגעי, כדליתא במסכת סוכה דף כ"ג. יהוהים, ויש גורמים
 חזיחים, וסניכס ל' גלות וגלות כרות, עיין בערוך ערוך זהה וזחה, ומצרים
 נקראו כן, כדכתיב אזכיר רכב (תהלי' פ"ו) וכתיב כמעשה ארץ מצרים לה
 תעז (ויקרא י"ח ג), וזה טעם ישרני מעקוש וזהים. חבני, נשלו, לשון
 מניעה. מבול שוחחים, מהמשתחיים לכול עץ (ישעי' מ"ד י"ג). יקרני,
 כוקרני ובכרני במדבר ארץ לחיבה, או יכיה גיא לחיבה ארץ מצרים כפי'
 רש"י על ארץ מצרים שבו לחיבה (תהלים ס"ח ז'). כגער, ל' השחתה,
 קוגמת הכני גוער לכם את הזרע (מלאכי ב'), וטעמו כאשר גער ישרני כוף
 כן יגער כדכתיב גער חית קנה (תהלי' ס"ח), עיין שם רש"י. יחלצני,
 ויחלצני ממברכם מיער (תהלים פ'), שחני נתיבו בתפוח. כגבור וכו',
 ע"ש ויקץ ביטן ארזי כגבור מתרוגן מיין (תהלי' ע"ז סב). בית היין, בית נסוך היין

מייננו: חיונו געבוקטע. ט. דער מואגיטיגע, ער האט עגלס* דרוי איד
 נח ועהר געקוקט, ריין חיוגעלעערט, זיינע פרוואגען און האער מער
 נחמט. ער מוטער דען שוין זיינער טעפפילע חיל — ריינער וויר
 דח מין מבויקק גליך דען חיינער נחליסע. י. ער האט איד הערוי
 געליטעט חיוי דען מיררוגען דער חיבעראטיחגען (מצרים), היעלט
 איד חכ — פון סתהליבען געטלעכדיענוט, ווירדיגע איד מין דיררעט
 אהער, וויח חוינע רחוע מוטער דערנען. י. ער האט דוח בעוואהער
 כוף' פערשייכט, עבענוך ווירד ער דרוי געליכט חיס סילע פערז
 סייבען; כ. ער ווירד איד הערויליעהען חיוי דען דורכוויהלטען וואו
 דע, וויח חיינען מפעלבויות חיוי ווירעט געהאלע. כ. חיינער ערו
 אוןער געהט יעדער אוןגונט! — וך הקחנען דוח בוקרויטגיגען איד;
 (מירע)

(* חיוי בייחמוע מצרים.)

הרפוגי טוהי עששות . כלפיד אש בחששות . סמכוי
 באשיות : לוי ישקוד לדרשי . מבפ משרדי וחדשי .
 להרביצני בנות מדרשי . שמאלו תחת לראשי :
 לסבול על גלותכם . בלי לרהוק גאלתכם . להחיש ישע
 בעתכם . השבעתי אתכם : מרים ראשי וכבודי .
 לקח טוב הובידי . מלאכיו צו לרדי . קול הודי : מגר

הוא נית ה' טוהי עששות, טוהי עינים חרפוני לאמר, כמות רגלי משיחכם נושא
 ומתאחרות! ודכריכם נוערות כלכי כלפיד אש כנוער בחששות הוא הקש הדק
 (ישעי' כ"ד), לכן חני לריך סמיכה באשיות, ויותר נראה שמת באשיות
 הוא מגזרת אש לדעת הפייטן, רוגמ' והתאשאו (ישעי' מו) לדעת הרד"ק באשיות,
 וטעמו שהם סומכין אחי באש מתלקחת כואת, ועד' חרגצתי. לוי קיד, יטהר
 לדרשי, לפקדני ולסולחני מבפ מדרדי ומורשי, לי יתרווי וישר ארעתי (ישעי'
 כז כד) ובתיב נש', וטעמו כטעם על גבי חרוז חרשי (תהלים קכט).
 להרביצני כנוס מדרשי, כדכתיב שם תדבנה כנוס עוב (יחזקאל ל' יד), ונוס
 מדרשי היא לין עיר דרוסה כדכתיב ולך יקרא דרוסה (ישעי' סז יב). לסכול
 בלי לרהוק וכו', מכוזר ע"פ מאמרם בכתובות דף ק"ח, ג' שבעות
 הללו למה? ח' שלא יעלו ישראל בחומה (ביר חוקה), וח' שהשני הקב"ה את
 ישראל שלא ישרו בעבו"ם, וח' שהשני הקב"ה את העבו"ם שלא יאשכרו
 בישראל יותר מדאי, ור' וכו', ור' זירא שני ליה לכדרש לוי דאמר, ו' שבעות
 הללו למה? ג' הכי דאמרן, איך שלא יגלו את הקן, שלא ירחקו את הקן
 (פירש' שלא ירכו בתחכיכים יותר מדאי, ויש גורסים שלא ירחקו את הקן, וע"פ
 הגירסא הזאת יוסד הפייטן כזולת דאחטול, מהר לשלש ככפלים וכו', ועל שתי
 הגירסות רעו כיוצר דאחטול באשרו שם אות ר' רחוק דחוק אחכם, השבעתי
 אחכם) ושלא יגלו הסוד לפיכ' (פירש' אמרי לה סוד הענוז ואמרי לה סוד
 טעמי התורה, וכנגד שלא ירחקו יוסד הפייטן לסכול בלי לדחוק ולהחיש
 את השבעה. ס לקח טוב, התורה. מלאכיו לו לרדי, ע"פ מאמרם שנת דף
 פ"ח, אמר ר"י כל בכל דבור ודבור איכא מפי הקב"ה חזרו ישראל לאזוריכון י"ב
 מילין וכיו מלאכי הארת מדרק חותן שגאמר מלאכי כנאות יודון (תהלים סט)
 ח"ם יודון אלא יודון (פירש' רש"י מדרין, עשייעין אותם להתקרב מעט מעט

וחרע וחרע וכו' חיר ויח פלחאמע רעם סטרקה, פערלערהרענד חוכה
 בערהחלסוקג' ל. בחלר ווירר ער חיד בעובטן, ענטוויסטן חיד רער געט
 ווחלט חייכער בייגער; ער ווירר חיד לחגערן חין וענע ערוויכסטע פלור,
 חובר וייכע לייכער ווירר סטיטלען חין חויפט. ל. ,,רוררע דמו יתך חייערעו דרפגג
 חלזו, ומ' ספרתך חין ליעבער, ,,ערלויכגט חייערע ערוחוב; ניכט, חות רען לייט
 סוכט רעו חילזו געווחט: חת לו בעסלוייניגען, חיד בעסוחרע חיד! "מ. ער, חייט
 רוחת חובר חייכע עהרע, ער חטט חיר דיח בעוטען געוועטע געגעבען, ער חטט ווי
 כען ענגען בעפעהלען, חיד חילזו שחרען לור סטיוואע חיינעו געוועבעטן. מ. חין
 גריס

בְּאֵף מַעֲצִיבִי • גַחְלָנִי חֲמַרְתָּ צְבִי • מִדְמָה לְעַפְרֵי נְצִיבִי •
 הַזְמִיחַ דוֹדִי לְצְבִי • גַעַר מִצָּר לִי • עָנְנִי בְצָר לִי • נִיבִי
 חֲסוּ בְצִלִי • עָנָה דוֹדִי וְאָמַר לִי • נְגִידִים לִי דַפְרֵ •
 שִׁבְעָה קוֹלוֹת בְּמִדְבָּר • נְטַפֵּי מוֹר הָעֵבֶר • כִּי הִנֵּה
 הַסִּתּוֹ עָבַר • סָבַת שְׁעֵי וַיִּרְץ • שָׁלַח גִּידֵי פָרְץ •
 סוּגִים חָבַל בְּמָרְץ • הַגְצָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ • סוּגָה

עושי

זהו חלשין, באזהה הסדרה את נכח בתחלת הלבוש. מנר, הפיל סמדת זכר, ח"י. כלני, הקב"ה שהוא כלני וחלוף עלי היה מדמה עצמו לעומר ולזני לדג על הסרים, מנר חורג לבר סיני. ג גער וכו', דכתיב וינער ה' את מצרים (שמות י"ד כ"ו). נגידים, דברים נגידים, עז"ה שטעו כי נגידים אדבר (שלי ח ו), ואמרו בטעם. שנת דף פ"ה, למה נטעלו ד"ת לנגיד? לומר לך וכו'. שבעה קולות, כדאי' בילמדנו ובילקוט תהלים כ"ט שבעה קולות נמתן תורה, ויהי קולות ונרקים, וקול שופר, ויהי קול האופר, והאֵהים יענו בקול, וכל העם רואים את הקולות, ואת קול השופר, ויענו כל העם קול אחד, וכן דוד הוא אומר שבע כיום הללתיך. נטפי מור הענר, רועז למחמרם נטפ' שנת דף פ"ה נ', כל דבור ודבור יצא מפי הקב"ה ה' נתמלא כל העולם כולו בשמים, והיה הקב"ה מוליד רוח מאוכרותיו וכו' ע"כ. ראשון ראשון דכתיב שפתותיו שזנים כוונות. מור עובר (שיר ה יג) ח"ה שזנים אלא שזנים, ע"כ, ודרש כן מללל כתיב בשזנים נכ' כחברו בערוגת, ודרש שוכר ל' בעצרת וזה עעס נטפי מור הענר. הסתו, כתרזומה זמן שבוודא, ואפסר שנקראו ימי הסתו אותן הימים שהיו נהם בלא תורה. ס ויקן, ל' רזון. גודרי פרץ, משה ואהרן. סינים, מצרים חבל בחזק, ל' תחבל וחבל נמרץ (מיכה ב י). הנלנים נראו בארץ, מרעז למשה ואהרן כפי' רש"י והסתרגם. סוגה, ישראל הטבוונס

גריס • סטירנטע זיינע קוואַער, זיינע געוואַקסענדיג ריימע זייר דען בעוטע זאָרד חיון, זיין פֿירט גליך דעס היפֿענערען עופר, זיינען רעו הע וואַר זיין זעבער גלייך. נ. זיינע בעליידיגען החט ער חיון דען טיעפֿע פֿערענעקט, זיך ערהערט חיון זיינער נחטה. זיינע קינדער, ספרתך ער, זיינען זיך חוכער זיינען חבֿרן! זיך זיינען וואַקסענע זיין זעבער זייר. נ. ער חוכטערהיעלט זיך זייט פֿערטעפֿליכען רעדען — זעבען סטיחזען ערספֿולטן דריין — דען זיירען דעפֿטעטען חכונעכעלונג דע געריכט, דען דער וויטער וואַר פֿערחיכער. ס. ער פֿערנחט זיין פֿלעטען חוכד וואַלפֿעהרטע זייר, זינדטע זיכטיגע זינגער, דען פֿערפֿעלונג חויברוך זיינען זיינען; דען סינים*) וואַרדען געלויבן לערנערט, עבען זיין דען זיינע בליטע חוט זינדע זיך זיינע. ס. בעטייכט טעמירען

(* סינים, מצרים.)

עושי מוֹגֵיָה • מוֹף בְּדַגַּג לְמוֹגֵיָה • סֶעֱרָה מֵאַנְחָה
 לְהַפְיָגָה • הַתְּאַנָּה חֲנֻטָּה בְּגֵיָה: עוֹיִם שֶׁתּוֹבֵסֶלַע •
 רֵאשֵׁי תַנִּינִים לְקַלְעֵ • עֲלוֹת פְּדוּיָה לְצֹלַע • יוֹנְתִי בְּחֲגוּי
 הַסֶּלַע: עוֹזוֹ הַדְּרִיךְ בְּנַעְלִים • יוֹפֵי פַעְמֵי נַעְלִים • עֶרְף
 קָמִי בְּשַׁעְלִים • אֶחָזוּ לְנוֹ שְׁעָלִים: פֶּן לִימְחָשִׁילִי •

סוגה באשכנזים (שיר זג) כפי' דא"י. עוֹשֵׂי, כ"כ כנ" כ"י וכוא פעל ענר לשון
 טרקה וטרוף מן רוח עיני' (ישעי' יע יד). מוֹגֵיָה, ל' הכנה ושלטול מן ושמתיך
 דיד מוגיך (ישעי' נא כג). מוֹף, מלרס. למוגני, כ' מסיסה מן וממוגני
 תושיה (חיונל כג). סוֹעֵרָה, כנוי לישראל עני' סוערה (ישעי' נד). ל'כ פִּיגָה,
 ל' הולאה, מן ויפג לבו, (בראשית מה ב), וזעור העלמר, ישראל ה' מעשו
 מוגים שלה, ומוף כעשה בדוג להיות נטס לפני חומן שהיה ממוג ונטסס
 עלפנים ועני' סוערה הולאת מאנחה זעכור שהתאנה חננה פניה, ובנו שפי'
 קש' כשרים שכס חננו והכלו לפני מעשים טובים, או טעמו כמו שזרמנו
 כמתרגס כנחתא לישראל דמחילג לכבורי תאכין פתחת פוטה וזמרת שרע על
 ימא דסוף. ע עוים, מים עוים את ככלע, וכמאמר טיוסד ע"ה אתה פורת
 נעוך ים שנת ראשי תנינים על המים (תהלים עד יג) וזמרו זעבילתא וכוכח
 בילקוט כסוף חנקוק, עשרה כמים נעשו לאכותיכו על הים, נקדעו המים ונעשו
 במין כפה, וחלק לשמים, נעשה יבשה, נעשה כמין טייט, נעשה פרוֹרֶץִן שנת'
 אתה פורת נעוך ים, נעשה סלעים שנאמר שנת ראשי תנינים על המים,
 נעשה גורים, נעשה ערמות, נעשה במין נד, ילאו להם מים מחוקין עתוך מים
 מלוחים, קפה הים משני חלקים ונעשה במין זולוס אל זכוכית (תחיכות רחבות של
 זכוכית שעוין לחלוחות, וכוא כלוסס (βλωσ) הכוכר נעס' שנת דף קנ' ד"ג). עלות
 פדוי' ללעל, ישעלי ישראל אל נד הזני של ים. ללע, הוא נד כל דבר. יונתי בחגוי
 כסלע, נים שנעשה כסלע, כמדובר, ויתכן שיבאר גם זה ע"ד שנתתיו זיולר דאתמול.
 עוזו, הקנ"ס הוא עוזו וגבור. יופי וכו', כנוי לישראל ע"ה מה יפו פעמיך
 כנעלים (שיר זג). ערף, ל' וערפתו (שמות יג). קמי, מתקוממי. כנעלים,
 כנעלי הים. אחזו לנו שעלים שנאמר זיולר דאתמול. פֶּן, דבר, כ' פולס פה
 (ישעי' יד). מחלישי, מעיק ועלר לי, ל' מהדק ומשל (דניא' ג' מ'), ע"ש רש"י;

סטמטרונו ויה דח, ישראל? כעדריקקער, מוף לערפֿוֹתִים ויח ונחלנ; דיח
 בעדריקקטען (ישראל) וחורדען בעפֿרייט, עבען הלו דער פֿייגניבוית ויינע
 פֿייגלין געטריבען. ע. ווערענפֿלוֹשען חקט ער חין פֿעלונן פֿער
 ונחילעט, לערסאעטטערט דערמון דער קרֿהקֿדוֹלע סתֿרעל; דמו ער
 רעטטעט פֿלק בעסטיעג דיח קיטע — היין טייכען חין דער פֿעל
 זענדיטלע. — ע. דער חפֿטיגע פֿיהרטע עו, טרֿהקקיען פֿוסעו דורך, חין
 טחנען סוחע טריטעט, ערגריל ביי'ט נחקקען דען פֿיידר חונד טייכטע
 חיתן חונטער. היער וחורדען ויח געפֿהגען, דיח טויען פֿיכעו! פ. היינע
 חונטערדריקקער סטרעכען ויח דחקען: „ומי מינט דיר דיין געלעבטער ועהר
 הלו דער חונטער?" — „ער חקט חייך חוין קחטח חונד זונסן עררעטטעט
 דינע

מה דודך משלי. פוצי מרפש ומדלי. דודי לי: פללתי
 לנרא ואיום. ראות פמום יום. פקקוקח אסיריק
 לפדיום. עד שפוח היום: צעקתי לצור מפאבי.
 מתי חתול מבאזבי. צפות באבדן מרפבי. על משפבי.
 צחנתי התם גא. שורה מראש אמנה. ציון קריה נאמנה.
 אקומה גא: קוייתי למשפיל ומרים. לחפשי באו
 מחמורים. קובלת מאריות ונמרים. מצאונני
 השמרים: קרנות עשר שפרתי. לאמים תחתך

ועם המאמר אויבי מקנער אותי לאמר מה דודך מדוד? ואני מצינו דודי הוא הסולה
 אותי מרפש ומדלי. כו' ל' ה' הללה כמו פלני והנילני (תהלי' קעד), ורפש דלי הוא
 רפש ושיע' למי' דליו ועכירי (שנת דף קח א), ימ' מדלי בחיריק ככ' כ': ראות כמס
 יום, לראות היום כמסו עמו דכתיב הלא הוא כמסו עמדי (דברי' לכ לד). פקקוקח
 זכר, ע"ה ולסידים פקקוקח (ישעי' סז א) ועיניו פתוח המאמר. עד שיפוח היום,
 צרם שיתחמם היום יום הדין דכתיב כנה יום נא בוער בתכור (מלאכי ג יט) זכר חמרו
 בילקוב. צ' חתול, לצון חביבה ורפואה, כמו לאום חתול לחננה (יתקל' ל כא).
 כמות, לראות. מורכבי, מורכב על חולני, בענין הרכבת חמש לראשו (תהלי' סו יב).
 על משפבי, בליכה, נמשך הגלות. לחנתי, זוכמתי, כלומר קלוני, ל' ועלה באשו
 ותעל לחנתו (יו"ט ב כ), והוא כענין סחי ומאוס תשיטנו בקרב העמים (חביב ג). שור
 מראש חנוכה, הסתכל מראשית החנוכה שהאמנתי כך, כפירש' שיר' ד' ט'. ק לחפשי
 באו מחמורי, כמו שחפשי אז משלרי' הנמשלי' לחמורי' להיותם מצופי זעה, כן יחפשו
 כהיותי קובלת מאריות וכמרים וכס בכל ויון החי' הראשונה והשלישי' שנערה לדיאל
 (ז, 17). מלאוני השמרי', פירש' נכובדאלר מלך בכל וחיילותיו. קרנות עשר שפרתי

דיענו חיות חיינו ויעבר חיר — פ. ח יח | בעטע חיר חן, רען פורכטבקרען! ח
 זקס חיהו ערשיינען, רען פֿערגעטונגוטחג, זחנע ריח פֿעסעלן דיינער געבונד
 נען, בעפרייע יוח, בעפֿער יענער מללערגעארעדיע טחג ערגליחט! ז. ז
 היינעטן סתפֿער פרייע חיר: ח, ווחן וועררען היינע זיידען חיינ ענדע עתה
 זען? ווחן וועררען היינע בעליידגער חויהֿערען, חיר זו בעחורזויגן נחשט
 חויל היינער זקגערסטחטטע. ז. ענדע חוין חיבעל! ערוואַגע היינע טרייע
 פֿחן יעהער — זיין, בורג דער טרייע! — ח, זקס חיר היינין ווחלונע! ק.
 זן חוהטן חקפֿע חיר, ער חיות עו, דער ערניערדיגט חוגר ווערער ערהתהט!
 ער חקט חיר חיינט דער געווחלט דער חוכקייסען (מלדים) ענטרויסען, ער חויה
 חיר חבערהחמו דען רחלען דער זקווען חוגר טיגער ענטרויסען! יח, זח חחבען
 חיר געטרקלעטען, ריח חוירנחלסטעלעטען! ק. חיר לערברעכע רחן לעה:חחרן!*,
 חוכטערווערעכע נחליחטען דיר! (דיענע גוטטוילכע סטיוואע פֿעיקחחטן

חיר

* יעעהע חוין באור חוגר חוין דניאל קהפ' 4 פֿערז 6.

הַדְּבָרִיתִי קוֹלוֹ שִׁמְעֵנִי וְהַגְבַּרְתִּי כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי
 רוֹמְמַתִּי קֶרֶן נִגְדֶכֶם יִשַׁע אֲשֵׁית מַדְיָכֶם רוֹגְנִים מְלַגְלוֹת
 סוֹדְכֶם הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם רַבְתִּי אֲשֵׁים בְּעוֹלָה מִכָּל
 עֲלָמוֹת לְעֹלָה רְצוּיָה בְּרִיחַ עוֹלָה מִי זֹאת עַל־הִ
 שָׂרַת בְּבֵית אוֹלָמוֹ אֶפְדְּנִי שְׁבוּץ יְהִלּוּמוֹ שְׁתִּיחַ מְכַלֵּל
 עוֹלָמוֹ הִגָּה מִפְּתוֹ שֶׁלֹּא מָזָה שׁוּאַגִּי בְּקוֹל עֶרֶב

מאמר האל ית' ומרמו אל התי' הרביעית שהזכיר דניאל וקרנין עשר לי' וזאת
 באגדת שמו' (א"ב) וירם קרן טזיחו' לחון עשר קרנות שגדען לדיקו של עולם שכל'
 וכל' קרני' רשע' אגדע תרומתכם קרנות לדיק (תהלי' עה), חישתי הקנ' טחזיק' ו
 כלידומם קרנו של טזיח שגמער וירם קרן טזיחו' ועיין במדרש תהלים בלישכת
 אחריות, וזהו סמך אחריו דומעמי קרן נגידכ' וכו'. לאומי' מחחק הדברתי, תהלי'
 מ' ד' וכוונתתי, ונתחזקתי וכתחמתי ר' רוטמתי וכו', כנגד שברתי ו
 דלעיל; ונגיד הוא הטזיח כמבואר. מדיכס, לאון מדו כד' (ויקרא וג), והוא בענין
 כי' הל' טזי' נגדי יטע' (שעי' טא י). רוגנים מלגלות מודכס השנעתי אהכס, ו'
 שנועות השביע הקנ' את ישראל וא' טכז שלא יגלו כסוד לעכו"ם, כמ"ג לעיל אות
 ל' מטעם רז"ל ורוגנים, ל' ורוגנים ילמדו לקח' (ישעי' כט כד) והם חזרי תועבי
 קנות רבתי, ירושלים שהיתה רבתי עם. אשים נעול' כ, כדכתיב וכן יקרא חפלי
 נב' ולארחך נעול' ה' (ישעי' סג ד), וכנגד חפלינה אמר ר' ז' וכו', שתיכ'
 רכזי' בריח עולם עד שיחמטמו הרוחים לאער מי זאת עולה, ואמר מכל עלמות
 לעל' כנגד עד ישים את ירושלים תהל' בארץ (סג), ועלמות חאר לאומות
 ולקרייתו. ש' שרת וכו', לשרת נבית אוילמו אפדני וכו', וענין האולם לדוע
 טבעין שלמה (ט' ז'). אפדני, אגריחותי באפוד טאוכן כנופך ויהלום. שתיכ'
 לאישוד כמו כי' כמותו יכרסון (תהלים י"ח), ועיין בארשים לרד"ק ארש שות.
 מכלל עולמו, כמו מלין מכלל יופי (תהלים כ ד). הכה טעמו שלשמה, פי' רש'

חיד חגד וחר געטרומט, זקנט ווקרע חיד טמן אהגוט ניכט מעהר!
 ר. חייערעו פירוטען חפרן העבע חיד חפר, בעקליירע חיד חיש חיינ; כור
 ענטדעקט דען פליידערערן חייער געהיימיגים ניכט, חיד בעסווקרע חיד!
 ר. חיד ווערדע ניח וייערער בעאחגען, דיח זקנט וף פֿאָקרייכע סטערט
 (האָלליס), ווערדע ניח ערהחטען לור ליערדע פֿאָלער סטערטע, חיד ווער
 דע חיינ ווקהגעפֿאָלען מן חיהר החבען, וויח מן דען פֿאָגענעהאטען
 דוכט דער ברהרררררררררר, ווער חיוט דיענע (ווייר מןן פֿרמגען)
 „דיח זק חפר הכרררררררררררר? “ ש. סיכטיג לז ויינען טעאטעלרררררררר
 חמט ער חיד חוהירטעט חיש דען חיש ערעלגעטטייען בעועטלעטן אפוד.
 דיח גרוברררררררר דען וועלטללז ווער דחן רוחעבעטט פֿאָן שלמה*); ש.
 דררר וחוורדע חיש זעכליכער סטיחאע פֿאָגעבעטעט זיין חייניגען, עוויגען
 ווענען

* חונטער רוחעבעטט ווייר היער דחו נב"ט, חונטער שלמה דער
 פֿאָלחכטקע, מן דער קתיג דען פֿריערען, פֿערסטחעררר.

יחוד בקר וערב. שגון שחורות פערב. פלם אחוה
 חרב: תלפיות דביר היכלו. פבוד אומר פלו. תעף ראם
 הקלילו. אפר יון עשה לו: מ' תחנתו אוה וכסף. לו
 הנהב והכסף. תאיו רצף פלסף. עמודיו עשה פסף:

צאינה וראינה ^{מן} מלך בפינו ^{קהל ומון} מכלל:

אויבל עינד וסארון שהיו נושאים במדנר, ומלאנו במקרא שיכנה בית קדשי הקדשים
 כשם מעשה כדכתיב נחדר המצות (ע"כ יא ב), ע"ש פי' רש"י. ואמרו בילקווע
 למה נמשל צ"ס למעשה? חלא וכו', וע"ס המחמר הנה מצתו של שלמה הוא שחית
 מכלל עולמו כלומר יעודו וקיומו של עולם והוא בעין שאמר הפייטן תאיו פסק לג
 מלאת כני מרסקלו ביוצר דאמעל, ושלמה רועז למלך שהסלוס שלו כמו שאמרו
 רז"ל. שאגי וכו', שם במקרא שאגים בקול ערב, ורועז למשוררים, ומיחדים שמו
 בוקר וערב, ושם ע"כ כ"ס הנחורים בהלכות. ונקראם בהצרות שחרות
 בעבור שחרות השער וכן אמר שלמה כי הילדות ובה שחרות הכל (קהלת יא י).
 כלם אחיו חרב, מתרגמין כולבון אחרין כפתגמי אוריתא דמחילין לחרכא.
 ות תלפיות, הוא נוי שהכל עשתכלין בו כפי' רש"י שיר ג' ד' וכן פירשוהו
 במדרש, ואמר שדביר היכלו הוא תלפיות, ונקרא הכית החילון היכל, והפטימי
 נקרא דביר כדכתיב ודביר בתוך הכית מפנימה הכין למתן שם את ארון ברית
 ה' (מ"א ו יט). תעף ראם, ל' כחועפות ראם לו (במדנר כג כו) ענין גובה
 וזווק. הכלילוי, ל' כללו יפיך (יחזקאל כו ד). אפריון, כנן נכנר לדעת ראש"י,
 ולדעת רש"י חופת סתר לכבוד, והמתרגם תרגמו היכל קודשא. תחנתו וכו', אל
 מקום תחנתו הוא בית ה' היה עמלוה וכוסף. לו, למקום תחנתו היה הוסב
 והכסף כי כל לפיו הכית וכל כליו עזה והכ' וכסף כמבואר במקרא במלכים (א ז).
 תאיו, חדריו כמבואר ביוצר דאמעל. רלף, ל' רכפת כהע' וזש (אסתר א ו),
 שענינו ענין הלעת אכנים נקרקע. ככוסף, כמבואר כמו שבינת המעשה (ישעי'
 ב יו), שיעעו רלפות חמודות, כמו שפרש"י.

צאינה וראינה וכו', גם הפיוט הזה מיוסד ע"ד חכרו של אמתול, ואחר כל
 פסוק מפסוקי שה"ש חתום אות עזמו משלם בירבי קלוגיכום חוק. מלך נימיו
 מוכלל, ע"ה מליון מכלל יופי אלהים כופיע (תהלי' נ ב), וכתיב כי מליון תלא תורה.

וועווען, פריה חונר ספחט; דרמט געניחטען ריח טמן סווערלנץ פקקייטן קינחטן
 געוועטלנץטן חונטערייכט, חונר הווע ווירטן וויט סווערטערן חויגערייטעט.
 ת. דיילענד טמן וויר דער כח"י*) זייגע טעאפעל! דרמט ספרמך הווע
 מחיעוועטקט! חייגע ראם? חקסטערעבענדע געוועלט חטטע דמי פרחטגע
 ביידע, דמי ער זיך ערבוים. ת. ער חטט עזלו זייכער רשידיעלן ערקערען, פחנר
 זיין פערנגיגע דרמטן, פערליערטע עז רייך וויט גחלר חונר זילבער, דמי
 בעלגענד דער לייטער — ענטליקקער, ריח זיילען — פטן מחסיפעט זילבער!

(*) דער הווערדייגעטע דרמט חייט טעאפעל.
 21 בא V (Tom 1.)

רַחֲמֵי יְפֵהּ יָפָה • שׁוּבָה מִהַלְקַת שְׁלָל:
 שְׁנִיף • לְחַתֵּךְ פָּרַט וּבָלָל:
 בְּחוֹט הַשְּׁנִי • מְשׁוֹרְרֵת לוֹ מִתְלָל:
 בְּמַגִּדֵּל הַיּוֹד • בְּרוּם אֲשִׁיזוֹתָיו מִתְלָל:

שְׁנֵי שְׁדִיךְ, יְכִילוּ מְלֵא כָּל-הַחֲלָל • עַד שְׁיִפוּתָהּ רֵיחַ
 נֶדְבָכִין מִגְּלָל • כְּלָךְ, בְּרָהּ כְּנוֹצְצִים כְּעֵין קָלָל • אֲתִי
 יָפְתִי קִשְׁוֹרֵךְ לְהַתְפַּלֵּל • לִבְבְּתָנִי, וְאַרְשִׁתֶּיךָ נוֹגְשִׁיךָ
 יִתְעוֹלָל • מֵהַ יָפֹה, מִעֲגֻלוֹתֶיךָ וְאַרְחֶךָ סוֹלָל • נִפְתָּה,

הכך יפה וכו', גם זה המאמר רומז לקבלת התורה והוא מיוסד י"ה ונות בית
 תחלק שלל (תכלי' פז יג), העדבר בקבלת התורה, כמו שאמרנו רז"ל, ואמר
 שזכה כנגד נות בית, ומחלקת שלל כנגד תחלק שלל. ועם שזכה כעם
 שזכה ונחת תושעון (ישעי' ל עו), שענינו השקט ומנוחה. שניך לחתך וכו',
 כדאיתא במדרש, שניך אלו ת"ח כשם שאין כמו של אדם אלא בשניו כך אין
 בחן של ישראל אלא בת"ח. פרע וכלל, טעמות התורה. כחוצו הסכי, שהוא
 כעיס אף כאוס בן שארית וכו', וכן אמרו במדרש כחוצו השני שפתותיך זו
 הציורה. ואשיותיך, יסודותיו, ל' נפלו אשיותיה (ירמיה נ עו) והא' נק"ח. מתלל
 הר גבוה ותלול (יחזקאל יז כב). שני שדיך, רומז לשני בדי ארון שטמטם
 שבינתו ביכיון והכו יכילו מלא כל החלל, ורזכו כל חללו של עולם, וסיה
 זה' עד שיפוח וכו', כלומר כל עד שהיה משיח ריח הקטרת מניח ה' שהיה
 נבוי נדכין די אכן גלל ככתוב בעזרא ו' ד'. כלך ברה, כ"ב נב' כ"י ונכון
 הוא, והמדפיסים החליפו בו נתינת יפה בתשנס ליסוף דקרא עדיף, ולא
 שמו לב על ראשי תבותיו והרסו גם המצנה, ועם המאמר את כנסת
 ישראל כלך ברה ונקיה במלאכי השרת, שאמר עליהם וכו' עין נחשת
 קלל (יחזקאל ח ז), ורומז להא דאיתא בפרקי ר"א פ' ע"א כל אותו הדור
 זכו להיות במלאכי השרת, לא ראו קרוי וכו', וכולם היו מכונים מעום
 קשורין להתכלל, ל' כלה קשוריה (ירמיה ב לב) ותקשרים ככלה (ישעי' מע
 יח), וטעמו, את כנסת ישראל יפתי אחי יתכלל קשורין, כלומר אתקשר עשך
 כחמן את כלתי. וכבר כתבתי בפתיחת יולר דאחמול כי המצייל כ"י לבלה
 והמקום לדודה, והקצור הוא היה ביום מתן תורה, והכו שמך אחיו לכתיבי
 וארשתין וכו'; וארשתין לשון חירוסין, והוא ע"ה וארשתין לי (הושע ב כא)
 כוגידן יתעולל, כל אחד מן כוגידן וסיה לכו ולקלון, לשון כי התעללת בי
 (במדבר כב). יתעולל, ל' נחפעל הוא, לבן פתוח כל' ונקטן כפסק
 והוא לקוח מן לחתעולל עלילות (תכלים קמ"א), שהוא בנר"י, לפי שהוא ל'
 החפעל. משיבו מעגלותיך, כשעלה לירושלים ואורחך נסבל ע"י תקון המעלה,
 כדכתיב והיתה עמלה לאר עמו (ישעיה יח). נופת חכך זנד, כ"ב נב'
 ונכון הוא, והספרים הגורסו' נופת מטופנה סבך לא שמו על לב כי לא יחבן
 להתחבר

דבך זכר קדשה לכלל . ס' לרומם לגדול ומהלל .
המאיר גיא והלל :

המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים ובטובו מחדש
בכל יום המיד מעשה בראשית : מה רבו מעשיך יי
בלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנייניך : המך
המרום לבדו מאז המושב והמפאר והמתנשא מימות
עולם : אלהי עולם ברחמך הרבים רחם עלינו אדון
עזנו צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו : אל ברוך גדול
העה הכין ופעל וזהרי חמה טוב יצר כבוד לשמו : מאורות
נתן סביבות עזו : פנות צבאיו קדושים רוממי שדי תמיד
מספרים כבודי וקדשותו : תתברך יי אלהינו על שבח
מעשה ידך ועל מאורי אור שעשית יפארוך סלה :
תתברך צורנו מלכנו וגאלנו בורא קדושים ישתבח שמך
לעד מלכנו יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים
ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקלדברי אלהים חיים
ומלך עולם : כלם אהובים כלם ברורים כלם גבורים
וכלם עשים באימה וביראה רצון קונם וכלם פותחים
את פיהם בקדשה ובטהרה בשירה ובזמרה ומברכים
ומשבחים ומפארים ומעריצים ומקדישים וממליכים

לכתחבר תופנה עם חכך עזה ל' זכר יסוד וזה ל' נקבות רבות , ועעס כטאמר
נופת חכך כלומר דנש של חכך וכיינו מתק לאונך הוא לכל זכר וחלק קדושה לרועס
לגדול ומכולל וכו' . ולאיתי בתנחומא , ר"א חומר נופת זה דכנש של נופים , יש דנש
שכח נקרא נופת נופים וכח מעולה מכל דנש שנעולס עכ"ל . ובמחזור גדול עם
הדרת קודש כפי' נשמת חלל ובקרב קדושים מתקדש כחוב כנש רוקח וז"ל , י"ב
פעמים ק' ק' בכל יום שחרית נישנה בחפלה כעמידה וכח לניין כמנחה , לכך
י"ב תנות כפסוק נופת תופנה , וכדנש במדרש חזית על קדושה , לכך יסד ר' צינן
עלם נאפיק , רנן נפת חכך זכר קדושה לכלל , י"ב פעמים חומר קדוש י"ב
נעמים קדש י"ב קדשים מקיפין כ"ה ג' ביטין וכו' . ע"ש בחורך .

אֶת־שֵׁם הָאֱלֹהִים הַמְּלִיךְ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא :
 וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם וְזֶה מִזְדֵּה וְנוֹתְנִים
 רְשׁוּת זֶה לָזֶה לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנִתְרֵי בְשֵׁפֶה בְּרוּרָה
 וּבְנֵימָה קָדְשָׁה בְּלָם בְּאַחַד עוֹנִים וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה
 קָדוֹשׁ וְקָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יִי צְבָאוֹת מְלֵא כְּלֵי הָאָרֶץ בְּבוֹדוֹ :

מיוסד על דרך א"ב אופן.

גִּן נְעוּלִי אֱוֵה שׁוֹכֵן תְּרִשִׁישִׁים . שְׁלַחְיָהּ
 בְּחַר בְּעִירֶיךָ וּקְדִישֶׁיךָ . נִרְדֵּי וּכְרַבִּים גְּמַר
 תִּמְרוֹרֶיךָ לְרַעְשֵׁיךָ . מְעִין דְּלוּחַ גַּעַל
 וְהָאֲשִׁים : עוֹרֵי הַמַּחְצֶבֶת רַחֲב
 לְגוֹיִם . בְּאֵתִי וְהוֹשַׁת לִי דֶרֶךְ בְּעוֹיִם . אֲנִי
 יְשִׁינָהּ וְךָ רַחֲמוֹנֵי בְּחַרוּוֹיִם . פְּשִׁמְתִּי

גן נעול וכו', שעורו הקב"ה שהוא שוכן בין המלאכים שנייתם בתרשיט, כדכתיב
 בדניאל י' ו', הוא אלה ישראל המכונים גן נעול לפי שהיו גדורים מן ערוה כגון
 נעול ונזכות זה נגאלו, כדלית' בעדרש חזית דף י"ח ע"ד, שלחך וכו', מנול
 באופן דאחטול, ויתכן שירמו למטה ולאחרן שלוחי הסם ית' והם כמלאכי אלהים
 שנקראים עירין וקדישין בדניאל ד' י"ד, וכדליתא כנראשית רבה פ' ס"ה, וכנה
 מלאכי אלהים זה משה ואהרן וכו', כרד וברכום גמר וכו', הקציר כרד וברכום
 להעלות העשן נגובה כחמר, ורמו למתן תורה כי ככל דבור אילת טפיו נתמלא כל
 העולם כלו בשמים, כמו שפרשתי לעיל ביוצר אלה ג' אלה נפשי מור הענר. גמר,
 ל' הקטרה, כלשון ארמי ותלמוד, ואמר תערויך להעשין, עז"ה והמרות עשן
 (יואל ג'), וכוח כענין עמוד העשן, וכן מלאכו בדברי רז"ל על העשן, שמתעלה
 העשן תמרחו. מעין דלוח, מעין נרפש ועבור ל' ותדלח מים כנגליך (יחזקאל ל"ב)
 ורמו בו לניעוטי מלרים עע"ו, שהם מעין נרפש, הכן תורת ה' שהיא מקור מים
 חיים. עורי המחצבת וכו', המאמר הזה מיוסד על הכתוב בישיע' (כ"ט), עורי
 צורי לבני עון ורוע ה' הלא את הים חלבת רהב השמה מעמקי ים דרך
 ל' עבור ג' אולים, ושעור המאמר, עורי (ורוע ה') המחצבת ים לגורים כשנאיתי
 זכוחת לי דרך במים עוים! רהב, אר של ים רהב שמו. אני ישינה וכו', בילקוט
 (שיר ה'), אני ישינה, כמלרים, שנאותו לילה הקב"ה שלח עליהם אינה ערבה וכו'.
 זך, הקב"ה. הכוונה במרחים, היה מנחה ומיפה אותי בתכשיטים, כדכתיב וכו' נתן
 את חן הכעס בעיני מלרים ושאלום, (שמות י"ב). פשעתי וכו', את"כ פשעתי
 הכשיעתי כרעתי לפסל עץ תרזים, מן תרזה (ישעי' מד'ד). חליתי, ל' חלי בתם (משלי
 כ"ה

חֲלִיתִי בְּכַרְעֵי לְתַרְזִים: דוּרֵי טַכְסְנֵי
 תִּבְנִית מְרַכְבֵי קִמְתִּי יִחְדְּתוּ כַּחצוּבֵי שְׁלֵהְבוּ.
 פִּתְחֹתַי בְּבוֹרוֹ הַמִּקְמַלְבָּא. מִצְאֵנִי לֹחֲמֵי
 פְּצַעְנֵי בְּנוֹ: הַשְּׁבַעְתִּי מִהֲלַתִּי לְדוּרֵי
 לְהוֹזוֹת. מֵהַדוּרְךָ נָמוּ אֶלְתִּי קִשְׁבוֹת. דוּרֵי
 סִלְסִילוֹ בְּרַבֵּי רַבְבוֹת. רֵאשׁוּ עֵטוֹר רְכוּבוֹ
 בְּעַרְבוֹת: עֵינָיו בְּיוֹנִים, פּוֹנוֹת בְּכָל חַבְיוֹנִים.
 לְחִזּוֹ כְּעֵרוֹגַת. צוֹמְחוֹת בְּשֵׁם רְגִיזוֹנִים. יָדִיו
 קְשׁוּבוֹת מִקְבְּלוֹת הַגִּיזוֹנִים. שׁוֹקֵיוֹ רָמוּ לְהַרְדּוֹךְ
 גְּאוֹנִים: חֵהְבוּ מִמְתְּקִים, שְׁעֲשׂוּעַ מִדְּרֵשׁ
 וְחֻקִּים: קוֹיֵת אֲנִה הֵלֶךְ, שְׁרַעֲתוֹ מִדְּקִים

ושוחקים

כ"ה י"ב, וארו"ל נטס"ע"א מפלחו ישראל לעגל גלו אדעתיהו דניחו להו ככל ע"ז וכו'.
 דוּרֵי טַכְסְנֵי וכו', מכוּר ע"פ הַא דאִי נְשִׁיר רַבָּה עַל כְּסִיפֵי אֵל בֵּית כִּינִין
 ודגלו עלי אהבה, אמרה ככ"י הכיפתי הקב"ה למרחק גדול של יין זה סיני
 גסם רחיתי מיבאל ודגלו גבריאל ודגלו ורלו עיני עקסים (תרגומו של דגל ע קס)
 של מעלה והכתי אתם, נאותה שעה אמר הקב"ה הוֹלֵךְ וּרְכוּסֵם שֶׁל כְּנִי
 לחנות נדגלים יחנו נדגלים הכ"ד איש על דגלו נאותות. יחדתי, הייתי
 מיחד אותו דוגמת מלאכים חבויי אש לכהנת, כדכתיב עשרתיו אש לוכט,
 ואח"כ פתחתי לני לע"ז ואז כבודו נסתר מלכוא ומלאוני לוחמי והיינו חיל
 כבודנאלר וכעונוי נבית הטקדש שלו, וכדלית' נשיר רבה מלאוני השומרים
 בשעה שגרו על ירושלים כל מי שנורח היו עבין אותו ומפל עין ראשו וכו'.
 דהשבעתי, לח"ה, שיגידו ויחוו לדודי מחלתי שאני סובל בשביל אהבתי, וא"ה
 הקושנות אלתי ונבועתי נעו אלי, מה דורך שאתה כהרג ונלכ על ידו? ואני
 משינס, דודי וכו', ועסם סלסלו שחזו. נרבי רבנות, של מלאכים כדכתיב
 נדמיאל ו' י'. ככל חביונים, ככל מסתרים, ככתוב בזכרי' ד' י'. לחיו, דברות
 כר סיני. רגיון, ל' חמוד הוא, ורשו למאמרס ז"ל (שבת דף פח ט), כל דבור יוא
 עפי הקב"ה ה' נתמלא' כל העולם בשמים. ידיו קשוטות, כ"כ ככל כ"י וכן נכון
 דאל"כ יחסר הק' א"ב. בגוונים, הגיון לב. להדוך גאוים, לרמוס הגאים, ל'
 והדוך רשעי' תחתם (איוב ע יב). חבו מעתקים, ע"י חקים ומלוות שהלכ שמתעשע
 בהם, וכדאי' עליו במדרש ובפי' רש"י ז"ל אדם אומר לחברו אם לא תחבל בעמך
 את הטקנל שבר, יש חיד עמוק מזה? וכו'. אכה הלך וכו', מוצרי' האומות לשאול,
 אנה

ושוחקים • דודי, תפוצותי יכנס ממרחקים •
אני, תפארתו אשנן בלוחטים המתלהקים:

והחיות ישוררו וכרכים יפארו ושרפים ירנו ופאראלים
יברכו פני כל תיה ואופן וכרוב לעמת שרפים לעמתם
משבחים ואומרים • ברוך כבודי מקומי:
לאל ברוך נעימות יתנו • למלך חינוקים ומירות יאמרו
ותשבחות ישמיעו • כי הוא לבדו פועל גבורות עשה
חדשות בעל מלקמות זורע צדקות מצמיח ישועות בורא
רפואות נורא תהלות אדון הנפלאות המחדש בטובו
בכל יום תמיד מעשה כראשית: כאמור לעשה
אורים גדלים כי לעולם חסדו: אור חדש על ציון תאיר
ונזכה כלנו מהרה לאורו • ברוך אתה יי יוצר המאורות:

אהבה רבה אהבתנו יי אלהינו חמלה גדולה ויתרה
חמלת עלינו אבינו מלכנו בעבור אבותינו שפטחו כף
ותלמדם חקי חיים בן תחננו ותלמדנו: אבינו האב
הרחמן הרחם רחם עלינו ותן בלבנו להבין ולהשפיל
לשמע ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקיים את כל דברי
תלמוד תורתך באהבה: והאר עינינו בתורתך ודבק
לבנו במצותיך ויחד לבנו לאהבה וליראה שמך ולא
גבוש לעולם ועד: כי בשם קדשך הגדול והנורא פטחנו
בנילה וגשמחה בישועתך: והביאנו לשלום מארבע
בנפות הארץ ותוליכנו קוממיות לארצנו: כי אל פועל

אנה סלך דורך סכוא סיבל שמדקי' וזוחקים רעיתו? וכנ"י טיבה, דודי וכו', ולו חכי
סזן תפארתו כסנרתו טערתיו לש לוטע. כטתלהקים ללפקת כנחיים (ש"א י"ב).

ישועות אתה ויבנו בחרת מכל עם ולשון וקרבנתנו לשמך
הגדול סלה באמת. להודות לך וליתחדך באהבה: ברוך
אתה יי הבורח בעמו ישראל באהבה: יסיד סומך 4 סלך נאמך

שְׁמַע ^{דברים 10} יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:
בלקט ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל
מאריך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על
לבבך: ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך
ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות
על ירך והיו לטופטת בין עיניך: וכתבתם על
מזוזות ביתך ובשעריך:

^{דברים 10} והיה אם שמעת שמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה
אתכם היום לאהבה את יהוה אלהיכם ולעבדו בכל
לבבכם ובכל נפשכם: ונתתי מטר ארצכם בעת זרחה
ובלקוש ואספת דגנה ותירשך ויצהרך: ונתתי עשב
בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פרוסתה
לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם
להם: וחרה אף יהוה בכם ועצר את השמים ולא יהיה
מטר והארמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל
הארץ הטבה אשר יהוה נתן לכם: ושמתם את דברי
אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על
ידכם והיו לטופטת בין עיניכם: ולמדתם אתם את
בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע
 יהוה לאבותיכם לתת להם בימי השמים על הארץ:
 ויאמר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל
 ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם
 ונתנו על ציצת הבגד פתיל תכלת: והיה לכם לציצת
 וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יהוה ועשיתם אתם
 ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם
 זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי
 והייתם קדשים לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר
 הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני
 יהוה אלהיכם: יש לנרף אסיכס לאמת, סכן יתן רוס מעט שלם יכולע סא.

סליו אמת וציב ונכון
 ואהוב וחביב ונחמד ונעים ונודא ואדיר:
 ומתקן ומקבל וטוב ונפה הדבר הזה
 עלינו לעולם ועד: אמת אלהי עולם
 מלבנו צור יעקב מגן ישענו: לרור ורור
 הוא קים ושמו קים וכסאו נכון ומלכותו
 נאמנותו לעד קימת: ודבריו חיים ומקיים
 נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים
 על אבותינו ועלנו על בנינו ועל הדורתינו
 ועל כל הדורות וזרע ישראל עבדיה:

סכס אמת וציב ונכון
 וקים וישר ונאמן
 וטוב ויפה הדבר
 הזה על אבותינו
 ועלנו על בנינו ועל
 הדורותינו ועל כל
 הדורות זרע ישראל
 עבדיה:

על הראשונים ועל האחרונים לעולם ועד חק ולא
 יעבור. אמת שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם
 ועד: אתה הוא מלבנו מלך אבותינו אתה. למען שמך
 מהר לגאלנו באשר גאלת את אבותינו: אמת מעולם
 שמך הגדול עלינו נקרא באהבה אין אלהים וולתך:

אודך

זולת ליום שני של פסח

פה

כפיוע הוזה הוא זכות צין הקב"ה שהוא הדוד לכנ"י רעיתו, וזוהו מיוסד על סדר אב בנאשי חרוזיו הראשונים, וראשי החרוזים השניים משלם ברבי קלונמוס חוק, והחרוז השלישי הוא מפסוקי שיר השירים, אבל לא הלך על הסדר להתחיל במה שקיים בפיוע הקודם כי אם דלב על הפסוקים שצין אני לדודי וכין לא ידעתי נפשי שמחני, וכדרכו דרך רנינו שמעון בר יצחק בפיועו לשבח חול המועד, ולא כן עשה הפיוען ליום ראשון אבל הוא עשה חרוזיו על כל פסוקי שיר עד תמס.

אֹרֶךְ כִּי עֲנִיתָנִי • מוֹעֵד מִפְּרֶךְ הַדְרָתָנִי •
 לֹא יִדְעֵתִי נַפְשִׁי שְׂמֵחָנִי •
 בַּחֲרָתִי סָגַל לְהַעֲמִית • שִׁפְרֵי נִחְלָתָךְ עוֹלָמִית •
 שׁוּבֵי זְוָבֵי הַשׁוֹלְמִית •
 גְּאֻלְתֶּיךָ מִלַּחַץ מוֹעִימֶיךָ • לְחֹג חַגֵּי מְנַעִימֶיךָ •
 מַה יָּפוֹ פְּעֻמֶיךָ •

א אֹרֶךְ כִּי עֲנִיתָנִי, פסוק הוא בתהלים קי"ח ב"א, ותיבת עניתני ענין הקל לכן הוא לאון מענה לא ל' ענוי. מועד, לעת מועד. מפרך, מעבודת פרך ממלרים. הדרתני, הולאתני לחפזי להיות דרור. לא ידעתי וכו', מנחור ע"ס מה שדרשו עליו נסיר רבה, כשהיו ישראל במלרים משועבדין נטיט ולכנים היו מאומקן נטיני מלרים, וכשנעשו בני חורין ונגאלו ונעשו סגנים על כל נאי עולם היו חו"ה תמחים וזמרים אחמול הייתם עבדים נטיט ולכנים והיום נעשיתם בני חורין וסגנים! והיו ישראל מטיבים כשם שאתם תמחים עלינו כך אנו תמחים על עצמנו וקראו על עצמן לא ידעתי נפשי שמחני. עכ"ל. ב סגל להעמית, לעם סגולה. נחלתך, ישראל, כדכתיב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו (דכני' לב). שולמית, תאר לישראל גם לירושלים על דעת המתרגם הארמי דוגמת מלך שלם (נראשי יד יח), שת"ל מלכא לירושלם כדכתי' ויהי בשלם סבו (תהלי' פ"ג). ושעור המאמר אתה בחרתנו לעם סגלתך ולנחלתך לכן אמר נחלתך לאמור אלי שובי שובי ישראל, או שובי שובי אל ירושלים לדעת הארמי ג גאלתך — — לאגוד נדאי וכו', עתאזנת האל ית'. מה יפו פעמך, בעלותך

א חיד דמקבע דיר, דען דוח החוט חיד ערהקרט; דוח החוט חיד לור בעו סטיוחוטטן לייט פאנטלנדן פֿעקן סקאמֿען לזן פֿרייען ערהקבען, דחם חיד ועלכות חיד ניכט דמריין לו פֿיכרען וחווסטע! ב דוח החוט חיד ערוחחוטט, דין חייגענע פֿעקן לו ויין; ח, פֿעלגענע דין עוויגענע חייגענעווק! ספריד; ,,קעהרע הייט, קעהרע חייט, שולמית*! ג חיד החבע דך בעפֿרייש פֿעקן ררוקק רייער פֿייערע, חחבע דך הייניל געפֿיהרט, דייענע ײַעבליכען פֿעוטע לו פֿייערן — וויח סתן ווהרען דת דייענע

(* שולמית, ישראל. (Tom 1.)

- רמיון משכילך יזהר • מראיהו פרקיע מנהר •
- הצמתי כל מעבדך • שררך אגן הסהר •
- ובחתי צריך לעשן • ידעתך לאסוד ולחשן •
- ועבתי קמך להאמל • צוארך במגדל השן •
- ראשך עליך בכרמל • רצצתים פקנה קמל •

לרגל כפי' רש"י וכליתא בסוכה דף ע"ט. ד דמיון משכילך וכו', מיוסד ע"כ והמשכילים יזהירו כוזה הרקיע (דכחל י"בג), ולמרו עליו בסכדרין דף ז"ב והמשכילים יזהירו, זה ד"ן שון דין אמת וכו', ושעורו דמותם וללמס של משכילך היינו ת"ח יוסהר ומלחיהו יסי ברקיע מונסה כלומר כוזה הרקיע, ושררך היינו ראש הישיבה יוסהר כאגן הסהר, וכן תרגמו סארמי וריס מתינתך כלגונא דסיהרא וכו'. אגן הסהר, הוא עגול הלכנה, ולדעת רש"י שרך רעומו לסנהדרין וכן איתא בתנחומא וכמס' סנהדרין דף ל"ז א' בשינוי טעם. ה הלמתי, ל' כריתה (תהלים עג ב). בין נדיך, בין בני ארון אסיו בולטין וכלחין כמין אני דדי אשה בלחיתא במסכת יומא דף כ"ד א'. וזכחתי, ייסרתי ל' יוס לרס ותוכסה (ישעיה ל"ג א'). לעשן, לכלוחם עשן כענין ואויבי ה' ביקר כרים בלו (תהלים ל"ז ב). ידעתך וכו', אכל אותך הכרתי וזכרתי להיות כושא אסוד וחאן. לוארך וכו', ידעו לדוכן שהכהנים כושא אסוד וחאן עולים לשס כמו שזכרתי כוולת לחמול אות ל'. ז זכחתי, גורתי, טן יסי כועבו (חויז יז א). להאמל, להכרית ולקלקל, כגור טן אמולה לכתך (יחזקאל י"ו ל'). בקנה קמל, כקנה ינח ונקלן. עיין פי' רש"י ישעי' י"ט ו'. וכל העומר מיוסד על מפלת האוינים וזכרתי ישראל כלחמם טמחים, וזה ראשך עליך וכו', כונו אויביך סככעת

דיינע טריטטע! ד נחך ווערדען זיח העלן גלחלען, דיינע וויינען, סיינען זייח דער ערלייכטטע הימאל, דיינע סנהדרין זייח דער פהלע אהנד!
 ה דיינע בערריקקער החטטע חיד פערטלגט, מלז חיד נחך דמרט רעוידירטע
 לוויסען דען בידען הייליגען סטחגען, דיינען לוויח הערפעררעגענדען סטחייטען!
 חיד בעסטערשטע דיינע פיינלע, זעס זיח זייח רויך פערגעגען, ריד חבער
 ריוטטע חיד זייח אסוד חוכר חוסן! חווי; זיעה דמרט, דיינען חמכהמלויגען
 סטחזי! זייח חיון טהורס פהל עלפעכנין! ז דיינע ווידערוואכער חמבע חיד לו
 גרודע געריכטטע, זיח סוהקדען דמהין זייח חיון פערוועקטער חאוס; דוח
 חבער

(¹) וזכרתי הייליגע קוידער דער כסכים. (²) חיון היהער סטחזי, וזכרתי זיח כסכים ביח פערריכטונג חיהרעו דענוטעו סטחזי.

חֲשֵׁר לַחֲמֵי הַטְּעַמָּת • בשבע שְׁמֹחוֹת הַנְּעֻמָּת •
 מִה יִפִּית וּמִה נְעֻמָּת •
 מוֹוֵי יִרְעוֹת רִקְמַתְךָ • יִדְרוֹת שְׁבֹן הַקְּמַתְךָ •
 יַחַד רִיחְךָ הַחֲמֵר • זֹאת קְמַתְךָ •
 אֲמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְּתֹמֶר • קִדָּשׁ קִדְשִׁים לְתֹמֶר •
 בְּנִסְתִּיךָ לְהִהָרֵר הַטּוֹב • לְרַחוּשׁ דְּבַר טוֹב •
 וְחֲכִיךָ בֵּינָן הַטּוֹב •

אכל אותך הריעותי והולכתך בקומה וקופה בדכתיב ואשכור טעם עלכם ולולך אחכם קיטעו' (ויקר' כו יג), וכאלו' הראש הוא הפך ההכנע' כמנואר כוונת דלחמול אות צ'. ח חושר לחמי, לחמי זקוק ונקי, ל' שרת מים (ש"כ כ"ב י"ב), וכמו שפרשוהו כנ"ר פרשה י"ג, ורומז אל הטן שאלכו ישראל שבי' קפי ומזוקק וכנלקס נאיברי'. באובע טעמות הנעמט, עש"ה שובע טעמות את נעימות (תכלי' טו יא) וכדכתיב ונקר ורעיתם את כבד' כ' טמות יו ז) שהיו רואין כבוד אור פניו בעו שפירש"י מטעם דו"ל. ט טווי, ל' טו וטעוב (טמות לה כה). ידיות שכן, ידיות משכן, בדכתיב מה ידיות משכנותיך (תכלי' פד ז), וטעם המאמר מטיה יריעו' העוים שרקמת לידיו' המשכן אשר הקמת זאת בית' עדות לקומתך שמשל לך עון העגל, כמו שפרש"י ריש פקודי על משכן העדות, וכדלוי' עליו במדרש רבות זבילקו. והמפרש אשר לפני פרש, זאת קומתך שזכית להקים המשכן על שהיית עומד בקומה וקופה ולא השתחוית לאלים כנוכדנאלר וכו', ואין לפי' הזה טעם, כי מה לעלוי מלרים עם בני הגולה? יחד ריחך וכו', ריחך כלו יחד קדש קדשים היא והייכו ריח, הקשרת וריח האינינים יחד היה מתער ועולה לפני המשכן לריח ניחוח לזאת אמרתיו אעלה בתמר. אעלה בקרבך בתערות עשן שלך, כלומר אשכין שכימתי בקרבך. תומר ולתמר, שניהם לאין תערות עשן, כמנואר לעיל באופן גן געול. כ כנסתיך וכו', אז"כ כנסתי אותך כירושלים המבוכה הסר הטוב כמו שפירש"י (דברי' כ' כ"ה). לרחוש דבר טוב, לכגות

מבער, רוח טרוגוט דיין חויפט הקך, ויח ברמל. ח חך גמב דיר איינע רייכטע
 ספייעט* לז קהטען, רוח גענחסענט דען ועליגען ווהנטעגעכוס. ויח טחן,
 ויח לעבניך ומחוט רוח! ט טעמפיכע, עמן רייכער געטיקליכקייט געשפחטען
 חוהר קינטולך געוויקט, המוט רוח איינער לעבניכען ווההונג געווייטט,
 ריח רוח ערריכטענט — יח וויר חיון לייגע רייכער חויפערעכטחמונג. —
 י דרטר סטייג ויר חויכע חגענעהאע ריכויילע חויל, רוינע חילויגען גחבען, חוהר
 חך בעסחוס, חין ריענער חויפטסייגענען זילע לז ערטייען. כ חך חחבע ריך
 עררחייט ביח יענען עקרערעפליכען בערג חוהר גמב דיר רוח בעזעט לעהרע;
 דיין

* רען סך

לאגוד גרתי ולעדי.

ולראות בקרית מועדי.

אני לדודי:

מעון גחיש בשדה.

גאור מיוזק תחיה.

לכה דודי נצא השדה:

גא שאג במורומים.

ירדו לטבח ראמים.

נשכימה לפרמים:

סדה באורק תורית.

מנהתה בקדם תריח.

הדוראים נתנו ריח:

בחורה, בדכתיב דחש לני דבר טוב (תהלי' ט"ה נ') וחסך בעסק התורה מתוך כיון
 בטוב, וענין העלמר בענין ויתן להם תלויות גוים בעבור יסמרו חקיו ותורותיו יכלורו
 (תהלי' ק"ה), ויותר מסתבר, כי הכר הטוב רומז להר סיני ואמר כנסתיך על
 שנתקבלו גם כלב אחד כהיש אחד, כמו שפי' רש"י על ויתן גם ישראל (שמות י"ב ג'
 או ירמז על כפיית הר בגינת אקבלו רז"ל. ומכך כיון הטוב, כנעשה וכשמע.
 ל לאגוד וכו', עכשיו חוזרת ככ"י לאמר, אחרי בליהיבות גמל דודי אלי אני מייסל
 לדודי שיבט לאגוד נדחי באגודה אחת ולאסוף אותי עד שאוכל לראות בקרית מועדי
 היא יהושלים! לאגוד, ל' ויתקבלו בני בנימין ויהיו לאגודה אחת (ש"ב כ"ב כ"ב).
 חכי לדודי, מייסל לו, כדפרישית, ודוגמתו אמרו נשיר רבה, אין תשוקתן של ישראל
 חלה לאניהם שגמלים דכתיב אני לדודי. וענין ניסה תאר נבר' פ"ב סי' י"ג,
 ויתכן לפרש אני לדודי, אני לנדי לדודי ולא חושב אחרת ולא תצתי בו שיאגוד
 דחי וכו'. מ טעון וכו', זה ליון דכתיב ליון אדם תחדש (ירמיה כו יא). נאור,
 תאר לאל ית' בתהלים ע"ו ה'. מיוזק תחדש, מיוז אור פניך תשמח בטעון
 כנזכר, ל' תחדשו בשמחה את פניך (תהלי' כ"א ז'). נלא הזכר, נלא מן
 הגלות אל ליון שמחש כשדה. ג ראשים, תאר לפריזים. נשמיח לכרטיב,
 פירש' חלוותי כנסיות וכתי ערשות, וכן איתא במדרש חזית. וטעם העלמר
 גאג מערומי' שירדו לחליבו לטבח ואז נענדך השכם וסערני. מ סרה, תאר לככ"י

דיין גויאטני¹ וחר גים ויח קמיטליבער וויין. ל יח, ער ווירד איינע פערטשטעטענען
 וויערער חויבטעחטען! חיד ווערדע ויח וויערערועטען, דיח סטמרט ווייער
 סטיפטנג! חיינע גלעטריכט חיוט ער, וויין געליעבטער! מ ערפרייע ויח
 וויערער, ח קולבטליכטעדר! ערפרייע ווייט ריינען ערקוויקקענדען
 סטרחהלען יענע זעקסט וך העררליכע ווהחונג (ליון), יעלטל מדע ויח חקקערפענד
 קהאטע, וויין זליעבער, וויר ווהלען ער בעזובען, דמו פערווייטעטע פעלר! ז ח
 ערטהילע פמן דוינער חקעה הערמב רען ספרוך, ערטהילע חיהו, דחם ויח חווי
 קהאטען, דיח וויטהריכע; דמן ווהלען וויר דיינע ווייבערגע² פלייסיג בעזובען!
 מ בעטערטחלע ויח וויערער, דיח פערמחטעטע (כנסת ישראל), ווייט דיינען זילכטע
 וחקבטע

¹ חונטער גויאטני ווירד דיח ספר חכ ע פערטשטעטענען. ויעהע חתן כחור.
² חיון בילד דער חפפענטאליכען סטיפטונגען לור, גמטשעווערעהרונג.

עלו בשמחת ארמונה • ולרוץ ביזם חתונה •
 מי יתנה • פרוזת מושב צבאה •
 סבב כחו גביאה • אנהגה אביאה •
 חמודים מפו בפרשי • צפצוף געם בדרשי •
 שמאלו תחת ראשי • קץ אהב נדבתכם •
 זמנו מלעורר מתיכם • השבעתי אתכם •

נבלת, ישעיה מ"ט כ"א. הדודאים וכו', הדייקים והפושעים שניכם נותנים
 ריח טוב. כן פירש"י, וכן חיתא במדרש חזית ע"א. ע מי יתנך, מוסב על עלו
 ולדון כלומר מי יתנך שתשוב לעלות בשמחת ירושלים ולשמוח ביזם חתונך חתונ
 בדכתיב וגלתי בירושלים ושאתי נעמי (ישעיה ס"ה י"ט) וכתיב גם ס"ב ה' ומצא
 חתן על כלה ישיש עליך אלהיך. פ פרוזת וכו', שערך, אנהגך אביאך לסכנ
 פרוזת מושב לנאך כחו נביאך, והיינו נכוחת זכריה (ב' ח') אשר חזה, פרוזת
 תשכ ירושלים מרוב אדם ונהמס בתוכה ואני אהיה לה נאם ה' חזית את
 סביב. לנאך, ישראל. אנהגך, מן העליונים לתחתונים, כן חיתא במדרש
 חזית והוא מתייבש על ל' הפייטן. לפתוף. נעם, אמרי נועם של חורה, כלומר
 באהבה באמרי נועם החמודים מפו רב אז שמאלו תחת ראשי להיות למשען לי.
 ק קץ וכו', הקץ הכתוב לרוח נדבתכם וכו', והיא מתאזנת חאל ית'. מתייבש,

מחלטע דרך דער דופט מיהרע ספיוועמפֿעֿר דיר וויעדער חיין חגנענעחאער גערוך
 זיין וויח פֿעֿרמחזן דיר דודים¹ מללע ריעלען ווקהו! ע מ, פֿיהרע עז חערמן,
 דחו פֿריידעלעטע דיינע נייטע טעמפעלבויע! לחס מיהן קמחאטע, דען ווקנעלמלוען
 טמג דיינער וויעדערפֿעראמחזונג²! מך, ווער גיבט דיר מיר וויעדער! פֿ מך פֿיהרע
 דך, מך ברמלטע דך הין מן יענען פֿעלענען ווקהמרט דיינע העערע, דמס מיהן
 דיינע העררליכקייט חווגעבע נחך יענער פֿערהייסונג דיינע פֿרמפעטע³. צ זיינע
 חיווער ווקהרענרע חונטערהמלונג דמרט וקלל דיר ערגריכונג זיינער זיעבליען
 לעהרע, דיר חוילונגונג זיינע סמטלברען געועטלען זיין. זיינע זינע חונטערי
 סטיטלט זיין הויפט. ק ימ, מיהר וקלל עז עררייבען, דחו זיעל מירער עדעלמח
 טהיגען זיעבע; נור מיבערמחילט דען לייטפוקט ניכט, מך בעסווקרע מייך!

1) 717 חוים זינד נחך דער זייכונג זייניגער געלעהרטען זיינע מרט ווקהו
 דיעבערער בלואטן. דיר מיינלעלען חונטערסיידען זיך פֿמלחייכערער חין מניע
 חוג מיהרע גערולע חין מעהר חונד וועניגער, דיר גמלע מרט חבער חמס זיינען
 חגנענעחאטע. גערוך חונד וויר דמחער לוס. בילדע כנסת ישראל געבראכט.
 2) זיעהע דיר חיינלייטונג לוס יוצר פֿמן געווערן.
 3) זעהע זכריה ז' ק'.

רְצִיצַת זָרִים וְרַעֲוִלָּהּ • קוֹמְמוֹיֹת הוֹלְכֵת וּמִתְעַלָּהּ •

מִי זֹאת עֲלֶיהָ:

חֲשֻׁכְנֵי מוֹזֵדִים וְאִתָּם •

שְׁעָה שִׁיר כּוֹכְתָם •

שִׁימְנֵי כְּחוֹתָם:

בֵּל יִשְׁטָפוּן רְהָבִים •

ס'תִּקְרָה עַז אֲדָבִים •

מִיָּם רַבִּים:

מִיָּם רַבִּים תִּלְלֵת עֲרֻמוֹת • אֲדִיר בְּמִרוֹמוֹת •

תְּשִׁית יָב לַחֲרָמוֹת • וְנִפְיֵק לָךְ רוֹמְמוֹת:

עוֹרֵת

פ"ב כתיב כמ' כזאל, והוא לשון ויכי עת יו עספר (דברי לגו) שנינו אנשים, וטעם המזמר, הנעתי אחכם שלא יעוררו אנשים את זמן הקץ הנאכה, ויסודו על הכתוב הנעתי אחכם מה מעירו ומה תעוררו את האלהים (זיר ס ד) ועל מזמר רז"ל שהתקתי לעיל ביוצר אות ל' שלא ידחקו את הקץ. ר' לנכת וכו', גם זאת מתאזנת האל ית', וטעמו ככ"י שהיתה עד עכשו רכובה ען זרים והיתה רעולה תהא הולכת קוממיו' עד שיחטטמו עליה לאמר מי זאת עולה? רעולה, שכורת יין התרעלה (תהלי' ס'). ש שעה וכו', חוזרת ככ"י לאמר לדודה ענהן אל שיר של מכתם וטעמו מן ותם כמו שפירשו רז"ל מכתם לדוד (תהלי' יו"א) וע"ש פירש"י. חשכני וכו', לג' עם מזדים חסוך ענדך אל ישלנו נילא איתם ואמרז עליו נמדדש, וזדים חלו הזדוכות ואיתם חלו חוקפי עברות. שימי כחותם, תחתמי על לנך שלא תשכחני. ח חוקף וכו', שטורי, האהונה כעוה שיש לילא ישעפין רבנים עים רבים, כלומר הזועות (המכוונים נמים רבים) לת יברתינוי לכהיר הכנתך לא ע"י חווק ואימה ולא ע"י פתוי וספתה, בן פירש"י האי קרש וכן איתא נשיר רבה. מים רבים תללת ערמות, דבתיב נערטו עים (שמית עו"ס). לחרמות, לגזרים ניוס הגאולה, דבתיב והחרים כ' את לשון ים מלרים (ישעיה י"א ע"י) ולא כדש לך שירות מעולות ורועמות.

ר' יוח וקלן וייערער חויערעכט געהען, ריח ביוחער וף טיען געבייגעט (כנסת ישראל), יוח וקלן וייערער ע'אפ'הרסטייגען, ד'ס יעדער סטויגע: ,, ווערתינוס ריענע, דיח וף פרקטיג חויערעכטייגט? " כייגע, ק'געלעכטער, נייגע ריין מהר דעק ויערע דיינער פ'ר'האען חוכר בערר'ק'גטען, בעהיטע יוח פ'ר'ע'ע'ע'ל חוכר פ'ערדערבען חוכר ועטלע יוח ויחי חיון ויעגעל חויל ריין הערן! ח' אפ'כטיג חיוט דיח ויעבעגוט, סטר'הע ו'הסען יוח ניכט, סטר'הע סטר'הקער פ'אוטהען! — סטר'הקע פ'אוטהען טהיראטענט דוח חיוט חוכר טהייאטענט יוח, ח' אפ'כטייגער חין יענער ה'הע! דוח וירוט יוח חוכר ח'בערהא'ג טהייאען; ד'ן ו'קלען וייר דיר ערה'כענע ד'ק'ק'ויערער דיכטען.

עֲזַרְתָּ אֲבוֹתֵינוּ אֶתְּהָּ הוּא מֵעוֹלָם מִגְּוֹ וּמוֹשִׁיעַ לְכַנְיָהֶם
 אַחֲרֵיהֶם בְּכַל־דֹּר וְדֹר : בְּרוּם עוֹלָם מוֹשֶׁבֶק וּמוֹשֶׁפֶטִיק
 וְצִדְקָתְךָ עַד אֶפְסֵי אֶרֶץ : אֲשֶׁרִי אֵישׁ שִׁישְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ
 וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יִשִּׁים עַל לִבּוֹ : אֶמֶת אֶתְּהָּ הוּא אֲדוֹן לְעַמּוֹךָ
 וּמִלְךָ גִּבּוֹר לְרִיב רִיבֶם : אֶמֶת אֶתְּהָּ הוּא רֵאשׁוֹן וְאֶתְּהָּ
 הוּא אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מִלְךָ גּוֹי וּמוֹשִׁיעַ מִמְּצָרִים
 גְּאֻלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עַבְדִּים שְׂדֵיתָנוּ : כָּל־בְּכוֹרֵיהֶם
 הִרְגָתָּ וּבְכוֹרְךָ גְּאֻלְתָּ וַיִּם־סוֹתְבַקְעַת וַיּוֹדִים טַבַּעַת וַיִּדְרִים
 הַעֲבָרְתָּ וַיִּכְסּוּ מַיִם צָרִייהֶם אַחַד מֵהֶם לֹא נוֹתָר : עַל־זֹאת
 שִׁבְחוּ אֱהוּבִים וְרוֹמְמוּ אֵל וְנִתְּנוּ יִדְיוֹם וּמִירוֹת שִׁירוֹת
 וְתִשְׁבְּחוּת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמִלְךָ יְיָ חַי וְקַיִם : רַם וְנִשְׂא
 גְּדוֹל וְנוֹרָא מִשְׁפִּיל גַּאִים וּמִגְּבִיַּה שְׁפָלִים מוֹצִיא אֲסִירִים
 וּפּוֹדֵה עֲבָדִים וְעוֹזֵר בְּדָלִים וְעוֹנֵה לְעַמּוֹ בְּעַת שְׂעוֹם
 אֱלֹיו : תְּהִלּוֹת לְאֵל עֲלִיוֹן בְּרוּךְ הוּא וּמְבָרֵךְ מֹשֶׁה וּבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָּלֶם :

מִרְבֵּמְכָה בְּאֵלִים הוֹה מִי בְּמִכָּה גְּאֵרֵךְ בְּקֹדֶשׁ נִזְרָא תְּהִלַּת
 עֲשֵׂה פְּלֹא : שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ גְּאוֹלִים לְשִׁמְךָ עַל־שְׂפַת
 הַיָּם יַחַד כָּלֶם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ . יְיָ וּמִלְךָ לְעֵלְמָּ וְעַד :
 צוּר יִשְׂרָאֵל קוֹמָה בְּעוֹרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כְּנָאמְךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל
 (גְּאֻלְנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל) בְּרוּךְ אֶתְּהָּ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :

עם שפזנר משלם. עיין ע"ג בגאולה של חמול.

ברח הודי אל מכוון לשבתך. ואם עברנו את ברייתך.

אנא זכור אווי חפתך. הקם קושט מלתך. כונן

מושש קריתך. העלותה על ראש שמחתך.

ברח הודי אל שלם סבך. ואם תעינו מדרךך.

אנא הצין מחרבך. ותושיע עם עני ומתבך. חמתך

מהם לשבך. ובאברתך סלה להסתובך.

ברח הודי לבה ועיניך שם. ואם זנחנו טוב מרשם.

אנא שמע שאגת קול צורריה ורגשם. ריה מדם גושם.

ועמרם מחלב ירשם. ופגריהם יעלה באשם:

חופתך, ליון, בדתיב אום למטב לו (תכלי קלב יג). הקם קושט מלתך, קיים חמת דבורך לכונן משז קריד, בדכתיב עד יבונן ועד ימים את ירושלים חסל' בחרן (ישעי' סז), וכתיב עם (סז יע) וגלתי בירושל' וצטי בעמי. קושט, חמת. אל שלם, אל ירושלים, כמבואר לעיל בזולת אות ב'. הכן מזרכך, כמעט מן הסמים מלין מן הכרכים (זיר ב' ע'). עם עני ומותבך, עם עני וכדבה, ל' רש ואיש חכבים (מזלי כ"ע יג) לדעת רד"ק, ודוגמתו מרששו בויקרא רכס פ' ל"ד. ובאברתך וכו', ל' באברתו יסך לך (תכלים ז"א ד). אל לכך ועיניך עם, זה כ"ה בדכתיב וכיו עיני ולכי עם כל כימים (מ"א ע"ג ג'). פרושם, כרוכ ספרי הדפים גם נכ"י כ"כ נד', ואולם נדפוס יסן מלאחי פרושם נד' ות"כ עטמו הרשום ככתב חמת. רוב מדס וכו', עז"ה (ישעי' לד ז) ובעבר החזק החליף תיבת ארנס בתנת גושם שהוא קרוכ לו כמובן, ל' גוש עפר (זיוכ ז ח) ואמר ילושם במקום ידושן, בחלוף המ' נב' ודוגמתו במקרא כידוע לבעלי הלשון. ופגריהם וגו' ככתוב עם (ישעי' ל"ד ג'). באשם, ענינו סמוכס.

חיילע, ה געליבעטער, נמך יענער ערקערנען ווההנוג | חונד העבען וויר חויד דייונען בונד פערלעטלט, נח געדענקע דיינעו העקגעליבעטען לעטענו | בעסטמטיגע דיינע חוצרותליבע פעהרייסונג, רוח ווהנע דיינער רעוידען וויעדער לו בעגרינדען חונד יוח לור פארליבליכטען דיינער פארמאליכטען מן ערהעבען | חיילע, ה געליבעטער, נמך שלם, דעם פרטע דיינער חישטע | חונד וינד וויר חויד חייל חירורענגע גערמשהען, ה. יח סויע רוק דיינער היימעל פלעטער חונד בעמיטלידע חיין פרענע חזר ועזר בערדריקטעו פחוק | בענחפטיגע דיינען גריסן, ניס עו וויעדער חונטער דיינער פלוגעל סירסן | חיילע, ה געליבעטער, נמך יענען פרטע, ווהחין דיין הערן חונד חויען ויך געהנו טע (מלכי' א' ס' ג') | חונד וינד וויר חויד פחן דיינער גוטען פארמירטעס פחגעוויילען, ה. יח ערונגע דמו געברילן חונד ווירע טחבען דיינער פיינער דרסן ! — סרמח קע מיהר זמך מיט מיהרעק בלוטע חונד מיהר ערדרייך דיגע מיט מיהרעק חיגינען פלעטע, דרסן ויך ווייט פערברייטע, דער געסטחק חיהרען וויבנחמע !

בְּרַח דוּרֵי אֵל מְרוֹם מְרֵאשׁוֹן. וְאִם בְּגִדְנוּ בְּכַחשׁוֹן.
אֲנֵי סְכוּת צָקוֹן לַחשׁוֹן. דְּלוֹתֵי מִטְבּוֹעַ רַפְשׁוֹן. גְּאֵל
נְצוּרֵי כְּאִישׁוֹן. בְּאֵז בַּחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן:
בְּגִלְלֵי אֲבוֹת הוֹשִׁיעַ בָּנִים. וְתָבִיא גְּאֵלָה דְּהַיָּמִין
לְבָנֵי בְנֵיהֶם: בְּרוּךְ אַתָּה יי גְּאֵל יִשְׂרָאֵל:

אֲדָנִי שְׁפָתַי תִּסְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא
עֲלִיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקִנְיַת הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׂמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ עוֹזֵר
וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יי מְגַן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדָנִי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.
מִכֻּלְכֹּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ
גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקִים אַמוֹנְתוֹ
עַבְר

מרום מראשון, זה ב"ה, כמות מרום מראשון מקום מקדשנו (ישעי' יז ב). סכות,
הקשבה. לקון לחשון, ל' לקון לחש (ישעי' כו יו), וענינו שפיכת שיח, דוגמת
ולפני כ' ישפון שיחו (תכלי' קכ א), כדי לך על כמפלגה גופל ל' שפיכה וליקפה.

חיינו, הן גענובעטער, נחך יעכער פֿון יעהער אומיענוטקייטען שטחערט! חובר
החבטן וויר חויד טרייחאָן געהערטעט, הן, ון פֿערניכט דמו היינזליכע וויפלען
חיינע ווירערען חויר דעט ווירער, ווירין ער פֿערזעקט ווירערען! ערלענע
חויין פֿלוק, דמו דוח העלסטקעטעט וויר דען חספֿען חויר חוירע! ערלענען
וויח דוח ער דמוחאָן ערלענעטעט, מן ערוטען דער אומחטע!

דער פֿטערער החובטן היילעט דוח דען קיכערן, ברייגוט ערלענען חוירערען
שטחעטעטען ענקעלן. געחבט ווירט דוח, עוויגער, דער זעל ערלענע!

לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם כְּמוֹדָה בְּעַל גְּבוּרֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ מֶלֶךְ
מַמְיֵת וּמְחַיֶּה הוֹמָצִים יְשׁוּעָה וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ סְלָה.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים • אַתְּבַתְּ אוֹתָנוּ וּרְצִיתָ בָּנוּ •
וְרוּמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת • וְקִבַּלְתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ • וְקִבַּלְתָּנוּ
מִלִּבְנֵי לְעִבּוֹדְתֶךָ • וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים
זְמַנִּים לְשִׂשׁוֹן • אֶת־יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה • זְמַן חֲרוּתְנוּ
מִקְרָא קְדוֹשׁ זָכַר לִיציאת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ • יַעֲלֶה וְיִבָּא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה
וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר וְיִזְכְּרֵנוּ וְיִפְקֹדֵנוּ וְיִזְכְּרוֹן אֲבוֹתֵינוּ •

וְיִזְכְּרוֹן מוֹשֵׁיהוּ בֶן־דָּוִד עֲבָדְךָ • וְיִזְכְּרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדְשֶׁךָ •
וְיִזְכְּרוֹן כָּל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ • לְפַלְטָה לְמִזְבֵּחַ

לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת
הַזֶּה זָכַרְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטָבָה וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ

בּוֹ לְחַיִּים • וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה וּרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן • וּרְחַם עָלֵינוּ
וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וּרְחוּם אַתָּה:

וְהוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת בְּרַפְתָּ מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם
לְשִׂמְחָה וְלְשִׂשׁוֹן בְּאֶשֶׁר רָצִיתָ וְאָמַרְתָּ לְבָבֵנוּ:

קְדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרֹתֶיךָ שְׂבַעֵנוּ מִטּוֹבֶיךָ
וְשִׂמְחָנוּ בִישׁוּעָתְךָ וְטַהַר לִבְנוֹ לְעֲבֹדְךָ בְּאַמּוֹת וְהִנְחִילָנוּ יְיָ

אֵלֵינוּ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׂוֹן מִזְעָרֵי קִדְשֶׁךָ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ יִשְׂרָאֵל
מִקִּדְשֵׁי שְׁמֶךָ כְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִקִּדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִינֵם:
רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם וְהַשִּׁיב
אֶת הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ וְאֵשׁוּ יִשְׂרָאֵל וְתַפְלָתָם בְּאַהֲבָה
תִּקְבַּל בְּרָצוֹן וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:
וְתַחֲוִינָה עֵינֵינוּ בְּשׂוֹבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּרוּךְ אַתָּה
יְיָ הַמַּחְוִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מִוְדִים אֲנַחְנוּ לְךָ שְׂאֵתָה הוּא
יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְנֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל
בְּשָׂר יוֹצֵרֵנוּ וְיוֹצֵר כְּרֵאשִׁית בְּרֵכּוֹת
וְהוֹרְאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּרוֹשׁ
עַל שֶׁחַיִּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ בְּן תַּחֲנוּנֵינוּ
וְתַקִּימָנוּ וְתִאֲסֹף לִיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת
קִדְשֶׁךָ לְשִׂמְךָ חַסִּיד וְלַעֲשֵׂת רְצוֹנְךָ
וְלַעֲבֹדָה בְּלִבְךָ שְׁלָם עַל שְׂאֵנַחְנוּ
מִוְדִים לְךָ כְּרוּךְ אַל תְּהוֹדֵאֹת:
נִסְיָה שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל גַּפְלֹאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל יַעַת
עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהִמְרַחֵם
כִּי לֹא תִסּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִיַּיְנוּ לְךָ:

וְעַל כָּל סִיּוֹתֶיךָ וְיִתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ מִלְּבָנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
וְכֹל חַיִּים יוֹדֶיךָ וְסֵלָה וְיִהְיֶה לָנוּ אֶת שְׁמֶךָ בְּאֵמֶת הָאֵשׁוּעָתָנוּ
וְעוֹרֹתֵנוּ סֵלָה כְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלְךָ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת:

נִקְלַת הַקְּלוֹת עוֹלָם הַכֶּסֶּנִּים לְדוֹכַן וּמְלִיךָ מִמֶּנֶס נִמּוֹף כִּמְחֻזָּה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּרֵכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרַת הַתְּכוּבָה עַל יְדֵי מִשְׁחָה
עֲבָדֶיךָ הָאֲמִוּרָה טַפֵּי אֶהָרָן וּבְנֵי כַּהֲנָיִם עִם קִדְשֶׁךָ כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶה יְיָ
וְיִשְׁמְרֶה: יֵאָר יְיָ פְּנֵי אֱלֹהֵי וִיחַנֶּה: יִשָּׂא יְיָ פְּנֵי אֱלֹהֵי וְיִשֵּׁם לְךָ שְׁלֹם:
שֵׁם שְׁלֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עֲלֵינוּ וְעַל

כְּלִי־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ בְּלֵנוּ בְּאָחֵר בְּאֹר פְּנִיךָ כִּי
 כְּאֹר פְּנִיךָ נָתַתְּ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְנִאֲהַבְתָּ חֶסֶד
 וְצִדְקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ
 אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שַׁעַר בְּשָׁלוֹמְךָ׃
 בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם׃

אֱלֹהֵי נַצּוֹר לְשׁוֹנֵי מָרַע וְשֹׁפְטֵי מַדְבַּר מִרְמָה וּלְמַקְלָלֵי
 נַפְשֵׁי תְהוֹם וְנַפְשֵׁי בְעַפְרָה לְכָל תְּהִיָּה׃ פָּתַח לִבִּי בְּתוֹרַתְךָ
 וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּךָ נַפְשֵׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רַעַה מִהֲרַח
 הַפֶּד עֲצָתְךָ וְקִלְקַל מַחֲשַׁבְתְּךָ׃ עֲשֵׂה לִמְעַן שְׁמֶךָ׃ עֲשֵׂה
 לִמְעַן יִמְיִנֶךָ׃ עֲשֵׂה לִמְעַן קִדְשֶׁתְּךָ׃ עֲשֵׂה לִמְעַן תּוֹרַתְךָ׃
 לִמְעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ הַיּוֹשִׁיעַה יִמְיִנֶךָ וְעַנְיֵי׃ יְהִי לְרַצּוֹן
 אֲמֵרֵם וְהַגִּיזוֹן לִבִּי לִפְנֶיךָ יי צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃ עֲשֵׂה שָׁלוֹם
 בְּמִרְמוֹתָיו וְעֲשֵׂה שָׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן׃
 יְהִי רַצּוֹן לִפְנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיבֵנָה
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בִּימֵינוּ וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ׃

ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות
 ועבדתי ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות

חֹרֵת הַתַּפְּלָה לְשִׁלִּיחַ צְבוֹר׃
 בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הַיְגִדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן וְטַמַּל
 חֲסָדִים טוֹבִים וְקִנְיַת הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל
 לְבָנָיו בְּגִיהָם לִמְעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃ מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן׃
 מַסּוֹד חַכְמִים וְנְבוֹנִים׃ וּמְלַמֵּד דַּעַת מְבִינִים׃ אֶפְתָּתָה
 פִּי בְשִׁיר וְרַנְנִים׃ לְהוֹדוֹת וּלְהַלְלֵךְ פְּנֵי שׁוֹבֵן מְעוֹנִים׃

מיוסד ע"פ א"ב

אֲסִירִים אֲשֶׁר בְּבֶשֶׂר שְׁעֵשְׁעָתָּ • בְּעֵגֶם שְׁוֵעַ
 צְקוֹנָם שְׁעָתָּ • גּוֹי וְאֱלֹהֵיו יַחַד הוֹשַׁעָתָּ • דִּלְגָתָּ
 קָץ וְאַתָּם נוֹשַׁעְתָּ: הַמְשַׁכּוֹ אַחֲרָיִךָ בַּמִּדְבָּר
 כְּבִהְמָה • וְצוֹרְרֵיהֶם הִמַּמַּת בְּשִׁלוֹשׁ מְהוּמָה •
 זַעֲמוּ בְּעֶשֶׂר מִכּוֹת בְּאֵף וּבְחִימָה • חֲנוּנִיךָ
 בְּפִסּוֹחַ וּגְנוּן לְרַחֲמָה: טָרַם חֲמִצָּה חֲרָרָה
 חֲפֹז לְצֵאת בְּכִישׁוֹר • יֵצְאוּ לְקֶץ דִּעַן דוֹד רַךְ
 לְתִשׁוֹר • מ' פּוֹנֵת בְּכֵן חָג בְּעִבּוֹתוֹת קִשׁוֹר •
 לְהַגּוֹת בּוֹ בְּקֶץ עֶרְךָ עֵינֵי שׁוֹר:
 אַהֲבוּךְ

אסירים, ישראל שבו אסירים בעלמם. נכבד, נחמד שבו כבוד כבוד לכולנו
 דרכים זה ניסן, כמו שפי' רש"י על מולדת אסירים נכבד צרות (תהלי' סז ו').
 ששעת, השעת. בעמם, בעמרים, עמם, טעני מלרים כדכתיב ומכריז גלד את
 לודים ואת עממים (בראש' יג). שוע לקונים, שפיכת תפלתם. שוע' הוא ל'
 תפלה ולקון ל' שפיכה. גוי ואלהיו יחד הושעת, דכתיב אשר פדית לך ממלרים
 גוים ואלהיו (ש"כ ז כג) וזמרו עליו כשמו' רבה פ' ט"ו, ר"מ חומר ליו לבסם ה' הגאולה
 כניבול אתי נפדיתי עמכם. ועיין ט"ג לקטן בסליק. דלגת קץ, טעין קץ שכה
 מזרעו מוחזק לרד"ו. המשכו אחרך, דכתי' בחבלי אדם אטעמם (הושע יד ז).
 דכהמה בעדנה, דכתיב ויכבסם כעדר במדבר (תהלי' עז נב). כשלוש מהומה,
 בעהומה המולדת באיכסים, כדליתא במכילתא וקבילו השעמוני במסוק תהומות
 יכסיו וז"ל, הרשעים שבהם היו מפורפים בקט, הביטנים באבן, והמקדים
 בעו פרט. עכ"ל. ולשון מהומה וערוף אחת היא. זועמו, קועמו. כפסוק וגנון,
 בחמלה ובגנה, ל' גנון והכיל פסוק והעליט (ישעי' לא ה). חוכמו. ישראל
 נחפזו מן המלרים, כדכתיב ותחזק מלרים על העם למקר לשלחם — וישל העם את
 בלךו טרם יחמץ (שמות יג ג), בנישור, נוכות אנרסם, ובמאמר ר' אלעזר בן
 עקיבא על פסוק מולדת אסירים כבוד צרות (תהלים סז ו'), והכינו סילקוט.
 ילאו לקץ קץ, ידמוז אל ק' שנה שדלג על הקץ. דוד, זה אנרסם שנקרא ידיד כמו
 שאמרן ז"ל (מנחות דף כג ב), והנה ילא ישראל בלחות וזן אשר רץ אנרסם לתשור
 תשורת רך וטוב למלכבי' שאלו אליו כדכתיב ואל הנקר רץ אנרסם ויקח בן בקר רך
 וטוב — ויתן למכיסם (בראש' יח) וזאתו טענה כפסד היה כמו שאמרו רז"ל. כוכת
 ובו', לבן לזכר אותו בן בקר של אנרסם לויית כיוון לקזור סג (קרבן) בעבותות
 כדכתיב אשרו חג בעבותים (תהלי' קיט). ולבנות בו נקץ, כלומר לעשות בו כוונן
 בערך ענין שור, והיינו שקיינן בתורה פ' שור או בשכ' וכו' שכל בו ענין הערכת שור,
 ודוגמתו

לְעַמּוֹם לְהַטּוֹ: ה' צֵאן לַפֶּסַח מִשְׁכוּ וְשַׁחֲטוּ.
 צִדְקוֹ אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ בַּיּוֹם אַחַד בַּל תִּשְׁחַטּוּ:
 ה' מִחֲשׁבוֹתֶיךָ לְרַחֲמֵינוּ. מִפְּעִלוֹתֶיךָ לְרַחֲמֵינוּ.
 ה' מְעוֹרֵר הַדּוֹמְמֵנוּ. מְרַעֵף מְרוֹמְמֵנוּ:
 בְּרִידֶךָ אֶתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

ה' קָמִי קְהֵלְךָ: קִצְצֵת בְּחֵילְךָ. קִפְצֵת חֲמִישׁ
 מֵאוֹת מִהֵלְךָ. קְנוֹת לְךָ עִם מִיֵּחֲלְךָ: רִשְׁפֵת
 צָרִים. רְבוּעַ מְכוֹת צוֹרְרִים. רָאָה יְרֵאוֹ כִּן

את תוענת מצרים לעיניהם, וזהו פסילי פורכים וכו', זכיינו פסילי
 מצרים המענידים אתכם בפרך והלהוטים לעומת אותן הפסילים, עזותן
 הפסילים משכו ושחטו לאן לפסח ואל תתירלו עהם כמו שצערתם הן נזכר
 את תוענת מצרים לעיניהם ולא יסקלובו (צמות ח כנ). וע"ז פרש"י ז"ל.
 נדקו אותו וכו', כלומר חט"פ שזויתי לכם לזכות את תוענת מצרים ע"מ הכדקו
 מצות אותו ואת בנו. ובעל המצבר כחלת יעקב, ה"ה הרבני הסכם השלם
 מזהר"ל יאקב ג"ב כ"ו פירש לי חופן קצור שני המצרים ע"מ מתיתן דחולין
 דף כ"ג ח', נאדנעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחנירו זריך להודיעו אמה
 מכרתי לשחוט בנה מכרתי לשחוט ואלו הן ע"מ האחרון של חג וע"מ הראשון
 של פסח וכו', ופרש"י לפי שזמנים הללו הלוקח בהמה מסתמא שומע מיד
 וכו'. עוד שם נגמרא ע"כ, רבי אומר יום אחד יום מיוחד עשון כרון, מכאן
 אמרו גד' פרקים בשנה ופי' רש"י ימים מיוחדים יש בשנה דהיינו ד' פרקים
 שאתה מזהר להכריז אמה מכרתי לשחוט, קרי די' לא תשחטו לא תגרם
 לה להשחט ימים הללו. ע"כ. וזהו שאמר לאן לפסח עשנו וזמנו שכל אחד
 יקח פסח לשחוט וביון שכולם שחטים ביום אחד לכן נדקו אותו ואת בנו
 כלומר שחבריו וחודיעו ללוקחים, אמה או בנה מכרתי היום בדי שלא יבואו
 לעבור על לאו דאזוהו ואת בנו. עכ"ל. מעורר דרומינו, אתה הוא המרעוף על
 נדמים בעל של תחיה וזהו מרעוף מרומטנו, ועשנו אתה הוא המרעוף על
 של תחיה המרומט ומקים אותנו מן העפר, ל' כרעו שמים (ישעי' מה ת).

קמי קהלך, אויבים של עמך. בחילך, בכחך. קפצת חמש מאות מהלך, מן
 השמים לארץ מהלך ה' מאות שנה, כמו שצמרו רז"ל ובתיב ועצרת בדרך
 מצרים (צמות יב יב) אני ולא עלהך, ובתיב ואתכם לקח ה' ועלית אתכם
 מכור הנדול ממלכים להיות לו לעם נחלה (דברים ד) וזהו קנות לך עם
 מיחליך. רשפת צרים, כענין ישלח בם חרון אפו וגו' (תהלים עח טע), ואמר
 ר"א מכאן שכל מכה ועבה היתה של ד' מכות, וזהו רבוע מכות צוררים,
 כלומר המכות היו מקופלים נכפל ארבעה. צוררים, לאן לרוד הכסף
 (פסלי ז ב) שהוא ענין קפול ובריבה. ראה יראו כן צוררים, במאמר

צדים • רומם צורים בשלוח צירים: שחת
 משולי קש באסר • שלום קרנורת עשר •
 שלהבם באכלו קש בחסר • שמר תכלית
 מכות עשר: תמו ברוח זלעפות • המימים
 כיצאו בתועפות • ה' תחוק ידים רפות •
 תפסוח עלינו בצפרים עפות:

ימלק יי לעולם אלקיך ציון לדר ודר הללויה:
 ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא:
 ערב אשר עלה את עם הסבבת • בכשלו

תחומא על פסוק כאשר שטע למצרים יחילו בשטע לור (ישעי' כ"ג ה'), אמר
 ר"ח בן פדת בשם שהניח הקכ"ה על מצרים עשר מכות בן הוא עתיד לכניח
 על אומה זו, דאמר ר"ח, כל זר שנעקרו חסר על הוטה זו הוא מדבר
 וכו'. רומם צורים, רומם ירושלים, ע"ה כנני אליך לור הטישור (ירמי' כח
 יג), וע"ה פי' רד"ק. בשלוח ליריס, ע"י שלוח ליריס המצרים מפלתו, וע"ה
 אצטרו רז"ל, אמלאה החרבה אם מלאה זו חרבה זו. וכל המצרים החלם
 מיוסדים על נכוחת עונדי' אטמר, כה אמר ה' לא דום שמועה שטענו עאת
 ה' זליר כגוים שלח קומו ונקומה עלי' למלחמה והיה בית יעקב אש
 זכית יוסף להבה זכית עשו לקש ודלקו כהם ואכלום ולא יהיה שריד
 לבית עשו כי ה' דבר. וזה טעם בשלוח ליריס, וזהו שחת משולי קש (כיינו
 עשו) אומר ע"י להנה של בית יוסף שהיה חסור במצרים. שלום קרבות
 וכו', שלום הוא לשון כשלמה ובליון, וקרבות עשר הוא תאר אל הטיח
 הרביעית שהיה לניאל (ז' ז') והיה רומות אל הדום. ועיין לעיל ביוצר אות
 ק' שלכנס באכלו וכו', בזיכור באכלים ונשרפים (כדכתיב גם ודלקו כהם
 ואכלום) יעלה שלכנת שלהם כשלכנת הקש החסר לחות, כלומר בקש יבש,
 ובדכתיב אכלו בקש יבש מלא (נחום ח י) ולא יאמר אחריו לא פזם ולא
 דש וזה כנגד ולא יהיה שריד לבית עשו, וזאת יהיה תכלית פירעון השמר
 של עמות עשר המחויבים לכוח עליהם כמבואר כמה שקדם. תמו ברוח
 זלעפות, המצרים תמו כאשר ילאו התמימים כמנעפות חזוק. תחוק, ע"ה
 חזקו ידים רפות אצרו לנערהי לב חזקו אל תיראו כנה אליהם נקם
 יבוא גמול אליהם הוא יבוא ויושיעכם (ישעי' לה ג). תפסוח וכו', כדכתיב
 (שם לא ה) בכפרים עפות בן יגן ה' נכוחת על ירושלים גנון והליל
 פסוח והמליט.

ערב אשר עלה וכו', כדכתיב וגם ערב רב עלה אתם (שמות יב לח). את עם
 הסבבת, עם העם אשר הסבבת דרך העדנר ים סוף. כשאלו, של ערב רב חוקאז גם
 שטך

נוקשו עשות זרות תעבת. ומכסלי כור הם
 לך הצבת. וכתוע האססוף בלי לתעות
 צוית. ומאז מכאוב כדעתה הבלגת והרהבת.
 ולהעלות תעל לתאל תאבת. ובתבנית אשר
 המירוד לעין כל חפבת. שור בעד שור
 לתשור הסבת. ועל כל תשוררה תשורו
 שגבת. שמצם העברת. דפים הצללת.
 קצפם השבת. לתתלם חשבת. וישעם קרבת.
 בוערם נצבת. ובקרבים נשגבת ונתקדשת:

די

עמן נעשיית עבודה זרה אשר מעבת והינו העגל. ומכסלי כור, וטענות מלרים
 חלבת אותם להיות לך לעם בדבתי ויוליא אתכם עכור הכדול עמלרים להיות לו
 לעם נחלה (דברים ד ב), ואמר ל' חזבת ענור שכבר היו מזוקעים בכסלי מלרים,
 כמו שצמדו רז"ל. וכחוע וכו', צוית אותם בלי יהעו עוד כמעו האססוף הייב
 ערב רב, כפי רש"י, והאססוף אשר נקרבנו (נמדבר יא ד). ועלז מכאוב כדעחה,
 כ"ב ב' ב"י והוא ע"ה ראה רחמי וגו' כי ידעת יאת מכאוביו וגו' (שמו ג ז)
 ואמרו עליו רבות, רחמי, זה מעזה העגל, כי ידעתי את מכאוביו, אע"פ שידעת'
 את מכאוביו עמיד להכחיני מ"מ וארד להגילו וגו', וזה שאמר אויב (יא יא), כי
 הוא ידע מתי אורח און ולא יתבונן, ידע הקל"ה העם העתידים לעשות זאת
 חלא וירא און ולא יתבונן עכ"ל, וזה שיסד הפייטן ועלז מכאוב כדעחה הכלגת
 והרהבת, כלומר באשר ידעת עלז מכאוביו הכלגת והרהבת נכפך עון לכלתי
 התבונן בו. הכלגת, ל' חזק, כמו העבליג עוד (עשום ה ט). והרהבת, כ"ב ב' ב"י
 וגם הוא ל' חזק ואומץ והאחפיות כמו הרהיני נכפא עון (תהלי קלח ג). תעל,
 ל' רפואה. לתאל, לתאלתם של ישראל ל' תאלתך להם (איכה ג), ובתבנית וכו',
 הטעם, חזבת לעין כל בתבנית עגל אשר עשו ביוותך להם קח לך עגל כן בקר
 (ויקר' ט ז) וזהו אור נעד אור לתשור הסבת כלוער הסבות שיבילו תשורת אור נעד
 אור. שגבת, בגדלת ורועמת, ל' אגבהו כי ידע שמי (תהלי לא). שצס, דבחת ל'
 לשענה נקמיים (שמות לב כה). דפים הכללת, חרפתם בסית, הכללת היית מלל
 עליו ל' כל. קצפם, הקפץ שבי' לך עליהם השנת בדבתיים שם ויחם ה' על הרעה
 (שמו לב). לתתלם, לחזק אותם לשון לתת רפואות לשום תחול לחכזה (יוקרא ל'
 כ"א). וישעם קרבת, צוית להם לעשות הטעכן כמבואר לעיל בזולת אות ט'. ובערם
 נצבת, להשגין שכינתך בחובם כדבתיי וירא כבוד ה' אל כל העם (ויקרא ט כג)
 וזהו ובקרבים נצבת ונתקדשת אתה שאתה הוא חי וקיים וכו'. גם יתכן שירטון
 בו אל שאמר סאל ית' נקרוני חק דש ועל פני כל העם אב כ"ד.

חִיּוֹקִים נִזְוֵי אִמְרוֹס וְקָדוֹשׁ:

שם כעזכר אלעזר ברב קליר

אִז עַל כָּל חֵיתוֹ יַעַר נִשְׁאֵת שׁוֹר • וְעַל כָּל
 נִיחַח עֲלִית הַשְׁוֹרֵת שׁוֹר • לִיצִיר כַּף רָצִית
 בְּהַטְבַּת פֶּר שׁוֹר • לְחֹזֹת כִּי בְּהַרְרֵי אֶלְף כִּנֵּן
 כַּף שׁוֹר: עֲלֵה וַיִּחַם שִׁמּוֹת הַמּוֹשָׁה • עֲגַל פֶּר
 אֶלְף שׁוֹר בְּקָר כֶּדֶת הַמּוֹשָׁה • זְמַן כַּפּוֹר בְּעַד
 נֶפֶשׁ נְקִיבַת הַמּוֹשָׁה • נֶפֶשׁ רוּחַ חַיָּה נִשְׁמָה
 יְהִירָה מִהַמּוֹשָׁה: רֵץ אֶל בְּקָר אֲבִיבָה מוֹעֵד •
 עֵת אֲשֶׁר גְּדוּדִים שִׁזְמִין וְעַד • בְּבִן זְכָרוֹן שׁוֹר
 אֶהַגְבִּיבָה מוֹעֵד • שׁוֹר אִז כְּשֶׁב אִז עוֹלָה הַיּוֹת לִי
 לְעַד: יוֹקֵשִׁים בְּהַתְעוּזוֹ בְּמַעֲשֵׂה הָעֵגֶל • רַבִּים
 עֲלָצוּ וּפָצוּ אִין יִשׁוּעָתָה לְסָגֵל • רַם בְּחַפְצֵי

אז על כל חיתו יער נישאת שור, לעשות מנחה בקרנות. לצייר כף וכו' לאלף הראשון יציר כפיך כתריות בהטבת פר שור, כמו שאמרו רז"ל (ע"ז דף ח) על פסוק ומיטב לה' עזר פר (תהלים כט ז). לחזות וכו', להגיד כי בהררי אלף שהיו לו לאלה הראשון לקחת אחיה בעל חי שירצה כיון כח שור לקרבנו. עולם ויוחס וכו', ה' שמות לשור, ה' ספרים לתורה וה' שמות לנפש, וזמנו השור לכפר בעד הנפש. רץ אל בקר אביב, אברהם אבינו. בזה מועד, נפסח בלא חליו סמלתיים. גדודים, הולכי שירות. עיין פי' רש"י בראשית י"ח א'. חגג בזה מועד, אהבם ואשכחוק בזה המועד בזכרון שור לקרוא בתורה פרהש. שור או כבש וכו' להיות לי למד זכותו של אברהם, וכדאית' נרדית ח"ל, וא' הכנה רץ אברהם, אמר ח"ל, רץ לקדם אותה מועד שכתוב בה אפרים עגלה עלושרה אזהבתי לדוד (הושע י"א), ופי' רש"י להקדים להם דבר שיהיו מתכבדים בו. יוקשים, ערב רב. כשתעו, כאשר כתשו עם זו במעשה העגל. רבים עללו, האמות עללו ואמרו אין ישועתה וכו', בדאיתא במדרש על פסוק רבים אומרים לנפשי אין ישועתה לו באלהים סלה (תהלים ג) רבנין פתרון קריא באלה; ולמה קורא אותם רבי? ע"ש היו עמים רבים (ישעי' י"ב) אומרים לנפשי, אומרים לישראל, אומה שזמעה מאלהיה לא יהיה לך אלהים אחרים, לסוף ע' אמרם לעגל אלה אלהיך ישראל — אין ישועתה לו באלהים סלה; אמרו ישראל ואמה ה' גגן בעדי וכו'. רם, הקב"ה. עלמודה עגל, ישראל, כמבואר

להצדיק מלמדת עגל. חק בלדת שור בלי
 להזכיר עגל: בשו מרי דלי רוע דבה קשור.
 בעם הממורים כבוד בתבנית שור. יה
 הודיעמו כי נחם בארח מישור. לכל עורכי
 שי הקרים קרבן שור: קול צפצפה יונת אלם
 איך בייבחר. בקול ענות אשר שמעתי חג ליי
 מחר. לפידה נתן שוע בלי עוד להתחר. כי
 תמור חג מחר חגיגת שור לחג בחר: יקש
 אלה אלהיך אשר תעו בלעדי. יכפר אלה
 באלה הם מועדי. ח'רצוי שלשת אלה יגישו
 עדי. ואזכרה למו ברית שלשת עדי:

במנחה כמנחה. חק. חק. בלי להזכיר עגל, כדאי בויקר' רנה פ' כ"ג, שור או
 כשב או עז. וכי שור כולד והלא עגל כולד? אלא עמש שעשו להם עגל עמכה
 לפיכך קראו הכתוב שור ולא עגל, ע"ש ולא יהיה עוד לכות ישראל למנחת מזביר עון
 (יחזקאל כט יו) עכ"ל. בעז מרי דלי וכו', כ"ב כנ' כ"י. אמרו האומות הכתובים
 למר מדלי לקשו' ולא דק הדבה הרעה נעם הטמירים וכו', יה להודיענו כי נחם ונהג
 אזהם באזרח מישור הקדים קרבן שור לכל עורכי ש, ובדאי בויקר' רנה פ' כ"ז
 וז"ל, וכי מה ראה לעשות שור ראש לכל הקרבנות? אמר ר"ל משל למזדונה שיא
 עלי' סם רע עם א' וכו' והושיבו בראש וכו', כך או"ה מוכיח לישראל ואומרים להם
 עשית' העגל ובדק הקב"ה ולא עמל בהם טעם לפיכך נעשה שור ראש לכל הקרבנות
 עכ"ל. כי נחם, הכ' לכבו' הרבים דוגמת ולא נחם אלהים (צמות יג יו).
 קול כפצפה יונת אלם, בנסת ישראל המבונה יונת אלם כפצפה בקול לאמר איך
 כי וכו'. שמעתי, כ"ב כנ' כ"י. וככו' הוא כי הוא פועל יולא. לפידה נתן
 שוע, לאיד ושבר שלה נתן תשועה טבלי יתחרו עם עוד האומות, כי תמור וכו'.
 לפידה נתן שוע, ל' אש כפידו לכן שוע (איוב לבד) כפי' רד"ק בראש שוע, וגם לרז"ל
 במס' ע"ו דף ד' ח' יהי' שוע ל' תשועה. יוקש אלה וכו', המוקש והכשלוך של דבור
 ח לה אלהיך יכופר ע"י חלה הם מועדי. רכוי שלשת אלה, ג' פעמים בתיב כפ'
 המועדות ל' אלה, ב' פעמים אלה מועדי ה' וחד אלה הם מועדי וזהו רכוי שלשת
 אלה יגישו לפני ואזכרה למו ברית שלשת עדי שלשת האבות שהעידו אל אחדותי.
 ועוד יש לפרש רכוי שלשת אלה היינו שור או כשב או עז יגישו עדי להזכיר להם ברית
 האבות, ובדאי בויקר' רנה פ' כ"ז שור או כשב או עז, שור בזכות אברהם שנאמר
 ואל הנקר רץ אברהם, כשב בזכות יצחק דבתיב וירא והנה איל, עז בזכות
 יעקב דבתיב וקם לי עמש שני גדי עזים.

אל נא וכו', לפי שהארבעה נקרובות ולא חמשה כעו ככל יום לכך
 אומר זה נעקם נערצך שהיא הקדושה. כ"כ על"ה נסודו. שער השמים.
 אל נא לעולם תערץ. ולעולם תקדש. ולעולמי עולמים תמלוך.
 ותתנשא: האל מלך נורא מרומם וקדוש. כי אתה הוא מלך מלכי
 המלכים. מלכותו נצח. נוראותיו שיהו. ספרו עזו. פארוהו צבאיו.
 קדשוהו רוממוהו. רזן שיר ושבח תקת תהלות תפארתו:

נקלת קהלות מדלגים זה ומתזילים ובכך ואמרתם זבח פסח.
 ובכך. שור או כשב או עז פי' יולד:

ע"ס א"ב. שור אשר מאז עלי עפר פסח. במקרין ומפרים תת כפרו שות.
 ומוליו צור צו עלימו לפסח. באמר ואמרתם זבח פסח הוא
 ל"י אשר פסח. שור.

שור ברשאב להאריך קרואי אל. הבין עגזות מאז להמשכו אחרי אל.
 ובצדקו חפשו ישרי אל. אשר פסח על בתי בני ישראל: שור.

שור זעם יחומי ארם נהבים. הניבו בתבניתו לשוב אחרים. שוב
 זכר למז יושב כחם צהרים. במצרים בנגפם את מצרים: שור.

שור ימן מעשה שור בו להציל. כונו במלואים פסוחים בו להציל.
 להגן למלט לפסח ולהציל. כמו בחם זאת פתינו הציל. שור.

שור מכפר בעשור משוחים בו כחיבו. נעלם דבר בעדה בו יאקבו.
 סליחה מצאו בו שובבים פה עזו. ויקור העם וישתחוו: שור.

שור עלי משוררים בהדרת קדש. פשעם למחול לשרת בקדש. צדק
 היות ראש לניחחיקדש. באלה מועדי יי מקראי קדש: שור.

שור קצב לחגג וכשב ועז במלל. רגן עלימו קראת הלל. שלש בתות
 גבורות גם למלל. מתודה וקול זמרה להודות ולהלל: שור.

שור אשר מאז וכו', ידעו לשור שהקריב אדם כראון שקרבותו קודמת
 לכרסותיו. גמוליו, בניו. שור דרש אב וכו', אברהם אבינו דרש אחר שור לאהרית
 העלזתי וחזו מעשה הבין עגזות לישראל כעצבים אחרי אל וכלדקו נעשו חפשים.
 שור זעם וכו', מעשה העגל הכיף זעם השם ית' על בני אברהם אשר נאלעו ארם ככרים
 עד שנתחייבו נעבדו לשון לגלות, אבל האל הכוונ זכר להם זכות אברהם. שור ימן
 וכו', הכוונ שהקריבו נצטינו למלואי' ה' מיומן לכפר על מעשה העגל. שור מכפר
 בעשור, ביה"כ. משוחים, כהנים. נעלם דבר, פר של העלם דבר, עלאו בו
 המורדים סליחה על עונם. משוררים, לויים. צדק היות ראש, בעשור בפיוע
 הקודם. שלש בתות, הכוונ נחצו שלש בתות שהציעו תודה וקול זמרה.
 ובכך

יִצְאֵי חֲפוּזִין: סִפְקָם מְזוּן. לְשִׁבְעוֹל אֶלְרִזוּן. קְרוּשׁ:

וּבְכֵן, וְאִמְרָתֶם זָבַח פֶּסַח:

מיוסד ע"ס א"ב.

פֶּסַח:

אִמְץ גְּבוּרָתְךָ הַפְּלֵאתָ

פֶּסַח:

בְּרֵאשׁ כָּל מוֹעֲדוֹת נִשְׂאֵת

פֶּסַח:

גְּלִית לְאִזְרְחֵי חֲצוֹת לַיִל

וְאִמְרָתֶם זָבַח פֶּסַח:

פֶּסַח:

דִּלְתִּי דְפַקְתָּ כָּחֶם הַיּוֹם

פֶּסַח:

הַסְעִיר נוֹצְצִים עֲגוֹת מִצֵּית

וְאֵל

ובכן ואמרתם זבח פסח, עימכו, ועשיתם תספרו עניני חג הפסח, כלומר ען הכמים שנתעו בו. זבח וחסג שניהם כופלים על הקרבן שהנחתם הראשונה, ובהנחה השני' יחולק בהם כמועד עלתו בעבור הקרבן כהא' בו.

אִמְץ גְּבוּרָתְךָ הַפְּלֵאתָ, לאחותיכו. בראש כל וכו', פסח ככתב ראשון למועדים אשר שנת נפ' חמור, ולדעת האומר בניין נכרא העולם הנה הוא ראש המועדים. גלית לאזרחי, לאזרחים הנקרא איתן האזרחי (בתהלים פ"ע א') על שנה מארץ מזרח, גלית לו מה לעשות לבניו לעתיד בחלות ליל חג פסח, ואימתי גילה לו? נדרית בין הכתרים, והמראה ההוא בליל פסח היה, כדליתא בפרקי ר"א פ' כ"ח. דלתיו דפקת וכו', שנאמר וירא אליו ה' בחלוני מערא והוא יושב פתח האהל כחם היום (בראשית יח א) והמעשה ההוא בפסח היה כמו שפירש' מטעם דו"ל. השעיר כוללים וכו', האביל למלאכים עגות מלות כדכתיב גם, ונקראו המלאכים כוללים כדכתיב וכוללים בעין נחשת קלל (ישחק' א) ע"ש

כּוֹן טַפְרַעֲלֵט לְחֵן פֶּסַח־עֲשׂוּטֵי |

א דתו עֲרַמְחָנְעוּ דיינער קרפֿטֿס הָמוּט דוח וחוברערבֿהר געלייגט חֵן פֶּסַח; ב דחרוזן ועלשטעט דוח חוּך לֵו הָוֵער עֲשׂוּטֵי ערוטעו דתו עֲשׂוּט פֶּחֶן פֶּסַח. ג דעטן וּמְרַעַלְחֵרֵר (אֲנֵרֵס) הָמוּט דוח עֲנֵרֵקֵט דוח וחוברעררייכלע מיטטערנֵחֵלֵט פֶּחֶן פֶּסַח.

ח טַפְרַעֲלֵט לְחֵן פֶּסַח־עֲשׂוּטֵי |

ד דוח כעוולשטעט מיהן (אֲנֵרֵס) חֵן חייסען מיטטעֿחֵן חֵן פֶּסַח; ה ער בעווייטהעטע דוח עֲנֵעֵל גִּמְטֵטֵי מיט חוּגֵעֵיירטען קוּבֵעֵל חֵן פֶּסַח

וְאֵל הַבֶּקֶר רֵץ זָכַר לְשׁוֹר עֶרְךָ פֶּסַח:

וְאָמַרְתֶּם זִבַּח פֶּסַח:

זָעַמוּ סְדוּמִים וּלְהַטּוּ בְּאֵשׁ פֶּסַח:

חָלַץ לוֹט מֵהֶם וּמִצִּית אָפָה בָקָץ פֶּסַח:

טָאטָאֵת אֲדַמַּת מוֹף וְנוֹף בְּעֶבְרָךְ בְּפֶסַח:

וְאָמַרְתֶּם זִבַּח פֶּסַח:

יֵה רֵאשׁ כָּל אֹן מְחַצֵּת בְּלִיל שְׁמוֹר פֶּסַח:

בְּבִיר עַל בֶּן בְּכוֹר פֶּסַחָתָ בְּרַם פֶּסַח:

לבלתי

שם נלוגי אש. וזכר לאור ערך פסח, מבואר לעיל דף 93, נד"ה רץ אל ביקר
אז בזה מועד. זעמו סדומים, נשפך עליהם זעם ה' וכשרפו בלהז אש בפסח,
אזל לוט חולץ ונוול מהם בשביל שהיה זכיר בהכנסת אורחים, וזהו ומלות
אפה בקץ פסח, כונן פסח היה כמעשה הזה כמו שפירש"י (נראה ש' יע ג).
טאטאֵת, עש"ה ומאטאמיה נמצאטא השמד (ישעיה יד כג), והוא הבלי שמבכרין
ומתקין בו הבית, ופירוש טאטאֵת ארעא מוף ונוף, היית מבכד ועקצת ארעא מוף
ונוף בעבךך גם בפסח להכות בכוריהם מאדם ועד בהמה כדכתיב וכל בכור
בטבע (שמות יא ה) ונתרוקנו בזה גם טכסיסון. מוף ונוף, שם ערים בלרץ
מלרים. ים ראש כל און, ראש כל בכור מחלת, כדכתיב ויך כל בכור במלרים
ראשית אונים (תהלים עז נא) כביר, הקב"ה שהוא כביר כח, וענין כ ב י ר
עולם ורבו, על בן בכור, על ישראל שנאמר בני בכורי ישראל (שמות ד כב).

ו חזר זעם מיהנען מיוענדו חיון רינד לובערייטען — חיון פֶּרְבִיזֵר דענ
פֶּסַחֵרֵטֵהיערו חָת פֶּסַח.

וְח ספרעכט פֶּתָן פֶּסַחֵרֵטֵטע!
ז רוח גֶּטְטֹוֹטֵטֵטֵט סדומים פֶּרְגִיגֵטֵט חיון פֶּייערֶפֶלֶטֵטֵטֵט חָת פֶּסַח;
ח חר לוט ווחורדע גערעטטעס — ער הָטֵטע דען ענגען חונגעווייערטע
קובען געבֶּהקקען חָת פֶּסַח.

ט מוף חזר נוף²) חָטֵט דוח ריון חיוגעלעערט, חָטֵט דוח חיון מיהנען חומו
הערבֶּוהרוט חיון דער נחֶט פֶּתָן פֶּסַח.
וְח ספרעכט פֶּתָן פֶּסַחֵרֵטֵטע!

י רוח, ח מֶפֶטִיער, חָטֵט דחו הויכט יערען ערוטגעבֶּהרנען לער;
סמטטערט חיון דער בעבֶּהפֶּטֵטעטען נחֶט פֶּתָן פֶּסַח;
כ חֶבער דיינען ערוטגעבֶּהרנען²) חָטֵט דוח, חָטֵט ערוטגעבֶּהרנען, חיבער;
סריטטען, וועגען דען חֶפֶטֶרבוטו פֶּתָן פֶּסַח,
ווחֶטֵט

²) מוף חזר נוף זינד סרפֶּפֶלֶטֵטֵט חיון מלרים. ²) ישראל.

לְבַלְתִּי יָתֵת מִשְׁחִית לְבֹא בַפֶּתַח:

וְאָמַרְתֶּם זִבְחַת פֶּסַח:

מִסִּגְרַת סִגְרָה בְּעֵתוֹתַי פֶּסַח:

בְּשִׁמְרָה מְדִין בְּצִלִּיל שְׁעוֹרֵי עֶמֶר פֶּסַח:

שָׂרְפוּ מִשְׁמִנֵּי פֹל וְלוֹד בִּיקָד יִקָּד פֶּסַח:

וְאָמַרְתֶּם זִבְחַת פֶּסַח:

עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לְעִמּוֹד עַד גְּעָה עוֹנֵת פֶּסַח:

פס

מסוגרת, ירחו שהיה מסוגרת שאמר וירחו סוגרת ומסוגרת מפני בני ישראל (יבוע ו). סוגרה, כמסרה צנת פסח דכתיב לעיל מניה ועצו בני ישראל את הפסח ב' יום לחדש דערב בערכות ירחו. סוגרה, כמסרה, ל' לח חסגור ענד אל חדונו (דכרי' כג). היסגורוני בעלי קעילה (ז"ל כ"ג). במדה מדן כלליל וכו', מכואר לעיל בעערנית חות ס', ופירוש כליל עוגה ובקראת כן לפי שהיא נאפת על גבי גחלים כעו כללי. שורפו משמני פול ולוד, הם גבורים של סמחריב טלך אזור. שאל' נא פול טלך אזור על הארץ (מ"ב עו) וכתיב ושלח הארון ס', כנאות במשמני רזון ותחת כבודו יקד יקוד ביקוד אז (ישעיה י) וכתיב בתריה ויהי אור ישראל לאש וקדשו ללכה, אור ישראל זה ליל ע"ו בניסן שהוא שזור לכסי ישראל וכחותו לילה נארו, וקדשו ללכה, זה אשו של גבריהל שאמר (מ"ב יט) ויהי בלילה ההוא וילא מלאך ס' ויך במחנה אזור. עוד היום בנוב לעמוד, פסוק הוא בישעי' י' ל"ב, וע"י ס' רש"י ומאמר הזה מחובר עם שלמעלה, ועיין מה שכתבתי לעיל בעערנית.

ל וּמְחִיט מִיֵּנֶת טְהוֹרֵת, בְּעִלְיִבְנֵט וּמְרִדֵט, דָּחַס כִּלְטֵ הַיִּכְיִנְטֵרֵטֵט

דוּרְטֵט דַּעַר פֶּרְרַעַרְבַּר חֶטֶן קֶטֶט, וְחֶ סְפַרְעַבֵט פֶּטֶט כִּסְחַפְעוֹטֵט!

כ דוח חייכונט וחסענט סטחרט (ירחו). דינג, חיבער חטן פסח זכר

ג פדון וחוורע חויפערעויעטן פֶּרְרַעַרְבַּר חֶטֶט דַּעַר גַּרְוֵטֵטֵטֵטֵטֵט פֶּטֶט

ס, כולג חוגר לודג פֶּרְרַעַרְבַּר חֶטֶט עֵבֶטֵט צַר לֵיטֵט, וְאִז דַּחַ חֶטֶטֵטֵט

דוּרְטֵטֵטֵטֵט חֶטֶט פֶּטֶט, וְחֶ סְפַרְעַבֵט פֶּטֶט, כִּסְחַפְעוֹטֵט!

ע ער (דעט קטינג) וזילטע נחך חיינען טחג לז' צול(2), ביו ניח הערמחקחטן,

דוח לייט פֶּטֶט פֶּטֶט

(1) יעעה חית נלוד, (2) נוב, יעעה יע"ע קחפיטע י' ז' ל"ב

קרובות ליום שני

פס יד כְּתָבָה לְקַעֲקַע צוּל : בַּפֶּסַח :

צָמָה הַצִּפִּית עֲרוּךְ הַשְּׁלַחַן : בַּפֶּסַח :

וְאָמַרְתֶּם זָבַח פֶּסַח :

קָהַל בְּנֵי־הַדָּסָה לְשֵׁלֶשׁ צוּם : בַּפֶּסַח :

רֹאשׁ מִבֵּית רִשְׁעֵי כֹחֲצֵת בְּעֵץ הַמְּוֹשִׁים : בַּפֶּסַח :

שְׁתֵּי אֵלֶּה רָגַע תָּבִיא לְעוֹצִית : בַּפֶּסַח :

תָּעוּזוּ יַדְךָ תָּרוֹם יְמִינְךָ כְּלִיל הַתְּקַדֵּשׁ חֵג : בַּפֶּסַח :

וְאָמַרְתֶּם זָבַח פֶּסַח :

עד געטע, עד אשר הגיעה. פס יד, כף יד כתיבה לכלטעאלער. לקעקע צול, לעקור שרצה של ככל שקרה צולה שאמר האומר לכולה חרבי (ישעי מד), וגם האומר כזה מבואר לעיל במערכות. צמא הכפית, גם זה מבואר גם. ק. הדסה, היא חמרה. לשלש לום בפסח, כמו שאמרו רז"ל ויעבור מדרכי (אסתר ד) מלמד שעבר י"ט ראשון של פסח במענית. ראש מעית רשע זה המן הכולד מאגו. שתי חלה זכו, מיוחד על נכוחת אדום האמורה בישיבה מ"ו ח', ועתה שמעו זאת עדינה וגו' ותכונה לך שתי חלה רגע ביום אחד שכול ואלטון, כלומר כנקמת מלכים ברגע חזי לילה בן חתי נקמתו של אדום, דק"ל כניסין עתידין ליגאל. עולית, נת אדום יושבת בחרץ עוז (איכה ד) וכתיב בכני עזו וכני דישון עוז (בראשית לו ב), וכמו שאמר מן כוז כוזי וכוזית בן האמר מן עוז עולי ועולית. תצו ידך, לגאלו כליל חג פסח.

פ חייב חובל במכרע החכר סריעב היו רעו חוטטתגנג צול"י) חת פסח, צ עבען הלו דוח קטיגליבע טחפען פרחטפען לובערייטעט ווחורדע חת פסח. ון ספרעלט פֶּסַח־עוֹטע !

ק כרסכ"י) זחוטטע חיהר קווחערפעןלעו פֶּסַח־לֹ הו חיינען דרייחטטגוגען פֶּסַח־עוֹטע חת פסח ;

ר דח (ועסעוט רוח רען הויטפעייניג"י) חוין דפס פֶּסַח־לֹ עוֹטע חת פסח ; גפוגען היכריכטען חת פסח —

ש חיינט ווירד חוין קחוטען דער חויגעבויקק, חין וועלפען רוח יענען דחפפעלען חוגליקקעןלעו"י) חיבער עולית"י) בריגען ווירט חת פסח ;

ח דיינע חמיר ווירד דחן יעגרין, דיינע רעכטע ערהחכען ויין, ויח חין יענער נחלט, חין וועלבער פֶּסַח־לֹ דיר חייגענעטלט ווחורדע דחן לעוט פֶּסַח־לֹ !

ו) ספרעלט פֶּסַח־עוֹטע !

(1) חוין בייחחאע רעו רייזו ככל יעחע חין דניאל קמפיטעל (2) (אסתר. 1) הנין. (3) יעחע ישעי מ"ו. (4) אדום. (5)

ובכו, ולך תעלה קדשה כי אֵתָהּ קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעַ:

בְּעֶשֶׂר מִכּוֹת פִּתְרוּסִים הִפְרַכְתָּ. וְאַרְבָּא לְמוֹ הַאֲרַכְתָּ.
 לְשִׁלַּח בְּלִי עֶכּוּב עִם אֲשֶׁר בִּרְרַתָּ. וּבְכֹמָה בְּעָמִים בְּמוֹ
 הָעֶרְתָּ. וּבְאֵלֶּה כְּמָה בָּם הִתְרַתָּ. וּבְלִיּוֹן עֲלֵיהֶם לֹא
 גַּמְרַתָּ. עַד כִּי גָמְרוּ רִשְׁעֵם בְּאֲשֶׁר גִּזְרַתָּ. וּגְאָצוּ לְמוֹל
 צִיר אֲשֶׁר בְּחֶרְתָּ. וְגַם מִי יִי אֲשֶׁר אָמַרְתָּ. לְשִׁלַּח אֶת
 הָעַם אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ. וְאַתָּה לְעַמָּם קִנְיָאָה אֲזַרְתָּ. וּבְגִבּוֹר
 כִּתְרוּגֵן מִשְׁנֵה הָעֶרְתָּ. כְּלִי קֶרֶב חֲגִרְתָּ. בְּאַרְצֵם עֲבַרְתָּ.

בעשר מכות פתרוסים, ממזמחת מזלים (בראשית י יד). הכרבת, רלגת, והוא פעל נגור מן נפרך (שמות א ט), וכוא נוכג כל' ארמי וכדרי רז"ל. וארכא, ל' הארכה, כמו הן תכזה ארכא לשלותך (דניאל ד כד). וארכא למו הארכת וכליון עליהם עד כי גמרו רשעם וכו', כל זה מבוחר בתכומא כפ' בשלח ונליקוט ברעו רע"ו, והכי איתא בתם: יטינך ה' נלדרי כבת, יטינך פשוטה לקבל שנים שנתת ארכא לדור המבול לעשות תשובה ולא גמרת עליהן כליון עד שהשלימו רשעתן לפניך, וכן אכזי הטגדל נחת להן ארכ' וכן אכזי פדום וכן במזלים לקו נמכות אולי ישאו תשובה וכליון שלא עשות תשובה לא נאשר בהם עד אחד. עכ"ל. אשר נררת, אשר בקרת, וככ' כ"י כתיב אשר נרכת. התרת, ל' התראה. עד כי גמרו רשעם, עד שהשלימו רשעתן וכמאמר בתכומא. ליר, שליח השם הוא משה רבינו. ובגבור מתרוגן וכו', עש"ה ויקץ כישן ה' כגבוך מתרוגן עיין (תהלי' עח פה). רכביהם,

ובכו. כון זמון יום דיר חויפטטייגען, דוח הייליגונג,
 דען דוח בייט ישראל' הייל מוזר הילפע!

בעשר. איט לעהן פומגען המוט דוח דוח פתרוסים* קולוהחילוג חויפט
 געריבעטן. זמגע וומרט דוח מיהגען נחליכט: זמלון, דחם יום דיין ערקקרו
 כעו פמק חונגעחידערט מחבטען ליעהען זמטען; זמט המוט דוח עו מיהו
 כעו פמרהער געלייט, וויערערהחלטעט דיינע וומרנונג זמט, מוזר בעטזמטעט
 מיהערטן גמלליכען חונגערגחג כיכט, זון ביו דחן זמחם מיהערער פערעלען.
 טחמטען — זמך דיינעכך רמחחחחחחח — מיכערמלון וומר. יום חמבען געגען
 דוח ערקקרקען בחטען געמחחחח: „ווער זייט דער גמטען דען דוח ומהחחחח,
 רעכ. וויר דיען פמק הייניקקען זמגען?״ זך זמוטערטען זיח. — כון
 סטייגוט דוח חין מייכער ווידער זיח, מוזר זיח חין העלר טרוקען זיכלט,
 זך ערווהחחחח דוח פמך דער זמקחחחח, זעגוט ווהפעלען זון, דורכפמחחחח מיהר
 זמך

בְּכוֹרֵיהֶם פָּגַרְתָּ. רָהֳבִיחֶם שִׁבַּרְתָּ. רֵאשִׁית אוֹנֶם
 הִדְבַּרְתָּ. בְּשׁוֹפְטֵיהֶם שָׁפַטְתָּ עֲשִׂיתָ. לְיִלְהַ תַּצַּתָּ. רֵאשׁ
 מַחְצֶתָּ. תַּגִּין רַעְצֶתָּ. רֵאשׁ לְוִיתֵן רַצֶּצֶתָּ. בְּכָל־גֵּיא אוֹתוֹ
 הִפְצֶתָּ. לְמַעַן סַפֵּר שְׁמֹךְ עֲצָתָּ. חֲמִשׁ מֵאוֹת מֵהֶלֶךְ רַצֶּתָּ.
 וְלִסוּף בְּסוּף לְחִמוֹ גִּפְצֶתָּ. וְכָל־שְׁאוּנוֹ בְּסֵאֶמְאָה לְחֶצֶתָּ.
 וְעַל הָרִים קִפְצֶתָּ. וְלִישַׁע עֵמֹךְ יִצְאָתָּ. וְאוֹתָם בְּזֹרַע
 הוֹצֵאָתָּ. וְכָל הַמוֹנֵי הֵם בְּחוֹזִים הֵצִיתָ. כִּי כִמְדַתָּם

הדברים שבהם כדלית' במכילתא והוכח בילקוט בתהלי' ק"ה, ויד כל בכור
 במלרים, אמר רב אחא בר אחא, בכור לאיש בכור לאשה בכור לכמה וכל
 בית שלא ביה' שם בכור היה כורג לאפוערופוס שלו, כענין אמרי הראש ביה
 לא היה בכור וישיטתו חביכו לראש (ד"ה ח' ב"ו י') וכן פי' רש"י בשמות י"ב. ל'
 ע"ג. ראשית אונם, בכור לאיש אע"פ שאינו בכור לאשה. הדברת, פעל נגזר
 מן דבר ופעמו ראשית אונם המתה בדבר, ודוגמתו ותדבר את כל דעת
 המלכה (ד"ה ב' ב"ב י'). בשופטים, נחליליםם כדכתיב וכל אלהי מלרים
 אעשה שפטים (שמות י"ג י"ב), ונקראו שופטים לפי מחשבת עובדיהם. ראש
 מחצת, דכתיב מחצת ראש עבית דע (חנקוק ג יג). תנין רעלת וכו', דכתיב
 שברת ראשי תנינים על המים אתה רללת ראשי לויתן (תהלי' עד יג),
 ותנין חלל למלרים וראש לויתן חלל לפרעה כמו שפרש"י ז"ל. בכל גיא, בכל
 הארץ. חמש מאות מהלך, מן המעים לארץ מהלך ת"ק שנה כע"ש ר"ל. בסוף, בים
 סוף. לחמו, נשרו כמו ולחמם בגללים (לפני' ח י'). שאוני, המוני. כשחשבה
 בדכתי' כשחשבה בשלחה תריבנה (ישעי' כז ח), ובי' ר"ע אומר מכין שנתה ששדם
 מודד מודדין לו? שאל' כשחשבה בשלחה תריבנה (סוטה דף ח ב). ועל הכרים
 קפלת, כדל' כשיר רכב (כ ח) על מדלג על הכרי'. בחוזים הכית, כקולים שרפת.

וְהָבָה, אֲמַרְתָּ וְיִשְׁכַּחְתָּ חַיִּים חִיהָרְעוּ עֲרוּטָגַבְתָּרְנַעוּ, בִּיגוּט דְהוּ חוּיֶט חִיהוּ
 רַעוּ סְטְחֹלְעוּ, סֹמְגוּ חִיהָרְעוּ קִרְפֶּטַע עֲרוּטֹאִיגְדֶרְוֶט חוּכְד וְעֹלְכוּט
 מִן חִיהָרְעוּ גִחְטַעְרוּ חִיבּוּט רוח סְטִרְמֶדְגֶרִיבְטַע. רוח סְטִיִּלְטַעוּט דִּיח נְחֶטַט,
 סֹאֲגוּט חוּיִל' חוּיֶט, לַעֲרֹקוּטְטַסְטַעוּט דְהוּ חוּכְגַהִייעֵר, לַעֲרֹסֵטְטַעְטַעְרָ
 טַעוּט דַעו קִרְפֶּקְרִיִּלְעוּ חוּיֶט חוּכְד לַעֲרֹסְטִייעוּט חוּן חֹלְע טַהֲחֹעֵר
 חִיהוּ, דְחִיט חוּן דִּיעֵטן נְחֵטַען וּוייט עֲרֹחֲחֹע. חִייעֵט עֵטְטַעֲרֹכּוּג פֶּחֶן
 פִּינֶיחֶדְרַעֲרִיחֶרִיגֶעֶר רִייעֵט חִיט רוח סְטַעֵן חִיבַעֲרִיטַעוּ, חוּכְ חִיהָרְ
 דְחֶט חֶט סִיִּלְטַעֲרֶעֶר נְחֶךְ דַען אַעֲטַעֵטן סְטִרִיךְ לוֹ פֶּעֲרֹעֲטַלְעֵטן חוּכְ וּויי גִחְט
 לַעו הַעֲרֹקְטַעֲחִייעוּ פֶּעֲרֹדִיעֲטַעֲרוּחֶטַען הִיכִילְכּוּסִטִּרְלַעֵן. סְטַעֵן חֹטַט רוח
 חִיבַעֲרֶעֶר גִּעוּעֵטַט, חִיִּלְטַעוּט הַעֲרִיבִיח לֹר חֹלְעֶע דִּיעֵטוּ פֶּחֶקְדִ
 חוּכְ בַעֲפִרִיטַעוּט עוּ חִיט חֶטִּיגֶעֶטן חֲרַע; חֶכַעֲרֶעֶר רוח הַעֲרַעֲרוּטְטַעֲכֶע
 חֶטִּיגֶעֶטן וּויי דְחֶרְנַעוּ פֶּחֶטן פִּיעֵר פֶּעֲרֹלְעֶחֶרְט. רוח חֹטַט חִיהָרְעוּ
 לוֹ חֹלְעֵר וּועוּטן בִּיחֶטְטַעֵעוּ — נְחֶךְ חִיהָרְעוּט חִיגֶעֶטן חֶטַט גַּעֲטַעֲטַעוּט

חוכד * סס, מלרים.

לָמוּ מִרְדָּתָּהּ. וְכָל הַיְקוּיִם בָּם לַמִּרְתָּהּ. וַיָּבֹאוּ עִנּוּ עִנּוּ עִנּוּ
אֲשֶׁר חָמְדָתָּ. בָּהּ בְּמִדָּה אוֹתָם הַשְּׂמֹדָתָּ;
הֵם שָׁפְכוּ בַמַּיִם דָּם עוֹלָלֵיהֶם.

לָכֵן לָדָם נִהַפְּכוּ נוֹזְלֵיהֶם:

הֵם מַעֲכִים לְמַעַן הַשְּׁחִיתָם.

לָכֵן עָלְתָה צַפְרָדַע וַתִּשְׁחִיתָם:

הֵם לְחֻצוֹם בַּעֲפָר וַחֲמָר לְלִבּוֹן לְבָנִים.

לָכֵן הוֹמַר עַפְרָם לְכָנִים:

הֵם הַגְּלוּם לְהָבִיא חַיּוֹת לְהַצְדָּאוֹת.

וכל היקום, כל בני אדם למדת כס שיטעמו וייראו וכדכתיב אז ננהלו אלופי אדום. הם שפכו וכו'. עתה מונה העשר מכות על הסדר ומפרט מה מדה כנגד מדה שהיתה כס, ואמר שהפיכת מימיהם לדם היתה נעבור שהם שפכו כמים דם עוללי ישראל, וזה ידוע ממזמרים ז"ל על וימת מלך מצרים ויאלחמו בני ישראל. הם מעבוס וכו', כתב המפרש, שנתנו אותם תוך הכנין והכליעום וכו', ואין פרושו מיושב על הלשון, ועוד מאי מדה כנגד מדה יש בו? והנראה לי נכון הוא שגלת מעבדו הוא לשון ועבוד וכתוב (ויקרא כ"ב כ"ד), שטעמו סרים הנשים, וענינו הם מעבדו נליהם של ישראל שלא יולידו עוד לפיכך עלתה צפרדע בהם והשחיתו כלי הורע שלהם ושומעין את נליהם, כמו שפי' רש"י ז"ל בפ' על הצפרדע ותשחיתם (תהלי' ע"ה), שהיו שומעין את נליהם, וכן איתא בזמות רבה פ' י' דף קכ"ז ג', ונפ' ע"ו דף קל"ג כ'. הם לחלוט נעפר וכו', כיסוד העפר תאלו וכיסוד העפר נדונו שכתב עפרם לכני' והיו חופרים למלוא עפר ולא מלואו, כדאיתא במדרש. הם הגלוט ליערות. להביא חיות להכלאות, להביא כל מיני חיות לשתק בהם כדאיתא במדרש

חזק יח ויח יח דין גלויעבעטן פֿהוק געקוואלט, עבען יח וומורדען
יח חוין גלויבעראמטען בעספרחטעט:

יח המבען ויח וומסער דמו בלוט יענער קינדער פֿערגמטען,
דמרוין וומורדע דמו וומסער מיהרער פֿויסע מין בלוט פֿערוומהנדעטע;

יח המבען יענע ענטשחניט, חוין מיהרען קייטן חוינורחטטען,
דמרוין וומורדע מיהר חויגענער קייטן דורך לפֿרדע* חוינגערחטטעטע;

יח המבען יח לור מרבייט מין סטויב חזק ערדע, ליעגען לוסטרייכען, מֿקגענהאמטען,
דמרוין פֿערוומהנדעטע מין חוינגעליעפֿער מיהר ערדרייך יך;

יח המבען יח הינזינגערטריעבען, געווינד לור העטלע בייחלזברייגען,
דמרוין

(* למרדע וומר נין דער טרודילימן חיינע מרט טהיערלען, דוח ועלבוט מין דען
קמפער יך חיינדרמקנטען חזק דוח געטעלעטוטשהילע פֿערדמרבטען. נלור.

סלוק ליום שני

לְבֵן עָרוֹב בָּא בְּגוֹלָם לְהַצְדוֹת:

הֵם הַשְׁיִיתוֹם בְּמֹו חַלְלֵי קָבֵר.

לְבֵן חִתָּם סָגְרָה לְדַבֵּר:

הֵם אָסְרוּם לְהִבְיֵא רְבוּעוֹת.

לְבֵן מִם הַמּוֹדֵם בְּאַבְעָפְעוֹת:

הֵם הֶעֱבִירוּם בְּחֹם וּגְנֵשֶׁף.

לְבֵן סֶגֶר מִקְנִיָּהֶם לְבָרָד וְגַם רֶשֶׁף:

הֵם גָּאוּ בְּמַלְךְ אֵין לְאַרְבֵּה. לְבֵן לֹא הָיָה בֵן אֲרֵבָה:

והובא בשמוכי ח"ל, ערוכ למה בא? לפי שאמרו להם לישראל לאו וסכינאו לנו דוכים ואריו' ונעשה קביעות (קנגיא [קניגיא] מלה יוכיח, וכל"א ימגד, העטנע) ונשחקו בהם שאבו רולי' לפיכך הביא עליהם כל מהי רעה. עכ"ל. להלכות, הוא ל' לידה, העשוי' לשחוק ולשעשוע. עין תלעג לאב (משלי ל"ו) מתרגמין עינא דמגדילא לאב — וכיח כוסחאות מלאתי דעגריא דר', וע"פ בגירסא הזאת מלאתי ורלתי במחזור ח' כ"י אגרם גם כאן לה זראות דר'. להלכות, ל' שמעם וחורבן כלשון ארמי. כמו חללי קבר, עשאוה חפשי במתים. לכן חייטם וכו', בדכתיב חייטם לדבר הסגיר (תהלי' עז נ). חייט', מקניסה, ואף נהמה בכלל סיה דכתיב זאת החיה אשר תאכלו מכל הנהמה (ויקרא יא ב). הם אסרום להביא רבועות, כ"ב נב" כ"י ועמוו סמנעום מתשמי; רבועות ל' את רובע ישראל (במדבר כג י), ע"ג רש"י. מס חמודס, כתנבלה תאותם, ל' ותעם כעש סמודו (תהלי' לצי יב), וכמו שכתב בעל כלי יקר בעבור שמנעו ישראל מן התשמיש לכן הוכו בשמין אכמנעותו שהתשמיש קזה לו. לברד וגם רשף, בדכתיב ויסגר לברד בעירם ומקניסהם לרשמים (תהלי' עז מז), ע"ג פרא"י. הם גאו במלך אין לארבה וכו', ענה שפי' המפרש איננו עיושב לא על הלשון ולא על הענין, גם איננו ככון לפרש המבה שכתב ענכר עם החטא שעמידים הם לחטוא, והנראה נכון ששעמו הם גאו ובחשו אם נהגגמה בכלל ואם נפרט על ישראל להיותם אומה ששלם

דמרוטן ומורדע מיהר דורך מווערלייח געוויילר פֿעהרעערט; יח המבטן יח מווערעסולדיגע ערקומרט, דמרוטן ומורדע מיהר פֿיעה דער פענט מיבערגעבען; יח המבטן דיע פֿערט פֿלן מללונג יענער לו העמטען געזוכט, דמרוטן ומורדען יח דורך ברווענענטליכדוגען מיהרער מווערליכען קרפֿט בערויבט; יח המבטן יח בייח גיכעני היטלע מוכר מוכוועט ער לור מרבייט געלוחווגען, דמרוטן ומורדע מיהר פֿיעה דעט מוכגעוויטטער מוכר דען פֿלוממען פֿריינגעגעבען; יח מווערליכען מיבערהייט היג: קיינע פֿערועהוג רעגירט דיעוע הייחטערקען? דמרוטן מיבערפֿיעלן יח מיינע הייחטערקענעוועגע, בייחטעוועלוקן; יח

(* יח נמנעטען יח ישראל חויו פֿעהרמלטיג.

הם האפילו ברה בשמש.

לכן חשך אחרם לאמש:

הן יצעו לאבד בן בכור.

לכן חצות לילה גגה בם כל בכור:

הם זממו לאבדם במים. לכן באו באש ובמים:

ואתה פסחת בחצי ליל על פתחים. באכלם זבחי

פסחים. ובעצם היום הזה הוצאתם שומחים. לעין פתרוסים

ובסלוחים. והצתו בקוצים בסוחים. ושושנים בלקטו

בעיניכם, ואמרו שהכל נתון תחת המקרה, והאומות החזקות ומכ"ש השפלות כישראל הם לארצה אשר אין שוער ומושל עשית וזעזע"כ מסודרים ענייניו בתכלית הסדור ובמאמר שלמה נמשלו ל" כ"ו, עלך אין לארצה ויאל חוץ כלו, וכעבוד ענייני בני אדם מסודרים בלי עשית ולית דין ולית דיון, וזה טעם הם גאו בעלך אין לארצה ובענין אמר חזקיהו (אי יד), ותעשה אדם כדגי הים כרעם לא מושל בו, ובעבור שלקחו הקדמת הדרוש הנפטר מן הארצה לכן הענישם הנגחמו ית' בארצה להודיעם כי נסרחה חכמתם. הם האפילו וכו', כדלית' בילקוט, הם חשבו לאסור אותם צבית האסורים. (מקום חשך) לכן הביא עליהם חשך. צרה בשמש, תאר לישראל. לכן חשך אורם לאמש, כ"ב כ"י. לאמש, לחשך ענ, ל' אמש שואה ומשואה (איוב לג). בן בכור, בני בכורי ישראל (שמות כד). באש ובמים, שהרתית הקנ"ה עליהם את מי הים כעו אמרו חז"ל. ואחריה פתרוסים וכסלוחים, טענתה עלרים (כראשית יד). והולתו, כשרפו באש מתלקחת שנתוך הנדר. בקולים כסוחים, עש"ה קולים כסוחים באש ילחו (ישעי' לג יב), והכסף בנקל יקרא כסות. ואשנים בלקטו, אלו ישראל.

יום החבטן דען גלחלן דער וזכנע כריו גען (ישראל) לו פערד נקען געזכט, דחרון החט מחרע וזכנע זיך חין פיינטערניס פערזוהרעלט; יום החבטן יענל ערוט געבער רען * לו פערטליגען געטרעכטעט, דחרון וחורד' מיהגען חין יענער מיטטערנחכט יעדער ערוטגעבער רען פערטליגען; מיהר ערוטער מנטלוג וחר, יענע דורך וזיסער חוואלברייגען, דחרון זינד יום חט ענדע דורך פייער חונד וזיסער חוואגעקוואטען. דוח המום חין יענער טרעקליצטן מיטטערנחכט דוח טהירען דייטען פלוקען מיבערשריטען, חזו יום עבען דחן פסחפפער חסען— דוח המום יום בייח העללען טגעט פריידיג הערוזיגע פיהרט. דוח פתרוסים חונד כסלוחים זחען עו חונד זפררטען חין פלוחמע חויל, וויח דירעו געניט. חזו כון ישראל, דען רחוטן פערגלייבחר, חויו דטן דחרנען (מלרים) געי פלויקט

סלוק ליום שני

מבין החושים. רגן והלל ושיר משוחחים. רננות לה
 משיחים. תודה וקול זמרה פוֹצְחִים: ואתה בשמחתם
 שמתחת. ובישועתם נושעת. ובכל צרתם צרת. בכן
 קצם קצרת: וכמו היו בין החושים. לנאמן בית נגלית
 בסנה פתחים: וכמו לחצו בלבנים וחמר. פן נגלית
 בלבנת ספיר באמר: וכהוצאתם מתחת סבלות. אתם

החושים, חלו ח"ס בדכתיב באזנה בין החושים כן רעיתי בין סננות (שיר
 ד נ), ואמרו עליו כשיר רכה, מה אזכ' זו כשתיא שבונה בין החושים קשה לנפלה
 לה לקט כן גאלתן של ישראל היתה קשה לפני הקב"ה וכו', וזהו טעם
 כלוקטו וכן ח' בשמות רכה פ' נ'. משוחחים ומשיחים, אביהם ל' דכור
 כמו במעשה ידן אשוח (תהלי' קטנ) והקילות היא תשיח (מזלי וכו'). פוחחים
 ל' הרמת קול בזמרה כמו פלחי רכס (ישעי' נד ח). וכישועתם נושעת, בדכתיב
 אשריך ישראל מי כמוך עם כושע כה' (דברים לג כט), ואמרו בתחומא ובילקוט
 זכרי' ט' כרעו תקע', נושע לה' אין כתיב באן אלא כה', משל לאדם שיש לו קאס
 של מעשר שני, מהו עושה? כותב טעות ופודה אותה, כך ישראל כביכול עשה כה'
 נפדים? בהקב"ה, עם כושע כה', וכן וישע ה' ביום ההוא, וישע ה' כתיב,
 כביכול כשישראל כלרה חף הוא עמהם שגא' בכל לרתם לו לר וכתיב עמו אנכי
 כלרה, וכתיב גם דרך ארצו נישע אלהים וכו'. עכ"ל. וכמוהו אמרו במס'
 מגילה דף כ"ט א', וכן ה' אלהיך וכו'. ועין עוד בכלאורי להושענא לגוחה מצוינת
 וישוע. וכמו היו וכו', כמבוא' בילקוט פ' שמות כרעו קס"ט וכשמות רכה פ' כ',
 למה מתוך הסנה ולא מתוך חילן אחר? אמר הקב"ה עמו אנכי כלרה והם נתונים
 בשעבוד ואנכי נגלה מתוך חילן אחר? לפיכך מתוך הסנה שהוא מלא קוים עכ"ל.
 ועיין בפרקי דר"א פ' ט'. כללנת ספיר בחומר, כמאמר עשרת הדברים
 נגלית כללנת ספיר זכר לשעבוד ישראל בחומר וכלכנים, בדכתיב ויראו את
 אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה כללנת הספיר וגו' שמות כד י) ות'
 ותחת אפיסורין דרגליו דמיינע תחת בורסי' סוה כעבוד אכן ספירינין מדכר

פליקט וחרעו, דח ברחבעו יוח חין געוהגע חויה, חין פוחאטען חוגר ליעדער;
 פרחאמקקער וחגען יוח חוגר יויבלען דיר דמק. ועלכז דוח כמהווט חכטחיה
 מן מיהרער פריירע, חוגר חין חיה רעק ווחחל פֿהרעוט דוח גלייב: וחקן חייגעג
 ווחחל. חויד מן מיהרען לירדען כיהווט דוח מיהער חכטחיה — דמהער דוח מיה
 רער לירדען פרייט חבגעקירלט חמוט — . יוח וחסען חין עלרים לוייסען דמרחען,
 חוגר דוח ערטיענט דיינקען הויגעטרייען (מסה) לוייסען גערטרן חויד דמרכי
 כושע. יוח וחורדען מיט מרבייט חין לעהך חוגר לכ כים געקווחט; ויח ערי
 טיענט דוח חויד ביח יענער פֿייערליכען רעדע חין לכנת ספיר* דוח
 חמוט יוח חוטער דער לחיט הערפֿהרגעלחקען חוגר דוח לחגוט מיט מיהען.

(* חללע ריעוע בעגעבעהייטען, דוח היער ערווחהנט ווערדען, וינד פֿללן
 טעמריג חית בלוי ערקלחרט ווקרדען. ויעהע דמועלכוס.)

הוצאת מסבלות: ובהובאו בבבלה. למענם שלחת
 בבבלה: ובגדו לעילם. פסאך הושם בעילם: ובגדו
 ליון. עוררת בוא ליון: ובגלותם לשעיר. אלי קורא
 משעיר: ובשובם מאדום. אתם תבא אדום. באמור
 מי זה בא מאדום: ובבואך לרלתי לבנון. אתך יבאו
 ללבנון: כי מרחם אותם נשאת. ומבטן אותם העמסת.
 פרעים ואתים הם לה התאמת. ברדתם לחם עמם

שבו דל דעבדו טלחי ית בני ישראל בעיכא וכל בנין וכו', וכן פי'
 רש"י וכן חיתא בילקוט ברעו תז"ל. אתם כולאת עסבלות, כדאמרן בסמוך,
 וכן ייסד, כהזעת מאמר והוצאתי אתכם, נקוב והוצאתי אתכם, והעמרים
 האלה עבוארין על הסדר בשמות רכה פ' ע"ו דף קל"א ג' וכמס' מגילה דף כ"ב
 א'. וכהובאו נבלה, לנלות נבל. למענכס וכו', דכתיב למענכס שלחתי נבלה
 (ישעי' מג ד'). לעילם, זוגלות מדי שחאמר עלי עילם טורי מדי (ישעי' כא ד).
 בסאך וכו', דכתיב ושעתי בסאי בעילם (ירמ'י מע לח). אלי קורא משעיר, ישעי'
 כ"א י"א. אתם תבוא אדום, בנגד אדום, כאמור, מיוז בא מאדום. חטון נגדים
 מוכרס? מדוע אדום ללבוך (ישעי' סג)? לרלתי לבנון, לרלתי בית המקדש,
 חתך יבואו ללכוון, בדכתיב חתי מלכוון תבואי (שיר ד ח), ואמרו עליו במצאח חזית,
 לבשתחזרו לבית הבחירה בקרוב חתי עמכם, הו"ד חתי מלכוון בלה, אמר ר"ל לא הי'
 צריך לומר לא חתי ללכוון ואת אמרת מלכוון? לא בתחלה הוא נוער מבית
 המקדש ואת"כ הוא מורע וכו', ועיין עוד שמות רכה פ' כ"ג דף ק"ט א'. כי מרחם...
 ומבטן וכו', בדכתיב בית ישראל העמוסים עני בטן הכשואים מני
 רחס (ישעי' מו ג). החלמה, חזוונת, לשון חמוטים. לחס, למלכים.

יח וחוררען נחך ככל געביהרט, חונד דוח פֿלגטעט חיהנען נחך, יח וחוררען
 נחך עילם פֿערטרעבען, דח סאוגט דוח ריינען טהררן חין עילם חוין, יח וחוררען
 דען גריעבען חונטערווירפויג געמחלט, חונד דוח סיקקטעט דך חו, נחך גריעבעני
 זחך לו ליעהען. יח יזכר נחך שעיר פֿערטרעבען וחוררען, דח ריען חיר חיינע
 סטיחע לו חויו שעיר — חונד קעהרען יח חיינעט חויו אדום לזריקק, זח
 קחחוט דוח חוט חיהנען לזריקק חין רחטהעטן געוואנדע — ויח עז ביי"ט פֿרמ'
 פֿעטעט*) חיוסט: ,,וער חיוט", דער קחחוט חויו אדום?" חו"ו — חונד ווען
 דוח וועדער דוח פֿערטרעטן לכוון? בעוהזט, דחן ליעהען יח חוט דיר חין נחך
 לכוון. דען יח חוט דוח פֿחן חוטטערזויבע חו געהאבען, געטרעגען פֿחן חיהרער
 געבורט חן; דוח חוט דך חוט חיהנען ויח חוט כווענפֿרייכרען, ויח חוט
 ברידערן פֿערמיינט. חו"ז יח נחך חס הינחבגעלחגען, נחגוט דוח חוט חיהנען
 הינחב חונד חוט דיר דייע היינען סחמרען חו"ז; יח גינגען וועדער חיונין,
 חונד

(* ויעהע ישעי', קמפיטען 63 פֿערז 1.

סלוק ליום שני

רדת. וכל מחניך הורדת. ובעלותם אתם עלית. וכל
 משרתיך העליתה. וביצאתם יצאת. ובענויכם נמצאת.
 ובנוחם מנוחה מצאת. וצבאותיך אשר במעלה הוצאת.
 להודיעם כי כמו גרצית. ובשבילם גיא ודק יצרת.
 ובקרבתם נתקדשת. ונשגבת ונערצת. ונתהדרת
 ונתאדרת. וכפאר מעלה פארם אמצת. ובשירות רום
 לשירתם חפצת. ובקדשת מרום קדשתם היות פצת.
 ובכני שם גבה שמונתם חצצת: אלים בשם אלים.
 אלהים בשם אלהים. בנים בשם בנים. מחנות בשם
 מחנות. מחיצות בשם מחיצות. שמות בשם שמות:
 אין כאל בשם מיכל. גבורי אל בשם גבריאל. בגי יעקב

וכצורות רום, עלאכי מעלה. וכקדושת עלאכי מרום אמרת להיות קדושתם של
 ישראל. ככת, אטרת. חללת, ל' חלינה והנדלה שהנדלת אותם לככות שמותם
 כשם גבוה, כגון אלים יתוארו נו העלאים וישראל (ישע' ס' א' ג'), וכן אלהים
 (תהלים פנו) וכן צנים (דברים יד א) ובעלאים כתיב וירעו כל בני אלים (אית
 לחז) וכדליתא בתמועל ריש פ' קדושים. מחנות וכו', ישראל נקראו מחנות
 ה' גד' ב' ל"א ב', וכן העלאים כמו מאנה אלהים זה (בראשית לג ג). ודע כי
 כל הפיוט הזה הוא מתוקן ע"ד ול' הקדושה של פ' פרה, ונראה כי מחנה אחד
 לשניהם. מחנות מחילות שמות וכו', על הסדר הזה הם כתונים כשני כ"ו
 אשר ליוכן נכון כי בתחלה ה' מונה ככוי שמות ועכשיו הוא מונה שמות עלמים כשיכל
 וגבריאל ויעקב. אין כאל בשם מיכל, כדאי' כנר' פ' ע"ו, ר' כרכי' בשם ר' סימן

חבר דוח גיגוט היט מחכען, חובר היט דיר דער וקחאטליבע כתר דיינער דיינער
 סתעט. בייח חיהרער בעפרייחונג לנגוט דוח היט, בייח חיהרען לירען וחרוט
 דוח לוגענען חובר מין חיהרער רוחע סתערעוט דוח גלייבונקס חייגע רוחע. זעלבוס
 דיין הימאליסען העער ליעסעוט דוח היטליעטען, דחייט עו וויסע, רמז דוח
 דיין וקחאגעפחלונען מן ישראל החוט. ערדע חובר הימאען החוט דוח חיהרעכטתה
 בען ערסעפפען; חין חיהרער היטטע ווירוט דוח געהייליגט, חתך עררעכען,
 חתך געריחאט, סערהערלויבט חובר חקצטיג געפריענען. דוח החוט חיהרע ווירדע
 בעגריכעט, גלייך דער ווירדע יענער עררעכענען, לייגוט וקחאגעפחלונען מן
 חיהרען ליערערן וויח מן רען ליערערן דער חכערן חובר ספריכוט ויח הייליג, יע
 נען הטהעבען וקחאערן גלייך. דוח החוט ויח היט עררעכענען בייחחאטען חוינגע
 לייבעט; אלים נמך יענען אלים, אלהים נמך אלהים, צנים נמך יענען צנים,
 מחנות נמך רען הייליגען מחנות, מחילות נמך רען הייליגען מחילות; מויך היט
 חייגענען נחאטען נמך יענען חייגענען נחאטען; אין כאל נמך מיכאל, גבורי אל נמך
 גבריאל

בשם אלהי יעקב. קדוש יעקב בשם קדוש יעקב.
משלשי קדוש בשם משלשי קדוש:

פ' בפתוב על יד גביאף. וקרא זה וזה ואמר.
ק"י קדוש וקדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו:
פ' אז בקול רעש גדול אדיר וחזק משמיעים קול
מתנשאים לעמת שרפים לעמתם ברוד יאמרו:
ק"י ברוד כבוד יי במקומו:

ממקומה מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מתבים אנחנו
לך מתי תמלוך בציון בקרוב בימינו לעולם ועד תשבון:
תתגדל ותתקדש בתוך ירושלים עירך לדור ודור
ולנצח נצחים: ועינינו תראינה מלכותך בדבר האמור
בשירי ענה על ידי דוד משיח צדקה:
ק"י ימלה יי לעולם אלהיך ציון לדוד ודור הללויה:

ח' לדור ודור בגיד גדלה ולנצח נצחים קדשתך
בקדיש

אמר אין כאל ישראל (דברים לג כו), אין כאל, ומי כאל? ישראל, ישראל סנה, וכן
איתא במדבר רנה פ' ב' דף ר"א ל', למע נקרא שמו מי כאל? נשע
שעברו ישראל בים סחא טעה בשירה מי כמנה וגו', וכשמים סתורם אמר
אין כאל ישראל, מי כמורה, אין כאל, כרי מי כאל וכו', ולמע נקרא שמו
גבריאל? נכורה כתיב וכו', וכתיב ויקרא שמו פלא יוען אל גבור (ישעי'
עב) כרי גבריאל בני יעקב, ישראל עמיססם אמר יעקב, וכן כשי' דכתי'
ישנך שם אלהי יעקב (תהלי' ב ב) וכתיב והקדישו את קדוש יעקב (ישעי'
כט כג). משלשי קדוש, ישראל כס משלשי קדוש דוגמת הטלכיים משלשי קדוש
ככתוב וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש וגו' (ישעי' א ג).

גבריאל, ומהגע יעקב' נחך דעם גחטט יעקב', דיה הייליגען יעקב' נחך
דעם הייליגען יעקב'. ויה רופען דרייחאמל הייליג, גזיק דעם ענגען — יח
איה ע בייה דיינען פרופעטען חייסס: מוגר מינער ריען דעם חרשן לז:
"הייליג, הייליג, הייליג חיוט דער עווגע לכחות 1.
"חלל חיוט דיה גחלע ערדע וינער אחיענטט" ח"ט.
26 A A (Tom) 1.)

בְּקָדִישׁ וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי
אֵל מְלֶכֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה . בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקָּדוֹשׁ :

אחה בחרהנו וכו' ומתפללי הללו וכו' כדלחמול ומצויים כ' ס' וקודלי' כלאסן כפ' אמור שור או כשב וכו' ומתחלק לב' גברי. בהן עד אני יי. לוי עד לא תעשו. ישראל עד אני יי אלהיכם. רביעי עד שבחכם. חמישי גומר עד אל בני ישראל.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: שׁוּר אוֹיְבֵיכֶם אוֹרְעוּ כִּי
יִלְדוּ וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהָלָאָה
יִרְצֶה לְקַרְבֵּן אִשָּׁה לַיהוָה: וְשׁוּר אוֹיְבֵי אֶתְוּ וְאֶת־בְּנֵי לֹא
תִשְׁחָטוּ בַּיּוֹם אֶחָד: וְכִי־תִזְבְּחוּ זְבַח־תּוֹדָה לַיהוָה
לִרְצֹנְכֶם תִּזְבְּחוּ: בַּיּוֹם הַהוּא וְאָכַל לֹא־תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־
בֶּקֶר אָנֹכִי יְהוָה: וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אִתְּם אֲנִי
יְהוָה: וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת־שֵׁם קָדְשִׁי וְגִקְדַּשְׁתִּי בַּתּוֹךְ בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשְׁכֶם: הַמוֹצֵיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לַהֲיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה: פ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אִתְּם מִקְרָאֵי
קָדֹשׁ אֱלֹהֵי הַיָּם מוֹעֲדֵי: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מִלְּאֲכָה וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן מִקְרָא־קָדֹשׁ כָּל־מְלֵאכָה לֹא
תַעֲשׂוּ שַׁבַּת הוּא לַיהוָה כָּכֵל מוֹשַׁבְתֵיכֶם: פ

אֱלֹהֵי מוֹעֲדֵי יְהוָה מִקְרָאֵי קָדֹשׁ אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אִתְּם
בַּמוֹעֲדִים: בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין
הָעַרְבִים פֶּסַח לַיהוָה: וּבַחֹדֶשׁ הָשֵׁנִי עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הוּא חַג
הַמִּצּוֹת לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים מִצְוֹת תֹּאכְלוּ: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן
מִקְרָא־קָדֹשׁ יְהִי לָכֶם כָּל־מְלֵאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:
וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

מִקְרֵא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: פ' יִשְׂרָאֵל.
 וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם
 וְקִצְרֹתֶם אֶת־קִצְרֵיהָ וְהִבַּאתֶם אֶת־עֹמֶר רֵאשִׁית
 קִצְרֹכֶם אֶל־הַכֹּהֵן: וְהִנִּיף אֶת־הָעֹמֶר לִפְנֵי יְהוָה לְרִצְוֹכְכֶם
 מִמַּחֲרַת הַשָּׁבֹת יַיִפְנֹה הַכֹּהֵן: וְעִשִׂיתֶם כַּיּוֹם הַיַּיִפְכֶם
 אֶת־הָעֹמֶר כְּכֶשֶׁתַּיִם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי לְעֹלֶה לַיהוָה: וּמִנְחָתוֹ
 שְׁנֵי עֲשָׂרִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן אִשָּׁה לַיהוָה רִיחַ נִיחַח
 וְנִסְכָּה יַיִן רְבִיעֵת הַהֵיזֵן: וְלֶחֶם וְקֹלֵי וְכֹרֶמֶל לֹא תֹאכְלוּ
 עַד־עֵצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הִבִּיאֲכֶם אֶת־קֶרְבֶּן אֱלֹהֵיכֶם חֲקַת
 עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מִשְׁבְּתֵיכֶם: פ' וּסְפַרְתֶּם
 לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשָּׁבֹת מִיּוֹם הִבִּיאֲכֶם אֶת־עֹמֶר הַתְּנוּפָה
 שִׁבְעַת שָׁבָתוֹת תְּהִינָה: עַד מִמַּחֲרַת הַשָּׁבֹת
 הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה
 לַיהוָה: מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תְּבִיאֹוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים שְׁנַיִ
 עֲשָׂרִים סֹלֶת תְּהִינָה חֶמֶן תֹּאפִינָה בַּכֹּרִים לַיהוָה:
 וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֵה־לֶחֶם שִׁבְעַת כְּבָשִׂים תְּמוּמִם בְּנֵי שָׁנָה
 וּפֶר בֶּן־בֶּקָר אֶחָד וְאֵילִם שְׁנַיִם יִהְיוּ עֹלֶה לַיהוָה וּמִנְחָתָם
 וְנִסְכֵיהֶם אִשָּׁה רִיחַ־נִיחַח לַיהוָה: וְעִשִׂיתֶם שְׁעִיר עֲזִים
 אֶחָד לַחֲטָאת וּשְׁנַיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזִבְח־שְׁלָמִים: וְהִנִּיף
 הַכֹּהֵן יְאֵתָם עַל־לֶחֶם הַכֹּפְרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה עַל־
 שְׁנֵי כְּבָשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיהוָה לַכֹּהֵן: וְקִרְאֵתֶם בְּעֵצֶם
 הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא
 תַעֲשׂוּ חֲקַת עוֹלָם בְּכֹל־מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם:

וּבְקִצְרְכֶם אֶת־קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא־תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֵךְ
 בְּקִצְרֵךְ וּלְקַט קִצִּירֵךְ לֹא תִלְקַט לְעִנִּי וְלִגְר תַּעֲנוּב אֹתָם
 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: פ

רביעי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבְּתוֹן
 זְכוֹרֹן תְּרוּעָה מִקְרֵא־קֹדֶשׁ: כָּל מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ
 וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה: ס וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 לֵאמֹר: אֵךְ בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכַּפָּרִים
 הוּא מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם
 וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה: וְכָל־מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בַעֲצֵם
 הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כַּפָּרִים הוּא לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם: כִּי כָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא־תַעֲנֶה בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה
 וַנִּכְרַתָּה מֵעַמּוּיָהּ: וְכָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כָּל־מְלֹאכָה
 בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה וְהִיאֲבִדְתִי אֶת־הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקְרַב עַמּוּיָהּ:
 כָּל־מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם כְּכֹל
 מִשְׁבְּתֵיכֶם: שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן הוּא לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־
 נַפְשֹׁתֵיכֶם בַּחֲשֹׁעַר לַחֹדֶשׁ בַּעֲרֵב מַעֲרֵב עַד־עֲרֵב
 תִּשְׁבְּתוּ שַׁבְּתֵיכֶם: פ

חמישי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
 בַּחֲמִשָּׁה עָשׂוֹר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג הַסִּפּוֹת שִׁבְעַת
 יָמִים לַיהוָה: בַּיּוֹם הַרְּאִשׁוֹן מִקְרֵא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלֹאכֶת
 עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: שִׁבְעַת יָמִים תִּקְרִיבוּ אִשָּׁה לַיהוָה בַּיּוֹם
 הַשְּׁמוֹנִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה
 עֲצֵרַת הוּא כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: אֱלֹהֵי מוֹעֲדֵי

יהוה אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה
 ליהוה עלה ומנחה וזבח ונסכים דברי יום ביומו: מלבד
 שבתת יהוה ומלבד מתנותיכם ומלבד כל גדותכם
 ומלבד כל גדותיכם אשר נתנו ליהוה: אך בחמשה
 עשר יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ
 תחגו את חגי יהוה שבעת ימים ביום הראשון שבתון
 וביום השמיני שבתון: ולקחתם לכם ביום הראשון פרי
 עץ הדר בפת והמרים וענף עץ עבת וערבי נחל
 ושמתם לפני יהוה אלהיכם שבעת ימים: וחתם אתו
 חג ליהוה שבעת ימים בשנה חקת עולם לדתיתכם
 בחדש השביעי תחגו אתו: בסבת תשובו שבעת ימים
 כל האזרח בישראל ישובו בסבת: למען ידעו דתיתכם
 כי בסבות הושבתו ארצ בני ישראל בהוציא אותם
 מארץ מצרים אני יהוה אלהיכם: וידבר משה את
 מעדי יהוה אל בני ישראל: פ

טכזים ס"ח ב' אלל כלאזון ולוערים חזי קדיש על שניהם, ומגניבים וזוללים
 ס"ח שקראו בו, ומותחים ס"ח ב' וקולאים בו למפסיר נפ' פינחס.

ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח
 ליהוה: ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג שבעת
 ימים מצות יאכל: ביום הראשון מקרא קדש כל
 מלאכת עבודה לא תעשו: והקרבתם אשה עלה
 ליהוה פרים בני בקר שנים ואיל אחד ושבעה
 כבשים בני שנה תמימם יהיו לכם: ומנחתם סלת
 בלולה בשמן שלשה עשרנים לפך ושני עשרנים

קריאת התורה ליום שני

לְאֵיל תַּעֲשׂוּ: עֲשׂוּן עֲשׂוּן תַּעֲשׂוּהָ לִכְבֹּשׁ הַיָּחָד לְשִׁבְעַת
 הַכְּבָשִׁים: וְשַׁעֲרֵי הַפָּאָת אַחַד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלְּבַד עֲלֵת
 הַבֶּקֶר אֲשֶׁר לְעֵלֶת הַתְּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת־אֵלֶּה: כַּאֲלֵה תַּעֲשׂוּ
 לְיוֹם שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשָּׁה רִיחַ־גִּיחָח לְיִהוָה עֲלֵעֹלֹת
 הַתְּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה
 לָכֶם כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

מי שזרק. ומנזיחים וגוללים. כמנזיחים סס"ט מניטין נגד ככתב של ס' מ' ו' אומרים :
 וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל על פי ייביר משה: עין
 חיים היא למחויקים בה ותומכיה מאשר: דרכיה דרכי נעים וכל ניתיכתייה
 שלום: ארך ימים כימינה בשמאלה עשר וכבוד: יי' חפין למען צדקו
 יגדיל תורה ויאריך:

קודם קריאת ההפטרה ואחר שגמר הגולל יצק המפטיד גרסה זו.

בְּרוּךְ אַתָּה יי' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 בָּחַר בְּנַבִּיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם
 הַנְּאֻמִּים בְּאֵמַת בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַבּוֹחֵר
 בַּתּוֹרָה וּבַמִּשָּׁה עֲבָדוּ וּבִישְׂרָאֵל עֲמוֹ וּבְנַבִּיאֵי
 הָאֱמֶת וְצַדִּיק:

כמו כמנזי מברא"ע: מפטיד ליום שני וישלח המלך. ונסמך בהמטרות
 למי מנבג ק"ק פ"מ ס"ד ס"ג ט"ו: מפטידין במלכים נ' ס"י כ"ג ט"ו
 וישלח המלך עד ואחריו לא קם כמורהו. וזכו לא שענו ולא ראינו בן
 מעולם נחמד ט"ו בסדורים, וכל קהלות ספרד ופולין ואשכנז, ועמהם פ"מ
 נובנים ללג י"א מסוקים נאמלע, וכ"כ הזכס אכודהס וו"ל: ומפטידין
 במלכים וישלח המלך עד כי אם אכלו מצות בהך אחיהם, ומלג ועמת
 ויש המלך את כל העם עד ואחריו לא קם כמורהו. וכן נובנים.

הפטרות יום שני של פסח, במלכים ב' סימן כג.

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּל־זִקְנֵי יְהוּדָה
 וירושלם: ויעל המלך בית יהוה וכל איש
 יהודה וכל ישיבי ירושלם אתו והכהנים
 והנביאים וכל העם למקטן ועד גדול ויקרא
 באזניהם את כל דברי ספר הברית הנמצא
 בבית יהוה: ויעמד המלך על העמוד ויכרת
 את הברית לפני יהוה ללכת אחר יהוה
 ולשמר מצותיו ואת עדותיו ואת הקטיו
 בכל לב ובכל נפש להקים את דברי
 הברית הזאת הבריתים על הספר הזה
 ויעמד כל העם בברית:

ג. על העמוד, ת"י על אסטוואל, ופירושו סטיו (στος) ספסל שישבין
 זו הכרים הגדולים, ולרעהו יהי' פרוש עמוד שהיה נחותו סטיו מקום נכבד
 לעמוד גם המלך ולפיכך נקרא עמוד, וכן נד"ס ב' ל"ד ועמוד המלך על עמוד,
 כלומר נמקום הראוי לו וזהו רגל לעמוד בו. עדותיו, כהנעת כו', וכהפסח בו ע'
 הפעל כל' הפעל דוגמת עולה ועולה; ולא יתכן לאמל' שהיה ו' של עדותיו
 ו' הכרות, כמו עדותיה, ככמה, כי לא עלתו ו' הכרות נראת. ועמוד כל
 העם, ת"י וקובלו כל' עמא עליכון קייטא, ופרוש ועמוד כחזקו נקבלת הכרית
 לקייטו, וכן היעמוד לכן (יחזקאל כב יד).

* א. דער קהניג סיקקטע חוהר זיעט מ'לע קאטעוועטען חויו יכודס חוהר ירושלם
 פערזעהענען, ב. גינג דמן היכוין כך דעם טעמפעל רעו עוויגען, היט חיחק
 גמן יכודס חוהר מ'לע חיינומהער ירושלם, דח פריעווער, פרמפעטען,
 זיח חויד דמן זעהווענליכע פ'חוק פ'חן קליין ביז גרמס; דיעוען לחו ער מ'לע
 ז'חרטע חויו דעם בולע דעו בוכרעו פ'חך, זעלבעו חיק טעמפעל דעו
 עוויגען געפונרען ו'חרדען ו'חר. ג. דער קהניג ט'חזר חוין דעם פ'לייער
 חוהר ו'חכטע מייענן בוכר פ'חך דעם עוויגען, חיחק לו פ'ח'גען, זיינע ג'בכחטע,
 לייגיטע חוהר געווענלע היט ג'חלעטן הערלען חוהר ג'חלער זעעל לו
 בע'ב'חכטען חוהר היט ו'חרטע דעו בוכרעו לו ערפ'לען, זעלבע חוין
 דיעועט בולע פ'ערלייכעט זיכר, חוהר דח: ג'חלע פ'חוק טרמט דעם בוכרע ביח.
 דער

* דיעוע ח'בערזעטלונג היט פ'חן חיינען חיינער פ'רויכרע גע'ח'רבייטעט.

נקמת קהלות מתחילים כאן.

וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ אֶת־חֲלָקֶיהוּ הַבְּהֵן הַגְּדֹל וְאֶת־
 בַּהֲנֵי הַמִּשְׁנָה וְאֶת־שְׁמֵרֵי הַסֶּף לְהוֹצִיָּא
 מֵהֵיכַל יְהוָה אֶת כָּל־הַבָּלִים הַעֲשׂוּיִם לַבַּעַל
 וְלֹא־שָׂרָה וּלְכָל צְבֹא הַשָּׁמַיִם וַיִּשְׂרַפֶם מִחוּץ
 לִירוּשָׁלַם בְּשַׂדְמוֹת קִדְרוֹן וְנִשָּׂא אֶת־עַפְרָם
 בְּיַת־אֵל: וְהַשְּׁבִית אֶת־הַכְּמָרִים אֲשֶׁר נָתַנּוּ
 מַלְכֵי יְהוּדָה וַיִּקְטֹר בַּבַּמֹּת בְּעָרֵי יְהוּדָה
 וּמִסְבֵּי יְרוּשָׁלַם וְאֶת־הַמִּקְטָרִים לַבַּעַל
 לְשִׁמֶשׁ וְלִירַח וְלַמּוֹלֹת וְלְכָל צְבֹא הַשָּׁמַיִם:
 וַיֵּצֵא אֶת־הַשָּׂרָה מִבֵּית יְהוָה מִחוּץ
 לִירוּשָׁלַם

ד. ואח כהני המזבח, שהיו שניים לכ"ג, וכת"ו וית סגן כהניא, כ"כ רד"ק ורש"י.
 ועיין מה שמרמזי אלל במרכבת המזכה (כראשית ע"א ע"ג). אומרי ה ס"ק, הוא שם
 כלל לכלי השרת, וכן פירש"י, אמרכלין המטונים על לרכי הכית, כשדמות קדרון,
 ת"ו במיכל קדרון. ה. והשבית את הכמרים, בטל כהנים עובדי ע"ו, ונקראו כמרי
 על שהם לבושי שחור, משנין עורינו כתנור נכטרו (איכה ב), וגם ככהנים הנכבדי
 למטה נענין כס עובדי ע"ז לא שהם עשהנים בלבד, ואולם בלפני' ה' ד' את שם
 הכמרים עם הכהני, ת"ו פלתיכון עם כומריכון. ויקטר, כל אחד מעמלכים קטר
 בנמות. ומסני, כמו וכטסני. ואת המקטרי, פירושו ושבית גם את המקטרי וכו'.
 ה. וידק לעפר, ע פ ר יקרא כדק כרוב. כני העם, העם שהיו עובדים להם

ד. דער קהיג בעמלהו כון דען הקחענפריעוטער חלקיהו, דען פריעוטערין
 פחט לויטען רחגע חוזר דען פֿערווואַטערן, חוין דען טעאפעל דען
 עוויגען מוֹלע גערמטההשפֿעטן זועגלום השפֿעטן, דוח לון ריענטע נעל'ו,
 דען הקיג חוזר דען גחלען דיאעלעהעערו געמחט וחרען; ער זיעס
 יח חויסערהמֶלֶךְ ירוסל'ו, חין דער עבענע קדרון, פֿערברענגען חוזר
 דוח חסע כמד בית אל פֿיהרען. ה. ער שפֿעטע חויד דוח שפֿעטען
 מֶלֶךְ, דוח, פֿחן יסודכ'ו קהיגען חייגעועטלט, חויל דען שפֿערההעטן
 חין דען שפֿערטען יהודה'ו חוזר חין דען געגענרען ירוסל'ו גערייערעם
 השפֿעטן, וויח חויד דוח ווייהרויכפֿעער דען נעל', דער נשבע, דען
 חקערען חוזר דען וקחטמוילעטן דיאעלעהעערו. ה. ער זיעס חויד דען
 חוין

לירושלם אל-נחל קדרון וישרף אתה בנחל
 קדרון ויידק לעפר וישלך את-עפרה על-קבר
 בני העם: ויתן את-בתי הקדשים אשר בבית
 יהוה אשר הנשים ארגות שם בתים לאשרה:
 ויבא את-כל-הכהנים מערי יהודה ויטמאו
 את-הבמות אשר קטרו שמה והכהנים
 מגבע עד-באר שבע ונרתיץ את-במות
 השערים אשר-פתח שער יהושע שר-העיר
 אשר-על-שמאל איש-בשער העיר: אך לא
 יעלו כהני הבמות אל-מזבח יהוה בירושלם

כי

בחייהם השליך עפר הזרפה על קנהיהם לכזיונם. ו. בתי הקדשים, בתי
 הזטה, בדכתיב וגם קדש היה נארץ (ע"א יד כד). וכי תלכה לדעת ענין
 המוענה הוואת תדרשנו עמל פי' הכחם לאנ"ע לפסח חגי. הכהנים אורגות
 שם בתים, הכהנים היו אורגות שם יריעות להיות בתים לאשרה, כמו
 לכתים לנדים (גמות כס כו). ה. ויבא את כל הכהנים, ככר נאר
 כספר יחזקאל כי הכהנים בני לדוק כס אשר לא עכדו ע"ז אך אשר
 הכהנים חטאו חטאו כחטא בני יהודה. ויטמאו, שם נכס דכר טומאה. ט. אך לא
 יעלו, הכהנים שקטרו בכמות לע"ז לא יעלו עוד לשרת אל מוכח כ' כי

החין חויו דעין טעמפעל דענו עוויגען חויסערהחוב ירושלם נחך דעין גרודע
 קדרון כרייגען, ויעם חיון דמועלובוט לור ריינען חסע פערברענגען, וועלכע
 ער חוץ דוח גרמבער דענו פֿחוקענו סטרייען ויעם. ו. ער ויעם חוץ דוח
 געמחלער דער גילען בוכען, חוץ טעמפעל דענו עוויגען, ניערערייסען,
 חין וועלכען דוח וויבער חוואהתקגע פיר דען החין וועבעטן. ה. היערוף ויעם
 ער מלוע פריעוטער חויו דען סטמטען יהודכ'ז לונחחענברייגען, עכטי
 ווייהטע דוח פֿעפֿעהרהתען, חוץ וועלכען דוח פריעוטער גערייכערס החטטען,
 פֿחן גנע ביו נאר שבע, לערסטמרטע חוץ דוח פֿעפֿעהרהתען מן דען סתמערען
 חויר דוח מן דער פֿעפֿעהרטע דענו סטמטמחוטער ויהושע, ויכז בייח"ס חיינגמב
 דענו סטמטמחוטערען. ט. דוח דען פֿעפֿעהרהתען געווידיעטען פריעוטער
 דירלפטען כון ניכט ווער הינזיכטטייגען לזן מלמח"ר דענו עוויגען חין ירושלם;
 בלחם דוח חונגעווייערטען קולען גענחטען ויח פֿערנער חונטער מיחרען כוידערן.

כא כִּי אִם-אָבְלוּ מִצֹּת בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם: וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ
 אֶת-כָּל-הָעָם לֵאמֹר עֲשׂוּ פֶסַח לַיהוָה
 כב אֱלֹהֵיכֶם כַּפֶּתוֹב עַל סֵפֶר הַבְּרִית הַזֶּה: כִּי לֹא
 גַּעֲשֶׂה כַּפֶּסַח הַזֶּה מִיְמֵי הַשְּׁפָטִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ
 אֶת-יִשְׂרָאֵל וְכָל יְמֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי
 כג יְהוּדָה: כִּי אִם-בְּשִׂמְנֶה עֲשֶׂה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ
 יֵאֲשֶׁרוּ גַעֲשֶׂה הַפֶּסַח הַזֶּה לַיהוָה בִּירוּשָׁלַם:
 כד וְגַם אֶת-הָאֲבוֹת וְאֶת-הַיָּדְעָנִים וְאֶת-
 הַתַּרְפִּים וְאֶת-הַגְּלָלִים וְאֶת כָּל-הַשְּׁקִצִּים
 אֲשֶׁר נִרְאוּ בָאָרֶץ יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם בְּעַר
 יֵאֲשֶׁרוּ לְמַעַן הָקִים אֶת-דְּבַר יְהוָה

חס אכלו מצות, ופירשו רז"ל הרי הם כדעלי עומין חולקין ואוכלין אבל לא מקריבין, ומה שאמר מצות פי' מנחות שהיו נאפות מצות, וכה"ל לכל הקדשים. כב. כי לא נעשה כפסח הזה וגו', הנכון שנפרושים הוא כאשר פי' רבינו אלעזר בר משולם ז"ל, כי עשולם לא נעשה פסח כמזכו שיחנו במלך והשרים נהמות לפסחים די ספוקם ונקר לשלמי חגיגה וזכר ללוים להכין להם ולשאת לכל איש ואיש לפי אכלו, כמפורש כל זה בדברי הימים נ' ס' ל"ב, אלא שבין קלר הספור. כד. האבות ואת הידעומים וגו', אמרו רז"ל, בעל אוב זה הטעלה מבין הפרקים ומבין חילוי ידיו; ידע וכי, זה המניח בפיו עשם של חיה ששמה ידוע ומדבר מאליו. התרפים. עבין התרפים פרשתי אלל ומגנב רחל את התרפים (בראשית לא יט).

כא. דער קהיג בעפמהו דען גמלען סהקע וויח סהאגט: ומלעט דמן סכהוהשער דען עוויגען, חייערנן גמטט, לו עהרען, וקוויח עו חין דיעו זענן בובע דעו כודעו בעסריעבען חיוט. כב. דען חיוו ומלעו פסח חיוט זייט דער לייט דער ריכטער, וועלע ריח ישראל געריכטעט העטטען, ניכט געומלעט ווקרדען, חויך ניכט ווקהרענד דער גמלען לייט דער קהיגע ישראלי חונד יחודה; כג. נור חיון חעטלעהנטען רעגיערונגיחחרע דען קהיגו יאשיכו חיוט חיוו ומלעו פסח דען עוויגען לו עהרען חין ירושלם געוומלעט ווקרדען. כד. חויך וואע טהרטעככעטווקרער, לייכערויטלער, גמטט לעבולער, סייחחול חונד גרייען, ריח חיון ומכרע יחודה חונד ירושלים לו זעהען ווקרען, רמטטעטע יאשיכו חווי, חונד ריח ווקרע חין ערפילונג לו בריגען, ריח

הַכֹּתְבִים עַל־הַסֵּפֶר אֲשֶׁר מֵצֵא חֲלֻקְתָּהוּ
 הַזֵּבֶה בֵּית יְהוָה: וְכִמְהוּ לֹא־יִהְיֶה לְפָנָיו
 מִלֶּךְ אֲשֶׁר־שָׁב אֶל־יְהוָה בְּכָל־לְבָבוֹ
 וּבְכָל־נַפְשׁוֹ וּבְכָל־מְאֹדוֹ בְּכָל חוֹרַת מִשָּׁה
 וְאַחֲרָיו לֹא־קָם כְּמָהוּ:

כמפסיר ינרך ברכות אסחונות.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר פְּלֵהָעוֹלָמִים
 צַדִּיק בְּכָל־הַדְּרוֹת הָאֵל הַנְּאֻמָּן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה הַמִּדְבָּר
 וּמְקִיִּם שְׁבַל־דְּבָרָיו אֱמֶת וְצַדִּיק: נְאֻמָּן אַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ
 וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ וְדָבַר אֶחָד מִךְ בְּרִידָה אֲחֹר לֹא יִשׁוּב רִיקָם
 כִּי אֱמֶת נֶאֱמָרוּ וְרַחֲמֵיךָ אַתָּה בֵּית יי הָאֵל הַנְּאֻמָּן בְּכָל־דְּבָרָיו:
 רַחֵם עַל־צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבַת גַּסֵּשׁ תוֹשִׁיעַ
 בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי מִשְׁמַח צִיּוֹן בְּבִגְיָה:
 שְׂמַחְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַלְיָהוּ הַנְּבִיא עֲבָדֶיךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית
 דָּוִד מְשִׁיחֶיךָ בְּמַהֲרָה יִבְאֶה וַיְגַל לְבָבוֹ עַל־כִּסְאוֹ לֹא יִשְׁבֹּךְ
 וְלֹא יִנְחֹל עוֹד אַחֲרֵים אֶת כְּבוֹדוֹ. כִּי בְשֵׁם קִדְשֶׁךָ נִשְׁבַּעַת
 לוֹ שְׁלֹא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וְעַד: בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן דָּוִד:
 עַל־הַתּוֹרָה וְעַל־הָעֲבוּדָה וְעַל־הַנְּבִיאִים וְעַל־יּוֹם הַגּוֹ
 הַמְּצוֹרֶת הַזֶּה שְׁנַת־תְּלָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׂמִיחָה
 לְכָבוֹד

דוח חין בולע פערלויבעט זיך, וועלכעו דער פריעווער סלקיסו חין
 טעמפעל דעו עוויגען געפֿונען העטטע. כה. פֿער ווינער לייט וומר
 נוח חין קטיג ווינעווייטעו, דער לזט עוויגען לזריקקגעקערט
 וחרע פֿון גחלעט הערלזו חזר גחלער זעלע חזר חייט גחלעט
 פֿעראמגעו, גמל כמד דער זעהרע טשע'ל — חזק כמד ווינער לייט וומר
 נוח חין זקלער.

לְכָבוֹד וּלְתִפְאֵרֶת. עַל הַבַּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים
 לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ יְתָרָךְ שֶׁמְקַדְּשֵׁנוּ בְּלִדְהֵי תַמְיֵד לְעוֹלָם
 וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהוֹמְנִים:
 אֲשֶׁר, יִהְלָלוּ, וְגוֹמְרִים תַּמְלֵת מִסֵּף כְּדֹאמְנוּל אֲלֵא אֲמַדְלָגִים מְשִׁיב הַרוּחַ.

למנהגה כנכסיו לכה"כ ומתפללים אשרי ובה לציון וז"ע וס"ק כדאמנוול.
 לערבית כמולאי י"ט לכה"ט נימי החול חומרים והוא רחום וכו', ומתפללים
 ש"ע של חול ואומרים אחה חוננתנו נחונן הדעת ויעלה ויבוא בעבודה, ואחר
 התפלה אומר הש"ץ קדיש שלם ומברכים על ספירת העומר וסופרים: היום
 שגני ימים לעומר, ומנדילים על הכוס, המבריל בין קדש לחול, אבל אין
 מברכים לא על הכר ולא על הכשמים, ואומרים עלינו וקדיש יחום.

ובמוצאי י"ט לשבת מתחילים בברכו וכו', ומתפללים כמו בשבת חס"ט, ויכלו
 ומנן אבות, ואין מנכירים בו של י"ט ואין חומטים רק כשל שנת (ונענין במה
 מרליקין כחלקו) התפלות בענהיכם יש אומרי' אותו ויש שא"ה) עלינו, קדיש יחום.

כל ימי חול המועד עשפט אחד להם, רק בקריאת התורה הן חלוקין ומתפללין
 בהם כסדר שמתפללין בחול רק שא"ה מוצר לתודה (ובק"ק מרגלין רק שתי התיבות
 מוצור לתודה ומתחילין כריעולב" וגו'). ובתפלת ש"ע אומרים יעלה ויבוא בעבודה ואם
 לא אמרו מחזירין אותו. והש"ץ סוזר התפלה, וחוללין התפילין קודם הלל, וקורין הלל
 בדלוג, קדיש שלם, ומוליאין ב' ס"ת וקורין בראשון ג' גברי, וגוללין ס"ת א',
 כותחין ס"ת ב' וקורין רביעי כס' פתחם ובקרבנם ע"ם פיסקא כל מלאכת עבודה לא
 תעשו, ומניחין ס"ת ראשון אלהו ואומרים חמי קדיש על שניהם ואח"כ גוללין ס"ת ב'
 ואומרים יכללו ומוצור ומחזירין להיכל. אשרי ובה לציין, חמי קדיש, תפלת מוסף של
 י"ט ומסוקי ובקרבנם, והש"ץ סוזר התפלה ואומר קדושת נקדש וגומר הסדר כדרכו
 בחול. שיר ומוצור כל מקום לפי מנהגו.

וזהו חלוף הקריאה לימי חה"מ.

ביום א' דחה"ט (י"ז ניסן) קורין כס"ת א' כס' בא אל פרעה פ' קדש לי כל בכור.
 ביום ב' דחה"ט (י"ח ניסן) קורין כס"ת א' כס' משפטים פ' אס כסף תלוה.
 ביום ג' דחה"ט (י"ט ניסן) קורין כס"ת א' כס' כי תשא פ' מסל לך. ואם הוא
 שבת מתחילין ראה אתה אומר.
 ביום ד' דחה"ט (כ' ניסן) קורין כס"ת א' כסדר בהעלותך וידבר ה' אל משה במדבר סיני.
 ואם חל יום א' דחה"ט בשבת קורין של שנת חה"ט כסדר כי תשא פ' ויאמר ה'
 אל משה ראה אתה אומר אלי. וביום שני של חה"ט קורין של יום ראשון כס' בא
 פ' קדש. וביום שלישי קורין של יום שני כסדר משפטים אס כסף תלוה. וביום
 הרביעי קורין של יום רביעי כס' בהעלותך פ' וידבר ה' אל משה במדבר סיני.

שיר היחוד ליום ראשון

אשר ירה וצופרה לאלהי בעודי . האלהים הרועה אותי מעודי :
עד היום הזה החזקת בידי . חיים וחסד עשית עמדי :
ברוך יי וברוך שם כבודו . כי על עבדו הפליא חסדו :
אלהי מרום במה אקדם . ובמה אקפ לאלהי קדם :
אלו הרים למערכה . וכל עצי לבנון ככל ערוכה :
ואם כל בהמות וחיות קרוצים . נתחיים ערוכים על העצים :
ואף זיוות מזבח מכוסים . דם כמים לים מכסים :
וכהול סלת דשן ושמן . כלול ברבבות נתלי שמן :
ולאצורה לכונה וסמים . ולקטורת כל ראשי בשמים :
(ואלו נרות על המנורות . יהיו מאירות כלשני המאורות) :
(ובהקדרי אל לחם הפנים . על שלחנות ערוכים בפנים) :
ויין כמטר השמים . ושכר לנסך בעינות מים :
ואלו כל בני אדם כהנים . ליום משוררים בכנף רננים :
וכל עצי ערן וכל עצי יערים . כנורות ונבלים לשירים :
וכל בני אלהים בקול תרועתם . והבוכים מטסלותם :
וכל הלבנון ותיה כלה . אין די בער ואין די עולה :
הן ככל אלה אין די לעבוד . ואין די לקדם אל הכבוד :
כי נכפרת מאד מלכנו . ובמה נפף לאדוננו :
אמנם לא יוכלו כבדה . כל חי אף כי אני עבדה :
ואני נכזה וחדל אישים . נמאם בעיני ושפל אנשים :
ואין לעבדה כל לכבדה . להשיב לה גמול על חסדה :
כי הרבית טובות אלי . כי הגדלת חסדה עלי :
ורב שלומים לה תיקתי . כי עשית טובות אתי :
ולא היכת לי גמוליה . כל טובתי כל עליה :
על הטובות לא עבדתיה . אחת לרבא לא גמלתיה :
אם אמרת אספרה נא כמו . לא ירעתי ספורות למו :
ומה אשיב לה ותכל שלה . לה שמים אף ארץ לה :
ימים וכל אשר בם כבודה . וכלם ישבעון מידה :
ואנחני עפה וצאנה . ותפצים לעשות רצונה :

שיר היחוד ליום ראשון

ואיך נעבד ואין לאל ידנו • ולשרפת אש בית מקדשנו :
 ואיך נעבוד ואין זבח ומנחה • כי לא באנו אל המנוחה :
 ומים אין להעביר טמאה • ואנחנו על אדמה טמאה :
 שש אנכי על אמריה • ואני באתי בדבריה :
 כי כתוב לא על זבחה • ועולתיה אוכיה :
 על דבר זבח ועולותיכם • לא צויתי את אבותיכם :
 מה שאלתי ומה הרשתי • ממך כי אם ליראה אותי :
 לעבוד בשמחה ובלבב טוב • הנה שמוע מזבח טוב :
 ולב נשקר ממנחה שהורה • זבחי אלהים רוח נשברה :
 זבח ומנחה לא הפצת • חסאת ועולה לא שאלת :
 מזבח אבנה בשכרון לפי • ואשברה אף רוחי בקרבי :
 רום לב אשפיל ואת רום עיני • ואקרע לכבי למען אדני :
 שבירי רוחי הם זבחה • יעלו לרצון על מזבחה :
 ואשמיט בקול הודיותה • נאספרה כל נפלאותיה :
 אשר ידעה נפשי אחבירה • אמלל גבורות ואדברה :
 ומה אערוד ולא ידעתי מה • הנכול אוכל דבר מאומה :
 כי אין חקר לגדלתו • וגם אין מספר לתבניתו :
 חכם ללב הוא מי כמוהו • שגיא כח לא מצאנוהו :
 עושה גדולות ורכ נוראות • גדול אתה ועושה נפלאות :
 עד אין מספר ועד אין חקר • ולא נודע כי לא יחקר :
 איזו עין אשר תעידה • ואיזה פה אשר יגידה :
 מי לא ראה ולב לא ידעה • ואיזה שבח אשר יציעה :
 גם משרתיה לא ראה • וכל חכמי לב לא מצאנה :
 אתה לבדה מכיר שבחה • ואין זולתה יודע כחה :
 ואין יודע בלעדיה • שבחות ראיות לכבודך :
 על כן תבדד בראוי לה • כפי מדעה כבודך וגדלה :
 ומפי הכל בכל אילותם • כפי מדע אשר אתה חננתם :
 יודו פלאך הימים • ויאדוה קולות טים :
 יריעו לה כל הארץ • יודוה כל מלכי ארץ :

שיר היחוד ליום שני

אף יודוך כל העמים . וישבחוך כל האמים :
 כל זרע יעקב עבדך . כי עליהם גברו חסדך :
 את שם יי יהללו כלם . אל אלהים אמת ומלך עולם :
 כרוך אחה יחיד ומיוחד ה' אחר ושמו אחד :

ליום שני

ואני עבדך בן אמתך . אנכר אמלל ונבורותיך :
 דרכי שבחך קצתם אספרה . מעשיך מה נורא אומרה :
 אין אליך ערוך בספר . אגידה עצמו מספר :
 חקר אלוה לא ימצא . ותכלית שדי לא תקצה :
 ולתבונתו הלא אין חקר . ומספר שניו לא יחקר :
 וגם אין מספר לגודריך . בצבאותיך אות כבודך :
 איזו עין אשר תעידך . ומי לא ראה פני כבודך :
 נכון וחקם הן לא ידע . ואיך אערוד על אשר לא ארע :
 ואם יאמר איש עד תכליתו . אערוד אליו ובמתבנתו :
 אבא ואמצא תכלית שבחך . לא נאמנה את אל רוחו :
 יבלע פי לא ידע ערכו . אחרית פיהו ראשית דרכו :
 ועמדו לא כן אנכי . ופי לא אתן לחטוא וחקי :
 אספרה לאחי קצות דרכי אל . ולישראל מה פעל אל :
 ככתוב אמרו לאלהים . מה נורא מעשיך אלהים :
 ואמרת עם זו יצרתי . לי יספרו שמי ותהלתי :
 במצרים שמתי עלילותי . למען תספר את אותותי :
 ואני עבדך על בן אספר . פאשר אדרוש מעל ספר :
 תהלל נפשי כח מעשיך . וכל קרבי את שם קדשה :
 ואכהכה בכל עניי . ובכל לבי אודה את ארני :
 גם בגרונני רוממותיך . ואת פי אמלא תהלתך :
 כי פי יגיד תהלתך . כל היום את תפארתך :
 (ואמרה נא עוזו נוראותיך . ואשיחה דכרי נפלאותיך :)
 ואזכיר טובך וצדקותיך . חסדך ונבורותיך :
 ידעתי כי גדול אתה . על כל אלהים מאד גדלת :

כי כל אֱלֹהֵי הַעַמִּים הֵם. אֱלִילִים אֱלֹהִים רוּחַ אֵין בָּהֶם:
 הֵן לְעוֹבְדֵיהֶם גִּמּוּל אֵין מְשִׁיבִים. וְלִמָּה לָהֶם הַמָּה מְשִׁיבִים:
 וּבָעֵת צָרָה אֹז וְתַפְלֹלוּ. וְלֹא יַעֲנוּם כִּי לֹא יוֹעִילוּ:
 דוֹרְשִׁים בְּכָל לַב לְרוּחַ אֵין בּוֹ. וְקָרוֹב יְיָ אֵל עִם קָרוֹבוֹ:
 הַיּוֹצֵר כֹּל הוּא אֱלֹהֵינוּ. הוּא עֲשָׂנוּ וְלוֹ לְבַר אֲנַחְנוּ:
 עִם מַרְעִיתוֹ וְצֵאן יְהוָה. נִכְבְּדָה שְׁמוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:
 כִּי צָר לָנוּ מְאֹד נִמְצָאתָ. כִּי דוֹרְשִׁיךָ לֹא עֹבֶתָ:
 וְתָמִיד בְּפִינוּ תְהַלֵּתָה. וּמַהֲלִילִים לְשֵׁם תִּפְאֶרְתָּה:
 עַד אֲתָה כִּי וּבְכִבּוֹדֶךָ. וּמִשְׁרַתֶּיךָ אַף עֲבָדֶיךָ:
 אֲשֶׁר כְּבוֹדֶךָ מְלֵא כָל הָאָרֶץ. וּבְכִבּוֹדֶךָ עַל כָּל הָאָרֶץ:
 וְאֲבוֹתֵינוּ בְּתָרוֹ אוֹתָהּ. לְכַבְּדָה לְעֹבֹד וְאֵין לָנוּ אֲתָה:
 גַּם אֲנַחְנוּ אוֹתָהּ לְכַבְּדָה. נִעְבּוֹד כְּכֵן אָב וּנְכַבְּדָה:
 וְהִנֵּנוּ עַל יְחֻדֶךָ. יוֹטֵם וְלִילָה עֲבִידָה:
 כְּפִי כָלְנוּ וּבְכָל־כְּבוֹדֶךָ. שְׂאֲתָה לְכַבְּדָה אֱלֹהֵינוּ:
 אֱלֹהֵינוּ עַל יְחֻדֶךָ. עֲרִים אֲנַחְנוּ וְעֲבָדֶיךָ:
 אֵין תְּהַלֵּחַ אֵל רֵאשִׁיתֶךָ. וְאֵין קֵץ וְתִתְּכֵלָה לְאַחֲרִיתֶךָ:
 רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מְבָלִי רֵאשִׁית. וּמְבָלִי אַחֲרִית וְאֵין לֵךְ לְהִשָּׁית:
 אֵין קֶצֶה אֵל גְּבוּהוֹתֶךָ. וְאֵין סוּף לְעֵמֶק מְדוּתֶיךָ:
 אֵין לָהּ סוּכָב וְאֵין לָהּ פֶּאֶה. עַל כֵּן אוֹתָהּ מִי לֹא רָאָה:
 אֵין צַד וְצִלְע וְצִלְעוֹתֶיךָ. וְרוּחַב וְאַרְבֶּה (כֹּסֵם וְעוֹסֵם) לֹא יִמְצָעוּךָ:
 (אֵין פֶּאֶה לְסִבִּיבוֹתֶיךָ. וְאֵין תוֹף מְבַדִּיל בֵּינוֹתֶיךָ):
 אֵין חֲכָמָה אֲשֶׁר תִּדְעָה. וְאֵין מַדַּע אֲשֶׁר יִגִּיעָה:
 וְלֹא יִשְׁיג אוֹתָהּ כָּל מַדַּע. וְאֵין שֶׁבֶל אֲשֶׁר יִבְיוּ וְיִדַּע:
 מִמָּה מְאוֹמָה וְאֵיכָה אֲתָה. וְאֵיךְ בְּלִי מְאוֹמָה כֹּל בְּרֵאתָ:

ליום שלישי

אֲטָנָם יִדְעֵמִי כִּי אֲתָה. אֱלֹהֵי יַעֲקֹב כֹּל יְצִרְתָּ:
 אֲתָה בּוֹרָא וְלֹא נִכְרָאתָ. אֲתָה יּוֹצֵר וְלֹא נּוֹצַרְתָּ:
 אֲתָה טָמִית וְאֵת כֹּל תְּבַלֵּה. אֲתָה מְזוֹרֵד שְׂאוּל וְאֵף תַּעֲלֶה:

וּנְאֻמָּן לְהַחַיּוֹת מֵתִים אֶתְּהָ • וְעַל יְדֵי נְבִיאָהּ בֵּן הַדּוֹעָה:
וְלֹא תַמּוֹת אֵל חַי וְלֹא מֵתָה • מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֶתְּהָ:
מִשְׁבִּיר וּמוֹלִיד וְלֹא נוֹלְדָת • מוֹחִיץ וְרוֹפֵא וְלֹא חֲלִית:
מָוֹת וּמְדוּהָ אֵין לְפָנֶיהָ • תְּנוּמָה וְשִׁנָּה אֵין לְעֵינֶיהָ:
הֵלֵא מִקְדָּם אֵל חַי אֶתְּהָ • מֵאֲשֶׁר בְּךָ לֹא נִשְׁתַּנִּית:
וְעַד הָעוֹלָם לֹא תִשְׁתַּנֶּה • מֵאֵלֶּהוּיָהּ לֹא תִתְנַנֶּה:
חֲדָשׁ וְנוֹשֵׂן לֹא נִמְצָאת • חֲדָשֶׁת כֹּל וְלֹא חֲדָשֶׁת:
לֹא יִחַלוּ וְזָקְנָה וּבְחַרְתָּ • עֲלֶיהָ גַם שׂוֹכָה וְשַׁחֲרֹת:
וְלֹא חָלוּ בְךָ שְׂמֻחָה וְעֶצֶב • וְדָמִיוֹן נוֹצֵר וְכֹל דְּבַר קָצֵב:
כִּי לֹא יִסּוּכַב אוֹתָהּ גֶשֶׁם • אִף לֹא תִדְרָה אֵל כָּל נֶשֶׁם:
כָּל הַיְצוּרִים גְּבוּל סִבְבָתָם • אֵל רֵאשִׁיתָם וְלֹא אַחֲרֵיתָם:
כִּי הִבְרוּאִים בְּגוּבֹל שְׂמָתָם • וְלִימֵי צָכָאִם גְּבוּל הַקִּפְתָּם:
וְלָהּ אֵין גְּבוּל וְלִימִיָּהּ • וְלִשְׁנוֹתֶיהָ וְלַעֲצָמָהּ:
עַל בֶּן אֵינָה צְרִיחָה לְכֹל • לִיָּהּ וְלַחֲסֻדָּהּ צְרִיכִים הַכֹּל:
הַכֹּל צְרִיכִים לְצַדִּיקוֹתֶיהָ • וְאֵינָה צְרִיחָה לְכַדִּיוֹתֶיהָ:
כִּי טָרָם כָּל יַצִּיר הַיִּיִת • לְכַדָּהּ מֵאֵימָה לֹא נִצְרַכָּת:
רֵאשִׁית וְאַחֲרֵית בְּיָדָהּ עֲרוּכִים • אֶתְּהָבָם וְהֵם בְּרוּחָהּ שְׂרוּכִים:
כָּל אֲשֶׁר הָיָה בְּרֵאשׁוֹנָה • וְאֲשֶׁר יִהְיֶה בְּאַחֲרוֹנָה:
כָּל הַיְצוּרִים וְכֹל מַעֲשֵׂיהֶם • וְכֹל דְּבַרֵיהֶם וּמַחֲשׁוֹבוֹתֵיהֶם:
מֵרֵאשׁ וְעַד סוֹף תִּדְרַע כָּלָם • וְלֹא תִשְׁפַח כִּי אֶתְּהָ אֲצַלֵּם:
אֶתְּהָ בְּרֵאאתָם וְלִבָּהּ עֲרַכְסָם • לְכַדָּהּ תִּדְרַע מְקוֹמָם וְדִרְכָּם:
הוּ אֵין דְּבַר טְמֵה גַעֲלָם • כִּי לְפָנֶיהָ נְכוּנִים כָּלָם:
אֵין חֲשֵׁךְ וְאֵין מְנוּם וְסִתָּר • לְנוּם שְׂמָה וְלִהֲסִתָּר:
אֶת אֲשֶׁר תִּבְקַשׁ אֶתְּהָ מוֹצֵא • כְּלֵי נְשׁוֹת אֲלֵיהֶם כִּשֶׁת שֶׁתִּרְצֶה:
כִּי אֶת הַכֹּל כְּאַחַת תִּרְצֶה • לְכַדָּהּ תַעֲשֶׂה וְאֵינָה נִלְאָה:
כִּי עַל גּוֹי וְעַל אָדָם יִחַר • עַל כֹּל תִּדְבַר בְּרָגַע אֶחָד:
תִּשְׁמַע בְּרָגַע כָּל הַקּוֹלוֹת • זַעַק וְלַחֲשׁ וְכֹל הַתְּפִלוֹת:
אִף תִּבְיוֹן אֵל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם • בְּרָגַע תַּחֲקוֹר כָּל לְכַבְיָהֶם:
וְלֹא תֵאָרִיחַ עַל מַחֲשׁוֹבוֹתֶיהָ • וְלֹא תִתְמַהֲמַה עַל עֲצָתָה:
אצל

אצל עצתך גורתה . לקץ ולמועד קריאתך :
וכלם באמת בתום ובישר . מבלי עורף ומבלי חוסר :
ממך דבר לא יאבר . ודבר ממך לא יכפר :
כל אשר תחפזן הוכל לעשות . ואין מי מוחה בידך מעשות :
יכולת יי בהפצו קשורה . וברצות יי לא אחכה :
אין דבר סתר ממך נכחד . עתידות ועוברות לה הם יחד :
אשר מעולם ועד העולם . הם כלם כד ואתה בכלם :
חדשות תגיד וסוד דרכיה . אל עבדיה ומלאכיה :
ואינה צריה להשמיעה . דבר סוד וסתר להודיעה :
כי ממך כל סוד יגלה . בשתרם על לב כל יציר יעלה :
בלב כל נברא לא תמצא . מפנינו עתק לא יצא :
באין לו קצה ולא יחצה . לב לא יתור ואין פה פוצה :
באין לו רוחות ואין בו רוחות . אין לו שיחות בו מוכיחות :
למרחוק מי ישא דעו . ללא תחלת ולא סוף להגיעו :
אגודים אחדים תוד וסוף וראש . פה ולב אכלום מדרוש ומתרוש :
גבה ועמק נעיצים כסוכב . חכם לב ונבון לא ילכב :
סוכב (לא סובל) הפל ומלא את כל . וכהיות הפל אתה בכל :
אין עליה ואין תחתיה . אין חריץ לה ואין בינותה :
אין טרצה ונב לאחודה . ואין גוף לעוצם יחודה :
ואין פתוחה ממך נכדל . ואין מקום רק ממך נחדל :
ואינה נאצל מכל ונכדל . ואין מקום רק ממך ונחדל :
מקרה ושנוי אין כה נמצא . ולא זמן וערער ולא כל שמצא :
כל זמן וכל עת אתה מבינים . אתה עורכם ואתה משנים :
כל מדע לא ישיג אותה . אין שכל אשר ימצא אותה :
כמדעתה חכמתה . כגדלתה תכונתה :
חכם אתה מאליה . חי מעצמך ואין כגיליה :
זולת חכמתה אין חכמה . בלתי בינתה אין מוסה :
חלקת בלב חכמים שכל . ורוחה תמלאם ודעתם תשכל :
מפלערי כחה אין נכורה . ומפלערי עזה אין עורה :

שיר היחוד ליום שלישי

אין נִכְבֵּד כִּי אִם כִּפְדָתוֹ • וְאִין גְּדוֹל כִּי אִם גְּדֻלָּתוֹ :
 כֹּל יִקָּר וְכֹל טוֹב מִיָּדָה • לְאַשֶׁר תַּחְפוּץ עֲשׂוֹת חֲסִדָּה :
 אִין חֲקָר לְגִדְלָתָהּ • וְאִין מִסְפָּר לְתַבּוּנָתָהּ :
 אִין עוֹד זוּלַת הַיּוֹתֶהּ • חֵי וְכֹל תּוֹכֵל וְאִין בְּלָתָהּ :
 וְלִפְנֵי הַכֹּל כֹּל הָיִיתָ • וּבַהֲיוֹת הַכֹּל כֹּל מְלֵאֵת :
 לֹא לְחֻצוֹהָ וְלֹא הַטּוֹהָ • יִצְוֶרְיָה אַף לֹא טַעֲמוֹהָ :
 בַּעֲשׂוֹתָהּ כֹּל לֹא נִבְדְּלָתָ • כַּמְתוּנָה מְלֵאכְתָּהּ לֹא נִחְדְּלָתָ :
 בַּעֲשׂוֹתָהּ אֵת הַשָּׁמַיִם • וְאֵת הָאָרֶץ וְאֵת הַיָּםִים :
 לֹא קָרְבּוּהָ וְלֹא רַחֲקוּהָ • כִּי כֹל קִירוֹת לֹא יִחְלַקּוּהָ :
 וְרֵם מַיִם לֹא יִשְׁטַפּוּהָ • וְרוּחַ כִּפּוּר לֹא יִהַדְּפּוּהָ :
 אַף כֹּל טַנּוּפֹת לֹא תִטְנַפּוּהָ • אִשׁ אוֹכְלָה אִשׁ לֹא תִשְׂרַפּוּהָ :
 לְתַנּוּתָהּ אִין חֲסִרוֹן • וּלְיַחְזָרָהּ אִין יִתְרוֹן :
 כַּמּוֹ הָיִיתָ לְעוֹלָם תִּהְיֶה • חוֹסֵר וְעוֹדֶה בָּהּ לֹא יִהְיֶה :
 וְשִׁמְךָ טַעֲדֶה כִּי הָיִיתָ • וְהָוָה וְתַהְיֶה וּבְכֹל אֵתָהּ :
 הָוָה לְעוֹלָם וְכֵן נִזְדַּעַתָּ • נִעֲדֶה וְכֵן בָּהּ הַעֲדוּתָהּ :
 שְׂאֵתָהּ הוּא וְהָוָה בְּכֹל • שְׁלָהּ הַכֹּל וּמִטָּהּ הַכֹּל :
 שְׁמוֹת יִקְרָהּ יַעֲנֶה וְיַעֲדוּהָ • בְּתוֹקֶהּ יִקְרָהּ בָּהּ יִסְהַדוּהָ :

ליום רביעי

אֲרוּמִם אֱלֹהֵי אָבִי וְאֵלֵי • אֲנִיָּה אֱלֹהֵי צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי :
 אֵיחָד אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם • וְהָאָרֶץ בְּכֹל יוֹם פַּעֲמִים :
 אֵל חֵי אֲחֵר הוּא בְּרָאֵנוּ • אֲבִיר יִשְׂרָאֵל אָב לְבָלְנוּ :
 אֲדוּנָנוּ אֲדוֹן כֹּל הָאָרֶץ • מֶה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכֹל הָאָרֶץ :
 אִין כָּאֵל אִשׁ אוֹכְלָה וּמְנָא • לְעוֹלָם יְיָ אֲמַת אֵל אֲמִינָהּ :
 אֲדִיר וְיִשְׁעֵי מְעוֹז חַיִּי • עָלְיוֹ תְלִוּיִם כֹּל מְאֹוֵי :
 אֱלֹהִים אֲמַת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים • לֹא יִכִּילוּ וְעַמּוֹ גּוֹיִם (וְאֵיִים) :
 אֲדִיר וְאֲמִיץ כַּחַ וְרַב אוֹנִים • אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדִיר הָאֲדוּוֹנִים :
 אֱלֹהֵי עוֹשֵׂי אִישִׁי וּבּוֹעֲלֵי • אֲלוֹף נַעֲוֵרֵי שׁוֹמְרֵי וְצִלֵי :
 בּוֹרֵא כֹל וְיִשְׂרָאֵל גּוֹאֵל • בְּרוּךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :
 בּוֹרֵא

בורא רוח הרים יוצר . ממך מזנה לא יבצר :
 גאה משיב גמול על גאים . על הרמים ועל הנשאים :
 גבור בקומו לערוץ בעברה . מהדר גאונו מי לא ירא :
 גבורה כל אשר תחקיו נושא . וגדל כח גדולות עושה :
 גדול הוא ושמו בגבורה . ארנה שאג מי לא ירא :
 דודי דגול הוא מרכבה . אל געריץ בסוד קדושים רבה :
 דין יתיב בעתיק יומין . וצבאו על שטאל ועל ימין :
 הדרו והודו על בני עבדיו . הדרר הדר הוא לכל חסידיו :
 הוא אל אלהי הרוחות לכל בשר שומע תפלה טבל :
 ודאי ותיק יודע ועד . יי ימלוך לעולם ועד :
 (ואשר חרב גאותנו . להלחם מלחמתנו) :
 זוכר לעולם ברית ראשונים . כיום אתמול לו אלה שנים :
 זה אלהינו ולו קנינו . וזמרת יה הוא מושיענו :
 חלק יעקב יוצר הכל . חנון יי וחסיד בכל :
 מי העולם יי חלקי . תכם הרזים יי חוקי :
 טוב ומטיב המלמד דעה . מהור עינים מראות ברעה :
 ישר יי וישר דברו . ידידי ידירות משכנות דברו :
 יועץ וגוזר מי יפירנה . ויחתוף ויפעל מי ושיבנה :
 (יפה דודי יפיו וטובו . יראו ויחוו ציון בשוכו) :
 כגבור יצא באיש מלחמות . יעיר קנאה לעשות נקמות :
 (כגשר על פני נשרים . נשא עבדיו וישר הדורים) :
 כדוב שכול וכנמר שחל . כרקב וכעש ורוחו כנחל :
 (כדוב שכול וכנמר שוקד . דברו לעשות במקל שקד) :
 כביר כח לב כמו שחל . כלביא וכארי ורוחו כנחל :
 (כארו בחור בגדלתו . כברוש רענן ענותנותו) :
 כתפוח בדיחו עוז אהבתו . על ישראל גאותו :
 (כתפוח בעצי הנער . כן דודי עם יושבי שער) :
 ככביר כח למרגיזי אל . נוקם וכטל הוא לישראל :
 (כזסי מנת חלקי וגורלי . אני לדודי נתלה ודודי לי) :

שיר היחוד ליום רביעי

ה

(כבודי יי לא אמירנו. האמרנוהו והאמירנו):
 (בארניה ישאג וכפסיר ינהם. אל יהיה פגור וכאיש נדהם):
 (ברועה גבור אשר לא יוכל. צאנו להציל והיה למאכל):
 (פגבור אין איל וכאורח. גם ובזרח מר צורח):
 (בארניה משחית וככפיר לעזכור. ברכב גם בעש לאויביו):
 (פכיר כח בשמיר ושית. ולא ישאיר פנוקף זית):
 (בששמיר ושית צרים ומגן. בצפדים עפות לעירו יגן):
 (בגשמי נדכה לנו יבא. בטלקוש ובטל לדבקים בו):
 (כנשר ירחף על גוזליו. ובצל כנפיו יחסר מיחליו):
 (בצפדים על עירו יגן. ובצל כנפיו רגנות יגנו):
 (לכדו יי) הוא ונפלאות גדולות. עושה אל נורא עלילות:
 לצבי ועופר דומה דודי. כי יקרמני אלהי חסדי:
 לקני עמו יישר הדורים. וינשאם על כנפיו נשרים:
 לעולם חלמי הוא וצור לכבי. בלה שארי לה ולבכי:
 (לכדו יי) הוא ונפלאות גדולות עושה ורב נוראות:
 מקום אתה לעולמה. ואין יודע את טקומה:
 מוראי אל רועי ויוצרי. צור ילדני מחוללי וצורני:
 טרום ומעוז הוא לי ומחסי. טהרל עוז שם יי טנוסי:
 מלה יעקב משוגב לנו. הוא מחוקקנו ומושיענו:
 מנהול ישועות משען יהי לי. מקטח אלהים יי חילי:
 מושל עולם מלכותה. בכל דור ודור ממשלתה:
 מי יתנה באח לי לצרה. הושע יי) כי ידה לא קצרה:
 מקור חיים מקנה ישראל. לא אעזוב כי מעזי אל:
 מגן ישעי וחרב גאוה. לשמך ולזכרך נפש תאנה:
 מגן הוא לכל החוסים בו. אשרי אדם אשר עז לו בו:
 נבר ונעים נאור ונורא. נאדר ונאדר שמו בנבונה:
 נאמן נצח ישראל ונוראו. לא ישקר אשרי כל חוכי לו:
 נצח ישורון האל הנאמן. מאלהיו יהדה לא אלמן:
 נפלא על כל הנפלאים. ומתנשא על כל הנשאים:

שיר היחוד ליום רביעי

נקדש ונעריץ אֱלֹהֵי קְדוּשֵׁי . נְכוֹן וְנִשְׁתַּבַּח יְיָ נְסִי :
 נִוְקָם וְנוֹטָר וּבִעַל חַיִּמָּה . לְצַרְרֵי לְאוֹיְבָיו אִישׁ מִלְחָמָה :
 נָרִי יְיָ בְּחָלוֹ נָרוּ . עָלֵי רֹאשֵׁי וְגַר לְרַגְלֵי דָבָר :
 סוֹמֵךְ וְסוֹעֵד יְיָ סִלְעֵי . סוֹבֵל וְסוֹלַח וְנוֹשֵׂא פִשְׁעֵי :
 סִתְרֵי יְיָ סִלְעֵי וְסִתְרֵי . סוֹלַח וְסוֹבֵל סַעֲדֵי וְסִבְרֵי :
 סִלְעָנּוּ (יְיָ) וּמְצוֹדֹתֵינוּ . עֲזָרְתָנוּ וּמִפְּלִטָנוּ :
 עֲזוּ וְנִבְוֹר עֲזֵי וְעֲזָרֵי . עֲלִיוֹן עֲזוּ לִי אֵל יְהִי עֲזָרִי :
 עִיר וְקָדִישׁ שֵׁת סְבִיבֵי סִתְרֵי . אָכֵן אֲתָה אֵל מִסִּתְתָר :
 עַד מְטַהֵר לְשֵׁלֶם גְּמוּל לְאוֹיְבָיו . שׁוֹמֵר בְּרִית וְחֹסֵד לְאוֹהֲבָיו :
 פָּדָה אֶת אֲבֹרְהָם וְיִרְדּוּ . הוּא יִפְדֶּה יִשְׂרָאֵל עֲבָדָיו :
 פָּחַד וְצַחַק יִתֵּן פָּחַדּוֹ . עַל צָרֵי בְנֵי יַעֲקֹב עֲבָדָיו :
 פּוֹעֵל וְחוֹקֵר וְדוֹרֵשׁ וְבוֹדֵק . כָּל לְבָבוֹת לוֹ אֲתָן צָדֵק :
 צָרוּר הַטּוֹר אֲשֶׁכּוֹל הַכּוֹפֵר . נוֹתֵן לַעֲמֹז צָרֵיו כּוֹפֵר :
 צַח וְאֲדוּמֵי דוֹד בְּצַבְאָיו אֹת . עַל כֵּן נִקְרָא יְיָ צַבְאֹת :
 צַדִּיק יְיָ הַצִּיר תַּמִּים . אָכֻטֵּחַ עֲדֵי עַד בְּצוֹר עוֹלָמִים :
 צָבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לוֹ . עֲרֹפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ :
 קְדוּשׁ הוּא בְּכָל מִיַּי קְדוּשׁוֹת . כְּתוּת שְׁלֹשׁ קְדוּשׁ מִשְׁלֹשׁוֹת :
 קִיָּם לְעֵלְמִין אֱלֹהֵי חַיָּא . מְרָא דְאַרְעָא וּמְרָא דְשָׁמַיָּא :
 קוֹנֵי מַרְחַם מְקַנָּא לְשׁוֹנְאָיו . קָרֵן יִשְׁעֵי וְקָרוֹב לְקוֹרְאָיו :
 רְחוֹק מִכָּל וְאֵת כָּל רֹאֶה . כִּי רֵם יְיָ וְשָׁפֵל יִרְאֶה :
 רוּעֵי יְיָ לֹא אֲחַסֵּר כָּל . וְרַב כַּח וְרַב חֶסֶד לְכָל :
 רְחוּם יְיָ רוֹפֵא וּמְחַבֵּשׁ . לְשִׁבּוּרֵי לֵב וְעוֹן כּוֹבֵשׁ :
 רַעִי בְּלוֹ הוּא מְחַמְדִּים . מִשְׁפָּטָיו אֲמַת מְתוֹקִים וְחִמּוּדִים :
 רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מֵעוֹלָם וְעַד . עוֹלָם אֲתָה אֵל שׁוֹכֵן עַד :
 שְׁלִיט מְלַךְ שְׁמַיָּא בְּכָל דֵּר וְדֵר . לִיה אֲנָא מִשְׁבַּח מְרוֹמָם וּמְהַדָּר :
 שְׁמֵשׁ וּמִנֵּן יְיָ אֱלֹהִים . שׁוֹפֵט צָדֵק וּמִשְׁפִּיל גְּבוּהִים :
 שְׁנִיא כַח לֹא מְצַאנְהוּ . יִשְׁנִיב בְּכַחוּ וּמִי כְמוֹהוּ :
 שְׁלֵמָה שְׁמוֹ כִּי שְׁלוֹ שְׁלוֹם . כִּי יִדְבַר אֵל חֲסִידָיו שְׁלוֹם :
 שֵׁם יְיָ אֲתָה אֲשֶׁר אֲתָה . תַּעֲפוֹת רָאִם לוֹ בְּכִסְיֵי וּבְאֲרָיָה :

שיר היחוד ליום רביעי

שדו מאורי מלכי ואלי. הללויה שמו נפשי הללי:
 תתמם עם יושבי נטעים. השריגים שלשת הרועים (נ'א רעים):
 התחסר התבר עמם. ועם עקשים התפל להמם:
 תמים ברבך תקיף מכל. תוכל לבדה לעשות את כל:
 תחלתי וסברי ותקותי. האנת נפשי ותשוקתי:
 תהלתי ותפארתי ועזי. מטעי אטי גוזי וגוזי:
 תמים דעים אל דעות אחד. כל הלכבות דורש יחד:

ליום חמישי

מי כמוך רעה טורה. ניב שפתים אתה כורא:
 מחשבותיה עמקו ורמו. ושנותיה לא יתמו:
 לא לפרוף חקמתה. ולא הכינוה תבונתה:
 לא קבלת מלכותה. ולא ירשת ממשלתה:
 לעולם יהי לה לבדה. ולא לאחרים כבוד הודך:
 ולא תתן לאלהים אחרים. תהלתה לפסילים וזרים:
 ונכבוד וגם כל יקר מאתה. וכבודך לא לזרים אתה:
 אתה תעיד ביוחודה. ותורתך ועבדיה:
 אליהו על יחודה. אתה ער אמת ואנחנו עבדיה:
 לפניך לא אל הקדימך. ובמלאכתך אין זר עמך:
 לא נועצת ולא למדת. בחדשה בריאות פי נכונות:
 ממעמקי מחשבותיה. ומלבך כל פעלותיה:
 קצות דרכיה הלא הפרנו. וטטעשיה חן ידענו:
 שאתה אל כל יצרת. לבדה מאומה לא נברעת:
 לעשות מלאכתך לא לחצת. וגם לעזר לא נצרכת:
 כי היית לפני הכל. ואז באין כל לא נצרכת כל:
 כי מאהבתך עבדיה. כל בראת לכבודך:
 ולא נודע אל זולתה. ואין כמוך ואין בלתה:
 ולא נשמע מן אז והלאה. ולא קם ולא נהיה ולא נראה:
 וגם אתריה לא יהיה אל. ראשון ואחרון אל ישראל:

ברוך אתה יחיד ומיוחד . יי אחר ושמו אחר :
 אשר מי יעשה כמלאכתך . כמעשיך וכגבורותיך :
 אין יציר זולת יצירתך . ואין פריאה כי אם בריאתך (כאלמלאכתך):
 כל אשר תחפרון תעשה בכל . כי אתה נעלית על כל :
 אין כמות ואין בלתך . כי אין אלהים זולתך :
 אתה האל עושה פלא . ודבר ממך לא יפלא :
 מי כמות נורא תהלות . אלהים לכרך עושה גדולות :
 אין אותות כמו אותותיך . אף אין מופת כמו מופתיך :
 אין תכונה כתבונתך . אין גדלה כגדלתך :
 כי מאד עמקו מחשבותיך . ונבהו דרכי ארחותיך :
 אין גאון כמו גאותך . אף אין ענוה כענותך :
 אין קדושה כקדושתך . אין קרבות כמו קרבותך :
 אין צדקה כמו צדקתך . אין תשובה כתשובתך :
 אין זרוע כזרועותיך . אין קול כרעם וגבורותיך :
 אין רחמים כרחמנותיך . אין תנינות כתנינותך :
 אין אלהות כאלהותך . ואין מפליא כשם תפארתך :
 כי שמותיך אלים מרוצים . בנכרך לחוצים להפליא נחוצים :
 ואשף וחרטום לא ילחצוק . וכל שם ולהט לא ינצחוק :
 לא ינצחוק כל החכמים . כל הקוסמים והחרטמים :
 אתה משיב לאחור חכמים . לא יוכלו לך ערומים וקוסמים :
 להשיב לאחור מומותיך . להפך עצת סוד גזרתך :
 מרצונך לא יעבירוך . לא ימחרוך ולא יאחרוך :
 עצתך תפר עצת כל יועצים . ועוד מחליש לב אמיצים :
 אתה מצוה ופחתך משה . ואין עליך פקיד מצוה :
 אתה מקנה ואיך מקנה . לך כל מקנה נפש תלונה :
 וכל היצורים וכל ענינם . וכל יקר אשר בך אין דמיונם :
 לא מחשבותם מחשבותיך . כי אין בורא זולתך :
 ואין דמיון בפלא אלהינו . ואין חקר נשגב אדוננו :
 סתור מכל סתור ועמוס . מכל עמוס ומכל כמים :

שיר היחוד ליום חמישי

דק מכל דק וצפון מכל . צפון ויכול מכל יכול :
 נשגב טבל נשגב ונעלם . מכל נעלם ושמו לעולם :
 גבוה מכל גבוה ועליון . מכל עליון ומכל חביון :
 חבוי ועמוק מכל עמוק . לב כל דעת עליו חמוק :
 שאין שכל ומדע וחכמה . יכולים להשוות לו כל מאומה :
 לא משגיגים לו איה וכמה . לא מוצאים לו דבר דומה :
 מקרה וערער ושנוי וטפל . וחבר ומסמך אור וגם אופל :
 ולא מוצאים לו טראה וצבע . ולא כל טבע אשר שש ושבע :
 לכן נבוכות כל עשתונות . ונבחלות כל החשבונות :
 וכל שרעפים וכל הרהורים . גלגלים לשום בו שיעורים :
 מלשערהו ומלהגבילהו . מלתארהו ומלפרסמהו :
 בכל שכלנו חפשנוהו . במדענו למצוא מה הוא :
 לא מצאנוהו ולא ידענוהו . אה ממעשיו הכרנוהו :
 שהוא לבדו יוצר אתר . חי וכל ויכל וחקם מיוחד :
 כי הוא היה לכל קודם . על כן נקרא אלהי קדם :
 בעשותו בלי כל מאום את כל . ידענו כי הוא כל יכול :
 באשר מעשיו בחכמה כלם . ידענו כי בבינה פעלם :
 בכל יום ויום בחדשו כלם . ידענו כי הוא אלהי עולם :
 באשר היה קודם לכלם . ידענו כי הוא חי וקיים לעולם :
 ואין להרהר אחר יוצרנו . בלבנו ולא בספורנו :
 לממש וגודש לא נשערהו . לטפל ותואר לא נדמהו :
 ולא נחשבהו לעקר ונצב . ולא למין וכל און ולכל נקצב :
 כל הנראים והנשכלים . והמדעים בעשר כלולים :
 ושבע במיות וששת גדות . ושלוש גזרות ועמות וגדות :
 הן בבורא אין גם אתר . כי הוא ברואם כלם יחד :
 כלם יכלו אף יחלופו . הם יאבדו ואף יסופו :
 ואתה תעמוד ותבקה כלם . כי חי וקיים אתה לעולם :

(*כל הנראי וכו' ה' הזכ בעלמיהו ל' ר' סעדי' גאון' ל' במאמר שני מספרו האסטוני'
 ונלאו הספרשים כולם לעמוד על סודו להעדר ידיעתם בחכמת הכניון, לכן אנארהו ידוע
 כי

שיר היחוד ליום ששי.

אֵת הַלְבָדָה יוֹצֵר כֹּל הוּא . . . וְלֹא יִדְמָה מַעֲשֵׂה לַעֲוֹשֵׂהוּ :
 כֹּל הָאֲרָצוֹת לֹא יִכִּילוּהָ . . . וְאַף שָׁמַיִם לֹא יִכְלָכְלוּהָ :
 אִזּוּ (נִיא אֵף) יַחִילוּ מַיִם חַיִּים . . . מִפְּנֵי אֱלֹהִים חַיִּים :
 רַעֲשָׂה אֶרֶץ וְנָסוּ מַיִם . . . וְנִשְׁפּוּ (מַיִם) מִן הַשָּׁמַיִם :
 נֹזֶטָה לְבָדָה הַשָּׁמַיִם . . . רוֹקַע הָאֶרֶץ עַל הַמַּיִם :
 עֲשִׂיתָ כֹּל חִפְצָה לְבָדָה . . . וְלֹא נִצְרַכְתָּ עֹזֵר בְּנִגְדָה :
 סוֹעֵר אִין מַיִם יִסְעָדָה . . . הַכֹּל מִטָּה וּמִנְדָה :
 בִּכְתָה אִזּוּ בֵּן עֵתָה וְדַעְתָה . . . וְלַעֲוֹלָם כֹּל כְּבוֹדָה אֵתָה :
 וְלֹא יַעֲפֵת וְלֹא יִנְעֵת . . . כִּי בְמִלְאֲכָתָה לֹא עֲמַלְתָּ :
 כִּי כִדְבָרָה כֹּל יִצְוֶרְהָ . . . וּמַעֲשֵׂה חִפְצָה בְּמִאֲמָרְהָ :
 וְלֹא אֲחֻרְתּוּ וְלֹא מְהֻרְתּוּ . . . הַכֹּל עֲשִׂיתוּ יָפֵת בְּעֵתוֹ :
 מִכְּלֵי מֵאִמָּה כֹּל חֲדָשֵׁת . . . וְאֵת הַכֹּל כְּלֵי כֹל (נִיא כְלֵי) פְּעֻלָּתָה :
 וְעַל לֹא יִסוֹד הַכֹּל יִסְרֵת . . . בְּרִצּוֹן רוּחָה כֹּל תְּלִית :
 וְרוּעוֹת עוֹלָם אֵת כֹּל נִוְשָׂאוֹת . . . מֵרֵאשִׁי וְעַד סוֹף וְאִינָם נְלֹאוֹת :
 כְּעִנְיָה לֹא דָבַר הוֹקְשָׁה . . . רִצּוֹנָה כֹּל דָּבַר רוּחָה עוֹשָׂה :
 לַפְּעֻלָּהָ לֹא דָמִית . . . אֶל כֹּל תּוֹצֵר לֹא שְׁוִית :
 וְלֹא קִדְמָה לְמִלְאֲכָתָה מְלֹאכָה . . . חֲכֻמָּתָה הִיא הַכֹּל עֲרָכָה :
 לְרִצּוֹנָה לֹא קִדְמוּ וְאַחֲרוּ . . . וְעַל חִפְצָה לֹא נִוְסְפוּ וְחִסְרוּ :
 מְבַל חִפְצָה לֹא שִׁכַחְתָּ . . . וְדָבַר אֲחֵר לֹא חִסְרְתָּ :
 לֹא חִסְרְתָּ וְלֹא הִעַדְפְתָּ . . . וְדָבַר דַּק כֶּסֶם לֹא פְּעֻלָּתָה :
 אֵתָה תִּשְׁבַּחְתָּם וּמֵי הַתַּעֲיָבִים . . . וְשִׁמְצָן דָּבַר לֹא נִמְצָא כֶּסֶם :
 הַחֲלוֹת בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָם . . . בְּתַבְוִינָה וּבְדַעַת כְּלִיתָם :
 מֵרֵאשִׁית וְעַד אַחֲרִית עֲשׂוּיִם . . . בְּאֵמֶת וּבְיוֹשֵׁר וְטוֹב רְאוּיִם :

כי כל הנמלאים לא ימלטו מהיחס או עלם או מקרה, ומנאר בהנין להרמס' שער י
 ונרוס חן גלגן תנון פ' ונפירושו למלות זרות למורה כי הסוגים העליוני' לכל הנמלא' הם
 י' מיני' אשר קראו עשר' מאמרות, והסוג העליון והראשון הוא העלם, והמטעה האחרים
 הם מקרים המשיגים לעלם והם הכמות והאיכות והמטטרף והאנה והמצב
 והמתי הוא הסוג והללו הוא הקנין והפועל והמחפעל; ויאור בן רשד כי נמאמר הכמות
 מלאו שבעה מיני' והם המספר, והגשם, והשטק, והקו, והמאמרים, והזמן, והמקום;
 ומספר מיני הפועל והמחפעל הם ששה כמספר מיני המתנועות והנדידות המשיגים
 לעלם נהשתנומו, שנים מהם נמאמר העלם והס' ההווי' וההפסד שם שנוי מלאו בעלם

שיר היחוד ליום ששי

הקדמת במעשי ידיה • רוב רחמיה וחסדיה •
 כי רחמיה וחסדיה • הלא מעולם על עבדיה •
 ועד לא כל חי הוכן לכלכל • לפני אוכל תהן אכל •
 ומזון ומכון תעשה בפי כל • צרכי הכל באשר לכל •
 שלשת ימים הראשונים • אז הכינותם לאחרונים •
 אז עשית אור בשלמה • אדר מאורות טמול שלמה •
 בארם כל יצור מאוד גדלת • ואחר כל מאוד נתגדלת •
 אז באין לבוש הוד והדר לובש • עד לא אורג גאות לבש •
 אור בשלמה וכמעיל עושה • שמים ביריעה נוטה •
 עשית בס לאזרים דרכים • ורצוא ושוב בנחת מהלכים •
 הגדלת בין מים למים • במתיחת רקיע השמים •
 תזונות מעונות לשרץ מים • ועוף ועופף על (פני רקיע) השמים •
 עשב וחציר לבשה אדמה • מאכל לחיה ולכל בהמה •
 ברחו שמונו נטעת • אל האדם אשר עשית •
 עזר בנגדו עשית לו • די מחסורו אשר יחסר לו •
 כל מעשיה בידו תתה • ותחת נגליו הכל שתה •
 להעלות מהם בקר וצאן • על מזבחה יעלו לרצון •
 עשית לו בתונת לשרת • להדרת קודש ולתפארת •
 שבת בקרב חכמת אלהים • כי יצרתה לה בצלם אלהים •
 לא מנעת על פני אדמה • צרכי אדם וכלם בתכמה •
 מעשיה מאד רבו ונגדלו • ושמה יי כלם יהללו •
 רבו ונגדלו מאד מעשיה • יודה יי כל מעשיה •
 כל פעלת למענה • ולכבודך כל קנינה •

סדר עבדו והוא אישעו וורה וילנוש וורה אחרת וכשתכה מעלם אל עלם אחר, ושני מהם
 נמאמר הכמות והם הצמיחה והיינו השינוי מקטנות לגדלות, וההיחוד והוא שינוי
 מגדלות לקטנות, ואחד נמאמר האיכות והוא השינוי בחכונותיו ממראה אל מראה או
 מקור אל חוס וכדומה, והוא הנקרא שינוי בסתם, ואחד מהם נמאמר האכנה והוא
 ההעחק ממקום אל מקום; ויאמר עוד כילכל גזירה ר"ל לכל מאמר גור וקומת ימכנו
 ג' מיני ביאור, ביאור בגדר והוא אשר יתקצר מסוג והכדל כאמרנו האדם הוא חי מדבר,
 וביאור בחוק והוא המתקצר מסוג וסעלה או מקרה כאמרנו האדם הוא חי צוחק או חי
 כוחב וכדומה, וביאור אינו לא בגדר ולא בחק והוא המתקצר מסינו ומקרה כאמרנו
 גראונן

שיר היחוד ליום השבת.

או ביום השביעי נחת. יום השבת על כן ברכת:
ועל כל פועל תהלה ערוכה. חסידיה בכל עת יברכוכה:
כרוך יי יוצר כלם. אלהים חיים וטלך עולם:
כי מעולם על עבדיה. רוב רחמיה וחסדיה:
יבמצרים החלות. להודיע כי מאד געלית:
על כל אלהים בעשות בהם. שפטים גדלים ובאלהיהם:
בבקעה ים סוף עמך ראי. הך הגדולה ויראו:
נהנת עמך לעשות לך. שם תפארת להראות גדלה:
ודברת עמם מן השמים. וגם העבים נספו קים:
ידעת לכתם במדבר. בארץ ציה איש לא עבר:
תמה לעמך דגן שמים. וכעפר שאר ומצור קים:
תגדש גוים רבים עמים. יירשו ארצם ועמל לאמים:
בעבור ישמרו חקים ותורות. אפרות יי אפרות מהורות:
ויתעברו במרעה שמן. ומחלמש צור פלגי שמן:
בנותם פנו עיר קדשה. ויפארו בית מקדשה:
ותאמר פה אשב לארץ. ימים צדה ברה אברה:
כי שם ינחמו וכתו צדק. אף בהנה ילקשו צדק:
ובית הלוי נעימות ונמרו. לך יתרועעו אף ישירו:
בית ישראל ויראי יי. וכברו ויודו שמה יי:
הטיבות מאד לראשונים. כן תטיב גם לאחרונים:
יי תשיש נא עלינו. פאשר ששית על אבותינו:
אותנו להרבות ולהטיב. ונודה לך לעולם כי תטיב:
יי תכנה עירך מהנה. כי עליה שטה נקרא:
נקרו דוד תצמיח בה. ותשכון לעולם יי בקרבה:
וכתי צדק שמה נזכה. וכיטי קדם תערכ מנחה:

בראובן שהוא אדם לבן או סופר מהיר; ושלוש עתות הם החולף וההכו והעמיד,
ושלוש מדות הם הם הידועות בשם רמקיס שהם האורך והרוח והעומק, וסם לורת
סקו והשטח והגשם; והנה הענינים הנזכרים הם מקיפים כל הנמלאות עם משיגיהם
ומשיגי משיגיהם וכולם שינויים בגשמים ובמקריהם לכן אין גם אחד מהם בנורא ית' כי
סוף נורא כל עצם וכל מקרה והוא מרום מכל שינוי והשתנות ואין כח ברעיון למפוס
בו כל מאומה.

וברך עמך באור פניך • כי חפצים לעשות רצונך :
 וברצונך תעשה חפצנו • הבט נא עמך כלנו :
 בחרתנו היות לך לעם סגולה • על עמך ברכתך סלה :
 ותמיד נספר תהלתך • ונהלל לשם תפארתך :
 ומברכתך עמך יברך • כי את כל אשר תברך מברך :
 ואני בעודי אהללה בודאי • ואברככה כל ימי צבאי :
 יהי שם יי מבורך לעולם • מן העולם ועד העולם :
 כפתוב ברוך יי אלהי ישראל מן העולם ועד העולם • ויאמר כל
 העם אמן והלל ליי : ענה רניאל ואמר להוא שמה די אלהא מברך מן
 עלמא ועד עלמא די חקמתא ונבורתא די לה היא : ונאמר ויאמרו הלויים
 ישוע וקדמיאל בני השבגיה שרכיה הוריה שבגיה פתחיה קומו ברכו
 את יי אלהיכם מן העולם עד העולם ויברכו שם כבוד וטרומם על כל
 ברכה ותהלה : ונאמר ברוך יי אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ואמר
 כל העם אמן הללויה : ונאמר ויברך הויד את יי לעיני כל הקהל ויאמר
 הויד ברוך אתה יי אלהי ישראל אבינו מעולם ועד עולם :

שיר הכבוד

כשמותחיים חרון הקדש לאנעים ומירוח יז לפטר ד' פסוקים סלו :
 שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד :
 מי זה מלך הכבוד ה' עוזו וגבור ה' גבור מלחמה :
 שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד :
 מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה :
 אנעים ומירוח ושירים אארוג • כי אליה נפשי תערוג :
 נפשי חמדה בצל ידך • לדעת כל הו סודך :
 מדי דברי בכבודך • הומח לבי אל הודך :
 על בן אדבר בך נכבדות • ושמך אכבד בשירי ידירות :
 אספרת כבודך ולא ראיתיה • אדמה אכנה ולא ירעתיה :
 ביד גביאיך בסוד עברך • דמית הדר כבוד הודך :
 גרלתך ונבורתך • בנו לתקת פעלתך :

רמו אותך ולא כפי ישך. וישווה לפי מעשיך:
 המשילוק ברוב חזיונות. הנה אחר ככל דמיונות:
 ויחזו בך זקנה ובחרות. ושער ראשך בשיבה ושחרות:
 זקנה ביום דין ובחרות ביום קרב. כאיש מלחמות ידיו לו רב:
 חבלש כבע ישועה בראשו. הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו:
 סללי אורות ראשו נמלא. וקוצותיו רסיסי לילה:
 יתפאר בי כי הפץ בי. והוא יהיה לי לעמרת צבי:
 כתם מהור פו המות ראשו. וחק על מצח כבוד שם קדשו:
 לחן ולכבוד צבי תפארה. אמתו לו עמרה עמרה:
 מחלפות ראשו כבימי בחרות. קוצותיו תלתלים שחורות:
 גוה הצדק צבי תפארתו. יעלה נא על ראש שמחתו:
 סגלתו תהי כבוד עמרת. וצניף מליכה צבי תפארת:
 עמוסים נשאים עמרת עבדם. מאשר יקרו בעיניו כבדם:
 פארו עלי ופארי עליו. וקרוב אלי בקראי אליו:
 צח ואדום ללבושו אדום. פורה בדרךכו בבואו מאדום:
 קשר תפליו הראה לענו. תמונת יי לנגד עיניו:
 רוצה בעמו ענוים יפאר. יושב תהלות כם להתפאר:
 ראש דבקה אמת קורא מראש. הור ורור עם הורשה הרוש:
 שית המון שירי נא עליה. ורנתי תקרב אליה:
 תהלתי תהי לראשך עמרת. ותפלתי תפון קטורת:
 תיקר שירת רש בעיניך. בשיר יושר על קרבנך:
 ברכתי תעלה לראש משביר. מחולל ומוליד צדיק כביר:
 ובברכתתי תגענע לי ראש. ואותה קח לה כבשמים ראש:
 יערב נא שיחי עליה. כי נפשי תעזג אליה:

סדר נשיאת כפים.

כשהזן טומר ומפני הטאנו תאמר זה:

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שכל טפה וטפה קרי שיצא ממני לבטלה ומכל ישראל בכלל ובפרט שלא במקום מצוה בין באונס ובין ברצון והנשמות העשוקות בקליפות הנפוצים מארבע כנפות הארץ והנשמות ראולין ערטלאין הנפוזים בין הגוים ועל ידי זה חרב עירנו ושמם בית מקדשנו ונלה יקרנו ונטל כבוד מכות חיינו תפליטם הקליפות כל הניצוצות הקדושות שבעולם ויחזרו לקבצם בקדושה שנית וקרב פזורנו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ ויקיים בנו מקרא שכחוב ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלהיך שמה אם יהיה נרחק בקצה השמים משם יקבצך ה' אלהיך ומשם יקחך ויקיים בנו באהבה ובחמלתו הוא גאלם וינטלם וינשאם כל ימי עולם בכח השם הקדוש הזה ב"ט ובשם הקדוש הזה חב"ו היוצא מפסוק "חיל בלע" ויקיאנו שחוזרים למקום קדושה ויגאלנו גאילת עולם לחבר האוהל להיות אחד:

אין כשיאת כפים נפחות מעטרה והכהנים מן העמין. אפי' מתפללין בבית שאין טס ס"ת כושלין כפיהם. כתפטט המנהג צאלו המדינות שאין הכהנים כושלים כפיהם אלא ציעים עובים טהם יעי שמחה ועוז לב הוא יבדך בגבד' גיטיה המבדך נשמחה, ומטעם זה האכל אינו כושל חת כפיו, וכריך האכל לנחת מדי' כשהכהנים רומיין ידיהם לעלות לדוכן, שלא יהא צנ"הכ כשהש"ץ קורא כהנים שלא יעבור צנ"ה טהם כהן טעומד בתפלה והחון עגיש לרלה קוסק ועולה, ואם יש טס כהנים אחרים אינו פוסק. לא יעלו הכהנים לדוכן צמנעלים. ואע"פ שטעל ידיו שחרית חחר וכנטל ידיו. והלוי ייזק עים על ידיו, אם אין לוי צנ"הכ ישכבו הנכורים העים על ידיהם, ואם אין צבור צנ"הכ ולא לוי ישפך הכהן עליו על ידיו ולא ישראל, כשמתחיל הש"ץ רלה יעקרו הכהנים טנצ"הכ רגליהם לעלות לדוכן, וכטעומדין על הדוכן יאמרו זה.

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהיה הברכה הזאת לכהנים

שצויתנו לברך את עמך ישראל | שצוית הכהנים לברכנו

ברכה שלמה ולא יהיה כה ממשול ועון מעתה ועד עולם:

ומאריבין בתפלה זו עד שיכלה עפי הניצור אמן טלאחר הטוב טמד וכו' כדי טענו הניצור אמן על תרומיהו. ועומדים הכהנים עם פניהם כלפי ה"כ על שיתחיל הש"ץ כהנים נקול רם ואז מחזירין פניהם כלפי העם ולא יחזירו פניהם צין בתפלה צין צוסף אלא דרך יעין ועצרכין. ומגביהין ידיהם כנגד כתפיהם ופושטין ידיהם והולקין חנצעותיהם, ומכווכין לעשות ה' אורים צין שני חנצעות לשני חנצעות אוריר אחד וצין חנצע לגודל צין גודל לגודל לקיים. ענין מן החרדים. חין לכהנים לכנן אלא כינון אחד מתחלה ועד סוף, כדי טנה ינחו יניד טירוף דעת. צטעה טהכהנים מצרכין חת העם לא יציעו ולא יסיהו דעתם אלא יהא פניהם כלפי מעה כטו טעומדין בתפלה. חלו טקוטות טהכהנים חושכין עינים

לדרום ולנפון: וברכך. וישמרך. אליך. לך. שלום.
 וברך הכהן לכוון צמלת יברכך שהאל ית' יטע חכמה על ישראל.
 ובמלת וישמרך יכוין שהאל ית' ימן בני ישראל. ובמלת יאר
 יכוין שהאל ית' יוסף חיים לישראל. ובמלת וישמרך יכוין שהאל
 ית' יברך את ישראל בנשיאת קן. ובמלות ישא ה' פניו אליך
 יכוין שהאל ית' יברך את ישראל בעושר וממשה. ובמלות וישם לך
 שלום יכוין שהאל ית' יברך את ישראל בנרכת שלום כמשמעו.

ע"כ מלאמי כוונות האלו כוונים בשם ספר ילירה, וכראה שעל כן נהגו קדמונינו
 להאריך קצת בניגונים לכוין כל אלה והם כוונות הפשוטות שכל כהן יכול לכוין
 בהן, ומי שזא בסוד ה' ימלא כוונות גדולות על פי הסדר בכתבי האר"י ז"ל.

וכל אדם יכוין לנרכת כהנים ויהא פניו בלבי הכהנים ולא יסתכל בהם.
 והאנשים הנוכחים, לאמר פסוקים מעין כל מלה ומלה של נרכת יהיו
 כוהנים לאמרם בשעה שהצ"ץ מכן דוקא אבל לא כשהכהני' מנגנים.
 והצ"ץ מקרא את הכהנים מלה במלה עד שסיימו פסוק ראשון,
 ואז יקהל עונין אמן, וכן אמר פסוק שני ואמר פסוק שלישי:

רצה לש"ץ.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם. והשב

את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותסלתם באהבה
 תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך.

ותערב עליה עת ירתנו בעולה ובקרבן אנא רחום ברחמיך הרבים השב
 שכנתך לציון וסדר העבודה לירושלם. ותחזינה עינינו בשוכה
 לציון ברחמים. ושם נעבדך ביראה בימי עולם וכשנים קדמוניות:
 כה"ל ברוך אתה יי שאותך לבדך ביראה נעבוד: מודים וגו'.

מודים אנחנו לך שאתה הוא ^{מודים לרבך} מודים אנחנו לך שאתה הוא

הוא יי אלהינו ואהי אבותינו יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל

בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות ^{הוא} לעולם ועד צור חיינו מגן

והודאות לשמך הגדול ותקדוש ^{הוא} על שהחיייתנו וקיימתנו בן תחינו

ותקיימנו ותאסוף גלויותינו לחצרות ^{הוא} קדשך לשמך חקיד ולעשות רצונך

ולעבדך בלבב שלם על שאנחנו ^{הוא} מודים לך. ברוך אל ההודאות:

נשמותינו הפקודות לך ועל ^{הוא} מודים לך. ברוך אל ההודאות:

מודים לך. ברוך אל ההודאות:

(*) וחערב עליך כה"ל, כמש"כ המכס ראב"ע ננקות דף כ"ט נ', וכ"כ וי"ע.

אלהיך יי נפשי אשא: אלהי
הנה בעיני עבדים ליד אדוניהם בעיני שפחה ליד
גברתה כן עינינו ליי אלהינו עד שיתחנו: רבשע
ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו.
ומצאיהן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:
יי חננו לה קנינו היה זרועם לבקרים צד
ישועתנו בעת צרה:

אלתסתר פניך ממני ביום צר לי תפודה פני
אלי אונק ביום אקרא מהר ענני:

אלהיך נשאתי את עיני הישבי בשמים: אלהי
ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם: ושם
לה יי הגדלה והגבורה והתפארת והנצח לה
וההוד בירכל בשמים ובארץ לה יי הממלכה
והמתנשא לכל וראש:

שלום ושלום לרחוק ולקרוב אמר יי ורפאתיו: שלום

כשערי ליון כחונ שלא יאמר אלל שלום סרנון רק יאמר זה:
יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתעשה למען קרושת חסדיך
ונורל רחמיך הפשוטים ולמען מהרת שמך הגדול הנכור והנורא
בן עשרים ושתים אותיות היוצא מפסוקים של ברכת כהנים
(ויסבכר השמות האלה כמתחננו ואל יולאס מפיו)

אנקתם פסתם פספסים דיונסים

האמורה נפי אהרן ובניו עם קרושיך שתהיה קרוב לי בקראי לך
ותשמע תפלתי ואנקתי תמיד בשם ששמעת אנקת יעקב תמימד
הנקרא אישחם. ותתן לי ולכל נפשות ביתי מזונתינו ופרנסתנו ברוח
לא בצמצום בהתר ולא באסור בנחת ולא בצער מתת ירך הרחכה
שם שנתת פסת לחם לאכול ובגד ללבוש ליעקב אבינו הנקרא איש
גם ותתננו לאהכה ולחן ולחם בעיניך ובעיני כל רואינו. ויהיו דברי

נשמעין לעבודתך. כשם שנתת את יוסף צדיקך בשעה שהלבישו
 אביו כתונת פסים לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואיו.
 ותעשה עמי נפלאות ונסים ולטובה אות. ותצליחני בדרכי ותן בלבי
 בינה להבין ולהשכיל ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך וסודותיך.
 ותצלני משגיאות ותטהר רעיוני ולבי לעבודתך. ותאריך ימי
 (וימי אשתי ובני ובנותי) (וימי אבי ואמי)

בטוב ובנעימות ברוב עוז ושלוש. אמן סלה:

יכוין לסיים עם הכהנים כדי שיענו הקהל **אמן:**

אדיר בפרזם שוכן בגבורה. אתה שלום ושקט שלום. יהי רצון
 שששים עלינו ועל עמך בית ישראל חיים וברכה לטשטרת שלום:

וס כסנים מסורין פניכם כלפי כהכל ואומרין:

רבונו העולם עשינו מה שצוית עלינו אף אתה עשה עמנו כבאשר
 הקטתנו. השקיפה מטעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל
 ואת הארמה אשר נתת לנו כבאשר נשבעת לאבותינו וארצות חלב ודבש

הכהנים יזכרו בנעילת מנעליהם שלא יגעו עם בדים ואם כגעו יחזרו לישול ידיהם.
 שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך
 ברבנו אבינו קלנו כאתך באור פניך פי באור פניך נתת לנו יי אלהינו
 תורת חיים ואתה חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב
 בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלוטה:

אֵלֶיךָ יְיָ וְיָמֵךְ אֱלֹהֵינוּ וְיִמְלֵנוּ

א" ב" כ" ד"
 ק" ע" ח"

אזהרה לאחינו בני היי.

למשוך ידיה' פתן דען חין ווין נחגעד רוקטן מחזורי' אשר קללת הפרעות רנוכל עליה
כרח שהוכרז בק' פ'סדמיי' יע'א בשם האכ"ד רבינו הזקן הגאון המפורסם הסמיל והעב
סופת דורינו וכליל' מפארתנו אדוכינו מורינו ורנינו מוכר'ר פינחס הלוי איש הורוויץ זכות

שמעו נא אחינו בני ישראל!

עו חייט בעפֿהן חוים לורופו בשם הגאון אב"ד כר"ן מאחר דחם איש אחד דרך חפֿקט
ליבן דרוק בעקמנט געוהלט חטט דחם ער המחזורים הנחמדים הנרפסי' ברעדלהיח
עם הביאור והפירוט אשכנזי אשר ייסד החורני הר"ר וואלף היינדהיים נחגדרוקטן וויל
חוי' וועלכע מחזורים הגאון אב"ד כר"ן נחמט אלול תקס"ג הענר לא לנד הסכמה וחר
געגעבן חטט שלא ישיגו אדם נבולס לדפוס או להדפיס אותם משך כ"ה שני' אף גס זאת הו
הגאון אב"ד כר"ן ואותן ההסכמות והחרמות מכמה גאוני ארץ אשר קדמיהו בהסכמות
ה"ה הרב הגאון מוכר'ר נח חיים צבי זל"ל, אשר הי' אב"ד בק"ק א"ה"ו, והרב הגאון אב
דק"ק ראטטערדאם מוכר'ר ארי' ליב ברעסלוי כר"ו, והרב הגאון אב"ד דק"ק הא
מוכר'ר משה טובי' כר"ו, והרב הגאון אשר הי' יושב מקדס על כס ההוראה בק"ק פ"ט
מוכר'ר נפתלי הירש לניט קאצנאילנבאגען כר"ו.

בל שהדברי ההסכמות והחרמות חטט הגאון אב"ד כר"ו דורכגעוועהן חונד עם חרם של
מאשר ומקיים געווען. ולתריהם החזיקו אב"ד דק"ק א"ה"ו ה"ה הרב הגאון מוכר'ר צבי
הירש מואמשט כר"ו, ואב"ד דק"ק לונדן הרב הגאון מוכר'ר שלמה כר"ו בן הגאון מוכר'ר
צבי זל"ל, ואב"ד דק"ק פפ"א הרב הגאון מוכר'ר יהודה ליב מרגליות כר"ו.

ע"כ חטט הרב הגאון אב"ד כר"ו יחד עם סבדיו ומודיע ווין בחרם הגדול כחם
יהושע ב"ר דחם זיך קיינר חונטרטטעהן וזל"ל ע"גירי' וגירי' גירי' דילי' המחזורי' הכל' בשם
אופן נחגלדרוקן, ולא לנד וזל"ל על המדפיס חל ווין, זקדערן ווער נור חיי
מסייער חל ווין ומגלחמוך יד עוברי עבירה וחרמים, ומכ"כ ווער זיך חוי' וזל"ל מחזורי'
פרקנוזעריט חדר קתמנט חדר וזל"ל קויסן ווילן כאלמור נפירוט בהסכמות מאוכי ארץ כ
שהרם יסול לא לנד על המדפיס והמסייעי' לו והמתעסקי' עמו כ"א גם על הקונה אותם
ומי שיעבור על זה ענוש יענש כעכן אשר מעל בקרם ויסולו עליו כל האלות והקלות
הכמונות בספר התורה הזאת, וכל ישרא' ישמעו וייראו ולא יזדון לעשות כדבר הרע כו'
יהיו נקיים ותבוא עליהם ברכת טוב.

אזהרה אחר אזהרה

לרבינו הגדול הגאון האמתי עטרת תפארת ישראל אב"ד
ר"מ דק"ק פפ"דמ יע"א בנו של הרב הגאון הנ"ל.

ואלה מוסיף על הראשונים. יען כי שמענו בקול מבשר ממדפיס אחד עם בעל סנהס
אשר הודיעו לרבים איך שהמה נכנסו למלאכה להדפיס המחזורים הכל' בלי רשות הכסס המס
נרו וכדו לעלם התרות במקו' איסור ושלא יתפתו מן בני עמכו א דברי אדומדוקים ויבואו לק
מן המחזורים מהדפסה האסור' וילכדות' במלכות הפרעות והשמות הפרוזות עליהם
ראיתי שמוטל עלי ועל כל העומד בפרץ להודיע לרבים כי ההסכמות והחרמות הכל' כ
נתקפס עומדים בכל מקום ואין רשות לשום אדם לעבור עליהם בשום אמתלא שנעולס,
סזיכר לנלתי קמת מן המחזורים הכל' הכדפיסי' שלא נרשות, ושלא להיות בהם שום
המחפול מחובם חפלתו תהי' לחטאה ולשומעים יונעם ועליהם מנוא ברכת טוב

פ'ה ק'ס'ד'מ יע"א יו"כ' ד' אלול תקס"ז לפ"ק. Sept. 1807.

הק' צבי הירש הלוי איש הורוויץ.